14889
BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
Biblioteca „ASTRA" SIBIU
-3NOV.1923
2014
22
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 321
18

Anul IV. No. 932 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 1 Noemvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Care e rostul Ligei Națiunilor?

— In jurul declarațiilor lui Sir Erik Drummond —

După cunoscutele vizite ale delegaților trimise de Liga Națiunilor, însărcinate să ne viziteze și să culeagă date precise asupra tratamentului ce se aplică minorităților în România, din partea înaltului așezământ internațional a venit ca oaspete însuși secretarul său general, Sir Erik Drummond.

Intreaga presă a relevat chiar de la început importanța deosebită a acestei vizite, considerată și ca un act de curtenie al Ligei Națiunilor, față de politica pacifică și de bună înțelegere de care e condusă România atât în ce privește tratamentul favorabil acordat minorităților, cât și în relațiunile cu toți vecinii.

In discursul ținut cu ocazia recepției făcute la ministerul de externe și în declarațiile făcute presei Sir Erik Drummond, pe lângă manifestarea de prietenie ce a acordat-o țărei noastre a insistat și asupra rostului Ligei Națiunilor, care de multe ori a fost interpretat cu totul greșit, atât de o anumită presă cu pretenții ultra-democratice, cât mai ales de elementele minoritare de la noi.

Domnia Sa a arătat în primul rând caracterul greșit ce se dă uneori politicei internaționale a Ligei Națiunilor, privită de minorități ca un fel de supra-stat, care ar avea putința să se amestece în politica proprie a fiecărei națiuni.

„Liga Națiunilor, ca organizație, nu posedă nici o autoritate proprie; toată autoritatea îi vine de la guvernele care o compun și *numai de la ele*", a accentuat Sir Erik Drummond.

Liga Națiunilor nu reprezintă nici o tendință internaționalistă, care să fie în contrazicere cu patriotismul; ea nu e un organ care vrea să se amestece în treburile interne ale statelor.

Rațiunea ei de existență și scopul său principal este de a înlătura războiul și a ajuta desvoltarea pacifică a fiecăreia din țările Europei.

Cooperarea tuturor țărilor din lume, după terminarea războiului mondial s'a arătat mai necesară decât oricând, atât din punct de vedere al înfăptuirei marelui ideal de pace și de fraternitate al popoarelor civilizate, cât și a revenirei lor la normal.

Astfel până acum, Liga Națiunilor s'a făcut apreciată nu numai în domeniul pur politic ci și în cel economic, comercial, cât și în chestiunile de transit, de higienă și în problemele umanitare.

Ea a reușit să creieze un mediu de colaborare și de solidaritate între state, ceia ce după războiul mondial, însemnează un mare succes moral.

Desvoltând aceiași temă ca și dl Beneș, când a exprimat punctul de vedere al Micei Antante asupra politicei Ligei Națiunilor, Sir Erik Drummond a stăruit asupra modului cum trebuie înțeleasă această politică, ca factor de evoluție internațională.

Liga Națiunilor fiind o adunare de state diferite, politica sa nu trebuie să fie o politică internațională în sensul strict al cuvântului, decât în măsura în care toate elementele sale vor avea același ideal comun.

Ea trebuie să ție seamă de realitatea circumstanțelor politice, proprii fiecărui stat și să caute calea de mijloc între idee și realizare.

In ce privește rolul de a supraveghia cum sunt puse în aplicare tratatele de pace, Sir Erik Drummond a insistat și asupra atitudinei elementelor minoritare Dacă e o datorie ca să se dea putință minorităților să se bucure de privilegiile acordate prin tratatele de pace nu e mai puțin o datorie din partea acestora ca să-și îndeplinească cu credință îndatorile lor de cetățeni leali".

Relevăm cu deosebită satisfacție mai cu seamă această declarație a unui glas autorizat, reprezentând Liga Națiunilor, pentru toate acele minorități care pretind nu numai drepturi egale, ci chiar privilegii, fără ca măcar să se supuie îndatoririlor ce reies față de statul românesc, din acordarea acestor drepturi.

Și credem că pentru asigurarea unei conviețuiri pașnice în cadrele actuale ale statului român, minoritățile vor găsi ele însuși în cele din urmă că singura soluție e cea pe care o preconizează și o urmărește Liga Națiunilor, înfăptuirea marelui principiu al „cetățenilor leali".

Atacurile presei sârbești la adresa noastră

Regretul cercurilor oficiale iugoslave pentru atitudinea ziarului „Tribuna"

Interviewat de corespondentul ziarului „Universul" la Belgrad, președintele Skupcinei a exprimat părerea sa de rău pentru atitudinea dușmănoasă manifestată de ziarul „Tribuna" față de țara noastră și pentru acuzațiile nedrepte ce ni s'au adus de către acest ziar.

Pentru a liniști presa noastră, care a comentat cu o vie surprindere această atitudine a ziarului sârb „Tribuna" pretins oficios, tocmai în preajma reînoirei alianței iugoslavo-române, atât președinția consiliului din Belgrad, cât și legația iugoslavă din Capitală, regretând și ele aceste atacuri, desmint știrea că „Tribuna" ar fi un organ oficios al guvernului sau al președinției consiliului de miniștri iugoslav, singurul ziar oficios fiind „Samuprava".

Explicațiile oficialității sârbești din astfel să liniștească opinia publică românească, cu drept cuvânt surprinsă de pățim așa pornire a ziarului mai sus pomenit.

Depunerea jurământului noilor miniștri

Noui miniștri au depus jurământul Suveranului ieri la orele 11 și jumate în prezența dlui primministru I. I. C. Brătianu. Numeroși prieteni au făcut o manifestație de simpatie noilor miniștri la poarte Palatului după depunerea jurământului.

Expozitiunile regionale economice

Un exemplu care trebuie imitat

Întâmplarea a făcut să asist Duminecă la deschiderea expoziției regionale organizată de sașii la Sebeșul-Săsesc, și cu acest prilej am aflat și multe lucruri bune cari se petrec de ani de zile sub ochii noștri fără ca noi să înțelegem ceva. Expoziția dela Sebeșul-Săsesc e una din obișnuitele expoziții pe cari sașii le fac cu multă regularitate în fiecare an în diferite centre mai importante. Ea cuprinde tot ceea ce alcătuiește viața economică a acestui popor muncitor și econom, fabricate industriale, produse agricole și artilcole de comerț.

În mica sală de gimnastică a „Turnverein"-ului din Sebeș o lume ieșită ca din pământ în acest târguleț mort de obiceiu, se îngrămădea să privească mulțimea de lucruri expuse, mobile solide, butoaie, vase de tinichea, împletituri măiestrite și cusături de tot soiul, cimenturi și cărămide, păpuși cam boccii, cârnățării și șunci, paste alimentare, etc. etc. Orgoliul patriotic a făcut loc în mijlocul atâtor produse diferite până și hainelor confecționate de vrednicii croitori sași, ghetelor și cizmulițelor grosolane ale cizmarilor locali și picturilor stângace și naive ale unui fost maestru de desemn la gimnaziul evangelic din Sebeș care continuă a se crede un artist.

Dar dincolo de ceea ce este ridicol firesc unui orgoliu prea pronunțat, se întrezărește un bun exemplu de tenace sârguință națională. În asemenea expoziții, mici târguri de mostre, viața economică a unui an își capătă o binemeritată consacrare, relațiunile între membrii aceleiași comunități se strâng, se întăresc și rasa câștigă în energie. Tinerile elemente capătă aici un imbold spre munca aceea neobosită și îndărătnică, pentrucă nu se face o astfel de expoziție fără ca școlile din toată împrejurimea să nu ia parte.

Cu aceste mici expoziții naționale s'au întărit economicește sașii. Am avut la îndămâna noastră un exemplu pe care nu l'am folosit. Acum când nimic nu ne împiedecă să ne punem toate puterile în acțiune, ar fi o mare greșeală să nu imităm o bună idee. Expozițiunile regionale economice românești ar da poate mai mult decât ne așteptăm. Totul e numai să activăm la timp.

C.

Scandalul de Duminecă dela Camera de Comerț

A pretinde să se glorifice întâi Suveranii țării și creatorii comerțului și economiei noastre naționale și numai după aceea îndrumătorii acaparării economice străine de sub unguri, înseamnă după ziarul „Patria" a face politică liberală — Cine sunt românii cari s'au retras dela camera de comerț — Ei sunt din toate partidele politicn, chiar și din acela al „Patriei"

Am arătat alaltăeri pe larg scandalul întâmplat Duminecă la Camera de Comerț din localitate. Recapitulând în scurt această chestiune, reamintim că a fost convocată pe ziua aceea una dintre adunările generale cele mai interesante ale Camerei de Comerț, dar în loc să se ocupe cu chestiuni economice, adunarea a socotit că este mai interesant să se ocupe cu preamărirea conducătorilor străini cari au luptat în trecut pentru desvoltarea comerțului unguresc și evreesc, menit să suprime orice manifestațiune economică românească. S'a întâmplat astfel, că în sala festivă în care președinția Camerei de Comerț n'a găsit că trebuie să se inaugureze și tablourile Suveranilor noștri și ale fruntașilor comerțului românesc, s'au mai inaugurat Duminecă două tablouri a doi inși dela Camera de sub unguri.

Acest procedeu antiromânesc a revoltat pe toți românii dela Camera de comerț, cari ne putând ajunge la cuvânt au trebuit să se retragă și dela Adunarea generală și dela orice acțiune a Camerei, atâta timp cât în fruntea ei va mai fi actualul prezidiu.

*

Acestea au fost faptele pe cari le-am arătat în goliciunea lor revoltătoare. Dar iată că aseară organul de aici al partidului național ne dezaprobă și pe noi și pe românii dela Camera de Comerț, cari au procedat în felul văzut mai sus. „Patria" care a găsit cu o săptămână în urmă loc în coloanele sale pentru preamărirea dlui M. Blank, dezaprobă gestul acelora cari au cerut să se inaugureze la Camera de Comerț de aici portretele Suveranilor României. Iar motivul acestui „naționalism, este politica, firește, o politică liberală ce ar încerca să se introducă în Camera de Comerț de aici, cea atât de națională, dupăcum vedem din actul naționalistului președinte Negruțiu.

Dar nu este vorbă despre o asemenea politică. Este adevărat, că printre semnatarii protestului împotriva președintelui „naționalist" al Camerei sunt și membrii ai partidului liberal. Dar sunt și de ai partidului național, și este spre cinstea lor, că naționalismul lor, diferă într'atâta de acela al oficialității partidului.

*

Mai este însă ceva ce se desprinde izbitor din comentariile „Patriei". Anume, fapta antiromânească, arătată mai sus, a dlor ing. Negrnțiu, Căciulă și Sever Pop, cei trei inițiatori și patroni ai scandaloasei festivități de Duminecă, s'a făcut pe propria răspundere a acestora. Din apărarea ce li s'a făcut aseară prin „Patria", se vede însă că partidul național nu numai că s'a solidarizat cu actul lor, dar pare-se ar fi emanat chiar dela el. Și de notă mult aceasta: După cucerirea făcută la București, ca banca Blank, ploconirile acestui partid se continuă azi pe la conducătorii minoritari ai vieții economice de aici, pe cari partidul acesta îi sărbătorește chiar cu riscul de a aduce o insultă Suveranilor.

*

Din aceasta mai rezultă ceva: de vreme ce în programul adunărei generale erau chestiuni cari puteau stârni discuții aprinse putând să zădărnicească bună oară votarea bugetului, prezidiul a avut salutara idee, de a provoca ieșirea în bloc a românilor și a vota bugetul de peste 3 milioane și alte chestiuni cari interesau pe minorități, preferând să arunce o pată asupra sa, decât să riște interesele minorităților din Cameră.

Consiliul de miniștrii de ieri

București. — Eri la orele 12 s'a ținut în Capitală un consiliu de miniștrii prezidat de dl primministru I. I. C. Brătianu. La acest consiliu au asistat și noui miniștri. Dl Primministru a reamintit programul guvernului și a recomandat noilor miniștri să lupte pentru realizarea acestui program, cu același devotament ca și miniștri remaniați. Apoi a fixat punctele principale ale declarațiunei care a fost citită după amiază în Cameră. Dl I. G. Duca a expus tratativele dintre România, Iugoslavia și Cehoslovacia pentru demilitarea definitivă a frontierelor. Apoi s'a stabilit ordinea proiectelor depuse în actuala sesiune, luându-se dispoziții pentru terminarea lucrărilor pregătitoare proiectului de buget care va veni în discuția camerei în prima jumătate a lui Noembrie.

75090

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—1 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Strada Brătianu No. 9.

„Trăiască Opera Română"

După cum era și de așteptat, articolul nostru asupra Operei române, a avut în opinia publică din Cluj un puternic răsunet. Dorind să dăm chestiunii un caracter mai larg, cetățenesc, publicăm mai la vale următorul articol trimis de unul din statornici prieteni ai Operei clujene de Carol A. Iahoda.

*

Domnule Director,

Sub acest titlu, ziarul „Infrățirea" din 24 Oct. publică un articol, în care se ocupă de intolerabila stare de lucruri dela Opera Română din Cluj. Articolul acesta însă, dacă poate fi privit ca un prim semnal de alarmă el nu poate fi socotit totuși ca deslegând problema destul de importantă a acestei instituțiuni culturale.

In singura calitate ce o am, ca vizitator regulat al reprezentațiilor Operei Române și aderent al artelor frumoase, îmi voi permite să urmez calea indicată de redactorul ziarului „Infrățirea" analizând mai departe starea precară în care a ajuns Opera noastră, de cari cu toții eram atât de mândrii și în care cu toții am pus atâtea speranțe.

Este cert, că starea de criză prin care trece astăzi Opera Română este determinată în mare parte și de politica greșită de economii: dar oare s'a întrebat scriitorul acelui articol de care ne ocupăm, dacă e cu putință să întreții la același nivel artistic o instituțiune teatrală cu aceleași mijloace materiale în anul 1919 ca și în anul 1923, când știut este că în acest interval de timp toate, dar absolut toate lucrurile s'au scumpit într'o proporție de cel puțin 1: 4.?

Pe lângă aceasta însă mai sunt de vină și cei cari au în mână conducerea Operei.

Am văzut plecând dela Opera din Cluj elemente ca Teodorescu, Doamna Roman, Grozăvescu, Sterian și alții, fără ca în locul lor să fi venit alte elemente de valoare.

Vedem în ultimul timp aceleași spectacole cu același personal și nu se poate contesta faptul, că oricât de frumoasă a fost vocea domnului Constantin Pavel pe vremuri, din cauza însă a muncei titanice ce a depus-o în înfăptuirea Operei Române, în alegerea decorului și în aranjamentul de scenă, — activitate care pentru orice inițiat este legată de înghițirea a atâtor nori de praf, astăzi această voce nu mai este, nu mai poate fi ceea ce a fost.

Ah, dar prin articolul vizat s'a adus o încriminare: prea se cheltuiește mult cu decorurile și aceasta în dauna soliștilor, a cântăreților. Prea s'a dat adică multă atențiune montărei operelor, neglijându-se personalul artistic.

Vom vedea imediat că scriitorul are dreptate în ceea ce privește neglijarea personalului artistic, dar că nu-l putem urma în aprecierea lui în ceea ce privește decorul și montarea.

Și fiindcă aceste afirmațiuni nu pot fi susținute decât cu cifre, să le lăsăm să vorbească.

Se spune că s'au cheltuit milioane cu decoruri și costume, că aceste decoruri și costume au fost efectuate în dauna artiștilor cari nu și primeau cu lunile leafa. După ce m'am informat că bugetul montărei este diferit de cel al personalului, am căutat să aflu cât s'a cheltuit pe costume și montări.

Am constatat că montările împreună cu costumele au costat, cu mici și neînsemnate diferențe, cam următoarele sume de bani:

Opera:	
„Carmen"	Lei 350.000
„Lohengrin"	„ 250.000
„Tannhaeuser"	„ 150.000
„Samson și Dalila"	„ 120 000
„M-me Butterfly"	„ 100.000
„Bajazzo" și „Cavaleria"	„ 100.000
„Faust"	„ 50 000
„Bohema"	„ 50.000
„Tosca"	„ 50.000
„Luceafărul"	„ 25.000
„Aida"	cor. 45.000
„Traviata"	„ 15 000

și ținând seamă de scumpetea generală și de calitatea costiumelor și decorurilor, oricine trebuie să constate, că s'a lucrat cu tragere de inimă, cu un spirit de prevedere pentru viitor, căci investițiunile acestea au prețul lor oricând și peniru orice teatru din lume.

Un calcul cât mai sumar al inventarului Operei-Române după prețurile de astăzi, ne arată că aceste investițiuni nu au fost în zadar. Ele au dat reprezentanților strălucirea știută, dar au avut și darul de a forma un capitol de avere al operei, care neexagerat se poate socoti la frumoasa sumă de 10.000000 Lei.

Era deci investițiune făcută din spirit de prevedere, căci dacă s'ar face azi acele cumpărări și montări, — montări cari se pot întrebuința și la alte piese de operă sau dramă, — ele ar costa mult mai mult decât suma investită.

De aci rezultă, că nici o sumă, destinată artiștilor nu a fost întrebuințată pentru montare și reprosul ce s'a făcut regiei nu numai că nu este drept, dar trebuie înlocuit prin recunoaștere că cu mijloace modeste ni s'au dat montări europene.

Un lucru este incontestabil: montările nu sunt la nivelul reprezentațiilor, adică soliștii nu sunt la înălțimea montărei. S'ar impune deci două lucruri: sau să intervenim ca montarea să se reducă la nivelul reprezentațiilor, sau să căutăm prin toate mijloacele ca soliștii și corul să fie la înălțimea montărilor.

Eu cred că singura soluțiune ca Opera Română să dăinuiască este ca reprezentațiile să fie ridicate la același nivel cu montările, și pentru a face un pas în această direcție vom căuta să stabilim care sunt relele, recomandând celor dela conducere remedierea lor.

In primul rând, am zis, trebuie mărit bugetul Operei, căci el nu mai corespunde vremei, și cu mijloace reduse nu se poate face nicodată și nicăeri o Operă bună.

Dar și în marginile bugetului așa redus cum este, se pot face schimbări și modificări, cari să readucă publicul la Operă, public care în ultimul timp a cam părăsit această instituțiune de care cu toții eram atât de mândri.

Fără a cunoaște toate chestiunile care se frământă în culise, se poate totuși constata fără greutate un lucru: în angajarea soliștilor, în distribuirea rolurilor, în fixarea reprezentațiilor domnește un spirit îngust. Artiști mediocri, artiștI cari și în cor și-ar putea cu greu face un loc, sânt puși în situațiunea neplăcută de a debuta ca soliști. O pleiadă de artiști, și artiste, cu salarii destul de respectabile, se văd apărând într'o lună odată pe scenă și atunci cu un succes sub mediocru.

In fine, o lipsă totală de discernământ în distribuirea rolurilor. Lipsa apoi a artiștilor streini cari din când în când să vină, să ne delecteze, așa cum se întâmplă la toate operile din lume. E parcă o temere de elemente streine, care să nu ne dea prilej de comparațiune, și prin aceasta posibilitatea de constatare că nivelul Operei Române din Cluj este departe de a putea fi numit ideal.

O modificare, o schimbare se impune. Această modificare trebuie să înceapă dela comisiunea care formează direcțiunea Operei complectând-o cu elemente, cari să aibe dor de lucru și putere de organizare.

Pe urmă trebuie suprimat sistemul sinecurelor, iar sumele astfel realizate să fie întrebuințate pentru adevărații artiști. Să se aducă cât mai des și cât mai mulți artiști-mosafiri cari vor ridica incontestabil și moralul trupei, căci nu se poate spune că sălile goale pot întreține dragostea de scenă a artiștilor.

Astăzi vezi cântăreți ieșind pe scenă chinuiți de frica de a nu fi fluierați de public.

Starea aceasta trebuie să înceteze. Acei cari au răspunderea să mediteze bine. Opera Română din Cluj a fost și trebuie să fie mândria noastră.

De aceea avertizăm, și credem că vom fi auziți. Am făcut front contra criticilor, cari biciuiau Opera într'un timp când ea era într'adevăr la înălțime; ne ridicăm azi contra conducătorilor acestei instituțiuni care nu este a unora, ci este a noastră a tuturor.

Carol A. Iahoda.

INFORMAȚII

— **Dela „Uniunea Chiriașilor".** Pentru organizarea serviciului de cercetare a locuințelor, Uniunea chiriașilor fiind obligată a da la toate circumscripțiile de Poliție câte un delegat în comisiile de rechiziții. Uniunea roagă pe această cale pe membrii cari se oferă la acest serviciu, care nu e permanent și în care se alternează cu alți delegați să'și trimită răspunsurile, 2 zile dela publicarea acesteia, la sediul Uniunii, str. Universității No. 3, et. II ușa 1.

— **Camera de comerț din Cluj și presa românească.** Citim în ziarele maghiare locale o informațiune oficială a Camerei de comerț din localitate, adresată negustorilor clujeni. Această notificare ziarelor românești nu a fost adresată, pentru că după părerea președinției naționaliste a Camerei de comerț, negustorii români trebue să citească dintr'un ziar maghiar o notificare a Camerei lor. Este și aceasta una dintre cauzele prosperității presei maghiare dela noi.

— **Dela Camera de Comerț.** Sâmbătă va avea loc o mare adunare a Camerei de comerț pentru clasificarea situației născută din conflictul dela adunarea trecută când președintele camerei a primit cunoscutul și rușinosul vot de blam din partea membrilor români.

— **Deschiderea cursurilor la Academia de agricultură.** Azi la ora 11 a avut loc la Academia de agricultură solemnitatea deschiderei cursurilor. In numărul de mâine vom publica o amănunțită dare de seamă.

— **Dela Consiliul de Război.** Luni dimineața a început să se judece de către Consiliul de Război al Corpului 6 Armată, procesul locotenentului Gomoescu din infanterie, acuzat de lovirea inferiorului.

Din cauza lipsei martorilor procesul a fost amânat.

— **Adunarea picherilor.** Duminecă s'a ținut în localul serviciului de poduri și șosele adunarea de cunstituire a Asociației picherilor din România. La adunarea presidată de Dl N. Hoisescu, dir. reg. al serviciului de poduri și șosele, au participat delegați din toată țara. S'a ales și un comitet de conducere în frunte cu Dl Gh. Jurcan din Sânnicolaul Mare. S'a redactat apoi un memoriu către guvern, prin care se cere reacordarea beneficiilor de cari picherii se bucurau înainte de 1 Aprilie crt. Adunarea a ținut până seara târziu.

— **Improprietăririle în Cojocna.** Improprietăririle în jud. Cojocna vor continua până la sfârșitul lui Decembrie.

— **Noui prețuri maximale** Prefectul județului dl. Mureșianu într'o consfătuire avută cu dl. Primar a hotărât fixarea unor noui prețuri maximale mai reduse ce cele actuale.

— **Teatrale.** Aseară, Teatrul Național ne-a oferit reprezentarea comedlei „Papa" de Robert de Flers și Caillavet. Din Lipsă de spațiu vom publica în numărul de mâine darea de seamă asupra acestei reprezentații.

— **Distribuirea apei.** Direcțiunea apaducfului încunoștințează publicul că din motive de economie apa de beut se va servi, începând cu ziua de 31 Octomvrie până la alte dispoziții, numai între orele 5—9 dimineața 11 a. m. până la 3 p. m. și 6—9 p. m.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— **Fixarea impozitelor** La Adția financiară a luat ființă o nouă comisiune pentru fixarea uouilor impozite contribuabililor clujeni.

— **Avort.** Poliția locală a arestat pe femeia Elisabeta Desideriu Horvath din Fodorhaza (Cojocna) care acum trei săptămâni simțind că e însărcinată și-a provocat singură avortul cu ajutorul unor bețe de chibrit, fapt constatat în ultimul timp la Clinica Ginecologică, unde numita a fost internată din cauza consecințelor primitivei operații.

Cu actele cuvenite, mama criminală a fost înaintată parchetului, unde a declarat că numai greutatea vieței de azi a determinat-o să comită acest act,

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Miercuri, 31 Oct.
Casa din pădure
Romantică dramă în 6 acte.

Cinema Urania
Miercuri, 31 Oct.
Săptămână sanitară
Deschideți ochi
Filmul mântuitor al profesorului universitar vienez, Dr Finger. Numai pentru adulți! Numai cei cu nervii tari să vadă acest film. Jos cu pruderia! Jos cu proasta tăinuire.

Cinema Apollo
Miercuri, 31 Oct.
Răzbunarea lui Tarzan
Mișcătoare dramă de apași în 7 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

CENTRAL BAR **IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir** numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a **prof. Mesüge și Constant.** Și inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 ora. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Intrunirea dela Timişoara

Dl Marghiloman in Ardeal

Respins de vechiul regat omul lui Mackensen încearcă să-şi refacă creditul politic în Ardeal

Respins pretutindeni în vechiul regat pentru odioasa politică pe care a făcut-o contra războiului desrobitor şi pentru infama acţiune de guvernare pe care a desvoltat-o în cele câteva luni după pacea dela Bucureşti, dl Marghiloman încearcă să şi refacă puterea politică în Ardeal unde trecutul d-sale este mai puţin cunoscut.

Dar şi aici n'are curajul să se adreseze românilor fiindcă, destul de abil, d-sa ştie că apelul său va rămâne fără ecou şi că toţi se vor feri din calea unui om care prin politica sa antinaţională s'a scos singur din rândurile naţiunei. Iată de ce dl Marghiloman se prezintă întâi în Banat unde în şvabii de acolo nădăjdueşte să găsească partizani pentru o politică ale cărei acţiuni au fost sentimentul germanilor din Ardeal.

Să cobori pentru întâia dată în Ardeal, tu om politic de dincolo, şi atunci să te adresezi minorităţilor şi nu românilor, iată un act care osândeşte dela început orice încercare a domnului Marghiloman a'şi reface popularitatea.

In cuvântarea pe care a ţinut-o cu prilejul întrunirei dela Timişoara, domnul Marghiloman a început prin a face curte minorităţilor. Şi cum putea să câştige mai uşor adeziunea auditorului alcătuit din neromâni decât spunând că statul român este un „stat poliglot", decât abdicând dela orice sentiment de demnitate naţională să afirme că minorităţile sunt îndreptăţite să nesocotească şi interesele şi caracterul statului român. Dar ce putea altceva spune omul care a primit cu atâta slugărnicie ordine dela Mackensen şi care crede şi astăzi că realizarea idealului naţional nu se datoreşte nici sutelor de mii de jertfe ale războiului nostru, nici înţeleptului patriotism al conducătorilor ţării, nici energiei şi credinţei cu care întreaga suflare românească s'a străduit să-şi vadă visul împlinit.

Făcând o slugarnică curte minorităţilor şi ofensând cu o indelicateţă revoltătoare tot ce este mândria noastră naţională şi tot ce este pietate în noi pentru jertfiţii războiului de întregire, iată cum s'a manifestat domnul Marghiloman când a venit să se înfăţişeze lumei româneşti de aicii.

Lecţii de patriotism şi lecţii de conducere a statului nu putem însă primi dela un om care s'a dovedit atât de mult înstreinat de sufletul naţional şi care a fost în stare, la ordinul lui Mackensen să calce în picioare orgoliul nostru naţional.

Domnul Marghiloman şi amicii d-sale se înşeală dacă cred că în Ardeal au putinţa să se refacă politiceşte. Cu aceeaşi hotărâre şi cu acelaşi dispreţ, Ardealul îl respinge cum l'a respins vechiul regat. Fiindcă şi aici şi dincolo şi ori unde pe pământul românesc oamenii cari s'au făcut vinovaţi de trădarea aspiraţiilor noastre naţionale sunt întâmpinaţi cu osânda care se cuvine trădătorilor.

Indatoririle minorităţilor

Câteva lămuriri date de d-l E. Drummond, secretarul general al Ligii Naţiunilor

Inainte de a pleca din ţară, d-l E. Drummond, secretarul general al Ligii Naţiunilor a acordat un interview unei gazete de dimineaţă din Bucureşti.

Cu prilejul acesta d l Drummond a făcut unele declaraţii de un interes care trebuie să ne reţină.

D-sa a stabilit îndatorirea pe care o au minorităţile de a fi leale faţă de statul unde trăesc. Legea este aceeaşi pentru toţi supuşii unei ţări.

Nimeni nu se poate bucura de privilegii. Fiindcă cetăţenii unei ţări nu se pot împărţi în privilegiaţi şi neprivilegiaţi. Dl Drummond a dat un potrivit exemplu cu legea de expropriere din Ardeal, care s'a aplicat deopotrivă românilor ca şi minorităţilor etnice.

Societatea Naţiunilor, a adăogat dl Drummond, nu poate interveni decât pentru legile de excepţiune sau pentru acele măsuri cari ar avea caracter de persecuţie şi ar privi numai minorităţile, iar nu pe toţi cetăţenii în genere.

Societatea Naţiunilor nu se poate deci amesteca în afacerile interne ale unei ţări, decât în limita aceasta. Dar Societatea Naţiunilor are dreptul de a constata dacă la rândul lor minorităţile îşi îndeplinesc îndatoririle faţă de Stat în mod leal. Fiindcă dacă statul are obligaţia să fie tot atât de drept faţă cu toţi cetăţenii, minorităţile au şi ele obligaţia să respecte interesele şi drepturile statului.

Declaraţiile acestea ale secretarului general al Ligii Naţiunilor sunt menite să mai taie din zelul acelor minoritari cari pentru orice chestiune au făcut apeluri neîntemeiate la forurile internaţionale.

Un spital la Abrud pentru Moţi

O frumoasă iniţiativă a guvernului actual. S'a deschis liste de subscripţie în toată ţara pentru ajutorarea Moţilor

Zilele acestea s'a luat de către ministerul ocrotirilor sociale o iniţiativă pe cât de frumoasă pe atât de utilă.

In Munţii Apuseni, regiune locuită de Moţi, domneşte cea mai neagră mizerie.

Mizeria aceasta de zeci de ani în cari au trăit Moţii noştri, chintezenţa energiei noastre naţionale a avut un tragic efect asupra ultimelor generaţii.

Autorităţile şcolare şi sanitare din Cluj au constatat în urma unei amănunţite examinări că în şcolile din Cluj, atât cât primare secundare, cei mai debili şi şi mai ruinaţi trupeşte, dintre elevi sunt copii Moţilor noştri din Munţii Apuseni, copii acelora cari au fost strajă neclintită 1000 de ani a românismului din Ardeal. Guvernul actua la fost singurul care s'a gândit serios la această mare problemă care lua proporţiile unei probleme naţionale şi a ajutat populaţia Munţilor Apuseni fie trimiţând alimente, fie bani.

Astăzi, acelaş guvern a luat iniţiativa admirabilă de a construi un mare spital la Abrud, special pentru Moţii noştri.

Căci un alt efect tragic al sărăciei în care au trăit Moţii au fost şi înmulţirea neobişnuită a bolilor de tot felul.

S'a luat iniţiativa ca în toate oraşele din România Mare să se facă liste de subscripţii, cotele publice pe străzi, donaţiuni din partea băncilor şi mari subvenţii din partea statului — pentru crearea unui fond cu care să se poată construi acest spital la Abrud pentru moţi.

Va fi aceasta cea mai frumoasă dovadă de recunoştinţă a neamului pentru tot ce au făcut Moţii pentru salvarea şi păstrarea românismului în Ardeal.

La Cluj a luat fiinţă un comitet în fruntea căruia se găsesc d-nii Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, Oct. Utalea, primarul oraşului, V. Popovici, prefectul poliţiei, Dr. Fodor medic primar al oraşului şi Dr. Bula.

Colectele au şi început. Nădăjduim că această iniţiativă va fi apreciată la justa ei valoare de către toţi românii şi că nimeni nu va fi în stare să refuze obolul său pentru ajutorarea Moţilor nefericiţi.

Alfio P.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi
Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă de blănuri de pluş de seal şi biberette, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Autobuz Büssing de 4 tone în stare foarte buna de vânzare cu pret favorabil. 3154
Informaţii sa pot lua la:
Industria Sărmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla tottelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Motoare
de benzină 6 şi 14 HP
Strunguri de precizie
şi ori ce fabricat al fabricei „ASTRA" ARAD 2147
In deposit permanent cu preţuri originale de fabrică la
EMIL BLAGA CLUJ.

Cărţi, reviste franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

La magazinul de mode
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5
care este recunoscut pentru preturile eftine si serviciul promt a sosit un mare asortiment de marfuri.
Stofă engleză şi franceză
pentru paltoane si haine.
Plus biber maron şi gri.
Plus silschin negru.
Plus caracül.
Mare asortiment de
paltoane
pentru bărbaţi şi stofe pentru
pardesiuri.
Preţuri fixe şi ieftine!
Telefon: 4-79.
3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

TELEGRAME

Moartea lui Bonar Law

Londra — Bonar Law a murit ieri noapte.

Conflictul Reichului cu Saxonia terminat

Alungarea guvernului comunist

Berlin — Comisarul guvernului Reichului Hienze a sosit la Dresda şi a disolvat guvernul saxon anunţând că va convoca dieta în numele Reichului. Guvernul saxon a părăsit ministerele fără opunerele temânduse de forţa armată a Reichului.

Socialiştii din Saxonia au decis o grevă demonstrativă de trei zile. Foştii miniştrii comunişti au participat la întrunirea care a ordonat greva.

Greva generală la căile ferate din Polonia

Greva căilor ferate polone isbucnită la trenurile de marfă s'a întins şi la trenurile personale. Trenurile internaţionale deşi conduse de ingineri, sosesc cu întârzieri de 10 ore. Expresul Varşovia—Bucureşti a fost atacat eri în Galiţia cu focuri de revolver de către grevişti, producând o mare panică între pasageri.

Ieri a isbucnit şi greva funcţionarilor poştali la Posen şi Bromberg, instituţiile acestea au fost militarizate.

Convocarea Reichstagului

Berlin. — Reichstagul se va întruni probabil Marţia viitoare. Comisia seniorilor a decis să convoace Reichstagul chiar Vineri dacă guvernul va fi capabil să dea o declaraţiune la această dată.

ULTIME INFORMAŢII.

Discuţia Mesajului în Cameră

Camera va începe săptămâna aceasta discuţia Mesajului.

Prigonirile Grecilor contră Românilor din Macedonia

Bucureşti. — Românii macedoneni aflători în Capitală au convocat o întrunire publică de protestare contra prigonirilor supuşilor români în Macedonia dela autorităţile greceşti.

Presa şi remanierea

Bucureşti. — Ziarul „Viitorul" vorbind despre remaniere, arată că guvernul dobândeşte forţe noui pentru politica guvernamentală care rămâne aceiaşi. Deasemenea Parlamentul dobândeşte ajutorul foştilor miniştri cari vor lupta de pe băncile majorităţii pentru opera guvernului.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 1 Novemvrie: „Papa",
Sâmbătă, 3 Novemvrie: „Morcovel" şi „Scampolo".
Duminică, 4 Novemvrie: (Matineu) „Gheorghe Lazăr".
Marţi, 6 Novemvrie: „Duşmanul Poporului."

Mica publicitate

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Schimb cu preţ foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de o o o aur şi argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
COROANA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Dela Consiliul de Război

Procesul fioroasei crime din Nicolinţ

Prin vara anului 1920 (Rusalii) soldatul Lazăr Costa din regt. 37 Artilerie, a venit în comuna lui natală Nicolinţ (Caraş-Severin) însoţit fiind de un tânăr anume Vasile Păunescu care după vr'o două zile a dispărut că prin farmec din sus-zisă comună.

După cât-va timp însă, cadavrul i-a fost găsit de către un locuitor din Nicolinţ, în râul din apropierea acelei comune. Cadavrul era oribil mutilat şi la piept prezenta trei plăgi provocate de gloanţe.

Dela primele cercetări, criminalul a fost arestat în persoana soldatului Lazăr Costa, care în timpul anchetei văzând că nu mai are nici o portiţă de scăpare, cu un cinism extra-ordinar a făcut autorităţilor, următoarea fioroasă declaraţie:

— Incă din Timişoara, îmi pusesem în gând să l omor pe Vasile, dar până la mine în sat n'am avut nici o ocazie mai nimerită. In dimineaţa crimei plecasem cu el la vânătoare şi în pădure l-am puşcat pela spate cu trei gloanţe, După ce a căzut jos, i-am luat din buzunare, 80 coroane, batista şi ceasul, apoi l-am târât la un loc mai ascuns unde l-am lăsat până a doua zi când m'am reîntors să-l îngrop.

A doua zi însă, Vasile tot nu murise, căci mai gemea. Atunci înfurlat i-au dat mai multe lovituri cu tocul cismei în cap şi piept, apoi l-am aruncat în râu, unde a şi fost găsit de către Badea Niculae.

L-am omorât, căci credeam că la el voi găsi bani mulţi.

Arestat şi înaintat Curţii Marţiale din Timişoara, nu peste puţin timp a reuşit să evadeze.

După mai bine de un an dela evadare, ferocele criminal a fost din nou arestat în comuna lui natală şi trimes Consiliului de răsboiu dela Sibiu. Aci a încercat o nouă evadare însă a fost prins la timp, judecat şi condamnat la muncă silnică pe viaţă.

Făcând apel, procesul i s'a judecat din nou ieri 30 Octomvrie, în faţa Consiliului de Răsboiu local.

In acest proces, Consiliul a fost prezidat de către domnul colonel Bulbuc, acuzarea susţinută de către comisarul regal căpitanul Mişu Demetrescu şi apărarea reprezentată prin domnii avocaţi Oprea, Procopiu şi Mureşan.

Consiliul de judecată, după o întreagă zi de desbateri, aseară la orele 7, a pronunţat o sentinţă prin care cu trei voturi contra două, pedeapsa sălbaticului criminal este redusă la 20 de ani muncă silnică.

R.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2910
TIMIŞOARA

FIECARE COPIL
să poarte adevaratele TOCURI ŞI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON, prin aceasta parinţii scapă de reparaturi costisitoare de ghete.
BERSON 2501-2
Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON"
să vă pună cişmarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Puteţi cumpăra pe preţurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universităţii 1.
Lloyd 873 2126

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. No. 933 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Vineri 2 Noemvrie 1923

3 NOV. 923 — 18 — R CLUJ 1. 4493 — 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu — CLUJ 3-NOV.923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Rostul remanierei

In ședința de alaltăeri a Camerii răspunzând unei declarațiuni făcute de domnul Pan Halipa, în numele partidului țărănist, domnul Ion I. C. Brătianu, a explicat astfel rostul remanierii: „Suntem oameni cu conștiința întreagă a răspunderilor grele, pe cari le ducem și desigur că examinând-o vedem toate greutățile cari ne stau în față. Din nenorocire suntem siliți nu numai să examinăm ci dar s'o comparăm cu a acelora, cari ne stau în față. Și de aceea având în vedere interesele statului și nevoile sale, suntem hotărâți să ducem opera noastră până la desăvârșirea ei".

Din declarația primului ministru, declarație care vădește hotărârea guvernului actual de a duce la bun sfârșit opera de refacere și de consolidare a statului, se lămurește și rostul remanierii. Și rostul ei este acesta: ca la uriașa muncă de reconstrucție și de întărire, să fie chemate a'și da contribuția cât mai multe energii și competințe. După doi ani de guvernare, în care timp guvernul actual și-a îndreptat activitatea, în primul rând pentru a tămădui rănile morale și materiale pricinuite de războiu și înrăutățite de nepriceperea guvernelor post-belice, actualul minister pășește cu noui energii spre îndeplinirea celei de a doua părți a programului pe care partidul liberal și-a propus să-l înfăptuiască la venirea sa la cârma țării. De acum începe faza constructivă. Nouii miniștri sunt forțe cari vin să ajute la îndeplinirea acestei grele lucrări. Omul care timp de doi ani a luctat cu rezultate atât de frumoase la refacerea căilor noastre ferate, va fi și cel ce, păsind pe drumul dreptății și al cinstei, drum pentru a cărui refacere în ministerul de industrie și comerț a muncit cu atât succes domnul V. Sassu, va da un nou imbold desvoltării industriei și comerțului acestei țări, izvor principal astăzi pentru întărirea noastră.

Unificarea legislativă, imperios cerută de necesitățile statului întregit, va găsi în domnul Gh. Mârzescu mintea luminată și spiritul pătrunzător, care garantează cu un întreg trecut de fapte folositoare neamului, aducerea la îndeplinire a acestei grele sarcini. Departamentul Muncii, ca și cel nou creiat al Cooperației au în capul lor pe domnii Saveanu și Chirculescu, doi oameni cari deși noui ca miniștri și-au asigurat prin activitatea lor publică încrederea și dragostea tuturor acelora cari înțeleg să respecte munca și cinstea.

Printre noui miniștri se găsește și domnul Al. Lapedatu. Cunoscător al problemelor ardelene și înzestrat cu spiritul minuțios al cercetătorului istoric, noul ministru al cultelor va aduce în soluționarea problemelor grija, meticulozitatea și pătrunderea omului obișnuit să întrebe și să descurce ițele trecutului. Om de carte, cultura românească găsește în domnul Lapedatu un sprijinitor hotărât și desigur că mai cu seamă în provinciile unite unde este mai multă nevoie de cultură românească, d-sa va ști să încurajeze creiarea de cât mai multe posibilități pentru izbânda scrisului românesc.

In opera pe care este chemat s'o realizeze și a cărei răspundere și-a luat-o guvernul se dovedește hotărât să ducă la bun sfârșit ceeace a început. Conștient de forțele sale și înconjurat de încrederea unanimă a energiilor fecunde din țară, guvernul actual înțelege să purceadă cu proaspete puteri la muncă.

Nouile forțe din guvern

In numărul nostru de ieri am căutat să explicăm cititorilor noștri care este însemnătatea schimbărilor produse în compoziția guvernului. Cu acest prilej am crezut de datoria noastră să recomandăm pe noile personalități politice cari au binevoit să-și pună energiile lor întru realizarea vastei opere încredințată guvernului spre înfăptuire.

Continuăm aceeași idee.

D. Richard Franasovici, noul secretar de stat administrativ la interne este unul din tinerele elemente ale organizației liberale de la Mehedinți. Inzestrat cu o largă cultură și cu o energie neînfrântă, d. Franasovici a știut să se impună ca bun organizator și ca un abil conducător de oameni. Inaltele sale calități i-au creiat multe simpatii dincolo de hotarele județului care l'a cunoscut și apreciat mai întâi.

Om drept și cinstit, d. Franasovici a fost un excelent secretar general la ministerul unde ia conducerea frânelor administrative în aceste împrejurări de muncă și stăruință intensă când se va da țării o nouă întocmire administrativă. Amabil și energic în acelaș timp, d. Franasovici nici n'a cedat și nici n'a nedreptățit. Cu atât mai multe nădejdi punem în dsa astăzi când nimic nu-l împiedecă să dea neamului tot rodul puterilor sale de muncă.

D. Tătărăscu, secretarul de stat la interne pentru minorități, este deasemenea tânăr. Doctor în drept de la Paris, cultura dsale vastă l'a impus de mult în sânul organizației de la Gorj a partidului liberal, iar teza sa de doctorat, citată de d. Iorga, constitue o reală operă științifică.

D. Tătărăscu s'a făcut cunoscut încă din 1919 ca un excelent orator. Orator nu numai de vervă ci orator de idei, d. Tătărăscu a rostit un fulgerător discurs în parlamentul Vaida, contra demagogiei țărăniste. Spiritul său violiu a întrevăzut deatunci realitatea și a desvăluit-o cu talent. Prezența sa la departamentul minorităților este o garanție de dreptate și spirit civilizat.

Convulsiunile Germaniei și politica Antantei

Politica internă a Germaniei trece printr'o situație foarte critică, care era însă de prevăzut, căci de trei ani conducătorii Reichului au adoptat o metodă, ale cărei urmări trebuiau în mod fatal să ajungă la actualele frământări revoluționare.

În loc de a privi în față realitatea, adică condițiile tratatului, ei au pregătit bancruta frauduloasă a Germaniei, așteptând evenimente chimerice care să-i dispenseze de a și ține angajamentele luate.

Pentru Aliați și în special pentru Franța, haosul Germaniei nu e de loc favorabil. Problema care interesează în special Franța rămâne aceiași: regularea condițiilor care privesc siguranța sa și plata reparațiunilor. Azi nașterea anarchiei în Germania înseamnă drumul către o dictatură militaristă, care ar fi și mai periculoasă pentru toți Aliații. Recentele convulsiuni ale Germaniei au arătat complecta zăpăceală a conducătorilor săi și nesiguranța tuturor partidelor. Singurul merit al cancelarului Stresemann a fost declarația, că rezistența pasivă din Ruhr nu mai poate continua. El n'a știut însă să profite la timp de situația nouă, creiată prin încetarea rezistenței pasive. Democrații și naționaliștii germani cari au acceptat-o la început, văzând că nu intervine nici o îmbunătățire în situația internă, au denunțat inutilitatea capitulației.

Odată cu schimbarea atitudinei Germaniei cu privire la rezistența pasivă în Ruhr, Anglia a intrat din nou în scenă, anunțând intenția sa de a nu se desinteresa de regularea problemei reparațiunilor.

Lord Curzon și-a luat această sarcină anunțând o prin discursul ținut în fața comisiunei imperiale. Atitudinea Angliei se știe că a determinat în ultimul timp și participarea Statelor-Unite. Se evidențiază astfel încă odată că pentru ca Germania să înțeleagă că nu și poate găsi salvarea decât în executarea tratatului, e nevoie de complecta înțelegere între toți aliații ce au semnat acest tratat. Istoria ultimelor luni a arătat că Germania a rezistat, numai fiindcă Anglia părea că o susține. Franța grație politicei hotărâte a lui Poicaré, exprimată și prin ultimul discurs ținut la Ch'ampigny a făcut să înțeleagă, atât pe Englezi cât și pe Germani, că ea nu va renunța cu nici un preț la drepturile sale și că nu e dispusă să mai facă nici o concesie.

Deaceia hotărârile cari se vor lua în curând la Londra cu privire la chestiunea reparațiunilor nu pot să conducă decât la satisfacerea completă a pretențiilor justificate ale Franței.

Rezultatele framantarilor studentesti

— Cu prilejul unor interesante constatări —

Intr'un articol publicat în „Conștiința Românească", dl profesor Virgil Bărbat se întreabă „dacă „au fost învinși studenții?" Intrebarea este destul de interesantă, cu atât mai mult cu cât ea stă pe bazele tuturor, și a studenților, și a profesorilor și a publicului românesc care a fost cu sufletul alături de toate frământările tineretului universitar.

In adevăr, fost-au învinși studenții intrând la cursuri? „Numerul clausus" nu s'a adoptat, problema cadavrelor de studii pare a fi acum tot așa de actuală ca și atunci când a deslănțuit întreaga furtună care a descoperit adevărata stare de sentimente a studențimei noastre. Cu toate acestea studenții au intrat liniștiți la cursuri și par a fi hotărâți a le continua tot așa.

Toate aparențele pledează pentru o înfrângere. Pătrunzând însă mai adânc în intimitatea chestiunei, nu numai că studenții n'au fost învinși, dar reluarea cursurilor înseamnă cea dintâi victorie a luptei începute anul trecut, fiindcă este cea dintâi victorie asupra răului dintr'ânșii.

Victorea lui „numerus clausus" ar fi fost o victorie iluzorie. Steagul ridicat anul trecut n'ar fi însemnat ceea ce voia să însemne: „românizarea României", ci distrugerea celor mai bune însușiri ale noastre prin înlăturarea oricărui dor de muncă și înfrecere.

Reluarea cursurilor fără această izbândă iluzorie înseamnă că steagul rămâne acolo sus cu inscripția ce i s'a pus. Sub falduriile lui se începe abia acum lupta cea adevărată, lupta mântuitoare. Agitațiunile de până acum n'au fost decât preludiul luptei, epoca de pregătire sufletească, de întărire morală, care premerge orcărei acțiuni temeinice. Ceea ce în orgoliul unora continuă a fi privit ca o înfrângere, nu este decât efectul trecător produs asupra celor slabi de deplasarea câmpului de acțiune spre țelurile reale ale luptei.

In sălile de cursuri, în laboratorii și seminare opera de „românizare" dorită, începe să se înfăptuiască. Studențimea a înțeles că de aici începe firul problemei și s'au întors pe urma lui. Dacă în lupta cu elementele străine massei noastre avem de învins ceva, apoi acel ceva trebuie să nu mai fie în noi. In noi să nu mai fie nici lenea, nici incultura, nici favoritismul, nici viciul și nici corupția, ci tuturor virtuților noastre să le deschidem singura cale de validitare reală: munca.

Așa e mai grea lupta, mai absorbitoare, dar și mai sigură. La adăpostul lui „numerus clausus" lipsiți de concurența pericolului care ne amenință cu înstrăinarea, ni-am fi moleșit, ni-am fi pierdut energiile. In dosul fericirii acesteia ni-ar fi amenințat îndărjirea celor excluși nu prin luptă dreaptă și cinstită, ci cu brutalitatea lașă a nedreptății. Rezultatul ar fi fost deci și mai dezastruos.

Cu elemente bine pregătite pentru conducerea vieții noastre publice de mâne, nu ne putem teme de nimic. Cu elemente pregătite la lumina formulei zămislite în cele aproape opt luni de grele frământări, putem fi siguri că virtuțile noastre naționale vor ieși neîntinate din impasul zilelor de astăzi.

Nu, nu!... Alături de d. prof. Virgil Bărbat, sântem siguri că studențimea de-abia de-acum învinge.

Insemnătatea

scandalului de Duminecă dela Camera Comerț

Ne-am ocupat și ieri și alaltăeri de palma ce s'a dat Duminecă Românilor din Camera de Comerț din localitate. Stăruind și astăzi asupra acestui fapt, o facem pentru motivul, că el vădește îndolența pe care o constatăm mereu la oficialitățile românești ale diferitelor corporațiuni industriale și comerciale, față de chestiunile cari interesează viața noastră economică. Această indolență dublată de servilism față de stăpânitorii de ieri, servilism pe care l'am văzut Duminecă, la Camera de Comerț până unde poate merge, este cauza pentru care economia românească întârzie în Ardeal pe căile încercărilor, de multe ori zădarnice. Arătând această inconștiență, subliniem faptul că dela Unire încoace, nu am înregistrat o singură mișcare a negustorilor sau fabricanților străini, în fruntea cărei oficialitatea românească a diverselor corporațiuni cum este Camera de Comerț sau Sfatul negustoresc, să nu se fi pus cu toate puterea sa. In acest chip, cu toată paritatea pe care după expresia „Patriei" am câștigat-o din bunăvoința minorităților din Sfatul Negustoresc sau din Camera de Comerț, aceste corporațiuni slujesc interesele comerțului sau industriei străine, fără să se gândească la sprijinul ce trebue dat comerțului nostru.

Sub acest raport judecăm scandalul de Duminecă dela Camera de Comerț, care a însemnat ultima degradare și aservire a oficialității acestei corporațiuni.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297-2

Cronica dramatica

„Papa“, comedie în 3 acte de Robert de Flers și G. A. de Caillavet

Marți seara o nouă premieră, „Papa“, a adunat publicul românesc la Teatrul Național.

„Papa“ este o comedie în care un sentimentalism obișnuit teatrului francez de bulevard se împletește cu observații juste și se mărturisește când prin duioșii pline de grație, când prin dulcegării eftine, când printr'o vervă spirituală. In toate piesele acestea, doar acțiunea se deosebește pe ici pe colo, personagiile sunt însă totdeauna aceleiași, tonul și întreaga atmosferă deasemeni. Indulgență pentru toate slăbiciunile, un scepticism ușor și o superficială satiră a societății pariziene, iată caracteristica acestui teatru care face săli pline fiindcă publicul elegant nu vine la teatru decât pentru a se amuza puțin, a bârfi mai mult și a vedea toalete uoui.

Subiectul comediei: un tată care-și aduce aminte de datoriile sale de părinte și-și recunoaște fiul natural pentruca după ce l'a făcut fericit dându-i un nume, să-l ia logodnica, la care dealtfel fiul renunță fără prea multă zbatere.

In rolul titular, d-l St. Braborescu pe care pentru a doua oară îl vedem jucând pe scena noastră, ni-a lăsat impresiunea că știe să suplinească printr'un joc mult studiat și printr'o serioasă experiență scenică, lipsește ca elan și ca putere emotivă talentului său. D-sa ni-a dat o interpretare pe care o putem socoti corectă

In rolul fiului, d-l Dem. Mihăilescu-Brăila, deși ne la locul său, într'un rol care cerea mai multă asprime rustică, a izbutit printr'un joc alcătuit cu înțelegere, să pună în lumină contrastul dintre tată și fiu.

D-na Jeanna Popovici-Voina, grațioasă ca apariție și plină de vioiciune, ni-a dat o interpretare care evidențiază cât de mult asemănătoare toate fetele teatrului lui Robert de Flers. Mască, siluetă și mișcare deopotrivă de reușite a avut d-l Mișu Ștefănescu în rolul inseparabilului amic Charmeuil. Intr'un rol pe care nu l'a studiat îndeajuns, d. Virgil Vasilescu a izbutit totuși să-l ducă până la sfârșit, fără a l face să sufere prea mult. Ceilalți interpreți în notă. Mișcarea de ansamblu mulțumitor condusă, montarea însă foarte sărăcioasă. Salonul din actul II n'are nimic din ceeace se chiamă eleganță și bun gust.

Repertoriul Teatrului Național

Joi, 1 Novemvrie: „Papa“,
Sâmbătă, 3 Novemvrie: „Morcovel“ și „Scampolo“.
Duminică, 4 Novemvrie: (Matineu) „Gheorghe Lazăr“.
Marți, 6 Novemvrie: „Dușmanul Poporului.“

INFORMATII

— **In ajutorul Moților.** Pentru a se veni în mod efectiv în ajutorul locuitorilor din Munții Apuseni, care duc o existență foarte grea, din cauză că nu au pământuri productive, se ventilează ideia de a se face colonizări pe terenurile rezultate din expropieri, unde pământurile sunt fertile.

In acest senz se vor face interpelări în parlament, cerându-se ca statul să vie în ajutorul coloniștilor, inlesnindu-le materialele pentru construirea locuințelor și uneltele pentru munca pământului.

— **Negustorii ardeleni la congresul general dela București.** In urma propagandei intreprinsă de Sfatul Negustoresc din Cluj, cu privire la congresul care va avea loc la București la 26 Noemvrie c., se crede că din Ardeal vor lua parte la congres peste 3000 de negustori din Ardeal.

Sfatul Negustoresc din Cluj a intrat în corespondență cu centrul din Capitală, cerând a se lua toate măsurile de incartiruire.

— **Intreruperea lucrărilor de delimitare a frontierei româno-cehe.** Din Sighet ni-se anunță, că neputându-se ajunge la înțelegere în privința compensației cerute de România în schimbul unui mic teritoriu solicitat de Cehoslovacia, comisia interaliată de delimitare a frontierei și-a întrerupt lucrările.

In legătură cu aceasta amintim că cealaltă comisie care delimitează frontiera româno-maghiară, a declarat ziarelor din Budapesta că și a terminat lucrările și va mai avea de supraveghiat, aproximativ șase luni, execuția technică a delimitării.

— **Schimb de locuitori între Ungaria și Iugoslavia.** După o telegramă din Budapesta guvernul maghiar și cel iugoslav au încheiat o convenție în baza căreia peste zece mii de sârbi din Ungaria se vor muta în Iugoslavia, făcându-se schimb cu locuitori unguri din Iugoslavia.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475-3

— **Inspecția domnului Dr. Alex. Pteancu la școlile din Sătmar.** Domnul Dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, a vizitat alaltăeri școlile streine din Satu-Mare, pentru a controla întrucât acestea au respectat ordinul privitor la neînscrierea elevilor nemaghiari în școlile ungurești. Intrucât astfel de elevi, evrei, ruteni sau șvabi, au fost înscriși în aceste școli cu toată interdicțiunea categorică din ordinul din Septemvrie al ministerului, ei vor fi trimiși la școlile lor sau la acele ale statului. Elevii aceștia, înscriși la secția maghiară a liceului de stat, vor fi trecuți la secția românească.

Tot cu această ocazie domnul Dr. Al. Pteancu a organizat școala secundară de fete, care a luat ființă pe ziua de azi, 1 Noemvrie.

Corespondentul nostru din Satu-Marn ne anunță, că de acolo domnul Dr. Al. Pteancu a plecat ieri să inspecteze școlile streine din Carei-Mari și din județ.

— **Indepărtarea unor funcționari recalcitranți.** Toți funcționarii dela Primărie și Prefectură cari n'au voit să învețe până acum românește, au fost destituiți pe ziua de azi din serviciile ce le ocupau.

— **Delimitarea frontierei cu Cehoslovacia.** Venind comisia delimitării frontierei la Sighet, o mare delegație de țărani de dincolo de frontieră s'au prezentat la această comisie cerând rectificarea graniței în favoarea României.

La Uzinele Electrice ale orașului Cluj este vacant un post de dactilografă română care cunoaște și limba maghiară.

— **Școlare.** In institutul de orbi al statului din Sâncraiu, poșta Aiud, județul Aiba de jos se primesc copii orbi de ambele sexe în etate de 10 ani. Informațiuni asupra formalităților de primire se dau de către direcțiunea Institutului mai sus numit.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Neregulile dela Administratia financiara din Cluj

Cum opera fostul conducător al biuroului timbrului. Statul păgubit cu peste un milion lei. Ancheta continuă

Am arătat la timp că la administrația financiară din localitate s'au descoperit grave neregului care cad în sarcina fostului conducător al biuroului timbrului, d. Balint. Acesta înainte de a se începe cercetările și-a dat demisia din postul ce'l ocupe. Faptele însă ce i se impută sunt de așa natură în cât fostul conducător al biuroului timbrului a fost dat în judecata consiliului superior administrativ.

*

Intre timp, d. Georgescu, administratorul financiar, a continuat. Cercetările verificând toate scriptele biuroului timbrului și a înregistrărei, pe timpul cât acest biurou a fost condus de d. Balint.

Intr'o convorbire ocazională pe care am avut-o cu dl Georgescu, dsa ne-a declarat următoarele:

„Este adevărat că pe urma lui Balint s'a găsit o serie de neregule grave, care ne-a determinat să-l trimitem în fața consiliului superior administrativ pentru a-l judeca. In urmă am întreprins personal cercetările la biuroul timbrului, și din cele ce am putut stabili până acum reese că grație operațiunilor sale, statul a fost păgubit cu peste un milion lei. Dar ancheta noastră încă nu este sfârșită“.

Operățiunele făcute de fostul conducător al biuroului timbrului, consistă din numeroasele scutiri și reduceri de taxe, care s'au dovedit din scriptele cercetate de d. Georgescu, administrator financiar. Se înțelege că asemenea scutiri și reduceri făcute în afară de prevederile legei, aduceau sume destul de frumoase făptuitorului, care lucra cu dela sine putere.

Se crede că ancheta care continuă, va conduce și la alte descoperirei mai grave. Ancheta odată terminată, afacerea va fi deferită parchetului. *D.*

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM“
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

Lepepe-Condica de Termene pentru avocati 1924

va apărea in cursul Noemvriei cu textul complect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România Mare** și al notarilor pnblici, in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză și tipărită pe hartie albă, in măsura abonamentelor făcute din vreme, intr'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea indeplini decât pe un preț mai mare de retipărire.
Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și III.
Libraria LEPAGE Cinj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus.
Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6
Emil Blaga, Cluj

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

CENTRAL BAR

IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a **prof. Mesüge și Constant.**
Și încă 20 numere de clasa prima. Începutul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc rezervat 30 Lei.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Mişcarea negustorilor ardeleni in ajunul marelui congres care va avea loc la Bucureşti

Acţiunea Sfatului negustoresc din Cluj

Comitetul de propagendă — O şedinţă interesantă Expunerea d-lui Evian, preşedintele Sfatului negustoresc — Propunerea d-lui Tuffli, membru în comitetului sfatului — Alte propuneri

Am arătat că printre negustorii din Ardeal s'a produs o vie mişcare, cu scopul de a se prezenta în rânduri strânse la marele congres negustoresc care va avea loc la Bucureşti la 26 Noemvrie.

Comitetul Sfatului Negustoresc din Cluj în frunte cu d. Evian, preşedintele acestei organizaţiuni, a întreprins cea mai întinsă propagandă în acest senz, întrucât se pune toată nădejdea că de data aceasta marele congres dela Bucureşti va avea darul să resolve şi să satisfacă toate doleanţele negustorimei.

*

In ultima şedinţă a comitetului de propagandă, s'a citit o lungă adresă care a fost trimisă tuturor filiaielor Sfatului Negustoresc din Cluj şi organizaţiunelor afiliate. Această adresă cuprinde toate lămuririle asupra rostului congresului dela Bucureşti şi arată interesul pe care trebuie să l pue toată negustorimea pentru revendicarea doleanţelor lor. Să insiste apoi că negustorii din toate localităţile de seamă să se presinte în cât mai mare număr la congres. Să recomandă apoi secţiunilor să facă în acest scop cea mai vie propagandă printre negustori respectivi.

Se mai cere secţiunilor să procure date concrete şi precise care arată în mod temeinic neajunsurile şi relele cauzate de legea speculei, aşa cum este aplicată de unele organe administrative şi poliţieneşti. Tot astfel se cere a se arăta cazuri concrete asupra impunerilor contra prevederilor legei, dar numai cazuri bine motivate şi cu acte în regulă.

Adresa sfârşeşte cu următorul apel:

„Colegilor! Cu un singur trup şi suflet, cu cea mai mare solidaritate trebue să procedăm şi ca element contribuabil cel mai important al statului, să cerem drepturi egale şi tratament egal. Să nu ne reţie greutăţile şi spesele de călătorie şi la 26 Nnemvrie c. să fim cu toţii la Bucureşti."

Expunerea dlui Evian, preşedintele Sfatului Negustoresc

A urmat apoi o interesantă expunere a dlui Evian preşedintele Sfatului Negustoresc, care personal a întreprins o anchetă printre negustorii locali, pentru a-şi da seama deaproape de toate nemulţumirile şi doleanţele negustorilor.

Dl. Evian a declarat că toate cazurile concrete de şicane şi arbitraj, le va supune în discuţia congresului de la Bucureşti.

Chestia impunerilor

„In Ardeal — a spus Dl Evian — a fost un noroc că s'a găsit în fruntea resortului de finanţe un om cu atâta cumpăt şi tact încât toate plângerile negustorilor au găsit aici un ecou fericit.

Atitudinea binevoitoare a dlui Simionescu este foarte măgulitoare pentru noi şi ar fi de dorit ca şi celelalte organe să fie la fel".

Dsa a sfârşit exprimându-şi credinţa că în congresul dela Bucureşti, toate doleanţele negustorilor vor fi satisfăcute dacă aceştia se vor presenta cât mai solidari.

Propunerea dlui Tuffli

Luând cuvântul dl Tuffli membru cu comitetul Sfatului Negustoresc, Dsa a spus:

„Nu trebue să lăsăm să se creadă că lupta noastră urmăreşte numai salvarea intereselor noastre. Comerciaţii trebue să lucreze de acord cu toate clasele sociale. Comercianţii sunt şi ei negustori şi sufăr de acelaş rău ca toată lumea. Creşterea continuă a preţurilor se datoreşte scăderei producţiunei. Aceasta este procesul adevărat şi este cu totul greşit când să arunce vina în spatele negustorilor. Comerţul constitue unul din sprijinul cel mai puternic pe care se bazează statul, astfel că revendicările noastre nu pot fi de cât în armonie cu interesele superioare ale statului nostru".

Dsa a propus apoi ca cu 14 zile înainte deţinerea congresului dela Bucureşti, să se convoace o mare întrunire a tuturor negustorilor ardeleni la Cluj, în scopul cimentărei unităţei sufleteşti cu care se vor prezenta apoi la Bucureşti.

Propunerea dlui Tuffli a fost primita cu însufleţire.

*

Comitetul de propagandă se va întruni din nou în cursul acestei săptămâni pentru a lua noui măsuri cu privire la acţiunea negustorilor ardeleni. *Dac.*

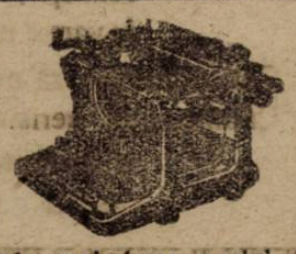

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

No. 1849—923.

Direcţiunea Uzinelor electrice ale oraşului înştiinţează Onor. publicul Clujan

că desele întreruperi de curent ce se produc dela un timp încoace, provin din cauza lipsei aproape complecte de apă la Someşul-rece.

De când există aceste uzini nici întrun an nu s'a simţit o aşa lipsă mare de apă, statisticele ce există la uzină, ne arată un maximum de scădere de minus 39, iar acum în timpul din urmă noi am înregistrat minus 43 aport de apă. Această lipsă de apă ne împiedică de a merge cu turbinele cari trebue să dea un maxim de 1700 kilovaţi, ori actualmente cu apa care este, nu se obţine decât 1400 kilovaţi. Astfel stând starea faptică, uzinele lucrează mai mult cu maşinele cu aburi şi cu motoarele Diesel, care în toatal dau 1000 kilovaţi. De oarece seara în timpul încărcărei maxime, Oraşul nostru are nevoe de 2700—3300 kilovaţi, Direcţiunea uzinei se vede nevoită a întrerupe pentru scurtă durată, câte un feeder, lăsând în întuneric fie care sector alternativ.

Tot din această cauză a lipsei de apă, se încarcă maşinele cu aburi şi motoarele peste totalul puterei lor, ceia ce influenţează la uzarea rapidă a maşinelor şi prin asta, la necesitatea de a face reparaţii şi cheltueli, de exemplu Duminică 28 curent seara a plesnit o ţeavă de la un compresor din care cauză s'a oprit maşina şi întrerupt curentul parţial. Dacă această lipsă de apă va persista încă mai mult, Direcţiunea uzinelor va fi nevoită a stabili un orar de întreruperea curentului ce se va aduce la cunoştinţa Onor. public din vreme.

Sperăm însă că capelele de cilindre ce s,a comandat dela Firma Schlick-Nicholson din Budapesta, vor sosi încurând şi se va putea termina reparaţia începută la motorul I., care actualmente lucrează numai cu 3 cilindre şi nu produce decât 150 kilovaţi în loc de 300 şi favorizaţi poate şi de timp, nu vom ajunge a pune în aplicare acel program dictat prin forţa împrejurărilor.

In interesul absolut al cetăţenilor Direcţiunea Uzinelor roagă ca fiecare să facă restricţiune pe cât e posibil la curentul electric, şi aceasta numai pentru perioada critică prin care trece uzinele oraşului astăzi.

Cluj, la 30. Octomvrie 1923.

Uzina Electrică A.
Oraşului Cluj
Inginer **Roată.**

3158

Concurs

Căutăm la intreprinderea noastră curat românească un *Funcţionar* bineversat în agendele de birou şi cu cunoştinţe de limbi.

Salar corespunzător şi angajament durabil

Doritori de a ocupa acest post sunt rugaţi, să işi înainteze cererea in scris, şi intrucât posibil personal Cluj. Str. Bob 5.

Universum
intreprindere technică, sanitară şi comercială.

3156

Omul lui Mackensen

şi fişpanii lui Tisza

Declaraţiile senzaţionale aie d-lui Al. Marghiloman făcute presei ungureşti la Timişoara — Cum este privită de ziarele străine „reabilitarea" şefului conservatorilor

Omul nemţilor a venit Sâmbătă la Timişoara, ca după şase ani de ostracizm să şi pregătească în Banat, cu concursul tuturor şvabilor, ungurilor şi evreilor reintrarea în sânul politicei româneşti. Paşul acesta al său nu a putut fi mai bine făcut. omul lui Mackensen nu se putea reabilita decât vorbind acestora cărora li-a vorbit şi începându-şi şi terminându-şi spovedania cu declaraţii de dragoste la adresa minorităţilor!

I-am comentat ieri această „reabilitare", şi ne mai rămân numai două lucruri de spus despre grotescul ei şi despre osanalele, şi mai groteşti ale presei streine de aici, singura care a înţeles sensul declaraţiei prin care d. Marghiloman îşi pretindea la Timişoara revenirea la putere.

Astfel nu ne poate scăpa tragicul oarecum umoristic cu care omul lui Mackensen s'a acoperit la Timişoara. A fost şi ceva tragic în a-l vedea pe obişnuitul hipodromurilor şi arbitrul eleganţei, înconjurat de cei mai umili târgoveţi de lege streină. In această privinţă vechiul politician a înţeles spiritul vremurilor, democraţia. Aceştia însă au fost numai decorul.

Miezul adunării l-au format însă negustorii, financiarii şi ceilalţi din cunoscutul partid economic dela Timişoara' care secondează în domeniul economic politica iredentistă a partidului magiiar.

Intr'o asemenea tovărăşie omul nemţilor n'a putut vorbi decât aşa cum a vorbit. Dar nu este treaba noastră să-i reeditâm linguşirile la adresa streinilor din Banat, publicate ieri în organul marghilomanist. Vom arăta însă ceeace spune presa streinilor despre omul reabilitat de streinii dela Timişoara.

„Să se reintegreze fişpanii unguri"

Redactorul lui „Temesvári Hirlap" publică câteva declaraţii făcute de d. Marghiloman. Se vedem în tocmai pentrucă sunt ultima dovadă a felului cum a căutat omul lui Mackensen să se reabiliteze în Ardeal, linguşind pe oamenii lui Tisza. Dupăce a spus, că principala chestiune din România este, firește, acea a minorităţilor, dsa a adăogat:

Acestora nu trebue să le dăm numai deplina egalitate de drepturi ca şi cetăţenilor cu limbă maternă românească, ci, pe deasupra, nu trebue să'i împiedecăm nici în exercitarea limbii lor şi în dezvoltarea culturiilor".

Din aceasta reese un singur lucru: a fi egal în toate drepturile cu naţiunea majoritară, înseamnă a avea şi drepturile cuprinse în ultima parte a declaraţiei de mai sus. Din declaraţia de mai sus se vede că omul nemţilor a vorbit despre privilegii, tocmai cum ar vorbi unul din partidul maghiar sau şvab. Apoi, vorbind despre funcţionarii unguri concediaţi a adăogat:

„Socot un lucru condamnabil, că noul regim (cel românesc) a neglijat total pe conducătorii unguri, cari au rămas în ţară şi sub noul regim. Sunt o sumedenie de foşti prefecţi subprefecţi, primari, deputaţi şi diplomaţi, cari ar fi fost totatâţia sfetnici folositori. A fost făcut că i-am înlăturat de tot".

Rămâne să mai reproducem fraza cu care şi-a încheiat interviewul: „Prea se guvernează astăzi prost lumea". Intr'adevăr: cum am mai vedea-o guvernată de fişpanii şi diplomaţii unguri, şvabi şi evrei ai dlui Marghiloman!!!

Comentariile presei ungureşti

Sunt explicabile deci toate osanalele ce i se aduc din presa maghiară. „Temesvari Hirlap" îşi introduce interviewul de mai sus cu comentarul că aceste declaraţii înseamnă o biruinţă pentru minorităţi. De fapt, încă multe declaraţi de acestea tot dela astfel de oameni, şi chestiunea minoritară se va îngropa cu tot triumful. Acest merit îl recunoaştem omului nemţilor.

Acele şi osanale în „Keleti Ujsag", „Ujsag", „Ellenzek", „Brassoi Lapok", etc. în toate pe două-trei sau chiar mai multe coloane. Toate aceste ziare, cele ungureşti şoviniste, ca şi cele mai democrate, ca şi cele evreieşti, se întrec deopotrivă în a dori aducerea lui Marghiloman, ca cel mai bun dintre oamenii noştri politici la guvern. „Biruinţa" d-lui Marghiloman a fost deci deplină. Urmează numai — vorba d-sale, — să vedem ce minunat ne va judeca cu lişpanii primarii şi chiar cu diplomaţii săi unguri, evrei şi şvabi moşteniţi dela Tisza.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez 1-a

De vânzare
în Str. General, E. Grigorescu o vilă frumoasă şi modernă având 5 camere şi baie, parc englez şi grădină mare pentru zarzavat. Imediat să poate ocupa. — In hotarul oraşului Cluj la o depărtare de 1 kilometru de centru una moşie de 90 iughere cu edificii economice şi casă de locuit.
Ase interesa la 3155
Henrik Danzinger
Cluj, Strada Iuliu Maniu 20.

TELEGRAME

Țărăniștii români în slujba internaționalei verzi

Partidul țărănesc cumpărat cu un milion și jum. leva de către Stambulinsky. Senzaționala revelație a ziarului „Lupta“

Ziarul „Lupta“ afirmă că guvernul posedă o scrisoare a primministrului bulgar Tzancoff arătând că Stambolinsky a remis partidului țărănesc din România suma de un milion și jumătate leva pentru organizarea congresului internațional verzi la București. Guvernul bulgar considerând că aceasta înseamnă deturnarea fondurilor de fostul regim, a cerut guvernului român restituirea sumei, anume prin înscrierea banilor la fondul reparațiilor de războiu cerute Bulgariei.

„Lupta“ scrie, că dl Vintilă Brătianu a răspuns guvernului bulgar, că refuză să recunoască această operație, făcută peste capul guvernului român și anunță că guvernul Tzancoff să-și legitemeze pretențiile sale pe cale civilă dela anumite persoane din România.

Noul guvern al Saxoniei

Berlin — Dieta saxonă în ședința de Marți noapte a constituit un guvern provizoriu format din socialiști fără comuniști. Primministrul a fost numit socialdemocratul Felisch iar miniștrii de interne, culte, justiție și muncă sunt foștii miniștri din cabinetul Zeigner.

Schimbarea guvernului turc

Constantinopol — Adunarea națională din Angora a primit demisia guvernului Fethy bey și a însărcinat pe Ismed Pașa să formeze noul guvern.

Statele-Unite și ultimul discurs al lui Poincare

Paris — Din sursă autorizată se anunță că guvernul american a primit favorabil declarațiunile lui Poincaré. Există convingerea că nimic nu va împiedica convocarea conferinței experților.

Criza din sânul partidului averescan se agravează

București. — Ziarul „Lupta“ anunță agravarea crizei partidului averescan. Șeful organizației din Vlașca a demisionat ieri, fiind urmat de întreaga organizație județeană. Deasemenea „Lupta“ afirmă, că dl Argetoianu va demisiona imediat după întoarcerea în țară. Generalul Averescu aflând de manifestația de salutare a dlui Argetoianu a cerut suprimarea demonstrației. Totuși partizanii dlui Argetoianu sunt decișî să-și manifesteze astfel sentimentele lor împotriva generalului Averescu.

Mica publicitate

Doamnă predă limba și convensațiunea franceză. A se adresa strada Regală Nr. 30, între 4—7 d. a. dna Paraschivescu.

Succesele artiștilor Tábori la Cluj

Reprezentațiile de varieteu sunt demult lipsite la Cluj de ceeace se cheamă artă care să se poată digera. De aceea publicul s'a înstrăinat de ele, ceeace explică însuccesul aproape a tuturor întreprinderilor de acest fel, încercate până acum. A fost prin urmare semnificativ succesul pe care autorul artist Tábori și cele două fii ce ale sale îl are în timpul din urmă la orfeul „Biasini“, pe a cărui scenă numiții au adus o artă recunoscută demult de publicul vienez și parisian unde au jucat. D. Tábori este un cunoscut autor de piese scurte, unguresti, cari i-au fost jucate și pe scenele orfeurilor din Paris și Viena. Umorul său, da o finețe plăcută, i-a adus deci și aici renume, iar din partea presei ungurești o critică extrem de favorabilă. Astfel „Ujság“ scrie despre el:

„Tábori, pe lângă calități de autor, are și calități bune de artist. Este un artist de primul rang, interpretând fidel pe scenă umorul din piesele sale. Are un joc foarte sincer și își validitează puterea sugestivă chiar și atunci când umorizează. Oraceasta este partea eclatantă a artiștilor mari înăscuți.“ Despre fiica sa, Terka, „Ujság“ scrie: „În vocea ei, în mimica ei, e atâta putere de convingere ... Dispune de o mare forță dramatică, care a întrecut limitele scenelor de cabaret, destinându-o pentru ce va mai mare.“

Iată anume ce scrie „Keleti Ujság“ despre familia Tábori: „Trio Tábori are succese vădite din zi în zi în orfeul „Biasini“ din Cluj ... Terka Tábori are în special mari succese în farsa plină de vieață „Găina cu Camelii“ iar Sări Tábori jucând pe „Madame Prozot“, cu o virtouzitatete de artistă consumată.“

„Iar „Gyilkos“ scrie astfel despre aceste două artiste, Tábori: „Numitele artiste au moștenit în totul talentul artistic al tatălui. Terka Tábori, cea mai mare, este una dintre artistele cele mai talentate și e o pagubă, că această comică, nu se încearcă pe scene mai mari. Cealaltă, Sări Tábori având deasemenea talentul comic al tatălui său, prin jocul plăcut și prin vocea ei sonoră se ridică din atmosfera scenelor din provincie. Nu demult a ieșit din școală, și a și dat dovadă că și-a început cariera de artistă mare.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Plaid de peluche dublu anglez Lei **780·—**
oo 479 oo la Lloyd 1256
Regele Pălăriilor
Specialități de pyjama și rocuri de himalaya.
Cea mai mare casa de mărfuri speciale în pălării asortate și moda de domni.
CLUJ, Piața Unirii No. 24.

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă parter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Cărți, reviste **franceze** la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Faceți economie de parale dacă purtați GHETELE
BATA
căci acestea sunt trainice și celea mai eftine.
2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi „ . .	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea . .	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piața Unirei 9.
Prețuri de fabrică!!!

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la
Canada, America, Argentinia, Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
București, Calea Griviței No. 181.
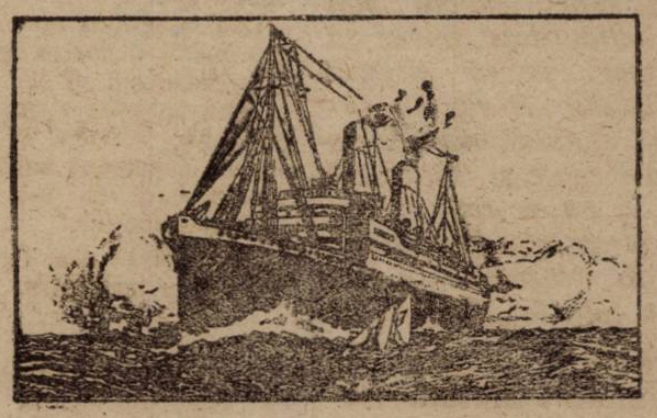
Corespondență întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

ULTIME INFORMAȚII.

Consfătuirile dela „Asociația băncilor românești“

Remediarea crizei de numerar

„Asociația băncilor române“ a discutat eri după amiază criza de numerar. Sunt propuse două soluții, anume circulara cercurilor bancare cu putere liberă atare ca și monedă, apoi înființarea unui clearing tuturor băncilor din Capitală care vor lichida zilnic la orele 4 toate cererile și intrările între diferitele bănci, evitându-se prin compoziția ambelor operațiuni circulația inutilă de numerar.

Decorarea domnului I. Th. Florescu

Prim-ministrul dl I. I. C. Brătianu a vizitat eri pe fostul ministru al justiției dl I. Th. Florescu remițându-i cordonul „Coroana României“ din partea Suveranului. Prim-ministrul a rugat pe dl Florescu să sprijine guvernul.

Salonul de manicur și de coafat „Ideal“ sa mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 2 Nov.
Casa din pădure
Romantică dramă în 6 acte.

Cinema Urania
Vineri, 2 Nov.
Săptămână sanitară

Deschideți ochi
Filmul mântuitor al profesorului universitar vienez, Dr Pinger. Numai pentru adulți! Numai cei cu nervii tari să vadă acest film. Jos cu pruderia! Jos cu proasta tăinuire.

Cinema Apollo
Vineri, 2 Nov.
Răzbunarea lui Tarzan
Mișcătoare dramă de apași în 7 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 934 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 3 Noemvrie 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 625
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN 240 L.
PE 6 LUNI 120 L.
PE 3 LUNI 60 L.
PE 1 AN pentru [illegible] 480 L.

Dl Marghiloman și „pronia divină“

In discursul rostit la întrunirea din Timișoara, d-l Marghiloman a afirmat că înfăptuirea României-Mari se datorește „proniei divine“. Iată formula cu care toți aceia cari au avut o politică potrivnică idealului național încearcă pe de o parte să și scuze atitudinea și acțiunea lor de atunci, iar pe de altă parte să micșoreze din meritele celor cari au făcut o altă politică. Germanofilii și neutraliștii noștri de atunci, răspândiți astăzi prin diverse partide aruncă foarte des această formulă prin care voiesc să arate că realizarea idealului național nu se datorește războiului.

Dar voind astfel să-și apere greșelile și să-și scoboare adversarii politicii, d-l Marghiloman sau d-l Stere nu și dau seamă că nesocotesc prin afirmația lor uriașa trudă și suferință prin care am cucerit izbânda, nesocotesc curajul celor cari deși știau bine că nu suntem pregătiți pentru războiu, au îndrăznit să arunce în vâltoarea lui o țară întreagă punând la bătaie toate energiile, toate bogățiile și toate puterile ei.

Dl Marghiloman și cei cari au făcut aceiaș politică spun că era mai bine dacă nu intram în războiu, pentrucă n'am fi suferit nimic, iar idealul național s'ar fi găsit totuș realizat prin puterea „proniei cerești“.

Este însă și o greșeală și o mare impietate. Să se creadă că războiul nostru a fost inutil. Intrând în războiu și suferind ceiace am suferit, făcând jertfele pe cari le-am făcut, și totuș la conferința de pace ni s'a drămuit satisfacerea aspirațiilor noastre naționale, deși ele erau înscrise formal într'un tratat de alianță. Dar dacă n'am fi făcut războiul. Și cât am suferit în războiu se știe: două treimi din pământul țării cutropit de dușman, armata decimată de boli și de lupte, bogățiile țării date pradă focului, iată contribuția de jertfă și de durere pe care pe altarul războiului am adus-o pentru realizarea idealului național.

Și nu este oare o mare impietate să nesocotești această suferință a națiunei pentruca să-ți scuzi o politică care era contrară idealului național și s'a dovedit acum și greșită? Și nu este și o mare nedreptate să nu recunoști curajul acelor oameni politici cari la cea mai gravă cotitură a istoriei noastre și-au luat răspunderea unui războiu pe care-l știau foarte greu?

Da, desigur pronia divină ne-a ajutat să vedem întăptuită România de azi, dar ea ne-a ajutat pe calea pe care am apucat o și meritul alegerii acestui drum îl au conducătorii de atunci ai țării, iar sacrificiile făcute sunt ale națiunei întregi.

România-Mare nu este creațiunea „proniei divine“.

Ea s'a realizat prin războiul a cărui răspundere au purtat-o conducătorii țării și pe care l-a făcut cu sânge și cu suferință națiunea. Și războiul națiunea l-a voit pentrucă ea a simțit că numai prin el se putea realiza idealul național.

Acesta este adevărul și el trebuia spus fiindcă în vremea din urmă s'a încercat prea mult de către oamenii celeilalte politice să se descrediteze războiul cu toate elanurile și suferințele lui.

Bonar Law

Sfârșitul tragic al carierei sale politice

Sfârșitul carierei politice, care a precedat moartea tragică a fostului premier britanic, Bonar Law este dintre cele mai mișcatoare și mai melancolice.

Dacă Anglia modernă ar avea un Ibsen, în loc de sarcasticul Bernard Shaw, acest dramaturg ar putea face un nou studiu în genul lui Iohn Gabriel Borkman.

Viața publică are ceva de artificial și neomenesc. Ea smulge pe politician din viața privată, îl pune în serviciul unui partid, uneori adevărată sclăvie, care numai o puternică ambiție o poate suporta.

Câțiva ani înainte de război, Bonar Law negustor de fierărie înțelese că așteaptă un mare rol în politică. Orator remarcat de la tribuna Camerei Comunelor, unde intrase deabia la vârsta de 41 de ani, soarta pe deaparte îl ajută iar pe dealtă îi dă lovituri din cele mai crude.

Suferind deja de boala de gât care l'a răpus astăzi, el pierde un fiu, apoi un al doilea în război, și în sfârșit soția, rămânând la 60 de ani, izolat între funcționarii și hârtiile ministerului său.

Ministru în cabinetul lui Lloyd George, cancelar al eșichierului e răpus de oboseală și părăsește întâia oară puterea. Credincios partidului, țării revine, intervine în politică dă lovitura de grație lui Lloyd George prin spargerea coaliției liberalo-conservatoare, ia puterea ca primministru pentru a se retrage după scurt timp definitiv din viața politică, din cauza cancerului laringian, care-i punea în neputință să ia cuvântul în Camera Comunelor.

Medicii l'au trimes să facă o călătorie pe mare, călătorie care a fost de o tristeță sinistră.

Bonar Law debarcă la Genua mai obosit decât la plecare. El încearcă să trăiască viața de otel sub palmierii Liguriei, dar nu poate rezista mai mult de 3 zile.

Pleacă la Geneva, apoi la Paris unde trăește singuratic într'o cameră a otelului Crillon. Nu primea nici un om politic, nici un jurnalist. Ce le-ar mai fi putut spune? Simțea tragedia morții care era așa de aproape și pe care a primit-o cu resemnarea omului obișnuit o viață întreagă cu loviturile nemiloase ale sorții.

Pentru sanatatea generatiilor viitoare

Starea actuală a Învățământului nostru de toate categoriile cu o organizare aproape exclusiv intelectuală a determinat pe conducătorii țărei să procedeze fără întârziere la reorganizarea sa, căutând să-l așeze pe principiile educației integrale, ale cărei roade le cunoaștem din lumea antică și le observăm în netăgăduita superioritate a rasei anglo-saxone din timpurile noastre.

Prima manifestare a acestei hotărâri a fost acordul stabilit între „Casa Culturii Poporului“ de sub președinția A. S. R. Principelui Carol și Ministerul Instrucțiunii publice și Războiului, prin care a luat ființă „Institutul național de educație fizică“.

Pe lângă directiva unitară a tuturor organizațiilor de educație fizică în școală și pregătirea preregimentară a tinerilor între 19 și 21 ani, „Institutul național de educație fizică“ are de scop formarea de profesori și ofițeri specialiști, meniți să se ocupe cu educația fizică a tineretului din școli și armată cât și cu cea a publicului.

Și pentrucă această problemă nu s'a înfăptuit nicăeri în mod trainic decât cu concursul științei, viitorii profesori de educație fizică vor căpăta și o bază științifică superioară, pe lângă un fizic antrenat, care să le dea toată siguranța și prestigiul necesar în fața celor ce vor avea să fie îndrumați pe această cale. După dorința A. S. R. Principele Carol, s'a creiat astfel o școală superioară de educație fizică cu caracter universitar, având o durată de 3 ani pentru profesorii de gimnastică din învățământul secundar, iar educația fizică în armată va fi încredințată ofițerilor, cari vor fi urmat timp de un an, cursurile speciale organizate pentru ei în acest institut.

Nici îndrumarea pe calea culturii fizice raționale a masei poporului n'a fost ignorată.

„Institutul național de educație fizică“ a luat inițiativa organizărei de cursuri gratuite și va construi un măreț edificiu pentru practicarea și în timp de iarnă sau pe vreme nefavorabilă a exercițiilor fizice. Acest gimnaziu de educație fizică unde vor fi admise toate straturile sociale fără ca să se perceapă vr'o taxă, va putea servi zilnic până la 25.000 persoane și va cuprinde pe lângă un bazin prevăzut cu 300 de cabine, instalații cu aparate de gimnastică și chiar o terasă pentru băi de soare și băi în aer liber.

Nu ne îndoim că fiecare cetățean va depune obolul lui cât de modest, contribuind măcar cu o cărămidă la înălțarea acestei instituțiuni menite nu numai să conserve sau să regenereze buna stare fizică a generației de astăzi, ci să desvolte și sănătatea generațiilor viitoare.

Reorganizarea administrativa

— Descentralizarea comunelor și județelor —

Printre nouile proecte de legi cari au fost depuse pe birourile parlamentului, pentru a fi votate în actuala sesiune e și acel al reformei administrative. Noua lege are ca principiu descentralizarea, cuprinzând organizarea comunelor și județelor atât în ce privește instituțiunile locale, cât și în ce privește controlul autorității centrale.

Autoritățile centrale rămân numai cu acest control în coordonarea activității comunelor și județelor cu acea a Statului și cu inițiativa și deciziunea în chestiunile de interes general.

Activitatea consiliilor comunale și județene

Consiliile comunale și județene vor fi alese pe baza votului universal și cu reprezentarea minorităților, fără a avea un caracter politic.

Ele sunt și rămân organe de gospodărie și pentru a accentua acest caracter am admis ca în compunerea lor să între reprezentanți direcți ai comerțului industriei, agriculturii și muncii, iar în consiliile comunale și femeile, cari vor fi alese prin cooptare de chiar membrii consiliilor respective.

Continuitatea activității și putința realizării unui program de lucrări e asigurată prin durata de 8 ani a mandatelor consiliilor.

Organele de control și răspunderile

Organele de control ale ministerului de interne sunt: notarii, subprefecții, prefectul, inspectorii generali administrativi, directori din minister și membrii consiliului administrativ superior când ar primi delegațiuni speciale din partea ministerului de interne în acest scop.

In afară de sancțiunile prevăzute în lege pentru călcări, abateri și abuzuri, primarii, delegațiunile permanente județene, precum și consiliile comunale și județene vor fi răspunzătoare și penalmente pentru orice acte săvârșite în contra siguranței și unității statului și vor fi răspunzătoare bănește (către comună și județ) pentru toate pagubele ce le-au cauzat printr'o administrație de rea credință.

S'a introdus și răspunderea civilă a funcționarilor județeni și comunali față de județe și comune, precum și față de particulari, pentru pagube materiale cauzate pe nedrept sau fără competință, când dauna nu a putut fi reparată pe căile de reformare prevăzute de legi.

Alegerile administrative și dreptul de asociație al comunelor și județelor

Alegerea consiliilor comunale și județene se va face după o nouă procedură și în așa fel ca să înlesnească participarea alegătorilor în număr cât mai mare și să asigure o liberă exprimare a voinței cetățeanului.

Alegerea consiliilor județene se va face pe circumscripțiuni electorale, astfel ca fiecare regiune din județ să poată trimite în consiliul județean pe acei candidați cari cunosc mai bine interesele și nevoile locale.

S'a reglementat dreptul de asociație al comunelor și județelor, asociații care vor fi de mare folos pentru desvoltarea vieții locale și regionale din punct de vedere economic, sanitar, cultural și al lucrărilor publice. O deplină libertate este lăsată comunelor și județelor din acest punct de vedere.

Inființarea comunelor suburbane. Suprimarea plășilor

Comunele rurale care se găsesc într'o rază de cel mult 5 Km. de comunile urbane se vor numi comune sub-urbane.

Comuna sub-urbană își păstrează individualitatea ei, dar e ținută în interesul superior al ordinei și sănătății publice să fie o legătură cât mai strânsă cu comuna urbană în raza căreia se găsește.

Dacă interesele lor locale o cer, ele se pot alipi de comuna urbană respectivă, constituind o singură comună.

S'au păstrat două diviziuni administrative pe cari le-a admis și Constituțiunea, Comuna și județul.

S'a suprimat plasa ca unitate administrativă intermediară între comună și județ. Totuși prin lege s'a dat posibilitatea ca pentru înlesnirea controlului și buna îndrumare a administrației, județele să se poată împărți în circumscripțiuni, caprinzând mai multe comune și comunele urbane în sectoare cuprinzând mai multe suburbii.

O lege specială privește organizarea comunelor cu o populație mai mare de 30 mii de locuitori, care vor fi administrate pe sectoare sau asondismente.

Indeplinirei și punerei la punct a tuturor acestor dispoziții care vor schimba întreaga față a României întregite, i se fixează un termen de un an.

Demisia rectorului

Universității din Iași

Ministrul de instrucție a primit demisia rectorului Simionescu dela Universitatea din Iași dispunând convocarea colegiului universitar pentru alegerea noului rector.

Rezultatul inspecţiilor adtive în jud. Cojocna

Dl prefect Mureşianu însoţit de dl revizor Wilt inspectează 15 comune din judeţul Cojocna constatând fapte şi situaţii intolerabile — Măsurile luate

De vorbă cu dl Prefect Sept. Mureşian

In ultimele trei zile ale săptămânei trecute, d-l Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, însoţit de d-l Wilt, revizor şcolar şi de d-l locot. Petrescu, comandantul jandarmilor din judeţ a intreprins o amănunţită inspecţie în comunele: Someş-Sat, Apahida, Jucul de Sus, Jucul de Jos, Tolosudul, Bonţida, Suhatu, Bergiesa, Frata, Tothaza, Bothaza, Nahoriu, Cistelicu, Balda, Sărmaş, Tuşni, Sân-Petru, Sân-Giorgiu, Sân-Botelicu, Cătina şi Geaca.

Pentru a da cititorilor noştri o oglindă complectă şi exactă a situaţiei sub toate raporturile din acesstă parte a judeţului Cojocna, ne-am adresat d-lui Prefect al judeţului care a binevoit să ne declare următoarele:

Declaraţiile d-lui Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, asupra celor constatate cu ocazia ultimei inspecţii administrative

„Ultima inspecţie administrativă pe care am făcut-o în judeţ, mi-a dat convingerea că există o oarecare îmbunătăţire a situaţiei în raport cu starea care am găsit-o cu ocazia inspecţiei trecute.

Cu toate acestea, trebuie s'o spun, mai sunt multe, foarte multe lipsuri de înlăturat şi foarte multe rele de îndreptat.

O mică republică pe teritoriul României-Mari: com. Suhat

Preşedintele ei, Mauriciu Kuhn, tatăl lui Bela Kuhn, afişează ordonanţele ministeriale din Budapesta şi face să circule monede de ungureşti

„In comuna Suhat — continuă d-l Prefect — am rămas foarte surprins de o serie de fapte care mi-au făcut impresia că am eşit din graniţele României-Mari şi am intrat într'un sat românesc din Ungaria.

Secretar comunal aci este tatăl lui Bela Kuhn, Mauriciu Kuhn. Acest secretar pe lângă că în serviciu este de o neglijenţă revoltătoare şi de reacredinţă, dar se desinteresează complect de nevoile comunei.

Am găsit în iocalul secretariatului hărţi şi tablouri istorice ungureşti, toate inscripţiile şi registrele oficiului scrise în ungureşte, în localul oficiului nu se vorbea decât ungureşte şi ceea ce m'a revoltat mai mult a fost că atât pe edificiul secretariatului cât şi prin comună era afişată o ordonanţă care cuprindea instrucţiuni sanitare redactată în ungureşte şi tipărită la Budapesta! Această ordonanţă era dată de ministerul maghiar şi era semnată: „Magyar királyi belügyminiszter". Ordonanţa a fost afişată de medicul comunal Dr. Hales

Mauriciu Kuhn n'a făcut până acum, de 4 ani de când e secretar, nici măcar inventariul averei mobile şi imobile a comunei. Mai mult decât atât, acest secretar a admis circulaţia vechei monede ungureşti, primind şi plătind bani ungureşti.

In contra tuturor acestor apucături am luat şi voi mai lua încă cele mai drastice măsuri.

Ce s'a găsit în comuna Frata

Un secretar comunal care terorizează pe ţăranii români

„Aci este un alt secretar comunal cu numele *Mandolai Sándor*, evreu cari şi acum face publicaţiile de căsătorie în ungureşte, terorizează în mod nerusinat la moara din sat al cărei proprietar este, obligând pe ţărani să macine numai la moara lui şi luându-le preţuri fantastice.

In acelaş timp în care terorizează pe români, favorizează foarte mult pe unguri cu cari face cel mai revoltător şovinism la adresa a tot ce este românesc. Tot în această comună am găsit un număr foarte mare de cârciume într'un hal de murdărie cumplită. Am dispus desfiinţarea a patru din aceste cârciumi şi amendarea celorlalte pentru starea nehigienică în care le am găsit".

*

In numărul de mâine vom continua interesanta expunere a dlui prefect cuprinzând situaţia economică şi sanitară a satelor, impozitele starea bisericilor şi şcolilor, etc.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM"
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă şi metal.
Braşov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche şi metaluri.

Agitatia in jurul scandalului dela Camera de comerţ

Membrii români din provincie au aderat la votul de blam

Ştirea de pre ofensa pe care prezidiul Camerei de comerţ din Cluj a adus-o Duminecă Suveranilor, a ajuns şi în cele şapte judeţe apărţinătoare Camerei de comerţ de aici şi a stârnit şi acolo uimirea şi revolta. Astfel, pe lângă adeziunile de protestare ale reprezentanţilor din provinicie cari au asistat Duminecă la preamăriera celor doi străini cari au condus Camera de comerţ sub unguri s'a primit zilele acestea şi adeziunea restului de membrii români.

Intrunirea care va avea loc mâine pentru a se discuta acest scandal şi a se lua măsurile ce se impun faţă de prezidiul românesc, dar aservit străinilor, al camerei de Comerţ din Cluj, va aduce astfel o hotărâre unanimă. Repetăm aci ceeace am relevat în legătură cu această chestiune: spre toată supărarea „Patriei", printre acei cari protestează contra palmei date românilor şi Suveranilor, sunt şi membrii ai partidului naţional şi de ai altor partide. Asa că gestul comercianţilor români, ridicaţi deasupra considerentelor politice pentrucă este vorbă de o chestiune naţională, s'a produs cu o demnitate deplină. Zizania ce voia să o introducă între aceşti comercianţi ziarul care a publicat clişeul dlui Blank dar care protestează când este vorbă de prostăvirea Suveranilor, a avut numai efectul, că a deschis ochii comercianţilor din acest partid.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi
Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă de blănuri de pluş de seal şi biberette, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

INFORMAŢII

— **Trupa Teatrului Naţional din Bucureşti la Satu-Mare.** Trupa ambulantă a Teatrului Naţional din Capitală va veni zilele acestea în turneu prin Ardeal. Corespondentul nostru din Satu-Mare ne înştiinţează, că această trupă va juca acolo în zilele de 7, 8 şi 9 Nov. In vederea primirii ei s'au făcut mari pregătiri în oraş şi judeţ. No. 1849—923.

Direcţiunea Uzinelor electrice ale oraşului înştiinţează Onor. publicul Clujan

că desele întreruperi de curent ce se produc dela un timp încoace, provin din cauza lipsei aproape complecte de apă la Someşul-rece.

De când există aceste uzini nici întrun an nu s'a simţit o aşa lipsă mare de apă, statisticele ce există la uzină, ne arată un maximum de scădere de minus 39, iar acum în timpul din urmă noi am înregistrat minus 43 aport de apă. Această lipsă de apă ne împiedică de a merge cu turbinele cari trebue să dea un maxim de 1700 kilovaţi, ori actualmente cu apa care este, nu se obţine decât 1400 kilovaţi. Astfel stând starea faptică, uzinele lucrează mai mult cu maşinele cu aburi şi cu motoarele Diesel, care în toatal dau 1000 kilovaţi. De oarece seara în timpul încărcărei maxime, Oraşul nostru are nevoe de 2700—3300 kilovaţi, Direcţiunea uzinei se vede nevoită a întrerupe pentru scurtă durată, câte un feeder, lăsând în întuneric fie care sector alternativ.

Tot din această cauză a lipsei de apă, se încarcă maşinele cu aburi şi motoarele peste totalul puterei lor, ceia ce influinţează la uzarea rapidă a maşinelor şi prin asta, la necesitatea de a face reparaţii şi cheltueli, de exemplu Duminică 28 curent seara a plesnit o ţeavă de la un compresor din care cauză s'a oprit maşina şi întrerupt curentul parţial. Dacă această lipsă de apă va persista încă mai mult, Direcţiunea uzinelor va fi nevoită a stabili un orar de întreruperea curentului ce se va aduce la cunoştinţa Onor. public din vreme.

Sperăm însă că capetele de cilindre ce s,a comandat dela Firma Schlick-Nicholson din Budapesta, vor sosi încurând şi se va putea termina reparaţia începută la motorul I., care actualmente lucrează numai cu 3 cilindre şi nu produce decât 150 kilovaţi în loc de 300 şi favorizaţi poate şi de timp, nu vom ajunge a pune în aplicare acel program dictat prin forţa împrejurărilor.

In interesul absolut al cetăţenilor Direcţiunea Uzinelor roagă ca fiecare să facă restricţiune pe cât e posibil la curentul electric, şi aceasta numai pentru perioada critică prin care trece uzinele oraşului astăzi.

Cluj, la 30. Octomvrie 1923.

Uzina Electrică A. Oraşului Cluj

3158 Inginer **Roată.**

— **Azi Vineri mare soirée de peşte în restaurantul Central.**

— **Dela consiliul comunal.** In şedinţa ultimă a consiliului comunal, s'a hotărât să se acorde consilierilor o indemnizaţie de 2000 lei lunar, pentru cheltuellile de reprezentaţie.

— **Cum stăm cu piaţa.** Carnea de vită s'a eftinit la 12 lei kgr., în schimb preţul carnei de porc s'a urcat. Laptele aproape lipseşte cu totul, iar ouăle se găsesc cu greutate pe preţul de 3 lei unul. Intervenţia autorităţilor noastre administrative se impune mai mult ca oricând.

— **Inspecţii.** Azi Vineri după prânz d-l Sept Mureşianu, prefectul judeţului pleacă în judeţ pentru aşi continua inspecţiile administrative.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Cercul Ranşard
Cursuri practice de l. franceză. Semestrul I 1923. Deschiderea la 15 Noemvrie. Taxa senestrlală 100 lei. Inscrierele se primesc de d-l prof. Patenotte, camera 5, Casa Invăţătorilor, Piaţa Ştefan cel Mare, dela 14 până la 15 ore şi dela 1 Noembrie până la 14 Noembrie.

Ziua morţilor la Cluj

Ieri a fost ziua morţilor. La catolici ziua aceasta are un caracter de impresionantă pietate.

De dimineaţa şi până seara mii de oameni trec cu braţele încărcate de flori spre cimitir. Florile sunt presărate pe morminte şi strălucirea lor ca şi mulţimea care umple cimitirul, dau cetăţii liniştei un freamăt de viaţă. Toamna măreşte tristeţea clipei. Svonul de viaţă care vine să rupă tăcerea profundă şi liniştitoare a cimitirului, te supără ca o mustrare.

Dar odată cu amurgul care pare că se strecoară din tainice unghere şi se întinde cuceritor pe nesimţite, tăcerea se coboară dn sus. Svonul de mai nainte a amuţit. Intunerecul şi liniştea se împreună tainic.

Şi în întuneric se aprinde neaşteptat o lumină. Şi pe urmă încă una şi apoi din ce în ce mai numeroase pâlpâiri de flacări sfâşie urzeala de întuneric.

Tăcerea e desăvârşită. Mulţimea a plecat. Taina morţii a recucerit cimitirul...

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

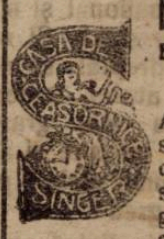
Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica şi Lucia Dragomir
numere de musică şi cântări. Producţiunea senzaţională a prof. Mesüge şi Constant.
Si luca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 para. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Suferințele românilor din Iugoslavia

Sârbii și principiile wilsoniene

Acțiunea pentru desnaționalizarea românilor — Teroarea administrativă și teroarea „orioniștilor" — Slavizarea învățământului — descurajarea românilor

Zilele acestea am avut prilejul să stau de vorbă câteva minute cu unul din conducătorii românilor cari au avut nenorocirea să rămână despărțit de trunchiul statului nostru național. De aici dela adăpostul unei libertăți pe care nu știm să o apreciem îndeajuns, nu ne dăm seamă de câtă amărăciune este dincolo de granită.

Atacurile semnalate în presa sârbească la adresa noastră, tocmai în clipa când Suveranii români strângeau la sânul lor de fericiți bunici pe viitorul rege al sârbilor, nu sunt expresia unei manifestațiuni izolate, cum vrea oficialitatea iugoslavă să o prezinte, ci reprezintă o stare de spirit pe care românii din Torontalul robit o simt în fiecara clipă. Principiul minorităților așa de larg încetățenit în viața noastră publică, nu există în Iugoslavia. Cei ce nu sunt mulțumiți cu cât dăm noi să se ducă acolo, unde vor găsi un regim cum nu credem să mai existe în nici o țară din Europa.

Minoritățile excluse dela reforma agrară

În poiectul de lege al reformei agrare din Iugoslavia, care se va discuta în actuala sesiune parlamentară, minoritățile sunt excluse dela împroprietărire. Măsura aceasta este mai cu seamă luată în vederea minorității românești din Torontal, unde pământurile ținute până acum în arendă de către obștile sătești ale românilor, au fost luate dela acestea și împărțite coloniștilor aduși din Macedonia, Albania, Bosnia și Herțegovina. Mai mult încă, sârbii de dincoace de frontieră, sârbii din România, sunt împroprietăriți în dauna populației românești.

Se urmărește astfel o politică sistematică pentru sărăcirea elementului românesc din Torontal.

Opresiuni administrative

Deși cu mult mai numeros, decât sârbii, elementul românesc este supus unui regim administrativ fără pereche aiurea. In sate pur românești sînt aduși colonișți din Macedonia, Albania, Bosnia și Herțegovina, împroprietăriți chiar și pe islazurile comunale și numiți în fruntea instituțiilor administrative și culturale. Pretutindeni în satele românești sînt primari, oameni cari n'au auzit niciodată de primărie și administrație în sensul civilizat al cuvântului. De o sălbătăcie esplicabilă traiului lor de până acum de prin munții Macedoniei sau de prin cotloanele Bosniei și Herțegovinei, pentru acești oameni populația încredințată lor este o turmă pe care o pot exploata după plac.

Toți Românii trăiesc cu frica în sân. In orice moment te poți aștepta la o arestare, iar din temnițele sârbești nu se iese decât mort sau schilod. E destul să se găsească doi oameni cari să declare că au auzit vorbindu-se contra statului sau a Suveranilor și oricine poate fi arestat. Doi colonișți se găsesc oricând în satele românești din Iugoslavia, și este ușor de înțeles sub câtă teroare se scurge viața populației românești în această țară,

Pe lângă aceasta, guvernul și autoritățile nu găsesc nici o măsură pentru constrângerea la legalitate a bandelor orioniste (iasciști în cămașă roșie). Aceste bande cutreeră satele și orașele românești și terorizează populația. Dacă nu totdeauna fac uz de bombe, granate și cartușe de mitralieră, nici odată nu trec „orioniștii" printr'un sat, fără ca toate pietrele drumurilor să nu treacă prin ferestrele românilor. Orioniștii taie și spânzură sub ochii binevoitori ai administrației.

Acțiunea de slavizare

Școli minoritare românești nu există în Iugoslavia. Fostele școli confesionale au fost etatizate după un ingenios plan de slavizare. La o consfătuire care a avut la Belgrad între delegații partidului național român și trei miniștri ai Cabinetului Iugoslav, unul din delegații partidului național amintind unuia dintre miniștri că în Banatul românesc școlile confesionale sârbești nu sânt de nimeni împiedecate, acesta a avut cutezanța să răspundă: „ROMANIA SĂ SI FACĂ POLITICA EI, IAR NOI NI O FACEM PE A NOASTRĂ".

Precum se poate bănui, rezultatul consfătuirei, ținută în vederea regimului școlar, a fost nul. Școlile confesionale românești a rămas confiscate de stat, fără ca măcar statul să rescumpere valoarea clădirilor. Etatizarea s'a făcut într'un chip destul de ciudat. Statul plătește numai salarul învățătorului; întreținerea localului cade în sarcina comunei, fără ca comuna să aibă vre-un drept a supraveghea administrarea fondurilor de întreținere

Limba de predare în școli este sârbească. Invățătorii români cari n'au știut limba au fost eliminați și înlocuiți cu învățători sârbi sau ruși refugiați. De altfel chiar învățători în Români cunoscători ai limbii de predare nu pot sta. Autoritățile școlare ale statului le fac atâtea mizerii încât sânt siliți să treacă dincoace românia. Invățătorii n'au nici o siguranță în serviciu. Autoritățile superioare îi pot destitui când vor fără nici o motivare astfel, între alții, a fost destituit d. Naia învățător de 25 ani la Marghita-Mare, numai printr'un simplu ordin. Motivul destituirei nu se arată acolo, dar să știe că d. Naia a fost destituit pentrucă are copii în școlile din România.

Impotriva tuturor românilor cari își dau copii dincoace la învățătură se deslănțuie o persecuție neîndurată. Funcționarii statului sânt destituiți iar ceilalți sânt necontenit sub teroarea administrației și a „orioniștilor". Un ordin ministerial interzice categoric trecerea copiilor sub 7 clase liceale în România. Cei cari au copii în România sub această limită au fost somați să i aducă îndărât, și atât de cumplită este sancțiunea încât mulți părinți s'au grăbit să se supuna.

Toate aceste mizerii și altele pe cari le vom da publicității în numărul viitor, au produs în rândurile populației românești din Iugoslavia atâta descurajare încât oamenii stau gata să lase totul și să treacă dincoace. Descurajarea este mai mare în rândurile intelectualilor, cari sânt mai mult terorizați. Mulți au trecut până acum. Cei mari sânt la capătul puterilor lor de rezistență.

A. R. Gus

Intre industriașii români și streini din Cluj

Știam și până acum despre atitudinea dușmănoasă ce o au față de industriașii români industriașii streini de aici, dar nu ni-s'a părut cu cale să întărâtăm această pornire. Intâi, pentrucă se părea într'o vreme, că de voe de nevoe această pornire îndreptată contra accesului elementului românesc la orașe, va înceta foarte curând, când se va vedea că altfel nu este încotro. Dar nici după cinci ani această dușmănie nu vrea să înceteze. Știm astfel un sindicat de industriași români, acela al pantofarilor, care aproape trebue să se desființeze din pricina piedecilor ce i-se pun. Iar acum ni-se aduce la cunoștință faptul, că firmele cari vând în Cluj materialul electrotehnic, refuză să satisfacă cererile ce i-se adresează în românește, sau dacă nu le refuză, le satisfac demonstrativ pe deandoasele și se scuză că nu știu românește.

Este și acesta unul dintre nenumăratele cazuri, cari împiedecă o tovărășie a elementului strein cu ai noștri.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Sâmbătă, 3 Nov.
Casa din pădure
Romantică dramă în 6 acte.

Cinema Urania
Sâmbătă, 3 Nov.
Săptămână sanitară
Deschideți ochi
Filmul mântuitor al profesorului universitar vienez, Dr Finger. Numai pentru adulți! Numai cei cu nervii tari să vadă acest film. Jos cu pruderia! Jos cu proasta tăinuire.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 3 Nov.
Răzbunarea lui Tarzan
Mișcătoare dramă de apași în 7 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

DONATORUL SION, CETĂȚEAN DE ONOARE AL CLUJULUI

Primăria i a făcut o artistică și simbolică diplomă

Sentimentul de mulțumire și recunoștință față de donatorul Sion, care a îmbogățit Universitatea noastră cu un însemnat număr de cărți, stampe, monede vechi și alte lucruri de preț, va fi consfințit printr'un act solemn.

Primăria locală, prin votul unanim ai consiliului comunal a hotărât să decearnă distinsului donator titlul de cetățean de onoare al Clujului.

In acest scop Primăria a comandat să se facă donatorului o diplomă, care a fost lucrată artistic de pictorul Alex. Pop, înfățișând ca simbol știința și poezia.

Diploma împreună cu omagiul Primăriei în numele cetățenilor Clujeni, va fi trimisă zilele acestea donatorului.

DESCHIDEREA CURSURILOR ACADEMIEI DE AGRICULTURĂ

Miercuri la orele 11 a avut loc în sala festivă a Academiei de agricultură din localitate, solemnitatea deschiderei cursurilor noului an școlar.

Au luat parte toți studenții și toți profesorii Academiei.

Solemnitatea s'a început cu un serviciu religios după care domnul Petrescu, rectorul Academiei, a rostit o frumoasă cuvântare îndemnând pe studenți la muncă și la disciplină.

La urmă, domnul profesor Martinovici a ținut o interesantă prelegere asupra situației economice a țărei.

Ungaria și aniversarea republicei cehoslovace

Ziua de 30 Octomvrie, în care s'a proclamat în 1918 revoluția din Ungaria, a fost sărbătorită și de astă dată de presa emigranților din Ungaria. Această comemorare a dat însă și guvernului maghiar prilejul de a rupe cu un obicei păstrat până acum cu multă încăpățânare. Astfel, „din motive de politică externă", după cum a declarat primul ministru Bethlen în Adunarea Națională, ministrul de externe a făcut la consulatul cehoslovac din Budapesta o vizită pentru a felicita republica cehoslovacă cu ocazia aniversării proclamării sale. Este pentru întâiaoară, când guvernul maghiar face acest gest. Ne explicăm deci, acum, de ce la recepția de Duminecă dela consulatul cehoslovac din Cluj, consulul Ungariei din localitate a fost văzut printre cei de față. Așteptăm deci, în urma acestui precedent, să vedem pe reprezentantul Ungariei la serbarea de întregire a României. Sau poate, în privința noastră nu vor fi nici acum „motive de politică externă"? Se vor repeta oare în privința noastră și de astă dată însultele spuse anul trecut de deputatul Szilágyi?

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă, 3 Novemvrie: „Morcovel" și „Scampolo".
Duminică, 4 Novemvrie: (Matineu) „Gheorghe Lazăr".

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ la
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Publicațiune

Societatea „Văduvelor Eroilor din Războiul 1916—1919" persoană morală și juridică subvențională de Stat care se ocupă cu ajutorarea văduvelor sărace de războiu, intenționează insghebarea unei filiale cu sediul in Cluj. In acest scop e necesar să ne garanteze concursul 4—5 dame văduve de ofițeri, cari să formeze biroul filialei in calitate de presidentă, vicepresindeută, secretarăi censoră, etc. și cari sunt in stare a conduce biroul sacrificând zilnic 2—3 oare în acest scop. Membrele biroului vor fi dotate lunar cu circa 1000—1000 Lei de persoană, astfel că câștigă și un ajutor bănesc.

Oficiul Județean I. O. V. Jud. Cojocna.

Publicațiune.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu Regionala IX. Cluj, are lipsă de o infirmieră pentru orfelinatul „Principesa Elena". Doritoarele de a ocupa acest post pot lua informații la Biroul Regional din Strada Cogălniceanu No. 8 intre orele 8—1½ a. m.

Lepepe-Condica de Termene pentru avocati 1924

va apărea in cursul Noemvriei cu textul complect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România-Mare** și al notarilor pnblici, in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză și tipărită pe hartie albă, in măsura abonamentelor făcute din vreme, intr'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea indeplini decât pe un preț mai mare de retipărire. Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și III.

Libraria LEPAGE Cluj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

TELEGRAME

Pădurile din Mehedinți incendiate

Pagube de sute de milioane

Un incendiu violent a cuprins pădurile din Mehedinți, dela Mehadia la Baia-de-Aramă pe o suprafață de 80 kilometri. Pagubele trec de câteva sute milioane. Au fost cerute ajutoare la Târgul-Jiu, Lugoș și Severin. Din cauza vântului incendiul se întinde. Cauzele incendiului sunt necunoscute.

Mișcarea separatistă din Germania și atitudinea Franței

Paris. (Rador). Răspunzând notei engleze, Poincare va arăta probabil că Franța și Belgia refuză orice responzabilitate în chestia separatismului, lăsând populației exercitarea voinței proprie. Relativ la întrunirea comitetului experților sunt necesare modificări în textul invitației colective.

Socialiștii germani rămân în coaliție

Berlin. (Rador). Fracțiunea parlamentară socialistă din Reichstag a hotărât să rămână în coaliție cu condițiile următoare: Ridicarea stării de asediu militare; demersuri imediate contra Bavariei pentru călcarea constituției; autorizarea Schutzpoliției să mențină ordinea în Saxonia iar Reichswehrul să intervină numai după cererea comisarului civil. Deasemenea activarea transporturilor de alimente pentru orașe.

Grupul parlamentar se va întruni azi seară să primească răspunsul cancelarului luând apoi decizia definitivă.

Criza politică din Germania

Berlin. — Cancelarul Stressemann fiind indispus, consiliul de miniștri convocat pentru importante chestiuni în special pentru tratativele marilor industriași cu Aliații, a fost amânat. Deasemenea rezolvarea marei crize politice interne a fost amânată până la orele 8 seara când cancelarul speră să primească delegații socialiști.

Fracțiunea parlamentară socialdemocrată se întrunește la orele 9 în ședință decizivă.

Remedierea crizei de numerar

Banca Națională pune la dispoziția băncilor 150 milioane săptămânal

București — Consiliul de administrație al Băncii Naționale a fost convocat eri după amiază. Guvernatorul băncei, dl Oromolu a expus desideratele băncilor. Consiliul a admis punctul de vedere al dlui Oromolu și a decis să pună la dispoziția băncilor 150 milioane lei săptămânal.

Apoi consiliul a discutat chestia dobânzilor de uzură cerut de unele bănci dela clienți împrumutându-le, sume din creditele oferite de Banca Națională pe baza reescontului. Consiliul a hotărât măsuri drastice contra băncilor cari au luat dobânzi de uzură, denunțându-li-se scontul Băncii Ndționale cerându-li-se imediata acoperire a creanțelor deja scontate. Consiliul a decis să aplice energic aceste măsuri.

Situația politică în Gercia

In jurul schimbărei formei de guvernământ

Atena. — Consitiul de miniștri după descoperirile instrucției în chestiă complotului a socotit ca necesar să revizuiască întreaga politică internă, de acea a convocat un mare consiliu politic unde sunt invitate marele personalități din toate, din armată, foști prim-miniștri, Zaimis și șefnl partidului republican Papanastaziu.

Marele consiliu politic s'a întrunit azi discutând trei ore. Zaimis și șefii republicanilor au lipsit. Gonatas a explicat motivele convocării apoi fostul ministru Garapanos, republican, a citit o declarație insistând că e necesar să se evite în momentul actual orice schimbare a formei de guvernământ. Schimbarea ar fi justificată numai în caz dacă regele ar fi fost implicat în complot.

Consiliul de miniștri a publicat apoi un comunicat arătând că nu este nici un motiv pentru schimbarea formei de guvernamânt.

Mica publicitate

De vânzare casă cu locuință în centru. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea".

Doamnă predă limba și conversațiunea franceză. A se adresa strada Regală Nr. 30, între 4—7 d. a. dna Paraschivescu.

S'a deschis în str. N. Iorga 15 Bodega Santa cu tot felul de mâncări reci, zilnic, cârnați fripți proaspeți și băuturi de prima calitate, la dejun și seara cafea.

Publicațiune.

Regimentul 31 Artilerie vinde la licitație publică în Ziua de Mercuri 14 Noembrie 1923 în oborul de vite Cluj 18 Cai de reformă.

Gomanda Regtului.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2414-1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băsică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băsicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ȘI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

THE ROYAL MAILLINE.

Ce mai veche
Fondată
Călătorie

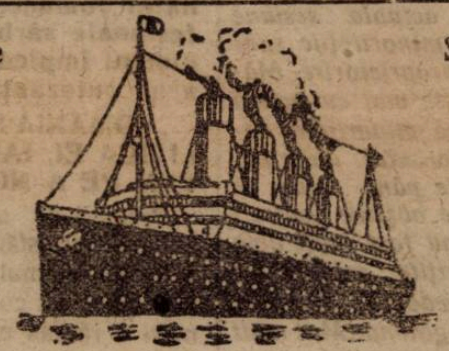

Societate de navigație anul 1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg,
Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
-6 NOV. 923
R CLUJ 1. 858
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
18

Anul IV. No. 935 ... OI LEI ● 6 PAGINI Duminecă 4 Noemvrie 1923

Luminătorea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. ... Telefon: REDACȚIA No. 211
Director: D. TOMESCU.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități 480 L

O lecție de politică

Răspunsul primului ministru la declarația partidului național

In ședința de Joi a Camarei, dl Iuliu Maniu, șeful partidului național, a citit una din obișnuitele declarații, care constituesc activitatea politică a partidelor de opoziție în Parlament.

Am citit și noi în întregime declarația citită de dl Maniu în numele partidului său, dar dela început și până la sfârșit n'am găsit nici o ideie serioasă care ar putea să însemne o preocupare sinceră și profundă din partea oamenilor partidului național.

Declarația dlui Maniu începe cu aceiași acuzație neîntemeiată devenită un plicticos leit motiv al campaniei contra guvernului, și anume ilegalitatea Parlamentului. Ea continuă apoi făcând o critică superficială a activității de guvernare a partidului liberal, se oprește puțin la politica economică a guvernului pentru a stârși prin a și afirma hotărârea de a duce lupta mai departe împotriva actualului guvern.

La acuzațiile neîntemeiate, isvorâte numai din pasiune, cuprinse în declarația partidului național, primul-ministru, dl Ion I. C. Brătianu a răspuns printr'o scurtă cuvântare în care a lămurit astfel de unde provin și scăderile de eri și greșelile de azi ale politicei urmate de partidul național.

„Constat că dl Maniu, reprezentant al unui nou partid în România Mare, considerând că partidul național liberal este un partid de incapacitate, prin aceasta ne arată — ceiace este marea noastră durere — **că unii conducători politici de dincolo de Carpați n'au cunoscut istoria Regatului Român și că, orientați prea mult în alte direcțiuni, n'au știut nici ceeace s'a realizat înainte de războiu aci și n'au știut nici ceeace s'a întâmplat în timpul războiului.**

„Așa se explică multe scăderi de eri și multe greșeli de astăzi.

După această explicație a politicii din trecut și din prezent a partidului național, răspunzând acuzațiunei de imoralitate aruncată partidului liberal, dl Ion I. C. Brătianu a spus că „la pasivul partidului liberal nu există nici schimbul de coroane și nici organizațiunea de navete". Schimbul de coroane îl cunosc de aproape foștii tachiști, azi membri ai partidului național, iar despre organizațiunea de navete ni se pare că dl Mihai Popovici știe unele lucruri.

Și primul ministru a adăogat: „Dacă am tăcut până astăzi, n'am făcut-o dintr'un interes strâmt de partid, ci dintr'un interes superior de prestigiu al țării în afară".

In continuarea răspunsului, dl Ion I. C. Brătianu stăruie asupra raporturilor noastre politice și economice cu străinătatea, chestiune atinsă în declarația partidului național într'o formă care dovedește că acest partid nu înțelege nici ce înseamnă demnitatea statului nici ce forță reprezintă independența unei țări.

Primul ministru a spus: **„In ce privește raporturile noastre cu străinătatea, fie pe terenul economic fie pe cel politic, noi căutăm relațiunile cele mai amicale, cele mai de încredere, dar înțelegem ca totdeauna situațiunea noastră în fața străinătății să fie rezultatul situațiunei din țară, iar nu să ne prezentăm în țară în virtutea unei situațiuni din afară".**

In cuvintele acestea ale dlui Brătianu este o aspră lecțiune pentru unele partide politice dela noi cari neputând ajunge la guvernarea țării în virtutea încrederii, simpatiei și popularității dinăuntru, încearcă să-și netezească drumul spre putere făcând plecăciuni slugarnice unor cercuri politico financiare din străinătate prin sprijinul cărora nădăjduiesc să se impună înauntru. Dar vremea când lucrurile se puteau face și desface în țara românească după înjoncțiunile din afară, a trecut, din fericire pentru noi, demult. Dar fiindcă anumiți oameni politici din Ardeal „nu cunosc istoria vechiului regat și, orientați prea mult în alte direcțiuni n'au știut ce s'a realizat în acest vechiu regat înainte de războiu și nici ce s'a întâmplat în timpul războiului", lecția dată de primul ministru le poate fi de mare folos. Din ea pot învăța că în România de azi realizată prin străduința și prin jertfa noastră, totul trebuie să se facă prin voința și prin puterea noastră și că orice amestec străin în treburile lăuntrice ale țării se va izbi de rezistența noastră demnă și hotărâtă.

La declarația vădind un spirit atât de îngust, a partidului național, dl Brătianu a răspuns printr'o cuvântare care poate fi socotită ca o lecțiune de pătrundere politică și de patriotism.

Chestiunea limbei romanești

în școlile minoritare

Ziarul „Universul" anunță că fruntașii politici maghiari din Ardeal însoțiți de episcopul reformat Nagy și de episcopul unitar Ferencz depun mare stăruinți ca ministerul instrucției să schimbe dispozițiile cari obligă școlile maghiare să facă și cursuri în limba română. „Universul" declară că ministrul a hotărât să mențină neschimbete dispozițiile luate.

Doua politici minoritare

In numărul nostru de eri arătam dureroasa stare în care se găsesc românii din Iugoslavia. Lipsa de spațiu ne împiedecă să continuăm astăzi publicarea datelor pe cari le avem, dar din cele publicate se pot scoate o sumă de învățăminte.

Privită din punctul lor de vedere, politica față de minorități a sârbilor, fără îndurare și fără oscilări, este un viu exemplu de tenacitate și conștiință națională, Sârbii își dau seama că stăpânesc un pământ asupra căruia n'au nici un drept, și își dau toată silința să prevină orice eventualitate. Principiile moderne nu-i încurcă. Drepturile de liberă desvoltare națională a populațiilor minoritare, pretutindeni au fost recunoscute în fapt. In Iugoslavia principiul minorităților este recunoscut numai în formă, numai într'atât cât nu se ciocnește cu realitatea intereselor majorității. Minoritarii n'au decât drepturi relative. Legile pentru ei altfel se interpretează decât pentru majoritari, administrația altfel servește interesele celor două categorii bine distincte pentru ea.

In comparație cu ceea ce se oferă minorităților la noi, în Iugoslavia ne întoarcem la mentalitatea evului mediu. Acolo o delegație de studiu a Ligei Națiunilor ar avea ce afla. La noi câte delegații au trecut, chemate sau nechemate, au trebuit să recunoască superioritatea tratamentului civilizat oferit minorităților, au trebuit să recunoască deplina libertate de care se bucură popoarele rămase în cadrele noastre de stat.

La noi se strigă împotriva obligativității celor două ore de limba română pe săptămână în școlile minoritare. In Iugoslavia nu se acordă nici două ore pe lună pentru limba maternă a micilor școlari minoritari. La noi minoritarii pot vorbi oriunde în limba lor; în Iugoslavia cei ce nu vorbesc în limba statului au de-aface cu teroarea oficială și neoficială a majoritarilor.

La noi administrația și justiția nu cunoaște decât o singură categorie de cetățeni; în Iugoslavia sunt două categorii și legea are două măsuri. Reforma agrară la noi a înzestrat pe toți, și pe minoritari ca și pe majoritari; în Iugoslavia se întocmește proiectul de lege al reformei agrare cu excluderea expresă a minorităților.

Această profundă deosebire își are explicația în faptul că noi nu avem a ne teme de nici o eventualitate, și prin urmare nici nu avem a silui nici un drept. Stăpâni absoluți asupra acestor pământuri, înțelegem să oferim oricui vrea să trăiască la un loc cu noi, cinstit și leal, toate drepturile de egalitate. Ceea ce facem noi este civilizat și în conformitate cu însăși însușirile noastre de ospitalitate; ceea ce fac vecinii noștri sfidează contemporaneitatea și nu poate să dureze.

Remanierea guvernului polonez

Constituirea parlamentului polonez — Venirea la putere a cabinetului Witos

Când în primăvara anului acesta ministerul Witos a înlocuit pe predecesorul său Sikorski s'a părut că guvernarea Poloniei trece dela partidele care reprezentau stânga democratică la cele din dreapta.

Parlamentul polonez, ales în ultimele alegeri legislative din Noembrie 1922 se deosebea de constituanta, căreia îi urma, prin reducerea centrului, adică a partidelor cu tendințe conciliante deci prin formarea a două blocuri reprezentând stânga și dreapta, cât și prin prezența a unui element alogen numeros, reprezentând 91 de locuri în Camera Deputaților. Acest din urmă grup, îndreptat împotriva unei politici poloneze naționaliste, care ar amenința drepturile garantate prin tratatele de pace minorităților naționale și religioase făcea echilibrul între partidele de dreapta și stânga.

Tactician politic și bun parlamentar, Witos, șef de guvern reprezentând elementele din stânga în 1920, vine la putere în Mai 1923 răsturnând cabinetul Sisorski cu majoritate de 2/3, sprijinit de elementele din dreapta, condus însă de aceeași idee directivă în ce privește reforma agrară a Poloniei, care e opera lui.

Constituirea ministerului Witos-Seyda Glombinski, reprezintă: partidul popular polonez și grupul cel mai numeros și mai influent al dreptei, Uniunea populară națională sau partidul democrației naționale a lui Dmowski.

Semnificația actualei. remanieri. Rolul lui Dmowsky în poiitica externă

Așa cum se formase guvernul se dă de a mână liberă populariior în politica internă. Pentru ca Witos să aibă deplină libertate în aplicarea planului său cu privire la reforma agrară, dreapta a cerut exceculiarea programului său naționalist cu privire la alogeni și politica externă.

Deaceia remanierea actuală aduce la portofoliul externelor figură cea mai marcantă din nouii miniștri, pe Dmowsky șeful partidului democrației naționale și fost președinte al Comitetului național polonez, care a tratat la Paris în numele Poloniei, pacea dela Versailles. Politica sa dominantă a fost opoziția împotriva Germaniei. El păstrează ca subsecretar de stat la ministerul său pe prietenul său, Seyda fostul ministru de externe.

Seyda s'a remarcat ca ministru de externe prin amiciția specială acordată României, lucrând pentru intrarea Poloniei în Mica Antantă.

Intrarea în guvern a lui Korfanty ca vicepreședinte al Consiliului are o deosebită importanță din două puncte de vedere. Personalitatea lui marcantă e cunoscută de pe timpul când era șeful insurgenților polonezi Silezia superioară. Renumit ca „mână de fer", adevărat om al realităților, Korfanty e foarte util pentru calmarea agitațiilor interne, a grevelor care turbură acum activitatea politică a țărei.

Apoi Korfanty este președintele Uniunii Industriașilor mari din Silezia superioară și membru de seamă în toate consiliile de administrație ale societăților mari de acolo.

Aceste legături l'au apropiat mult de finanța internațională și cum rostul guvernului actual e de a înființa o nouă bancă de emisiune a Statului de bancnote de aur, e lesne de priceput de ce Witos pune atâta nădejde în prezența lui Korfanty în guvern.

Existența actualului guvern e strâns legată de politica sa financiară, refacerea monedei poloneze.

Prezența celuilalt ministru nou: Szlapowsky, deputat de Posnania, mare latifundiar și aparținând partidului democrat-național a fost impusă lui Witos de Korfanty, tot din cauza legăturilor pe care acesta le-ar avea cu unii capitaliști streini, deși nu reprezintă o personalitate cu un trecut politic deosebit, cum sunt Dmovski și Korfanty.

Politica Ungariei

Aniversarea a cincia a revoluției ungare a adus din nou în discuție forma de guvernământ a Ungariei, și anume în împrejurări care arată până la evidență echivocul situației politice actuale a statului vecin. S'a întâmplat astfel că pentru prima dată sub regimul horthist republicanii au avut cu această ocazie o întrunire la o masă comună, unde au rostit toasturi de preamărire a republicei. A fost destul atât, pentruca procurorul statului să întenteze proces de atentat contra monarchiei. In alte împrejurări, sub alt regim, procesul acesta ar provoca sensație, putând chiar să determine adoptarea unei forme de guvernământ definitive, întrucât este la mijloc și cuvântul aliaților, cari nu pot lăsa neimpiedecată dăinuirea situației ungare de astăzi până la o dată când situația politică internațională va permite Ungariei aducerea Habsburgului Otto, lucru mărturisit încă de acum un an. Așa însă, procesul se va termina cu condamnarea acuzaților, fără ca cineva să ia cunoștință de înscenarea care nu are alt scop decât menținerea ideii monarhice habsburgiste între cetățenii ungari.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Rezultatul inspecțiilor administrative în județul Cojocna

Situația îmbucurătoare din com. Tothaza — Starea școlilor confesionale — Lipsa de învățători — Situația economică — Starea sanitară — Profilaxia boalelor sexuale — Impozitele — Pompierii comunali — Școlile pentru adulți

De vorbă cu dl Sept. Mureşanu, prefectul județului Cojocna

In numărul nostru de ieri am publicat o interesantă expunere făcută de dl prefect al județului Cojocna, asupra celor găsite de d-sa în urma inspecțiilor făcute prin diferitele comune ale județului nostru.

Continuăm astăzi această expunere, care constitue cu drept cuvânt o oglindă fidelă şi complectă a situației şi vieței satelor din această regiune.

„La Tothaza — spune dl prefect Mureşianu — situația se prezintă cu mult mai bine. Aci datorită activității preotului Crişan şi primarului acestei comune, comuna prosperează atât sub raport higienic cât şi cultural. S'a făcut o greşeală cu locuitorii acestei comune cu ocazia împroprietăririlor. S'a dat numai 42 de iugăre de pământ cu toate că sunt 120 de îndreptățiți. Am intervenit pe lângă dl Petrini, continuă dl prefect, şi sper că situația se va schimba în curând şi toți îndreptățiții din Tothaza vor primi pământ."

Starea școlilor confesionale

„La Fraţa şi la Şuhat şcoala reformată era instalată într'o casă complect improprie. La Fraţa învățătorul era în ultimul grad de oftică. Şcolile n'au nici o hartă, nici un tablou de ai Regelui şi limba românească nu se aude. Copii sunt aşa de prost pregătiți că nici nu ştiu care este capitala țării. Această situație e şi la şcolile din Tuşin, Sopter, Cătina, etc. La Tothaza din inițiativa preotului Crişan se edifică o biserică pe un teren donat de învățătorul Iunian din comună.

Şcolile confesionale sunt ținute de către învățători într'o stare detestabilă pentru ca autoritățile româneşti să fie nevoite să le desființeze ca apoi ungurii să țipe la Liga Națiunilor că le luăm şcolile.

Şcolile din Năoi, Cistelnic, Balda, Tuşin, Dâmb, Sângiorgiul român, Sopter, Cătina, Sâmbotelic, Giaca şi Silivaş, cu toată stăruința preoților harnici nici până acum nu sunt în stare de funcționare, fie din lipsă de materiale (hărți, lemne, bănci). Casele țărăneşti se găsesc într'o stare foarte higienică".

Insemânțările în județ

„Sub raport economic Câmpia se prezintă bine. Insemânțările sunt mai multe ca anul trecut şi ele continuă pe măsură ce îndreptățiții îşi primesc loturile. Am intervenit la domnul Petrini să concentreze, pe toți agronomii din regiunile în care împroprietăririle s'au terminat, în regiunile unde nu s'au făcut împroprietăririle.

O nemulțumire mare am constatat printre săteni prin faptul că rezervele statului au fost arendate proprietarilor şi nu obştiilor săteşti după cum prevede art. 45 din legea agrară.

Domnul Petrini a luat măsuri pentru anularea tuturor acestor contracte — şi predarea acestor terenuri obştiilor săteşti".

Situația sanitară a comunelor. Lipsa medicilor

„In județ este o foarte mare lipsă de medici, nefiind o organizație ca în vechiul regat unde fiecare comună are agent sanitar, infirmerie şi un spital de plasă.

Ar fi de dorit ca medicii comunali să viziteze mai des casele sătenilor dându-le sfaturi de higienă şi să pedepsească aspru pe cârciumarii şi sătenii cari îşi țin casele în necurățenie".

In ceea ce priveşte profilaxia bolilor sexuele şi în special a sifilisului, dl Prefect Mureşianu a luat o serie de admirabile măsuri.

Printre altele a dat ordin tuturor autorităților comunale ce cu concursul medicilor sanitari să izoleze la policlinica din Cluj pe toți cei constatați că au vre-o boală sexuală şi în special sifilis.

„Ar fi de dorit — continuă dl Prefect — ca dnii medici comunali se viziteze mai des pe elevii de şcoală.

Am insistat şi voi insiste pe lângă serviciul sanitar din Cluj să intensifice echipele volante de agenți sanitari însărcinați cu tratamentul bolilor sexuali prin sate.

Săteni şi impozitele

„In contra birurilor n'am auzit nici o plângere, țăranii dându-şi seamă ce ele sunt juste şi utile.

Sper că prin vizitele dese pe care le voi continua prin județ împreună cu şefii altor autorități, starea generală administrativă se va îndrepta. In această credință mă întăreşte şi faptul că am găsit peste tot preoți, învățători şi fruntaşi ai satelor animați de acelaşi dorință. Avem cu toții datoria de a ridica elementul românesc sub toate raporturile".

Cimitirele comunale

„Am dispus ca fiecare comună să şi aibă cimitirul îngrădit şi am interzis compleci îngroparea morților prin grădini. In acelaş timp am dispus ca fiecare comună să şi facă câte un cimitir de vite".

In contra incendiilor la sate

„Am hotărât ca în fiecare comună să ia ființă câte un serviciu de pompierii sub conducerea jandarmului.

Am arătat țăranilor marele avantagii ce le-ar aduce băncile populare şi cooperativele săteşti. Până acum s'au pus deja bazele a 11 instituții de acestea.

Şcoli de adulți pentru săteni

In comunele mai mari va începe să funcționeze chiar de pe acum, de două ori pe săptămână, câte o serată de adulți sub conducerea subrevizorilor şi a învățătorilor. Am stăruit apoi pe lângă d l Petrini ca din rezervele de pământ ale statului să se dea comunelor terenuri pentru construirea de biserici şi de case parohiale.

Cât despre biserică şi şcoală ele câştigă în d-l Al. Lapedatu noul ministru al cultelor, un mare sprijinitor, d-l Lapedatu făcându şi o ambiție din a contribui din toate puterile la ameliorarea soartei jud. Cojocna.

Vestea numirei d-sale în această demnitate a fost primită în întreg județul cu o unanimă bucurie".

Linia ferata Cluj—Teaca

„Sunt foarte preocupat de ideia construirei unei linii ferate care să unească Clujul cu Teaca aceasta aducând enorme servicii sătenilor".

*

Aceasta este situația comunelor vizitate de d l Prefect al județului şi prin excelentele măsuri luate, jud. Cojocna a intrat într'o perioadă de reală prosperare sub toate raporturile.

Aceasta pentrucă din toate cele spuse mai sus se poate vedea că actualul prefect al județului se interesează de aproape de situația fiecărei comunei din județ.

Din 30 de zile ale lunei, d-sa petrece 20 prin comune.

O administrație concepută astfel nu poate fi decât rodnică.

Alfio P.

Doamnelor, dacă cumpărați palton dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul, vis a vis de cinema Urania, veți fi admirată de toată lumea. 3160—2

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică şi fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub **„FABRICA"** 3143
la administrația acestui ziar

INFORMAȚII

— **Barul „Central" va fi închis.** Dl prefect al poliției ne comunică, că în urma repetatelor contravenții care au fost constatate la „Barul Central" unde patronii nu se supun nici odată dispoziției de a închide localul la ora două noaptea, a dat ordin pentru închiderea definitivă a acestui local.

*

Cu începere de ieri atât restaurantul cât şi bodega „Central" au fost preluate de dl *Mişca*, cunoscutul fost proprietar al cafenela „Metropole", chiar de ieri prețurile din aceste localuri s'au redus cu 20 la sută.

— **Improprietăririle în Ardeal.** Pentru intensificarea lucrărilor de improprietărire în Ardel, au sosit dela București încă un număr de 10 ingineri. Cum timpul s'a menținut până în present favorabil lucrările de măsurătoare au continuat în condițiuni foarte bune atât în Ardeal cât şi în Banat. In urma unei noui dispoziții, a directorului general al improprietăririlor din Ardeal măsurătorile pământurilor expropriate vor continua şi în tot timpul iernei în marginile posibilităților.

— **Ordonanță polițienească.** Cu privire la dispoziția închiderilor localurilor de consumație din Cluj la ora 2 noaptea, prefectul poliției d. Valer Popovici a dat o noua ordonanță. Aceasta în urma repetatelor contravenții care se constatau zilnic, cu toate amenzile care se aplică. Noua ordonanță prevede că în afară de pedeapsa cu amenzile în bani, contravenienții recidivați, vor suferi pe viitor pedeapsa cu închiderea localului. Organele polițieneşti de control au primit ordine riguroase pentru a veghea la respectarea şi aplicarea dispozițiunilor din noua ordonanță. In acelaş timp publicul este rugat să reclame poliției orice caz de abatere ar cunoaşte.

— **Dela societatea ştiințelor medicale.** Societatea ştiințelor medicale din Cluj va ține şedință ordinară Sâmbătă, 3 Noemvrie la ora 5 pm. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi: 1. Prof. Haţieganu: Cirhoza ascitogenă tratată prin mercur. Aorfită cu anemie gravă. 2. Dr Pescariu: Mielosă leucemică. 3. Dr Țeposu: Un caz bizar de tuberculoză renală operat. 4. Dr Glavan: Prezentări de bolnavi. 5. Dr Costic: Prezentări de bolnavi. 6. Prof. Vasiliu: Asupra unui caz de malarie comatoasă. Secretar de şedință: Dr Dragomir.

— D-l Ilie Sibianu, apreciatul compozitor şi pianist, profesor la Conservatorul local, fiind reîntegrat în toate drepturile avute şi-a reluat activitatea artistică. Cei interesați se vor adresa la noua sa adresă, Str. Regina Maria 49.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Şezători culturale.** Societatea culturală „Zorile" secția Cluj, sub președenția dlui Căp. Beleuță, organizează pentru Duminecă în Mănăştur o şezătore culturală.

— **O conferință a dlui Goga.** Aflăm că studenții clujeni au invitat pe dl Oct. Goga să ție o conferință la Cluj despre „Presa din România".

— **Studențeşti.** Comitetul Societății Studenților în Medicină din Cluj pe anul, şcolar 1923/24 s'a constituit astfel:

Președinte: Săroiu Ioan; vicepreşedinte: Soreanu Marin; secretar general: Petrescu Petre; secretari de şedinte: Răduleț Virgil, Vancea Petre; Râmneanțu Petre; bibliotecar: Terțan Ignație; casier: Ionescu Aristide; membri în Comitet: Vonica Ioan, Diacicov Mihail, Mureşanu Emil, Radu Liviu.

— **Se iefteneşte zahărul.** Pe ziua de ieri s'a înregistrat o scădere de 2·50 la Kilogramul de zahăr.

— **Cimitire pentru animale.** S'a luat dispoziția ca fiecare comună a județului Cojocna să-şi facă câte un cimitir pentru animale.

Dacă voiți să fiți invidiate de toată lumea cumpărați ori comandați haine şi paltoane numai dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul vis a vis de cinema Urania. 3160—1

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— *Salonul de manicur şi de coafat „Ideal" sa mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

— **Sanatoriul Bănătean** Timişoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi şi întreaga electroterapie, nămol şi Fango. Tratament specialistic. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preț ieftin. 3152
Rador. Nr. 536

CASA IRÉNE
Rochii şi Mantouri
Expoziție
Modele din Paris
5, 6 şi 7 Noembrie
Str. Memorandului Nr. 23
orele 10—12 şi 3—7

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica şi Lucia Dragomir
numere de musică şi cântări. Producțiunea senzațională a **prof. Mesüge şi Constant.**
Şi încă 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 ora. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Criza de locuințe
și remedierea ei

Să se reprime filodorma

Fostul ministru al justiției a făcut cunoscute principiile viitoarei legi a închirierilor. Din cele publicate prin ziare, aceste principii sunt satisfăcătoare. Aceasta cu atât mai mult cu cât una din soluțiile considerate de „Uniunea chiriașilor“ din Cluj“ ca o soluție într'adevăr reale obligarea statului să-și construiască localuri proprii pentru administrații se vede că a reținut atenția serioasă a Comisiunii convocate la ministrul de justiție și poate că evacuările proiectate de instituțiile din Cluj să fi avut răsunet în această comisiune.

Patru soluții mai sunt necesare — și cu timpul se vor impune: construirea de locuințe pentru funcționarii civili și militari; închirierea imobilelor vacante cu aceiași chirie; a contractelor prelungite, combaterea filodormei și libertatea tranzacțiilor în limita tarifului legal.

Se anunță, după experiența făcută, că se va reveni asupra dispoziției care a anulat partea I din fostul art. 3 și ca se va reîntroduce, iar, această parte potrivit căreia acel ce va cere, cași acel ce va da, o chirie mai mare decât acea legală va fi pedepsit. Cu aceasta, însă, specula nu s'a înlăturat, pentrucă — din păcate — chiar chiriașii sunt acei cari o fac, împreună cu proprietarii. **Trebuie lovită filodorma. Trebuie interzisă cedarea contractului, pe bani. cu atât mai mult cu cât această cedare nu se mai face azi sub supraveghierea oficiului de închiriere.**

Pe vremea acestui oficiu nu se găseau locuințe; după desființarea lui se găseau din belșug. De ce? Pentrucă toți câți voiau să părăsească Clujul, unde erau inutili, nu puteau specula cedarea locuinței.

E bine să afle legiuitorul, cel puțin prin acest ziar, cum se găsesc astăzi casele în Cluj: 20—80.000 **lei filodormă și chirie de câte 30—60—80.000 lei plătită pe 3 ani înainte, bani ghiață.** Ce funcționar cinstit poate plăti această movilă de bani?

Filodorma trebuie interzisă. Azi n'o interzice nici o lege. Filodorma e un contract de cesiune, contract ca oricare altul pe care Inalta Curte de Casație l-a recunoscut ca atare. Ilicitatea unui contract rezultă dintr'o lege, expresă, întrucât nu poate fi dedusă prin analogie ori prin consecință din ilicitatea prefixă a obiectului contractului, din legile anterioare. Ori, tocmai aceasta vedem că încă n'a format obiectul unei reglementări, *cu atât mai necesare, cu cât oficiile de închiriere, în cea mai mare parte a țării, nu mai funcționează. De aceea găsim incompletă și ineficace tarifarea locuințelor vacante cu o chirie legală și de ordine publică, dacă nu se reprimă filodorma, — act separat de plată chiriei ulterioare.*

Atragem atenția asupra acestei chestiuni și propunem ca cel puțin acum să ni-se dea o lege completă, reală și eficace.

Filodorma poate fi dovedită prin cele mai elastice dovezi, că are aspectul: vânzării de mobilier, subînchiriere totală, etc; partea care a plătit filodorma, constrânsă de împrejurări care îi violentează voința, să aibă dreptul de acțiune rescizorie în contra chiriașului și a proprietarului dacă acesta a fost complice, iar filodorma și specula în sine să fie și pedepsită penalicește ca un delict de speculă ilicită, după procedura legii acesteia.

Adonis Popov
Secretar general al Uniunii chiriașilor

Târgul de toamnă din Cluj

Joi s'a deschis în orașul nostru marele târg de toamnă.

Acest târg a cărui vechime e de zeci de ani a fost în trecut unul dintre cele mai mari târguri din Ardeal. Țărani din toate comunele județului nostru și chiar și din alte județe veneau la Cluj ca să-și vândă produsele muncii lor. Caracteristica acestui târg, în trecut, era că vânzătorii în marea lor majoritate erau țăranii români iar mărfurile erau produse a mâinelor lor: ciubere, coșuri, coveți, oale, căldări, site, etc. etc.

Azi acest târg de toamnă are aspectul unui târg strein căci majoritatea vânzătorilor nu mai sunt români.

Totuși și anul acesta târgul de toamnă al Clujului se prezintă destul de bogat. Prețurile însă sunt foarte ridicate, și din această cauză cumpărătorii sunt mai puțini ca alte dăți.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM“
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

Framantarile din partidul poporului

O manifestație pentru d-l Argetoianu

Gazetele din București se ocupă din nou de frământările din partidul poporului. Conflictul dintre d-nii Averescu și Argetoianu nu s'a rezolvit prin declarația făcută de bătrânul general la congresul din Chișinău. Dacă prin acțiunea sa mediatoare, d-l Goga izbutise să amâne izbucnirea conflictară, d-sa nu putea să realizeze totuși o reconsiliere definitivă și să-i zicem sinceră între cei doi șefi ai partidului.

Dovada o avem acum Astfel ziarele sunt informate că cu prilejul întoarcerii din străinătate a d lui Argetoianu, se va face acestuia o mare manifestație de simpatie în București. Organizațiunile din provincie în frunte cu cea din Capitală și cu delegații dela sate vor eși în întâmpinarea d-lui Argetoianu la gara de nord. Fidelul d-lui Argetoianu se zbat în ruptul capului ca această manifestație să aibă un caracter grandios pentru a dovedi opiniei publice forța politică pe care fostul minister de interne o are în partidul poporului și în acelaș timp pentru a intimida pe generalul Averescu care este stăruitor rugat să ia și dânsul parte la manifestație. Generalul rezistă acestor injoncțiuni și pare hotărât nu numai să nu vină la această manifestație, dar să ia măsuri disciplinare împotriva acelora cari o organizează. Se spune că d-l Averescu voiește să înlăture echivocul de azi. rupând pe față și cu orice risc cu d-l Argetoianu.

In cazul acesta nu este exclus să asistăm la lichidarea partidului poporului.

Controlul străinilor la Cluj

S'a ordonat expulsarea indezirabililor

Este cunoscuta circulară dată de ministerul internelor cu privire la repatrierea acelora cari nu au optat pentru cetățenia română. Această ordonanță înseamnă, aplicarea acelei dispoziții din tratatul de pace, care regulând situația optanților a prevăzut termenul de 28 Iunie 1923 pentru expulsarea acelora cari până atunci nu au optat pentru cetățenia română. Guvernul român a arătat o totuși bunăvoință extremă, trecând și peste această dată, pentruca acei cu îndreptățire la cetățenia română să o poată cere. Intre timp însă s'a constatat o tot mai mare avalanșă de străini, veniți după data de 28 Iunie cu intenția de a se stabili aici și a dejuca punăvoința românească. Aceasta a făcut necesară circulara în chestiune, care prevede expulsarea indezirabililor cu situația în neregulă.

Aplicarea acestei ordonanțe, s'a început la Cluj ieri, când s'a dat ordin de expulsare, cu răgaz de 24 de ore, tuturor străinilor cari nu și-au cerut prelungirea nămânerii în țară.

Firește, nici acest ordin nu a putut să placă interesaților, astfel că protestele și petițiile au și început încă ieri. Pentru a induce autoritățile în eroare, acești interesați au răspândit zvonul că se expulsează și oameni cari au cerut dar nu au obținut încă cetățenia. Fapt este, însă, că acei expulsați sunt străini și nu au nici un drept la cetățenia română dacă până acum nu li'sa dat.

Intensificarea transportului de mărfuri pe Dunare

Mărfuri destinate României în contul reparațiunilor

Transportului de mărfuri pe calea ferată fiind prea scumpe și prea complicate din cauza multiplelor formalități de frontieră, încărcările de mărfuri pe Dunăre în ultimele luni au fost mult mai intense, mai ales pentru transporturile din Austria spre România, Serbia și Bulgaria.

Pentru România principalele mărfuri transportate sunt în contul reparațiunilor (mașini și material de cale ferată), care vin din Germania.

In anul acesta s'au transportat aproape 400 de vagoane de astfel de mărfuri. Austria ne trimite mașini de prelucrat lemnul, pietre de moară și articole de fier.

România exportă pe calea Dunărei însemnate cantități de ouă în Anglia și Germania.

Și în Austria însă, Comisiunea Europeană Dunăreană a lăsat fluviul în mare parte neîngrijit ceia ce face ca la cea mai mică scădere a nivelului apelor, vasele să întâmpine mari greutăți de navigație.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL
2805-1

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4945

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Autobuz Büssing de 4 tone in stare foarte buna de vânzare cu pret favorabil.
3154
Informații sa pot lua la:
Industria Sârmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

La magazinul de mode
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5
care este recunoscut pentru preturile eftine si serviciul promt a sosit un mare asortiment de marfuri.
Stofă engleză și franceză
pentru paltoane si haine.
Plus biber maron și gri.
Plus silschin negru.
Plus caracül.
Mare asortiment de paltoane pentru bărbați și stofe pentru pardesiuri.
Prețuri fixe și ieftine!
Telefon: 4-79.
3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Cele mai noi pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

„Lebeda“
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.
•• 1334 ••
Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Lepepe-Condica de Termene pentru avocati 1924
va apărea in cursul Noemvriei cu textul complect al nouei Legi avocaţilor **tabloul tuturor avocaţilor din România Mare** şi al notarilor pnblici, in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză şi tipărită pe hartie albă, in măsura abonamentelor făcute din vreme, intr'un număr de exemplare limitat. Preţul Condicei comandat şi plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea indeplini decât pe un preţ mai mare de retipărire. Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. şi III.
Libraria LEPAGE Cluj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

Faceţi economie de parale dacă purtaţi
GHETELE
BATA
căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.
2372

Ghete de dame bagaria	dela	390 Lei
Pantofi „	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.
Preţuri de fabrică!!!

Medicamentul cel mai intrebuinţat în trafamentul **Diatesei Urice** este.
UROSOLVAN
UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător. întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine
LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPREZENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Moara Mare Timisoreana
Secţia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2010
TIMIŞOARA

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Maşină de scris Yost Nr 15.
Cine zideşte
etage pe o casă parter poate căpăta locuinţă după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.
Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eôecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Cocs de prima calitate!
dela fabrica de gaz se află de vânzare în detail sau per vagon la
Fabrica de Gaz
3144 Cluj.

Repertoriul Teatrului Naţional
Sâmbătă, 3 Novemvrie: „Morcovel“ şi „Scampolo“.
Duminică, 4 Novemvrie: (Matineu) „Gheorghe Lazăr“.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE ARAD. 29723

Secretarul general al Ligii Natiunilor la Budapesta

Chestiunea interviewurilor sale dela București

D. Erik Drummond, secretarul general al Ligii Națiunilor, a sosit acum trei zile la Budapesta și a făcut presei de acolo o seamă de declarații, încercând printre altele să atenueze declarațiile sale categorice făcute ziarelor bucureștene cu privire la loialitatea cetățenilor minoritari. Dsa n'a făcut însă decât să repete, că atribuțiunea Ligii Națiunilor este să apere minoritățile față de legile cari s'ar aduce vădit contra lor. Ori această declarație a făcut-o exact la fel și presei noastre. Așa că bucuria cu care ziarele din Budapesta reproduc această rectificare n'are nici un rost.

Un nou protest ungur

— Memoriul confesiunilor maghiare din Ardeal împo riva proectului nouei legi a cultelor —

La timpul său am arătat pe larg proectul nouei legi a cultelor elaborat și publicat mai zilele trecute de d. ministru Banu. Cum nu poate fi lege românească pe care fruntașii minorității maghiare să nu o socotească o violare a drepturilor sale, confesiunile ungurești au trimis și contra acestui proect un memoriu. Memoriul conține observațiuni asupra aproape tuturor punctelor din proect, după cunoscutul obicei al protestelor ungurești. — Ceeace socotim interesant de relevat, este, că aceste observațiuni sunt aproape toate ale confesiunilor necatolice, a căror situație nu era nici sub unguri întru toate clasificată. Confesiunea catolică s'a mulțumit să semneze observațiunile celorlalte confesiuni cu cari de altfel au are nimic comun.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Doamnelor și mireselor!
Cumparati sau comandati va!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc. fabricații proprii și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Cercul Ransard

Cursuri practice de l. franceză. Semestrul I 1923. Deschiderea la 15 Noemvrie. Taxa senestrlală 100 lei. Inscrierele se primesc de d-l prof. Patenotte, camera 5, Casa Invățătorilor, Piața Ștefan cel Mare, dela 14 până la 15 ore și dela 1 Noembrie până la 14 Noembrie.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Duminecă, 4 Nov.
Casa din pădure
Romantică dramă în 6 acte.
Luni, 5 Noemvrie
Nevinovatul

Cinema Urania
Duminecă, 4 Nov.
Săptămână sanitară
Deschideți ochi
Filmul mântuitor al profesorului universitar vienez, Dr Finger. Numai pentru adulți! Numai cei cu nervii tari să vadă acest film. Jos cu pruderia! Jos cu proasta tăinuire.
Luni, 5 Noemvrie
Aventurieră din Monte Carlo

Cinema Apollo
Duminecă, 4 Nov.
Răzbunarea lui Tarzan
Mișcătoare dramă de apași în 7 acte.
Luni, 5 Noemvrie
Imbânzitorul Mascat
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

ULTIME INFORMATII.

Intocmirea bugetului general

Azi s'au intrunit la ministerul de finanțe toți secretarii generali ai ministerelor sub președinția dlui Vintilă Brătianu, discutându-se formarea budgetului general. Fiecare minister va trebui să trimită budgetul respectiv ministerului de finanțe până la 25 Noemvrie pentru intocmirea budgetului general al statului.

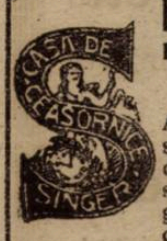

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

O gospodină economă întrebuințează:
„SIDOL"
pentru curățitul metalelor,
„SIRAX"
pentru frecatul și spălatul mâinilor și
„AZUROL"
albastru indigo de rufe.
Se obține în toate prăvăliile din această branșă.
„Rador" No. 357. 3115.

Reclame este sufletul comertului

Engros! En detail! **FRATII MARTONFFY** **Engros! En detail!**
2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permamentîn magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

TELEGRAME

Dizolvarea comitetului bursei din Cernăuți

Ministerul de finanțe a disolvat întreg comitetul bursei din Cernăuți pentru amestec interesat la operațiunile bursei de devize.

Uzinele Krupp își reiau activitatea

Ziarele din Paris anunță semnarea convenției cu firma Krupp pentru reluarea lucrului în Ruhr. Uzinele a fost eliberate pe baza acestei convenții.

Convocarea dietei repulicei rhenane

Düsseldorf. — Dieta republicei provizorii Rhenane a fost convocată pe ziua de 16 Noemvrie.

Agravarea situației politice in Germania

Social-democrații se retrag din guvern. Probabila retragere a cabinetului Stresemann

Berlin. — Fracțiunea socialdemocrată din Reichstag a decis retragerea miniștrilor socialdemocrați fiindcă cancelarul, după consiliul miniștrilor burghezi, a respuns cererile ultimative ale socialiștilor. Astfel coaliția este distrusă fiind necesară reconstruirea sau complecta schimbare a cabinetului Stresemann.

Ședința Reichstagului anunțată pe Marți a fost amânată pe Miercuri 7 Noembrie.

Intrarea ex-kronprințului Fredric în Germania

BERLIN. — „Augsburger Zeitung" publică știrea că exkronprințul Friedrich s'a reîntors în Germania și se află la moșia sa din Oels în Silezia Germană.

Știrea despre reîntorcerea fostolui Kronprinț nu este încă confirmată totuși guvernul german a fost înștiințat mai de mult prin intermediari că ex-kronprințul dorește să se întoarcă în Germania.

Turburările separatiste din Aachen

Berlin. — Vineri au fost noui lupte de stradă în Aachen. Separatiștii au ocupat iarăși primăria și au respins pe pompieri cari apărau primăria. Se asteaptă atacuri împotriva celorlalte clădiri publice.

Conflictul italo-sârb în chestia Fiume

Ce propune Italia?

ROMA. — Ziarul „Nuovo Paiese" afirmă că ministrul italian din Belgrad a predat lui Pasici răspunsul definitiv al Italiei în chestiunea Fiume. Italia propune anexarea Fiumei la Italia iar Iugoslavia să primească Delata și Portul Baross.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica in stadial prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „V O R E L", BOMBOANE PECTORALE „V O R E L" în plicuri și cutii, SIROPUL EARPAȚILOR „V O R E L", GUDRONUL „V O R E L".
Veți alege, după placere, unul din acest specialități.
Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-3
Depozitul central: FARMACIA „V O R E L", PIATRA-NEAMTZ.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Mica publicitate

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de aur și argint
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Cărți, reviste franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu
Kaiser-Borax
Kaiser-Borax
Intrebuintat mereu, fața nu mai este urata.
Kaiser-Borax
face fața alba si moale. 2474-3

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche — Societate de navigație anul 1839 — Fondată — Călătorie — comodă

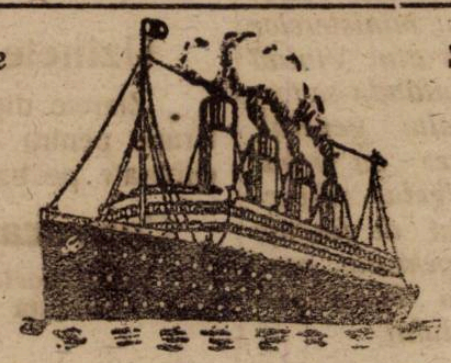

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din
Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la
Compania „Tranzit"
București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana".
Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1382

Motoare
de benzină 6 și 14 HP
Strunguri de precizie
și ori ce fabricat al fabricei „ASTRA" ARAD 2147
In deposit permanent cu prețuri originale de fabrică la
EMIL BLAGA CLUJ.

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Plaid de peluche dublu anglez Lei **780·—**
oo 479 oo la Lloyd 1256
Regele Pălăriilor
Specialități de pyjama și rocuri de himalaya.
Cea mai mare casa de mărfuri speciale în pălării asortate și moda de domni.
CLUJ, Piața Unirii No. 24.

„BERE DIN TURDA"
„Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
CORONA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri elecirice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus.

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. No. 936 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Marți 6 Noemvrie 1923

Biruința

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 957

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Naționalismul partidului național

Faptele partidului național descopăr tristul adevăr

Politica de duplicitate a partidului național a început să fie înțeleasă tot mai larg în massele populare ardelenești. Adevărul a răzbit prin pojghița de minciună.., democratică cu care se învelise partidul național, arătând că în dosul acestei cruste nu dorința de mai bine stăpânește ci pofte nesățioase de mărire și îmbogățire.

Judecând faptele partidului național, cele mai bune și reputate foi populare ardelenești au fost silite să se întrebe care este morala conducătoare a acestui partid, când pe deoparte aici în Ardeal pretinde a fi apărator ai intereselor și „durerilor" ardelenești, ar pe de altă parte conducătorii lui pornesc în propagandă prin târgurile Moldovei și Basarabiei braț la braț cu junele bancher Aristide Blank. Și aceeași întrebare firească, născută din durerea unei cumplite desamăgiri a apărut pretutindeni în Ardeal când „Patria" ca oficios al partidului național, a ieșit în haină de sărbătoare întru serbătorirea dlui Mauriciu Blank.

Ceea ce se citește acum în foi poporale ca „Libertatea" de la Orăștie care reprezintă de câteva decenii spiritul nepervertit al masselor populare ardelenești, în „Lumina Satelor" bună și răspândită publicație poporală, ca și în alte foi poporale din Ardeal, este o dessteptare târzie dintr'un somn prea greu. Ca reprezentante ale spiritului poporal, aceste foi au trebuit să „creadă" în partidul național atât cât au crezut și massele. Dar îndată ce pânza orbirii a fost smulsă de însăși faptele partidului național, reacțiunea a trebuit să se producă.

In adevăr, partidul național a isbutit să înșele prea mult buna credință a ardelenilor. Excesul de ardelenism a fost o simplă armă de luptă. Dincolo de acest exces de ardelenism care a făcut destul rău unității noastre sufletești, acțiunile Băncii Marmorosch, Blank și comp. lucrau în voie, oferind beneficii puritanilor din partidul național. La Blank, pe care „Patria" era obligată să-l sărbătorească pentrucă așa cereau interesele „superioare" ale partidului, ca și la „Renner" pe care acelaș oficios îl apără decâteori se dovedește că este un puternic cuib de înstrăinare, ca și aiurea oamenii partidului național stau angajați cu simbrie pentru a acoperi cu autoritatea lor atât cea operațiuni vrăjmașe românismului.

Poate fi o mai crudă desamăgire pentru acest Ardeal care a avut naivitatea să creadă în partidul național? Oficioasele partidului național au serbătorit pe Blank și l'au apărat pe „Renner" dar n'au găsit loc pentru un cliseu al lui Partenie Cosma, și nici cuvinte „de slavă pentru jubileul „Albinei" ardelenești. „Durerile Ardealului" sânt simțite la conducerea partidului național numai atunci când pot susține anume combinațiuni de partid; când însă se ciocnesc cu interesele politice-financiare ale patronilor străini, atunci partidul național se învăluie într'un mutism de nepătruns.

Și ce poate fi mai dureros decât faptul că partidul național, „descălecând" în vechiul regat, n'a găsit alte alianțe mai bune, mai potrivite sentimentelor populare ardelenești, decât în finanța și presa evreiască? Ce poate fi mai dureros decât faptul că partidul național primește orientări politice de la dnii Rosenthal, Emil și Albert Honigman, când nu le ia de aiurea, tot așa de puțin românești.

Ingrijorarea foilor poporale ardelenești este explicabilă. Ea întruchipează îngrijorarea tuturor față de o politică pegubitoare intereselor noastre de popor abia închegat într'un stat unitar.

Agitațiile comuniste reîncep

Ziarul „Viitorul" denunță opiniei publice încercările pe cari din nou le fac agenții comuniști pentru a semăna desordinea în țară.

Confratele bucureștean este **informat că acești agenți, împărțiți în echipe volante, cutreeră centrele industriale convocând întruniri secrete în cari îndeamnă pe muncitori la desordine și chiar la crime. Politica de violențe de acum doi ani manifestată prin greve și asasinate ca cel dela Senat este din nou propagată.**

Tema propagandei comuniste este următoarea: guvernul liberal este ultima rezervă a politicei de ordine în România. Datoria comuniștilor este pe de o parte să sfătuiască pe țărani să nu-și plătească pământurile, iar pe de altă parte să dea concurs ori căror partide pentru a doborî guvernul actual.

Cum nici unul din partidele de opoziție, în starea în care se găsesc, n'ar putea lua puterea, comuniștii profitând de această criză de guvernare, să pună mâna pe cârma țării deslănțuind revoluția. Ei contează mult pe distrugerea partidului poporului, pe regionalismul partidului național și pe lupta de clasă propovăduită de țărăniști.

Idealismul partidului național

Intr'un articol de fond al ziarului „România", dl Gh. Pop, deputat, scrie că din recenta declarație citită în Cameră de dl Iuliu Maniu se desprinde încheierea că partidul național nu-și tradează idealurile fie în ordinea politică fie în ordinea morală. Și fiindcă dl Gh. Pop vorbește de idealurile partidului național, am voi să știm și noi cari sunt acele idealuri. In toată activitatea partidului național de când s'a realizat unirea noi n'am văzut nimic care ar putea semăna cu ceiace numim ideal. Dimpotrivă, oamenii partidului național s'au dovedit atât de mult preocupați de interese materiale și atât de cumplit subjugați pasiunilor și ambițiunilor personale, încât pentru toată lumea românească învățată să vadă în acest partid o organizație națională de luptă și de idealism, acțiunea de după unire a partidului național a constituit una din cele mai izbitoare decepțiuni.

Fiindcă, în adevăr, cari au fost și cari sunt idealurile politice ale partidului național? Avut-a el un ideal democratic? Dar pe acesta l'a terfelit în noroiul politicei de agitație pentru a'l vinde apoi prinților latifundieri și parveniților politici cari constituiau rămășițele tachiste. Organizarea și întărirea păturei rurale? Dar pentru asta a realizat arendările forțate și a creiat Banca Agrară instrument de îmbogățire pentru oamenii săi și de subjugare politico-economică a țărănimei ardelene. Moralitatea în viața publică și în conducerea treburilor obștești? Dar să-i amintim atunci de epoca Consiliului Dirigent, când domniau permisele de export, când circulau navetele dlui Mihai Popovici și când alimentele din Ardeal luau drumul Budapestei. Și mai departe: unde i naționalismul partidului național? Noi nu l'am văzut nici când manifestându-se. Ba dimpotrivă am auzit declarații de servilism față de streinătate și chiar față de foștii asupritori ai Ardealului și am asistat la acte prin care partidul național se dovedea tot atât de puțin animat de sentimente românești ca și agenții țărănismului bolșevic.

Și atunci pe teren național, pe teren politic sau pe teren moral, cari sunt idealurile pe cari partidul național le-a slujit și le slujește? Hotărât, partidul național n'a avut nici un ideal. O singură dorință, dar aceia întărîtată până la exasperare, l'a încercat: puterea. Idealurile? Sărmanele, au râncezit întâi în vagoanele cu slănină, s'au rătăcit apoi prin subsoluri de bănci, pentru ca mai târziu, ca și coroanele depreciate să le vezi schimbate în valori mai puțin imateriale.

Idealismul partidului național a murit așa. Contactul cu slănina i a fost desigur fatal.

Orientarea actuală a partidului fascist italian

In jurul importantului discurs al lui Massimo Rocca Cum și-a însușit partidul fascit puterea

A trecut un an dela marșul asupra Romei, care a adus partidul fascist la putere și a încredințat lui Mussolini puteri dictatoriale.

De abia acum însă, se manifestă în partidul fascist prima criză de conștiință și se pun problemele lui de orientare.

Criza a fost deschisă prin un articol al lui Massimo Roca, fost odinioară anarchist și astăzi președinte al grupului competințelor, una din instituțiunile pe care fascismul a creiat-o în opoziție cu parlamentul.

Se știe că fascismul a dominat repede scena politică. Partidele socialist și comunist au încetat aproape de a exista. Partidele liberale s'au lăsat remorcate de fascism. Cel mai resistent a fost partidul popular, susținut de Vatican și cu profunde legături în masele populare și el învins însă după căderea de la putere a lui Don Sturzo. Lucrătorii au devenit fasciști, funcționarii îmbracă cămașa neagră, armata fraternitează cu miliția națională.

Ziare de opoziție aproape nu există. Aceiași capitaliști cari finanțau ziarele cu tendințe socialiste moderate, susțin azi ziarele filo-fasciste.

Cauzele crizei actuale

Dar fascizmul a ajuns așa de repede la putere, încât n'a găsit preparată noua sa situație.

Din partid de opoziție el a devenit peste noapte partid de guvernământ. El a culeș victoria înainte de a-și fi format organizațiunile și oamenii necesari conducerii statului.

Situația sa privilegiată a făcut ca mii de cetățeni, cari aspirau să profite de avantajul participării la putere, să alerge în rândurile sale. După marșul asupra Romei, numărul celor înscriși în partidul fascist a atins suma de 1 și jum. milion, neatinsă în Italia de nici un partid politic.

In discursul său, Rocca, a stabilit întâi o diferență între țara care lucrează în ordinea și ascultă de Mussolini și între acea parte din partidul fascist, care păstrează încă o mentalitate de violență și e plină de ariviști.

Aceștia turbură munca pacificătoare și de organizare a guvernului central, cu manevrele lor electorale și cu atitudinele lor de despoți.

„Revoluția a fost făcut de Mussolini pentru Italia și nu pentru fasciști" a spus la sfârșitul discursului său Rocca.

Aceste idei nu sunt numai ale lui Rocca, ele reprezintă pe ale celor mai mulți șefi ai fasciștilor. Poporul italian face o mare deosebire între Mussolini și fascism. Sunt mulți adversari tăcuți ai fascismului care recunosc valoarea lui Mussolini, și cari ar colabora la opera lui, fără însă a fi în legătură cu nouile elemente ale fascismului din provincie.

„Victoria revoluției va fi cu atât mai durabilă cu cât se va ști să se împace mai bine învingătorii cu învinșii" a spus acelaș Rocca în discursul ținut la Turin.

Șefii provinciali ai fascismului ca deputatul Farinacci. din Cremona și Baroncini din Bologna au ținut să afirme valoarea fascismului chiar împotriva dorinței lui Mussolini.

Dar nu e mai puțin adevărat că discursul lui Rocca a avut un mare răsunet în întreaga Italie. El a confirmat opinia generală, că mai ales în provincie unde fascismul păstrează un caracter de guvernare personală, multe elemente secundare ale fascismului sunt indezirabile adevăraților fasciști și însuși lui Mussolini.

Fascismul simte necesitatea de a deschide rândurile sale tuturor oamenilor de valoare din celelalte partide și a termina cu situația privilegiată creiată partizanilor săi, făcând să dispară orice distincție între învingătorii și învinșii revoluției.

Noua organizare a C. F. R.

Instituirea unui consiliu de administrație

Printre primele legi cu caracter economic pe care guvernul le va supune votării parlamentului în actuala sesiune e și proectul de lege privitor la autonomia căilor ferate datorit dlui Tancred Constantinescu, actualul ministru de Industrie și Comerț și fost director general al C. F. R.

Conform acestei legi de autonomie a c. f., ele vor fi administrate de către un consoliu de administrație.

Din acest consiliu vor face parte: câte un delegat al comercianților, industriașilor și agriculturilor, un reprezentant al ministerului de finanțe, delegatul marelui stat major, trei ingineri, foștii directorii generali ai căilor ferate și un jurisconsult.

Membrii acestui consiliu vor fi aleși de către consiliul de miniștri și numiți prin decret regal.

Consiliul de administrație al căilor ferate va fi de fapt organul conducător al căilor ferate.

El va aproba și hotări, asupra transporturilor, va fixa tarifele, va studia convențiile importante și va aviza asupra sporirei sau restrângerei traficului pe calea ferată.

Directorul general al c. f. r. va fi referent al consiliului.

Cum funcționează azi
biuroul de incuartiruire la Cluj

Ne-am ocupat în diferite rânduri de chestiunea biroului de încartiruire. Am arătat marea lui necesitate și am contribuit într'o foarte largă măsură la reînființarea lui. Forma însă în care funcționează azi acest birou sau mai bine zis modul cum se aplică la Cluj legea rechizițiilor de camere nu aduce nici un folos funcționarilor publici.

Organele de execuție a legei rechizițiilor nu fac altceva azi la Cluj decât eliberează bonuri pentru camerile găsite de funcționari.

Cu alte cuvinte, acest birou este un simplu furnizor de bonuri și nu de camere pentru funcționari.

Legea rechizițiilor care se aplică acum în Ardeal prevede că poliția are dreptul să rechiziționeze pentru funcționarii publici toate camerile disponibile. Azi s'a lăsat proprietarilor libertatea de a anunța ei de bună voie camerile libere ce le au.

Până acum nici o cameră n'a fost anunțată de către nici un proprietar din Cluj și cu toate acestea nimeni nu se gândește să se înceapă rechizițiile forțate așa cum prevede legea.

Ce rost mai are atunci biroul de cartiruire și legea rechizițiilor și mai ales ce folosește funcționarilor, când poliția ca organ de control nu are curajul să controleze locuințele proprietarilor unguri și evrei și să rechiziționeze camere?

Biroul de cartiruire în forma în care funcționează azi nu ți dă cameră decât dacă o ai sau dacă o găsești tu.

Atragem atenția d-lui Prefect asupra acestei stări de lucruri și credem că se vor lua măsuri de îndreptare.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Tribuna publică*)

Fraudele si anarchia dela Institutul de corectie din Gherla

Este fapt binecunoscut, că în anul 1922 luna Decemvrie, Ministerul Justiției a ordonat o anchetă la institutul de corecție din Gherla, după ce acelaș Minister primise numeroase acuze în potriva Direcțiunei institutului. In decursul anchetei martori numeroși au scos vinovat pe director și pe câțiva intimi ai acestuia, cari au contravenit legilor penale frustând statul cu sume însemnate, cu materiale etc. Toate semnele arătau că odată cu terminarea anchetei se va face curățirea necesară la acest institut, unde și micii infractori aduși pentru corecțiune știu cât de mare nevoe este de corecțiunea Direcțiunei.

Din diferite motive însă măsurile cari trebuia luate întârzie, prelungindu-se starea anarchică care sapă la temelia acestui institut, unde directorul, dl Ionel Hațiegan, nu are nici curajul ca să tragă la răspundere pe aceia dintre oficianții de sub conducerea sa, cari îi aduc în față cele mai grave acuze, cari dacă ar fi nedrepte ar fi tot atâtea ofense grave, pe cari un director nici când nu este îngăduit să le sufere fără ca să facă proces pentru vătămarea de onoare. De astădată provoc pe directorul institutului, ca ofițer în rezervă, ca președinte al societății vânătorilor din Gherla și pe intimii lui, să părăsească pasivitatea nedemnă în care se complac și să facă arătare fie pe cale disciplinară, fie pe cale penală împotriva tuturor acelora, cari au făcut denunțurile la Minister.

Subscrisul în schimb declar, că voiu produce probele din cari vor apare marea vinovăție, lipsa de scrupule în administrarea averii statului, etc. pe care o dovedesc zilnic directorul și compania dala institut.

Gherla, 10 Oct. 1923.

Emil Huza.

*) Redacția nu-și ia răspunderea pentru cele publicate în această rubrică.

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică și fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub
„FABRICA“ 3143
la administrația acestui ziar

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

INFORMATII

— **Elegantele din Cluj** nu se vor putea abține de a vizita **Expoziția de Rochii și Manteuri** a casei **Irene** din București.

Zilele de 5, 6 și 7 Noembrie vor fi o scurtă apariție luminoasă în orașul nostru, în cari se vor putea vedea ceea ce gustul parizian a creat mai gingaș și mai discret.

Impreunarea culorilor și liniile simple vor fi apreciate de frumoasele Clujului cari dau dovadă de un gust ales.

Expoziția va avea loc în **Strada Memorandului 23.**

— **Congresul Sfatului Negustoresc.** Intrunirea comercianților din Cluj convocată pentru pregetirea congresului dela București, a fost hotărâtă definitiv pentru ziua de 11 Noemvrie. Ea se va, ține în sala Redutei.

— **„Patima Roșie“ la Teatrul maghiar din Cluj.** După Informațiunile direcțiunei Teatrului maghiar din Cluj, la sfârșitul acestei luni se va reprezenta pe scena acestui teatru traducerea maghiară a „Patimei Roșii“ a dlui Mihail Sorbul. Pregătirile în acest scop au început de aproape o săptămână.

— **Societatea Principele Mircea** aduce multe mulțumite domnilor negustori de lemne Soc. forest. din Kalotaszeg, Industrie de lemne soc. pe acții, Soc. Transilvanăneană pentru comerț cu lemne de foc. Kronos, Szenes R., Gross I., Tischler M., Sajovits și Lebovits, Nirnfeld S., Grünfeld S., Schmidt și Wohl, Sindicatul lemnarilor, Selig N., Holder M., Bartha M. cari au dat materialul necesar pentru construirea unei bărăci în piață cu scopul de a ajuta o mamă cu 8 copii, care va face negoț într'această baracă.

— **Delimitarea frontierei Banatului.** Comisiunea de delimitare pentru stabilirea definitivă a frontierei Banatului a sosit la Timișoara. Această comisiune este prezidată de generalul francez Meunier asistat de un colonei englez și altul italian.

România este reprezentată prin d. colonel Stratilescu, iar Iugoslavia prin colonelul. Ciolac.

D. general Găvănescu a dat o masă în onoarea comisiunei care își începe lucrările astăzi luni 5 Noemvrie.

— **Edificarea teatrului comunal din Timișoara.** De curând s'au început lucrările de reclădire a teatrului comunal din Timișoara, ars în toamna anului 1920. O echipă de 30 muncitori îndepărtează ruinele și curând se vor începe lucrările de edificare. Construirea o face firma Polgar A. din Timișoara. Conform părerilor acesteia, teatrul în Septemvrie anul viitor va fi complect terminat, când se vor putea începe reprezentațiile. Teatrul va fi la fel cu cel ars. Spesele ce le necesită reclădirea, atinge cifra de 15 milioone lei. Până acum sunt intrate la primăria orașului 8 milioane lei, din donațiuni și colecte benevole. Diferența de 7 milioane lei se va acoperi prin bugetul comunei pentru anul 1924.

— **Prinderea unui cunoscut pungaș.** Poliția locală, a reușit să aresteze pe vestitul spărgător Ion Kadis care are la activul său nu mai puțin de 200 de spargeri. Trebue să adăugăm că acest spărgător a fost arestat în repetate rânduri de către diferite polițiii din țară, însă grație inteligenței sale totdeauna a reușit să scape. Chiar și din arestul poliției locale a reușit să evadeze de două ori.

Subt o puternică escortă, periculosul spărgător a fost înaintat la parchet.

— **Eliberarea lui Petringenaru.** Petringenaru, acuzat că a înșelat numeroși țărani din Sălaj promițându-le că le va procura pasapoarte de emigrare pentru America, a fost pus în libertate din închisoarea locală.

— **Dela Teatrul Maghiar.** Sâmbătă seara a avut loc premiera tragediei „Moștenitorul“ de Ernest Vaida în care rolurile principale au fost reținute de către doamnele Lily Poor, Elisabeta Taray precum și de dnii Francisc Taray și Wilhelm Lengyel.

— **Populația Brașovului.** După o statistică oficială numărul locuitorilor orașului Brașov este de 75 mii din cari 60 de mii sași și 10 mii populație flotantă.

Inainte de anul 1914 populația Brașovului era de 45 mii.

— **Adunarea generală a soc. de c. f. particulare Arad-Cianad.** Joi dimineață a avut loc la Arad adunarea generală a societății de căi ferate particulare Arad Cianad.

Din partea ministerului comunicațiilor au luat parte la adunarea generală domnii ingineri Cosmovici și Stanciu.

S'a discutat cu această ocazie chestiunea exploatării de către stat a acestor linii, care până în prezent n'au fost răscumpărate.

— **Descoperirea lugubră dela băile Felix.** Jandarmeria dela băile Felix a descoperit într'un canal al basinului de înnot un cadavru a cărui identitate nu s'a putut stabili.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

„Aesculap“
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM“
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

No. 4969—923.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, pentru procurarea combustibilului necesar Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, se va ține licitație publică în ziua de 23 Noemvrie a. c., conform art. 72—83, din legea Contabilității publice cu oferte închise și sigilate, în localul Dir. I. Regionale a Ocr. Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția Dlor. concurenți cu începere dela 5-a curentei, în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m. la Serviciul de Economat din Direcțiunea I. Reg. a Ocr. Soc. Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional, **Dr. Gane.** 3161 Șeful Economatului, **Maior.**

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a **prof. Mesüge și Constant.**
Și încă 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 ore. Pretul de intrare cu impozitul de bilete 20 Lei. Loc rezervat 30 Lei.

Politica de expansiune a Sârbilor

Ce ni-s'a „cedat„ la fixarea frontierei în Banat — Politica față de minorități a Sârbilor și însemnătatea nouei frontiere — Dintele sârbesc de dincoace de Dunăre

Am văzut în numărul trecut care este politica sârbilor față de minorități în general și față de români în special. Tratamentul aplicat românilor, cari dețin majoritatea populației din Banatul sârbesc, urmărește două rezultate evidente. Pe deoparte, teroarea oficială și cea neoficială a orioniștilor are de scop demoralizarea elementului românesc și silirea lui să părăsească în massă Torontalul. Cu alte cuvinte sârbii vor să și asigure stăpânirea în acest colț de pământ nesârbesc prin depopularizarea lui de elementele băștinașe, și pentru aceasta nu cruță nici o ostenală. Nedreptățile administrative, exchiderea dela împroprietărire și excluderea dela exercitarea oricărui drept cetățenesc nu sânt numai fapte izolate, născute din concursul neprielnic al împrejurărilor, ci rezultatul unei politice bine stabilită. Acțiunea bandelor orioniste este unul din multiplele auxiliare ale teroarei oficiale.

Pe de altăparte, regimul școlar urmărește slavizarea elementului românesc al satelor, mai puțin apt a rezista unei sistematice acțiuni de înstrăinare fără concursul luminat al intelectualilor. Sârbii dovedesc că știu ce vor. Opreliștea pusă copiilor sub 7 clase liceale de a învăța la școlile din România este o măsură destul de draconică. Școlile elementare au fost slavizate deja prin etatizarea vechilor școli confesionale și eliminarea învățătorilor români din învățământ. Cărțile de studii românești nu pătrund în Torontal decât prin contrabandă; un abecedar românesc înaintat ministerului instrucțiunei spre aprobare de către delegații partidului național român, stă de doi ani în sertarele ministerului și nu este nici o nădejde că va ieși vre-odată aprobat de acolo.

Astfel românii sânt constrânși sau să se resemneze sau să plece. Școlile statului susținute de ei nu le dau în schimb nici învățătura „Tatălui nostru" în românește, pentrucă preoții au fost excluși dela catehizare. Școli superioare românești deasemenea nu există. Copiii cari vor să urmeze liceul trebuie să facă cele șapte clase în liceele sârbești, unde opera de slavizare desăvârșește începutul făcut în școlile elementare.

Politica de expansiune

Cunoscând aceste date, atitudinea serbărilor la trasarea graniței din Banat se poate ușor explica. Sârbii ni-au cedat satele Jombolea, Soca și, pretind ei, Ciorda. In realitate nu ne-au cedat decât cele două sate dintâi cari sunt în întregime nemțești. *Ciorda era deja românească, iar sârbii n'au făcut decât să recunoască stăpânirea noastră acolo.*

Cedându-ne Jombolea și Soca sârbii au căutat să se scape de o minoritate care ar putea avea mai ușor concursul Apusului și care li-ar fi putut face neplăceri. In acelaș timp ei au renunțat la populația sârbească așezată în massă compactă în satele de pe marginea râului Nera sub muntele Locva, populația care se susținea și trăia din contactul cu orașul Biserica-Albă, rămas dincolo de graniță la 25 de chilometri. Populația acestor sate sârbești este astăzi amenințată de cea mai cumplită sărăcie, deoarece muntele Locva stă ca un zid de nepătruns dealungul Nerei până în Dunăre și nu permite nici o legătură cu centrele mai însemnate dinăuntrul țării. Singura legătură posibilă este la 125 de kilometri cu Orșova prin Baziaș pe Dunăre.

De ce n'au cedat satele românești?

In schimb sârbii n'au voit cu nici un preț să renunțe la centura de sate românești din jurul Vârșetului. Au rămas dincolo de frontieră satele Tătunașul, curat românesc, Marcovățul deasemenea, Solcita deasemenea, Jabuca cu numai 20 la sută sârbi, Coșteiul, curat românesc, Janul, curat românesc, Voivodințul cu 10 la sută sârbi, Marghita Mare cu 10 la sută sârbi, Janul Mic, curat românesc, iar în mijlocul lor Vârșețul care dă împreună cu șvabii o covârșitoare majoritate nesârbească.

De ce n'au renunțat sârbii la acest mănunchiu de sate românești, din cari multe stau cu hotarul întretăiat de noua graniță? Și de ce n'au primit în schimb să stăpânească asupra satelor sârbești rămase României dealungul Nezeii.

Răspunsul e limpede. Politica sârbilor în Torontal nu urmărește încetățenirea spiritului de dreptate enunțat de principiile lui Wilson, pe care l'a mințit la Paris când i-a susținut, după cum îl mint și acum când își exercită puterea în Banatul răpit în virtutea celor 14 puncte vilsoniene.

GRANIȚA DE ASTĂZI ESTE EXPRESIUNEA POLITICEI DE EXPANSIUNE A SÂRBILOR.

Reținând satele românești din jurul Vârșetului, sârbii nădăjduiesc să le desnaționalizeze cu toate sistemele inaugurate până acum acolo și să-și creieze un dinte sârbesc unitar dincoace de Dunăre. Satele Sârbești rămase la noi dealungul Nezei au funcția unui post înaintat. Ele desigur nu vor sărăci așa cum s'ar putea presupune din așezarea lor geografică de astăzi, pentrucă am văzut, că cetățenii români de naționalitate sârbă, se bucură de toate avantajele cetățeniei și dincolo de graniță. Românii din Iugoslavia sunt excluși dela împroprietărire, dar sârbilor din România li se dă necontenit pământ de lucru dincolo de graniță, ceeace înseamnă că sărăcirea elementului românesc din Torontal în folosul sârbilor este unul din punctele de program ale politicei de expansiune sârbă, ca și desnaționalizarea prin școală și ca și demoralizarea prin teroare.

A. R. Gus.

Improprietărirea sătenilor din Banat

Improprietărirea din comuna Lighed, Obad și Liebling — Festivitățile — Asistența — Discursurile — Improprietăririle din Buboz și Bacova

In ziua de 27 Octomvrie a. c. s'a săvârșit împroprietărirea în comunele bănățene Lighed, Obad și Liebling, mare solemnități.

Au asistat din partea guvernanului dl dr I. Coste, prefectul județului Timiș-Torontal; din partea armatei dl general Bădescu; deputatul circumscripției dl dr. P. Obădeanu; dl deputat P. Rămneanțu; președintele comisiunei județene de expropriere și improprietărire, dl consilier al Curții de Apel Atanasiu; dnii judecătorii: Izvoranu și Zamfirescu; dl consilier agricol Milovanu; dl Stoiescu șef de birou la Consilieratul Agricol; dl protopop Ghilezanu; primpretorii A. Albu și P. Chirilovici, preoții și mulțumi de popor din comunele Lighed, Jebel, Petromani, Parța, Ghilad, Obad cum și intelectuali din întreaga circumscripție a Ciăcovei.

Dnii prefect, general și deputații, au fost întimpinați cu ovațiuni și coruri. Au fost salutați în numele circumscripței din partea dlui A. Albu, primpretor și din Partea populației de dl. preot R. Munteanu.

Li-a răspuns dl general și dl prefect, care, în o cuvântare înălțătoare și plină de cald patriotism a acentuat însemnătatea acrului de împroprietărire, îndemnând poporul la muncă cinstită și la ordine. Vorbirea dlui prefect a fost des întreruptă de aplausele sincere ale populației și a făcut o escelentă împresiune asupra tuturora. Serviciul divin a fost celebrat de către dl protopop Ghilezanu asistat de 4 preoți.

Răspunsurile au fost date de excelentul cor din Lighed condus de neobositul învățător dl Arnăut.

Cuvântările

După serviciul divin, dl protopop a ținut o cuvântare înduioșătoare și plină de învățături pentru popor. Inainte de a trage prima breazdă, în pământul pe care s'a început împroprietărirea, a vorbit dl deputat Obădeanu. Dsa a spus că prin actul împroprietărirei, care are o importanță națională și istorică să curmă o nedreptate, ăareia timp de aproape de 2 mii de ani i-a fost expus neamul românesc, redându-se pământul acelora cari i-au muncit. „Partidul liberal" — a spus dl dr Obădeanu — „ se îngrijește nu numai de înaintarea econumică a țăranului ci și de cultura lui de aceea împărțind pământul aflăm de bine să distribuim și biblioteci populare și școlare".

Dsa a îndemnat apoi poporul ca pe lângă muncirea pământului să se îndeletnicească și cu slova românească, cu binecuvântată carte.

Tragerea primei brazde. Insuflețirea poporului

După binecuvântarea dlui protopop s-a tras prima breazdă. Pe lung erau așezate și cărțile aduse de domnul deputat Dr. Obădeanu. După terminarea actului de împroprietărire s'a încins o horă în care a întrat și dl prefect, general și deputații. Insuflețirea poporului nu cunoștea margini. A fost o sărbătoare înălțătoare, care a făcut dovada că partidul liberal și aderenții lui fac o politică sănătoasă și stăruie pentru înaintarea economică și luminarea culturală a poporului. Cu ocasiunea aceasta, dl dr P. Obădeanu a împărțit cărți pentru bibliotecile școlare și populare pentru comunele Lighed și Obad.

Improprietăririle din Buboz și Bacova

In 28 Octomvrie a. c. a avut loc împroprietărirea în comunele Buboz și Bacova. Aceeași sărbătoare și aci și aceeași însuflețire. Țăranii au așteptat în haine de sărbătoare.

Au luat parte la împroprietărire: dl prefect dr. I. Coste; general Bădescu: deputații dr P. Obădeanu și dr. P. Licarețiu; consilierul agricol Milovan, țăranii și intelectualii comunelor amintite.

Dl protopop Gheția a salutat oaspeții prin o emoționantă vorbire ocasională, în care a accentuat toate bucuriile și năcazurile locuitorilor din aceste comune. A primit răspuns prin vorbirea dlui prefect, care era plină de sfaturi bune pentru populație; a urmat apoi cu enumărarea operelor mari înfăptuite dela intregirea neamului românesc: încoronarea dela Alba Iulia, constituția, împroprietăririle, etc. Opere la fel de mari urmează să se înfăptuiască și de aci încolo, acestea însă reclamă timp, și de aceea sfătuiește mulțimea să fie cu răbdare căci astăzi toată lumea se interesează de bunăstarea țăranimei, care este talpa țării.

Foarte frumos a vorbit și dl general Bădescu în numele armatei române.

După serviciul divin a mai vorbit dl deputat dr P. Obădeanu, Dsa în numele parlamentarilor din Banat se asociază la bucuria și fericirea țăranului împroprietărit urând întărire economică și înaintare culturală poporului nostru dela sate așa ca țara noastră să ajungă în o astfel de stare fericită ca să poată zice și Regele nostru, cum a zis Ludovic al XIV-lea, regele Franței! „In țara mea fiecare țăran are în săptămână o Duminecă și o găină la oală".

S'a remarcat absența dlui Sever Bocu, deputatul acelei circumscripții...

Dela Cemera de comerț

Adunarea de ieri diminiața

Eri Duminică dimineața, în localul camerei de comerț din localitate au avut loc două adunări: a funcționarilor publici și a comercianților Români.

La adunarea funcționarilor între alții, a luat cuvântul dl Ing. Negruțiu, care a expus celor prezenți punctele sale de vedere asupra chestiunei locuințelor funcționărești, din cari la urmă a extras concluzia, că numai statul este în măsură să o soluționezel

Adunarea în principiu i-a admis propunerea, alegând chiar și o comisiune care s-o studieze în amănunt.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Marți, 6 Noemvrie
Nevinovatul
Simbolică dramă satirică în 6 acte, după romanul L'Ingenu al nemuritorului Voltaire. In rolurile principale: GODOFREDO D'ANDREA, SYLVIA MALINVANI și MARION MAY. Aventurile Nevinovăției pe pământ, într'o curte regală.

Cinema Urania
Marți, 6 Noemvrie
Aventurieră din Monte Carlo
SERIA I.
Mare dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Misterele țărei libere al ruletului și jocurilor în cărți. Trei sute de europeni înaintea curței fără apel ai barbarilor. Mare senzație de film.

Cinema Apollo
Marți, 6 Noemvrie
Imblânzitorul Mascat
sau
Regele ziarelor
Senzațională dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: CARL de VOGT Pe insula de moarte ai oamenilor și animalelor sălbatici. Fiecare clipă din acest film semnează un pericol de moarte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

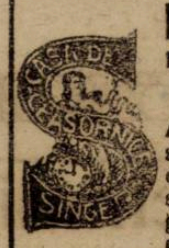

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

TELEGRAME

Schimbarea formei de guvernământ în Grecia și statele europene

Atena. (Rador). Ziarele publică un comunicat arătând că guvernul britanic fără a se amesteca în afacerile interne ale Greciei, privește cu neliniște orice mișcare revoluționară care va înlătura dinastia.

Deasemenea ministrul Iugoslaviei a declarat presei că guvernul din Belgrad privește atent mișcarea antirevoluționară din Grecia, că orice schimbare va fi regretată în capitalele aliate Greciei, cari nu pot urmări ca spectatori indiferenți aceste turburări Ziarele publică și nota următoare: Guvernul grec întrebând pe guvernul francez ce crede despre eventuala schimbare de regim. Grecia a primit următorul răspuns: Franța e decisă să se abțină de la orice amestec în afacerile interne ale Greciei dar crede că Grecia trebuie să revină cât mai curând la liniște și pace și orice schimbare putând prelungi starea actuală de nesiguranță inspiră îngrijorarea guvernului francez.

Ziarele cred că starea de asediu și cenzura se vor ridica săptămâna viitoare.

Situația din Germania

BERLIN. — Situația internă e neschimbată. Cercurile guvernamentale sunt foarte liniștite. Partidele burgheze sunt decise să mențină cabinetul Stresemann și cercurile germano-naționale sunt de acord pentru încetarea luptei contra lui Strresemann.

Răspunsul lui Poincare la nota engleză

PARIS. — Poincare a răspuns notei engleze relativ la invitația către Statele-Unite, arătând amical că ancheta trebue să se ocupe numai cu capacitatea actuală de plată a Germaniei unde puterea economică poate să renască considerabil foarte curând. Experții nu pot avea puteri mai închise decât comisia reparațiilor deci e imposibil să decidă vre-o reducere a datoriei germane fără aprobarea unanimă a guvernelor reprezentate în comisiune.

Societatea etnografică din Cluj

Fondația culturală „Principele Carol", atât de activă și de binefăcătoare, a organizat în Cluj un Muzeu etnografic. Noua instituție, pusă sub direcțiunea domnului R. Vuia, nu are deocamdată un local propriu. Ea e găzduită în etajul Muzeului de Arte și Meserii din strada Barițiu. Valoroasele colecțiuni, strânse cu multă sârguință în scurt timp, nu sunt încă aranjate pentru a fi expuse publicului.

Muzeul a crezut necesar să-și constitue pe lângă sine o Societate etnografică, care să-l susție și să-i intensifice activitatea. Ședința de constituire a avut loc zilele trecute, sub președinția domnului Sextil Pușcariu, care a prezidat și comitetul de organizare a Muzeului etnografic. După cuvântarea domnului Pușcariu, care a arătat, limpede și convingător, scopul și nevoia unei Societăți etnografice, domnișoara Vergez, șef de lucrări la Sorbonna, a făcut o comunicare asupra satelor și caselor din Banat.

A urmat constituirea Societății: citirea statutelor, discuția asupra lor și alegerea comitetului. S'au proclamat domnii: președinte, G. Vâlsan; vicepreședinți, Sextil Pușcariu și V. Bogrea; secretar, G. Oprescu; casier, R. Vuia. In comitetul de administrație: P. S. S. Episcopul Ivan, general N. Petala, Al. Lapedatu, V. Meruțiu, I. Popovici, S. Dragomir. S. Minovici, Th. Capidan, G Giuglea, M, Roșca, A. Orosz, G. D. Ungur, Gr. Antipa, A. Gorovei, G. T. Kirileanu, Il. Teutsch, Brătescu, V. Păcală, I. Mollasz.

Au fost aclamați apoi, ca membrii de onoare, domnii N. Iorga, Emm. de Martonne, general domnul Petala, Simion Mehedinți și Ovid Densușianu.

ULTIME INFORMAȚII.

Intocmirea bugetului general

Azi s'au intrunit la ministerul de finanțe toți secretarii generali ai ministerelor sub președinția dlui Vintilă Brătianu, discutându-se formarea budgetului general. Fiecare minister va trebui să trimită budgetul respectiv ministerului de finanțe până la 25 Noemvrie pentru intocmirea budgetului general al statului.

Faceți economie de parale dacă purtați GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice și celea mai eftine.

2378

Ghete de dame bagaria	dela	390 Lei
Pantofi „	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piața Unirei 9.

Prețuri de fabrică!!!

CASA IRÉNE

Rochii și Mantouri

Expoziție

Modele din Paris

5, 6 și 7 Noembrie

Str. Memorandului Nr. 23

orele 10—12 și 3—7

„Concordia" Bancă Economică și Comercială S. A. Alba-Iulia

Convocare

„Concordia" Bancă economică și Comercială S. A. din Alba-Iulia își va ținea in ziua de *25. Noemvrie 1923 la ora 10. i. c.*

Adunarea Generala Extra Ordinară

in biroul central (Alba-Iulia, Str. Nicu Filipescu Nr. 31) la care sunt invitați cu stimă onor. acționari.

Ordin de Zi:*)

1. Deschiderea prin președinte, esmiterea conducătorului de proces verbal și a verificătorilor.
2. Esmiterea comisiunei pentru statorirea capacității de decidere.
3. Modificarea §§ lor 4, 18, 22 și 42 din statute.
4. Eventuale propuneri.

Alba-Iulia, la 1. Noemvrie 1923

Direcțiunea.

*) Notă. 1. Acționarii, cari doresc a lua parte și a vota la adunare, sunt obligați a depune acțiile resp. până la emisiunea acestora reversele interimale primite în locul acțiilor la cassa institutului, ori la „Szászsebesi Takarékpénztár" soc. pe acț. în Sebeșul-săsesc, ori la „Cassa de păstrare S. P. A." din Teiuș.

2. La adunare poate participa numai acel acționar, personal, prin reprezentat sau plenipotențiat (§§ 12, 13) care cu două luni inainte de adunare a fost acționar insoțirii și a depus acțiile cu 5 zile inainte de adunare la locul fixat de direcțiune.

3. Fiecare acție îndrăpteste la un vot. Plenipotențiatul — cu escepțiunea reprezentantului legal — numai acționar poate fi, Un acționar poate fi plenipotențiat din partea mai multora.

4. Numai acele propuneri pot fi desbatute, cari cel puțin cu 5 zile înainte de adunare s'a înaintat în scris direcțiunei. (§ 19). 3163

Repertoriul Teatrului Național

Marți, 6 Noemvrie: Va avea loc a șeasa premieră în această stagiune. Se va reprezenta: „Un dușman al poporului" piesă în 5 acte de Henrick Ibsen, în traducerea dlui Petre Sturdza. In rolurile principale apar dnii N. Dimitriu, Mișu Stefănescu, V. Vasilescu, Dem. Psatta, A. Popovici, C. Potcoavă etc. și dnele M. Ignătescu-Dobrescu, S. Jipescu etc. Piesa este pusă în scenă de dl T. Nastasi.

Joi, 8 Noemvrie: „Un dușman al poporului."

Sâmbătă, 10 Noemvrie: „Heidelbergul de altădată."

Duminică, 11 Noemvrie (Seara): „Morvovel" și „Scampolo".

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.

„Rador" 570. 000 00 8157 00

Mica publicitate

Dacă voiți să fiți invidiate de toată lumea cumpărați ori comandați haine și paltoane numai dela magazinul Löb, Baumzweig și Fiul vis a vis de cinema Urania. 3160—1

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de o o o **aur și argint** o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Doamnelor, dacă cumpărați paltoa dela magazinul Löb, Baumzweig și Fiul, vis a vis de cinema Urania, veți fi admirată de toată lumea. 3160—2

O gospodină economă întrebuințează:
„SIDOL"
pentru curățitul metalelor,
„SIRAX"
pentru frecatul și spălatul mâinilor și
„AZUROL"
albastru indigo de rufe.
Se obține în toate prăvăliile din această branșă.
„Rador" No. 337. 3145.

Lepepe-Condica de Termene pentru avocati 1924
va apărea in cursul Noemvriei cu textul complect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România-Mare** și al notarilor pnblici, in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză și tipărită pe hartie albă, in măsura abonamentelor făcute din vreme. intr'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea indeplini decât pe un preț mai mare de retipărire. Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și II.
Libraria LEPAGE Cluj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

„Lebeda"
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 937 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 7 Noemvrie 1923

R CLUJ I. 1160

77 Onor Asociația pentr... și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ENTIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 240 L.
PE 6 LUNI ... 120 L.
PE 3 LUNI ... 60 L.
PE 1 AN pentru autorități ... 480 L.

ROMANII DIN MACEDONIA

Prigoana dusă de Sârbi și de Greci împotriva fraților noștri

Veşti triste venite dela fraţii noştri de peste Dunăre ne-au făcut să stăruim în timpul din urmă asupra politicei de intoleranţă culturală şi de totală nesocotire a tratamentului leal al minorităţilor aşa cum îl prevăd tratatele de pace, din partea vecinilor şi aliaţilor noştri iugoslavi. La glasul de suferinţă al Românilor din Torontal, Timoc şi Macedonia sârbească, vine să se alăture acum şi acel al românilor cuprinşi în graniţele Greciei.

La o întrunire publică ţinută la Bucureşti, românii macedoneni stabiliţi în ţară au atras atenţia României întregi asupra tragediei fraţilor din Macedonia şi au cerut binevoitorul sprijin al guvernului, pentru dreptatea şi liberul traiu în ţinuturile apărate şi păstrate cu atâtea jertfe şi sacrificii de sânge de către aceştia.

Instalarea forţată a refugiaţilor greci din Asia-Mică tocmai în casele românilor vădeşte urmărirea principiului de desnaţionalizare şi de emigrarea românilor în massă, din regiunile Veria, Vodena, Meglenita, etc., aducând aminte de aceleaşi sisteme puţin civilizate întrebuinţate de greci împotriva românilor macedoneni şi înainte de războiu.

Căci lupta dusă de aceşti fraţi ai noştri răzleţiţi în sudul peninsulei balcanice pentru păstrarea individualităţii lor etnice, pentru creiarea de şcoale, pentru numirea de episcopi şi pentru întrebuinţarea limbei lor în biserică, a fost o adevărată epopeie eroică.

Aruncaţi în temniţi, terorizaţi, consideraţi ca turburători ai ordinei publice, mulţi din învăţătorii lor au plătit cu viaţa ca fruntaşul român din Veria, M. Kaprini, îndrăzneala lor de a-şi afirma drepturile şi de a protesta împotriva nelegiuirilor la care se dedau stăpânitorii.

Sunt cunoscute greutăţile nenumărate pe care le-a întâmpinat propaganda românească mai ales pe terenul bisericei, chiar în timpul dominaţiunei turceşti când persecuţiunile clerului grec asupra creştinilor din fosta Tracie cari nu aparţineau naţionalităţei lor erau o adevărată calamitate.

Statornici în credinţa ortodoxă, căutând să şi câştige autonomia bisericei, românii din Macedonia, Tesalia şi Epir, cu toată truda lor n'au putut s'o obţie, din cauza politicei de violenţă de intoleranţă pe care au arătat-o totdeeuna Grecii împotriva mişcărilor de emancipare religioasă şi naţională Aromânilor.

Mântuirea lor n'a sunat nici după războiul balcanic şi nici astăzi după cel mondial căci în lupta dusă cu atâta spirit de sacrtficiu, vedem şi astăzi pe Aromâni, întâmpinând nu numai greutăţi dar aceleaşi violentări barbare împotriva dorinţei lor de a-şi perpetua existenţa a căror hegemonia au trecut.

La pacea dela Bucureşti, România care a făcut nenumărate sacrificii pentru redeşteptarea prin şcoală şi biserică a conştiinţei naţionale printre Aromâni a obţinut drepturi speciale pentru ei şi chiar creiarea câte unui episcopat român în Grecia Serbia şi Bulgaria. Izbucnirea războiului mondial a făcut ca tratatul să nu se aplice. Dimpotrivă, s'au închis bisericele cu slujbă românească, s'a închis liceul din Bitolia şi chiar şcolile primare româneşti.

Constatăm astăzi că şi tratatul de la Versailles, care garantează siguranţa şi liberul traiu al populaţiunilor minoritare e nesocotit de acei ce stăpânesc ţinuturile locuite de fraţii noştri de peste Dunăre.

Sârbii ca şi Grecii fac toate sforţările ca să desnaţioalizeze o populaţiune românească în originea, în limba şi în toate simţămintele ei.

Bazaţi pe dreptatea cauzeilor protestul Aromânilor arată însă că ei nu descurajează şi înţeleg să ducă aceiaşi luptă pentru asigurarea liberei desvoltări şi conservări a individualităţei lor etnice.

Cât despre noi, români liberi, care n'am trecut niciodată cu vederea suferinţele fraţilor noştri de sub stăpânire streină e bine de ştiut, atât pentru Greci cât şi pentru Sârbi, că n'am uitat nici datoria şi nici dreptul de a interveni pentru ocrotirea acestei oropsite populaţii româneşti, dacă guvernele respective nu înţeleg să le acorde drepturile de liberă desvoltare şi afirmare naţională, câştigate atât în virtutea clauzei minorităţilor, cât şi a sprijinului şi prieteniei ce ele ne datoresc cu prisosinţă.

Discreditarea vechiului regat

Într'o conferinţă ţinută la Braşov, dl Rudolf Brandsch, unul din fruntaşii minorităţii săseşti, a vorbit despre atitudinea saşilor faţă de România.

În această conferinţă, între alte lucruri adevărate, dl Rudolf Brandsch face unele afirmaţiuni cu desăvârşire neîntemeiate şi pe cari nu le putem atribui decât necunoştinţei sale în ce priveşte rosturile româneşti.

Astfel d-sa spune că trăind sub influenţa Turciei, vechiul regat s'a desvoltat în decursul timpurilor în spirit oriental lipsit de simţul de drept şi de lege ceiace a alterat şi falsificat caracterul adevărat al românilor. Adevăratul caracter tipic românesc nefalsificat se află în partea de vest a României, în Ardeal.

Ceiace afirmă domnul Rudolf Brandsch nu se poate susţine. Este adevărat că vechiul regat a trăit sub dominaţiunea turcă, dar această dominaţiune se exercita atât de slab, încât caracterul românesc al ţării n'a putut fi alterat. Au fost înrâuriri greceşti, slave şi chiar turceşti, dar ele au prins numai într'o pătură suprapusă foarte slabă şi n'a fost în stare să schimbe cu nimic adevăratul caracter românesc. Vechile principate româneşti au avut în cursul veacurilor o viaţă naţională foarte puternică şi care s'a ştiut afirma. Numai în epoca fanariotă, influenţele streine, şi cu deosebire greceşti, s'au manifestat mai intens, dar ele au fost scuturate cu o energie admirabilă numai după un veac.

Nu voim să stabilim aci, fiindcă nu e locul, care provincie românească a păstrat mai pur caracterul naţional. Dealtfel nici nu credem că cineva ar putea să stabilească cu preciziune acest lucru. Sufletul naţional este unul şi acelaş pretutindeni pe pământul românesc, iar micile deosebiri cari pot fi dela provincie la provincie nu sunt decât consecinţele împrejurărilor politice deosebite în cari s'au desvoltat. Dar oricum e parcă mai uşor de admis că provinciile româneşti cari au avut de suportat dominaţiuni streine mai îndelungate şi mai aspre, au suferit alteraţiuni mai multe şi mai adânci. Dominaţiunea maghiară a încercat desnaţionalizarea elementului românesc din Ardeal, dar dominaţiunea musulmană care a fost mult mai blândă şi a avut şi un cu total alt caracter, n'a încercat niciodată această acţiune. Vechiul regat a avut instituţiuni politice, sociale şi culturale cari au răsărit din nevoile şi din aspiraţiunile ţinţei noastre naţionale şi ele s'au desvoltat libere şi independente de orice influenţe. Aşa încât nu se poate afirma fără a face o nedreptate că în vechiul regat caracterul românesc a fost alterat. Ce simţ de drept şi de lege s'ar fi putut desvolta aci în Ardeal, când regimul maghiar n'a fost decât o secular㠄 acţiune de înăbuşire şi de călcare în picioare a drepturilor noastre de orice natură.

Astfel stau lucrurile şi iată de ce stăruind puţin asupra el respingem afirmaţiunea neîntemeiată a dlui Rudolf Brandsch. Ea nu ne miră venind din partăa deputatului sas, fiindcă am avut durerea s'o vedem mărturisită şi de unii români ardeleni cari necunoscători ai istoriei vechiului regat şi prea mulţi orientaţi în alte direcţiuni, cum a spus decurând şi primulministru, s'au ridicat să osândească cu o revoltătoare uşurinţă acel vechiu regat prin puterea şi virtuţile cărula am realizat unitatea naţională.

Reciprocitatea principiului minorităților

Intre minoritățile românești de aiurea și minoritățile din România — Trebuie respectat principiul reciprocității

Din datele publicate asupra tratamentului românilor din Iugoslavia se desprind câteva adevăruri pe cari nu le putem trece cu vederea. Mai întâi, principiul minorităţilor, universal recunoscut se bazează pe reciprocitate. In ţările Europei Centrale şi balcanice, unde condiţiunile istorice au prilejuit pretutindeni interpenetraţiuni etnice, spiritul de largă şi loială reciprocitate între state era o necesitate adânc simţită de principiile călăuzitoare ale vremii. Pe acest spirit de reciprocitate avea să se ridice domnia unei dreptăţi omeneşti prea multă vreme încălcată de pofte şi apucături medievale.

In ceea ce ne priveşte, am acordat minorităţilor noastre etnice toată libertatea de acţiune şi desvoltare posibilă în cadrele statului nostru întregit. Nimenea nu poate dovedi că minorităţile la noi au a se plânce, aşa cum se plâng minorităţile româneşti din Iugoslavia.

Plângeri au fost şi la noi, dar cu alt spirit. Câţiva agitatori, stipendiaţi ai organizaţiunilor iredentiste de peste graniţă, au încercat să inducă lumea în eroare. Totul însă s'a dovedit nefondat. Delegaţiile Ligei Naţiunilor cari ni-au vizitat, alarmate de svonurile răspândite asupra noastră, au fost silite de realitatea lucrurilor din România, să recunoască spiritul nostru de dreptate faţă de minorităţi.

Şcolile minoritare au funcţionat aproape cinci ani de zile fără nici un obligament faţă de stat. Abia anul acesta s'a impus învăţământul limbei române în proporţie de 2 ore pe săptămână precum şi al istoriei şi geografiei ţării. Cine va putea susţine că acest regim este nedrept? Minorităţilor li se face un serviciu dându-li se posibilitatea să cunoască limba statului, istoria şi geografia lui.

Dar peste această condiţiune firească, statul n'a trecut. Şcolile confesionale minoritare se conduc şi se administrează în deplină libertate. Mai mult încă, statul român le subvenţionează în măsura puterilor sale.

In Iugoslavia însă, am văzut care este regimul şcolar. Reciprocitate nu există. Şcolile minoritare sârbeşti din Banatul românesc, funcţionează în deplină libertate, cu însuşi sprijinul statului; în Torontal şcolile românilor au fost confiscate pur şi simplu, libera desvoltare culturală a fost brutal înlăturată pentru a face loc opresiunei statului.

Acelaş lucru se petrece cu minoritatea românească din Ungaria. Opera de maghiarizare nu vrea să ştie de cerinţele vremurilor şi nici nu ţine cont de reciprocitatea de tratament.

Chestiunea de aici înainte devine destul de interesantă. Noi cedăm bucuros, fiindcă în spiritul românesc este tradiţională ospitalitatea şi toleranţa. Dar trebuie o măsură. Nu vom pretinde să ne întoarcem îndărăt la politica de opresiune pe care o duc vecinii noştri faţă de minorităţile româneşti de acolo. Trebuie însă să impunem respectarea drepturilor de viaţă pentru populaţia românească pe care vitregia împrejurărilor istorice a scos-o dincolo de graniţele etnice ale statului. Ceea ce dăm noi, trebuie să dea si vecinii noştri. Nu cerem mai mult, dar nici nu putem sta cu braţele încrucişate când se frustează drepturile la viaţă ale poporului român de dincolo de graniţă.

Stabilirea întregei frontiere romano-iugoslave

Cu ocazia discuţiei creditului acordat de comisiunea budgetară pentru indemnizaţia şi cheltuelile făcute cu stabilirea frontierelor, Dl I. G. Duca, ministru de externe, a făcut o expunere a fazelor prin care au trecut tratativele urmate, atât între comisiunile numite de noi şi Iugoslavia cât şi între dnii I. G. Duca şi Nincici, în întrevederile dela Belgrad, Karlovy Vari şi Sinaia, pentru stabilirea frontierei românoiugoslave.

Dl ministru de externe a arătat că aproape întreaga frontieră dintre noi şi Iugoslavia a fost trasată, rămânând în discuţie numai comunele: Modoş şi Pardani, cât şi unele din insulele ce trec de thalwegul Dunării.

Deşi Sârbii puseseră în discuţie insulele dela gura Cernii până la Verciorova, cât şi Ada-Kaleh. dl I. G. Duca a arătat inadmisibilitatea acestor pretenţii, întrucât aceste insule au fost stăpânite de noi şi înainte de războiu, iar insula Ada-Kaleh a fost atribuită de Consiliul Suprem în 1919 României, atribuire notificată încă de pe atunci şi Iugoslaviei.

Singura insulă care trece la Iugoslavia e Agradina, ea trecând de thalwegul Dunării; insula Moldova ne rămâne nouă, în schimbul cedării către Iugoslavia a unei comune de graniţă cu populaţie sârbească, în întindere egală cu întinderea insulei.

Sedința comisiei adtive a orașului

Ce hotărâri s'a luat

Sâmbătă dimineața a avut loc în sala de ședință a Primăriei, ședința comisiei adtive a orașului Cluj și județului Cojocna. Ședința a fost prezidată de dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului. Au luat parte domnii: Utalea, primarul orașului; Dr. Moga, consilier financiar; Dr. Varga, consilier; Dr. Fodor, medicul primar al orașului; Dr. Tofan, medicul veterinar; Dr. Pop, consilier, etc.

In ședința aceasta s'au luat o serie de măsuri pentru îmbunătățirea situației orașului.

S'a hotărât începerea imediată a lucrărilor de reparare a străzilor din jurul locului pe care se clădește Catedrala și curățirea radicală a tuturor străzilor dela periferiile orașului.

O altă hotărâre importantă a fost aceia de a se intensifica controlul streinilor din Cluj și de a fi expulzați imediat toți indezirabilii. S'a constatat că de anul trecut populația Clujului s'a mărit cu 4 mii de indezirabili care n'au nimic comun cu interesele orașului. Toți aceștia vor fi expulzați.

*

Dl dr Moga, consilierul financiar al orașului, a făcut o expunere a situației financiare arătând într'o amănunțită expunere că bugetul pe anul viitor al primăriei trebuie mărit cu 10-15 milioane.

Altfel nu se mai poate aduce nici o îmbunătățire orașului.

Ședința comisiei administrative s'a terminat la ora 1.

CASA IRÉNE
Rochii și Mantouri
Expoziție
Modele din Paris
5, 6 și 7 Noembrie
Str. Memorandului Nr. 23
orele 10—12 și 3—7

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
Schicht
neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

INFORMATII

— **Trupa dnei Mărioara Voiculescu la Oradea-Mare.** In ziua de 24 Noemv. trupa de teatru a dnei Mărioara Voiculescu va da în Oradea-Mare o reprezentație la Teatrul „Regina Maria".

— **Librar speculant.** Librarul Friedman din piața Unirei a fost dat în judecată de către dl judecător Bottea pentrucă a vândut o carte germană de 90 lei pe enormul preț de 250 lei.

— **Expulsare.** Dl Kramer proprietarul fabricei de ghips din Aghireș a fost expulsat din țară neposedând nici un act legal în baza căruia să mai poată rămână în țară.

Secretarul comunai din Aghireș, Zeigher Iosef, a fost suspendat din serviciu și dat în judecată pentru că a procurat lui Kramer niște acte faise în baza cărora acesta a putut sta până acum în țară.

— **Măsuri bune.** In ședința Comisiei administrative care a avut loc Sâmbătă dimineața s'a hotărât intensificarea controlului streinilor și înlăturarea imediată din oraș a tuturor indezirabililor.

— **Ajutorarea sinistraților din Gilău.** Dl Prefect al județului a împărțit alaltăeri la Gilău suma de 50.000 lei pentru sinistații de acum două luni.

— **Infrânarea vagabondajului.** Dl Prefect al poliției a hotărât internarea tuturor indivizilor cari vor fi găsiți în Cluj fără acte și fără ocupație. Această măsură este luată în baza legei contra vagabondajului.

*

— Toți oamenii cari fac parte din contingentul 920—1902 și care încă nu s'au prezentat la viză se pot prezenta în fiecare zi de lucru până la 30 Noemvrie a, c. la Cercul de Recrutare Cluj, unde li se face viza.

Acei care nu se vor prezenta vor fi pedepsiți.

p. Comand. Cerc. de Recrutare Cluj
Maior V. Vlașca.

— **Plecarea domnului prefect Mureșanu și a domnului primar la București.** Cu acceleratul de aseară au plecat la București domnii Septimiu Mureșanu, prefectul județului Cojocna și Dr. Utalea, primarul Clujului, pentru a soluționa o sumă de chestiuni administrative curente.

— **După scandalul dela Camera de comerț din Cluj.** Reuniunea comercianților și industriașilor români, întrunită în ședință, a hotărât să continuie lupta contra actualului prezidiu al Camerei de comerț din localitate, nedesarmând până când acest prezidiu, vinovat de cunoscuta ofensă adusă Dumineca trecută românilor dela Camera de comerț și acuzată de o serie de alte acte îndreptate contra românilor, nu va pleca din fruntea Camerei de comerț.

— **Universitatea populară ungurească din Cluj.** După cum am mai arătat în ziarul nostru, Asociația muzeelor ungurești de aici a inițiat o serie de conferințe publice tratând îndeosebi despre trecutul ungurilor din Ardeal. Aceste conferințe, în cari se trage la îndoială continuitatea noastră aici, se țin la „Colegiul Unitar" și sunt ținute de conferențiari dela toate confesiunile maghiare. Mâine, la 5, va vorbi directorul lui „Marianum", protopopul catolic Hirschler, tratând despre Biserica ardeleană din evul mediu.

— **Memoriul partidului maghiar către Rege.** O delegație a partidului maghiar, condusă de domnul Ugron Ștefan și compusă din aceiași reprezentanți ai confesiunilor ungurești cari au tratat mereu până la sfârșitul lui Septemvrie cu guvernul român, a plecat ieri la București pentru a prezenta Suveranului cunoscutul memoriu, în care stăpânirea românească este insultată că trateaza pe unguri mai rău de cum eram tratați noi de guvernarea maghiară.

— **Raportul domnului Al. Pteancu la București.** Domnul inspector general al învățământului secundar de aici, Dr. Al. Pteancu, a plecat aseară la București, pentru a raporta domnului ministru al instrucțiunii publice despre rezultatul inspecției sale la școlile secundare minoritare din Ardeal, în legătură cu respectarea noului regulament școlar de către aceste școli. După cum am arătat săptămâna trecută, domnul Dr. Al. Pteancu a inspectat îndeosebi școlile minoritare dela frontieră, la cari a găsit înscriși, contrar regulamentului, elevi cari nu erau de confesiunea școlii respective. D sa a luat imediat dispoziții pentru a se respecta întocmai regulamentul.

— Marele succes al casei „Irene": rochii și mantouri. Elegantele noastre au dificultatea să se decidă între delicioasele modele. Intre unele și altele ar dori să le aleagă... pe toate... Pelerinaj elegant în strada Memorandului No. 23. Azi 6 și mâine 7 Noemvrie, ultimele zile.

*

— Subsemnatul Emil Renner dom. în Cluj am pierdut biletul meu militar și prin aceasta îl declar nul și fără valoare în mâna ori cui s'ar afl .

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia.
2475—1

Cărți noi

„LAURA"

Traduceri de Iustin Ilieșiu

De curând a apărut în editura Franklin din Oradea-Mare un volum de traduceri din poeții unguri, traduceri datorite scriitorului ardelean Iustin Ilieșiu.

Volumul conține poezii traduse din cei mai reprezentativi poeți maghiari moderni: Ady, Szép, Gábor, Kiss, Gyóni, Kádár, Áprily, Ligeti, Szombati și alții în total vre-o 70—80 de poezii din vre-o 25 de poeți.

Traducerile sunt făcute cu multă îngrijire. Traducătorul a păstrat toate imaginile și metaforele originale, redându-le în forma și în ritmul original. Limba în care sunt traduse este plină de sonoritate și de frăgezime. Traducerea poeziei „Laura" din fruntea volumului e plină de frumuseți originale. Nu mai prejos stau „Numai pentru o noapte" de Gyóni și bucățile traduse din Szép, Kiss și Ady.

Traducerile făcute de dl Ilieșiu sunt bine-venite în vremea aceasta când traducerile se fac fără a se ține seamă de original. Ele constituie un model și un exemplu pentru traducători, iar pentru cei cari doresc să cunoască poezia maghiară modernă, o carte în care vor găsi-o real tălmăcită. *B.*

Eftenirea traiului la Cluj

Se vor fixa noui prețuri maximale mult mai mici ca cele de azi — Măsuri foarte drastice pentru contravenienți

Aflăm cu satisfacție ca autoritățile locale s'a convins în ultimul timp că viața la Cluj este mai scumpă decât în oricare oraș din țară și că aceasta se datorește în primul loc lipsei unor măsuri mai drastice luate față de negustorii speculanți. In Cluj, ca în nici un alt oraș din țară, se alternează de 4 ani și mai bine două situații de o potrivă de triste.

Sau se lasă libertatea complectă a comerțului, desființându-se prețurile maximale, și atunci în 24 ore toate prețurile de pe piață se urcă cu 30—40 la sută; (negustorii justifică această urcare spunând că în perioada când erau prețuri maximale au lucrat cu enorme deficite și că acum vreu să-și scoată pierderea) sau se fixează prețuri maximale și în cazul acesta maximalizarea nu se face de autorități ci tot de comercianți, căci aceștia sunt chemați la consfătuirile ce au de scop fixarea prețurilor și atunci prețurile fixate nu sunt cu nimic mai scoborâte decât cele de mai înainte.

In cazul când se reușește a se fixa prețuri mai mici decât cele voite de comercianți, atunci chiar de a doua zi dispar mărfurile de pe piață și se vând pe ascuns cu prețuri îndoite.

In ultimul timp autoritățile locale au hotărât fixarea unor prețuri maximale mult mai mari decât cele de până acum și aplicarea unui drastic control.

Tuturor negustorilor cari după fixarea nouilor prețuri maximale vor refuza să aducă mărfuri sau vor fi prinși că le vând pe ascuns, li se vor lua pur și simplu dreptul de a mai exercita comerțul pe teritoriul orașului Cluj. Sperăm că în urma acestei măsuri viața la Cluj se va ieftini însfârșit, cât de cât.

Paltoane pentru dame ultima moda parisiana
să capătă ieftin la magazinul
Löb, Baumzweig si Fiul
Cluj, Calea Regele Ferdinand 34, (fost Str. Wesselényi M.)
Vis a-vis de Cinema Urânia.
3126-1
Pregătim după măsură paltoane pentru dame luând garanție.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.
Informațiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a prof. Mesüge și Constant.
Si inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 ora. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Opera de maghiarizare
din școlile primare de stat

Càzurile de pan-maghiarism dela frontieră — O jalnică scrisoare a unui preot român — Invățători români predând ungurește la elevi români

Nu tocmai demult am arătat în coloanele ziarului nostru alarmantul fapt ce ni-a fost comunicat din Săcuime, unde în comune locuite pe jumătate, pe sfert sau chiar pe trei sferturi de români cari au putut fi întrucâtva maghiarizați dar cari continuă a se mărturisi fii ai națiunii noastre, se predă și astăzi în școlile primare ale statului numai ungurește, continuându-se astfel, chiar prin școala de stat, opera pan-maghiarismului. Am explicat atunci cum s'a putut menține această primejdie și am arătat, că datorită funcționarilor maghiari dela diferitele primării precum și personalului didactic unguresc, comuna respectivă a fost declarată maghiară și astfel statul român i a lăsat ungurească școala de stat rămasă dela unguri. O declarație apoi, pe care ni-a făcut-o d. prefect Septimiu Mureșianu, explică de ce până astăzi nu s'a dat de urma acestei trageri pe sfoară. D. prefect Mureșianu ni-a spus, că au fost în județul Cojocnei sate cari timp de patru ani și jumătate nu au văzut nicicând obrazul unui administrator de plasă sau altui reprezentant al stăpânirii. Ceeace s'a întâmplat în jud. Cojocna, s'a întâmplat și în alte părți, și așa numai s'a putut, că timp de mai bine de patru ani, școliie primare din săcuime au putut să continue maghiarizarea românilor. Am precizat atunci comunele din Săcuime: Sânt-Andrei, Ilieș, Sân-Văsii, cu trei sferturi din populație români, Țibilea cu 50 procente români, Sovata și altele cu peste 25 la sută români, în care școlile de stat sunt și astăzi ungurești.

Alarma noastră din 31 Mai crt. trebuie să o repetăm însă acum, pentrucă dela frontiera dinspre Ungaria ni se semnalează aceiași îngrijorătoare situație.

Astfel în numărul ultim al „Vestului României" preotul Pereni din Valea lui Mihai publică o scrisoare, atrăgând atenția asupra faptului că în acea comună locuită în bună parte de români, școala primară de stat este și astăzi ungurească, și ce e mai mult, elevilor români le predau ungurește învățători români. Sf. Sa preotul Pereni își încheie scrisoarea cu comunicarea, că fiica sa care a fost numită la acea școală de stat ungurească, își va da demisia din învățământ, dacă lucrurile nu se vor îndrepta de urgență. Totodată avertizează, că mai sunt la frontieră asemenea cazuri.

Atrăgând atenția autorităților imperioare asupra acestor cazuri, avem încă un cuvânt pentru a aprecia deciziunea prin care actualul guvern a ordonat tuturor autorităților în subordine, să și facă jumătate din serviciu în inspecție.

Numai așa vom scăpa de răul ce ni-l facem prin o toleranță confundată de cele mai multeori cu indolența.

Averea Sedriei orfanale din Cluj
aflătoare la Budapesta

Intervenții pe cale diplomatică pentru restituirea ei — La ce sumă se urcă această avere

In ședința comisiunei administrative de Sâmbătă s'a atins o chestiune de o deosebită importanță: chestiunea averei Sedriei orfanale din Cluj care se găsește la Budapesta.

Această chestiune nu poate fi trecută cu vederea și guvernul trebuie să ia toate măsurile pentru rezolvirea ei.

Pentru a da cititorilor noștri amănunte precise, ne-am adresat în câteva locuri competente de unde am putut afla următoarele:

Se știe că încă înainte de războiu, la Sedria orfanală din Cluj se aflau depozitate averi de mai bine de zece milioane, proprietatea diferiților minori puși sub îngrijirea Sedriei orfanale care în acelaș timp administra și averile acestor minori.

Cu ocazia retragerei trupelor maghiare și nemțești din Cluj în fața armatelor române cuceritoare, guvernul maghiar de pe atunci a dat ordin conducătorilor Sedriei orfanale să ridice întreaga avere a instituției și s'o transporte la Budapesta.

Ordinul a fost imediat executat.

După încheierea păcei, Consiliul Dirigent care trebuia să facă presiunile necesare pentru obținerea restituirei averilor Sedriei orfanale a neglijat chestiunea așa că aceste averi au rămas la Budapesta.

Primăria locală este asaltată zilnic de sute de minori a căror averi eran depozitate la Sedrie și cari cu toată dreptatea, astăzi pretind drepturile lor. Toate intervențiile lor sunt însă zadarnice.

Până acum s'a făcut în șase rânduri intervenții pe lângă guvernul dela Budapesta cerându-se restituirea averei Sedriei orfanale, dar nici una din aceste intervenții nu a avnt rezultatul dorit.

Chestiunea este foarte complicată pentrucă orașul Cluj are și el datorii de câteva milioane la Budapesta, datorii rămase încă de pe timpul vechei stăpâniri maghiare. Aceste datorii nu s'a plătit până acum de oarece ministerul de finanțe a interzis achitarea lor până nu se va fixa definitiv suma pe care Ungaria o datorește României, urmând ca datoriile pe care Clujul le are față de Budapesta, să fie scăzute din suma datoriilor Ungariei față de România.

*

D-l Sept. Mureșianu, prefectul județului și d-l Utalea, primarul orașului, au plecat aseară la București pentru aranjarea diferitelor chestiuni, în legătură cu îmbunătățirea stărei orașului Cluj.

Printre chestiunile principale pe care ei le vor prezenta guvernului va fi și chestiunea averei Sedriei orfanale.

Delegația Clujului va cere guvernului să facă insistente intervenții diplomatice pe lângă guvernul maghiar cerând imediata restituire a averei Sedriei orfanale, dat fiind că această avere este proprietatea unor minori particulari și că prin urmare nu poate fi nici o legătură între ea și datoriile pe care orașul Cluj le are față de guvernul din Budapesta.

Sunt speranțe că de data aceasta intervențiile diplomatice făcute la Budapesta pentru obținerea restituirei averei Sedriei orfanale nu vor rămâne infructuoase.

Alfio.

O satisfactie meritata
Cazul dlui dr Ioan Pop

Zilele trecute s'a desbătut în fața tribunalului din Cluj procesul intentat de mai mulți măcelari unguri și evrei contra dlui Ioan Pop, directorul abatorului orășenesc, cari l'au învinuit de mituire și abuz de putere.

Instrucția a ținut mai bine de un an și au fost ascultați peste 100 de măcelari. Dintre toți numai doi au menținut până la urmă declarațiile jignitoare la adresa directorului — nu s'a putut însă aduce absolut nici o dovadă de culpabilitate. Restul martorilor au declarat că necunoscând limba statului au iscălit orbește declarațiile pe care le cred denaturate.

Origina acestui proces este în înlăturarea dlui Em. Grădinariu din postul de director și în locuirea lui cu dl dr Pop medic de stat de mai bine de 30 de ani.

Dela data înlocuirei sale, dl Grădinariu a căutat prin toate mijloacele să discrediteze pe dl Pop, noul director și să-i ia iarăși locul.

Dl Grădinariu a rămas la abator în calitate de casier. Din această funcție dl Grădinariu a fost suspendat pentru iregularități în mânuirea banilor publici.

Toate sforțările dlui Grădinariu de a compromite pe dl Pop au rămas zădarnice.

Tribunalul din Cluj a achitat cu unanimitate pe dl dr. Ioan Pop vrednicul director al abatorului.

Dl Grădinariu a fost dat în judecată pentru calomnie.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.

„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Cărți, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 24 Noembrie 1923 ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial CFR. Inspecțiunea Controlei Locale București, Str. General Berthelot No. 8 pentru concesionare serviciului de camionaj CFR. din orașele mai jos notate.

Doritorii vor prezenta sau trimite prin poștă, ofertele timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciale a Serviciului Comercial CFR., Inspecțiunea Controlei Locale București Str. General Berthelot No. 8, însoțite de recipisa unei casse CFR. constatând depunerea unei garanții provizorie de 30.000 lei în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe larg adresa și mențiunea Oferta pentru concesiunea serviciului de Camionaj CFR. din orasul licitație din 24 Noembrie 1923.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea Comptabilității Publice.

Ofertanții cărora li se vor aproba ofertele vor încheia contractele în termen de una lună dela data licitației, contrar vor pierde garanția depusă.

Ca bază pentru licitație este contractul tip despre care doritorii pot lua cunoștință după cum se arată mai jos, pentru orașul:

Ploești	la Dir.	I.	Reg.	București	și la	Seful	St. Ploești
Brăila	„ „	I.	„	„	„	„	St. Brăila
Sighișoara	„ „	III.	„	Brașov	„	„	St. Sighișoara
Blaj	„ „	IV.	„	Cluj	„	„	St. Blaj
Huedin	„ „	IV.	„	„	„	„	St. Huedin
Zalău	„ „	IV.	„	„	„	„	St. Zalău
Lugoj	„ „	V.	„	Timișoara	„	„	St. Lugoj
Tighina	„ „	VII.	„	Chișinău	„	„	St. Tighina
C.-Albă	„ „	VII.	„	„	„	„	St. C.-Albă
Craiova	„ „	IX.	„	Craiova	„	„	St. Craiova

Ofertanții vor fixa prețurile ce înțeleg a pretinde pentru efectuarea operațiunilor serviciului de camionaj CFR. după greutățile indicate în tabloul de mai jos.

TARIFUL.

Operațiunilor Serviciului de Camionaj CFR.

Greutatea în Kgr. dela	până la incl.	Mărfuri Marea Viteză Lei	B.	Mărfuri Mica Viteză Lei	B.	Greutatea în Kgr. dela	până la incl.	Mărfuri Marea V. L.	B.	Mărfur Mica V. L.	B.
5	50					1801	2000				
51	100					2001	2400				
101	200					2401	2800				
201	300					2801	3200				
301	400					3201	3600				
401	500					3601	4000				
501	600					4001	4600				
601	700					4601	5000				
701	800					5001	5500				
801	900					5501	6000				
901	1000					6001	7000				
1001	1200					7001	8000				
1201	1400					8001	9000				
1401	1600					9001	10000				
1601	1800										

No. 84185/23610 C/1932 Clb/1923.

3162—2. **Directiunea Generala.**

No. 4969—923.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, pentru procurarea combustibilului necesar Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, se va ține licitație publică în ziua de 23 Noemvrie a. c., conform art. 72—83, din legea Contabilității publice cu oferte închise și sigilate, în localul Dir. I. Regionale a Ocr. Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția Dlor. concurenți cu începere dela 5-a curentei, în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m. la Serviciul de Economat din Direcțiunea I. Reg. a Ocr. Soc. Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional, Șeful Economatului,
Dr. Gane. 3161 **Maior.**

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

TELEGRAME

Desmintirea dezacordului franco-belgian

Brûxelles — Din sursă oficială se desminţe svonurile despre un dezacord că Franţa. Belgia menţine teza franceză.

Situaţia în Germania

Berlin — Cercurile oficiale declară că nu este nici un motiv de alarmare prin faptul strângerii bandelor naţionaliste bavareze la frontiera Thüringiei. Bandele băvareze au fost informate că la prima încercare de marş contra Berlinului se va opune rezistenţa Reichswehrului. Guvernul bavarez speră apropiata descreştere a bandelor din lipsă de bani şi alimente.

Greva generală în Polonia

Varşovia — Duminecă noapte comitetul executiv socialdemocrat a decis declararea grevei generale în Polonia Greva a fost proclamată eri.

Mari turburări la Berlin

Berlin — Excesele ein cauza scumpetei sunt numeroase. Străzi întregi au fost devastate, mai ales cartierele unde locuiesc refugiaţii din răsăritul Europei.

Ştiri diverse

— D-nii ofiţeri de rezervă din oraşul şi judeţul Cluj sunt rugaţi sa binevoiască a se întruni Miercuri 7 Noemvrie la orele 8 şi jum. seara în localul Sfatului Negustoresc din str. Iuliu Maniu No. 3, în vederea constituirei secţiunei Cluj, a Uniunei Ofiţerilor de Rezervă, de sub prezidenţia d-lui General Rusescu precum şi pentru participerea la Congresul General dela Bucureşti din ziua de 11 Noembrie.

Căp. de Rez. RICHARD.

— **Elegantele din Cluj** nu se vor putea abţine de a vizita **Expoziţia de Rochii şi Manteuri** a casei **Irene** din Bucureşti.

Zilele de 5, 6 şi 7 Noembrie vor fi o scurtă apariţie luminoasă în oraşul nostru, în cari se vor putea vedea ceea ce gustul parizian a creat mai gingaş şi mai discret.

Impreunarea culorilor şi liniile simple vor fi apreciate de frumoasele Clujului cari dau dovadă de un gust ales.

Expoziţia va avea loc în **Strada Memorandului 23.**

— **Descoperirea lugubră dela băile Felix.** Jandarmeria dela băile Felix a descoperit într'un canal al basinului de înnot un cadavru a cărui identitate nu s'a putut stabili.

Se capătă pe lângă preţuri avantajoase haine, gata pentru bărbaţi, paltoane si raglanuri la magazinul

Löb, Baumzweig si Fiul

Cluj, Calea Regele Ferdinand 34. (fost Str. Wesselényi). Vis a-vis de Cinema „Urânia".

2726-2

Pregătim ori ce comandă după măsură în timp de 48 oare luând garanţie.

In jurul neregulilor dela siguranţa locală

Cine sunt destituiţii? — Mutările — Cine e noul şef al serviciului?

Ziarul nostru a vorbit la timp despre marile nereguli ce s'au descoperit acum două luni la serviciul special de siguranţă din localitate, în urma cărora a trebuit să vină o anchetă condusă personal de către dl Romulus P. Voinescu, directorul general al poliţiilor şi siguranţelor din ţară. Dsa în timpul acestei anchete convingându-se personal de gravitatea faptelor comise de către subalternii săi, a dispus imediata destituire a fostului şef de serviciu S. Stoica precum şi a încă opt agenţi şi anume: Almăşan, Avramescu, Cârlingeanu V., Sasu Gh., Pascaliul Ion, Victor Schil, Olteanu Iosif, Felecan Ion etc. precum şi a sergentului Meseşan.

După terminarea acestei anchete, dl Romulus P. Voinescu a plecat la Bucureşti, de unde apoi a dispus mutarea şi acelor dintre funcţonarii serviciului local, cari în ultimul timp au lucrat împreună cu cei nouă destituiţi.

Aceste mutări s'au făcut după cum urmează: Dl Ghica, subşef de serviciu la Galaţi, dl Murgău Liviu, subşef la Alba-Iulia; comisarul special Costescu la Piteşti şi Rafailescu la Bistriţa, cari, conform ordinelor primite, în cel mai scurt timp vor trebui să se prezinte la serviciile din localităţile mai sus indicate.

In urma acestei totale schimbări de personal, ca şef al serviciului a fost numit d l Vlad, fostul şef al siguranţei din Sighişoara şi Dej. Posturile celelalte au fost complectate cu personal din provincie precum şi din Inspectorat.

R.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475–2

— Salonul de manicur şi de coafat „Ideal" sa mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia şi deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol şi Ideal.

Dacă vă ameninţă vre-o boală contagioasă să îngrijiţi de curăţirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiţi numai ciocolata purgativ** 2474-1.

Koprol şi Ideal.

Cauza ameţelilor şi durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcţionarea neregulată a intestinelor, şi a stomacului şi că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol şi Ideal.

Partidul naţional face din nou antidinasticism

Intr'un articol publicat în numărul său de eri, „Adevărul" se ocupă de chestiunea unei eventuale colaborări a partidului naţional cu partidul poporului. „Adevărul" crede că ideia acestei colaborări pentru o viitoare guvernare a avut-o dl Ion Brătianu care ar voi ca după plecarea sa dela putere să lase frânele guvernării în mâinile acestor două partide. „Adevărul" este însă informat că această colaborare nu va fi posibilă fiindcă ceeace se opune este intransigenţa partidului naţional în ceiace priveşte nerecunoaşterea actualei Constituţii. Atitudinea aceasta a partidului naţional s'ar îndrepta deopotrivă în contra operii guvernului liberal cât şi în contra regelui care ar fi susţinătorul Constituţiei actuale.

Hătărît să-şi menţină cu energie atitudinea partidul naţional face acum din nou o politică ostilă faţă de Coroană. „Adevărul", ale cărui legături cu conducerea partidului naţional sunt cunoscute, scrie că declaraţia citită de dl Maniu în cameră a trecut peste capul guvernului şi a mers până la rege.

Mărturisirea ziarului dlui Rosenthal este preţioasă. Ea dovedeşte că partidul naţional ţine cu orice preţ să amestece persoana regelui în certurele dintre partidele politice şi că încearcă să intimideze Coroana cu ameninţări şi cu răţoeli ridicole. Este lesne de văzut că o asemenea politică nu face decât să pună încă odată în evidenţă mijloacele odioase prin care partidul naţional înţelege să ajungă la putere.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Miercuri, 7 Noemvrie
Nevinovatul
Simbolică dramă satirică în 6 acte, după romanul L'Ingenu al nemuritorului Volt ire. In rolurile principale: GODOFREDO D'ANDREA, SYLVIA MALINVANI şi MARION MAY. Aventurile Nevinovăţiei pe pământ, într'o curte regală.

Cinema Urania
Miercuri, 7 Noemvrie
Aventurieră din Monte Carlo
SERIA I.
Mare dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Misterele ţărei libere al ruletului şi jocurilor în cărţi. Trei sute de europeni înaintea curţei fără apel ai barbarilor. Mare senzaţie de film.

Cinema Apollo
Miercuri, 7 Noemvrie
Imblânzitorul Mascat
sau
Regele ziarelor
Senzaţională dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: CARL de VOGT

Mica publicitate

Dacă voiţi să fiţi invidiaţe de toată lumea cumpăraţi ori comandaţi haine şi paltoane numai dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul vis a vis de cinema Urania. 3160–1

Doamnelor, dacă cumpăraţi paltoa dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul, vis a vis de cinema Urania, veţi fi admirată de toată lumea. 3160–2

Nr. 16445/923

Concurs

La Prefectura de Poliţie din Sibiu se află mai multe locuri vacante de sergenţi de oraş plătiţi cu

Lei 985 necăsătoriţi
„ 999 căsătoriţi fără copii,
„ 1100 căsăt. cu un copil,
„ 1150 căsăt. cu doi copii,
„ 1250 căsăt. cu trei copii.

Pentru necăsătoriţi locuinţă gratuită, gratificaţii şi abonament la restaurante cu 300 lei lunar, care va fi plătiţi din salarul său.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 8 Noemvrie: „Un duşman al poporului."
Sâmbătă, 10 Noemvrie: „Heidelbergul de altădată."
Duminică, 11 Noemvrie (Seara): „Morvovel" şi „Scampolo".

Faceţi economie de parale dacă purtaţi

GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.

2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.

Preţuri de fabrică!!!

Plaid de peluche dublu anglez Lei 780·—

oo 479 oo la Lloyd 1256

Regele Pălăriilor

Specialităţi de pyjama şi rocuri de himalaya.
Cea mai mare casa de mărfuri speciale în pălării asortate şi moda de domni.

CLUJ, Piaţa Unirii No. 24.

Engros! En detail!

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Exposiţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
9 NOV. SIBIU

Anul IV. No. 938 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 8 Noemvrie 1923

R CLUJ 1. 1250
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
8 NOV 923
18

Infrăți...

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Gospodăria orașului

Lipsa de apă și lumină — Ce se face la Primărie?

De câtăva vreme administrația comunală a orașului trece printr'o grea criză. Lumina funcționează prost. Direcțiunea uzinei electrice a fost constrânsă să întrerupă curentul în timpul zilei pentru a face economie. De asemenea stăm destul de rău cu apa. Sânt străzi în Cluj unde de luni de zile apa nu se mai urcă la etaje, iar altele unde nu curge de loc.

Cele două principale elemente ale vieții lipsesc. E deci fatal ca nemulțumirile să crească din toate părțile. Și nemulțumiri sânt destule, ca și critice.

In realitate însă, administrația comunală nu este atât de vinovată pe cât o arată aparențele. Instalația uzinei electrice a fost făcută pentru a răspunde trebuințelor unui oraș de maximum 60.000 de locuitori. Astăzi Clujul are o populație aproape îndoită, cu o industrie, consumatoare de energie electrică, în plină desvoltare. Instalațiunile vechi nu mai corespund nici prin capacitatea lor de producție nici prin starea în care se găsesc. Supuse unei supraîncărcări de producție, mașinile s'au uzat fără a putea fi înlocuite. Stăruințele administrației comunale de a găsi capitalul necesar schimbării mașinilor stricate și amplificării instalațiunilor, în conformitate cu nevoile actuale, au rămas fără rezultat.

In această stare ni-a surprins actuala crîză de numerar, de la consecințele căreia comuna nu s'au putut eschiva. Pe deasupra seceta a desăvârșit criza. Secarea Someșului Rece a scăzut cacapacitatea de producție a turbinelor de la Feneș.

Precum se vede, toate greutățile cari stau în calea bunei administrații sânt o serioasă scuză pentru comună în ceeace privește lumina electrică. Dar comuna, după informațiunile pe cari le avem, nu are nici-o scuză în ceeace privește reaua funcționare a alimentării orașului cu apă. Comuna încasează ca taxă de apă suma de aproximattv 50.000 lei pe zi. Cheltuelile de funcționare nu ating încasările destul de frumoase la acest capitol bugetar.

Totuși pentru mărirea presiunei nu vedem făcându se nimic. De luni de zile, repetăm, locuitorii dela etaje din diferite cartiere ale orașului n'au nici un pic de apă. Redacția ziarului nostru e în această situație și vorbim deci în perfectă cunoștință de cauză.

Mărturisim că ni-am dat toată osteneala să găsim o explicație acestei calamități și tot chinul ni-a fost zadarnic. Știm că administrația comunală este destul de împovărată de nevoi; știm deasemenea că nu lipsește acolo nici bunavoință și pricepere trebuitoare. Cu atât mai neexplicabilă însă ni-se pare lipsa de apă.

Primăria își dă desigur seama de importanța acestui articol pentru viața de toate zilele. Lipsa de apă într'un oraș nu vestește lucruri bune. Spectrul mizeriei, cu întreg cortegiul de epidemii și murdărie, ipe aici își strecoară hidoasa-i arătare.

Higiena suferă; suferă și industria. Lipsa de apă împiedecă activitatea acestora și scumpește traiul. Dar necesitățile mărunte ale cetățenilor cari plătesc taxe fără a avea apă, nu trebuesc ținute în seamă ?...

Iată o sumă de considerații pe cari credem că e absolută nevoie a le pune în atenția Primăriei. O îndreptare grabnică se cuvine, după atâta așteptare zadarnică, măcar în ceea ce privește alimentarea orașului cu apă.

Nouile inspectorate ale învățământului

La cel rezultate salutare vor duce inspecțiile introduse în toate domeniurile

„Monitorul Oficial" publică decretul prin care în locul inspectoratelor generale pe provincii se înființează la fiecare două directorate regionale ale învățământului secundar câte un inspectorat general. Pentru circumscripțiile Cluj și Oradea Mare, cuprinzând toată porțiunea Transilvaniei dela Mureș la frontiera nord-vestică, a fost numit d. inspector general al învățământului secundar din Ardeal, dr Al. Pteancu.

„Monitorul Oficial" adăogă, că nouii inspectori vor avea să'și facă un sfert din funcțiune în inspecții.

Asupra acestui lucru ținem să stăruim, pentrucă este o inițiativă pe care nici un guvern până acum nu s'a gândit să o ia. Inspecțiile acestea școlare, ordonate la toate forurile școlare de control, sau introdus în toate ramurile de activitate ale statului și rezultatele lor le evidențiază mai mult decât orice inspecțiile administrative din județul nostru pe care le facem cunoscute la mici intervale. Dar, pentrucă este vorbă despre învățământ, socotim mai prețios să aducem o dovadă din organul învățătorilor săcui „Tanitók Lapja", publicată în vară, și în care ni-se spune în legătură cu inspecțiile ordonate de actualul guvern, că inițiativa este cu atât mai salutară, cu cât în tot timpul erei ungurești nenumărate comune din Secuime nu au fost nici când inspectate de nici o autoritate școlară. Numai datorită acestui obicei moștenit dela unguri a fost cu putință acea mare tragere pe sfoară, de care vorbeam ieri, făcută de unii maghiari pentru acapararea unor școli primare ale statului în cari se continuă și astăzi opera de maghiarizare.

O mare primejdie: Alcoolismul

În ședința de Luni a Senatului, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat dr Miron Cristea a ținut o cuvântare al cărei cuprins trebuie socotit ca un strigăt de alarmă. I. P. S. Sa a arătat ce mare primejdie se ridică amenințătoare pentru sănătatea și vigoarea poporului nostru prin ravagiile din ce în ce mai cumplite pe care alcoolismul le face atât în lumea rurală cât și în cea orășenească.

Șeful Bisericei ortodoxe a dovedit că numărul cârciumelor a sporit dela războiu încoace într'un chip îngrijorător. În ținutul Maramureșului poporul se înfățișează ca un copac stors de sevă. Țăranii băștinași — în putere până ert — sunt azi niște umbre. În satele din Moldova și Muntenia situația este aproape tot atât de tristă. În Bucovina, cârciumarul neromân bagă în rachiu var, iar în Ardeal, pune vitriol în alcool.

Ravagiile pricinuite de această întindere înspăimântătoare a alcoolismului se constată la tot pasul. În armată, nu se mai pot recruta elemente sănătoase, iar la școală cei mai mulți dintre copii sunt ofiliți din cauza alcoolismului părinților. Tabloul zugrăvit de I. P. S. Sa este foarte întunecat și trebue să ne pună pe gânduri. Fiindcă este vorba de vigoarea, de sănătatea și deci de viitorul națiunei. De geaba vom reface stricăciunile războiului, ne vom creia noui izvoare de bogăție și ne vom înzestra cu legi cât de bune, dacă viaga acestui popor se va etiola zi cu zi cu repeziciunea uimitoare cu care a început din cauza alcoolismului.

În numele Sinodului I. P. S. Sa a făcut propuneri pentru a pune stavilă acestui flagel, și anume: să se ia măsuri pentru împuținarea cârciumelor și revizuirea brevetelor pentru cârciumi, să se oprească ținerea târgurilor în zile de sărbătoare, să se aplice legea repausului duminecal și să se facă legiuirile necesare pentru reglementarea producției și vânzării alcoolului.

Dl ministru de finanțe, Vintilă Brătianu, a răspuns la cuvântarea Mitropolitului Primat, arătând că guvernul este însuflețit de dorința de a curma acest rău și că va lua măsurile necesare, va veni cu legiuirile cele mai potrivite pentru a pune națiunea la adăpost de primejdia alcoolismului. Și această primejdie este atât de mare încât în afară de regimul pe care îl va instiiui guvernul în ce privește nimicirea alcoolismului este nevoie ca toți oamenii luminați să pornească o acțiune intensă pentru a arăta populației cât de mult își ucide sănătatea și vigoarea abuzând de alcool. O adevărată cruciadă trebuie pornită împotriva acestui flagel, fiindcă de înăbușirea lui depinde și sănătatea morală și cea fizică a națiunei.

Situația politică internă din Grecia in preajma alegerilor

Nepopularitatea dictaturei militare — Lipsa ei de capacitate politică

Ceiace a devenit marea Grecie din 1920. în urma războiului nenorocit din Asia mică cu toții o știm dacă ne aruncăm ochii pe o hartă nouă a Orientului. Dar aceasta e numai o parte a dezastrului, căci în ce privește politica sa internă situația nu e mai puțin gravă.

O administrație dezorganizată finanțele ruinate, comerțul stins o criză economică fără precedent și mai presus de toate turburări politice care amenință cu războiul civil.

Revoluția deslănțuită după dezastrul din Asia mică era de mult așteptată și n'a fost decât favorizată de acesta. Cu toate acestea opinia publică nu e de loc satisfăcută de conducătorii de astăzi, aduși de revoluție la putere. Căci dacă ei au reușit să reorganizeze o armată pe frontul din Tracia, fără a putea de altfel să evite umilitorul tratat dela Lausanne, guvernarea lor e tot atât de dezorientată și de sterilă pe terenul politic, administrativ și economic ca și în primele zile ale ei.

In afară de echivocul care e consecința uesigurantei sale în tendințele și metodele manifestate, regimul actual are un mare element de slăbiciune: lipsa oricărei sancțiuni populare în programul de activitate. Alegerile au fost amânate din lună în lună cu toate protestările opiniei publice. Și la nevoile economice și financiare ale țărei s'a adăogat în ultimul timp nemulțumirea și grija refugiaților, împrăștiați în toate părțile Greciei. Numărul lor e de aproape un milion și din cauză că finanțele și aprovizonarea țărei sunt într'o stare foarte precară, guvernul militar s'a văzut nevoit să recurgă la filantropia streină.

Partidele politice care vor lupta în alegeri

Cu toată primejdia unei astfel de situații, nu se poate observa la nici un partid cel mai mic indiciu de unire națională sau de apropiere în domeniul politicei interne.

Nici creiarea unui bloc național din toate partidele anti-constantiniene, nici liga salvării naționale preconizată de șeful revoluției n'au găsit ecou în partidele grecești, care rămân împrăștiate dar ireductibile în pretențiile lor.

Incepând dela dreapta spre stânga, se pot număra nu mai puțin de 7 partide principale: partidul popular, adică vechiul partid gunarist; partidul reformist, adică fostul partid stratist; al liberarilor cugetători, având de șef pe Metaxas: partidul redeșteptărei naționale, partidul liberal sau venizelist, divizat el însuși în două fracțiuni; partidul muncitor socialist; partidul comunist și în afară de aceste grupe regulate, alte organisme independente, dintre care cele mai principale sunt refugiații și confederația agrară.

Partidul popular și partidul reformist sunt în letargie, din cauza morței șefului lor și al fostului rege Constantin, al cărui nume reprezintă singurul lor program.

De aceea ele au acceptat în timpul din urmă ca șef pe Metaxas, conducătorul partidului liberilor cugetători formând o coaliție regalistă și prezintându-se alegătorilor ca susținătoare a actualei dinastii.

Celelalte fracțiuni anti-venizeliste stau indecise, dar sistemul electoral care nu permite reprezentarea minorităților le va obliga să se alieze măcar pe listele electorale.

Partidul liberal sau venizelist este cel mai numeros cu toată criza prin care a trecut în urma sciziunei sale în două: parte condusă de Danglis și Kafandaris, rămânând credincioasă principiului monarhiei constituționale, cealaltă sub conducerea fostului ministru Papanastasiu, adoptând un program republician. Aeastă a stângă a partidului liberal reluându-și libertatea de acțiune și constituindu-se în partid aparte a găsit aliați și colaboratori în celelalte grupe și în special al confederației agrare și a partidului socialist muncitorecc, cu toate de aeord asupra necesității schimbărei regimului monarchic prin cel republician. Astfel s'a născut „Dimokratiki Enossis" (Uniune republicană) care cu toate anatemele lui însuși Venizelos are partizani numeroși mai ales în Creta, Insulele din Marea Egee, Macedonia și Tracia occidentală.

Intre toate aceste partide s'a căutat să se formeze unul nou, acel al împăcărei naționale sub autoritatea și conducerea lui Zaimis, tipul perfect al politicianilor greci care-și formează programul după mersul evenimentelor. Dar această tentativă a eșuat și lupta electorală se va da de fapt între liberali deoparte și metaxiști de cealaltă.

Ziarele germane interzise în Bavaria

Berlin. (Rador). Von Kahr a interzis pentru Bavaria ziarele democrate și socialiste din Berlin anume „Berlinger Tageblatt", „Vossische Zeitung", „Vorwärts" și „Frankfurter Zeitung". Motivul interzicerei sunt criticile neîntemeiate adresate Bavariei și lui Von Kahr.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2625

Marea adunare a industriașilor din Cluj

Industriașii arată neajunsurile ce le suferă din cauza întreruperei curentului — Explicațiile date de dl Ing. Roată

Luni după prânz la orele 6 a avut loc în sala cea mare a Camerei de comerț din Cluj o mare adunare a industriașilor de pe teritoriul orașului Cluj.

Această adunare a fost convocată de dl ing. Roată, conducătorul uzinei electrice a orașului Cluj cu scopul de a explica industriașilor cauzele întreruperii curentului electric precum și pentru a se consulta asupra chestiunei de a ști în cari ore este mai convenabil pentru industriași de a se întrerupe curentul electric.

La această consfătuire au luat parte foarte mulți industriasi și comercianți printre aceștia remarcăm pe: Dl Romanovici din partea „Uniunei comercianților și industriașilor români", dnii Gilescu, Richard Tufli și Rosa din partea „Sfatului negustoresc", dl Ing. Jahoda din partea „Uniunei marilor industriași", dl Colonel Roman, din partea fabricei Renner, dl Căciulă din partea Camerei de cemerț, dl Ing. Hossu din partea Băncei Agrare și din partea Cărămi-dăriei orașului, dl Böszörményi, dl Gherman etc., etc.

Cel dintâi ia cuvântul dl Böszörményi care protestează contra scumpirei costului curentului electric și arată nejunsurile pe cari le suferă industria și comerțul la Cluj din cauza întreruperei curentului. Dl Inginer Jahoda întreabă pe dl Inginer Roată dacă este adevărat că două societăți din București „Electrica" și „Omnium" încasează 4% din încasările brute ale Uziniei electrice din Cluj fără să depuie nici o muncă și nici un capital.

Dsa cere lamuriri.

Dl Richard Tufli, fost ataşat comercial la Praga și profesor, ca delegat al Sfatului negustoresc arată greutățile prin care trec negustorii în special restauratorii, cafegii și cofetarii din cauza întreruperei curentului electric. Consumatorii pleacă, prin urmare consumații nu se fac iar personalul trebuie plătit.

Dl Gilescu ca reprezentant al Sfatului și ca industriaș, mulțumește dlui ing. Roată pentru grija ce o poartă industriașilor și pentru grija ce a avut de a-i convoca spre a se consfătui împreună asupra orelor celor mai convenabile industriașilor în care să se poată întrerupe curentul.

Dsa arată greutățile industriașilor și pagubele ce le suferă din cuză că ori lucrează ori nu lucrează lucrătorii trebuiesc plătiți.

In cele din urmă roagă pe dl Roată să răspundă la întrebarea dlui ing. Jahoda.

Mai vorbește dl Gherman, care propune să se constituie din sânul adunărei o delegație care să se prezinte dlui Primar și să-i ceară luarea tuturor măsurilor pentru o grabnică amplificare a Uzinei.

Răspunsul dlui ing. Roată

Dl ing. Roată conducătorul Uzinei luând cuvântul a început prin a face o amănunțită expunere a cauzelor care au adus urcarea prețului curentului electric și în al doilea rând întreruperea silnică a curentului.

In această a doua chestiune, domnul inginer Roată spune, că principala cauză care a provocat întreruperea zilnică a curentului este lipsa de apă, din cauza secării Someșului. In al doilea rând, întreruperea se datorește supra producției la care a fost supusă până acum uizna, coeficentul de uzură al mașinelor fiind la maximum. D-sa asigură pe cei de față că în curând îi va sosi o nouă mașină și că speră că apele Someșului vor crește așa că aceste zilnice întreruperi de curent vor înceta.

Răspunzând domnului inginer Iahoda, d-sa spune că în adevăr existase un proiect de contract între oraș și cele două uzini din București, după care Uzina din Cluj în schimbul unui capital pe care cele două fabrici din București l'ar investi în uzina electrică Cluj. Aceasta se obligă să le plătească anual 4 la sută din încasări.

Cele două fabrici din București însă, cerând niște garanții pe care Primăria Cluj nu le-a putut da, contractul nu s'a mai încheiat. Așa că nu este adevărat că Uzina Cluj ar plăti 4 la sută din încasările sale uzinelor „Electra" și „Omnicum" din București.

In cele din urmă, s'a constituit o comisiune compusă din d-nii: Dr. Gherman, Böszörményi, Ghilescu, Tufli, col. Roman, profesor Maior, Rosa și Negruțiu, care să se prezinte la domnul Primar cerându-i grabnica amplificare a Uzinei electrice din Cluj.

*

In altă parte a ziarului publicăm programul în care se arată după regiunile orașului orele între care se întrerupe curentul.

Alțio.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.

„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

INFORMATII

— Mâine fiind sărbătoare ziarul nostru va apare Vineri la orele obișnnite.

— **Dela Societatea de Științe din Cluj.** Societatea de Științe din Cluj va ține adunarea generală, Joi 8 Noemvrie 1923, ora 8 și jum. seara la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității) cu programul următor:

1. Darea de seamă al vechiului comitet asupra activității Societății de Științe în anul 1922 23.
1. Dr. V. Bogrea: Contribuțiuni la fauna exotică a țărei noastre.

*

— Din cauza lipsei de spațiu, darea de seamă asupra reprezentației piesei „Un dușman al poporului", de Ibsen, va apare în numarul viitor.

— **Comemorarea lui D. Cantemir la Cluj.** Institutul de istorie Națională al Universității din Cluj aranjează o serbare comemorativă în amintirea lui Dimitrie Cantemir, dela nașterea căruia se împlinesc Joi, în ziua Sf. Dimitrie, 250 de ani.

Serbarea se începe Joi, 8. XI. a. c. la ora 10½ a. m. în biserica ortodoxă română din Cluj cu serviciul religios al parastasului și se continuă în Aula Universității cu o conferință a dlui profesor I. Lupaș asupra activității literare-științifice a lui Dimitrie Cantemir.

Sunt învitate toate autoritățile, toate categoriile de școale și toți cei ce au interes și înțelegere pentru chestiuni culturale, să participe la această serbare.

— **Audiența delegației maghiare la Rege.** Am anunțat ieri, că o delegație maghiară condusă de președintele partidului maghar, d. Stefan Ugron, și compusă din reprezentanții confesiunilor ungurești, a plecat la București având să înmâneze Suveranului la începutul acestei săptămâni protestul partidului maghiar în chestiunea școlilor confesionale ungurești. Din cauză că dnii Ștefan Ugron, președintele delegației, și d. Bernadi, unul dintre delegați, sau îmbolnăvit după ce au ajuns la București, delegaii a cerut amânarea audienței.

*

— Am pierdut livretul emis de cercul de recrutare Cluj, pe care îl declar de nul și fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

Nicolae Oros, str. Pata 91.

— **Congresul evreilor ortodoxi la Oradea-Mare.** Intrucât ministerul cultelor a găsit serioase obiecțiuni la adresa conducerii centrale din Bistrița a evreilor ortodoxi din Ardeal, aceștia au fost îndrumați să o înlocnească, și în acest scop s'a hotărât, ca delegații lor să se întrunească în zilele 27 și 28 Oct. la Oradea-Mare.

Cu toâte că acest congres s'a convocat din ordin ministerial, având să discute numai chestiunea centrului dela Bistrița, se va da întrunicii o altă menire, aceea de a discuta și de astă dată chestiunea școlară, în legătură cu interdicția elevilor evrei din școlile maghiare, și de a protesta din nou la guvern.

— **Elegantele din Cluj** nu se vor putea abține de a vizita **Expoziția de Rochii și Manteuri** a casei **Irene** din București.

Zilele de 5, 6, 7 și 8 Noembrie vor fi o scurtă apariție luminoasă în orașul nostru, în cari se vor putea vedea ceea ce gustul parizian a creat mai gingaș și mai discret.

Impreunarea culorilor și liniile simple vor fi apreciate de frumoasele Clujului cari dau dovadă de un gust ales.

Expoziția va avea loc în **Strada Memorandului 23.**

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Dela comisia de incartiruire.** Comisia de incartiruire a hotărât să rechiziționeze camere pentru funcționari și dela hoteluri din localitate.

Considerăm această măsură ca foarte justă căci n'am înțeles nici odată de ce hotelierii să fie favorizați dela rechizițiile de camere.

— **Măsuri bune.** Ad-ția financiară din Cluj a primit un ordin după care i se interzice eliberarea de brevete pentru băuturi spirtuoase altor persoane decât românilor și invalizilor.

Aceasta de oarece majoritatea brevetelor din comune este în mâna evreilor.

— **Aș i ocupa** la un domn mai în vârstă sau la o familie inteligentă postul de bucătăreasă sau menajeră. Adresa la administrația „Infrățirea".

— **Discuția bugetului orașului.** Eri a avut loc la primăria locală o importantă ședință sub prezidența d-lui A. Moga.

Au luat parte toți consilierii comunali precum și directorul contabilității orașului. Intreaga ședință s'a ocupat cu discuția bugetului orașului pe anul viitor. Desbaterile vor mai continua într'o viitoare ședință.

Berbereche și țărăniștii

Gălăgie înainte de proces și mutism după cunoașterea sentinței

In vara anului trecut, în timpul agitațiuniilor pe care le făcea partidul țărănist în județul Ilfov, un jandarm prea zelos a ucis un țăran prea aprins de palavrele agenților partidului țărănist. Țăranul se numea Berbereche. Un nume făcut celebru de către partidul țărănist, care căuta să creieze din această victimă a demagogiei un simbol.

Se știe câtă vâlvă a făcut partidul țărănist în jurul acestui caz. Se căuta a se arunca toată vine acestei regretabite întâmplări a supra guvernului, și asupra partidului liberal.

Chestiunea a fost adusă, contrar însinuațiilor partidului țărănist, în fața justiției. Și justiția și-a făcut până la capăt datoria. Jandarmul asasin a fost condamnat la trei luni închisoara și la plata în solidar cu statul a despăgubirei civile de 300.000 lei.

Relevăm sentința tribunalului pentrucă ea constitue o desmintire categorică pentru partidul țărănist, care pretindea că afacerea se va mușamaliza fiindcă, „justiția este în slujba liberalilor" iar „liberalii au tot interesul să nu apară în fața justiției ea asasini."

Desmințirea este așa de neîndurată cu partidul țărănist încât, deși sentința este cunoscută de câteva zile, foile acestui partid, așa de gălăgioase pe chestia Berbereche, n'au suflat nimic până acum. Și n'au vorbit că nici justiția nu stă în slujba nimărui și nici partidul liberal nu avea vre-un amestec la asasinerea lui Berbereche.

Lepepe-Condica de Termene pentru avocati 1924

va apărea în cursul Noemvriei cu textul complect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România-Mare** și al notarilor pnblici, in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză și tipărită pe hartie albă, in măsura abonamentelor făcute din vreme, intr'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea indeplini decât pe un preț mai mare de retipărire.

Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și III.

Libraria LEPAGE Clnj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

CASA IRÉNE

Rochii și Mantouri

Expoziție

Modele din Paris

5, 6 și 7 Noembrie

Str. Memorandului Nr. 23

orele 10—12 și 3—7

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.

Lloyd 873 2126

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Vizita M. Sale Regelui la Timişoara

Vizita ce era s'o facă M. Sa Timişoarei acum doi ani, dar care a rămas, va avea loc luna aceasta, Duminecă în 11. M. Sa soseşte la Timişoara cu ocazia înaugurării noului local al şcoalei politehnice şi va fi însoţit de M. Sa Regina, de dl Mişu, ministrul palatului, precum şi de o numeroasă suită. Suveranii vor vizita, cu acest prilej, mai amănunţit Bănatul şi instalaţiunile dela Reşiţa. Sâmbătă în 10 Noemvrie a. c. va sosi la Timişoara generalul Drossu dela curtea regală spre a supraveghia pregătirile de primire.

Sâmbătă Suveranii vor fi la Arad, Duminecă şi Luni la Timişoara iar Marţi la Lugoj.

Cronici Timişorene

Politica în Bănat

Două „descălecări"

„Descălecările" încercate de către două formaţiuni politice din vechiul regat în Bănat au dat complect greş.

Aceste, „descălecări" le-au încercat în primul loc ţărăniştii, iar după ei d. Alex. Marghiloman, cu partidul său conservator şi progresist în acelaş timp!

Trebue să recunoaştem că, atât proaspeţii aventurieri politici ai Ţării Româneşti, cât şi şefii partidelor demult îngropate în popriile lor greşeli şi păcate politice, au o calitate comună: aceia de a se introduce, dacă nu cu succes, cel puţin cu aparenţa unei cauza câştigate, în viaţa publică a nouilor provincii.

Am văzut, atât la adunarea de acum câteva luni a ţărăniştiilor, cât la recentul „mare congres" al dlui Alex. Marghiloman, oameni în toată firea, lăsându-se luaţi de curentul vorbelor de ieftin efect şi aplaudând din inimă la un moment dat — pentruca, numai decât în clipa următoare, să-şi dea seama de situaţie şi să pună capul în pământ, în semn de desvinovăţire ...

Lucrul se explică foarte uşor dacă accentuăm că anoiniţii „descălecători" sunt nespus de exersaţi în găsirea celor mai potrivite mijloace de trecătoare cucerire. Fostul prim-ministru al României de sub călcâiul lui Mackensen a vărsat chiar lacrimi de pocăinţă, încercând să-şi justifice atitudinea de pe vremea aceia ...

Succes?

Da, au avut „descălecătorii" şi succes, lucrul acesta cine să-l tăgăduiască!.. Despre ţărăniştii s'a vorbit mai multe zile în şir, atâtea cât cămaşa dlui Mihalache a fluturat de-alungul bulevardelor Timişoarei, iar despre d. Marghiloman s'a vorbit atâta timp, cât i-au văzut haina elegant tăiată şi uriaşa limuzină, pe care a ţinut s'o aducă cu dânsul, cu orice preţ.

Acum, însă, au plecat — şi unul şi cellalt — şi cu dânşii s'a dus şi succesul.

D. Marghiloman, politician mai prevăzător, a avut cel puţin grijă să-şi lase un reprezentant permanent, în persoana avocatului dr Linţia, fostul deputat consistorial, impus pe vremuri de către atotputernicul Apponyi dela Budapesta. Ţăraniştii n'au făcut nici măcar atât ...

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Batjocura dela Sedria Orfanala din Careii-Mari

Un nou act de ostilitate maghiară

Un cititor ne roagă să atragem atenţia asupra scandalului ce se petrece la Sedria orfanală din Careii-Mari unde funcţionarii, toţi unguri şicanează în toate chipurile imaginabile pe românii cari au treburi la acea instituţiune. Cititorul nostru ne încunoştiinţează, că la această sedrie orfanală a judeţului Satu-Mare românii nu sunt satisfăcuţi decât dacă alătură petiţiunii româneşti o copie ungurească, sau dacă îşi înaintează numai în ungureşte cererea, dar şi atunci sunt amânaţi de pe o zi pe alta, cu lunile şi anii, dacă nu se prezintă funcţionarilor şi alte documente mai convingătoare.

Atragem atenţia autorităţilor în drept asupra acestor şicane, pentru a se curma odată această ruşinoasă stare.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 8 Noemvrie: „Un duşman al poporului."
Sâmbătă, 10 Noemvrie: „Heidelbergul de altădată."
Duminică, 11 Noemvrie (Seara): „Morvovel" şi „Scampolo".

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică şi fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub
„FABRICA" 3143
la administraţia acestui ziar

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

Incurajarea negustorilor romani

Datoria autorităţilor statului. Vechia mentalitate trebuie să dispară

După cinci ani de la unire se pare că n'am scăpat încă de tirania fostei stăpâniri. Autorităţile româneşti păstrează încă unele obiceiuri şi maniere pe cari le credeam dispărute. E vorba despre trista mentalitate de pe vremuri, după care negostorii şi meseriaşi români erau sistematic înlăturaţi de la licitarea furniturilor necesare statului. Dar dacă pe vremuri această sistemă îşi avea o justificare în faptul că statul era străin şi avea interese să distrugă orice tentativă românească de ridicare economică, astăzi continuarea aceluiaş sistem nu o putem înţelege. Din potrivă autorităţile statului au datoria să repare nedreptăţile trecutului, dând concursul lor intreprinderilor comerciale şi industriale româneşti.

Chestiunea este mult mai serioasă decât se poate bănui. Cu înlăturarea sistematică a românilor, unguri au ajuns să pună stăpânire pe oraşele din Ardeal şi să-şi creieze o superioritate economică. Nu putem cere astăzi aplicarea aceluiaşi regim negustorilor şi industriaşilor minoritari, pentrucă ar fi nedrept, dar se poate cere mai multă bunăvoinţă faţă de negustorii români cari se ridică.

Cunoaştem o autoritate în Cluj unde un furnizar român e supus la tot felul de greutăţi pentru a fi descurajat. Nu vom numi pe nimeni pentrucă nădăjduim totuşi într'o îndreptare şi pentrucă ştim că autorităţile superioare sesizate au dat instrucţiuni precise. Relevăm numai un caz pe care îl vom denunţa când vom constata că se repetă şi că dovedeşte un sistem.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette,** şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică că în ziua de 24 Noembrie 1923 ora 11 a. m. se va ţine licitaţiune la Direcţiunea Specială a Serviciului Comercial CFR, Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti, Str. General Berthelot No. 8 pentru concesionare serviciului de camionaj CFR. din oraşele mai jos notate.

Doritorii vor prezenta sau trimite prin poştă, ofertele timbrate şi sigilate pe adresa Direcţiunei Speciale a Serviciului Comercial CFR., Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti Str. General Berthelot No. 8, însoţite de recipisa unei casse CFR. constatând depunerea unei garanţii provizorie de 30.000 lei în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe larg adresa şi menţiunea Oferta pentru concesiunea serviciului de Camionaj CFR. din orasul licitaţie din 24 Noembrie 1923.

Depunerea garanţiei în sala de licitaţie şi supra oferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea Comptabilităţei Publice.

Ofertanţii cărora li se vor aproba ofertele vor încheia contractele în termen de una lună dela data licitaţiei, contrar vor pierde garanţia depusă.

Ca bază pentru licitaţie este contractul tip despre care doritorii pot lua cunoştinţă după cum se arată mai jos, pentru oraşul:

Ploeşti	la Dir.	I.	Reg.	Bucureşti	şi la Seful	St. Ploeşti
Brăila	„ „	I.	„	„	„ „	St. Brăila
Sighişoara	„ „	III.	„	Braşov	„ „	St. Sighişoara
Blaj	„ „	IV.	„	Cluj	„ „	St. Blaj
Huedin	„ „	IV.	„	„	„ „	St. Huedin
Zalău	„ „	IV.	„	„	„ „	St. Zalău
Lugoj	„ „	V.	„	Timişoara	„ „	St. Lugoj
Tighina	„ „	VII.	„	Chişinău	„ „	St. Tighina
C.-Albă	„ „	VII.	„	„	„ „	St. C.-Albă
Craiova	„ „	IX.	„	Craiova	„ „	St. Craiova

Ofertanţii vor fixa preţurile ce înţeleg a pretinde pentru efectuarea operaţiunilor serviciului de camionaj CFR. după greutăţile indicate în tabloul de mai jos.

TARIFUL.

Operaţiunilor Serviciului de Camionaj CFR.

Greutatea în Kgr. dela până la incl.	Mărfuri Marea Viteză Lei B.	Mărfuri Mica Viteză Lei B.	Greutatea în Kgr. dela până la incl.	Mărfuri Marea V. L. B.	Mărfuri Mica V. L. B.
5—50			1801—2000		
51—100			2001—2400		
101—200			2401—2800		
201—300			2801—3200		
301—400			3201—3600		
401—500			3601—4000		
501—600			4001—4600		
601—700			4601—5000		
701—800			5001—5500		
801—900			5501—6000		
901—1000			6001 7000		
1001—1200			7001—8000		
1201—1400			8001—9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

No. 84185/23610 C/1932 Clb/1923.

3162—2. **Directiunea Generala.**

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la **FRAŢII SÁNDOR,** Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit haraszenglez I-a

Cărţi, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica şi Lucia Dragomir
numere de musică şi cântări. Producţiunea senzaţională a **prof. Mesüge şi Constant.**
Si inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 ore. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

TELEGRAME

Mişcarea separatistă din Rhenania

Paris. — Republica Rhenană a fost proclamată ieri la Edersheim şi Hochheim. Mişcarea se întinde în regiunea Saar. Adunarea primarilor dela Bingen a ratificat cu unanimitate hotărârile comisarului separatist al regiunei.

Mersul tratativelor franco-engleze în chestia comisiei de experţi

Londra. — Tratativele franco-engleze asupra comisiei experţilor continuă pentru determinarea lui Poincaré de a participa fără restricţii la această anchetă.

Atentatul contra ataşatului militar sârb din Sofia

Nota iugoslavă trimisă guvernului bulgar

Belgrad. — Reprezentantul jugoslav a remls azi guvernului bulgar nota guvernului jugoslav. Nota constatând că crima comisă este de natură politică atinge demnitatea Iugoslaviei. De aceea Iugoslavia cere Bulgariei ca în termen de 48 ore să dea declaraţiuni că regretă incidentul, ministerul de răsboiu bulgar să exprime regrete personale ataşatului militar jugoslav, Bulgaria să urmărească şi să pedepsească exemplar pe vinovaţi şi complici. Chestiunea despăgubirii materiale va fi judecată de tribunalul internaţional din Haga. Deasemenea nota declară că guvernul bulgar va fi responzabil pentru orice incidente analoge viitoare.

Turburările separatiste din Bonn

Berlin — Casa poporului din Bonn a fost Marţi seara asediată şi ocupată de separatişti. După ultimele ştiri oficiale separatiştii au fost isgoniţi din Bonn de către trupele de ocupaţie franceze.

Pacificarea Turingiei

Berlin. — Comandantul militar al Thuringhiei, Reinhardt, fost ministru de răsboiu în Prusia, a primit mari întăriri pentru menţinerea ordinei şi executarea dispoziţiilor guvernului central. Pentru aceasta a anulat dispoziţiile guvernului Thuringiei interzicând exportul de alimente şi produse agricole.

Scrisori din Timisoara

Reclădirea teatrului comunal. In toamna viitoare vor începe representaţiile

Timişoara, 5. Oraşul nostru va mai avea, din toamna anului viitor, o chestiune atât de dureroasă ca aceia a reclădirii teatrului, ars în toamna lui 1920.

De câteva săptămâni, ruinile vechiului teatru forfotesc mâini harnice, iar lucrările de reclădire sporesc pe zi ce trece. La început au lucrat numai treizeci de oameni, acum însă numărul lor a crescut şi creşte cu munca care se îngrămădeşte tot mai multă.

In architectura teatrului nu se face nici un fel de modificare; se va clădi pe vechile temelii, cu singura deosebire că se va face şi o a doua eşire prin strada Mărăşeşti. Până acuma s'au adunat pentru fondul de reclădire al teatrului aproape opt milioane de lei. Restul de 7—8 milioane se va lua în bugetul de pe anul viitor al oraşului.

Firma însărcinată cu lucrările de reclădire, declară că, dacă evenimente neaşteptate nu vor interveni, în toamna anului viitor se vor putea începe representaţiile în noul teatru

Coresp.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Furturi

Dela Tolaş Deneş din strada Dorobanţilor nrul 60 s'a furat în noaptea de Luni spre Marţi diferite obiecte casnice a căror valoare atinge suma de 15.000 lei. Poliţia face cercetări.

Tânărul Maciay Ferenc, a furat lui Ioan Denes din str. Mico No. 14 o bicicletă.

Cu actele dresate tânărul hoţ a fost înaintat parchetului.

Crima din str. Gh. Tămaş

Noaptea trecută, individul Ştefan Mezey a chefuit până noaptea târziu împreună cu soldatul Sneider Iozsef din regimentul 1 C. F. R.

Pela orele două ambii plecând spre casă, pe câmp s'au luat la ceartă, care apoi a degenerat în bătaie. In timpul încăerărei Ştefan Mezey văzând că soldatul este mai puternic, a scos un briceag cu care a dat soldatului o puternică lovitură în stomac. Intr'un lac de sânge victima a căzut în stradă, iar criminalul a dispărut.

— Salonul de manicur şi de coafat „Ideal" sa mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

Mica publicitate

De vânzare casă cu edificii economice pentru Lei 1,200.000. Aduce venit 120.000 Lei. Adresa str. Arpad Nr. 30 în prăvălie.

Doamnelor, dacă cumpăraţi palton dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul, vis a vis de cinema Urania, veţi fi admirat de toată lumea. 3160—2

Schimb cu preţ foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de
o o o **aur şi argint** o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Dacă voiţi să fiţi invidiaţe de toată lumea cumpăraţi ori comandaţi haine şi paltoane numai dela magazinul Löb, Baumzweig şi Fiul vis a vis de cinema Urania. 3160—1

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Joi, 8 Noemvrie
Paganini
Dramă istorică în 6 acte. In rolul principal: CONRAD VCIDT şi EVA MAy. Amorul şi calvarul marelui virtuoz de muzică faţă de ducesa Marsini. Maestrul condamnat la moarte cu muzica lui din urma zăpăceşte soldaţii şi poporul şi fuge de sub gilotină. **Film superb fără de pereche!**

Cinema Urania
Joi, 8 Noemvrie
Aventurieră din Monte Carlo
(Răscoala cobililor)
SERIA II.
Mare dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Misterele ţărei libere al ruletului şi jocurilor în cărţi. Trei sute de europeni înaintea curţei fără apel ai barbarilor. Mare senzaţie de film.

Cinema Apollo
Joi, 8 Noemvrie
Imblânzitorul Mascat
sau
Regele ziarelor
Senzaţională dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: CARL de VOGT Pe insula de moarte ai oamenilor şi animalelor sălbatici. Film nedescris de interesant şi impresionant.

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cei mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa publică că în ziua de 24 Noemvrie 1923 ora 11 a. m. se va ţine licitaţiune la Direcţiunea Specială a Serviciului Comercial CFR. Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti, Strada General Berthelot no. 8, pentru concesionarea a câte unui birou pentru vânzarea biletelor CFR în oraşele Arad Regionala VI, Tighina şi Cetatea Albă din Regionala VII.

Doritorii vor prezenta sau trimite prin poştă ofertele timbrate şi sigilate pe adresa Direcţiunei Speciale a Serviciului Comercial CFR Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti, Str. General Berthelot no. 8, însoţită de recipisa unei casse CFR, constatând depunerea garanţiei provizorii de 30.000 lei numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe larg adresa şi menţinând oferta pentru concesiunea biroului vânzărei biletelor CFR din oraşul . . . . . licitaţia din 24 Noemvrie 1923.

Depunerea garanţiei în sala de licitaţie şi supra oferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea comptabilităţei publice.

Ofertanţii cărora li se vor aproba ofertele vor incheia contractele în termen de una lună, iar casele le vor deschide în termen de două luni dela data licitaţiei, contrar vor perde garanţia depusă.

Ca bază pentru licitaţie este contractul tip, despre care doritorii pot lua cunoştinţă după cum se arată mai jos, pentru oraşul:

Arad la Dir. VI Region. la Arad şi la Şeful Staţiei Arad
Tighina „ „ VII „ Chişinău şi la Şeful St. Tighina
Cetatea Albă „ VII „ „ şi la Şef. St. Cetatea Albă

Ofertanţii vor fixa cota la procente ce se obligă a da orfanilor CFR. din remiza brută încasată.

No. 84184|23611 C|1933 CIb|1923.

DIRECŢIUNEA GENERALA.

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

BENZINA USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 939 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 10 Noemvrie 1923

R CLUJ I. 6342

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități 480 L

Cum se demască demagogia

Recunoașterea unor adevăruri altădată tăgăduite

Discuția la Mesaj, a dat prilej unor membri din opoziție, ambii țărăniști, să recunoască adevăruri tăgăduite multă vreme de partidul din care fac parte, demascând astfel înc'odată campania de atâtare și de reacredință pe care o parte din opoziție înțelege s'o ducă prin orice mijloace împotriva guvernului.

Se știe câtă zarvă și scandal a făcut o parte din opoziție prin presă și prin întruniri publice cu privire la ilegalitatea aducerii guvernului liberal la cârma țării și a modului cum au fost efectuate alegerile, motive pentru care această opoziție a sabotat lucrările parlamentului.

Ori un membru al partidului țărănist, senatorul Trandafirescu, declară astăzi în plin parlament că în ziua venirei la guvern, partidul liberal nu numai că se bucura de popularitatea, contestată până acum necontenit de opoziție, dar că opinia publică îi datora această popularitate, grație vechimei, organizării și priceperei în gospodăria țării, de care a dat dovadă în diferite rânduri.

Mai însemnată însă decât această declarație, e acea a celuilalt senator țărănist, domnul Costăchescu.

In primul rând domnul Costăchescu a constatat nivelul scăzut al desbaterilor parlamentare. Relevăm cu deosebită satisfacție această constatare, pe care noi am făcut-o în nenumărate rânduri, mai ales fiindcă ea vine dela un reprezentant al „democrației noui" ale cărei principii au dovedit până acum că sunt certate cu parlamentarismul.

Atât sub raportul sistemelor de luptă cât și ca substrat moral, întreaga viață politică de astăzi a scăzut sub nivelul vieței politice dinainie de războiu; fatal deci ca și parlamentarismul să fie în decădere.

Dar această criză prin care trece parlamentarismul e datorită tocmai exploatării demagogice a nevoilor publice și instigării tuturor categoriilor sociale împotriva ordinei de drept și a autorităților de stat, practicate de „democrația nouă".

Prin absența totală a oricărui respect față de interesele obștești, prin acțiunea lui demagogică și de instigație, partidul țărănesc e cel mai mult vinovat dintre toate partidele din opoziție, că a contribuit la scăderea de nivel a vieței noastre politice și îndeosebi a prestigiului de care se bucura cuvântul scris sau spus mai ales atunci când el pornea dela tribuna Corpurilor Legiuitoare.

Cine altul decât partidul țărănesc a scoborât prestigiul parlamentului, înlocuind discuțiile de doctrină prin debitarea de infamii și trivialități? Cine a predicat la „Dacia" ieșirea în stradă și răzvrătirea împotriva formei actuale de stat punând în lumină teoria violenței, dreptul ciomagului și valoarea revoluției nebune? Să-și aducă numai aminte dl Costăchescu, apărătorul de azi al parlamentarismului, de formula lapidară a șefului său, dl I. Mihalache emisă la congresul dela Cernăuți: „Ciomagul nostru este creator, e păzitor al dreptului sacru", sau de argumentul „cuțitului" adus la același congres de discipolul flamurei roșii de peste Nistru drul Lupu.

Nici ciomagul, nici cuțitul și nici lupta de clasă pe care o ridică în slavă dl Costăchescu, nu credem să poată contribui la ridicarea acelui nivel înalt al vieței parlamentare pe eare-l cere tot Domnia Sa; toate acestea nu pot fi decât arme ale acelora cari vor să dărâme organizația Statului de dragul intereselor lor personale.

Din fericire însă, lupta de clasă n'a prins rădăcini în opinia publică, care și a dat seama că a purta cămașa peste ițari nu este destul pentru a reprezenta țărănimea.

Ea a putut fi cel mult producătoare de discursuri sub mediocre în care să se debiteze aceleași calomnii la adresa oamenilor de bine ai țării.

Iar manifestarea actualei tendințe de reabilitare a situației lor în parlament, nu e decât o recunoaștere deghizată a falimentului campaniei de demagogie și anarhism, întreprinse de țărăniști, pornind tocmai dela această pretinsă luptă de clasă, pe eare ei continuă sa o susție.

Rezultatul unui ordin unguresc de nesupunere față de statul român

Am atras acum câteva săptămâni atenția asupra faptului, comunicat de ziarul „Ellenzék", că episcopii unguri au ordinat școlilor lor să nu se supună noului regulament școlar până nu se va obține o modificare a regulamentului.

Rezultatele acestei atâtări la nesupunere s'au arătat prea curând. Din inspecțiile făcute de autoritățile de control, dar mai cu seamă din inspecțiunile făcute de d. dr Alex. Pteancu la școlile minoritare dela frontieră, s'a văzut că aproape în toate cazurile ordinul de supunere de mai sus a fost respectat cât mai riguros, iar regulamentul școlor călcat în picioare.

Dat fiind, că avem de a face cu o atâtare care a produs deja fapte, este necesar să se ia măsurile în consecință cele mai severe.

Și numai dupăce legea va fi făcută respectată, se va putea continua cu bunăvoința de până acum. Numai după aceea se va putea asculta nouile memorii care de care mai atâtătoare, pe cari partidul maghiar, autoritățile confesionale și toate societățile nerecunoscute încă de stat, au hotărât să le trimită guvernului sau Suveranului.

Dr TITU GANE

Noul secretar general al Ministerului Sănătății publice

Scindarea Ministerului ocrotirilor sociale, al muncei și sănătei publice, a necesitat chemarea dlui profesor dr Gane în demnitatea de secretar general al Ministerului sănătătei publice și ocrotirilor sociale.

Infantilist renumit, dl profesor dr Gane este o personalitate științifică bine cunoscută în lumea medicală, și o fală a Universității din Cluj.

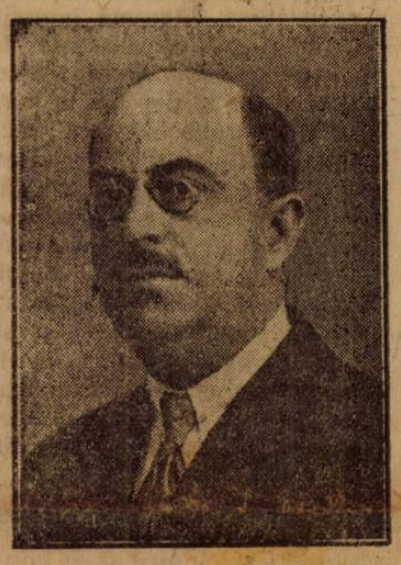

Dl Prof. univ. Dr TITU GANE
noul secretar general al Ministerului Sănătății publice și Ocrotirilor sociale.

Numirea d-sale ca secretar general al Ministerului sănătății publice, în aceste timpuri când un vast proect de organizare sanitară a țării își așteaptă înfăptuirea, este cum nu se poate mai nimerită. Ca inspector general pentru Ardeal, dl profesor Gane a dovedit mari calități de organizator, un larg spirit de înțelegere a nevoilor țării și o energie nebiruită.

Dl profesor Gane a reorganizat serviciul sanitar al Ardealului, găsit la venirea d-sale în fruntea inspectoratului din Cluj, într'o îngrozitoare stare de haos. Înțelegând marea însemnătate pe care o are sănătatea fizică în viața unui popor, d-sa a creiat acele faimoase echipe volante pentru combaterea ravagiilor sifilisului, a purificat de elemente incapabile și nepregătite corpul medical sanitar și a întemeiat noui ambulatorii și spitale acolo unde nevoia publică cerea așa ceva.

Experiența făcută în cei aproape doi ani de activitate între organizarea sanitară a Ardealului, sunt cea mai bună garanție că de acolo de unde este chemat să dea țării o nouă organizare sanitară, dl profesor dr Gane va ști să răspundă tuturor nădejdilor puse în d-sa.

Cunoscător al fostei organizațiuni sanitare din Ardeal și Banat și cunoscător al vechei organizațiuni sanitare din vechiul regat, dl profesor dr Gane va ști să înlăture lipsurile și dintr'o parte și din cealaltă parte, înzestrând țara cu o operă legislativă unitară și durabilă, care să răspundă tuturor trebuințelor și tuturor pretențiunilor.

In jurul presei românești a partidului maghiar.

Ge este „glasul minorităților" dela Lugoj — Alianța dintre această publicațiune a partidului maghiar și dintre propaganda din streinătate a Ungariei

Devr'un an apare la Lugoj, în Banat, unde chestiunea maghiară este inexistentă, o revistă ungurească întitulată „Magyar Kisebbség" (Minoritatea maghiară), care de astă primăvară încoace scoate și o publicațiune similară, în românește, sub pretențiosul titlu de „Glasul minorităților". Trebue reținut în legătură cu aceasta constatarea mai veche, făcută și când a fost vorbă despre înființarea recentă a partidului economic minoritar, că de un timp politica oficială a minorității ungurești dela noi se caracterizează prin tendința de a monopoliza reprezentanța tuturor minorităților etnice dela noi și a o exploata în favoarea pan-maghiarismului.

Revista de care ne ocupăm, „Glasul Minorităților", este organul partidului maghiar din România. Era deci de prevăzut, că va urma aceeași politică a partidului maghiar, caracterizată prin șovinismul cel mai intransigent. Totuș i-s'a făcut revistei o primire bună: toată înstrăinata noastră presă a găsit, că inițiativa redactării unei publicațiuni ungurești în românește, înseamnă un nou gest de apropiere făcut de minoritatea maghiară. Astfel numai s'a putut, că toată această presă zisă românească a sărit iarăș asupra statului român, acuzându l că nu are aceleași inițiative de apropiere ca mtnoritarii.

Cu toate acestea oricare om mai clar văzător putea să înțeleagă, ce se urmărește prin publicațiunea românească a partidului maghiar. Noi am prevăzut rezultatul, care n'a întârziat: îndată după apariția „Glasului Minorităților" o seamă de pretinși români din vechiul regat, cari în viața lor nu au studiat un singur ceas măcar chestiunea minoritară, s'au erijat în mari experți numai pentrucă au citit un număr al revistei din Lugoj. Astfel se explică acele conferințe ținute la Craiova sau Timișoara de oameni cărora nu le știam până acum de nume.

Totuși revista aduce o seamă de lucruri interesante. Nu-i vorbă, toate numerele sale sunt pline de așa zise argumente contra tratamentului minorităților. Astfel această publicațiune a partidului maghiar a dus mereu campania contra exproprierii, pe care de altă parte o ducea Ungaria la Geneva.

Dar, alături de aceste „informațiuni", mai găsim și informațiuni interesante. Astfel în ultimul număr, de pe Noemvrie, găsim o recensie a minunatei reviste „The Oxford Hungarian Review", vestita publicațiune de propagandă pan-maghiară din Anglia. Partidul maghiar dela noi, prin publicațiunea sa din Lugoj, nu numai că nu se gândește să dezaprobe campania de minciuni la adresa noastră, ci însușindu-și-o, are cinismul să ni-o aruuce în față și să ne mai și dăscălească, afirmându-ne cinic, că profesorii universitari din Oxford nu sunt niște plătiți ai guvernului sau partidului maghiar. Un asemenea cinism numai dela o publicațiune a partidului maghiar se putea aștepta.

Arătând cele de mai sus, ne achităm de o datorie arătând noua etapă la care a ajuns politica maghiară dela noi. S'au ajuns acum două scopuri: acela de a ne insulta în chiar limba noastră, și a servi direct așa zisei prese românești argumentele partidului maghiar. Propaganda maghiară din streinătate se face astfel la noi acasă, ajungându-se cu ea și un al treilea scop: acela de a crea în Banat, unde nu este, o chestiune maghiară.

O convenție sanitară între România și Iugoslavia

În urma propunerei guvernului iugoslav de a se încheia o convenție sanitară, în conformitate cu convenția sanitară internațională dela Paris din 1912, guvernul român a admis propunerea delegând o comisie compusă din: directorul general al serviciului sanitar, din dnii profesori Babeș și Mezincescu care să trateze încheierea acestei convențiuni după tipul convenției sanitare încheiată anul trecut cu Polonia.

Scopul acestei convenții e să stabilească condițiile în care se vor aplica măsurile sanitare de prevenire, care să garanteze oprirea oricărei posibilități de întindere a epidemiilor dintr'o țară la alta, prejudiciindu-se cât mai puțin interesele economice ale ambelor state.

Folosul convenției sanitare pentru noi se va arăta mai ales în regiunea Banatului și a Olteniei, unde se știe că în anul acesta musca columbacă venită din Serbia a făcut însemnate ravagii.

Cronica dramatică

Un dușman al poporului

— Piesă în 5 acte de H. Ibsen —

Nu se poate spune că Teatrul Național nu ne oferă un repertoriu foarte variat. Dela mizerabila dramă romantică a lui Richepin „Martira“, teatrul a sărit la „Scampolo“, o proastă imitație a teatrului francez modern; ne-a dat apoi „Papa“ pentruca dela această comedie să facă din nou un salt până la puternica și răscolitoarea lucrare a lui Ibsen.

Ar trebui să ne felicităm, prin urmare, de posibilitatea pe care o are trupa Teatrului Național de a juca în piese atât de variate ca atmosferă, ca spirit, ca factură și mai ales ca valoare. Zic, ar trebui să ne felicităm dacă salturile acestea nu s'ar face în paguba artei. Dacă un spectacol ca „Scampolo“ sau chiar ca „Papa“ poate trece fără să aibă nimic din arta adevărată, reprezentarea unei piese ca „Un dușman al poporului“, cere realizări de artă. Aceasta trebuie s'o înțeleagă și conducerea teatrului, fiindcă se cade să avem cel puțin respectul pentru opera unui mare artist.

Dar spectacolul de Marți, dat pe mâna tânărului doctor în științele teatrale, d-l T. Nastasi, a fost condus cu atâta nepricepere artistică, cu atâta nedibăcie și cu atâtea zăpăceală, încât nici un singur moment n'am simțit năvala de aer curat, și plin de sănătate morală, noblețea de cugetare și de sentiment, cari se desprind din piesa „Un dușman ai poporului“. Masacrul la care a fost supusă, fără nici o considerație, lucrarea lui Ibsen, se datorește deopotrivă direcției de scenă cași artiștilor.

In afară de d-nii Dimitriu și Vasilescu și de d-na M. Ignătescu, toți ceilalți interpreți n'au făcut decât să-și debiteze rolurile, pe cari dealtfel unii dintre ei nici nu le știau bine, fără să înțeleagă măcar o clipă plămada piesei, fără să ia parte la sbuciumul din ea, fără să se simtă angajați în acțiunea care se desfășură. Figuranți cari vorbeau și se mișcau mai mult, iată impresiunea pe care ni-au lăsat-o interpreții piesei. Nici unul începând cu d l Ștefănescu și sfârșind cu d-l A. Șerban, purtând o mustață atât de simpatică în rolul căpitanului de marină, n'au știut să dea viața personajului pe care-l interpretau.

Mișcarea și atmosfera piesei falsificate, o notă de vulgaritate care a ofensat tot timpul noblețea de cugetare și de simțire a piesei, replici cari nu veneau, altele cari se chinuiau în bâlbâeli, iată ce a fost spectacolul de Marți.

In asemenea condițiuni este lesne de înțeles cu ce dificultăți în plus a avut de luptat dl Dimitriu în rolul dlui Stockmann. Dacă este adevărat că dsa a făcut singurul sforțări pentru a realiza o interpretare, dacă însuși cucerit de frumusețea rolului a pus căldură și un avânt cari au fost uneori impresionante, dacă a avut un joc de bun simț și de înțelegere, trebuie să mărturisim că i-a lipsit amploarea și greutatea necesare. Interpretul dlui Stockmann nu poate să fie un artist tânăr. Și dl Dimitriu este prea tânăr pentru acest rol. Astfel cum l'a jucat și ținând seamă și de condițiunile în cari a fost nevoit să-l joace, ne simțim datori să-aducem mulțumiri dlui Dimitriu pentru străduința pe care a depus-o și pentru respectul plin de admirație pe care l'a avut pentru rolul dlui Stockmann. Dacă toți interpreții ar fi fost însuflețiți de acelaș sentiment de respect pentru piesa lui Ibsen, poate că am fi asistat la un spectacol mai bun decât acela pe care ni l'a oferît Marți Teatrul Național.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă de **blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM“
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

Tribuna liberă*)

IN JURUL INCHIDEREI UNEI FABRICI DE BERE DIN ORADEA-MARE

Domnule Director,

Cu ocaziunea retragerei autorizațiunei de funcționare a fabricei de bere din Oradea-Mare a apărut în ziarele din Oradea-Mare și Arad un comunicat în care suntem înfățișați ca și cum acțiunea noastră ar fi cauzat „această retragere. Pentru stabilirea adevărului și pentru lămurirea publicului cu onoare vă rugăm să binevoiți a insera în apreciatul D voastră ziar următoarea rectificare:

Retragerea autorizațiunei de funcționare a fabricei de bere din Oradea-Mare noi nici-când nu am solicitat-o și nici nu neam folosit de vr'un mijloc pentru această retragere, ci ea a fost ordonată din partea autorităților competente din inițiativă proprie, avându-se în vedere, natural, condițiunile legale de observat la autorizațiunile de funcționare a societăților. Această împrejurare nu a fost recunoscută fabricii de bere din Oradea-Mare, ceeace reese și din petiția adresată Ministerului în care recunoaște faptul că a comis câteva greșeli cu ocaziunea înregistrării firmei. Noi de fapt am intervenit la autorități, la care dealtfel am avut nu numai tot dreptul ba chiar ne era datoria să protestăm în contra folosirei nejustificate a mărcii „Dreher“ în detrimentul publicului și al nostru, intenționându-se cu această marcă inducerea în eroare a publicului. Acestui fapt se poate atribui, că mai mulți comercianți de bere au căutat să vorbească pe restauratori și public, că ei pun în circulațiune berea cu vechea marcă „Dreher“, ba chiar a impus o publicului ca și cum ar fi bere fabricată tocmai în fabrica din Kőbánya. Că aceste lucruri sunt conforme cu adevărul și că fabrica de bere din Oradea Mare a avut intențiune numai de a face o reclamă nepermisă, reese și din faptul că deja în primăvara trecută, când încă abia începuse lucrările pentru transformarea fabricei, s'a și făcut mari reclame cu renume mondial, *iarăși* . . . (!)

In contra începerei și continuărei concurenței cu astfel de mijloace, noi cu tot dreptul ne-am apărat și am făcut mari servicii și publicului demascând toate lucrurile pentru punerea în circulațiune la noi care nu este „Dreher“ ci pseudo-Dreher.

Fabricele de bere din Ardeal și Banat.

* Redacția nu răspunde pentru cele publicate în această rubrică.

Reclame este sufletul comertului

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— *Salonul de manicur și de coafat „Ideal“ sa mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

INFORMAȚII

— **Dela Soc. „Jarnik-Bârseanu“.** *Membrii comitetului Soc. „Jarnik Bârseanu“ sunt rugați a se întruni astăzi 9 Noemvrie în sala presidențială a camerei de comerț și industrie, seara la orele 7.*

— **Adunarea studenților în drept.** Sâmbătă la orele 5 p. m. va avea loc în sala Nr. 2 a universității adunarea generală a societății studenților în drept.

— **Dela Conservator.** Părinții și corespondenții elevilor Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj sunt invitați a lua parte la adunarea generală ordinară a Comitetului școlar al Conservatorului, care se va ține Duminecă 11 Noemvrie 1923 în sala cea mare a școalei Str. I. C. Brătianul No. 14.

— **Aș i ocupa** la un domn mai în vârstă sau la o familie inteligentă postul de bucătăreasă sau menajeră. Adresa la administrația „Infrățirea“.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Limbile „indigine“ din România.** Cunoscuta campanie a presei ungurești în legătură cu chestiunea impozitului pe firmele străine, continuă deși este veche legea prin care s'a hotărât latitudinea consiliilor comunale de a fixa pentru firmele scrise într'o limbă străină impozite mai mari decât pentru cele românești. Datorită acestei campanii am văzut primăria Clujului impresionată de țipetele scoase de cei atât de dornici de astă dată de a se considera cetățeni români. In schimb am văzut și consilii comunale cari au știut Interpreta legea așa cum se cuvine, fără să se lase impresionate. Iar hotărârea lor, cum este aceea dela Târgu-Mureș, a rămas în vigoare oricâte proteste s'ar ridica.

Dar am văzut și un consiliu comunal, care l-a întrecut în liberalitate și pe al nostru dela Cluj. Consiliul comunal din Oradea-Mare a proclamat limba „indigenă“, ebraică și astfel cu toată preciziunea legii în chestiune, firmele redactate în această limbă le impune la fel ca pe cele românești.

Este într'adevăr de mirare, cum nu știu unele primării să lupta contra ideii de stat federal ce se urmărește prin aceste campanii îndreptate în primul rând contra constituției române.

›Asociatia Banatiana de Arte Frumoase‹ si vizita M. Sale la Timisioara

Timișoara, 7. — Despre prima expoziție a „Asociației Bănățene de Arte Frumoase“, inaugurată la Timișoara odată cu deschiderea expoziției-târg de mostre de acolo, s'a mai scris în ziarul nostru. Această asociație, înființată grație stăruințelor câtorva oameni de bine din Timișoara și grație artiștilor pictori și sculptori din acest oraș, și-a deschis prima expoziție tocmai cu ocazia deschiderei târgului de mostre, fiind vorba că și vizita Suveranilor la Timișoara va coincide cu această dată. Cum, însă, Suveranii nu au luat parte la expoziția industrială, asociația și-a tot amânat închiderea, în vederea vizitei, despre care se știa că va avea loc în scurt timp. Intre timp expozanții au demontat lucrările expuse în sala mare a castelului Huniazilor, lăsând numai lucrările destinate loteriei asociației, într'o sală mai mică din vecinătate.

Acum, fixându-se definitiv data sosirei Suveranilor, asociația și-a deschis, pentru a doua oară, expoziția, complectată cu încă o seamă de valoroase creațiuni ale membrilor ei.

Această a doua deschidere a expoziței a avut loc azi după prânz la ora trei, în prezența dlui general de divizie C. Găvănescul, a dlui prefect și a dlui primar.

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul **Diatesei Urice** este.
UROSOLVAN
UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băsică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băsicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine
LA FARMACII ȘI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

CENTRAL BAR
numere de musică și cântări.
Producțiunea senzațională a
IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
prof. Mesüge și Constant.
Si inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

O manevră a țărăniștilor

— Cuvântarea dlui Costachescu —

Cu prilejul discuției asupra adresei de răspuns la Mesajul Regal, dl Costachescu a rostit, în numele partidului țărănist, un discurs care poate fi socotit ca o manevră politică pentru a netezi drumul spre putere grupării dlor Mihalache și Lupu.

In adevăr în această cuvântare partidul țărănist mărturisește limpede pentru întâia dată că este un partid monarchist și naționalist. Or aceasta mărturisire este în flagrantă contrazicere nu numai cu principiile programului politic țărănist ci mai cu seamă cu acțiunea dezvoltată prin presă cași prin întruniri de către oamenii dlui Stere, Lupu și Mihalache.

Luați întreaga colecție a imundului pamflet țărănist și nu veți întâlni nici un rând prin care să se mărturisească că acest partid este partizanul monarchiei. Dar veți avea prilejul să citiți în fiecare număr aproape articole anti-dinastice și insinuări calomnioase la adresa Regelui, în vreme ce regimul regublican din alte țări este ridicat în slăvi.

Deasemeni nu veți găsi nici un articol prin care să se arate că partidul țărănist se întemeiază pe ideia națională. Dar veți întâlni sumedenie de articole în care se cântă osanale socialismului și comunismului sau se protestează cu violență împotriva „nebunlei naționaliste.

Tot în cuvântarea sa, dl Costachescu a respins acuzațiile că seamănă anarchia și dezordinea aduse partidului țărănist. Or fiecare număr al gazetei țărăniste nu face, prin discreditarea și subminarea tuturor instituțiilor de stat și a regimului nostru politico-social, decât să stimuleze și să provoace deslănțuirea forțelor anachice. Iar în cuvântările rostite în diversele întruniri publice ținute, dnii Mihalache, Lupu, Stere etc. au proferat îndemnuri la revoluție, au amenințat Coroana și au predicat anarchia. „Bata“ dlui Mihalache și „Ia seama Sire“ al dlui Lupu, ce sunt dacă nu expresiunile unor oameni cari încearcă să stârnească turburări în stat. Dela apariția sa în politica țării și până astăzi, aceasta a fost acțiunea partidului țărănist. Demagogia și agitația i-au slujit ca mijloace pentru a-și creia popularitatea prin care spera să pună mâna pe putere.

Acum când își dă seama că n'a izbutit prin politica de până acum să și făurească popularitatea necesară, schimbă macazul și din partid internațional se preface în partid național, din republican în monarchist, și din revoluționar în partid de ordine. Dar manevra este prea puțin abilă pentruca să nu fie prinsă de opinia publică.

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte edi ori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 24 Noemvrie 1923 ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial CFR. Inspecțiunea Controlei Locale București, Strada Generai Berthelot no. 8, pentru concesionarea a câte unui birou pentru vânzarea biletelor CFR în orașele Arad Regionala VI, Tighina și Cetatea Albă din Regionala VII.

Doritorii vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciale a Serviciului Comercial CFR Inspecțiunea Controlei Locale București, Str. General Berthelot no. 8, însoțită de recipisa unei casse CFR, constatând depunerea garanției provizorii de 30 000 lei numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe larg adrese și menținând oferta pentru concesiunea biroului vânzărei biletelor CFR din orașul . . . . . licitația din 24 Noemvrie 1923.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice.

Ofertanții cărora li se vor aproba ofertele vor incheia contractele în termen de una lună, iar casele le vor deschide în termen de două luni dela data licitației, contrar vor perde garanția depusă.

Ca bază pentru licitație este contractul tip, despre care doritorii pot lua cunoștință după cum se arată mai jos, pentru orașul:

Arad la Dir. VI Region. la Arad și la Șefui Stației Arad
Tighina „ „ VII „ Chișinău și la Șeful St. Tighina
Cetatea Albă „ VII „ „ și la Șef. St. Cetatea Albă

Ofertanții vor fixa cota la procente ce se obligă a da orianilor CFR. din remiza brută încasetă.

No. 84184|23611 C|1933 Clb|1923.

DIRECȚIUNEA GENERALA.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Sâmbătă, 10 Noemvrie
Paganini

Dramă istorică în 6 acte. In rolul principal: CONRAD VCIDT și EVA MAy. Amorul și calvarul marelui virtuoz de muzică față de ducesa Marsini. Maestrul condamnat la moarte cu muzica lui din urma zăpăcește soldații și poporul și fuge de sub gilotină. **Film superb fără de pereche!**

Cinema Urania
Sâmbătă, 10 Noemvrie
Aventurieră din Monte Carlo
(Răscoala cobililor)
SERIA II.

Mare dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Misterele țărei libere al ruletului și jocurilor în cărți. Trei sute de europeni înaintea curței fără apel ai barbarilor. Mare senzație de film.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 10 Noemvrie
Stelele Vestului

Extraordinar de interesantă dramă în 6 acte. In rolul principal: DUSTIN FARNUM. Istorie arhiplină de aventuri primejdioase mexicane.

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Se capătă pe lângă prețuri avantajoase haine, gata pentru bărbați, paltoane și raglanuri la magazinul

Löb, Baumzweig și Fiul

Cluj, Calea Regele Ferdinand 34. (fost Str. Wesselényi). Vis a-vis de Cinema „Urânia“. 2726-2

Pregătim ori ce comandă după măsură în timp de 48 oare luând garanție.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Lupta contra sifilisului la sate

Constatări extrem de îngrijorătoare — Măsurile luate de autoritățile sanitare superioare pentru profilaxia sifilisului la sate

Din rapoartele primite de ministerul sănătății publice dela diferitele inspectorate sanitare din cari s'a constatat o serie de stări de lucruri extrem de îngrijoratoare în ceia ce privește ravagiile și mai ales răspândirea sifilisului în uttimii 2—3 ani. S'a constatat cu statistici că numărul sifiliticilor constatați de medici în ultimii doi ani a crescut cu 45 la sută față de numărul sifiliticilor din 1916.

Această situație se datorește în primul rând aglomerației enorme de lume flotantă din timpul războiului și de după război, și în al doilea rând, lipsei mijloacelor de tratament a acestei boli. O altă canstatare tot atât de gravă este că virulența spirocheților în ultimii doi ani este mult mai puternică și complicațiile acestei boli mult mai variate și mai grave.

Numărul copiilor degenerați trupește și intelectualicești din cauza sifilisului părinților a ajuns extrem de mare. Un medic dela București afirma acum câtva timp printr'un articol publicat într'o revistă medicală că 40 la sută din copii sătenilor noștri din nordul Moldovei, Bucovinei, sudul Basarabiei și din o bună parte din Ardeal, sunt degenerați iremediabil din cauza sifilisului părinților.

Această situație extrem de gravă a hotărât autoritățile superioare sanitare din țară să ia o serie de măsuri care să puie capăt sau să atenueze această stare tristă care prin proporțiile pe care le a luat a devenit un pericol național.

Ce măsuri s'au luat pentru împiedecarea răspândirei sifilisului la sate

Toate inspectoratele sanitare din țară vor primi amănunțite instrucțiuni în ceeace privește profilaxia sifilisului.

Medicii de plasă, agenții sanitari, moașele și surorile de ocrotire vor face amănunțite inspecții prin toate comunele pentru a constata pe toți sătenii și sătencele care au sifilis sau altă boală venerică.

Odată constatate acestea, vor raporta medicului primar al județului. Acesta la rândul său va face câte o inspecție prin toate comunele, vizitând personal pe toți bolnavii de sifilis indicați de organele sanitare locale.

Toți acei bolnavi mai înaintați cari n'au început tratamentul vor fi imediat ridicați din comune și internați în spitale sau dispensarii pentru a nu mai contamina pe alții și pentru a fi tratați.

Bolnavii mai ușor sau mai noui vor fi obligați să vie la spital regulat în zilele fixate de medic. Jandarmii vor executa cu forța la nevoie această dispoziție.

Copiii mici născuți din părinți sifilitici vor fi internați în azile-spitale care se vor înființa în fiecare județ.

Pentru acei bolnavi mai înaintați cari sunt nevoiți să vie cu trenul la spital, din cauza distanței, se vor elibera bilete de tren gratuite.

O măsură admirabilă este aceia că se vor depesi cu pedepse foarte grave, chiar cu închisoarea, toți acei săteni sau sătence cari se vor sustrage dela vizita medicală sau nu se vor anunța la medic când bănuesc că au sifilis.

Toate babele sau ghicitoarele care vor fi denunțate că induc sătenii în eroare cu leacurile lor băbești contra sifilisului vor fi imediat arestate și date în judecată.

Se știe că aceste babe prin fel de fel de băuturi și buruieni închid rănile — prima manifestare a sifilisului — iac pe țărani să creadă că sunt vindecați.

De fapt, microbii lucrează în ascuns și peste un an sau doi izbucnește cu conplicații foarte grave (nebrunie, paralizie etc.) foarte greu sau deloc tratabile. Acestea sunt numai câteva din măsurile ce s'au luat pentru profilaxia sifilisului. Vom ține în curent pe cititori cu toate măsurile ce se vor mai lua.

Alfo.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ. 3165

TELEGRAME

Măsurile de ordine luate la Berlin

Berlin — Măsurile poliției pentru evitarea exceselor au avut un succes deplin. Liniștie a fost restabilită în întreg orașul. Totuși spiritele locuitorilor, din cauza urcării prețurilor alimentelor, sunt foarte agitate. Mai primejdioasă este în special sporirea considerabilă a șomeurilor. Până acum registrele de înscriere a șomeurilor arată 210.000 lucrători fără lucru numai la Berlin.

Conferința ambasadorilor interzice intrarea ex-Kronprințului în Germania

Paris. — Conferința ambasadorilor a decis să notifice Olandei pentru a interzice ex-Kronprințului orice plecare. Deasemenea Germaniei, se va cere să refuze intrarea acestuia.

Eșuarea grevei generale din Polonia

Varoșvia. — In Cracovia s'au produs turburări provocate de agitatori. Liniștea este complect restabilită. Voevodul Galesky și generalul Czikiel cari au dovedit lipsă de prevedere și energie au fost revocați. Greva generală ordonată Luni a eșuat complect. Toate serviciile oficiale funcționează normal. Serviciul de siguranță a trecut integral în mâinele autorităților militare. Lucrul a reînceput și la căile ferate și în majoritatea uzinelor.

Franța nu îngădue dictatură în Germania

Paris. — „Le Temps" afirmă că guvernul francez a adresat instrucțiuni ambasadorului său din Berlin invitându-l să prevină guvernul german că Franța nu va tolera instituirea unui guvern didactorial în Germania.

O nouă republică în Germania

Koblenz. — Separatiștii au proclam la Landau, Neustadt și Lauterecken republica palatinatului în sânul republicei rhenane.

Vizita M. M. L. L. la Timisoara

Inainte de a veni la Timișoara, Familia Regală va trece pe la Arad, iar după vizitarea Timișoarei, Suveranii vor vizita Reșița, Lugoșul și Caransebeșul

Programul festivităților

Timișoara, 6. — In corespondența noastră trecută am arătat că vizita M. M. L. L. la Timișoara a fost definitiv fixată pe ziua de Duminecă 11 Noembrie a. c. Dl prefect al județului și dl primar al orașului, cari au sosit din Capitală, unde au fost pentru a stabili programul de primire, ne spun următoarele despre acest program:

Suveranii, însoțiți de suita lor, vor pleca din Capitală Vineri seara. Impreună cu M. M. L. L. vor sosi în Timișoara dd: I. I. C. Brătianu, Traian Moșoiu, Dr. Anghelescu și ministrul palatului d. Mișu.

Trenul regal sosește la Arad Sâmbătă, în 10 l. c. La Timișoara, Suveranii ajung în ziua de Duminecă 11 l. c., la ora 8½. Gara și sala de așteptare se vor împodobi cu flori. La gară, Suveranii vor fi întâmpinați de toate autoritățile civile și militare, iar d. primar le va oferi pe peron tradiționala pâine și sare.

După primirea dela gară, Suveranii vor asculta serviciul religios dela biserica gr.-ort. din Fabrică. Pe tot acest parcurs, Suveranii vor trece printre rândurile armatei, ale elevilor și a mulțimei ce se va aduna în oraș în această însemnată zi. Cortegiul care va duce pe Suverani la biserică va fi condus de dl prefect al poliției, în fruntea unui banderiu de 40 de inși în costume românești.

La intrarea în biserică, Suveranii vor fi așteptați de către Mitropolitul Bălan dela Sibiu și de către episcopii gr. ort. ai Aradului și Caransebeșului. *In biserică nu se va putea intra decât cu invitație.*

După ieșirea dela biserică, Suveranilor li-se va face o primire solemnă la prefectura județului.

De aici, Suveranii cu întreg cortegiul vor pleca la noua clădire a școalei politehnice; după aceia vor asista la defilarea trupelor, a elevilor de școală, precum și a cortegiului etnografic, compus din români și din toate minoritățile bănățene.

Defilarea se va termina la ora prânzului, iar după aceia va avea loc un banchet la casinoul Civilo-Militar, cu participarea autorităților noastre orășănești și județene.

Duminecă după prânz, între orele 4 și 6, Suveranii vor vizita școalele noastre militare și regimentele din localitate. Intre orele 6 și 8 seara, toate asociațiile corale din județ se vor perinda pe sub palatul prefecturei, dând Suveranilor o serenadă. La 8 seara va fi retragere cu torțe.

Luni dimineața M. M. L. L. vor asista la punerea pietrei fundamentale a noului teatru. Punerea acestei pietre va fi precedată de o scurtă slujbă divină.

Luni la ora 1 va avea loc un mare banchet, la care, după dorința M. Sale Regelui, vor lua parte și țărani de pe sate.

După banchet, Suveranii vor vizita diferite instalațiuni industriale, iar Marți dimineața trenul regal va pleca spre Reșița și de acolo spre Lugoj și Caransebeș.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă, 10 Noemvrie: „Heidelbergul de altădată."
Duminică, 11 Noemvrie (Seara): „Morvovel" și „Scampolo".

Știri diverse

— **Consfătuirea comercianților clujeni.** Duminecă dimineața la ora 10 va avea loc în sala „Reduta" o mare consfătuire a tuturor comerciaților și industriașilor din Cluj.

Aceasta consfătuire este convocată de Sfatul negustoresc, pentru a lua serie de hotărâri de interes profesional.

Paltoane pentru dame ultima moda parisiana

să capătă ieftin la magazinul

Löb, Raumzweig si Fiul

Cluj, Calea Regele Ferdinand 34, (fost Str. Wesselényi M.)
Vis a-vis de Cinema Urânia.

3126-1

Pregătim după măsură paltoane pentru dame luând garanție.

Faceți economie de parale dacă purtați GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice și celea mai eftine.

2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piața Unirei 9.

Prețuri de fabrică!!!

ORGA
MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la

2747-4

Emil Blaga, Cluj

Mica publicitate

De vânzare 29 case de câte una cameră bucătărie, verandă în stadiul edificării. De odată să caută tovarăș cu parale pentru terminarea edificării, proprietar dr Petru Păteanu advocat Cluj, strada I. Maniu Nr. 34. Locuința Calea Dragoș Vodă (f. Brétfü).

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

No. 1913—923.

Uzina a Electrică a Orașului Cluj.

Anunț

In urma întrunirii ținută Luni 5 Noemvrie la Camera de Comerț, s'a stabilit împreună cu reprezentanții industriei si Comerțului din Cluj următorul program de întrerupere a curentului electric, întreruperi necesitate de lipsa totală de apă la Someșul-Rece.

61/2—71/2 Regiunea Orașului pe partea stângă a Someșului, Strada Gh. Barițiu dela Teatrul Maghiar până la Strada Suluțiu.

71/2—81/2 Partea Orașului pe malul drept al Someșului, limitată de următoarele străzi:

Str. Baii, Piața Carolina, Vechea Cetate, Str. Baronel Pop și împrejururi, Piața Cuza Vodă, Calea Dorobanților, șimpartea vestică a Pieței Ștefan cel Mare. Această regiunea a primi curent și dela 12—2.

11—12 Centrului orașului, Calea Reg. Ferdinand până la Posta Calea Victoriei până la Camera de Comerț, Str. M. Cogălniceanu până la Colegiul Evangelic, Str. Nicolae Jorga.

2—3 Restul Orașului.

Acest program se va menține până ce condițiile hidraulice actual se va îmbunătați.

Cluj, la 6 Noemvrie 1923.

Uzinelor Electrice
Inginer Roată.

R. M. S. Dircctiunea Salinei Uioară.

No. 6241.

Publicațiune de licitație

Direcțiunea acestei Saline are necesitate de materialele următoare:

200 kg. cositor englczesc bancă in blocuri,
20 kg. metal antimoniu.

Prețul să înțelege pro kg. franco in curtea Salinei noastre.

Ofertele-legalmente timbrate-in plic inchis, insoțite de o garanție de 3% din valoarea totală a furniturei oferită, in numerar sau efecte garantate de Stat se vor inainta până la 20 Noembrie 1923, ora 11 a. m. la Direcțiunea noestră.

Oferta va fi valabilă 30 zile dela data licitației.

Pe plicul ofertei se va indica: „ofertă pentru licitație de materiale din 20 Noembrie 1923".

In caz de comandă adjudecatarul e obligat să efectueze imediat, livrarea materialelor indicate.

Uioara la 4 Noembrie 1923.

Directiunea Salinei.

IN FIECARE FAMILIE

se poartă TOCURI ȘI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON, cari contribuesc la economie și procură bucurie.

BERSON

2501-3

Tocurile de cauciuc și Tălpile „BERSON"

să vă pună cișmarul la ghete și Dv. nu veți mai purta altele.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. No. 940 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Duminecă 11 Noemvrie 1923

Infrăți

Onor. Asoc. pentru cultura popor. rom. Sibiiu 18

R CLUJ i. 1636

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

PE 1 AN . . .
PE 6 LUNI . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 480 L

Invățământul superior și industria de războiu

Colaborarea universităților la desvoltarea industriei metaiurgice. Necesitatea unui corp de ofițeri technici

Intr'un judicios articol, publicat în „Argus", d. general St. Burileanu, vorbind despre contribuția universităților la desvoltarea industriei metalurgice, emite în treacăt ideea înființării unui corp de ofițeri technici. Ideea este cum nu se poate mai nimerită cu împrejurările prin cari trecem. Avem înaintea noastră un vast câmp de muncă. Totul trebuie creiat din nou pentru a asigura prosperitatea de mâine a neamului nostru. Ne trebuie însă pentru aceasta multă înțelegere și multă pregătire.

In articolul său, d. general Burileanu pornește dela constatarea, verificată în deajuns în războiu, că învățământul matematicelor în Universitățile noastre neglijează cu desăvârșire aplicarea practică a acestei științe, ceea ce ne lipsește de concursul elementelor bine pregătite la desvoltarea industriei metalurgice. Sau technica modernă a războiului s'a dovedit-a fi o strânsă colaborare între armată, știință și industrie. O industrie metalurgică înfloritoare este pentru o țară una din garanțiile victoriei. Când această industrie se găsește în mâini naționale, și în ceea ce privește capitalul și în ceea ce privește conducerea technică, victoria este sigură.

Dacă ne gândim serios la viitorul neamului românesc, continuă d. general Burileanu, vechia mentalitate trebuie să dispară. Universitățile să nu mai creieze diplomați ai învățământului științific transcedental; altă orientare trebuie dată învățământului. Avem nevoie de conducători în uzine și vom avea nevoie de profesori cu cunoștințe practice, pentru pregătirea corpului de ofițeri technici. Elementele înclinate spre transcedental, se vor ridica dela sine dela baza învățământului practic, și aceasta fără nicio constrângere programatică.

Observațiunile dlui general Burileanu, bine cunoscut pentru activitatea sa științifică, credem că se vor impune.

Colaborarea științei universitare la desvoltarea industriei naționale este în gândul tuturor celor ce dețin frânele culturei naționale. Cât despre necesitatea unui corp ofițeresc cu o largă pregătire technică, nimeni nu se îndoiește.

Până acum împrejurările ni-au permis destule lipsuri. Ofițerii trupelor de specialitate erau pregătiți riguros în cadrele specialității lor, iar cunoștințele ce se dădeau ofițerilor de artilerie, de geniu și de marină erau exclusiv cunoștințe de aplicație. Astăzi se cere altăceva armatei. Corpul ofițerilor de specialitate este chemat să creeze, să pună umărul activ la întemeierea unei industrii de războiu, în toată vasta ei complexitate. La îndemâna noastră stau toate darurile acestui pământ binecuvântat, smuls cu ani de suferință și zile de dureroasă jertfă din mâini streine. Ne trebuesc numai elementele bine pregătite și capabile de muncă.

Un corp de ofițeri tehnici ni-ar scoate din robia tehnicei streine. In timp de pace, ofițerii tehnici ar fi factori de progres și imbold de muncă; în timp de războiu n'am avea să cerem concursul nimărui și nici să ne ftemem de nimeni. Problema armamentului ar fi asigurată, chestiunea chimiei de războiu n'ar mai fi pentru noi un lucru imposibil.

Pe deasupra sentimentalităților pacifiste, războiul va trăi cât va trăi și lumea. Și fiindcă din nefericire războiul continuă a fi singura garanție a ordinei între state și a integrității lor, nu ne rămâne altceva decât să privim serios realitatea și să ne pregătim cât mai bine.

C.

Controlul străinilor

O măsură bună pentru provinciile alipite

In consiliul de miniștri care a avut loc zilele trecute, o problemă importantă luată în discuție a fost acea a controlului străinilor din ținuturile alipite.

După unire s'a pus în aplicare un regulament după care, acei cari aveau dreptul să solicite — în baza tratatelor de pace — cetățenia română trebue să îndeplinească — în termen de 2 ani — anumite formalități.

Din diferite împrejurări — fie neglijență, fie speranța că actul Unirei provinciilor românești cu vechiul regat va fi provizoriu — o mare parte din acei cari aveau dreptul să devie cetățeni români, nu au îndeplinit formalitățile, optând pentru cetățenia noului stat român.

Astăzi prin regulamentul pentru controlul străinilor cât și prin dispozițiile luate de ministerul de interne față de străinii considerați indezirabili se cheamă la realitate toți întârziații, cari cer recunoașterea cetățăniei române.

Deși nu s'a luat nici o hotărire definitivă în acest consiliu s'a decis totuși ca în larga lui toleranță, statul român să facă toate înlesnirile acelor străini cari se hotărăsc să devie cetățeni credincioși ai României întregite Celialți vor fi însă expulzați fără întârziere peste granță, pentru a nu se bucura de privilegiile unui stat, pe care nu înțeleg să-l recunoască.

Măsura aceasta atât de salutară pentru provinciile alipite, va clarifica astfel odată pentru totdeauna situația tuturor acelor indezirabili, care deși supuși străini centinuau să primească ospitalitatea statului român, fără a avea nici o obligație pentru el.

MARILE FESTIVITATI DELA TIMIȘOARA IN ONOAREA M. S. REGELUI

Timișoara. — In vederea primirii M. S. Regelui s'au început în tot orașul pregătiri întinse. Domnul general Mărdărescu, ministrul războiului, conduce personal pregătirile. Șasesprezece trenuri au fost organizate pentru aducerea populației din toate colțurile Banatului.

M. S. Regina nu va veni la Timișoara.

Comitetul partidului național a hotărât să nu participe la serbări.

Vizita Suveranilor în Banat

Astăseară Suveranii părăsesc Capitala pentru a merge în Banat. Acest frumos și bogat colț de țară românească n'a avut până acum fericirea să dea ospitalitatea Regelui și Reginei cari ni-au desrobit de sub jugul apăsării streine. Ardealul, Bucovina și Basarabia au fost mai norocoase.

Vizita Suveranilor în Banat răspândește nici îndelungi așteptări; cu atât bucuria va fi mai mare acolo și ospitalitatea mai călduroasă. Din mândrele sate bănățene, cu casele lor larg deschise, cu uliți largi și grădini pline de pomi roditori, poporul în pitorescul vestmintelor de sărbătoare se va revărsa către Timișoara fabricelor, către Lugojul cântecelor și al jocurilor românești, către Caransebeșul învățăturei și credinței adevărate. Vor fi zile de mare serbătoare. Suveranii vor vedea și vor înțelege de ce în acest colț de pământ românesc, credința în virtuțile noastre n'a slăbit niciodată. Aici oamenii au fost mai înclinați spre veselie, pentrucă aici pământul a dat totdeauna mai mult decât puteau alții să răpească; aici oamanii sunt mai deschiși decât aurea, pentrucă aici au știut și ce înseamnă binefacerile averii, și ce înseamnă apărarea ei.

Firea exuberantă a bănățeanului se desprinde puternic din vestmântul încărcat de culori vii ca și din jocurile repezi și cântecul pătimaș. Aurea Vidu și Brediceanu ar fi lâncezit. Aici talentul lor a găsit și cadrul și interiorul necesar oricărei opere de artă.

In vorba moale a bănățenilor, atât de ciudat asemănătoare cu a moldovenilor dela celalalt colț al românismului, Suveranii vor găsi cea mai categorică justificare a cauzei pentru împlinirea căreia au pătimit. In Moldova anilor de nesiguranță și restriște, Suveranii s'au jerfit și au îndurat ca niște martiri; la celălalt capăt de pământ românesc Ei se vor veseli cu cântecele și jocurile bănățene, încheind cununa gloriei începută în Ardeal și continuată în Bucovina și Basarabia.

C.

Cauzele politicei de izolare a Statelor-Unite

Cum ar fi dispuși Americanii să contribue la refacerea Europei

*Un cunoscut ziarist american, **Herbert Croly**, a publicat de curând un interesant articol în „The New Republic" din New-York, prin care caută să explice izolarea Americei față de cele ce se întâmplă în Europa („American Withdrawal from Europe"). Dată fiind importanța intervenției actuale a Statelor-Unite pentru soluționarea chestiunei reparațiunilor, rezumăm mai jos acest articol, care dă o ideie precisă și asupra tendințelor acestei intervenții.*

Cum a intrat poporul american în războiu

Europenii în general și Englezii în special sunt foarte intrigați de atitudinea adoptată din luna Iunie 1919 încoace, de Statele-Unite cu privire la asociații lor, din marele războiu european.

Acum când starea de lucruri din Europa e atât de gravă și când sprijinul Americei se simte tot așa de necesar ca și în 1917, e lesne de înțeles de ce Englezii cât și Francezi aduc imputări Americanilor, asupra politicei lor neintervenționiste.

Dar, spune Herbert Croly, nu trebuie uitat că chiar în războiul mondial intervenția Statelor-Unite a avut loc destul de târziu. Și cauza e știută de toții acei cari au cunoscut ezitările opiniei publicei americane, cu privire la intervenția Statelor-Unite în războiu.

Mai curând aliați cu Englezii decât cu Germanii, prin cultura lor, era foarte natural ca Americanii să sprijine teza anglo-franceză, mai ales că aceasta susținea democrațiile occidentale.

Poporul american și-a dat seamă chiar de la începutul războiului mondial că nu poate să asiste ca simplu spectator la una din cele mai sinistre tragedii ale Europei, dar a ezitat să dea sprijinul său mai curând, tocmai de teama că amestecul lui în războiul mondial, îl va face să se aventureze în chestiuni politice esențial europene ceia ce de altfel s'a și întâmplat

Psichologia intervenționistă a lui Wilson

Președintele Wilson el însuși victimă a acestor influențe latente de îndoială și neliniște s'a decis în sfârșit să intervie în războiu. In discursul său din Aprilie 1917 el a căutat însă să puie principiul intervenției americane, în limitele reci ale rațiunei și logicei.

El a știut să asocieze cauza Aliaților, ideiei de purificare generală a internaționalismului democratic și concepților superioare ale politicei externe a Statelor-Unite. El a proclamat o „Doctrină monroiană a Universului care însă a dat greș.

Americanii ignorau valoarea și sensul politicei Europene și faimentul ideologiei wilsoniene i-au decis să se abție dela orice amestec în politica europeană. Fostul președinte Harding a fost ales cu o majoritate de 7 milioane voturi, fiindcă reprezenta tocmai opinia publică, care cerea cu insistență ca Statele Unite să ducă o politică de neintervenție, față de chestiunele europene.

Condițiile intervenției americane

In momentul actual americanii, nefiind în curent cu politica actuală n'ar putea interveni în mod folositor și înțelept. Trebuie mai întâi ca ei să înțeleagă gravitatea stării Europei, măsura în care diferitele guverne și popoare au participat la aceste calamități și metode prin care America ar putea să contribue la ordinea politică și la prosperitatea Europei.

Inainte de a se decide să sacrifice avantagiile izolării lor, Americanii sunt în drept să ceară Europei programul care va defini și va limita obligațiile lor, acest program folosind Europei, dar fiind și de acord cu opinia publică americană.

Americanii nu vor să mai repete experiența lui Wilson. Acțiunea izolată a guvernului american într'o problemă de interes general, ca aceea a refacerei Europei nu poate constitui decât o amenințare de războiu sau o manevră sterilă. Dacă partizanii intervenției americane voesc o cooperație cu Europa, ei n'o pot face decât în înțelegere cu Franța și Anglia.

Dar și aceasta nu fără prepararea politică specială, poporul american fiind împotriva oricărei escapade politice și a unei intervenții fără rezerve, cum a fost acea din 1917.

Prabusirea loviturei din Bavaria

Arestarea lui Ludendorf și Hitler

Berlin — Agenția „Wolff" anunță oficial că trupele lui von Kahr au arestat azi după amiazi pe Ludendorf și Hitler. Știrea aceasta înseamnă prăbușirea complectă a loviturei.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Solicitudinea guvernului
față de orașul Cluj și jud. Cojocna

Asigurarea viitorului Operei și Teatrului nostru — Vizita dlui Ministru Lapedatu și a dlui Tătărescu, subsecretar de stat, la Cluj — Un nou liceu românesc în orașul nostru — Ajutorarea obștiilor sătești — Impiedicarea exploatărilor irațională și abuzive a pădurilor

Rezultatele obținute de dl Prefect Mureșianu și de dl Primar Utalea, la București

După cum am anunțat din vreme, dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului, și dl Oct. Utalea, primarul orașului, au fost la București pentru a aranja o serie de chestiuni în legătură cu îmbunătățirea situației orașului Cluj și județului Cojocna.

Ei s'au întors ieri în localitate.

Din conversația avută atât cu dl Prefect cât și cu dl Primar am aflat următoarele asupra rezultatului călătoriei lor la București.

Reprezentanții autorităților noastre au fost primiți de dnii I. I. C. Brătianu primministru, dr Anghelescu ministrul instrucțiunei publice, dr Alexandru Lapedatu ministrul cultelor, Franasovici și Tătărescu, subsecretari de stat.

Dl ministru Lapedatu soseşte Marția viitoare la Cluj pentru a face o amănunțită inspecție Teatrului și Operei române din Cluj și pentru ca de comun acord cu conducătorii acestor instituții să găsească modalitatea cea mai bună pentru asigurarea definitivă a viitorului lor.

Dl ministru Lapedatu își face o ambiție din menținerea și îmbunătățirea Operei și Teatrului local.

Dl ministru Alexandru Lapedatu va mai vizita pe toți șefii bisericești interesându-se de nevoile bisericei. D-sa este hotărât să nu renunțe la nici nn sacrificiu pentru a aduce biserica la nivelul la care merită și la care trebuie să fie.

Importanța subsecretariatelor de stat dela ministerul de interne

Se știe că unul dintre cele mai încărcate cu lucrări ministere este acel al internelor. Faptul acesta a adus după sine o foarte mare greutate în rezolvarea chestiunilor ce i-se prezintă.

Rezolvarea lucrărilor tocmai din cauza acestei aglomerații sufere foarte mari întârzieri.

Prin înființarea subsecretariatelor de stat toate aceste dificultăți au fost înlăturate.

Ministrul dă directivele generale iar subsecretarii de stat cercetează la fața locului și apoi aplică prin organele executive dispozițiunile generale. Dl Tătărăscu, subsecretar de stat la interne pentru minorități, a răspuns foarte binevoitor la invitația reprezentanților Clujului și va veni la Cluj ca să vadă administrația și să se intereseze de situația minorităților.

Dsa își va anunța sosirea pe care o vom comunica la timp. La Cluj va inspecta Prefectura și Primăria unde se va interesa de toate nevoile acestor autorități.

Dl Tătărăscu va lua imediat în cercetare toate doleanțele acestor organe administrative și pe cele ce le va putea rezolva personal le va rezolva imediat și pe loc.

Chestiunile mai mari le va prezenta personal în consiliul de miniștri și dl Tătărăscu a promis dlui Prefect, că cel mult în zece zile dela data prezentărei dsale cu cererile în consiliul de miniștri, toate doleanțele Clujului și ale jud, Cojocna vor fi rezolvite.

La Ministerul instructiunei publice

Reprezentanții autorităților locale s'au prezentat d-lui ministru Anghelescu pentru a-l ruga să prevadă în viitorul buget sumele necesare înființărei unui al doilea liceu în Cluj. D-l ministru Arghelescu a promis formal că dorința Clujului va fi satisfăcută. Pentru înființarea acestui mare liceu se va face și o colectă publică iar Primăria va acorda un teren gratuit.

La Casa Pădurilor și la Casa împroprietăririlor

Aci d-l Prefect și d-l Primar au intervenit pentru sprijinirea obștiilor sătești din jud. Cojocna și pentru ajutorarea lor în exploatarea rezervelor statului.

In acelaș timp s'a intervenit pentru ajutorarea exploatărei pădurilor la munte unde locuitorii n'au altă sursă de trai decât pădurile.

S'a mai intervenit la Casa pădurilor ca prin organele subalterne să se ia măsuri foarte severe contra exploatatorilor iraționali și abuzivi cari distrug pădurile și să se îngrijească mai de aproape de reîmpăduriri.

In acest scop se vor trimite câțiva inspectori generali.

Acestea sunt succesele cu care șefii autorităților locale s'au întors dela București.

Alțio.

Mari festivaluri
culturale-artistice ale Sindicatului Presei Române

Cluj, 10 Nov. — Comitetul Sindicatului Presei Române a hotărât în ședința dela 2 Nov. să organizeze meri festivaluri artistice-culturale în orașele Alba-Iulia și Deva la 18 Nov., iar în Sibiu și Orăștie la 25 Nov. cu un program bogat și select. Vor avea loc conferințe culturale, iar cântăreți dela Opera română vor executa piese artistice. Rugăm publicul românesc din toate aceste orașe să binevoiască a participa în număr mare la aceste festivaluri ce vor fi urmate de dans, concurs de frumusețe etc.

— Salonul de manicur și de coafat „Ideal" sa mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul New-york.

Știri diverse

— **Se aduce la cunoștință** că la Școala de Conducatori de Lucrări Publice, Cluj, se vor mai ține examene de primire în ziua de 12 Nov. a. c. Elevii cari vor să mai intre în această școală să pot presenta la acea dată pentru a se supune examenului de primire.

— **Intervenția nunțiului papal în chestia școlilor maghiare.** Ziarele maghiare de ieri dimineața aduce știre, că memoriul ce îl va înainta partidul maghiar Suveranului, a obținut sprijinul Nunțiaturii catolice din București. Adăogăm numai atât, că protestul în chestiune nu este al școlilor catolice, ci al partidului unguresc, compus din reformați, luterani, evrei, etc. deci este într'adevăr de mirare solicitudinen arătată de nunțiatura dela București.

— **Societatea Principele Mircea** roagă călduros publicul Clujan să ia parte la SERATA DANSANTĂ cu tombolă, loterie, poștă americană și un bufet bogat, care va avea loc în seara de 20 Noemevrie 1923 în sala festivă a Prefecturei, — cu scopul de a mări fondurile societății.

Comitetul.

INFORMAȚII

— **In atenția automobiliștilor.** In zilele dintre 15—30 Noemvrie toți proprietarii de automobile din Cluj în jud. Cojocna sunt obligați a se presenta la Poliție cu toate actele justificative pentru dovedirea dreptului de proprietate asupra automobilelor ce le posedă.

— **Inceperea cursurilor la facultatea de drept.** La facultatea de drept a universității din Cluj, cursurile ordinare se vor începe la 12 Noemvrie.

— **Tren expres Halmeu—București.** Direcția generală a CFR. a avizat direcțiunile regionale că în curând va inființa un tren expres între Halmeu—București. Măsura direcției generale este bine venită, lipsa trenului expres care să lege părțile îndepărtate ale Ardealului, cu capitala țării, fiind demult resimțită.

— **Adunarea membrilor corpului didactic.** Comisiunea pentru studiarea chestiunii salarizării corpului didactic de toate gradele, întrunită ieri 9 Nov. convoacă pentru Miercuri 14 Nov. ora 8 și jum. seara adunarea generală a corpului didactic primar, secundar și universitar, în sala IV dela Universitate.

La ordinea zilei: Expunerea problemei salarizării și alcătuirea unui memoriu ce va fi trimis prin delegați la minister. Toți colegii sunt rugați să nu lipsească.

— La Școala de Conductori de Lucrări Publice, Cluj, au fost promovați în ziua de 5 Nov. 1923. obținând diploma de Conducătorii următorii domni Abraham Anton, Donea Donescu, Moldovan Virgil, Nagy Alexandru, Nagy Cornel, Sonea Emil și Vincze Petru.

— **Aș i ocupa** la un domn mai în vârstă sau la o familie inteligentă postul de bucătăreasă sau menajeră. Adresa la administrația „Infrățirea".

— **Victoria echipei „Universitatea" la Lyon.** Echipa de football „Universitatea" din Cluj, după cum am anunțat, e plecată în streinătate. Intâiul match l'a jucat la Paris, dar echipierii resimțind oboseala lungei călătorii nu au putut rezista puternicei echipe franceze „Stade Français" așa că echipa românească a fost înfrântă. Dela Paris echipa românească a plecat la Lyon. Acolo a jucat cu echipa șampioană a regionalei Lyon, bătând o cu 4 puncte contra 2.

Goalurile au fost marcate de Guga și Bonciucat. Victoria repurtată de echipa universitară este foarte măgulitoare pentru sportul românesc.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Refugiați din Germania la granița română.** Ziarele din Satu Mare aduc știrea, că o mulțime de familii evreești din Germania, fugite dinaintea progromului dela începutul săptămânii, au apărut la punctul de graniță Halmei, pentru a intra în țară. Mai multe sute de persoane au fost aduse și ținute internate la Satu-Mare.

Autoritățile dela frontieră au primit ordinul să nu mai lase să intre în țară refugiați din Germania.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Noul regulament școlar o fost călcat în toate școlile minoritare din Ardeal.** Am anunțat pe la sfârșitul lui Octombre, când am publicat dispozițiunile noului regulament școlar, că s'a interzis înscrierea elevilor de altă confesiune la o școală care nu este a confesiunii lor, și în special s'a adus dispoziținea aceasta pentru elevii evrei din școlile maghiare. Peste vr'o trei săptămâni am arătat apoi în baza unei informațiuni a lui „Ellenzek", că episcopii unguri au indrumat școlile lor să nu respecte noul regulament. Datorită acestei instrucțiuni toate școlile maghiare au refuzat a se supune la noul regulament, astfel, că inspecția făcută la ele a constatat aceiași situație din anul trecut. Am anunțat în urma acestei constatări, că s'au luat dispoziținui severe pentru respectarea regulamentului, ordonându se transferarea tuturor elevelior evrei la școlile evreești sau ale statului.

„Temesvari Hirlap" ne anunța acum, că aceiași dispoziținue a trebuit luată și în Banat, dovedindu-se că și decolo, nu numai în Areeal și Crișana, s'a respectat ordinul de nesupunere al Episcopilor unguri.

— **Corul compozitorului Oancea la Blaj.** Reuniunea română de muzică din Sibiu, de sub conducerea distinsului compozitor Oancea, va da mâine la Blaj o reprezentație cu „Meșterul Manole", puternica baladă muzicalizată pentru cor și duet de regretatul fiu al Blajului, compozitorul Iacob Murășanu.

— **O lămurire.** D. Z. Sabo, dela Opera Română din Cluj ne roagă să anunțăm că nu este dsa, cum i-s'a atribuit, cântărețul care Duminecă a cântat la Catedrala maghiară din localitate.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 29723

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a prof. Mesüge și Constant.
Și inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Activitatea biuroului de cuartiruire din Cluj

In 10 zile au fost date funcţionarilor publici 84 de locuinţe — Cetăţenii români din Cluj cari n'au nimic comun cu interesele oraşului vor fi trimişi de unde au venit. Intensificarea controlului locuinţelor

Astăzi suntem în măsură să înregistrăm nu cu puţină satisfacţie un rezultat destul de frumos al activităţei biuroului de cartiruire din Cluj condus de dl V. Popovici, prefectul Poliţiei, secondat cu multă pricepere de dl dr Candale.

Până în prezent organele de control ale locuinţelor, reprezentate prin şefii circumscripţiilor poliţieneşti, au vizitat şi rechiziţionat locuinţele indicate în cererile pe care funcţionarii publici le-au înaintat biuroului de încartiruire.

Aceasta pentru ca organele de rechiziţie să nu scape din mână aceste camere.

Până acum biuroul de cartiruire a rezolvat, în trei şedinţe nu mai puţin de 123 de cereri de-ale funcţionarilor publici. Dintre aceşti funcţionari, 84 au căpătat efectiv locuinţe. De notat că peste 20 dintre aceste locuinţe sunt apartamente formate din 2—3 camere şi bucătărie.

Prefectul poliţiei dl V. Popovici a luat hotărârea ca zilele acestea să înceapă un riguros control al tuturor camerilor acordate de fostele biurouri de încartiruire pentru a constata dacă aceste camere sunt locuite şi azi tot de persoanele indicate pe bon.

Teate camerile acestea cari azi sunt locuite de alte persoane vor fi imediat rechiziţionate şi acordate funcţionarilor publici.

După terminarea şi a acestui control se va începe şi controlul tuturor caselor din Cluj.

Acolo unde se vor găsi camere rechiziţionabile (sunt familii cu 3 persoane care ocupă câte 5—6 camere) ele vor fi rechiziţionate.

In legătură cu acestea anunţăm că Prefectul poliţiei a dispus controlul tuturor cetăţenilor oraşului Cluj (nu e vorba de streini.) Toţi aceia cari vor fi găsiţi că n'au nimic comun cu interesele oraşului — şi în chestiunea aceasta se va pronunţa primăria, — vor fi imediat trimişi în localitatea de unde au venit, iar camerile lor vor fi rechiziţionate.

Cu chipul acesta se crede că în cel mult o lună toţi funcţionarii publici vor fi încartiruiţi.

Alfio

Propaganda pan-maghiară din Anglia

Cum se duce campania contra noastră. Iară fecior al cârciumarului Neustat din Oradea

S'a arătat cu câteva luni în urmă, cine sunt acei evrei unguri: Moriţ Neustadt şi alţi pretenţioşi lorzi englezi, cari insultă la fiecare ocazie România şi fac propagandă Ungariei. Ultimul număr al „Glasului Minorităţilor" din Lugoj, care este organul partidului maghiar dela noi, publică acuma o interesantă dare de seamă asupra acestei deşănţate propagande, care se face cu toată asiduitatea.

Revista din Lugoj ne informează, că în luna aceasta se împlinesc doi ani dela înfiinţarea faimosului organ de hulă contra noastră care este „The Oxfort Hungarian Review".

Campania pan-maghiară din Anglia a pornit cu o foaie volantă reproducând un discurs al vestitului lord Newton, alias Moriţ Neustadt, iar acestea i-a urmat o altă foaie volantă despre „Greşelile păcii dela Trianon". Odată cu aceste două s'a pornit revista „Lanţuri" care însă n'a mai apărut în al doile număr.

Apariţiei acestei foi valante i-s'a dat toată importanta. Membrii soceităţei filomaghiare din Oxford, s'au postat pe străzile Londrei cu broşuri de propagandă, au aranjat meetinguri în fruntea cărora totdeauna a stat faimosul Moritz Neustadt, lordul ridicat din cârciuma dela Oradea-Mare. La aceste meetinguri a fost chemat şi un ardelean, baronul Nopcsa.

S'au organizat apoi excursiuni în statele succesoare, toate pentru a se arăta situaţia jalnică a minorităţii ungureşti. Iar între timp s'a pornit revista „The Oxford Hungarian Review", care în fiecare număr atacă tratatul de pace, reforma agrară dela noi, statisticele noastre pe cari le declară false, luptând cu un cuvânt, tocmai contra bazelor noastre de stat.

Este o propagandă uriaşă, care alimentează nu numai opinia publică apuseană, ci şi organele de propagandă ungureşti dela noi. Iar dacă propagandei din streinătate nu am avut ce-i opune până acum, trebue să ne îngrijim ca macar în ce priveşte presa dela noi aceste minciuni ungureşti din Anglia să nu-şi găsească debuşeuri.

Discursul d-lui M. Cantacuzino

In şedinţa de Miercuri a Camerii domnul Matei Cantacuzino, profesor universitar şi senator al Universităţii din Iaşi, a rostit o cuvântare în jurul căreia gazetele de opoziţie fac mare sgomot. Incontestabil că domnul Matei Cantacuzino este un intelectual şi un savant de mare valoare, dar discursul pe care l'a rostit în Senat nu este discursul unui om care, înarmat cu o inteligenţă, o cultură şi un spirit distins, s'ar fi ridicat deasupra pasiunilor şi intereselor politice pentru ca din lumea senină a ideilor să coboare o judecată obiectivă asupra oamenilor, faptelor şi împrejurărilor. Aceasta ar fi fost de aşteptat dela domnul Matei Cantacuzino. Dar în locul unei atitudini de superioară critică obiectivă, profesorul dela Iaşi a adoptat pe aceea a unui politician din cei mai mediocri.

Nimeni nu se cuvine să aibă pretenţiunea că ceeace face este perfect. Prin urmare opera de guvernare a partidului liberal poate să fie supusă unei analize critice care să arate greşelile pe cari le cuprinde. Am fi voit, din respect pentru personalitatea intelectuală a domnului Matei Cantacuzino, ca d-sa, făcând un examen serios şi nepărtinitor al împrejurărilor politice şi al actelor guvernului actual, să scoată în evidenţă ceeace s'a realizat bine şi, prin forţa ideilor ca şi prin aceea a argumentaţiei, să dovedească greşelile săvârşite, să arate ce şi cum se putea face mai bine. Departe însă de a se păstra neatins de patima politică, domnul Matei Cantacuzino, însuşindu şi clişeele de atac ale diverselor partide de opoziţie, a făcut o critică pătimaşă, nedreaptă şi de un nivel intelectual foarte scăzut. Este pentru întâiaoară când domnul Matei Cantacuzino ia cuvântul în actualul Parlament şi ne mărturisim decepţiunea pentru dovada de lipsă de obiectivitism şi — cuvântul e tare dar trebuie spus — de seriozitate pe care ni-a dat-o prin cuvântarea sa.

Germania în pragul războiului civil

Ştiriile venite din Germania sunt din zi în zi mai alarmante. Turburările se ţin lanţ în aproape toate oraşele. Bavaria, astăzi refugiul reacţionarilor şi revanşarzilor, sprijină încercările acestora de a relua puterea în imperiu. Armatele Reichului se găsesc concentrate la graniţa Bavariei, în vreme ce bandele vestitului căpitan Erhardt se organizează şi se pregătesc să treace în Thuringia. Reacţionarii din Pomerania, Silezia, Prusia de răsărit şi Meklenburg, alături de Bavaria, lucrează pentru a reintrona vechile stări dinainte de război proclămând deocamdată dictatura militară. Mişcările separatiste, acţiunea elementelor şoviniste reacţionare şi turburările muncitoreşti toate acestea constituesc condiţiuni favorabile pentru dezlănţuirea anarchiei. N'ar fi o revoluţie, căcia aceia ar avea un scop precis, acela de pildă de a înlocui un regim prin altul, ci ar fi starea cea mai nenorocită pentru o societate: anarchia.

Guvernul central afirmă că este încă destul de tare ca să menţină ordinea. Faptele nu confirmă de loc această afirmaţie. Dimpotrivă, ele dovedesc nu numai slăbiciunea guvernului Stresemann, ci. lucru mai grav, lipsa unei voinţe de ordine.

Germania trece acum printr'o criză ale cărei urmări îi pot fi mai grele decât suferinţele războiului. Infrigurată de zăpăceală lumea germană este pe punctul de a se arunca în vâltoarea anarhiei. Putea va cabinetul Stresemann să înfrângă forţele distructive şi să readucă liniştea în Germania? Iată o întrebare la care nu e uşor de răspuns. Să nădăjduim că spre binele Europei forţele ordinei vor învinge şi că trezită din zăpăceala de azi, Germania nu va cădea în ghiarele anarhiei.

„Episcopul Ardealului" la Papa

Am anunţat acum două săptămână, că „Episcopul Ardealului" cum se întitulează şi astăzi P. S. sa contele Majláth dela Alba-Iulia, s'a dus la Roma pentru a se plânge Papei contra tratamentului şcolilor ungureşti dela noi. Am arătat atunci, cât valorează declaraţia maghiară conform căreia protestul la străinătate nu se va produce decât după-ce se va fi protestat şi la guvern şi la Palat. In legătură cu aceasta a trebuit atunci să constatăm, că deşi protestul la străinătate era hotărât ca ultimă eventualitate, conducătorii maghiari de aici au recurs întâi la Liga Naţiunilor, şi numai după aceia la guvern. Acum, înainte de a se recurge la forul suprem, care este Regele, Episcopul Majláth a fost trimis la Vatican, unde a fost primit alaltăeri în audienţă. Se explică acum, de ce delegaţia trimisă de partidul maghiar la Rege şi-a cerut amânarea audienţei, — pentruca întâi să vină ştirea dela Roma, firesţe, cu intenţia de a'l impresiona pe Suveran.

Ceeace ne interesează în legătură cu această audienţă a „Episcopului Ardealului", este, dacă P. S. Sa s'a simţit obligat să informeze pe sfântul Părinte şi despre faptul că în calitate de episcop cu jurământ către statul român, P. S. Sa a trimis acum un an la „Marianum" cunoscutul ordin Nr. 766, îndemnând la nesupunere faţă de statul român!

La magazinul de mode

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand

No. 5

care este recunoscut pentru preturile eftine si serviciul promt a sosit un mare asortiment de marfuri.

Stofă engleză şi franceză pentru paltoane si haine.

Plus biber maron şi gri.

Plus silschin negru.

Plus caracül.

Mare asortiment de paltoane pentru bărbaţi şi stofe pentru pardesiuri.

Preţuri fixe şi ieftine!

Telefon: 4-79.

3069

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

Bijuteria „SINGHER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38.

Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

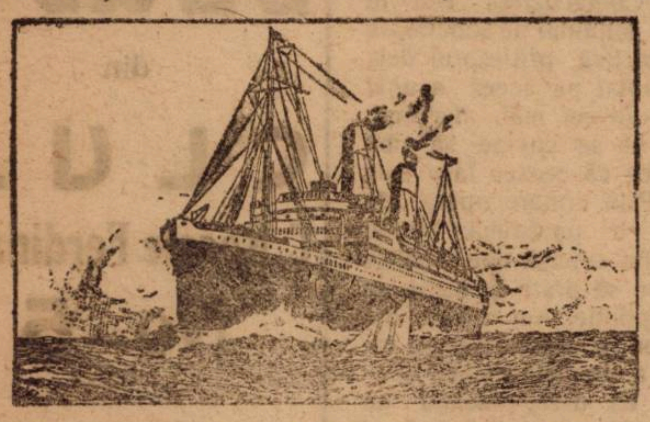

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Se capătă pe lângă preţuri avantajoase haine, gata pentru bărbaţi, paltoane si raglanuri la magazinul
Löb, Baumzweig si Fiul
Cluj, Calea Regele Ferdinand 34. (fost Str. Wesselényi). Vis a-vis de Cinema „Urânia".
2726-2
Pregătim ori ce comandă după măsură în timp de 48 oare luând garanţie.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Cele mai noi pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21. (Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Cărţi, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

Cocs de prima calitate!
dela fabrica de gaz se află de vânzare în detail sau per vagon la
Fabrica de Gaz
3144 Cluj.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

METALLUM

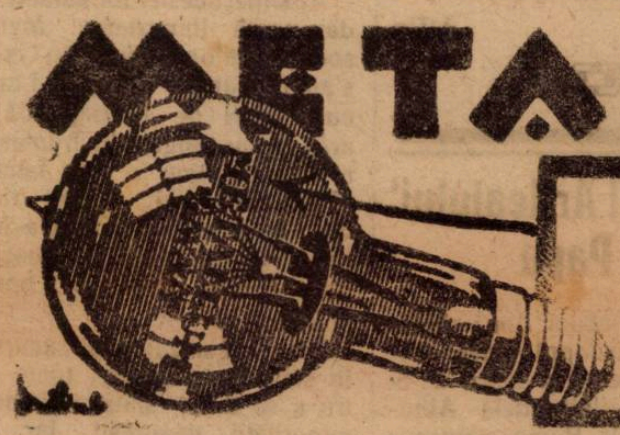

Cel mai bun bec!

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** **Strada Poştei No. 39.** **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

TELEGRAME

Gravele evenimente din Germania

Lovitura naţionaliştilor bavarezi — Separarea Bavariei de Reich — Răsturnarea guvernului constituţional bavarez şi instituirea dictaturei militare

München. — In ziua de 8 Noemvrie von Kahr a proclamat dictatura în Bavaria, declarând guvernul Knilling înlăturat. Generalul Ludendorf a fost numit comandant suprem al Bavariei, Hit ler, consilier politic, şi Lossow ministru al aparării. Ca primministru, Kahr a numit pe Röbner, fostul prefectul de poliţie.

Franţa şi lovitura din Bavaria

Paris. — *Poincaré a telegrafiat ambasadorului din Berlin că Franţa nu va tolera lovitura reacţionară. Demersul lui Poincaré a fost provocat de intervenţia republicanilor germani cari au cerut ambasadorului francez părerea asupra atitudinei în cazul unei lovituri militare.*

Cine sunt organizatorii loviturei din München?

Berlin — Din Nürnberg şi Stuttgart se anunţă că von Kahr şi von Lossov nu sunt partizanii loviturei din München conducătorii ei fiind numai Hitler şi Ludendorf. Trupele Reichswehrului, de sub comanda lui Lossov luptă contra bandelor în armatele lui Hitler.

Guvernul din Berlin şi lovitura din Bavaria

Măsurile luate contra Bavariei

Berlin. — Pentru înlăturarea guvernului bavarez guvernul Reichului a ordonat suspendarea oricărei comunicaţiuni spre Bavaria, deasemenea încetarea oricărui transport până se vor restabili condiţiunile constituionale.

Proclamaţia guvernului din Berlin către poporul german

Berlin. — Guvernul Rechului a lansat o proclamaţie către poporul german împotriva loviturei din München unde bandele înarmate au înlăturat guvernul bavarez, au arestat pe primul ministru Knilling îndiăznind să formeze un guvern pentru întreaga Germanie pretinzând ca generalul Ludendorf să primească a fi conducătorul destinelor poporului german. Guvernul Reichului consideră cele întâmplate la München nule; oricine va sprijini revolta va fi considerat ca trădător. Toate măsurile pentru reprimarea loviturei naţionaliste au fost luate de guvernul Reichului, care va proceda cu ultima energie.

O delegaţie bănăţeană la Rege

Mai multe comune din Banat protestează contra cedării lor Iugoslaviei în schimbul Jombolei

Timişoara. — O delegaţie a comunelor Modoş, Toader, Pardeni, Feni şi altele cari conform unor versiuni ar urma să se cedeze Iugoslaviei: în schimbul comunei Jombolea, s'a prezentat azi la prefectura judeţului, sub conducerea domnului senator Const. Diminescu, şi a protestat contra cedării lor la Iugoslavia.

Domnul prefect Coste i-a asigurat, că nu există o convenţie de acest fel a comisiei de delimitare a frontierei şi că numitele sate s'au alarmat de prisos.

Totuş delegaţiunea a hotărât să se prezinte în această chestiune şi la M. S. Regele şi a şi plecat la Bucureşti.

Aranjarea platilor comercianţilor romani in Elvetia

Eri dimineaţă creditorii elveţieni întruniţi la Banca Naţională, au încheiat convenţia definitivă asupra plăţilor comercianţilor români în Elveţia. După acestea d-l Oromolu, guvernatorul Băncei Naţionale, a oferit un banchet la Capşa reprezentanţilor elveţieni şi delegaţilor comerţilor români cari au condus tratativele.

— **Olimpiada societăţii culturale „Haladas".** Societatea culturală „Haladás" îşi va ţine prima sa olimpiadă literară în ziua de 10 Noembrie c. la orele 10 şi jum. a. m. la Teatrul maghiar din localitate.

Cu această ocaziune se vor reprezenta piese şi lucrări de ale scriitorilor din Oradea Mare, care vor fi executate tot de artişti din Oradea Mare.

Reclame este sufletul comertului

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă, 10 Noemvrie: „Heidelbergul de altădată."
Duminică, 11 Noemvrie (Seara): „Morcovel" şi „Scampolo".
Marţi, 13 Noemvrie: „Duşmanul poporului."
Joi, 15 Noemvrie: „Papa."
Duminică, 18 Noemvrie (Matineu): „Gheorghe Lazăr."

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

(fost Universităţii)

Duminecă, 11 Noemvrie

Paganini

Dramă istorică în 6 acte. In rolul principal: CONRAD VCIDT şi EVA MAy. Amorul şi calvarul marelui virtuoz de muzică faţă de ducesa Marsini. Maestrul condamnat la moarte cu muzica lui din urma zăpăceşte soldaţii şi poporul şi fuge de sub gilotină. **Film superb fără de pereche!**

Luni, 12 Noemvrie

Ilona

Cinema Urania

Duminecă, 11 Noemvrie

Aventurieră din Monte Carlo

(Răscoala cobililor)

SERIA II.

Mare dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Misterele ţărei libere ai ruletului şi jocurilor în cărţi. Trei sute de europeni înaintea curţei fără apel ai barbarilor. Mare senzaţie de film.

Luni, 12 Noemvrie

Aventurieră din Monte-Carlo Seria III.

Cinema Apollo

Duminecă, 11 Noemvrie

Stelele Vestului

Extraordinar de interesantă dramă în 6 acte. In rolul principal: DUSTIN FARNUM. Istorie arhiplină de aventuri prime,dioase mexicane.

Intre pirăţi şi fiare

Luni, 12 Noemvrie

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Recomandăm cu ocazia postului de Crăciun 3168

care să începe în 25 l. c. uleiu de bostan (dovleac), floarea soarelui şi cânepă presate de noi Vindem pe preţuri curente şi eftine arătând mustră atât noi cât şi reprezentantul nostru:

Boskovitz Lajos
Cluj. Telefon 459.
Fabrica de Uliuri Aradană Soc. pe Actii Arad. o Telefon 135.

Gratis
nicăiri nu poţi căpătă
mantale tricotate, ciorapi, cămeşi pentru bărbaţi, articli de modă pentru bărbaţi, porţelane şi sticlării, Jucării, Geamanţane
însa le poţi căpăta mai
gratis
dacă le cumperi la
2788
MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Expoziţie permanentă de orice articli! Să deschide expoziţia de Crăciun pentru jucării de copii!

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.
Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc. fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2714-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

ATENTIUNE!
Suntem în ziuă gratisă!
Incercaţivă norocul!
Dacă participă la târgul nostru ocazional care ţine până în 30 Novembrie oricine o zi
cumpăra
gratis
dacă cumpără cele necesare
in ziua gratisa
Târgul ţine până
in 30 Novembrie.
Se pun în vânzare:

Cartoane, deline	25·50
Batist	25·50
Flanele . . .	32·50
Pânză pentru trusouri calitatea I.	38·50
Stofe de lână 140	110·—
Ciorapi pentru bărbaţi . . .	13·50
Ciorapi pentru dame de iarnă .	15·50
Cămeşi de trico	79·—
Cămeşi petru dame	89·—

etc. etc.

Se vând stofe pentru dame şi bărbăţi şi ori ce articli ne înşiraţi aici mai ieftin caşi preturile prezente!

Dick
Jakab si Fiul
magazinul Cluj, Str. R. Maria (Deák F.) 5
2457

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Mica publicitate

Se caută o bună bucătăreasă sau bucătar pentru o instituție de stat din Cluj. Informațiuni la ziar.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Paltoane pentru dame ultima moda parisiana

să capătă ieftin la magazinul

Löb, Baumzweig si Fiul

Cluj, Calea Regele Ferdinand 34, (fost Str. Wesselényi M.)
Vis a-vis de Cinema Urânia.

3126-1

Pregătim după măsură paltoane pentru dame luând garanție.

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu, fața nu mai este urata.

Kaiser-Borax

face fața albă si moale. 2474-3

„BERE DIN TURDA"

„Rador 172 2243

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypeiz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.

Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Lepage-„Condica de Termene pentru avocati 1924"

va apărea în cursul Noemvrie cu textul compiect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România-Mare** și al notarilor publici, în mărime de 20/25 cm. legată în jum. pânză și tipărită pe hârtie albă, în măsura abonamentelor făcute din vreme, într'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea îndeplini decât pe un preț mai mare de retipărire. Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și III.

Libraria LEPAGE Cluj. Editorul Condicei de Termene pt. avocati.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„Aesculap"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 18 6.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13. „Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Motoare

de benzină 6 și 14 HP
Strunguri de precizie

și ori ce fabricat al fabricei „ASTRA" ARAD 2147

In deposit permanent cu prețuri originale de fabrică la

EMIL BLAGA CLUJ.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

THE ROYAL MAILLINES

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

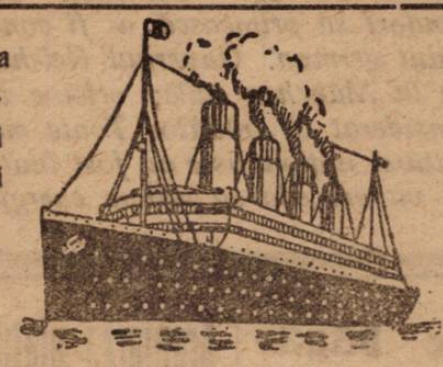

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic și America de sud, etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 941 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Marți 13 Noemvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI TARIFELE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ I. 5091

Zvârcolirile demagogiei

Se știe că profesorii, institutorii și învățătorii au cerut sporirea salariilor. Toată lumea este de acord în a socoti că cererea dăscălimei este cu totul îndreptățită. Scumpetea traiului este atât de mare încât cu salariile pe cari le primesc profesorii de orice categorie, ei nu pot face față necesităților existenții. Nu se putea însă că în această chestiune să nu se amestice acele partide politice cari stau veșnic la pândă după împrejurări lesne de exploatat în nota demagogică. Agitatorii s'au pus pe lucru. Unul băgând intrigi altul păcălind pe cei mai slabi de îngeri un al treilea strecând îndemnuri, oamenii aceștia au reușit să producă oarecare agitație în rândurile dăscălimei. In modul acesta ei încearcă să facă chestiunea aceasta un prilej de agitație care să servească scopuri politice. Agenții țărăniști îndeamnă pe învățători și profesori să-și dea demisiunile în bloc din învățământ. Înțelege oricine ce consecințe dezastroase pentru bunul mers al învățământului ar avea o astfel de atitudine.

Astăzi când mai mult decât oricând suntem datori să luptăm cu toate forțele pe frontul cultural, o demonstrație de natura aceasta ar însemna o slăbire cu urmări foarte grele pentru victoria noastră culturală. Dar cumințenia, patriotismul și simțul de datorie al întregului corp didactic vor ști să nu se lase ademenite de glasul demagogiei. In privința aceasta nu ne este îngăduită nici o îndoială fiindcă dăscălimea noastră a dat până astăzi nenumărate dovezi despre înțelepciunea și dragostea sa față de interesele superioare ale națiunei.

La rândul său guvernul a făgăduit prin glasul domnului Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, că va face tot posibilul pentru a satisface justele cereri ale corpului didactic în raport cu posibilitățile financiare ale statului. Fiindcă greutățile prin care trece statul sunt atât de mari, încât din partea tuturor se cer sacrificii. Declarațiile domnului ministru de finanțe sunt liniștitoare pentru profesorime, care având cuvântul guvernului poate să fie sigură că situațiunea sa morală și materială se va îmbunătăți.

Dar în declarațiile sale d-l Vintilă Brătianu a avut cuvinte prin care denunțând pe demagogii și agitatorii de profesiune, a arătat care trebuie să fie adevărata concepție de guvernare. D-sa a spus cu drept cuvânt că un partid politic serios nu făgăduește nimic înainte de a ști dacă este în măsură să realizeze. *„Cu făgăduieli, a spus d-l Vintilă Brătianu, trăesc unele partide politice, dar cu ele și mor partidele cari recurg la făgăduieli“.*

In fraza aceasta a d-lui ministru de finanțe se cuprinde istoria întreagă a nouilor partide politice din Romînia de după războiu. In adevăr, țărăniștii și averescanii nu există ca organizații politice răsărite din necesitate de afirmare a unor curente și idei ale opiniei publice românești. Ele s'au născut din agitație și trăesc prin demagogie. Înțelegând că stările de după războiu și gradul de educație politică a maselor noastre, constituesc condițiuni prielnice pentru desvoltarea unei acțiuni de demagogie și agitație.

Incurajând orice tendințe de agitație și aruncând făgăduieli irealizabile în dreapta și în stânga ele au reușit să-și creieze la început o popularitate. Dar pe măsură ce a trecut vremea, lucrurile s'au liniștit și în societatea noastră eșită din matcă fiecare și a reluat locul de muncă, popularitatea aceasta s'a spulberat ca pleava în vânt. Fiindcă ea nu răsărise decât din agitație și n'a trăit decât prin demagogie. Și trăind numai prin făgăduieli, ele sunt în pragul falimentului politic astăzi când nimic din ceiace au făgăduit n'au realizat și când din ce în ce mai mult se desprinde din acțiunea lor minciuna și șarlatanismul politic. Conștiința publică luminată, își dă astăzi seamă că a avut de a face cu demagogi și șarlatani politici și despărțindu se de ei îi osândește prin aceasta la pieirea lor politică.

Chestia despăgubirilor de războiu

Incă una din chestiunile pe cari partidele și presa de opoziție au încercat s'o exploateze, se găsește lămurită prin declarațiile făcute în Cameră de dl ministru de finanțe.

In ședința de Vineri a Camerii, răspunzând unei întrebări a dlui N. Bălănescu, vicepreședintele Camerii, dl Vintilă Brătianu a dat explicațiuni amănunțite asupra acestei chestiuni arătând că guvernul a alocat deocamdată o sumă de 300 milioane care urmează să se distribue celor cari au suferit mai mult de pe urma războiului. Distribuția se va face după anumite norme ținându-se seamă de regulile de echitate. Comisiunile de distribuire oferă prin alcătuirea lor garanția necesară că distribuirile se vor efectua potrivit celui mai sever spirit de dreptate.

Declarațiile dlui Vintilă Brătianu, lămurind această chestiune, sunt menite să liniștească îngrijorările celor îndreptățiți la despăgubiri. Opinia noastră publică este în măsură să constate astfel încă odată solicitudinea guvernului actual față de toate necesitățile cari ne încearcă pe toți.

Discutia la Mesaj

Incheind discuția la mesaj, dl ministru I. G. Duca, a arătat importanța acestei discuții. Partidele politice au prilej cel puțin odată pe an să se înfățișeze țării cu un program de activitate politică mai mult sau mai puțin bine definit.

Discuția la Mesaj în această sesiune n'a adus prea mult. Partidul național a venit cu discursul dlui Maniu, plin de aceleași vechi afirmații, dovada unei crâncene sărăcii de idei. Partidul țărănist n'a adus nici el mai mult. In declarația dela Cameră ca și în discursul dlui Constantinescu la Senat, partidul țărănist s'a mulțumit a păstra aceeași atitudine dubioasă, care nu știe unde să se opreasc: la politica de extremă stângă dictată dela Moscova sau la ideia conservatoare care stăpânește simțemintele țăranului român.

Dar dacă pentru partide ideia de program pare a fi rămas încă o chestiune a viitorului, au fost câteva discursuri izolate cari reprezintă suficient un program fără a reprezenta un anume partid politic. Desigur în această categorie nu poate fi pus discursul dlui Matei Cantacuzino, care a făcut greșeala de a sintetiza toate ideile și toate programele, într'un întreg lipsit de logică și fatal și de unitate.

Remarcăm însă discursul P. S. S. Episcopului Roman Ciorogariu dela Oradea-Mare, care întrupează în bună parte conduita generală a politicei românești. P. S. Sa a vorbit despre necesitatea unei mai bine organizate contrapropagande în streinătate; despre nevoia consolidării interne și mai cu seamă despre instituirea unui regim de reală dreptate pentru Biserică.

Ceeace se strigă în afară împotriva noastră este încurajat de prea larga noastră bunăvoință. Vor minoritarii dreptate? E drept să li-o dăm. Și dacă ar fi să facem toată dreptatea până la capăt, ar fi să proporționăm numărul Bisericelor diferitelor confesiuni în proporție cu numărul credincioșilor. Dreptatea n'ar păgubi pe nimeni, dar ar reduce mult numărul prea mare la episcopiile catolice și reformate și le-ar înmulți pe cele ortodoxe.

Îngăduința prea mare ne slăbește. E deci timpul să fim energici și drepți.

Impărtășim în totul observațiunile P. S. Sale Episcopului Ciorogaru, cu o mică obieție numai. Credem că cele 2 ore pe săptămână de limba română impuse școlilor minoritare nu poate fi socotită ca o impilare. N'avem deci a ceda nimic pe această temă, pentru a face dreptate pe cealaltă.

Memoriile minorității maghiare

Intâia audiență la Palat — Audiența „Episcopului Ardealului“ la Papa dela Roma — La ce rezultat au dus zbaterile de șase luni ale fruntașilor minorității maghiare

Ne găsim la începutul acestei săptămâni în toiul machinațiunilor unguresti, puse la cale în chestiunea atât de mult dezbătută a școlilor confesionale, și se pare că după această zbuciu mare ajunsă la maximum, vom avea în sfârșit o acalmie a nervozității maghiare dela noi. Cel puțin aceasta este impresia, că după tensiunea maximă de acum culminată în protestele neîntemeiate și insultătoare ce s'au adresat și se vor mai adresa săptămâna aceasta Suveranului, conducătorii minorității maghiare ne mai având unde se duce, vor trebui să se liniștească un timp, până când vor începe d'a capo pelerinajul la București.

*

Acum, când întâiul memoriu către M. S. Regele a fost înmânat, ne putem socoti ajunși la stadiul de care vorbiam, și putem privi cu și mai multă obiectivitate la ceeace s'a urmărit prin zbuciumarea aceasta fără pereche a conducătorilor minorității maghiare Este lucru îndeobște știut, că regulamentul școlar din Septemvrie cit., contra căruia s'a protestat în fiecare săptămână la guvern, iar acum la Suveran, a dat ungurilor cel mai bun tratament școlar ce-l puteau visa după cinci ani de nesupunere a tuturor școlilor lor. Nu li-s'a închis prin regulamentul acesta nici o școală din cele înființate înainte de 1918 și nici din cele cari s'au înființat după aceea și aveau autorizație. Nici libertățile din școli nu li-s'au restrâns; se învață și astăzi în ele în aceiași limbă maghiară, atât numai că li-s'a impus și limba română, dar numai ca materie și ca limbă de predare a studiilor de stat, întocmai cum prevede tratatul de pace. Li-s'au mai impus apoi dispozițiunile legii ungurești în vigoare. lucruri cari nu sunt noui, pentrucă ar fi trebuit să le vedem respectate în toți cei cinci ani dela unire. Atât.

Dar în schimb li-s'a dat un privilegiu pe care nu visa nici unul din ei nici să'l dorească, necum să'l capete. Școliile călugărești, cari în toate țările predau în limba statului, au fost menținute ungurești dacă înainte de 1918 au intrat în sfera de atribuțiuni a unei episcopii. Peste 20 de școli secundare, la care aveam dreptul, pentrucă nu erau ale unui ordin unguresc, au fost lăsat ungurilor.

*

Și totuși regulamentul în chestiune a fost mereu atacat, s'au trimis săptămânal proteste contra lui, iar acum se protestează la Rege. Pentruce? Pentrucă „barbara“ și „nedidactica“ limbă românească a fost introdusă în școlile maghiare, ca materie, numai, așa după cum prevede tratatul de pace.

*

După atâtea zvârcolivi am ajuns deci să vedem chestiunea maghiară pusă cu toată stăruința. Iar ca un rezultat apropiat, ziarele maghiare anunță vizita în Ardeal a d lui secretar de stat al minorităților.

S'a ajuns astfel, în urma necontenitelor proteste, să se creeze o nouă concepție despre minoritatea maghiară. Intâi, s'a creat în toate domeniile o chestiune ungurească, al doilea, s'a monopolizat reprezentanța tuturor minorităților, pentru unguri și lucrul cel mai important, se pare că s'a ajuns la recunoșterea minorității maghiare ca o minoritate privilegiată, contrar principiilor constituției.

Aparența aceasta a lovit-o însă hotărârea de Vineri a consiliului de miniștri, care a declarat intangibil regulamentul școlar contra căruia se protestează.

„Naivitatea“ vinovatilor

Oficiosul bucureștean al partidului național se întreabă, cu naivitate: „Cine coboară prestigiul țării“?

Dela foaia iezuitismului național nu ne putem aștepta la altceva. Ziarul „România“ se face a nu ști nimic de atitudinea partidului național față de actul Incoronării, nici de comunicatul interpretat cum se cuvenea în parlamentul dela Budapesta. „România“ a uitat că la Viena se publica în românește o foaie care se chema „Ardealul“ și care ne înjura cu vorbele d-lui Vaida și cu articolele suratelor „Gazeta Transilvaniei“ și „Patria“. „România“ ignorează că partidul național a scos în franțuzește o broșură în care eram prezentați străinătății fals și odios, numai pentru a lovi încă odată în partidul dela guvern, dar nedându-și seamă că lovește în primul rând țara.

Naivitatea „României“ e cusută cu ață albă. Știm cine stă și susține din umbră pașii debiți ai unui slab început. Intrebarea e deci inutilă și ea nu scuză politica de până acum a partidului național.

Olimpiada scriitorilor unguri

Ziua întâi a concursului — Scriitorii și artiștii unguri din Oradea se produc în fața publicului clujan Banchetul — Cuvântările

Eri, Duminecă la ora 11 a. m. a avut loc la Teatrul Maghiar din localitate prima zi a așa numitei „Olimpiade" literare a scriitorilor unguri. Cu această ocazie s'au prezentat în fața juriului scriitorii și artiștii din Oradea-Mare.

Inainte de a arăta felul cum a decurs această festivitate, ne oprim un moment, pentru a arăta importanța serbărilor de acest fel.

Prin faptul că la aceste „olimpiade" participă rând pe rând toți scriitorii unguri din Ardeal, aceștia se fac cunoscuți personal de publicul din Cluj apoi, rând pe rând de publicul din celelalte orașe, unde aceste „olimpiade" se vor ținea succesiv. și astfel se realizează un contact mai strâns între cititori și scriitori.

Trebuie să recunoaștem că a fost o ideie fericită. Scriitorii români, cari luptă cu aceleași greutăți, au început nu de mult și ei o serie de șezători literare tot cu scopul de a realiza un contact mai strâns cu masa cititorilor.

Olimpiada scriitorilor unguri, este un bun prilej de a ne exprima regretul că scriitorii noștri nu persistă în calea apucată.

Trecând asupra „olimpiadei" trebuie să spunem că Oradea-Mare s'a presentat frumos. Scriitorii: Tabéry Géza, Gulácsy Irén, Bárdos, Marot, Korda, Kondor, Ruth Klára, Hilf au nume binecunoscute. Operele lor au fost declamate și jucate de artiștii teatrului din Oradea-Mare.

Un deosebit succes a avut piesa lui Tabéry: „Un bal la Cluj". Autorul e unul dintre cei mai de frunte scriitori unguri din Ardeal. Artiștii dela Oradea au fost la înălțime.

Cuvântarea de deschidere a fost ținută de directorul teatrului din Oradea Parlaghy. Dsa a arătat rolul Olimpiadei în viața culturală a maghiarimei din Ardeal.

Publicul a primit cu căldură manifestațiile artistice ale scriitorilor din Oradea.

*

După terminarea festivității, la ora 2 p. m. a avut loc în sala cea mică a Restaurantului New-York un banchet, dat în onoarea oaspeților. Au participat în afară de scriitorii și artiștii dela Oradea, scriitorii și artiștii unguri din Cluj, în frunte cu dl Dozsa, președintele Asociației Literare a ungurilor din Ardeal precum și gazetari români și unguri din Cluj. Au vorbit dnii Janovits, directorul Teatrului Maghiar din Cluj, dl Dozsa, dr Szánto și dr Cațian dela Oradea, Osváth Kálmán dela Tg.-Mureș, scriitorii ciujeni, Nyirő și Gara Ákos. La salutul adresat representanților presei române de către dl Janovits, a răspuns dl Ion Clopoțel.

Din partea Societății „Haladás" (Progresul) inițiatoarea acestor serbări, a vorbit dl Szentimrei, mulțumind participanților.

Dumineca viitoare vor veni la Cluj scriitorii din Tg.-Mureș.

B.

Viața sportivă

Rezultatele întrecerilor de footbal de ieri

Cluj. *Victoria—KKASE 3:1 (0:1)*

Echipa „Victoria" pare slăbită în prima repriză, când comercianții marchează prin Kronstädter un gool. In a doua repriză, „Victoria" își revine marcând un gool prin Krishofer. La sfârșitul jocului mai marchează Fazekas și Matauch câte un gool. Jocul nu ne-a prezentat nimic deosebit, poate din cauza prea marei îngăduințe a arbitrului Grimm. „Victoria" a atacat mult, dar comercianții se apărau înverșunat. Cu toate aceste nu au putut păstra rezultatul din prima repriză. In „Victoria" în locul lui Barabáș și Istvánfi au jucat Pop și Megyeri. Prin acest match s'a decis soarta echipei comercianților: ajunge ultima în clasamentul de toamnă.

Rezultate din provincie

Timișoara. *Unirea—TMTE* 5:2 (2:1). Echipa muncitorilor din Timișoara nu a putut juca în contra „Unirei" cu succesul senzațional cu care a jucat zilele trecute contra echipei „Kinizsi". Conducerea o au muncitorii prin goalul lui Tänzler. „Unirea" marchează un goal prin Kozovits și Holz (3). Al doilea goal al muncitorilor e marcat tot de Tänzler. Arbitru Vinkie (Cluj).

Kinizsi—TAC 2:1 (0:1). Arbitru Keller.

Tg.-Mureș: *MTK=MMTE* 5:0 (1:0).

Sibiu: *Șoimii—NSE* 2:1 (1:1)

Arad: *AMTE—CS. Vulcani* 2:1 (1:0).

Brașov: Sâmbătă, *Gloria CFR* din Arad bate *Olimpia* cu 2:1 (2:0), iar Duminecă aceiași echipă bate *Brașovia* tot cu 2:1.

Lupeni: *AAC—Jiul* 1:0 (1:0). Joc dur. Jucătorul Arădanu din Jiul și a frânt brațul.

Petroșani: *Camp—CFR* Cluj, 2:1 (1:0).

Oradea Mare: *Macabea—Bihorul* 1:1 (1:0.

Salonta Mare: *NAC* (Oradea) *NSCMT* 2:2 (2:1)

Satu Mare: *Olimpia—Barkohba* 2:1 (1:1).

Succesele echipei Universitatea

Am anunțat că echipa „Universitatea" din Cluj a învins șampioana Lyonului cu 4:2. Știrile mai noui ne aduc vestea că echipa românească a repurtat o nouă victorie bătând șampioana din Grenoble cu 3:0 (1:0). La Torino în Italia, unde sportul este foarte desvoltat, studenții clujeni au jucat nedecis (0:0) cu reprezentativa din Torino. Aici studențimea italiană a primit cu mari festivități echipa română. Revistele sportive au apărut în ediții speciale. Ziarele au consacrat articole întreg echipei românești numind o cea mai bună echipă studențească de footbal de pe continent. La sfârșitul matchului echipierii români au fost duși pe umeri în oraș.

Echipa românească a jucat azi Duminecă la Zagreb cu puternica echipă „Haşka". Rezultatul nu se cunoaște încă. Universitarii se reintorc la Cluj Marți seara.

Rezultate din streinătate

Budapesta. — Ieri, Duminecă, s'a jucat finala pentru clasamentul de toamnă. Matchul a fost disputat între MTK, șampioana Ungariei și UTE, a doua echipă a Ungariei.

Matchul a rămas nedecis (1:1). Goolul echipei MTK l'a marcat Molnar, iar al echipei UTE Szidon.

Tot ieri, s'au disputat următoarele matchuri pentru șampionatul de categoria I-a: „Clubul 33"—Vasas 1:0 (1:0); BTC—VAC 4:2 (3:0); FTC—Zuglo 3:0 (1:0); III. Ker.—UTSE 2:0 (2:0) iar Törekvés—KAC 4:0 (1:0).

B.

Teatrul maghiar

Regina Tangoului

Operetă în 3 acte de Brammer și Grünwald. Muzica de Lehar

Teatrul Maghiar din localitate a reprezentat Vineri seara o nouă operetă de Lehar: „Regina Tangoului".

Muzica lui Lehar are calitățile și defectele ei cunoscute. Opereta de aseară n'a fost nici mai bună nici mai rea ca celelalte operete ale popularului compozitor vienez.

Libretul însă nu ne-a satisfăcut. Acțiunea se clădește pe o intrigă copilărească, rău condusă.

Cu toate aceste opereta va face serie. Cele câteva arii, duete și un quartet reușit, precum și câteva spirituale inovații în desfășurarea scenică a piesei vor atrage desigur publicul. La aceasta însă contribue mult și buna interpretare a rolurilor.

Rolul titular a fost susținut de Zöldhelyi Ana. Vocea melodioasă și un joc de scenă minunat i-au asigurat un succes meritat. In rolul Collette-i, am aplaudat pe dra Lilica Neményi, care prin exuberanța și drăgălășenia ei naturală a dat acestui rol o strălucire neuitată. Vocea sa, fără prea mare intensitate, dar limpede și caldă precum și un joc de scenă viiou au contribuit ca rolul Collette-i, să fie o adevărată creație. In scena spaniolă mai ales, a fost neîntrecută. — Partenerul său, dl Berky Iosca, precum și dnii Tolnay, Sümegi și Leővey au fost la înălțime. In schimb nu ne-a satisfăcut corul compus din elemente fără calități și cari dau un aspect comic chiar scenelor serioase, prin înfățișarea lor, de multe ori ridicolă.

Montarea a fost mulțumitoare.

B.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

INFORMAȚII

— **Sosiri.** *Mâine dimineață la ora 10 va sosi în localitate dl I. Tătărescu, subsecretar de stat la interne. D-sa va avea Miercuri o conferință administrativă cu primpretorii județului Cojocna.*

Sâmbătă va sosi în localitate dl Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor și al artelor.

— **Meseriași români persecutați de către patronii minoritari.** Câțiva chelneri români din localitate ni s'au plâns, că niciodată nu pot obține posturi la localurile mai importante din orașul nostru, întrucât chelnerii minoritari veniți din Budapesta sunt preferați de către patronii unor asemenea localuri cari în majoritate sunt tot minoritari.

Abținându-ne dela orice comentarii, credem de datoria noastră ca cele arătate mai sus să le aducem la cunoștința autorităților.

— **Dela oficiul de incartiruire.** Domnul Prefect al poliției care e însărcinat și cu conducerea aplicărei legei rechizițiilor de locuințe a primit un ordin dela Ministerul de interne după care cu începere de azi chiar se va face revizuirea tuturor bonurilor de rechiziție eliberate de biroul de închiriere.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *În seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Național cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith" cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Național din București și unul din fruntașii scenei române.*

— **Bugetul orașului.** Domnul Dr. Moga consilierul financiar al orașului a terminat întocmirea noului buget al Primăriei orașului.

Săptămâna viitoare d sa îl va prezenta consiliului orașului spre discuție.

— **Dela Conservator.** Comitetul școlar al Conservatorului învită pe părinții, tutorii și corespondenții elevilor la adunarea generală ordinară ce se va ține Duminecă, 13 Noemvrie curent, ora 11 a. m. în sala cea mare a Conservatorului.

— **Controlul încetățenirilor la Cluj.** In urma cunoscutului ordin ministerial din săptămâna trecută, privitor la controlul nouilor cetățeni, Primăria Clujului a luat toate măsurile pentru a începe controlul. In acest scop va numi zilele acestea o comisie compusă din profesori universitari și din cetățeni, inclusiv un reprezentant al minorităților, pentru începerea controlului. Controlul se va face la secția militară a Primăriei.

— **Bibliografie.** A apărut No. 12 din revista „Fierul" cu următorul sumar în românește: „Wickers și Reșița", „Situația industriei fierului în Ruhr"; „Piați restante aprobate"; „Licitațiuni"; „Piața streină" și bogat material informativ de specialitate.

— **Aș i ocupa** la un domn mai în vârstă sau la o familie inteligentă postul de bucătăreasă sau menajeră. Adresa la administrația „Infrățirea".

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— Se **aduce la cunoștința** celor interesați din partea președinției Reuniunei Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj (tuturor membrilor precum și tuturor bresiașilor români), că sediul Reuniunei a fost mutat din Palatul Banffy în Palatul Camerei de Comerț intrarea prin Piața Cuza Vodă.

Pentru orice informațiuni și relațiuni, înscrieri noui și plata cotizațiilor stă la dispoziție Biroul Reuniunei în fiecare zi între orele 4 și 6 p. m.

Toți membrii sunt îndreptățiți și rugați de a frecvenția sălile Reuniunei, având la dispoziție reviste și jocuri distractive (biliard, șah, domino, etc.).

Deasemenea sunt rugați de a dona — în limita posibilităților — cărți și broșuri pentru complectarea bibliotecii noastre.

— **O lămurire.** Domnul Eug. Ghica, fost subșef de serviciu la Siguranța din Cluj, ne roagă să arătăm că detașarea d-sale dela Cluj la Constanța nu are nici o legătură cu ancheta făcută de dl Romulus Voinescu la Siguranța locală, ci ea s'a făcut numai în interes de serviciu.

*

Mâine la ora 10 are loc la Prefectura județului ședința comisiunei de incartiruire.

— **Știri artistice.** Din Viena ne vine știrea plăcută că domnișoara Constanța Bădescu, fica domnului general Dr. Gh. Bădescu din localitate, a fost primită în cursul superior al academiei înalte de muzică din metropola Austriei. Domnișoara Bădescu care a absolvat conservatorul din Cluj, clasa piano, a fost primită cu entuziasm în clasa de canto al acestei mari instituțiuni de artă și faptul că dintre trei eleve fa fost singura admisă la cursul superior de canto ne face să întrevedem în d-sa o viitoare mare artistă română. Cum Operile Române duc lipsă de elemente destoinice românești ne mândrim cu acest succes repurtat de o conațională a noastră și vom urmări ascensiunea ei cu mult interes și cu toată solicitudinea.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb. 2744-1

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2682

Marea adunare generală
a comercianților și industriașilor din Cluj

Deschiderea adunărei — Cuvântarea dlui dr. Evian, preș. Sfâtului negustoresc Durerile negustorilor — Suprimarea legei contra speculei — Impozitele — Suprimarea sau pauşalizarea impozitului pe cifra de afaceri — Cuvântarea dlui Simionescu, directorul general al finanțelor — Cuvântarea dlui Richard Tufli Alte cuvântări — Moțiunea — Pregătirea congresului general al comercianților și industriașilor

Ieri dimineață la orele 10 a avut loc în sala „Reduta" adunarea generală a comercianților și industriașilor din Cluj, convocată de Sfatul Negustoresc. Rostul acestei adunari a fost constătuirea tuturor comercianților și industriașilor locali pentru o precizare a atitudinei pe care trebuie să o aibă la congresul general dela București.

In vederea acestui congres pe ziua de ieri s'a ținut în întreg Ardealul și Banatul mari adunări pregătitoare — Congresul general de București va avea loc în zilele de 9 și 10 Decembrie.

Adunarea de eri a fost de o deosebită importanță pentru viața economică a Ardealului, atât prin marele număr de negustori și industriași cari au luat parte cât și prin însemnătatea chestiunilor cari au fost desbătute.

Au luat parte la această mare adunare peste 250 de persoane reprezentând 12 organizațiuni negustorești și idustriale.

Din partea oficialității au luat parte la desbaterile adunărei dnii: Sept. Mureșianu, prefectul județului, Oct. Ualea, primarul orașului, C. Simionescu, directorul general al resortului de finanțe și alții.

Adunarea avea un biurou format din dnii: Dr. Evian, președintele Sfatului Negustoresc ca președente iar ca membrii au fost dnii: Richard Tufli, Jilescu, Somogyi și Schwartz.

Discuțiile s'au început la ora 10 și jum. prin interesanta cuvântare a dlui Evian

Cuvântarea dlui Evian președintele Sfatului Negustoresc din Cluj

Dr Evian luând cuvântul spune: „Am ținut în vara trecută două congrese. Acestea au avut un efect incontestabil întru cât am obținut dela dl Simionescu, directorul general al finanțelor, ca comercianții și industriași să fie scutiți de plata integrală a impozitelor fixate de primele comisiuni și Dsa a admis ca până la judecarea apelurilor să se plătească numai jumătate din impozite.

Astăzi noi cerem suprimarea legii speculi de oare ce ea opasă greu asupra vieții economiice, paralizând spiritul de inițiativă al negustorimii.

Impozitele

Negustorii și comercianții cer pauşalizarea impozitului pe cifra de afaceri

Continuând, d-l Dr. Evian ia în discuție chestiunea impozitelor la care sunt supuși comercianții și industriașii.

D-sa spune că cea mai mare greșeală ce se face este aceea când pentru evaluarea veniturilor unui comerciant sau a unui industriaș sfatul se conduce după principiul indiciilor exterioare și după cifra afacerilor. Pentru evaluarea veniturilor singurul criteriu echitabil este cercetarea registrelor. Din aceste registre nu mai se poate constata precis valoarea veniturilor.

D-l Evian cere ca în comisia de evaluare a venitelor să fie și câte un reprezentant al diferitelor branșe negustorești sau industriale.

Cuvântarea d-lui Simionescu, directorul general al resortului de finanțe pentru Ardeal

Primit cu ovații, d-l Simionescu se arată satisfăcut că vede că prin acțiunea primită, nu se urmărește numai satisfacerea intereselor personale ci satisfacerea intereselor generale ale țărei.

Țara noastră trece printr'o grea criză. In lupta pentru înlăturarea acestei crize trebuie să facem front comun — consumatori, producători și comercianți.

D-l Dr. Evian răspunzând d-lui Simionescu îi mulțumește pentru frumoasele cuvinte de încurajare adresate negustorimei.

Cuvântarea dlui Somogyi, mare comerciant

D-l Somogyi declară că comitetul organizator al congresului care va interveni n'are motive motive serioase să creadă că va obține o reducere de 75 la sută pe C. F. R. pentru toți negustorii și industriașii cari vor lua parte la congresul dela București.

Clujul trebuie să fie reprezentat cel puțin prin 200 de delegați.

Ce se va cere la congres

In continuare d nul Somogyi spune:

Congresul se va ocupa cu legea speculei pretinzând abrogarea și acordarea deplinei libertăți a comerțului, suprimarea impozitului pe cifra afacerilor, iar întrucât aceasta deocamdată nu ar fi posibil, transformarea lui în pauşal și revizuirea impunerilor acum făcute.

In cele din urmă d-l Somogyi mulțumește presei pentru sprijinul dat negustorimei în lupta ei.

Cuvântarea dlui Richard Tufli

Dl Richard Tufli, fost ataşat comercial la Praga, profesor și un apreciat cunoscător al vieței noastre economice rostește o frumoasă cuvântare. Dsa în cepe prin a face un sugestiv tablou a situației precare create negustorilor din cauza marei crize economice prin care trece astăzi țara noastră.

„Lupta pe care am primit-o noi nu este, — spune dl Tufli — acțiunea unei singure clase sociale pentru că ea nu urmărește altceva decât satisfacerea intereselor tuturor claselor sociale. Acesta este cel mai puternic motiv care mă face să cred în apropiata victorie a cauzei noastre. Succesul acțiunei noastre depinde de câtă perseverență și de câtă solidaritate vom fi în stare să punem în lupta ce am pornit".

După dsa dl Jilescu ține apoi o însuflețită cuvântare arătând nevoia solidarității tuturor negustorilor și comercianților, singura care poate asigura succesul.

Mai vorbește dl Schwartz după care dl Evian dă cetire moțiunii care a fost primită cu unanimitate.

Moțiunea

Prin această moțiune se cer: suprimarea legei contra speculei, sistarea imediată a procdeurilor penale îndreptate contra negustorilor și comercianților în baza acestei legi, sistarea tuturor sentințelor neexecutate încă, revizuirea tuturor impunerilor de către o comisiune în care să fie și câte un reprezentant al negustorilor sau industriașilor după branșe, responsabilitatea căilor ferate pentru toate pierderile suferite de negustori în timpul transporturilor și achitarea imediată a valorei mărfurilor pierdute sau stricate din cauza întârzierei, desființarea serviciului de camionaj al CFR., aranjarea definitivă și prin lege a chestiunei repaosului dumineca], suprimarea taxelor comunale la cari sunt supuși negustorii și industriașii, aranjarea prin lege a dreptului de vot al comercianților și industriașilor, desființarea impositului pe cifra de afaceri sau generalizarea pauşalizărei acestui impozit și la comercianții și industriașii mari.

In fine se hotărește ca în fiecare zi, până la 9 Decemvrie toate prăvăliile să fie închise pentru 5 minute la ora 11 pentru menținerea vie în spiritele negustorilor a zilei în care va avea loc congresul dela București.

Adunarea a luat sfârșit la ora 2 p. m.

Alfio P.

Veniți la

Conferințele Presei

cari încep Joi 15 Noemvrie, în sala Prefecturai județului Cluj, cu conferința dlui Prof. univ. dr Ion Lupaș, despre „Istoria Presei române ardelene." Inceputul ora 9 seara. Intrare Lei 5. Bilete la Librăriile „Cartea Românească" și Anca.

*

Toată elita intelectuală a Clujului, profesorii universitari corpul didactic, ofițeri, funcționari, superiori, reprezentanții autorităților, studențimea, și ziariștii își dau întâlnire Joi la Conferințele Presei, în sala Prefecturei de județ.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

O gospodină economă întrebuințează:
„SIDOL"
pentru curățitul metalelor,
„SIRAX"
pentru frecatul și spălatul mâinilor și
„AZUROL"
albastru indigo de rufe.
Se obține în toate prăvăliile din această branșă.
„Rador" No. 357. 3115.

Proprietarul de pământ
Henrik Danzinger
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.
Oferă pentru cumpărare căsi, vile, moșii castaluri, păduri, terenuri virane. Primește orice comision.
3170
Onorariu numai în cazuri cari au avut succes.

„Lebeda"
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

CENTRAL BAR
IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir
numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a prof. Mesüge și Constant.
Si inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

TELEGRAME

Ex-Kronprinţul se ţntoarce în Germania

Paris — Din Amsterdam se anunţă oficial că ex-Kronprinţul a plecat din Olanda şi a trecut frontiera germană, îndreptându-se spre Silezia. Aliaţii întruniţii la Haga au decis adoptarea deciziunei conferinţii ambasadorilor relativ la întoarcerea ex-Krouprinţului.

Comemorarea armistiţiului

Londra — Eri a avut loc în întreaga Anglie aniversarea armistiţiului. Regele şi Regina însoţiţi de întreg guvernul şi de primminiştrii dominilor au participat la serviciul religios la Wesminster.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

(fost Universităţii)

Luni, 12 Noemvrie

Ilona

Dramă măreaţă în 5 acte. In rolurile principale: ARNOLD KORFF şi LYA PUTTY. Film cu subiect maghiar. Rolurile sunt jucate în costume ungreşti. Felul de gândire şi modul caracteristic de a trăi al magnaţilor unguri

Cinema Urania

Luni, 12 Noemvrie

Aventuriera din Monte-Carlo Seria III. (Procesul Stanley)

Dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal: HELENE RICHTER. Aventuri îngrozitoare între cabilii din Maroc. Trei sute de europeni înaintea curţei fără apel ai barbarilor.

Cinema Apollo

Luni, 12 Noemvrie

Intre piraţi şi fiare

Senzaţională dramă de aventuri în 5 acte. Film Harafi! O mulţime de fiare sălbatice din menajeriile lui Hazenbeck, renumitul proprietar de animale. Film excitant şi înspăimântător. Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.

„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Prabusirea loviturei din Bavaria

Arestarea lui Ludendorf şi Hitler

Berlin — Agenţia „Wolff" anunţă oficial că trupele lui von Kahr au arestat azi după amiazi pe Ludendorf şi Hitler. Ştirea aceasta înseamnă prăbuşirea complectă a loviturei.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi, 13 Noemvrie: „Duşmanul poporului."
Joi, 15 Noemvrie: „Papa."
Duminică, 18 Noemvrie (Matineu): „Gheorghe Lazăr."

De vânzare

case, ville, moşii

complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Edict de licitaţie

Nr. 22/923. pentru escontentarea pretenziunei de lei 100.000 şi aci a Băncii de Agricultură şi Casa de Economie S. A. Cluj repr. prin advocatul Dr. Hugo Roth contra Izidor Polacsek şi Alexa Mozes domiciliat în Cluj, gajată fiind în favorul Societăţii susmenţionate o maşină cu vapor Nr. 10.529 tip. Fowler semi-stabil montat pe roţi şi depozitat la Uzinele Fraţii Deutskh, Cluj, Str. Paris Nr. 53. — conform art. 306 Cod. Com. fără intervenţie judecătorească dar cu asistenţe oficial să poate face de vânzare, — în consecinţă de fig. termenul pentru licitaţie acestei maşini pe ziua de 15 Noemvrie orele 3 p. m. în Cluj, Str. Paris Nr, 53.

Cluj, la 10 Noemvrie 1923

Dr. Ioan Pordea,
notar public.

Scrisori din Sibiiu

Succesele tenorului clujan G. Erdeli

Joi a avut loc la Sibiiu, în sala „Urania", reprezentaţia dată de Reuniunea română de muzică de aici de sub conducerea eminentului compozitor Oancea, cu „Meşterul Manole", muzicalizată de regretatul Iacob Mureşianu, ca principală parte a reprezentaţiei. Corul dlui Oancea de 150 de persoane, şi orchestra de 50 de inşi, au dat o reuşită şi înălţătoare interpretare libretului care este una dintre cele mai de seamă creaţiuni ale compozitorului dela Blaj. Partea importantă a fost însă duetul Manole—Ana, cântat de dna Vilt şi de tenorul clujan G. Erdeli, care a repurtat cu acest debut un succes deosebit „D. Gheorghe Erdeli — scrie „Deutsche Tagespost" — promite foarte mult, şi găsim că are o şcoală bună şi baze corespunzătoare; silinţa şi timpul vor face din dsa un artist desăvârşit. „D. Tagblatt", după ce spune că duetul a avut o reuşită deosebită, scrie despre tânărul tenor clujan că „are o voce de tenor puternică şi sănătoasă şi are şcoală".

Ni-a plăcut să remarcăm acest debut al tenorului George Erdeli, care cu şcoala ce o are din Viena, Pesta şi Milano şi pe care şi-o continuă actualmente la Cluj la d. Pfeiffer, şi cu vocea-i neîntrecută, va fi o fală operei române.

Vizita M. S. Regelui la Arad

Insufleţita primire dela gară şi din oraş. Suveranul e întâmpinat de mii de oameni în frunte cu miniştrii, autorităţiile şi membri comisiei interaliate a frontierei

Arad. — Sâmbătă la orele nouă a avut loc sosirea M. S. Regelui în localitate, fiind primit la gară de o imensă mulţime care şi-a manifestat dragostea faţă de Suveran printr'o manifestaţie cum nu s'a mai văzut la Arad.

Cu o zi înainte au sosit în localitate dnii miniştri general Moşoiu, pentru a face necesarele pregătiri. De fapt oraşul Arad şi împrejurimile au făcut de mult pregătirile acestea, aşa că manifestaţia de Sâmbătă a fost impunătoare.

Trenul regal a fost primit la gară de toate autorităţile locale, civile, militare, şcolare şi bisericeşti, de membrii comisei interaliate de delimitare a frontierei şi de un enorm public dintre care foarte mulţi din satele învecinate.

După ce s'au rostit mai multe cuvântări de omagiu, M. S. Regele, primul-ministru I. I. C. Brătianu, ministrul palatului Mişu şi dnii Mocioni şi Anghelescu, înalţi demnitari ai palatului, cari au sosit odată cu trenul regal, au pornit spre oraş, printre rândurile de şcolari şi cetăţeni cari postaţi pe bulevardul Regele Ferdinand aclamau pe Augustul oaspe.

In capul străzii Eminescu M. S. Regele a fost primit de I. P. S. Sa Episcopul Ioanşi de clerul său, în odăjdii. După un scurt serviciu divin Suveranul a plecat împreună cu miniştrii să viziteze instituţiunile mai de seamă din oraş, printre cele dintâi Palatul Cultural.

Dela Arad Augustul oaspe a plecat împreună cu suita sa la Timişoara, unde i-s'a pregătit o primire la fel de impunătoare.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

„Aesculap"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Doamnelor şi mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

Mica publicitate

De vânzare 29 case de câte una cameră bucătărie, verandă în stadiul edificării. De odată să caută tovarăş cu parale pentru terminarea edificării, proprietar dr Petru Păteanu advocat Cluj, strada I. Maniu Nr. 34. Locuinţa Calea Dragoş Vodă (f. Brétfü).

STANIOL

ALBA, COLOR LA PAPETARIA

2744-8 **LEPAGE, CLUJ.**

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică, că Administraţia fermei Statului Cojocna, vinde prin licitatie Publică în ziua de 21. Noemvrie a. c. cai reformaţi şi supra numerari, de diferite etaţi, în targul de vite din Cluj.

Administraţia Fermei Cojocna.

3173

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

GARNITURI PENTRU HAMURI DE CAI

PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.

1963

„METALUM"

fabrică de metaluri, turnătorie de aramă şi metal.

Braşov, S. Căi Ferate 37

Cumpărăm în orice cantitate aramă veche şi metaluri.

Bijuteria „SINGHER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38.

Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 942 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Joi 15 Noemvrie 1923

Infrăți

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. [illegible] No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UN[illegible]
Director: D. TOME[illegible]

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Insemnătatea unei aniversări

O luptă rău înțeleasă și o victimă de acum 300 de ani

Eri s'au împlinit 300 de ani decând cel dintâi demnitar al Bisericei răsăritena a căzut victimă furiei populare, încercând să treacă la Biserica papală a Romei. Biserica Romei a făcut din arhiepiscopul ruteau din Polosk, un „patron al unirii răsăritene și i-a serbat eri pomenirea cu o „uriașă cruciadă de rugăciuni". Mii de suflete curate și-au ridicat rugăciunile către Cer, întru preamărirea celui ce se zice că a încercat aici în Răsărit mântuirea credincioșilor rătăciți de pe căile Domnului.

Catolicii au văzut în această pioasă și grandioasă serbare un eveniment de o deosebită importanță. Privită mai deaproape însă, fapta de la 12 Noembrie 1623 a arhiepiscopului Iosafat Kuncevici, are o cu totul altă însemnătate. Trecerea pe care înaltul prelat rutean o încerca acum 300 de ani nu era efectul unei cerințe firești, născută din nevoia împlinirii voiei lui Dumnezeu, ci era efectul unei vaste acțiuni de proselitism în Răsărit pornită de papalitatea nesătulă de stăpânire și mărire. Peste mai puțin de 100 de ani, datorită aceleeași acțiuni, episcopul Atanasie al Românilor se rupea de ortodoxie și întemeia aici Biserica greco-catolică de astăzi. Mai fericit decât Iosafat al Rutenilor, românul Atanasie a isbutit să facă unirea fără dureroase și regretabile vârsări de sânge. Și a isbutit, pentrucă a fost mai prudent decât Iosafat. Sfârșitul tragic al acestuia a fost o lecțiune. Catolicismul nu putea să pătrundă în sanctuarul ortodoxiei decât pe poarta de dindos. Astfel s'a ajuns la creiația intermediară și înșelătoare a greco-catolicismului, care a adormit massele ortodoxe românești și a permis câtorva prelați români unirea cu Roma.

Serbătoarea de eri, grandioasă prin proporțiile ei, nu ne poate emoționa, dar ne sugerează un învățământ. Trista pățanie a arhiepiscopului rutean Iosafat Kuncevici, dovedește cât de adâncă este încrustată în sufletul popoarelor credința în învățătura și practica Bisericei ortodoxe a Răsăritului, cu caracterul ei de naționalitate și independență de cele omenești, și cât de greșită este tendința de proselitism a Bisericei catolice pe terenul Bisericei ortodoxe. Acolo unde Iosafat Kuncevici a încercat să instituie un catolicism integral și eliminator, el a trebuit să cadă; acolo unde s'a păstrat formele credinței și unde catolicismul a rămas apanajul câtorva rătăciți sau interesați, catolicismul a isbutit și a rămas.

Unirea pe care papalitatea a încercat-o totdeauna este o imposibilitate de fapt. In nici un caz ea nu înseamnă universalitatea visată de Mântuitorul Isus care de acolo din Cerul Dumnezeirei Lui privește cu egală bunăvoință pe toți credincioșii învățăturei lui. Ceea ce vrea papalitatea este născut din omenești pofte de stăpânire și grandoare, și oricâte mii de credincioși s'ar ruga pentru sufletele victimelor catolicismului în Orient, ele tot victime rămân. Dacă Biserica Romei ar fi înțeles că în cadrele Bisericilor ortodoxe naționale n'are ce căuta, și și-ar fi îndreptat activitatea către acei încă mulți lipsiți de învățătura Mântuitorului, n'am fi avut astăzi nici rugăciuni risipite pentru omenești fapte și nici aniversări de tristă memorie ca cea de eri.

Dizolvarea celor doua baroui din Cluj

— Hotărârea Uniunii avocaților din România —

Conflictul care s'a produs astăvară în sânul baroului de aici pe chestiunea acaparării baroului de către străini, a fost scos din nou la suprafață la începutul lunii prezente, când, în ziua de 4 Noembrie, „Uniunea generală a avocaților din România" a revenit asupra hotărârii sale din Iulie crt. și a dus o nouă hotărâre, declarând nulă și alegerea întâiului barou. După cum se știe Uniunea avocaților a avut tot timpul o atitudine părtinitoare față de baroul minoritar, pe care l-a detronat baroul românesc al dlui dr. Amos Frâncu. In diferite rânduri am arătat până unde a mers Uniunea în această atitudine, încât a anulat în mod ilegal cea de a doua alegere și tot în mod ilegal a hotărât reintegrarea vechiului barou minoritar în frunte cu d. Dionisie Pop.

A fost deci o surpriză hotărârea prin care Uniunea avocaților din București și-a revizuit atitudinea aceasta, anulând și alegerea baroului minoritar, și convocând noui alegeri.

Știrea aceasta publicată și de noi săptămâna trecută, s'a confirmat, întrucât fostul decan al baroului de străini, întors ieri dela București unde a încercat intervenții, s'a înapoiat cu informațiunea, că nouile alegeri convocate de Uniunea din București se vor ține într'adevăr.

Deraierea Expresului Roma-Neapole

Cincisprezece răniți

Roma, 12. — Expresul Roma-Neapole a deraiat eri între stațiile Ceccano-Pofi. Patru vagoane au fost răsturnate pe povârniș. Sunt cincisprezece răniți dintre cari câțiva în stare gravă.

Discursul dlui I. G. Duca

In ședința de Sâmbătă a Senatului, dl I. G. Duca, ministru de externe, a răspuns în numele guvernului la cuvântările rostite cu prilejul discuției adresei de răspuns la Mesajul Regal.

Dacă cuvântarea dlui Matei Cantacuzino, îmbrăcată într'o strălucită formă, a fost totuși lipsită de convingere fiindcă nu se găsea sprijinită pe nici o concepție și nu avea nici un temeiu de fapte, discursul dlui Duca, unind strălucirea formei cu frumusețea ideilor și cu puterea impresionantă a faptelor, constitue nu numai un sdrobitor răspuns la criticile aduse guvernului ci și o admirabilă expunere a activității actualului guvern.

Răsturnând cu puterea faptelor și cu logica argumentației toate învinuirile cari s'au pus în sarcina guvernului, dl Duca a schițat în liniile sale largi opera de purificare morală, de consolidare a statului și de îndrumare pentru viitor realizată de ministerul Brătianu.

In mijlocul agitațiilor sterile, guvernul și partidul liberal a înțeles să muncească pentru a clădi. In vreme ce alții aruncau vorbe și împărțeau făgăduieli, oamenii dela conducerea statului își jertfeau energiile la postul lor de muncă, de răspundere și de curaj.

Un partid politic valorează nu prin ceia ce primește dela ea, ci prin ceea ce dă vieți, a spus dl Duca, adică prin ceea ce creiază.

Partidul liberal se poate mândri cu opera pozitivă realizată în cursul acestor doi ani de guvernare: exproprierea, Unirea națională, Constituția, refacerea țării.

Intre ceeace a realizat partidul și guvernul liberal și între ceeace au făcut guvernările predecesoare, nu se poate stabili o comparație, a afirmat dl Duca. Fiindcă în vreme ce unii s'au cheltuit în agitații sterpe, partidul liberal a clădit. Și prin ceeace a realizat, acest partid stă în fața adversarilor, cum stă piramida triumfătoare în fața nisipului sburător al pustiului.

Cu această plastică comparație dl Duca și-a încheiat un discurs care prin eleganța și coloritul stilului, prin forța ideilor, prin preciziunea și limpezimea argumentației înseamnă un model de oratorie politică.

Chestiunea orașului Fiume

Un interesant articol al dlui Marcovici fost Ministru de Justiție al Iugoslaviei

Nesiguranța cu privire al chestiunea orașului Fiume dăinuește" încă. aceasta nesiguranță e cauza relațiilor atât de încordate care există azi între Italia și regatul Sârbo-Croato-Sloven. Publicăm mai jos rezumatul unui interesant articol datorit dlui Marcovici, fost ministru de justiție în cabinetul Pasici, care dă o idee precisă asupra stadiului în care se află această chestiune și a mijloacelor preconizate de el pentru a se ajunge la o soluție amicală între ambele state.

Tratatul dela Rapallo. Acordurile dela Santa-Margharita

Tratatul dela Rapallo din Noemvrie 1920 trebuia să pue capăt controversei Adriaticei. Problemele spinoase ale Dalmației, în special acele ale Insulelor, ale Istriei, ale orașului Fiume și ale regiunelor slovene găsiseră după doi ani de discuțiuni pasionate. soluții transacționale al căror merit constau mai ales în faptul că ele fuseseră elaborate printr'un acord direct al celor două guverne.

Articolul 4 din acest tratat este coosacrat orașului Fiume, care nu e atribuit nici Italiei nici Iugoslaviei ci e considerat ca stat independent, liber să se organizeze și să întreție raporturi cu cele 2 puteri vecine. Primul aliniat stipulează ca regatul Italiei și regatul Iugoslaviei recunosc libertatea completă și independența statului Fiume și că ele își iau angajamentăl să-i respecte continuitatea. Unele din clauzele tratatului dela Rapallo au fost imediat executate; altele au obligat pe cele două guverne să închee noui acorduri complimentare și convenții speciale pentru executarea definitivă a stipulațiunilor tratatului dela Rapallo. Toate aceste acorduri posterioare au fost semnate la Roma în Octomvrie 1922, ele sunt cunoscute sub numele de: Convențiunile dela Santa-Margharita, fiindcă primele proecte de acord au fost întocmite în acest oraș.

Comisiunea paritară Italo-Iugoslavă. Cum s'ar putea ajunge la o soluție amicală

Cu privire la problema orașului Fiume se prevede în aceste acorduri o comisiune compusă din trei italieni și trei iugoslavi, care să delimiteze frontiera între regatul iugoslav și statul liber al orașului Fiume și să organizeze acest oraș conform cu dispozițiile tratatului dela Rapallo.

Comisiunea paritară a fost convocată mai întâiu la Abbazia, apoi la Roma, dar n'a ajuns la nici un rezultat din cauză că guvernul italian și-a schimbat atitudinea sa, exprimându-și dorința de a proceda la revizuirea tratatului dela Rapallo, cerând anexiunea orașului Fiume la Italia.

Creațiunea unui stat independent al orașului Fiume a dat sentimentului național italian deplină satisfacție. Locuitorii orașului Fiume a obținut independența completă, putând să conserve italianitatea lor acei cari sunt de neam italian. O astfel de soluție nu oferea însă nici un folos direct regatului iugoslav, fiindcă orașul Fiume era liber să-și deschidă sau să închidă porțile față de Iugoslavi.

Astfel stând lucrurile și înșiși locuitorii orașului Fiume nedorind această anexiune, guvernul italian n'are altă soluție decât de a se conforma stipulațiunilor tratatului dela Rapallo și a rezolvi prin arbitraj chestiunea frontierei și organizării noului stat. Alt mijloc ar fi o revizie esențială a tratatului dela Rapallo. Fie că s'ar aplica integral tratatul dela Rapallo, fie că el s'ar modifica, lichidarea ultimei probleme a Adriaticei în mod amical depinde de atitudinea guvernului Mussolini.

Contrazicerile „Patriei"

— O insistență imprudentă —

Zilele trecute „Viitorul" a arătat într'un articol câtă zăpăceală este în politica partidului reproducând fraze din două articole ale „Patriei" cari dovedeau că partidul național se rostește contra deflațiunei în pagina întâia a ziarului său pentruca în pagina a doua să atace guvernul că sprijinește inflațiunea.

„Patria" prinsă în flagrant delict de contrazicere încearcă în numărul de eri să se explice. Dar în loc să lămurească, ziarul partidului național nu face decât să-și dovedească singur zăpăceala. Incât era mai bine și pentru partidele și pentru ziar dacă, păstrând o prudentă tăcere, „Patria" n'ar mai fi insistat asupra unei contraziceri care stă ca dovadă de câtă zăpăceală și lipsă de seriozitate cuprinde ceeace se numește politica partidului național.

In jurul vizitei
M. S. Regelui în Banat

— Un act nesocotit al vaidiștilor bănățeni —

Ziarele timişorene — vorbim despre ziarele minoritare din a cel oraş, fiind că ziare zilnice româneşti nu există în acest important centru dela vestul Ţării Româneşti — ziarele timişorene sunt cuprinse, de o săptămână de zile, de febra vizitei regale . . . Simpatici noştri minoritari,¡ de când cu această vizită, vor a se fi metamorfozat în dinastici desăvârşiţi şi în nespus de loiali cetăţeni români. Ziarele lor au intrat în griji cu acest înălţător prilej şi sunt, pare-se, preocupate mult mai mult de programele de primire, de cât de diversele „putsh"-uri dela Budapesta şi pe aiurea, după cum o faceau până acuma . . .

Dacă sunt sinceri — dau dovadă de cuminţenie şi îi felicităm pentru această fericită — pentru dânşii ! — transformare.

Câte un amănunt „picant" însă, se poate exploata, cu puţină abilitate, chiar când cineva se îmbracă în imaculat alb îngeresc.

Şi acest amănunt, le este servit gazetelor minoritare din Timişoara de către fracţiunea de acolo a partidului dlui Vaida. Nu se putea să fie altfel. După încoronare, şi atâtea alte ocazii, la care partidul naţional şi-a arătat adevăratele sentimente faţă de Coroană, era fatal să urmeze gestul dela Timişoara, pe care îl spicuim din „Temeşvari Hirlap", în care, la coada unui program de primire, după o steluţă, se spune următoarele :

„Agenţia Rador" anunţă, că azi la prânz, organizaţia partidului naţional din Banat, a ţinut o consfătuire sub prezidenţia dlui Sever Bocu, hotărând ca, în baza sfatului dat de organizaţia centrală a partidului, să nu ia parte nici la primirea regelui (simplu : primirea regelui ! — n. r.) nici la festivităţi şi nici la banchete. Motivul acestei hotărâri este, că partidul naţional nu participă la nici un act pus la cale de liberali" (!?!?)

Nu putem felicita, dentru acest gest, nici pe d. Sever Bocu, nici „conducerea centrală" a partidului naţional şi nici — mai ales — pe dnii Vaida şi Maniu,

Scrisori din Timişoara

Procesul unui român cu primăria oraşului Timişoara

Timişoara, 10. — Azi s'a judecat, înaintea preşedintelui judecătoriei de ocol din localitate un proces, care, prin felul cum a decurs, stârneşte mare senzaţie şi aprinse discuţii în cercurile româneşti.

Părţile sunt: Primăria oraşului şi domnul Avram Nicolau, cunoscutul fost director de trupă teatrală de propagandă şi actual antreprenor al hotelului şi restaurantului Ferdinand din centrul oraşului. Primăria, a cărei proprietate este hotelul Ferdinand, a intentat proces de evacuare antreprenorului, domnului Avram Nicolau, pe motiv că, până la introducerea acţiunei împotriva d-sale, ar fi fost în restanţă cu 139.698 lei din chiria ce trebuia să se solvească la fiecare sfert de an.

In faţa instanţei, avocatul primăriei, un anume Armin Berger, a cerut evacuare imediată. Domnul Avram Nicolau, apărându-se a arătat că avocatul d-sale a cerut amânare, dar n'a obţinut. Arată enormele sacrificii ce le-a făcut în scop cultural şi se plânge că o sumedenie de avocaţi minoritari să-i ia apărarea, cu toate că au recunoscut că dreptatea este de partea d-sale.

D. Nicolau cuprins de o criză violentă, a căzut apoi la pământ neputându-şi continua apărarea. Dsa a fost scos din instanţă de către prietenii ce l'au însoţit şi a fost dus la domiciliu, unde zace acum.

Judecarea procesului a fost amânată până la 16 Decemvrie anul curent.

Ca precedente la acest proces notăm că d. Avram Nicolau a suferit enormele perderi cu excelenta dsale trupă de teatru mai ales din cauza neacordării unor ajutoare — promise, dar negate — de primăria noastră. Nu ne amintim exact faza în care a fost lăsat acest diferend dintre dsa şi primărie, dar ştim precis că dsa a fost păgubaşul.

Aşa stând lucrurile, zelul cu care primăria noastră se grăbeşte să distrugă un român de inimă, ni se pare cel puţin curioasă.

I. Tim

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

Marile festivaluri ale Sindicatului Presei Romane

Comitetul Sindicatului Presei Române a hotărât în şedinţa dela 2 Noemvrie să organizeze mari festivaluri artistice-culturale în oraşele Alba Iulia şi Deva la 18 Noemvrie, iar în Sibiu şi Orăştie la 25 Noemvrie cu un program bogat şi select. Vor avea loc conferinţe culturale, iar cântăreţi dela Opera română vor executa piese artistice. Rugăm publicul românesc din toate aceste oraşe să binevoiască a participa în număr mare la aceste festivaluri ce vor fi urmate de dans, concurs de frumuseţe etc.

Tariful birjelor

Mai mulţi cititori întrebându-ne care este actualul tarif la trăsurile de piaţă, le punem la dispoziţie următoarele lămuriri căpătate dela d-l Crainic, consilierul industrial şi comercial al primăriei, care este însărcinat şi cu fixarea tarifelor pentru trăsuri.

Incă de acum o lună, sindicatul birjarilor din localitate a cerut primăriei majorarea vechiului tarif. Primăria găsindu-le cererea justă, a aprobat majorarea tarifelor cu 25 la sută. Sindicatul nu a fost însă mulţumit şi a făcut recurs la Ministerul de Interne, încă de acum două săptămâni, de unde până în prezent răspunsul nu a sosit.

Până la primirea acestui răspuns, pasagerii nu pot fi obligaţi a plăti birjarilor o taxă mai mare decât aceea prevăzut în vechiul tarifaul şi în cazul când birjarii o refuză sau fac scandal, pasagerii pot apela la concursul poliţiei care are datoria să controleze felul cum tarifele sunt respectate.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Veniţi la

Conferinţele Presei

cari încep Joi 15 Noemvrie, în sala Prefecturei judeţului Cluj, cu conferinţa dlui Prof. univ. dr Ion Lupaş, despre „Istoria Presei române ardelene". Inceputul ora 9 seara. Intrare Lei 5. Bilete la Librăriile „Cartea Românească şi Anca.

*

Toată elita intelectuală a Clujului, profesorii universitari, corpul didactic, ofiţeri, funcţionari superiori, reprezentanţii autorităţilor, studenţimea, şi ziariştii îşi dau întâlnire Joi la Conferinţele Presei, în sala Prefecturei de judeţ.

INFORMAŢII

— **Audienţa delegaţilor confesiunii unitare la Rege.** O delegaţie a confesiunii unitare ungureşti, condusă de episcopul suplinitor Boroş s'a prezentat Vineri la Palat pentru a înmâna Suveranului un memoriu în privinţa şcolilor acestei confesiuni.

— **Tovărăşia dlor Cocea, Const. Mille şi Costa-Foru cu ungurii şi evreii ardeleni.** O gazetă maghiară orădană din săptămâna trecută ne anunţă, că evreii şi ungurii din Oradea-Mare au înaintat Ligii Drepturilor Omului a dlor Cocea, Mille, Costa-Foru et. comp., un memoriu contra tratamentului acestor minorităţi.

Recunoaştem, că nu se putea un mai bun for la care să se adreseze umanariştii minorităţilor noastre. Mai rămâne numai să vedem şi delegaţii trimise la înaltul for al dlui Cocea şi Comp.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *In seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Naţional cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith" cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Naţional din Bucureşti şi unul din fruntaşii scenei române.*

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— Salonul de manicur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul New-york.

— **Conferinţele publice la Universitate.** Vineri 16 Noemvrie orele 6 d. a. în sala Nr. IV delă Universitate, se reia seria din anul acesta, a conferinţelor profesorilor universitari şi ale „Astrei". Prima conferinţă anunţată este aceea a domnului profesor Marin Ştefănescu, tratând despre „Idea de destin în viaţa naţiunilor".

— **O femeie bănuită că şi-ar fi omorât soţul.** Parchetul a dispus arestarea femei Maria Balint, al cărui soţ a murit ieri dimineaţă în nişte împrejurări foarte misterioase.

Numita femeie care de câtva timp trăia în concubinaj cu un tânăr ferar, a dat de bănuit parchetului prin faptul că a mai încercat odată să curme viaţa soţului ei.

Cercetările urmează.

— **Sechestru penal ridicat.** In baza unui ordin al primului procuror, poliţia locală a dispus ridicarea sechestrului penal dela Uniunea meseriaşilor în lemn şi care fusese aplicat acum două luni cu ocazia unor nereguli aflate în casa suszisei Uniunei. Intreaga acţiune pentru ridicarea sechestrului a fost susţinută de către tânărul avocat Dr. Heinrich Krausz.

— Ştiri de la întreceri ! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia.

2475—1

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Marţi, 13 Noemvrie

Ilona

Dramă măreaţă în 5 acte. In rolurile principale: ARNOLD KORFF şi LYA PUTTY. Film cu subiect maghiar. Rolurile sunt jucate în costume ungureşti. Felul de gândire şi modul caracteristic de a trăi al magnaţilor unguri

Cinema Urania
Marţi, 13 Noemvrie

Fii lui Şamşon

Senzaţională dramă de acrobaţie în 6 acte. In rolurile principale: Luciano Albertini, Linca Arnold, Patata Albertini. Film cel mai senzaţional cu Şamşon. Cea ce produce Şamşon şi cei doi copii a lui în acest film, este neîntrecut pe terenul atleticei.

Cinema Apollo
Marţi, 13 Noemvrie

Intre piraţi şi fiare.

Senzaţională dramă de aventuri în 5 acte. Film Harafi! O mulţime de fiare sălbatice din menajeriile lui Hazenbeck, renumitul proprietar de animale. Film excitant şi înspăimântător.

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi, 13 Noemvrie: „Duşmanul poporului."
Joi, 15 Noemvrie: „Papa."
Duminică, 18 Noemvrie (Matineu): „Gheorghe Lazăr."

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2072-1

Vizita M. Sale Regelui în BANAT

Primirea la gară — Asistența — Salutul I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae Bălan — Serviciul divin — Solemnitatea dela școala Politehnică — Cuvântările rostite — Cuvântarea M. S. Regelui — Recepția — Defilarea

Timișoara, 11. Vizita M. Sale Regelui la Timișoara, proectată în atâtea rânduri și contramandată de tot atâtea ori, a avut în sfârșit, loc, astăzi.

M. Sa a păsit pentru prima dată pe pământul Bănatului venind dinspre Arad, unde a petrecut ziua de ieri, Sâmbătă 10 Noemvrie. Era vorba ca Suveranul să fie însoțit și de M. S. Regina, dar planul acesta refăcându-se ulterior, Bănatul nu a găzduit, deocamdată, decât pe M. Sa Regele. Trenul regal a sosit în gara Timișoara azi dimineață, la ora 9 fix. La intrarea în gară, muzica militară a intonat imnul regal, iar o companie de onoare a dat onorul.

Descind din trenul regal, în tovărășia M. Sale, dnii Ion I. I. C. Brătianu, primul ministru, dnii miniștri C. Anghelescu, Traian Moșoiu, Mărdărescu, Mișu, ministrul Palatului și o numeroasa suită.

Suveranul este întâmpinat de către primarul orașului cu tradiționala pâine și sare. Mișcat, Suveranul spune câteva simțitoare cuvinte de mulțumiiă.

In sala de așteptare minunat împodobită cu acest prilej, i se fac Suveranului câteva prezentări, domni și doamne din elita Timișoreană.

In fața gării, o imensă lume venită din toate colțurile Bănatului, spre a vedea pe întâiul rege al României întregite a ovaționat îndelung pe Suveran și pe dnii miniștri. Cortegiul, automobile și trăsuri, se îndreaptă apoi spre biserica gr. ort. din Fabrică.

Autoritățile și reprezentanții presei, tae calea cea mai scurtă spre biserică, pentru a fi și acolo de față la primirea Suveranului, care urmează strada principală întâmpinat fiind cu cântece, flori și urale puternice.

Salutul I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae Bălan

La intrarea în biserica din Fabrică, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan al Sibiului, aduce Suveranului omagiile mănosului Bănat și-l roagă, în decursul cuvântării, să stăruie pentru îndeplinirea dorinței exprimată de congresul bisericesc din Sibiu, în care s'a cerut o episcopie gr. ort. românească pentru Timișoara.

Serviciul divin

Apoi Suveranul intră în biserică, unde ascultă slujba religioasă, oficiată de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan și episcopul Ioan Papp al Aradului, asistați de mai mulți preoți.

Suveranul ascultă slujba în picioare, în fața altarului, iar în strană sunt: domnul prim-ministru I. I. C. Brătianu, domnul ministru al lucrărilor publice Traian Moșoiu, domnul ministru de războiu general Mărdărescu etc.

La catedrala catolică

Dela biserica gr. ort. română din Fabrică, cortegiul o ia înspre catedrala catolică din Cetate, unde Suveranul ascultă iarăși o scurtă slujbă religioasă, iar administratorul apostolic Augustin Pacha îi ceteșle, într'o corectă limbă românească, o cerere, prin care roagă pe Suveran să ia sub înalta Sa ocrotire biserica și clerul catolic din România.

Solemnitatea dela Școala Politehnică

Serviciul religios. Cuvântările

Dela biserica catolică din Cetate, cortegiul o ia înspre noul locaș al școalei politehnice. Se asistă la inaugurarea pavilonului mecanic al acestei școale — adevăratul scop pentru care M. Sa a hotărât să viziteze tocmai la această dată orașul nostru.

Când intră M. Sa în sala de recepția a școalei Politehnice, corul acestei școale intonează puternic Imnul Regal. Se face sfințirea apei, slujba divină fiind oficiată de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan și de P. S. S. Episcopul Ioan Papp al Aradului, asistați de S. S. Protoereul P. Țiucra al Aradului.

După slujbă, ia cuvântul domnul ministru al lucrărilor publice general Traian Moșoiu, care, într'o prea frumoasă cuvântare ocazională, arată necesitatea unei școli ca Politehnica în orașul nostru.

Domnul rector Victor Vâlcoviciu arată truda cu care s'a clădit noul local, al cărui rost este, pe lângă acela de a lumina și forma generația de viitori muncitori în ramura industrială și acela de a da un cămin potrivit elevilor, lucru foarte greu resimțit până în prezent. Domnul rector Vâlcoviciu arată că 40 la sută din studenții școalei sunt tineri din vechiul regat, iar restul de 60 la sută din provinciile alipite.

Cuvântarea M. Sale Regelui

Intr'o atmosferă solemnă și de adâncă atenție, ia cuvântul M. Sa Regele, arătând că Timișoara a fost un oraș înadins ales pentru această școală, dat fiind faptul că este un oraș industrial, după cum îi sunt și regiunile. Mai este chemată această școală, grație raportului numeric dintre tinerii din diferitele provincii, de a face chiagul de unire dintre vechiul regat și nouile teritorii, câștigate prin vitejia noastră și după multe veacuri de suferință.

M. Sa Regele recomandă vizitarea fabricelor și a regiunilor noastre industriale, pentruca elevii să poată trage și foloasele unei experiențe câștigate la fața locului.

„Nu clădirea — zice M. Sa, în continuare — ci spiritul ce domnește în această clădire este important. De aceia, profesorii, în strânsă colaborare cu elevii să vegheze asupra spiritului de armonie în învățământ și camaraderie în școală".

*

Cuvântarea M. Sale este răsplătită cu un ropot de aplauze și o emoționantă manifestație din partea elevilor și a publicului adunat în sala de recepție a nouei școli.

Recepția. Defilarea

La ora 12 fix a avut loc o recepție la prefectură, unde Suveranul s'a întreținut în mod amabil, câtva timp, cu capii bisericilor, autoritățile civile și militare și delegații diferitor corporațiuni.

După recepția dela prefectură a urmat o lungă defilare în fața tribunei regale din fața bulevardului Ferdinand I. Au trecut pe dinaintea Suveranului, rând pe rând, în marș triumfal, școalele în frunte cu liceul Ferdinand I. al orfaniior din război, corurile, conductul etnografic format din români și din toate naționalitățile conlocuitoare, cercetașii, armata, pompierii, etc.

Suveranul mai rămâne în orașul nostru două zile.

Vizita dela Reșița a rămas, în schimb M. Sa cercetează Sân-Nicolaul-Mare și Lugojul.

Dela Sindicatul Presei Române

Domnii membri activi ai Sindicatului sunt rugați să-și prezinte la secretariatul nostru cererile (adresate Ministerului comunicațiilor) pentru preschimbarea carnetelor de liber percurs pe 1924, până cel mai târziu la finele lui Noemvrie.

— Toți membrii activi cari prezintă cereri pentru carnet de liber parcurs vor plăti și o taxă de 50 Lei pentru acoperirea cheltuielilor delegaților Sindicatului la București cu prilejul preschimbării carnetelor.

— Toți membrii activi și stagiari sunt rugați să achite cotizațiile complecte până la finele anului la cassieria Sindicatului (Cluj, Piața Unirii 17 Leonard Paukerow).

— Toate adresele și cererile către Sindicat să fie adresate secretariatului (Piața Unirii 8: Ion Clopoțel.

Ion Clopoțel, secretar. R. Dragnea, v.-președinte.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Tribuna liberă*)

In jurul unei pretinse „panamale"

In anul 1922, luna August, atât ziarele maghiare cât și „Patria", m'au insultat și calomniat săptămâni de-a rândul pe chestia unei pretinse „panamale" cu contingentiarea unor vite, de pe urma căreia, orașul Cluj ar fi fost păgubit în nu mai puțin de... 20—25 milioane lei!...

N'am răspuns atunci nimic, întrucât „panamaua" fiind deferită parchetului, așteptam ca aceasta să aducă lumină și să mi se facă dreptate.

In sfârșit, după luni de zile de așteptare, în zilele de 1 și 2 Noembrie a. c., pretinsa „panama" s'a judecat și, după cum era și de așteptat, judecata a făcut lumină deplină în această chestie, achitându-mă și înlăturând astfel orice suspiciune asupra onorabilității mele.

Nici cu această ocazie însă, ziarele maghiare ca și ziarul „Patria" (Nrele din 3 și 4 Nov.) n'au încetat să mă atace și să mă insulte, căutând să induce, prin veninoase articole, opinia publică în eroare.

Pentru a lămuri odată pentru totdeauna pe toți, asupra acestei afaceri în care numele meu a fost cu atâta rea credință amestecat, am de dat, odată pentru totdeauna următoarele lămuriri:

1. Actele produse de d-l Al. Ilieș, n'au fost falșe, lucru certificat de Primăria Cojocna și de martorii Gh. Suciu și Al. Nemeș.

2. Eu n'am făcut altceva decât că am copiat formularul acestor certificate din „Monitorul Oficial", predându-l d-lui Ilieș.

3. D-l Ilieș nu poseda atunci decât 200 berbeci și 59 boi, — cota respectivă pentru contingentare fiind predată la timp Primăriei.

4. Conform declarației martorului, d-l Simion Rusu, direct. compt. orașului, orașul nu a suferit nici o pagubă, predându-se regulat contingentul de vite după exportul de vite făcut.

Așa fiind, nu eu trebuie să fiu făcut vinovat de incuria administrativă care domnea atunci la unele birouri ale Primăriei și de negligența unor funcționari.

Toată campania dusă împotriva mea, de către ziarele maghiare și de ziarul „Patria" a fost interesată, ea neavând alt scop decât discreditarea mea, din motive cu totul meschine și josnice.

Satisfacția dată mie de Justiție este cea mai usturătoare palmă dată tuturor acelor cari m'au calomniat și insultat și ea mă scutește de a mai califica singur fapta lor.

Cluj, 10 Noembrie 1923

Emil Mureșeanu.

*) Redacția nu răspunde pentru cele publicate în această rubrică.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SANDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

ATENTIUNE!

Suntem în ziuă gratisă!

Incercați-vă norocul!

Dacă participă la târgul nostru ocazional care ține până în 30 Novembrie oricine o zi

cumpăra gratis

dacă cumpără cele necesare

in ziua gratisa

Târgul ține până

in 30 Novembrie.

Se pun în vânzare:

Cartoane, deline	25·50
Batist	25·50
Flanele . . .	32·50
Pânză pentru trusouri calitatea I.	38·50
Stofe de lână 140	110·—
Ciorapi pentru bărbați . . .	13·50
Ciorapi pentru dame de iarnă .	15·50
Cămeși de trico	79·—
Cămeși petru dame	89·—

etc. etc.

Se vând stofe pentru dame și bărbați și ori ce articli ne înșirați aici mai ieftin casi preturile prezente!

Dick

Jakab si Fiul

magazinul Cluj, Str. R. Maria (Deák F.) 5

2457

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Sosirea dlui Tătărăscu, subsecretar de stat la ministerul de Interne la Cluj

Primirea la gară — Programul vizitei dsale în orașul nostru

Azi la ora 10 și 40 a. m. a sosit în localitate dl Tătărăscu, subsecretar de stat pentru minorități în ministerul de Interne. Dsa a fost întâmpinat la gară de dnii: Sept. Mereșianu, prefectul județului, Oct. Utalea, primarul orașului, V. Popovici, prefectul poliției, N. Bănescu rectorul Universității și deputat St. Praporgescu, președintele tribunalului, St. Cepéscu, prim procuror, I. Pop, procuror general, Al. Pteancu, inspector general al învățământului, corpul magistraților, cosilierii comunali, Géza Kiss, deputat precum și mare număr de profesori, și cunoscuți.

Dl Sept. Mureșianu a urat bun sosit dlui Tătărescu în numele orașului și jud. Cojocna, la care dl Tătărăscu a răspuns mulțumind călduros pentru primirea ce i s'a făcut.

Dela gară dl Tătărescu a plecat la Hotel „Astoria" unde i se rezervaseră două camere.

După prânz dsa a vizitat orașul și s'a întreținut cu diferite personalități din localitate.

Mâine la ora 8 va avea loc în sala festivă a Prefecturei județului o conferință administrativă la care vor lua parte toți șefii autorităților locale, toți primpretorii, pretorii, secretarii comunalii și notarii din întreg județul Cojocna.

La această consfătuire dl Prefect Mureșianu va face dlui Tătărăscu o amănunțită expunere o situației județului Cojocna sub toate raporturile, accentuând asupra nevoilor de care sufere populația și asupra îmbunătățirilor de care are nevoie județul. Dl subsecretar de stat Tătărăscu va rosti apoi o conferință dând organelor administrative ale orașului și ale județului toate îndrumările și instrucțiile necesare pentru o bună administrație.

Astăseară se va oferi d-lui Tătărăscu o masă la restaurantul „New York" la care vor lua parte toți fruntașii vieții culturale și politice a Clujului.

Miercuri după prânz, d-l Tătărăscu se pune la dispoziția autorităților locale, va primi toate plângerile și va asculta toate nevoile lor. D-sa este hotărât ca toate chestiunile de interes general pentru județ sau pentru oraș care depind de D-sa să le rezolve pe loc.

Celelalte chestiuni care depind de alte ministere sau de consiliul de miniștri, le va lua cu D-sa și personal le va prezenta celor în drept spre a le rezolvi fără întârziere.

In acelaș timp d-l Tătărăscu va lua contact cu toți șefii minorităților, le va asculta plângerile și va rezolva multe dintre ele pe loc.

Pentru ziua de Joi d-l Tătărescu stă la dispoziția publicului.

D sa va primi la Prefectura județului pe toți acei cari vor solicita o audiență la D-sa.

Joi după prânz d-l Tătărăscu va face o vizită prin județ.

Alfio P.

Schimbul de deținuți politici cu Ungaria

Dupăcum se știe, la Oradea-Mare s'au început de mai bine de un an tratative pentru un schimb de deținuți politici între Ungaria și România. Tratativele s'au întrerupt de către unguri, spre a da prilej ziarelor minoritare dela noi ca să acuze guvernul român. Reluându-se apoi tratativele, guvernul român a făcut tot posibilul pentru a aduce acasă pe deținuții români din Ungaria.

S'a ajuns astfel la o convenție, în baza căreia schimbul ar urma să se facă în tot momentul. Delegatul guvernului român s'a și dus la Oradea încă de acum o lună, și așteaptă acolo pe trimisul Ungariei, care însă nu mai sosește. Acum însă se zvonește din nou, că delegatul maghiar ar fi pe drum, lucru de care ne îndoim, pentrucă față de tratamentul ce-l au deținuții politici unguri dela noi, Ungaria nu are nici un interes ca deținuții români ajunși în România, să poată anunța tratamentul de care s'au împărtășit în temnițile din Ungaria.

Mica publicitate

Doamnă predă limba și conversațiunea franceză. A se adresa strada Regală Nr. 30, între 4—7 d. a. dna Paraschivescu.

2747-4 **Toate automobilele** pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina. Informațiuni la: **Emil Blaga, Cluj.**

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2414 1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

Proprietarul de pământ

Henrik Danzinger

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.

Oferă pentru cumpărare căsi, vile, moșii castelaru, păduri, terenuri virane. Primește orice comision.

3170

Onorariu numai în cazuri cari au avut succes.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13. „Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Pungi, saci de hartie

Papetărie LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7.

Primaria orașului Dej.

Nr. 7574/1923. C. O. D

Anunț de Licitație

Se va vinde în licitație prin oferte închise și sigilate, de 2 jughere din proprietatea fundațiunii Veress, care teritor să află lângă Fabrica de petrol din Dej și e semnat pe schița aflătoare la dosar cu Nrul top. nou 3320/2.

Ofertele închise și sigilate se vor depune pe lângă dovadă la mâna Dlui Primar al orașului Dej, cel mai târziu în ziua de 20 Decembrie 1923 orele 12.

Tot până la acest termen ofertanții vor depune și recepisa casseriei orașului Dej despre depunerea vadiului de 4000.— Lei.

Deschiderea ofertelor și adjudecarea se va întâmpla în ședința consiliului orașului Dej, care se va ține în ziua de 20 Decembrie 1923 la orele 10.

Condițiunile detaliate sunt cuprinse în Publicațiunea, ce se poate vedea între orele oficioase în archiva orașului Dej.

Dej, din ședința consiliului orășenesc, ținută la 2 Novembrie 1923.

ss. **Păc rariu** primnotar. ss. **T. Pop** primar.

Primăria orașului Dej.

Nr. 8531/1923 C. O. D. 3175

ANUNȚ DE LICITAȚIE

Se va vinde în licitație prin oferte închise și sigilate intravilanul din Cetan, proprietatea orașului Dej, aflătoare sub Nr. top. 172.173 având suprafața de 3 jug. 1102 stânjeni cu toate supraedificatele.

Ofertele închise și sigilate se vor depune pe lângă dovadă la mâna d-lui Primar al orașului Dej cel mai târziu în ziua de 20 Dec. 1923 orele 12.

Tot până la acest termen ofertanții vor depune și recepisa casieriei orașului Dej despre depunerea vadiului de 10.000 lei.

Deschiderea ofertelor și adjudecarea lor se va întâmpla în ședința consiliului orașului Dej, care se va ține în ziua de 20 Decemvrie 1923 la orele 16.

Condițiunile detaliate sunt cuprinse în Publicațiunea ce se poate vedea între orele oficioase la archiva orașului.

Dej, din ședința consiliului orășenesc ținută la 2 Noemvrie 1923.

ss. **Păcurariu,** primnotar. ss. **T. Pop,** primar.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson. o 2025 o

Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail. Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

BENZINA USOARA

LEI 7·50 LEI

LA

AUTO-MECANICA

STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
16 NOV. 923

Anul IV. No. 943 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 15 Noemvrie 1923

CLUJ 15 NOV 923 1
R CLUJ 1. 138
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrăți[illegible]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE [illegible] UNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități 480 L.

Conferințele Presei

Sindicatul Presei Române din Ardeal a hotărât, potrivit acțiunei culturale pe care și-a propus s'o desvolte, să organizeze o serie de conferințe în Cluj. Inițiativă aceasta a Sindicatului Presei este binevenită fiindcă în Ardeal toate puterile noastre naționale trebuie să se unească în aceeași sforțare supremă pentru a ne afirma pe terenul culturii. Toți intelectualii români de aci sunt datori să sprijine orice inițiativă care ar putea să însemne o dovadă despre valorile noastre culturale, despre forțele noastre de creațiune în domeniul culturii. In Ardealul acesta care a trăit afătea veacuri subt o stăpânire și subt influențe străine de geniul rassei, suntem cu toții chemați să desfășurăm o activitate neobosită și susținută pentru a recâștiga pentru spiritul și cultura națională ceiace s'a alterat în vremurile de restriște ale opresiunei maghiare. Cu cât vom avea deci mai multe manifestări culturale cu atât vom putea mai lesne dovedi că suntem aci și în virtutea unei tradițiuni culturale care se afirmă, astăzi în Ardealul liber, din zi în zi mai numeroase și mai puternice.

Iată din ce considerațiuni a răsărit hotărârea Sindicatului Presei Române din Ardeal de a organiza în Cluj o serie de conferințe al căror început îl va face distinsul ziarist și profesor universitar Dr I. Lupaș cu conferința sa despre „Istoria Presei Române din Ardeal".

Personalități din cele mai de seamă ale vieții noastre culturale au făgăduit concursul lor. Este destul să enumerăm numele dlor N. Iorga, Oct. Goga, G. Bogdan-Duică, Sextil Pușcariu, V. Pârvan, C. Rădulescu-Motru, C. Bacalbașa, M. Ștefănescu, N. Bănescu, pentru a arăta că aceste conferințe vor fi strălucite manifestări culturale. Ele umplu un gol mult simțit de intelectualii români din Cluj și sunt în acelaș timp un exemplu și un imbold pentru unirea noastră a tuturor cel puțin pe terenul culturei, dacă pe alte terenuri pasiunile și interesele ne aruncă pe unii împotriva celorlalți.

Vizita d-lui Tatarescu, Ministru subsecretar de stat facuta in Cluj

După cum am anunțat la timp eri la 11 a sosit în Cluj d-l Tătărăscu, ministru subsecretar de stat.

La ora 12 și jum. a avut loc în restaurantul „New-Vork" o masă comună la care au luat parte toți șefii autorităților locale.

După prânz la ora 3, d-l Tătărăscu a vizitat birou cu birou Prefectura județului apoi Primăria și în fine Poliția.

D sa s'a interesat de aproape de toate lipsurile acestor instituții și de mersul lucrărilor. D-l Tătărăscu a rămas mulțumit de cele ce a constatat.

La ora 8 seara a avut loc la restaurantul „New-York" o altă masă comună.

Azi dimineață la ora 8 d-sa a luat parte la o conferință administrativă unde au fost de față toți șefii autorităților din oraș, și toți primpretorii, pretorii, secretarii comunali și notarii din județ. Conferința aceasta a luat sfârșit la orele 11 și jum.

Un nou barou în Ardeal

Avocații din Zălau și-au ținut astăzi dunarea de constituire a baroului lor, neexistent până acuma. Despre rezultatul alegerii nu ni-a sosit încă nici un comunicat.

INSCRIPȚII

„Până unde merge politicianismul . . ."

Sub titlul: „Până unde merge politicianismul liberal", se publică în „Patria" de alaltăeri un articolaș în care se susține că explozia care a avut loc Sâmbătă la București se datorește politicianismului liberal".

Cunoaștem sistemul, totuși vom reproduce argumentele „Patriei" spre hazul cititorilor. Mă rog, spune oficiosul clujan al partidului takistonațional, societatea „Fero-Chimica" are concesionarea trierii și demontări materialului explozibil din jurul Bucureștilor. Sau această societate are ca prezident pe d. general Iliescu, membru al partidului liberal, societatea prin urmare nu poate fi decât liberală.

Și să vedeți cum devine chestia. „Fero-Chimica" fiind liberală își poate permite să aprindă oricât explosibil îi place. Iată deci politicianismul liberal în acțiune incendiatoare.

Nu știm întru cât Fero-Chimica este liberală. Admitem însă ca „Patria" este bine informată. Am vrea însă să ni se explice cum o societate industrială poate fi interesată să-și distrugă singură orice posibilitate de câștig, pentrucă „Fero-Chimica" este plătită de stat pentru cât material triază și demontează? Tot așa am vrea să ni se explice cum poate fi societatea vinovată de neglijența unui lucrător care și-a plătit luxul de a arunca în neștire țigarea, cu destulă prisosință? Și mai cu seamă am vrea să ni se dovedească în ce constă „politicianismul" de care vorbește „Patria"? In țigarea fatală, sau în faptul că „Fero-Chimica" va trebui să lucreze cu 60 de vagoane de explozibil mai puțin?

Dar dacă există un politicianism care se amestică în toate, acela este fără îndoială la conducerea partidului național. Altfel „Patria" n'ar cădea în ridicol, trăgând de păr argumente schiloade pentru a dovedi politicianismul altora.

Altădată!... și acum...

Regretele dlui Vaida pentru vremile „frumoase" de altădată

Dl Vaida a vorbit la Buzău despre vechiul regat cum n'a vorbit niciodată în Ardeal. Patronul autonomismului „național" și-a adus aminte că a mai călcat odată în urbea înconjurată de vii, pe vremea când, student la Pesta, vechiul regat nu avea să-l supere cu nimic. Pe atunci dl Vaida se pregătea să fie „conducătorul Ardealului" și agita chestiunea naționalismului integral, rumegând discret ideia de autonomie.

Ce vremi frumoase erau pe atunci! — ne spune dl Vaida, — Vechiul regat era o grădină minunată; „jandarmul nu exista", „magistratul își făcea datoria", iar „armata era totdeauna în haine de sărbătoare".

În Ungaria traiul era, pentru d-sa, o fericire. „In Ungaria n'am fost robi" *spune la Buzău dl Vaida.*

Și astăzi, câtă desiluzie? Jandarmul este mai rău decât jandarmul ungur, magistratul nu-și mai face datoria, iar armata se știe cum a calificat-o domnul Vaida: „o armată de rufoși".

„Astăzi suntem robi în România" .. ar fi voit să zică vicepreședintele partidului național și ar fi trebuit să adaoge: „pentru că nu ni se dă putere cât vrem și de câteori voim".

E interesant discursul dela Buzău al dlui Vaida, și nu se va putea spune că el nu constitue un document al vremii noastre, destul de prețios.

Reorganizarea Justiției

Proectele d-lui ministru Gh. Gh. Mârzescu

Dl ministru Gh. Gh. Mârzescu a ținut ca lucrările pentru *reorganizarea judecătorească* să fie încredințată înalților magistrați.

Comisiunea formată în acest scop și-a început lucrările Luni după amează la Ministerul de justiție. Principiul fundamental al reorganizărei judecătorești este inamovibilitatea și înaintarea pe loc la întreaga magistratură.

In privința *legei chiriilor*, care va fi depusă în parlament în Ianuarie 1924, dl ministru Mârzescu intenționează să elaboreze un sistem complect de legiferare, care să rezolve întreaga problemă a chiriilor.

Pentru *unificarea legislativă*, lucrările fiind foarte vaste și grele, ele nu vor putea fi însă terminate înainte de 2 ani.

Primele proecte cari vor fi depuse parlamentului spre discuție și votare sunt cel de *naționalizare și cel al persoanelor juridice*, acesta din urmă alcătuit de actualul ministru de justiție pe când era ministru al muncii și ocrotirilor sociale.

Socialismul si individualismul economic

Sub acest titlu d-l prof. Dr. George N. Leon publică într'o broșură de 22 pagini o conferință pe care urma să o țină la universitatea populară dela Vălenii de Munte în vara acestui an.

Tema tratată luminos și precis în broșura distinsului profesor de finanțe dela Universitatea din Cluj, este de o actualitate incontestabilă. In acelaș loc tratau aici nu de mult o recentă lucrare a savantului francez, d-l Gustav Le Bon, care dovedea triumful individualismului. Incercând să rezumăm analiza făcută de d-l prof. Dr. George Leon, în lucrarea sa mai sus amintită, nu facem decât să continuăm desvoltarea aceleași idei, sub o formă nouă.

D-l prof. Dr. George Leon analizează teoria celectivistă a socialismului în paralelă cu teoria individualismului și caută a le defini justificarea și viabilitatea.

De oparte, dsa expune părerile socializmului asupra dreptului de proprietate și asupra capitalului, așa cum au fost zămisliți în alambicurile teoreticianilor socialiști. Recunoscând numai valoare muncei brute socialiștii consideră și dreptul de proprietate și capitalul ca rezultante ale unei întregii serii de furturi. Munca a fost frustată de la cei dintâi acaparatori de pământuri până la cei din urmă proprietari de astăzi. E just dar ca pământul să devină proprietatea colectivității, și dacă acest act de dreptate nu se poate înfăptui pe cale pașnică se va realiza în mod fatal printr'o catastrofă generală. Acelaș sfârșit îl prevăd socialiștii pentru Capitalul nefolositor, ocuparator și asupritor.

De cealaltă parte, individualiștii susțin că dreptul de proprietate este singura garanție a libertății, iar existența Capitalului singura posibilitate de progres. Amândouă aceste bunuri ale omenirei constituiesc un asimulant prin diferențierile între indivizi. Dispariția uneia din ele sau a amândurora, ni-ar reduce la starea primitivă. Dar dacă această dispariție s'ar produce vreodată, ea ar fi numai temporală însușirile individuale li-ar creia din nou tot așa cum au fost.

Concluziunile teoriilor socialiste sânt deci imposibile. Chiar admițând că ele s'ar realiza vre-odată, individualismul economic, precum și cel intelectual ar reveni mai viguros, proprietatea individuală și-ar recuceri imperiul și Capitalul ar pune din nou în mișcare motorul economic al vieții.

D. prof. dr Leon trecând prin filiera acestor idei contradictorii, relevă exagerațiunile firești și dintr'o parte și din alta, și recunoaște existența unui „echilibru social între aceste două tendințe, cari se opun una alteia". Desigur că dsa recunoaște acest echilibru numai întru cât admite sensul mai larg al socialismului, acela care se raportă la ideea de societate, de viață în comun a indivizilor. Intru cât privește celălalt socialism, socialismul revoluționar sau socialismul teoretic Marxist și neo-marxist, D. Leon nu poate ajunge decât la concluzia definitivă și categorică a triumfului individualismului economic.

Broșura dlui prof. dr. Leon este și instructivă și interesantă prin claritatea expunerii, adâncimea analizelor și noutatea concluziunilor.

Partidul național și Coroana

In vreme ce întreg Banatul se pregătea să primească cu dragoste și căldură pe Suveranii țării, cei câțiva membri ai organizației bănățene a partidului național se întruneau și potrivit poruncii centrului partidului luau hotărîrea să nu participe la nici una din festivitățile organizate cu prilejul vizitei Regelui.

Iată încă o dovadă de dinasticismul partidului național. După boicotarea Incoronării și după atacurile perfide rostite în întruniri sau strecurate în anumite ziare, partidul național își mărturisește, printr'un gest care nu mai poate fi un act politic ci pur și simplu un act de mojicie, sentimentele sale față de Coroană.

Dnii Maniu și Vaida își închipuesc că prin astfel de gesturi impresionează opinia publică și intimidează Coroana. Și nu izbutesc să facă nici una nici alta. Fiindcă opinia publică știe cum se cuvin calificate acte ca acelea pe cari le săvârșește partidul național, iar Coroana față de care, domnii Maniu și Vaida s'au purtat după cum le dicta ceiace credeau că este interesul lor politic, fiind când dinastici până la servilism când, să zicem, antidinastici până la mojicie, Coroana știe ce preț trebue să pună pe atitudinele de felul acesta ale partidului național.

O nouă conciliantă față de minorități

Un ziar maghiar de dimineață publică din București știrea, că guvernul ar fi convenit să modifice unele părți ale celor două regulamente școlare recente date în privința școlilor minoritare. Astfel s'ar fi redus la o oră pe zi studiul limbei române în primele două clase primare, rămânând ca în celelalte două aceasta materie să se predee în două ore pe zi. In ce privește școlile secundare, limba statului se va preda românește în toate clasele iar în clasa patra și a opta se va preda românește și istoria și geografia. Primirea elevilor în școlile confesionale s'a regulamentat în așa fel, că în primele două clase nu pot fi înscriși în anul de față decât elevi de confesiunea respectivă. Aceasta nu s'ar referi la școlile confesionale din orașele fără școală de stat.

Examenele din limba și literatura română, apoi din istoria, geografia și constituția României se vor putea da numai la o școală de stat.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

Veniți la

Conferințele Presei

cari încep Joi 15 Noemvrie, în sala Prefecturei județului Cluj, cu conferința dlui Prof. univ. dr Ion Lupaș, despre „Istoria Presei române ardelene". Inceputul ora 9 seara. Intrare Lei 5. Bilete la Librăriile „Cartea Românească şi Anca.

*

Toată elita intelectuală a Clujului, profesorii universitari, corpul didactic, ofițeri, funcționari superiori, reprezentanții autorităților, studențimea, şi ziariştii își dau întâlnire Joi la Conterințele Presei, în sala Prefecturei de județ.

— **Inființarea unui tren expres pe linia Cluj—Orade.** Direcția generală a căilor ferate române a încunoştiințat direcțiunea regională din Cluj, că cu începere dela anul nou va introduce pe linia București—Cluj—Orade un tren expres, cu care va înlocui acceleratul dela miezul nopții.

— **Nouile certificate de identitate.** Prefectura poliției din localitate a făcut noui intervenții la ministerul de interne pentru a-i furniza certificatele de identitate cu fotografie, întrucât preschimbarea certificatelor de până acum cu certificatele cu fotografie, fiind concomitentă cu controlul străinilor, va face şi mai eficace acest control.

— **Sosiri.** Maniu soseşte în localitate dl Eugen Bianu, inspector general al siguranței din Ardeal. Dsa vine dela Timişoara unde a lucrat în vederea vizitei M. S. Regale acolo.

— **Dela Sfatul Negustoresc.** Vineri seara la ora 9 va avea loc la Sfatul Negustoresc adunarea generală a comitetului pentru luarea de noui dispoziții în legătură cu congresul general dela Bucureşti care va avea loc în zilele de 9 şi 10 Decembrie.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *In seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Național cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith" cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Național din București şi unul din fruntaşii scenei române.*

— **Condamnat pentru trecerea clandestină a frontierei.** Judecătoria de ocol din localitate a condamnat la trei luni închisoare pe studentul Szegedi Kornel din Budapesta, care a venit la Cluj fără paşaport, trecând granița în mod clandestin.

— **Contractul colectiv din Valea Jiului.** Muncitorii din Valea Jiului au început tratative cu patronii minelor în vederea sporirii lefurilor. Tratativele neducând la nici un rezultat, au fost întrerupte.

— **Concertul lui G. Enescu.** Anunțăm cu plăcere că întreg stocul de bilete pentru concertul măestrului Gh. Enescu a fost epuizat complect.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

*

— Caut pentru ziua de 15 l. c. o tovarăşă de locuit studentă sau funcționară la o bancă românească într'o cameră cu eşire separată.

Adresa la ziar sub „Tovărăşie".

*

— La cofetăria Tutli, Calea Victoriei 5, concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert şi a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri şi Vineri dela 5—8 şi Marți, Joi şi Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

— **Adunarea partidului maghiar şi comandamentul militar.** Am anunțat, că d-l general N. Petala, comandantul corpului VI armată, şi-a dat adeziunea la cererea partidului maghiar de a-şi putea ține adunările la Cluj fără prealabila autorizație a comandamentului militar. Partidul maghiar a înaintat pe ziua de azi o nouă cerere, cerând acelaş lucru şi pentru secțiunile sale din Satu-Mare şi Oradea Mare.

— **Sosirea echipei de football „Universitatea" din turneul din străinătate.** Aseară cu acceleratul de 7 şi 15 a sosit la Cluj echipa de football a Universității locale, înapoindu-se din turneul întreprins în Franța, Italia şi Croația. F. S. R. din localitate a dat în onoarea echipierilor un banchet, cu care ocazie i-a împărtăşit de o frumoasă sărbătorire.

— **Sosiri.** D l V. Hodor, prefectul Orăzii Mari, a sosit în localitate pentru a avea cu d-l Tătărăscu, ministru sub-secretar de stat pentru minorități, o întrevedere în chestiuni administrative.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Joi, 15 Noemvrie
Ilona
Dramă măreață în 5 acte. In rolurile principale: ARNOLD KORFF şi LYA PUTTY. Film cu subiect maghiar. Rolurile sunt jucate în costume ungureşti. Felul de gândire şi modul caracteristic de a trăi al magnaților unguri

Cinema Urania
Joi, 15 Noemvrie
Fii lui Şamşon
Senzațională dramă de acrobație în 6 acte. In rolurile principale: Luciano Albertini, Linca Arnold, Patata Albertini. Film cel mai senzațional cu Şamşon. Cea ce produce Şamşon şi cei doi copii a lui în acest film, este neîntrecut pe terenul atleticei.

Cinema Apollo
Joi, 15 Noemvrie
George Bully
Colosală dramă detectivă în 5 acte. In rolul principal neîntrecutul STUART WEBBS, renumitul detectiv american în aventurile lui cele mai bravuroase.
Regele detectivilor
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

! Ni-au sosit ! în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbătești şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă de **blănuri de pluş de seal şi biberette**, şi de specialități de paltoane cu blană. 2032

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Proprietarul de pământ
Henrik Danzinger
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.
Oferă pentru cumpărare căsi, vile, moşii castaluri, păduri, terenuri virane. Primeşte orice comision.
3170
Onorariu numai în cazuri cari au avut succes.

Repertoriul Teatrului Național

Joi, 15 Noemvrie: „Papa."
Duminică, 18 Noemvrie (Matineu): „Gheorghe Lazăr."

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Gratis
nicăiri nu poți căpătă
mantale tricotate, ciorapi, cămeşi pentru bărbați, articli de modă pentru bărbați, porțelane şi sticlării, Jucării, Geamantane
însa le poți căpăta mai
gratis
dacă le cumperi la 2788
MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.
Să deschide expoziția permanentă de orice articli! Expoziție permanentă de orice articli! Să deschide expoziția de Crăciun pentru jucării de copii!

Mica publicitate

Am pierdut geanta de scrisori care conținea suma de una mie lei, instrumente medicale, medicină şi alte obiecte de valoare.

Găsitorii să-şi rețină banii afară de geantă şi obiectele dintr'ânsa, rugându-i să binevoiască ale aduce la redacția ziarului „Plutus" strada N. Iorga Nr. 8.

Doamnă predă limba şi conversațiunea franceză. A se adresa strada Regală Nr. 30, între 4—7 d. a. dna Paraschivescu.

Se caută o bună bucătăreasă sau bucătar pentru o instituție de stat din Cluj. Infurmațiuni la ziar.

De vânzare una cățea de vânătoare rasa Brak bine dresată. Adresa: Jean Popescu Iuliu Maniu 6.

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. oo 3157 oo

Hârtie **Lichtpaus pozitiv-negativ** I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou şi elegant automobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

Dămele din societatea de elită
poartă excluziv numai încălțăminte cu marca:
»Chaussures Echo«
Lloyd 1110 1392

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curățeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Frații Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNȚIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2625

Politica guvernului actual față de minoritățile din România-Mare

Scopul vizitei pe care dl Tătărăscu, ministru subsecretar de stat o face în Ardeal — Se începe primenirea legislației administrației țărei — Problema minorităților dela noi — Marile greșeli politice ale unei părți din presa maghiară și ale unei părți din conducătorii minorităților — Statul român va avea totdeauna o atitudine de „non-posumus" categoric contra a tot ce vine din afară de granițele lui și mai ales când această importație îi este ostilă — Cine sunt conducătorii minorităților maghiare nemulțumiți de politica guvernului actual față de minorități — Dovezi de bunăvoință și de concesionism față de minorități

Interesantele declarații ale Dlui G. Tătărăscu, ministru subsecretar de stat pentru minorități

Am anunțat ieri sosirea la Cluj a dlui Tătărăscu, ministru subsecretar de stat pentru minorități.

Astăzi având posibilitatea de a avea cu dl Tătărăscu o convorbire mai îndelungată. D-sa a binevoit să ne facă următoarele importante declarații în în chestiunea minorităților din Ardeal:

Dela început trebuie să vă spun că în ce mă privește port o deosebită simpatie presei sau mai bine zis gazetarilor, ca unul care în tinerețea mea am făcut parte din această frumoasă dar și spinoasă îndelitnicire.

Țin dela început să precizez scopul vizitei pe care o fac astăzi în Ardeal, pentru a nu da loc nici unei neînțelegeri sau înțelegeri greșite.

Principalul scop al vizitei mele prin Ardeal care a început cu vizita făcută azi în Cluj, este cunoașterea la fața locului a situației de aici pentru a putea începe cu șanse sigure de succes marea operă a desăvârșirei administrației, sau mai bine zis, pentru a da nouii impulsiuni spre perfecționarea întregei vieți administrative din această parte țărei.

Situația actuală a administrației în întreaga țară, cum este și natural, nu poate să fie într'un stadiu mulțumitor. Recunoaștem, sunt multe, chiar foarte multe lacune. Dar, ce vreți, suntem un stat într'o formațiune nouă, suntem deabia la începutul operei de desăvârșire, sub toate raporturile, a acestei țări. Până acum, administrația, în special în nouile provincii a fost o improvizație.

După războiu, țara s'a dublat ca întindere și n'am avut suficient de multe elemente pregătite pentru a putea înjgheba o administrație bună.

Scopul vizitei în Ardeal a dlui G. Tătărăscu

Se începe primenirea legislației administrative și desăvârșirea administrației în țară

Toate guvernele de până astăzi, au fost preocupate de chestiunile generale de consolidare, de unificare, etc. pentru a avea timpul și liniștea necesară de a se ocupa de perfecționarea administrației.

Guvernul actual a fost și el prea mult preocupat de înfăptuirea operei constituționale.

Astăzi însă, când și această operă constituțională este terminată, una din principalele preocupări ale actualului guvern este primenirea și desăvârșirea gospodăriei, a administrației țărei.

Cu venirea domnului primministruv I. I. C. Brătianu în fruntea ministerului de interne se începe această mare operă de purificare și de perfecționare a administrației țărei.

Pentru aceasta însă e absolută nevoie de cunoașterea la fața locului a tuturor lipsurilor, a tuturor lacunelor, cu un cuvânt, de cunoașterea situației la fața locului. Domnul prim-ministru Brătianu m'a însărcinat cu aceasta. Am început cu Clujul și voi merge prin tot Ardealul cercetând nevoile și căutând să găsesc soluțiile cele mai plauzibile și mai grabnic de înlăturat pentru înlăturarea lor.

Acesta este rostul călătoriei mele prin Ardeal".

Problema minorităților

Politica guvernului actual față de minorități și marile greșeli ale unei părți din presa și conducătorii minorităților

Trecând la problema minorităților domnul ministru, subsecretar de stat Tătărescu ne face următoarele interesante declarații:

— **Cred că una dintre cele mai mari greșeli politice pe care o face o parte din presa minoritară din Ardeal este aceia că, mai ales în ultimul timp, a luat o atitudine nesimpatică și astilă față de statul românesc și față de tot ce este românesc în această țară. Prin articolele ce se scriu în această presă să atacă cu patimă și cu răutate, se insultă și se rănește multe din susceptibilitățile noastre ca neam, se insultă statul și autoritatea românească precizându-se prin acest sistem o atitudine care frizează vrăjmășia față de statul românesc.**

Este aceasta o mare greșală politică pentru că nu trebuiesă se uitecă întreagă opinia publică românească arenevoie de sforțări pentru ca să poată uita suferințele trecutului și că guvernanții de azi prin nenumărate mijloace caută să ușureze această uitare.

Ei bine această parte a presei maghiare, în loc să contribue și ea cu ceva la ușurarea acestei uitări a trecutului, nu face altceva prin atacurile ce se aduc instituțiilor și statului românesc prin scrisul ei, decât că îngreunează și îndârjește această opinie publică românească în a nu uita trecutul.

Pe lângă aceasta trebue să se știe că intenția precizâ și manifestată de atâtea ori a guvernului actual este să ducă o politică de toleranță și de prietenie sinceră pentru minorități căutând pentru problemele minorități căutând pentru problemele minoritare cele mai favorabile soluții.

O parte a presei maghiare prin atitudinea ostilă pe care a crezut de cuviință că trebuie să o ia în ultimul timp face foarte dificilă realizarea acestei politici de prietenie și de toleranță față de minoritați. Este foarte natural că dacă minoritățile au șovinii lor să avem șinoi pe ai noștri.

Înțelegem, și așa este civilizat și omenesc, ca la prietenie să se răspundă cu prietenie și la o mână prietenească, sincer

Dl G. Tătărăscu
Sub-secretar de stat pentru minorități.

întinsă, să se răspundă la fel. Altfel socotim că e și neelegant și nepolitic.

Atitudinea greșită a unor conducători ai minorităților

O altă mare greșală a acțiunei pe care o duce o parte dintre conducătorii minorităților din Ardeal este următoarea:

Indată ce s'a dat publicității atitudinea ministrului instrucțiunei publice, în ceia ce privește noul regim al școlilor minoritare, delegații minorităților, cu toții, au fost așa de mulțumiți de spiritul civilizat și de dreptate al dlui ministru în cât s'au prezentat la d-sa și i-au adus toate mulțumirile în numele masselor minoritare.

N'a trecut însă nici o săptămână și o parte dintre delegații minorităților care mulțumiseră Dlui Minustru pentru spiritul larg și conciliant al noului regim școlar minoritar, și-a schimbat părerile și început să țipe, fie prin presă, fie prin memorii, că regimul nou al școlilor minoritare este o nenorocire pentru cultura maghiară, că prin el se urmărește desființarea școlilor și sugrumarea acestei culturi maghiare, etc. Nis'a părut în adevăr foarte curioasă aceasiă atitudine.

Informațiile pe care le-am căpătat concordau toate în a ne convinge că această nouă atitudine, că această bruscă schimbare la față, nu este în spiritul aprecierilor minorităților maghiare din Ardeal, ci că ea se datorește unor inspirații venite de peste graniță.

Toți sunt liberi ca în atitudinile pe care trebuie să le ia în fața ori cărei situații sau probleme să-și ia inspirațiile de unde vor voi. Cred însă că această metodă, că această atitudine a unei minorități dintre conducătorii minorităților, pentru realizarea politicei de toleranță și de sinceră prietenie, față de minoritățile din țară, de care o duce guvernul actual, este o greșală și o greșală mai mare decât aceea pe care o face o parte a presei maghiare și despre care am vorbit mai sus.

Trebuie să se știe odată pentru totdeauna că statul romăa conștien de menirea și de permanența puterei lui va avea totdeauna o atitudine de „non-posumus" categoric contra a tot ce vine din afară și mai ales când această importație este ostilă lui.

Am întâlnit însă, pe de altă parte, din partea altor conducători ai minorităților din Ardeal, — și sunt sigur că aceștia reprezintă adevăratele masse minoritare, — am întâlnit, zic multă bunăvoință și înțelegere a realităților de azi.

Acestora, ce-i drept foarte puțini la număr, dar cari, repet, reprezintă în mod cinstit și loial masele minoritare (singurile cari ne interesează pe noi) suntem ferm hotărâți să le arătăm maximum de concesionism și de prietenie sinceră.

Ce se pretinde minorităților

Dorim ca împreună, și în mod armonic să conlucrăm pentru consolidarea și propășirea statului românesc care este al nostru, al tuturora și de bună starea căruia depinde bună starea noastră a tuturora.

Suntem convinși că manifestațiile acestea, de vrăjmășie față de statul românesc și față de tot ce este românesc în această țară, nu reprezintă decât o infimă, o neglijabilă minoritate a minorităților din Ardeal.

Aceștia sunt aristocrații cărora prin expropriere li sau luat pământurile cum s'au luat tuturor boerilor noștri din întreaga țară, pentru ca pământul să fie împărțit țăranilor, aceștia mai sunt agitatorii tnspirați sau poate întreținuți din străinătate, și mai sunt o parte a burgheziei maghiare care mai are lipsa simțului realităților și naivitatea să creadă că ceea ce a fost pe vremuri va reveni în curând și că starea faptică de astăzi este ceva trecător.

Suntem ferm convinși că nu aceștia reprezintă minoritățile maghiare din Ardeal și că massele acestor minorități, adică zdrobitoarea lor majoritate, s'a convins de mult că trebuie să se întoarcă cu dragoste și loialitate față de statul român care a uitat trecutul de suferințe și de umilinți și le-a împroprietărit".

Dovezi de concesionism și de bunăvoință față de minorități

„Pentru a arăta cu fapte spiritul nostru concesionist și prietenia noastră sinceră față de minorități, suntem hotărâți ca perfecționarea administrației să se înceapă în provinciile unde locuiesc mai mulți minorîtari.

Alte dovezi de spiritul concesionist și prietenesc al actualului guvern față de minorități sunt următoarele:

1. Prin regulamentul regimului școlar minoritar din 1920, al cărui autor este domnul Negulescu, fost ministru în guvernul Averescu, se hotărâse ca în școlile minoritare istoria și geografia tuturor popoarelor să se predea exclusiv în limba românească. Guvernul actual în intenția lui de a nu forța prea mult lucrurile a hotărât ca numai istoria Românilor și geografia României să fie predate în românește.

2. Tot în acest regulament se prevăzuse o măsură, care a existat și există și azi în toate țările din lume și după care în școlile care aparțin diferitelor ordine călugărești, lecțiile trebuiesc predate exclusiv în limba statului respectiv — în cazul nostru, în limba română.

Noi am făcut o largă concesie și am dispus ca în aceste școli cari sunt conduse direct de episcopii minoritari lecțiile să se predea în limba minorității respective. Repet, aceasta nu s'a întâmplat în nici o țară din lume.

3. O altă dovadă de spiritul nostru de concesiune este că cu toate că regimul vechiu prevedea ca toți profesorii școalelor minoritare să fie cvalificați, noi am admis în aceste școli și profesori necvalificați, pentru câtva timp, adică până ce se va putea avea un număr suficient de profesori cvalificați. *Și am făcut aceasta pentru ca să evităm închiderea școlilor confesionale din lipsă de profesori pentru ca să nu ni-se poată spune că am desființat școlile minoritare.*

Iată dar politica pe care guvernul actual înțelege că trebuie să o ducă față de minorități.

Pentru a o realiza, pentru a pune în practică însă această politică, avem absolută nevoie de loialismul și de conlucrarea prietenească sinceră a tuturor minorităților".

*

Cu aceste cuvinte domnul Tătărăscu, ministru subsecretar de stat pentru minorități în ministerul de interne, a încheiat interesantele d sale declarații.

Declarațiile domnului Tătărăscu, constituesc cea mai precisă expunere a politicei pe care guvernul actual o urmărește față de minoritățile din România-Mare.

Ștefan Paul

TELEGRAME

Situaţia din Grecia

Desmințirea abdicărei regelui George

Atena — Situaţia este staţionară aşteptându-se rezultatul discuţiunilor din Paris dintre Venizelos şi Alexandris. Svonurile alarmnate asupra loviturei de stat proectată sunt desminţite de leaderii republicani. Deasemenea se desminte ştirea agenţiei „United Press" care anunţă că regele acceptând decizia republicanilor s'a decis să părăsească Grecia.

Situaţia din Germania

Berlin — Knilling, primministrul bavarez, a fost invitat la Berlin să se consfătuiască cu Cancelarul. Guvernul bavarez, a autorizat pe von Kahr să institue instanţe speciale care se judece contravenientele la ordonanţe.

Universitatea din München a fost închisă pe 3 zile fiindcă studenţii au demonstrat public pentru Hitler, şi impotriva lui Knilling.

Tratativele noastre cu Rusia

Bucureşti. — Din delegaţia română la Tiraspol a sosit eri în Capitală delegatul Mantu, care a arătat guvernului stadiul tratativelor. Delegaţiunea rusă având depline puteri a prezentat un proect pentru reglementarea schimbului de mărfuri la Nistru, Ruşii cerând mai ales alimente, petrol şi alcool.

Dl Mantu prezentând guvernului proectul convenţiei va pleca mâine la Tiraspol cu răspunsul guvernului.

In ajutorul României din Iugoslavia

Ministerul Cultelor a alcătuit o comisiune formată din dnii Petre Coman, doctorul Popovici protopopul Lugojului, Petre Ionescu director cultelor şi Simionescu dela ministerul de externe sub preşidenţia dlui ministru I. G. Duca, care va lua contract în cursul lunei cu comisiunea iugoslavă la Timişoara pentru studierea chestiunelor şcolare şi bisericeşti ale românilor din Iugoslavia.

Expulzarea indezirabililor din Cluj

După informaţiunile autorităţilor cifra indezirabililor se ridică la 13.000

Se pare că în sfârşit măsurile ce s'au dispus încă din luna trecută în privinţa expulzării indezirabililor, se vor aplica nu peste mult în oraşul nostru în care streinii inoportuni abundă într'o măsură nebănuită. Cu toate ţipetele ce se ridică mereu din presa streină de aici, autorităţile s'au pus pe lucru, făcând toate pregătirile necesare pentru a aplica cât mai riguros dispoziţiunea ministerială.

In acest scop s'au preconizat două comisii cari vor revizui individual dreptul fiecărei persoane de a rămânea şi pe mai departe în Cluj. Una din comisii va fi compusă din un reprezentant al biroului populaţiei, unul ai biroului streinilor şi unul al Siguranţei. O a doua comisie va fi numită de primărie.

După declaraţiile întâiei comisii, aceea care este mai în măsură să ştie numărul streinilor inoportuni şi stabiliţi aici clandestin, numărul acestora trece peste 13 000

Dat fiind acest mare număr, consiliile vor avea mult de lucru, dar întrucât vor lucra cu toată conştiinciozitatea, rezultatul lucrărilor va fi într'adevăr salutar.

LICHIDAREA
DATORIILOR ROMÂNO-MAGHIARE

După o telegramă primită azi din Budapesta Oficiul de control şi de lichidare a datoriilor şi creanţelor maghiare faţă de statele succesoare, a publicat o circulară prin care cere cetăţenilor maghiari să şi comunice datoriile şi creanţele lor faţă de vechiul regat român şi sârb, contractate înainte de războiu şi expirate la încheierea păcii (par. tratatului de pace 231); datoriile şi creanţele faţă de teritoriile alipite României şi Iugoslaviei (art. 254). Nu intră în categoriile de mai sus creanţele şi datoriile contractate după 1 Noemvrie 1918 şi expirate înainte de încheierea păcii. In afară de cele de mai sus s'a mai cerut anunţarea datoriilor şi creanţelor avute faţă de cetăţenii români din teritoriile alipite dela alte state decât cei maghiar.

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

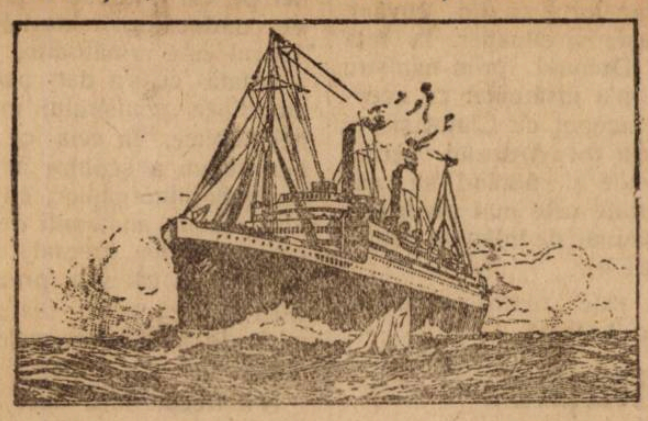

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor modern cu elice dublă
Călătoria durează numai 7 zile. — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

ATENTIUNE!
Suntem în ziuă gratisă!
Incercaţivă norocul!
Dacă participă la târgul nostru ocazional care ţine până în 30 Novembrie oricine o zi
cumpăra
gratis
dacă cumpără cele necesare
in ziua gratisa
Târgul ţine până
in 30 Novembrie.

Se pun în vânzare:

Cartoane, deline	25·50
Batist	25·50
Flanele . . .	32·50
Pânză pentru trusouri calitatea I.	38·50
Stofe de lână 140	110·—
Ciorapi pentru bărbaţi . . .	13·50
Ciorapi pentru dame de iarnă .	15·50
Cămeşi de trico	79·—
Cămeşi petru dame	89·—

etc. etc.

Se vând stofe pentru dame şi bărbăţi şi ori ce articli ne înşiraţi aici mai ieftin caşi preturile prezente!

Dick
Jakab si Fiul
magazinul Cluj, Str. R. Maria (Deák F.) 5
2457

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 Piaţa Uniri No. 12.

Cărţi, reviste franceze la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 944 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Vineri 16 Noemvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

Infrăți

R CLUJ 1. 275

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon ADMINISTRAȚIA No. 252
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Pentru salvarea Dlui Marghiloman

— Un articol al dlui Costa-Foru —

In „Adevărul" de eri dl Costa-Foru publică sub titlul „Pro Marghiloman„ un articol prin care se căzneşte să arate că în împrejurările grele de astăzi este un rău ca un om de talentul şi de capacitatea dlui Marghiloman să fie ţinut la o parte de guvernare. Cum se potriveşte însă această solicitudine a dlui Costa-Foru pentru capacitatea dlui Marghiloman cu tot ce s'a scris şi s'a spus de democraţii la rândul cărora îi place dlui Costa-Foru să se numere? Nu dsa caşi prietenii dela „Adevărul" şi alte gazete au fost aceia cari au strigat mai mult că triumful democraţiei cere decapitarea „oamenilor vechi" şi că acest triumf nu poate fi realizat decât prin „oamenii noui"? Dela războiu încoace toţi democraţii noştri au decretat falimentul vechilor partide şi au încercat să arunce la putere nouile partide politice, cari expresiuni ale curentelor democratice erau socotite singure în stare să asigure victoria democraţiei şi să tămăduiască toate relele de cari suferă ţara. Iată acum pe toţi democraţii aceştia pledând pentru reabilitarea dlui Marghiloman în numele necesităţii de a avea la guvernarea ţării un om de talentul, experienţa şi capacitatea dlui Marghiloman. Şi totuşi dl Marghiloman este unul din cei mai autentici reprezentanţi ai vechiului politicianism pe care democraţii de azi i-au osândit la moarte politică. De ce această contrazicere? Cum se explică faptul că oamenii noui cari se proşternă atât de mult în faţa verdictelor voinţei obşteşti, încearcă să scoată din umbră pe un om ca dl Marghiloman asupra căruia apasă un verdict al opiniei publice de o atât de categorică unanimitate?

Dar trecând peste această contrazicere pe care o săvârşeşte şi dl Costa-Foru în articolul său, să ne oprim la o afirmaţiune a dsale care se cuvine să fie lămurită. Dl Costa-Foru spune că dacă nemţii ieşeau învingători, „trădători" de ţară ar fi fost cei cari au făcut războiul. Or aceasta este neadevărat. *Fiindcă, în ce priveşte războiul la noi n'au fost două politici. Omenii cari au predicat şi au hotărât războiul României n'au lucrat astfel în virtutea unei politici.* Politica presupune calcul, cântărirea forţelor şi examenul împrejurărilor.

Iar în momentele acelea când pentru naţiune se punea marea problemă a unităţii naţionale, sentimentul naţional refuza orice calcul, deoarece calculul ar fi însemnat să renunţăm la război, adică la posibilitatea de a ne realiza idealul. Cei cari au fost pentru război şi l'au făcut, n'au avut o politică, ci s'au lăsat duşi de valul irezistibil al conştiinţei naţionale. In privinţa războiului nostru a fost o singură politică, aceia a dlor Marghiloman, Stere şi tovarăşii lor, cari au examinat forţele războinice în prezenţă şi convinşi de superioritatea militară a Germaniei s'au declarat împotriva războiului, *au fost atunci deci de o parte conştiinţa naţională care cerea războiul şi politica dlor Marghiloman şi Stere care se ridica împotriva acestei conştiinţe naţionale.*

Dl Costa-Foru spune că dacă nemţii ieşeau biruitori, dl Marghiloman şi oamenii dsale ar fi triumfat, iar cei cari au făcut războiul s'ar găsi în locul dsale. Hotărât nu: Căci în cazul acesta am fi avut de o parte un popor înfrânt, un popor de martiri pentru un ideal, şi visul nostru şi-ar fi văzut amânată realizarea pentru alte vremi şi prin alte puteri, iar de cealaltă parte o clică de politicieni a căror politică ar fi fost izbânditoare. Dar oamenii aceştia ar fi fost tot atât de odioşi pe cât sunt şi astăzi. Iar ceilalţi cari au urmat porunca conştiinţei naţionale, deşi înfrânţi, ar fi rămas totuşi înconjuraţi de dragostea naţiunei.

Asupra d-lui Marghiloman şi a celor cari l'au urmat pe acelaş drum nu s'a coborât sancţiunea rezultată dintr'o înfrângere politică. Politica nu are pedepse atât de grele pentru învinşi. Asupra d-lui Marghiloman şi a prietenilor săi apasă însă cu o greutate formidabilă sancţiunea conştiinţei naţionale,

Şi acum revenind la întrebarea pe care ni-o puneam mai sus, cum se explică încercările făcute în ultimul timp de a scoate de subt povara acestei sancţiuni pe d l Marghiloman, socotim că ele nu se pot explica decât prin anumite calcule politice ale unora din partidele de opoziţie. După cum ţărăniştii au încercat să l readucă la suprafaţă pe d-l Stere pentru a da partiduiui prestigiul unei personalităţi, tot astfel nu ne-ar mira dacă, prin articolul d-lui Costa-Fom, partidul naţional nu urmăreşte acelaş scop încercând să-l reabiliteze pe d-l Marghiloman. Străduinţa este însă zadarnică. *Fiindcă, încă odată, d-l Marghiloman nu este numai învinsul unei politici; asupra d-sale s'a lăsat cu greutatea unei lespezi de mormânt sancţiunea conştiinţei naţionale.*

Greva tipografilor în Germania

Berlin. — Greva tipografilor de ziare este staţionată, însă imprimeria statului a reînceput lucrul, tipărind nu numai Rentenmark dar chiar continuând imprimarea mărcilor obişnuite.

Minorităţile în România

Din declaraţiile dlui G. Tătărăscu, subsecretar de stat pentru minorităţi, publicate în numărul nostru de eri, se desprind trei idei principale cari stau la baza politicei faţă de minorităţi a actualului guvern.

Mai întâi, ideia de perfectă lotalitate şi bună credinţă reciprocă. Această idee s'a născut dintr'o adâncă trebuinţă sufletească. Dl Tătărăscu a caracterizat-o admirabil afirmând că „ÎNTREAGA OPINIE PUBLICĂ ROMÂNEASCĂ ARE NEVOIE DE SFORŢĂRI PENTRU CA SĂ POATĂ UITA SUFERINŢELE TRECUTULUI". Rănile vechi încă sângerează şi este o mare greşeală a le sgândări. Presa maghiară n'a înţeles până acum acest lucru esenţial pentru o bună şi paşnică convieţuire. Tot ce este românesc a fost şi este din nefericire, obiect de batjocură şi insultă pentru această presă. Fatal buna înţelegere generală întârzie din această cauză, cu toate sforţările statului şi ale celor câţiva conducători minoritari înţelegători ale împrejurărilor actuale.

A doua idee reprezintă spiritul de concilianţă şi îngăduinţă al guvernului. Măsurile şcolare luate până acum de actualul guvern, nu urmăresc altceva decât o cât mai largă satisfacere a tuturor dorinţelor legitime de libertate culturală nutrite de minorităţi. Dl Tătărăscu a dovedit că am acordat mai mult decât se acordă oriunde în Europa, atunci când am admis limba de predare a minorităţilor în şcoile ordinelor călugăreşti. Aceeaşi îngăduinţă o află în intenţia guvernului de a începe perfecţionarea administrativă acolo unde minorităţile sunt mai numeroase, în Transilvania şi Banat. Intenţia guvernului dovedeşte o atenţiune pe care nu ştim în ce măsură va fi înţeleasă, dar care asigură minorităţilor un contact mai lesne şi mai plăcut cu Statul.

Pentru fiinţarea acestor două principale idei fundamentale în politica guvernului faţă de minorităţi, a treia era o necesitate esenţială. Spiritul nostru de toleranţă şi concilianţă nu poate merge până la nerespectarea lui. Tuturor concesiunilor făcute de Statul român, minoritarii sunt datori să răspundă cu cinste şi supunere leală. „La tot ce este ostilitate din afară guvernul va şti să opună totdeauna un „non-posumus" categoric, a spus dl Tătărăscu, şi în declaraţia sa se închide şi un avertisment şi un îndemn. Pentru cine vrea să conlucreze cinstit cu Statul român, în cadrele lui se găseşte totdeauna o caldă ospitalitate; pentru cine vine cu gânduri ascunse, cu gânduri de nepotincioasă vrăjmăşie, hotărârea noastră este necurmată.

Dezagregarea Germaniei

De ce au eşuat lovitura monarchistă de Ludendorff şi Hittler

Politica hotărâtă a dlui Poincaré, faţă de nesiguranţa şi şovăiala comună a aliaţilor a repurtat un succes de netăgăduit.

Părăsirea rezistenţei pasive din partea Germaniei a făcut ca prestigiul Franţei să se ridice mult. Dar Poincaré a arătat el însuşi că victoria nu e încă definitivă.

Germania este învinsă, încă odată, dar nu se ştie încă ce va ieşi din convulsiunile sau înfrângerea în care va cădea.

Haosul german este extrem. Desordinea şi confuziunea domneşte în întreg Reichul şi nu se ştie pe ce cale va fi condus de instinct, poporul german desnădăjduit.

Naţionaliştii în scrierile lor şi în discursurile lor evoacă amintirile patriotismului din 1813.

Din fericire însă aceste sentimente nu găsesc aprobare decât în cadrele vechei armate şi administraţii, în sufletul acelora cari au pierdut totul prin căderea imperiului, în tinerimea universitară. Masele populare însă stau în aceiaşi atonie şi descurajare, în aceiaşi indiferenţă care o împărtăşeşte şi populaţia din Ruhr.

O parte din oamenii politici ai Franţei s'au înspăimântat de spiritul de ură care se desvoltă în clasele conducătoare ale Germaniei clase care aspiră la dictatură şi deacea au considerat tot aşa de importantă problema siguranţei Franiei, ca şi problema reparaţiunilor. Fără îndoială că aspiraţiunea elitei germane la dictatură şi la revanşă nu e de contestat, dar evenimentele recente au arătat că e imposibil ca să se organizeze această dictatură.

Astfel se explică de ce a eşuat aşa de lamentabil lovitura încercată de Ludendorff şi Hittler. Cancelarul Stressemann a arătat că e mult mai energic decât predecesorul său Cuno şi cunoaşte mai bine sentimentele poporului.

Este posibilă o dictatură în Germania?

Eşuarea loviturei monarhiste în Bavaria a dovedit astfel că situaţia disperată a Germaniei nu poate fi un prilej pentru stabilirea unei dictaturi, care apoi să conducă la restaurarea monarhiei.

Se mai vorbeşte acum de o eventuală reîntoarcere a exkronprinţului în Germania, la care însă s'a opus nu numai conferinţa ambasadorilor, dar şi majoritatea poporului german. Tonul presei şi întrunirile muncitoreşti sunt o dovadă evidentă că o dictatură sau o restaurare a vechiului regim în întreaga Germanie e absolut imposibilă.

Ea n'ar putea lua naştere decât dacă ar fi susţinută de o redeşteptare a sentimentului naţional, aşa cum a fost în Germania după războaiele napoleoniene.

Dar ceeace a provocat atunci mişcarea naţională, acea redeşteptare a rasei germane lipseşte astăzi.

Săturate de tirania conducătorilor, masele populare germane, chiar dacă ar vedea că scăparea ţărei lor nu ar putea fi realizată decât printr'o dictatură, nu vor să şi încredinţeze soarta pe mâna unui singur om.

De aceea pericolul unei restaurări a vechiului regim şi o politică agresivă faţă de Aliaţi este acum mai imposibilă decât oricând, conducătorilor poporului german. Dezastrul războiului şi haosul adus de politica de rezistenţă, au săpat o adâncă nepăsare şi neîncredere în sufletul poporului german, care numai speră salvarea dela nici unii din conducătorii lui.

Scandalul cu protestele maghiare

Timp de două luni presa maghiară atacă zi de zi noul regulament şcolar şi îndeamnă să se protesteze contra lui la Rege, la Papa şi la Liga Naţiunilor, iar peste două luni se dovedeşte că nici nu cunoaşte regulamentul contra căruia protestează

A trebuit să recunoaştem, cu toată proverbiala noastră toleranţă, că protestele ce se ridică mereu contra noastră din partea aşa zişilor conducători ai minorităţii ungureşti, devin enervante, pentrucă pe zi ce trece se dovedeşte tot mai mult, că avem de a face cu o rea credinţă şi cu o opoziţie făcută numai pentru a produce încurcături statului român.

Pe ziua de ieri chestiunea aceasta a ajuns şi mai revoltătoare în ridicolul ei.

Se ştie, că timp de aproape două luni de când s'au publicat cele două regulamente pentru şcolile primare şi secundare minoritare, toată presa maghiară, tot partidul maghiar şi confesiunile lor respective, au protestat mereu: la guvern, la Rege şi chiar la Papa, contra regulamentelor, despre care întâi au recunoscut că sunt o satisfacţie ideală pentru unguri, lucru pentru care delegatul maghiar şi-a şi exprimat mulţumirea, în numele tuturor ungurilor din Ardeal, pentru solicitudinea dlui ministru dr C. Anghelescu.

Iar dupăce s'au făcut toate acestea, ziarele maghiare de ieri dimineaţa au venit cu ştirea modificării acestor regulamente, şi au şi publicat modificările ce s'au adus. Iar când colo, se dovedeşte, că „modificările" sunt exact vechile dispoziţiuni, cuprinse în regulamentele atacate.

Se poate ceva mai caraghios decât această dovadă de rea credinţă? Senzaţia adusă ieri de ziarele maghiare dovedeşte, că ele au protestat timp de două luni contra unor regulamente pe cari nici nu le cunosc.

Atâta rea credinţă, însă, este totuş prea mult, chiar faţă de un stat de o toleranţă ca a noastră.

Opera română

In ajunul premierei operei „Regina din Saba“

Istoricul operei — Muzica — Montarea — Distribuția

Vineri, 16 Noemvrie seara va avea loc la Opera Română din localitate întâia premieră din anul acesta.

Opera care ni se prezintă Vineri seara, este datorită compozitorului german Goldmark. In privința compoziției această operă este unică în felul ei, autorul neaparținând în mod pronunțat nici unei școli, și ne stând sub influența nici unuia dintre marii compozitori.

„Regina din Saba“ a fost scrisă prin anii 1869—70, dar Opera Imperială din Viena, căreia i-a fost prezentată, a respins-o. Abia peste cinci ani în urma stăruințelor prințului Hohenlohe, a fost scoasă la lumina rampei. Și proteguitorul lui Goldmark nu s'a înșelat: „Regina din Saba“ a avut un succes extraordinar. Opera Imperială din Viena, în anul premierii a jucat o de 35 ori, totdeauna în fața unor săli arhipline. Rolul Sulamithei a fost cântat de celebra soprană dramatică Maria Wilt.

Dela Viena opera a trecut la „Scala“ din Milano, iar apoi pe toate scenele mari din lume.

Opera Clujană prepară de mult această operă. Rolul lui Assath era menit tenorului Grozăvescu, care cu vocea lui puternică și în registrele înalte ar fi putut interpreta acest rol în mod minunat. In cercurile muzicale din Cluj, se spune că cel mai trainic și mai mare succes îl va avea Grozăvescu când va cânta acest rol.

In urma greutăților survenite între timp, pregătirea operei însă a fost mult mai îndelungată decât se credea, așa că acum rolul lui Assath i-a revenit d-lui Apostolescu, baritonul devenit tenor al Operei din Cluj.

Credem că d-l Apostolescu trece prin cel mai greu examen. Rolul lui Assath este unul dintre cele mai grele roluri de tenor. Rămâne de văzut dacă d-l Apostolescu va putea învinge dificultățile din registrele înalte, atât de dese în partitură.

Rolul Regelui Solomon va fi cântat alternativ de Dnii Bretan și Georgescu. Acesta este un rol creiat pentru un bariton de mare envergură vocală în așa că interpreții sunt puși în fața unei grele probleme. Rolul Reginei din Saba va fi cântat alternativ de dnele Aca de Barbu și Florica Ciurcu. Rolul Sulamithei, creat de autor pentru o soprană dramatică, e interpretat de obiceiu de sopranele liricelegere, tot în urma devierii autorului, în timpul compoziției, dela planul original. La opera noastră îl vor cânta dnele Sudețeanu și Silvia Tiron, Ana Rozsa, această mult promițătoare artistă a Operei, va apare în rolul slavei Astaroth. Dl Marcu va cânta rolul marelui preot.

Montarea fastuoasă este datorită dlui Pavel Constantin, directorul de scenă al Operei. Dsa a depus toate insistențele ca montarea să fie la nivelul montărilor din apus. Tabloul al III-lea, reprezentând templul lu Solomon este pregătit după indicațiile Vechiului Testament. Costumele s'au făcut respectându-se forma și culoarea costumelor din vechime a căror descriere o găsim în Cartea legilor a lui Moise.

Decorurile se datoresc pictorului Widmann, iar libretul e tradus de dna Dima. Montarea nouei opere, cu toată scumpetea materialului nu a costat mai mult de 140—150 mii lei.

Partiturile muzicale, cu multe motive bizare și exotice, sunt greu de executat. Maestrul Bobescu a depus însă o muncă titanică pentru a asigura succesul acestei opere. Corurile înalte au necesitat o dresare îndelungă din partea Dlui Klee.

Baletul va fi condus de dl Ligeti. *A. B.*

*

Muzica operei

Vestea îmbucărătoare a punerii în scenă o minunătei opere a lui C. Goldmark „Regina din Saba“ cu care acesta și-a câștigat un loc de onoare în patheonul marilor maeștri ai muzicei, mă îndeamnă să spun câteva cuvinte despre muzica operei acesteia.

Scrisă după libretul cu subiect biblic a lui H. S. Mosenthal, care tratează istoria regelui Solomon, muzica „Reginei din Saba“ este una dintre cele mai frumoase. Autorul ei s'a folosit cu prelidecție de subiectul acesta, oferindu-i-se o ocazie de a se adăpa dela bogatele izvoare ale muzicei antice, mistice orientale.

O parte critici din îl consideră pe Goldmark drept un epigon al lui Wagner, cu toate că între Golomark și Wagner numai în orchestrarea minunată aflăm oarecare asemănare. In opera aceasta descoperim alte influențe, de ale maestrilor mai vechi, ca d. e. Haendel și Glück, cari însă au fost imitați și prelucrați de Goldmark într'un mod atât de fin încât de fapt G. ni se prezinta original prin formele și culorile sale muzicale.

Deja în actul prim putem vedea, ce influență binefăcătoare a avut asupra lui G. muzica de oratoriu a lui Händel, unde după motivul dragostei lui Assad și motivul seducerii, ne farmecă minunatul coral cu accente antice, tipice — orientale. In această operă auzim melodii cari ne amintesc deoparte și responsoarele din muzica bisericească gregoriană, ba auzim chiar și melodii din muzica noastră bisericească românească, ca d. e. „amin“-urile. Intreaga muzică a acestei opere e un fel de caleidoscop-muzical, din care rând pe rând se desprind minunatele și mișcătoarele accente ale muzicei mistice orientale. Se simte în ea parcă arșița soarelui tropic și răcoarea umbrei pădurilor de cedri din Liban. Valurile sunătoare ale lacului din pădure autorul ni-le descrie foarte potrivit prin acordurile prelungi ale celor 2 harfecari, însă la opera noastră din Cluj lipsesc!

Corurile minunate cu harfe și tamburine din actul I; descrierea minunată a nopții de vară, în care femeia pătimașă se mistue de dor, accentele de patimă nebună cu care chiamă sclava pe amantul reginei în actul II; minunatul cor în 9 voci, din templu, finalul în 12 voci, baletul splendid cu dansul albinelor din actul III; precum și descrierea minunată a samum-ului ucigător din actul IV, — toate acestea sunt totatâtea frumseți, cari ridică mult valoarea acestei opere.

Dr. I. Cl. Iuga.

La vitrina librăriei

O carte folositoare

De curând a apărut în vitrinele librăriilor o carte, a cărei necesitate o făcea de mult așteptata: „**Manualul de Anatomie și Fiziologie elementară** *pentru soldați și agenți sanitari, subchirurgi, infirmiere, moașe și surori de ocrotire*“ de medicul Căpitan Dr. C. C. Velluda, șef de lucrări anatomice la Facultatea de Medicină din Cluj, cu o prefață de profesorul Dr. Papilian.

Ținând seamă de rolul corpului sanitar ajutat și de însemnătatea serviciilor pe cari agentul sanitar și moașa le aduc în societate mai ales când și-au însușit pe deplin noțiunile medicale necesare, această carte, care excelează prin claritate și preciziune, vine să ocupe un loc de seamă în literatura noastră medicală.

Doctorul Velluda care are o îndelungată practică didactică cu soldații infirmieri, a scris în fraze scurte și a redat în forme simple, complicatele chestiuni de Anatomie și Fiziologie, așa că ele sunt ușor accesibile absolvenților școalelor elementare.

Definițiile exacte și succinte pot fi cercetate cu folos de oricine ar cauta să aibă o idee despre anatomia și fiziologia omului.

Tipărită în tipografia „Curierul Justiției Militare“, acest manual cuprinde 128 de pagini, cu toate ilustrațiile necesare unei bune și ușoare înțelegeri. O recomandăm tuturor cu cea mai mare căldură.

Marile festivaluri ale Sindicatului Presei Romane

Comitetul Sindicatului Presei Române a hotărât în ședința dela 2 Noemvrie să organizeze mari festivaluri artistice-culturale în orașele Alba Iulia și Deva la 18 Noemvrie, iar în Sibiu și Orăștie la 25 oeNmvrie cu un program bogat și select. Vor avea loc conferințe culturale, iar cântăreți dela Opera română vor executa piese artistice. Rugăm publicul românesc din toate aceste orașe să binevoiască a participa în număr mare la aceste festivaluri ce vor fi urmate de dans, concurs de frumusețe etc.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

INFORMAȚII

Veniți la

Conferințele Presei

cari încep Joi 15 Noemvrie, în sala Prefecturei județului Cluj, cu conferrința dlui Prof. univ. dr Ion Lupaș despre „Istoria Presei Române ardelene“. Inceputul ora 9 seara Intrare Lei 5. Bilete la Librăriile „Cartea Românească și Anca.

*

Toată elita intelectuală a Clujului, profesorii universitari, corpul didactic, ofițeri, funcționari superiori, reprezentanții autorităților, studențimea, și ziariștii își dau întâlnire Joi la Conterințele Presei, în sala Prefecturei de județ.

— **Comitetul „Frăției de Cruce“** și a foștilor legionari din gărzile naționale, își va ține ședința obișnuită săptămânală Joi, 15 Noemvrie orele 7 seara în sala băncii „Economul“ la care sunt învitați toți foștii ofițeri legionari.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **Conferiațele „Astrei“.** Mâine Vineri, 16 Noemvrie orele 6 d. a. în sala Nr. IV dela Universitate se inaugurează seria din anul acesta a conferințelor „Astrei“. Deschiderea se va face cu conferința dlui profesor Marin Stefănescu, tratând despre „Ideia de destin în viața națiunilor“.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *In seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Național cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith“ cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Național din București și unul din fruntașii scenei române.*

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— *Salonul de manicur și de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul New-york.*

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Iarăși edificiile școlare din posesiunea confesiunilor maghiare.** S'a mai arătat adeseori în presa noastră, că sunt în Ardeal o seamă de edificii școlare deținute de unele confesiuni maghiare, clădiri cari deși erau proprietatea statului maghiar, nu au trecut în posesiunea statului român pentrucă deținătorii lor provizorii au știut să ascundă adevărata situație.

Faptul acesta ni'l reamintește o informațiune a ziaruiui „Satu-Mare“, în care se spune că în baza unor documente găsite acolo, ministerul instrucțiunii publice va trece zilele acestea în posesia statului un local de școală din acel oraș.

— La cofetăria Tufli, Calea Victoriei 5, concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert și a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri și Vineri dela 5—8 și Marți, Joi și Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6
Emil Blaga, Cluj

2356-2
SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Regulamentarea şcolilor minoritare
şi protestele ungureşti

O lămurire pentru publicul maghiar referitor la protestele ridicate în numele lui faţă de dispoziţiunile şcolare ale statului român

De vorbă cu d. dr. Alex. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar din Ardeal

De aproape două luni de când s'a publicat regulamentarea şcolilor minoritare, de fapt însă de astăprimăvară, cu mult înainte de adunarea partidului maghiar dela Târgu-Mureş, politica şcolară a statului român a ajuns obiectul tuturor atacurilor ungureşti, cari au culminat în desele proteste la guvern şi în protestele începute la Suveran, la Papa, la Liga Nrţiunilor şi la toate forurile pe care le mai ştiu conducătorii acestei minorităţi. Ziarul nostru şi-a făcut o datorie din combaterea obiectivă a acestor atacuri aduse de oamenii lui Apponyi. Conduşi de acelaş gând al spulberării calomniilor ce se debitează prin protestele în chestiune, ne-am adresat acum dlui dr. Alex. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar, care a binevoit a ne da privitor la chestiunea dela ordinea zilei o serie de informaţiuni a căror publicare o începem în numărul nostru de astăzi.

Geneza regulamentelor atacate

Dl dr Alex. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar din Ardeal, începe prin a ne spune, că schimbările intervenite odată cu schimbările de regim în Ardeal, s'au resimţit şi în domeniul instrucţiunii publice, unde a trebuit o seamă de dispoziţiuni noui pentru lacunele constatate în învăţământul public odată cu preluarea imperiului. La sfârşitul anului 1922 s'a simţit apoi nevoia de a se aduna la un loc toate dispoziţiunile acestea şi a se lua dispoziţii unitare în locul măsurilor parţiale şi incidentale luate în cei patru ani trecuţi. Astfel s'au compus ordonanţele privitoare la învăţământul minoritar, publicate la începutul anului şcolar crt, sub nrul 10.0088 privitor la învăţământul primar, nrul 10.0090 privitor la învăţământul secundar şi 10.0085 în chestiunea şcolilor evreeşti şi călugăreşti.

Ungurii protestează contra unor dispoziţiuni cerute de ei

„E de neînţeles — ne spune dl Pteancu — că aceste ordonanţe menite a crea o situaţie clară în regimul şcolar şi emise chiar la dorinţa autorităţilor bisericeşti maghiare exprimată în repetite rânduri cu privire la adunarea la un loc a tuturor dispoziţiunilor, au stârnit din partea minorităţii acesteia atâtea proteste. Aceasta, îndeosebi după ce ordonanţele în chestiune nu sunt în cea mai mare parte decât reeditarea ordinelor parţiale din anii trecuţi, şi nu cuprind decât măsuri izvorâte din cele mai vitale interese ale statului român, întemeiate toate pe legi şi regulamente anterioare.“

Protestele contra limbii române.

In continuare, d. inspector general al învăţământului secundar din Ardeal ne spune, că tocmai din cauza mai sus arătată, protestele maghiare nu sunt întemeiate, sau în cel mai rău caz sunt exagerate. D. dr Pteancu a binevoit apoi să ne făgăduească a ne da lămuriri asupra fiecărui punct din proteste, şi a început cu protestul contra introducerii limbii române, ca materie, în şcolile minoritare.

„Se protestează contra înlocuirii limbii de predare maghiare cu limba română. Dar acest lucru nici nu s'a plănuit şi intenţionat niciodată. Nimeni nu s'a gândit un singur moment să scoată limba maghiară din şcoli, care rămâne limbă de predare, ca până acum, în toate şcolile ungureşti, atât în cele confesionale cât şi în cele de stat. Se combat deci — şi cu atâta perseverenţă — măsuri cari nu s'au luat şi nici nu se intenţionează. Desfidem pe oricine să ne arate o singură şcoală confesională maghiară (afară de cele călugăreşti, cari în fiecare ţară sunt în serviciul culturii acelei ţări) o singură şcoală confesională — zic — în eare să se fi înlocuit limba română. Văzând deci aceasta, se va evidenţia că întreaga campanie de proteste este artificială, întemeiată pe nedreptăţiri imaginare şi având singura menire de a agita spiritele şi a crea de fapt acele nemulţumiri“.

Şcoli cu limba de predare maghiară, susţinute de stat

„Dimpotrivă rămâne stabilit şi ştiut, că statul român în ce priveşte limba de predare a acordat în totdeauna, tuturor minorităţilor, cea mai perfectă libertate de a-şi folosi limba lor în şcoală. *Ce e mai mult, statul român susţine şcoli pentru minorităţi, cu limba de predare a minorităţii respective şi anume: 600 şcoli primare maghiare, 89 germane, 73 cu limbi diverse, şcoli civile, 22 ungureşti, 8 germane, licee: 9 maghiare, 2 germane, şcoli comerciale ungureşti 6, şi 10 şcoli de arte şi meserii, bine înţeles afară de cele susţinute de confesiuni.*

In aceste şcoli se face pe lângă instrucţie şi o corectă educaţie cetăţenească, şi chiar aceasta e cauza pentru care ziarele şi politicianii unguri cari îşi au baza existenţei lor chiar în agitaţiile ce se ţin la ordinea zilei, cum a spus un ziarist ungur, nu văd bucuros funcţionarea şcoalelor de stat cu limba de predare maghiară. Şi aici avem parte de o privelişte bizară, când vedem pe unguri protestând contra şcolilor ungureşti susţinute de Statul român, cum a făcut domnul Episcop reformat din Cluj în faţa delegaţiei Ligii Naţiunilor, susţinând că Statul român nu este îndreptăţit a susţinea şcoli ungureşti, aceasta fiind numai treaba confesiunilor maghiare. Noi ştim cauza pentru care nu le plac aceste şcoli, pentrucă nu le place spiritul paşnic şi de ordine care se propagă în şcolile de stat cu limba de predare maghiară“.

*

In numărul viitor vom publica declaraţiile domnului inspector general al învăţământului secundar din Ardeal privitoare la tratatul de pace, la sistemul pedagogic maghiar şi cel românesc, în legătură cu instrucţia din şcolile minoritare.

Cooperativa Centrală de Consum din Caţa.
Jud. Târnava-Mare.

Convocare.

In ziua de 25 Nov. 1923 la oara 1 p. m. sunt convocati membrii Cooperativei centrale de Consum la Şcola Română din Caţa având la ordinea zilei urmatoarele:

1. Raportul direcţiunei şi al Cenzorilor.
2. Aprobarea bilanţului şi descărcarea comitetului de gestiunea sa pe anul 1912.
3. Aprobarea contului de profit şi perdere.
4. Distribuirea beneficiului net.
5. Modificarea parţială a articolelor 5, 6, 10 şi 11 din statut.
6. Reorganizarea societăţii şi sporirea Capitalului.
7. Darea de seamă asupra afacerilor mai importante din anul curent.

Pentru îndreptăţirea ori cărui membru fără discuţie la votare se vor depune tote acţiile înainte de adunare la Preşedinte.

Nicolaie Boeru, secretar. **Ivan Cabaş,** preşedinte.

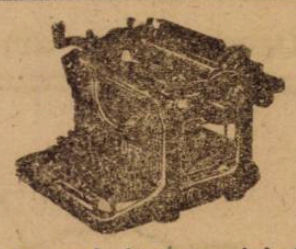

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici,** locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Politica economică a guvernului

Importantele declaraţii ale domnului ministru Tancred Constantinescu

Ieri ministrul de industrie şi comerţ Tancred Constantinescu a invitat reprezentanţii presei expunând programul politicei economice. „Prima grijă — a declarat ministrul industriei — e legea minelor care, contrar svonurilor răspândite chiar în streinătate, este deabia în studiu.

Guvernul intenţionează să respecte drepturile câştigate de vechile întreprinderi de petrol, fie cu capital român fie strein. Aceasta chiar e şi criteriul general al legii minelor. Apoi studiem comercializarea intreprinderilor statului, imitând legea cehoslovacă în această privinţă, fără nici o ceziune a capitalului dar schimbând sistemul de administraţie. Relativ la politica economică internă, d-sa preconizează regimul comerţului liber, desfiinţarea permiselor de export şi restricţiunea importului.

Apoi domnul ministru, întrebat de ziarişti, a arătat că prin tratativele împrumutului actual statul nu înstreinează nimic din bogăţiile salc vânzându-şi redevenţele după preţul mondial. Este exclusă orice înstreinare sub guvernul actual.

Scandalul dela şcoala normală maghiară din Oradea-Mare

Oradea-Mare. — Profesorii dela şcoala normală reformată din Oradea-Mare şi-au înaintat demisia în bloc din cauza că sunt nemulţumiţi de afacerile ce le face directorul lor în dauna şcolii. Ei au motivat că directorul înfometează internatul, în timp ce familia sa care este foarte numeroasă şi-o ţine în internat pe cheltuelile şcolii. Memoriul a fost înaintat episcopiei reformate.

Cazul se impune atenţiei şi Ministerului nostru de instrucţie publică.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Vineri, 16 Noemvrie
Ilona
Dramă măreaţă în 5 acte. In rolurile principale: ARNOLD KORFF şi LYA PUTTY. Film cu subiect maghiar. Rolurile sunt jucate în costume ungureşti. Felul de gândire şi modul caracteristic de a trăi al magnaţilor unguri

Cinema Urania
Vineri, 16 Noemvrie
Fii lui Şamşon
Senzaţională dramă de acrobaţie în 6 acte. In rolurile principale: Luciano Albertini, Linca Arnold, Patata Albertini. Film cel mai senzaţional cu Şamşon. Cea ce produce Şamşon şi cei doi copii a lui în acest film, este neîntrecut pe terenul atleticei.

Cinema Apollo
Vineri, 16 Noemvrie
George Bully
Colosală dramă detectivă în 5 acte. In rolul principal neintrecutul STUART WEBBS, renumitul detectiv american în aventurile lui cele mai bravuroase.
Regele detectivilor
Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Festivalurile Sindicatului Presei

Cu dorinţa de a apropia cât mai mult publicul de presa românească, Sindicatul Presei Române a hotărât să ţină mai multe festivaluri în centrele mai importante ale Ardealului. In vara trecută au avut loc mai multe festivaluri de acest fel, urmând ca de data aceasta să se ţină o nouă serie la Deva, Alba-Iulia şi Orăştie.

Sindicatul Presei cu această ocaziune a reuşit să câştige colaborarea câtorva elemente foarte valoroase ale Teatrului Naţional şi Operei din Cluj, întocm'nd programuri variate pentru toate localităţile acestea.

Publicul din Deva, Orăştie şi Alba-Iulia, precum şi acela din jurul acestor oraşe manifestează un interes foarte viu pentru festivalurile presei, astfel că reuşita lor este asigurată dela început. In toate aceste oraşe s'au formate comitete de domni şi doamne, cari organizează festivalurile cu o muncă neobosită. Din toate părţile s'a dat Sindicatului Presei un concurs prietenos, atât din partea publicului cât şi din partea autorităţilor.

Duminecă în 18 Noemvrie la 8½ seara va avea loc festivalul dela Deva în Sala Casinei, oferită cu multă afabilitate Sindicatului de către comitetul casinei. Un comitet în frunte ca dl Al. Vladone, şeful Serviciului de contabilitate al judeţului, mai făcând parte din el dnii Iosau redactorul ziarului „Gazeta Hunedoarei“, Pompiliu Piso primpretor, I. Lupşan, Nicula, Cornel Borbus, Ioan Dinu, un delegat al oficerilor din localitate şi d. Silviu Olariu, şef contabil pentru oraşul Hunedoara, depune o muncă foarte intensivă cu multă abnegaţie pentru reuşita festivalului.

Nu putem să trecem aci fără să mulţumim dlui prefect dr Dubleşiu şi dnei precum şi comitetului de doamne format sub presidenţia dnei dr Dubleşiu de concursul preţios ce l'a avut Sindicatul Presei în organizarea festivalului cu dans dela Deva.

Festivalul dela Alba-Iulia va avea loc Miercuri iar cel dela Orăştie Dumineca viitoare.

INTÂMPLĂRI
DIN CLUJ

Incendiul din Mănăştur

Eri noapte un puternic incendiu s'a declarat pe str. Câmpului din cătunul Mănăştur, la proprietatea locuitorului Iacob Baiany unde în foarte scurt timp, flăcările au mistuit un grajd, un şopron şi cinci şire de iân, cauzând pagube aproape 200.000 lei.

La sosirea pompierilor cari au fost anunţaţi imediat după declararea incendiului, de către comisariatul poliţienesc respectiv, atât grajdul cât şi celelalte atenanse arătate mai sus, erau deja complect mistuite de flăcări, aşa că pompierilor nu le-a mai rămas alt-ceva de făcut, decât să lucreze la izolarea altor imobile aflate în imediată apropiere de locul sinistrului. După două ore de muncă, pompierii cu ajutorul vecinilor au reuşit să localizeze incendiul.

In cursul anchetei deschisă de către reprezentanţii autorităţilor sosiţi la faţa locului, s'a putut stabili că focul a fost pus.

Autorităţile continuă cercetările.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

TELEGRAME

Statele-Unite şi restaurarea monarchiei în Germania

Washinngton. — Cercurile oficiale sunt reservate faţă de evenimentele noui din Germania, şi lasă să înţeleagă că Statele-Unite vor refuza participarea la o eventuală protestare a aliaţilor împotriva restaurărei Hohenzolernilor, fiindcă Statele-Unite socotesc că fiecare ţară are dreptul să-şi aleagă forma de guvernământ şi fiindcă Statele-Unite au respins ratificarea tratatului din Versailles.

Belgia cere expulsarea ex-kronprinţului

Bruxelles (Rador). Guvernul belgian a hotărât să ceară Germaniei expulsarea ex-kronprinţului şi internarea lui în o ţară neutră.

Starea de asediu se menţine în Bavaria

München (Rador). Consiliul de miniştri bavarez a decis că starea de asediu trebue neapărat menţinută în Bavaria din cauza împrejurărilor excepţionale.

Social-democraţii germani cer unitatea

Berlin. (Rador). Presidiul parlamentarilor socialdemocraţi a decis să ceară cancelarului prilejul conferinţei şefilor de partide ca Reichul să părăsească atitudinea pasivă în chestia Baraviei în interesul unităţii Reichului. Deasemenea să fie disolvate bandele naţionaliste baraveze şi să se continue ajutorarea şomeurilor din Ruhr.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

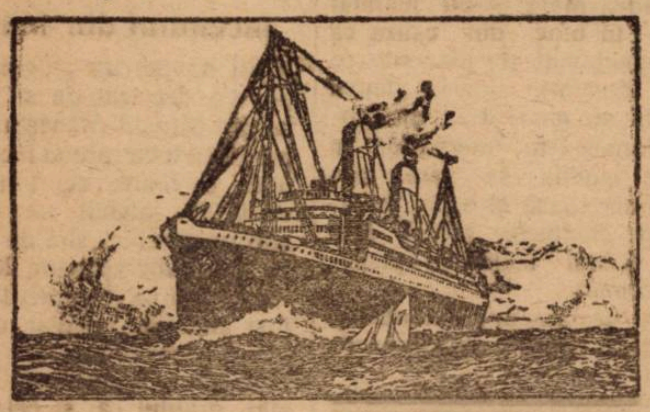

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** şi **6** persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Secretul Frumuseţei Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admivată întrebuinţati numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanteril. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanţ.
2818-2.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 15 Noemvrie: „Papa.“
Duminică, 18 Noemvrie (Matineu): „Gheorghe Lazăr.“

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Mica publicitate

Căutăm o dactilografă pentru limba română şi germană la fabrica noastră din Ghiriş. Oferta la Industria Sărmei, Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM“
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă şi metal.
Braşov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche şi metaluri.

Tablile de asbest „METEOR“

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Metallum

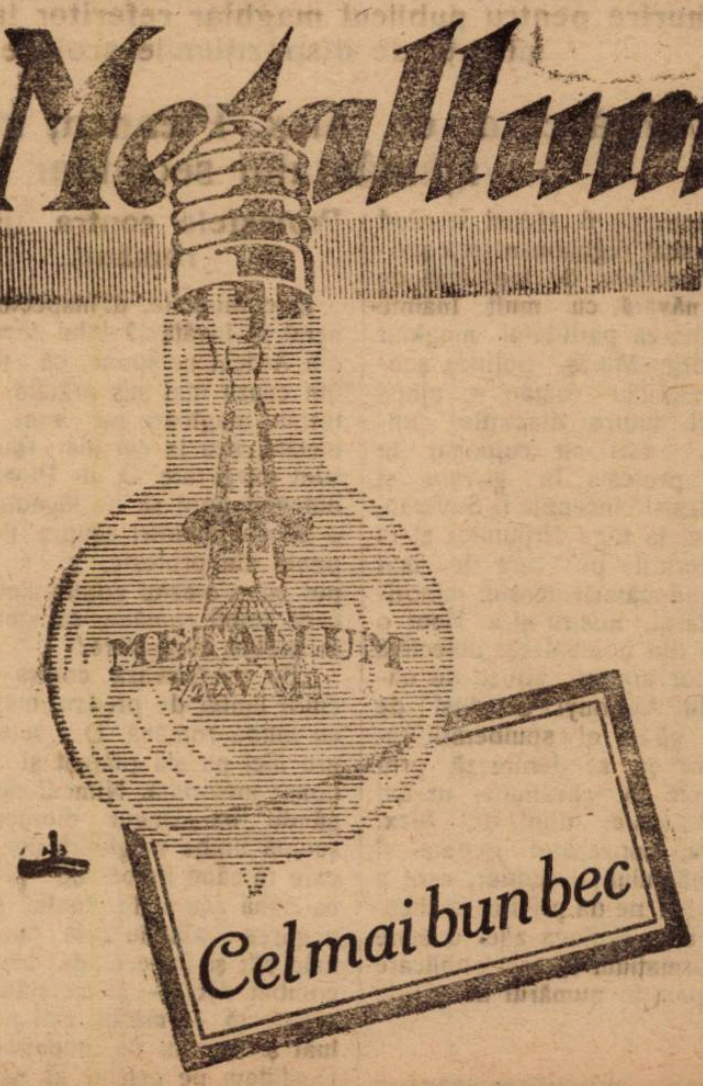

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
L A
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

FUNCTIONARUL

laudă TOCURILE ŞI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON, cari menajează nervii săi şi a celor din imprejurul său şi sunt mai eftine şi mai durabile ca pielea.

BERSON 2501-4

Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON“

să vă pună cismarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 945 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 17 Noemvrie 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

R CLUJ I. 444

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Plata salariilor funcționarilor

O reformă utilă — De ce trebuiau se țină seamă nemulțumiții

Unul din motivele de nemulțumire pentru funcționarii din Ardeal și Banat era sistemul introdus la încasarea lefurilor de legea contabilității din vechiul regat. In adevăr, nemulțumirile erau destul de justificate. Sistemul statelor de plată, s'a dovedit cu prisosință greoiu și nesatisfăcător. Funcționarii erau siliți să aștepte luni de zile întocmirea celor trei rânduri de state ale fiecărei plăți lunare, apoi să aștepte aprobarea lor și, în urmă, când soseau statele complectate și aprobate, administrațiile financiare le impuneau o nouă așteptare până la sosirea avizului ordonanței, sau pentru cine știe ce alt motiv chiemat să ascundă insuficiența procedeului.

Altfel niciodată funcționarii din provincie nu puteau compta pe o anume zi pentru incasarea lefurilor, ceeace le cauza adânci turburări în gospodăria bugeturilor lor destul de restrânse. Cu atât mai mult, nemulțumirile funcționarilor din Ardeal și Banat erau justificate.

Aici a existat un sistem cu mult mai simplu și cu mult mai rapid. Funcționarii știau că la întâia fiecărei luni, salarul, mult sau puțin, pe care îl aveau, îl puteau ridica dela percepția, administrația — și când acestea lipseau — dela poșta cea mai apropiată. Casieriile statului aveau deasemenea grija ca la întâi să aibă în casă toți banii necesari plătirii salariilor ce le cădeau în sarcină, iar administrațiile financiare nu întârziau niciodată să trimită prin poștă, în ziua de 30 sau 31 a lunei terminate, salariile funcționarilor rurali, așa că aceștia la întâi își primeau plata.

Din comparația acestor două sisteme, este fără îndoială că cel din urmă e și mai bun și mai omenesc. Iată de ce de aici din Ardeal s'au ridicat justificate critici contra sistemului adus din vechiul regat. Dar, — fiindcă există un dar, — chestiunea mai are o latură. Judecând sistemele în valoarea lor intrinsecă, desigur că obiecțiunile critice și nemulțumirile din Ardeal erau întemeiate. In fond însă sistemele nu se pot desprinde de realitate, iar împrejurările ni-au impus fără voia noastră o soluție transitorie, și deci imperfectă. Dela unire încoace suntem un stat cu patru sisteme administrative.

Oricât dă rău ar fi fost sistemul vechiului regat, care pentru administrația lui redusă era destul de bună în vremuri normale, pentru a ajunge la o organizare unitară, trebuia să acceptăm sistemul de acolo, cu toate imperfecțiunile lui, pentrucă, ori câte s'ar zice, vechiul regat înseamnă unica noastră sursă de românism integral.

Criticele cari s'au adus deci sistemului trebuiau să țină seamă că suntem în stare de tranziție și că e de a noastră datorie să sacrificăm necontenit pe altarul României întregite, pentru a ajunge la deplină mulțumire. Și ca dovadă că așa este, iată că ni se vestește desființarea ordonanțelor și a statelor de plată. Când statul s'a simțit în stare să o facă, a studiat și s'a oprit la sistemul livretelor de salarii pentru funcționari, așa cum au fost înainte în Ardeal și Banat. Deosebirea este că acum, după cinci ani de jertfe făcute în comun, reforma va fi pentru toți funcționarii o binefacere și nu numai pentru câțiva. Astfel câștigă și statul și funcționarii. Cu încetul, toate cele bune se vor face.

C.

Noul regim al exportului

Restrângerea regimului de prohibițiune. Libertatea complectă a exportului petrolului

Dl Tancred Constantinescu, ministru de industrie și comerț și dr I. N. Anghelescu, secretarul general al acestui minister lucrează la un regulament de export, prin c re se vor scoate de sub prohibițiune cea mai mare parte din articolele prohibite până acum, menținându-se regimul de prohibițiune numai pentru unele categorii.

Printre articolele cari vor suferi încă regimul de prohibițiune rămâne făina de grâu, din cauză că însămânțările de toamnă, datorită anotimpului nefavorabil sunt foarte slabe.

Ziarul „Plutus" amintește pe de altă parte că o delegație de petroliști s'a prezentat dlui Ministru de industrie și comerț, cerându-i libertatea complectă a exportului petrolului.

D. Tancred Constantinescu a făgăduit că va studia chestiunea oportunității liberului export al acestui produs și o va supune apoi și în deliberarea comisiunii superioare economice a guvernului, reprezentată prin titularii a cinci departemente.

Comisiunea superioară vamală va fi însărcinată să fixeze taxele definitive de export pentru fiecare articol în parte, specificând pentru unele din ele și normele după care să se facă exportul.

Reducerea armamentelor și alianțele

Grozăvia războiului mondial a reînviat dorința mult timp manifestată de umanitate, de a pune capăt conflictelor armate.

S'a căutat deci să se micșoreze pericolul care amenință existența și desvoltarea pașnică a popoarelor, creîndu se pentru asigurarea păcii Societatea Națiunilor.

Se cunosc sforțările depuse de ea în acest scop. Grație înaltei autorități morale de care se bucură, ea a putut să rezolve litigii dintre cele mai amenințătoare pentru pacea popoarelor, cum a fost chestiunea Sileziei superioare sau a Danzigului. Acest rol de arbitru totuși nu e suficient. A te împotrivi primejdiei când ea se prezintă nu e destul; ea trebue împiedecată de a se naște. Și Societatea Națiunilor și-a luat sarcina de a relua ideia de mult timp preconizată a dezarmării popoarelor, căutând acum mijloacele cele mai eficace pentru a o îndeplini.

Niciodată adagiul latin „Si vis pacem para bellum" n'a găsit o desmințire mai flagrantă ca în ultimii treizeci de ani, care au precedat războiul mondial.

Fiecare putere europeană credea că și asigură pacea, posedând o armată tot atât de puternică ca a vecinului său.

Am asistat în toate țările Europei la o adevărată întrecere a armamentelor și această împovărătoare pace armată n'a adus decât să provoace în mod fatal grozavul război, ale cărui triste urmări le vom resimți multă vreme.

Cum dezarmarea generală a popoarelor e o imposibilitate, s'a pus în discuție o reducere a armamentelor.

Marile puteri aliate au dat primul exemplu înțelegându-se la conferința dela Washington asupra unei reduceri a flotelor lor de război. Pe de altă parte, Societatea Națiunilor a însărcinat o comisiune să studieze mijloacele cele mai practice pentru a reduce forța armată a popoarelor la proporții raționabile.

Două păreri au fost emise în discuțiunile ce au avut loc de curând între membrii comisiunei însărcinată cu studiarea dezarmărei popoarelor: eventualitatea unui tratat de esistență mutuală între membrii Societății și încheierea de acorduri regionale defensive.

Singura cale care conduce la dezarmarea generală a fost găsită cea a alianțelor particulare, sub controlul Societ. Națiunilor.

Pacea va fi fără îndoială mai mult asigurată prin alianțe particulare decât prin un pact general. Chezășia păcei în centrul Europei, datorită existenței Micei-Antante, e cel mai bun exemplu de altfel că cea mai serioasă garanție pentru asigurarea păcei în întreaga Europă e numai alianța între statele cu aceleași interese.

Situația politică in Anglia

Disolvarea Parlamentului — Data viitoarelor alegeri Politica fiscală a guvernului Baldwin

Situația politică în Anglia va lua o repede desvoltare acum când conferința imperială s'a terminat și când, după ultimele telegrame, pare că primul ministru Baldwin a obținut dela regele George dizolvarea Camerei Comunelor.

Din acest punct de vedere se așteaptă cu multă cu multă curiozitate atitutinea pe care o va avea Lloyd George. Winston Churchill și ceilalți corifei liberali n'au așteptat decât întoarcerea șefului lor din călătoria în America pentru a lua din nou o parte activă la campania electorală.

Două mari chestiuni preocupă cercurile politice și anume: data alegerilor și reconstituirea unității partidului liberal. Cei cari nădăjduesc realizarea ultimei chestiuni sunt prietenii lui Lloyd George cari doresc ridicarea lui Asquith și a lui sir John Simon la rangul de pairi, lăsând locul liber în fruntea partidului liberal la Camera Comunelor d-lor Lloyd George și Winston Churchill.

Cât despre data alegerilor telegramele nu indică data precisă. Pare aproape sigur că ele vor avea loc totuși în primele zile ale lunii Decemvrie.

Interesul actualului guvern, al conservatorilor adică, este de a face alegerile cât mai repede pentru a surprinde celelalte partide și a nu le da timpul să desvolte o propagandă electorală întinsă și în acelaș timp să împiedice colaborarea în alegeri a diferitelor grupări de opoziție.

Situația internă a Angliei este destul de grea din cauza numărului din ce în ce mai mare de muncitori fără lucru. Somajul ia proporții catastrofale în Anglia. Pentru a remedia această criză, conservatorii vor instituirea unui regim protecționist. Intr'o întrunire la Preston Chamberlain a arătat că toate țările aliate au suferit de pe urma războiului, dar că Anglia cu regimul său de liber-schimbism are astăzi cel mai mare număr de șomeuri, în vreme ce țările cu regim protecționist sunt active și prospere. Desigur că protecționismul nu va salva Anglia de mizeria șomajului, dar este un miragin pentru opinia publică engleză.

Preocupată de aceste probleme de ordin intern și de campania electorală, opinia publică a abandonat chestiunile de politică externă. Insuși guvernul desvoltă o acțiune de politică externă foarte anemică, chiar și în ce privește ultimele evenimente politice petrecute în Germania. Dealtfel oscilațiunile politicei engleze în chestiunea reparațiunilor și în general față de raporturile franco germane, au slăbit dela început o acțiune eficace în această chestiune și din această cauză problema reparațiunilor își vede amânată la nesfârșit rezolvirea.

In fața tuturor acestor dificultăți unele de natură internă, altele de natură externă, poziținea cabinetului Baldwin nu este ușor de ținut, mai ales că are înaintea sa și un adversar atât de redutabil în persoana lui Lloyd George. Incât rezultatul alegerilor poate să fie funest regimului conservator.

Efectele politicei partidului național

D. Maniu vorbește și critică, leul se urcă

Miraculoase sunt efectele politicei partidului național. A fost destul ca d. Maniu să se ridice la tribuna Camerei spre a face cunoscutele sale declarațiuni prin care se contesta legalitatea Parlamentului, ca și opera guvernului de consolidare economică, și leul a început să se urce la Bursă, încet dar sigur.

Ziarele opoziției, cari știu să facă destulă gălăgie la cea mai neînsemnată scădere, nu suflă nimic de acest eveniment. Și e firesc să se jeneze. Partidul național ca și partidul țărănist, s'a prezentat în fața Parlamentului cu afirmațiuni necontenit desmințite de realitatea faptelor.

A susținut partidul național că sîntem pe pragul ruinei economice, că nu mai avem credit în străinătate și că politica de consolidare a guvernului este un formidabil bluf, și faptele răspund contrarful. Urcarea sigură a leului până la 9·20 este o dovadă că nu sîntem lipsiți de credit în străinătate și că nu numai că nu sîntem în pragul ruinei, dar ne reabilităm simțitor economicește.

De asemenea urcarea actuală a leului este efectul politicei de consolidare economică a țării, consolidare pentru care partidele de opoziție n'au făcut nimic, deci nici partidul național.

Corpurile Legiuitoare

Senatul

Ședința dela 15 Noemvrie.

București. Prezidează d-l Ferechide. Pe banca ministerială d-nii Constantinescu și Lapedatu.

D l Hâncu relatează că restauratorul gării din Teiuș calcă angajamentele către direcția C. F. R. ținând localul în stare nehirigienică.

D l Eraclide cere guvernului ca expresul Cernăuți să fie menținut fără modificare.

D-l Hasnas descrie situația orașului Târgul Jiu și cere cota de despăgubiri necesară refacerei orașului.

Camera

Prezidează d-l Orleanu. Pe banca ministerială d-nii Vintilă Brătianu, Săveanu, Duca și Văitoianu.

D-l Manolescu regretă expresia rostită în ședința precedentă la adresa d lui Lupu.

D-l Lupu deasemenea regretă că a apostrofat pe d l Manolescu. Incidentul închis.

Vizita M. Sale Regelui în Banat

Entuziasta primire făcută Suveranului de sătenii din Banat

Timișoara, 14. — După înălțătoarele zile sortite orașului nostru, M. Sa Regele a vizitat și câteva sate din Banat.

Primul sat cercetat de M. Sa însoțit de d. prim-ministru I. I. C. Brătianu, d. ministru general Traian Moșoiu, de reprezentanții presei și de întreaga Sa suită, este Izvinul, la o depărtare de 30 kilometri dela Timișoara.

Automobilul regal sosește la Izvin la ora 10½ escortat de banderiul satului. Slujba religioasă dela biserica gr.-ort. din sat este celebrată de păr. Milentie Șora și pr. dr Ștefan Pop. După liturghie, M. Sa este condus la Casa Națională, clădită anul trecut în chiar curtea bisericii. Casa culturală a izvinenților este frumos împodobită cu scoarțe țărănești, iar M. S. Regele se întreține cu președintele Casei înv. Ștefan.

Având în vedere că avem de vizitat o mulțime de alte sate, pe o distanță totală de circa 200 km. în automobil, M. Sa rămâne timp scurt în fiecare sat.

La Biled

Dela Izvin ne întoarcem în goana automobilului la Timișoara, apucăm calea Aradului și ne oprim în primul sat, Biledul șvăbesc.

La primărie i se oferă Suveranului, de către primarul Johann Man, tradiționala pâine și sare; fanfara „Bile der Gewerbebund" intonează Imnul Regal, iar mulțimea isbucnește în urale. Suveranul intră pentru scurt timp în frumoasa clădire a primirei, apoi își exprimă dorința de a vizita o gospodărie șvăbească. Norocoasa gazdă a Suveranului este gospodarul Josef Thöres, unul dintre șvabii cei mai chiaburi din sat. Suveranul rămâne încântat de orânduila ce domnește în gospodăria lui Thöres, de curățenia din casă și se interesează de rodul din acest an, de calitatea pământului etc.

A treia comună vizitată de Suveran este comuna Pesac.

In Pesac

Cortegiul este condus până în mijlocul satului de 40 călăreți.

Suveranul merge la biserică, unde ascultă un scurt serviciu religios.

M. Sa Regele, precum și însoțitorii Suveranului sunt adânc impresionați de curățenia și orânduiala din această comună curat românească.

A patra comună în care ne oprim este

Lovrinul

cu locuitori germani. Strada principală este ticsită de popor. In sat mai multe arcuri de triumf împodobite cu flori, drapele la fiecare casă.

Suveranul cercetează gospodăria lui Péter Krausz, apoi cortegiul o pornește, în uralele poporului adunat pe ambele laturi ale străzii, în spre

Comlosul Bănățean,

adevărata țintă a drumului nostru.

Comlosul, în care s'au adunat în această zi de mare sărbătoare toate satele din împrejurimi, i-a făcut Suveranului o primire ca'n poveștl, o primire care rivalizează chiar cu cea din Timișoara.

La marginea satului așteaptă un enorm număr de călăreți din Comlos și alte sate, care intră în comună pe măsură ce sosește câte un automobil. Pe o stradă care duce la piața mare s'au înșiruit, de o parte și de cealaltă nevestele în porturi pitorești. Grupurile lor sunt numai culori. Porturile se îmbună: curat românești, românești influențate de altele, ale altor nații dela acest punct de vest al Țării Românești; german cu flori și cu panglici; bulgăresc, în care predomină vinetul închis și auriul.

M. Sa deschide pe piața mare, unde erumpe un formidabil strigăt de ura, continuu și nestăvilit.

Dela mijlocul pieții, unde se opresc automobilele, până la biserica gr. ort., unde se servește o liturghie, calea este păzită, de o parte și cealaltă, de cordoanele micilor școlari și a școalei medii de fete, „Principele Carol" din Sân-Nicolaul-Mare. Liturghia este oficiată de păr. protopop Cioroianu, asistat de preoții Todan, Bichician, Sebeșan, Oprean și Medrea. Corul satului dă răspunsurile și cântă la urmă Imnul Regal.

După liturghie M. Sa iscălește în Evanghelia și Cartea de Aur a satului. Mai iscălesc d-nii: primministru I. I. C. Brătianu, ministru gen. Moșoiu, deputații Obădeanu, Rămneanțu, etc.

M. Sa vizitează și biserica gr. cat. din Comlos, unde servește păr. Ion Bodocarși, păr. Alex. Sigartău dela Igriș.

Urmează defilarea.

Comlosenii i-au pregătit M. Sale o tribună regală ca în basme și care n'a costat pe nimeni nici un ban, întrucât era construită numai din flori și din covoare. Regele urcă vesel această tribună dela care salută cu zâmbete poporul care numai încetează a'l aclama.

Primii defilează călărețil. După ei urmează: copii și fetele între 6—15 ani, tineretul între 15—21 ani, comuna Beșenova-Mare, condusă de notarul Coucin, corul bisericesc gr. ort. român din B.-Comlos, germanii dela Teremia-Mică, o nuntă din Comlos, banderii din Nerea și din Vălcani, un cortegiu simbolizând venirea Comlosenilor din Oltenia (fiindcă locuitorii din Comlos au imigrat din Oltenia, pela 1600, în aceste părți), Comuna Teremia-Mare, un convoi de comloseni cu pluguri cu 2, 4 și 6 cai, semănătorul, mașina de semănat, plugul de sapă, mașini de cosit, etc. o petrecere nemțească („kirvai"), comunele Sân-Nicolaul-Mare și Cenadul-Mare.

La ora 3 a avut loc o masă comună, iar la 5 și ceva cortegiul a plecat îndărăt spre Timișoara, de unde M. Sa a plecat, la ora 7 seara, la Lugoj.

Trenul regal a poposit noaptea pe linie, în gara Belinț, iar la Lugoj a ajuns la ora 9 dimineața.

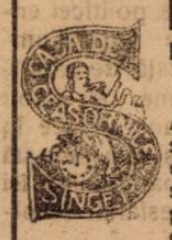

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.

Anunță clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

INFORMATII

Veniți la

Conferințele Presei

cari au început Joi 15 Noemvrie, în sala Prefecturei județului Cluj, cu conferrința dlui Prof. univ. dr Ion Lupaș despre „Istoria Presei Române ardelene". Inceputul ora 9 seara Intrare Lei 5. Bilete la Librăriile „Cartea Românească și Anca.

*

Toată elita intelectuală a Clujului, profesorii universitari, corpul didactic, ofițeri, funcționari superiori, reprezentanții autorităților, studențimea, și ziariștii își dau întâlnire Joi la Conferințele Presei, în sala Prefecturei de județ.

— **Aseară la ora 9, d. prof. dr. I. Lupaș și-a desvoltat în sala cea mare a Prefecturei conferința dsale despre presa românească în Ardeal. Un public neobișnuit de numeros a luat parte la această conferință care e cea dintâi din ciclul de conferințe organizat de „Sindicatul Presei române din Ardeal".**

Resumatul conferinței îl vom publica în n-rul de mâine.

— **Schimb de prizonieri politici.** Eri a sosit la Oradea-Mare un delegat al guvernului maghiar, cu în sărcinarea să ia contact cu autoritățile românești în vederea continuării schimbului de prizonieri politici între România și Ungaria.

— **Export de lemne din România pentru construcțiile din Japonia.** Statul japonez a încheiat cu exportolarii de lemne dela noi o convenție pentru furnizarea a 240.000 m³ de lemne de construcție. Transportul acestprai se va face până la 1 Martie 1923.

— **Premieră românească la Teatrul Maghiar din Cluj.** Prima reprezentanție a piesei „Patima Roșie" a dlui M. Sorbul, despre a cărei punere în repertoriul teatrului maghiar din Cluj am mai vorbit în informațiunile noastre, va avea loc Marți seara.

— La cofetăria Tuili, Calea Victoriei 5, concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert și a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri și Vineri dela 5—8 și Marți, Joi și Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

— **Reducerea impozitelor avocaților din Cluj.** In urma stăruitoarelor proteste ridicate de presa maghiară din Cluj, comisia de impunere a redus acum aproape la jumătate impozitele avocaților, îndosebi ale celor minoritari.

Informațiunea aceasta nu va fi de prisos pusă în legătură cu faptul, că cu toate marile impozite din Ungaria, necesitate de enormele cheltueli de propagandă, înarmare, etc., ale statului ungar, nici presa de acolo, nici cea maghiară de aici, nu au publicat nu singur rând despre vr'un protest al cuiva contra impozitelor excesive. Această constatare se impune în legătură cu toate protestele tuturor categoriilor maghiare, ridicate contra impunerilor făcute de statul român.

De aceea este o caracteristică inconștiență, că numai de dragul de a ataca politica financiară a guvernului român, organele opoziției din România s'au grăbit să îmbrățișeze cu toată căldura aceste semnificative proteste cari nu pot fi însușite de un român.

— **Țărani conștienți contra cârciumelor.** Locuitorii mai multor sate din Maramureș s'au prezentat prefectului lor cerând închiderea cârciumelor din preajma școlilor și a bisericelor. In Maramures sunt cârciume la câți-va pași de ușa școalelor și a bisericelor. S'a mai cerut închiderea completă a cârciumelor pe tot timpul Duminecei și a sărbătorilor.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Convocare.** Comitetul central al „Asociației comercianților și industriașilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș" a hotărât se țină

adunarea generală

pe ziua de Duminecă 2 Decemvrie 1923 la ora 10 a. m. în sala județiană din Sibiu.

— **Informațiune.** La școala inferioară de meserii din Borgoprund (jud. Bistrița-Năsăud) sunt libere posturile de măestru de rotărie, de măestru de ceramică și de secretar-contabil.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi se vor adresa cu cereri la direcțiunea școalei.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *In seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Național cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith" cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Național din București și unul din fruntașii scenei române.*

— **Patima Roșie la Teatrul Maghiar.** Marți va avea loc la Teatrul Maghiar premiera celebrei piese a lui Sorbul „Patima Roșie", tradusă în ungurește de directorul teatrului unguresc, dl Eugen Janovits.

*

— Comitetul școlar din Huedin aranjază o producțiune școlară urmată de dans, care va avea loc în sala de gimnastică a școalei la 25 Noemvrie (Duminecă) 1923. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare de persoană 20 lei, iar de familie 50 lei. Venitul curat e destinat în favorul școalei.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine. 3170

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ. 3165

Motoare
de benzină 6 și 14 HP
Strunguri de precizie
și ori ce fabricat al fabricei „ASTRA" ARAD 2147.
In deposit permanent cu prețuri originale de fabrică la
EMIL BLAGA CLUJ.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Partidul național
și necesitățile vremurilor actuale

In timp ce majoritățile lucrează la elaborarea proectelor de legi, care urmează să fie în curând discutate și votate, diferitele grupări din opoziție nu fac altceva, decât să continue aceeași politică de calomnii prin presă sau din când în când prin întruniri.

Dintre toate, partidul național e acel care a început lupta politică cu mai mult zgomot, dar totodată și cu mai multă nepricepere față de problemele politice, economice și financiare la ordinea zilei.

Cea mai recentă manifestare politică a acestui partid, ilustrată prin discursurile a patru leaderi: d-nii Vaida, Maniu, Popovici și Ciclo Pop, ținute cu prilejul „grandioasei manifestații politice dela Buzău, nu face altceva decât să rediteeze vechile clișeuri dela „Dacia“ asupra alegerilor, să arate pentru a nu știi câta sută oară trecutul partidului național și să caute a atâța opinia publică prin proteste violente și gesturi de exasperare.

Cum am spus și alădată, din cauza lipsei unui program politic de guvernământ care să cuprindă soluții la problemele de interes obștesc, partidul național atunci când nu calomniază opera guvernului sau atâță, opinia publică, nu face altceva decât să-și zugrăvească trecutul.

El vrea să supraviețuiască epocii de rezistență națională față de politica de asuprire maghiară, fără însă a-și schimba metodele din trecut și a căuta să se adapteze noilor împrejurări.

Sunt atâția ani dela unirea Ardealului cu vechiul regat și fruntașii partidului național cred că pentru a fi apți să guverneze e destul să amintească că și-au făcut educația politică ca „martiri ai rezistenței naționale“, educație politică care în împrejurările de atunci o știm cu toții că s'a mărginit la afirmarea drepturilor culturale și etnice ale poporului român din Ardeal, merite pe care de altfel nu le-am contestat niciodată.

Dar mult mai grele și mai numeroase sunt problemele care agită unificarea și consolidarea României întregite, cerând îndatoriri și preocupări pe care prea puțin au avut de unde să le cunoască fruntașii partidului național.

De aceea fără nici o supărare, domnul Vaida ar trebui să recunoască cât de adevărată a fost afirmația domnului prim-ministru I. I. C. Brătianu, că partidul național nu cunoaște istoria națională a vechiului regat și deci nici progresul făcut de el într'un timp relativ scurt.

Nu vrem să mai reamintim nimic din dezastruoasele rezultate ale primei experiențe de guvernare pe care a încercat-o guvernul Vaida, atunci când partidul național a venit la cârma țării.

Dezorientat și nepregătit pentru toate problemele de căpetenie pe care vremurile noui le-au adus în viața acestui stat, partidul național a fost să se retragă atunci în mod rușinos dela guvern — nu din altă cauză — decât că a arătat că e absolut incapabil de a le rezolva.

După atâția ani de zile politica partidului național nu s'a schimbat de loc, ea manifestă aceeași acțiune sterilă, complectată doar prin mijloace demagogice, carei-i afirmă și mai evident spiritul de negațiune.

S'a vorbit la întrunirea recentă de la Buzău de opera distructivă a partidului național pe care nimeni n'o cunoaște decât din ridicolul care a încurajat „soluțiile“ interogative ale dlui Iuliu Maniu.

Și ceia ce am constatat până acum, a fost învederat chiar de presa adversară guvernului când a vorbit de „mutismul partidului național cu privire la soluțiile ce le-ar fi având în fața situației de azi“.

Deaceea na'r fi surprinzător pentru nimeni ca partidul național mărginindu-se la un regionalism strâmt și păgubitor intereselor generale ale țărei, condus de ambițiuni și preocupări mărunte și înapt de a și creia un program politic de guvernământ, să dispară din viața publică a statului român, din cauza propriilor sale infirmități politice.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÂNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Marile festivaluri ale Sindicatului Presei Romane

Comitetul Sindicatului Presei Române a hotărât în ședința dela 2 Noemvrie să organizeze mari festivaluri artistice-culturale în orașele Alba-Iulia și Deva la 18 Noemvrie, iar în Sibiu și Orăștie la 25 Noemvrie cu un program bogat și select. Vor avea loc conferințe culturale, iar cântăreți dela Opera română vor executa piese artistice. Rugăm publicul românesc din toate aceste orașe să binevoiască a participa în număr mare la aceste festivaluri ce vor fi urmate de dans, concurs de frumusețe etc.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Sâmbătă, 17 Noemvrie
Ilona
Dramă măreață în 5 acte. In rolurile principale: ARNOLD KORFF și LYA PUTTY. Film cu subiect maghiar. Rolurile sunt jucate în costume ungnrești. Felul de gândire și modul caracteristic de a trăi al magnaților unguri

Cinema Urania
Sâmbătă, 17 Noemvrie
Fii lui Samson
Senzațională dramă de acrobație în 6 acte. In rolurile principale: Luciano Albertini, Linca Arnold, Patata Albertini. Cel mai senzațional film cu Samson. Cea ce produce Samson și cei doi copii a lui în acest film, este neîntrecut pe terenul atleticei.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 17 Noemvrie
George Bully
Colosală dramă detectivă în 5 acte. In rolul principal neîntrecutul STUART WEBBS, renumitul detectiv american în aventurile lui cele mai bravuroase.
Regele detectivilor
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Pungi, saci de hartie
Papetărie LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-1.

Noui directive
în administrația țărei
Conferința dlui subsecretar de stat Gh. Tătărăscu cu administratorii județului nostru

Miercuri 14 Noemvrie dl G. Tătărăscu, sub secretar de Stat pentru minorități a avut o importantă conferință cu prim-pretorii, pretorii, notarii și secretarii comunali ai județului nostru, conferință prezidată de dl Mureșeanu, energicul prefect al județului dl G. Tătărăscu o arătat în puține cuvinte opera guvernului făcută până azi pe terenul administrativ și a pus în evidență voința sa hotărâtă de a continua această operă intensificând o și desăvârșind-o.

Analizând apoi cu magistrații administrativi ai județului nevoile locale, dl Tătărăscu, a stăruit asupra necesității contactului permanent al administratorilor cu administrații.

„Aci mai multca oricând — a spus dl Tătărăscu, — în ceasul atâtor prefaceri și nemulțumiri, administrația trebuie făcută în mijlocul populației dela țară și nu dela biurou“.

Dsa a atras atenția celor de față asupra marei necesități ce se simte ca cel puțin de două ori pe an, la reședința fiecărei plăși, prefectul județului și șefii administratori locali să aibă câte o conferință cu primarii, notarii și secretarii satelor și să soluționeze la fața locului toate nevoile plășei și reclamațiunile populației.

Aceste staturi administrative sunt menite să umple un mare gol, și să dea satisfacție tuturor necesităților administrației.

Dl Tătărăscu, care precum se știe este autorul legei desființărei strajei și a înlocuirei ei prin guarzii comunali s'a întreținut apoi cu prîmpretorii județului nostru asupra modului cum se face paza de zi și de noapte în comunele rurale, dând îndrumări asupra modului cum să se introducă și în Ardeal sistemul guarzilor comunali.

Dnii primpretori au arătat apoi dlui Tătărăscu inconvenientele felului actual în care se arendează reservele de pământ ale statului. Sub-secretarul de stat dela interne și-a luat angajamentul de a sesiza ministerul de resort pentru înlăturarea tuturor abuzurilor constatate și semnalate în această chestiune.

Dl Tătărăscu a avut apoi o conferință importantă cu cei peste 100 de secretari comunali ai jud. nostru cu care s'a întreținut asupra lacumelor constatate cu prilejul îndeplinirei atribuțiunilor lor.

La sfârsitul acestei conferință cu secretarii comunali, care a durat o oră, dl Tătărăscu a făcut un apel la devotamentul tuturor funcționarilor administrativi inferiori, pentru continuarea operei guvernului care tinde cu toate sforțările sale să realizeze desăvârșirea vieței noastre administrative. In cele din urmă, s'a făcut a entuziastă manifestație de simpatie și de încredere, dlui Tătărăscu din partea tuturor celor de față.

Alfio P.

Aviz.

Serviciul de Percepere al Orasului din Str. Cogălniceanu Nr. 4. avizează proprietări câinilor și bicicletelor ca cu incepere de azi se se prezinte pentru preluarea insignelor de câini și tăbliței de biciclete pe anul 1924 bineînțeles achitând costul de 10—20 Lei.

Contra acelora cari nu se vor prezinta pentru preluare până la data de 20 Decemvrie a. c. se vor aplica măsurile prevăzute de Legea taxelor comunale.

Seful serviciul de percepere:
Peptea.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 45.000 traverse de stejar categoria II-a necesare liniei Hamangia—Tulcea predabile în doua reprise prima repriză de 25.000 bucăti traverse predabile în trei luni de zile de la aprobarea ofertei; iar a doua repriză de 20.000 bucăți traverse predabile în patru luni de zile de la data aprobărei ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți.

Comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru Casa Muncei de la gara de predare la Gara Hamangia, prețl arătat în ofertă fiind considerat pentru traversele franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin poștă astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 14 Decembrie ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei până la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

3181 **Direcțiunea Generala a Construcțiilor de Cai Ferate.**

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul Diatesei Urice este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băsică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băsicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ȘI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

TELEGRAME

Tratativele româno-ruse

Propunerile delegației bolșevice — Guvernul pare a fi favorabil încheierii unui acord comercial

Bucureşti. — Eri diminiaţa s'au întrunit la ministerul de externe dnii Duca, Vintilă Brătianu, Lapedatu şi Tancred Constantinescu examinând propunerea sovietelor pentru reluarea relaţiilor comerciale. La consiliu a participat şi dl Mantu, delegatul român venit din Tiraspol care o arătat că bolşevicii propun schimbul de produse între ambele ţări, stabilarea unui punct de trecere a mărfurilor la linia Nistrului, propunând ca prim punct Tiraspol şi Bender altele vor urma la reglamentarea trecerii pasagerilor având interese şi afaceri pe ambele teritorii, autoritarea instalării a câte un reprezentant conzular în fiecare ţară contractantă. Apoi Mantu a raportat verbal detalei asupra tratativelor.

Ziarul „Universul" scrie că membrii guvernului sunt favorabili după aceste lămururi încheerii acordului, relevându-se în special interesele producătorilor din Basarabia. Discuţia va fi reluată la viitorul consiliu de miniştri prezidat de şeful guvernului.

Eri comisia română la Tiraspol a fost înştiinţată că răspunsul guvernului va sosi la începutul săptămânii viitoare. După redactarea răspunsului guvernului delegaţia română va primi plenipotenţa să încheie acordul stabilind categoriile de mărfuri cari vor fi schimbate. Deasemenea s'a discutat chestia schimbării sediului tratativelor întrucât Tiraspolul are puţine comunicaţii, iar ruşii au propus Odesa. Guvernul român a examinat alegerea unui alt oraş pe teritoriul român.

Un interview al ministrului Rubido Zichy

Tratativele româno-maghiare

Bucureşti. — Ziarul „România" publică un interview cu baronul Rubido Zichy, ministrul Ungariei la Bucureşti, care a declarat că programul conferinţelor deşi nu este definitiv fixat e probabil că se vor discuta chestiunea circulaţiei la frontieră, apoi problemele fiscale şi juridice din tratatul dela Trianon. Până acum au urmat numai conversaţii izolate între ministrul României la Budapesta şi ministruî externelor ungar. Deasemenea între domnii Zichy şi ministrul Duca. Ministrul Zichy este personal satisfăcut pentru începerea conversaţiilor exprimându-şi speranţa că intrăm într'o epocă de apropiere româno-maghiară.

Speră deasemenea că în curând nu vor mai exista motive care să turbure bunele raporturi între România şi Ungaria. Pentru aceasta guvernul din Budapesta are toată bunăvoinţa.

Imprumutul de 500 milioane

Bucureşti. „Adevărul" scrie că cercurile informate consideră ca încheiat împrumutul de 500 milioane franci pe piaţa Parisului cu dobândă de 4 la sută şi cu amortizare pe 10 ani, acoperirea prin produse petrolifere adică benzină, motorina, etc. Preţul va fi preţul mondial în momentul livrării.

Conferința d. Tătărăscu
cu delegații minorităților

Ieri, Joi 15 Noemvrie, domnul secretar de stat Gh. Tătărăscu a avut dela ora 9 dimineaţa până la ora 6 seara o conferinţă cu toţi delegaţii minorităţilor.

D sa a luat act de toate doleanţele pe care conducătorii minorităţilor le-au prezentat cu referire la introducerea noulor dispoziţiuni şcolare şi discutând cu fiecare delegaţie în parte a pus în lumină punctul de vedere al guvernului.

D sa a insistat asupra faptului că în executarea acestor noi dispoziţii ministrul instrucţiunei publice este călăuzit de cel mai necondiţionat sentiment de toleranţă.

Domnul Tătărăscu a primit apoi o delegaţie a părinţilor elevilor minoritari conduşi de avocatul Dr. Roth, cărora într'o documentată şi inimoasă expunere le-a arătat ce situaţie au în alte state şcoalele confesionale şi de câtă libertate se bucură aceste şcoli în statul român modern.

Referindu-se la obligativitatea de a se învăţa în şcolile minoritare limba, istoria şi geografia în româneşte. D sa a arătat între altele, părinţilor, că aceste dispoziţii nu sunt luate atât în interesul populaţiei române cât în acel al populaţiei minoritare.

Lărgind cadrul expunerei sale domnului Tătărăscu, a arătat delegaţiei minoritare care este în statul român situaţia ţăranilor unguri faţă de situaţia acestora în Ungaria.

Cu acelaş prilej dl Tătărăscu a arătat egalitatea de tratament acordată tuturor cetăţenilor statului românesc dsa a sfârşit curând populaţiei minoritare să aibă faţă de statul român simţăminte şi atitudini corespunzătoare.

Delegaţia părinţilor a plecat mulţumind dlui sub-secretar de stat pentru explicaţiile date şi declarând întreaga lor încredere în acţiunea guvernului şi în hotărârea acestuia de a soluţiona toate problemele care interesează populaţia minoritară.

Delegaţia minoritară care venise cu proteste a făcut dlui Tătărăscu, o entuziastă manifestaţie de simpatie, strigând trăiască dl Tătărăscu, şi trăiască guvernul actual.

După aceasta dl Tătărăscu a continuat să primească în audienţă pe toţi particularii cari voiau să vorbească cu dsa.

Aseară la ora 7·80 dl Tătărăscu a plecat la Bucureşti condus la gară de toţi reprezentanţii autorităţilor locale şi de un mare număr de cunoscuţi şi prietini.

Alfio P.

Mica publicitate

Căutăm o **dactilografă** pentru limba română şi germană la fabrica noastră din Ghiriş. Oferta la Industria Sărmei, Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

Incidentul Averescu-Argetoianu aplanat

Intrunirea comitetului de direcţie al partidului poporului şi hotărârile luate

Ziarul „Indreptarea" publică un comunicat prin care arată că Miercuri seara comitetul de direcţiei al partidului poporului s'a întrunit şi a discutat: constituirea unui comitet de direcţie la ziarul „Indreptarea", examinarea demisiunei dlui Citta Davila, hotărârea măsurilor de pedepsire relativ la cele patru organizaţii locale ale partidului cari au refuzat să trimită delegaţi la congresul din Chişinău, a luat hotărâri în chestiunea manifestaţiei din Gara de Nord făcută cu prilejul sosirii dlui Argetoianu. Deasemeni a luat deciziuni cu privire la activitatea în provincie a partidului poporului. Inainte de a intra în ordinea de zi, dl general Averescu a comunicat comitetului că dânsul caşi dl Argetoianu consideră lămurită neînţelegerea care a provocat demisiunea dlui Argetoianu, iar incidentul este închis.

Sporirea soldelor ofițerești

Bucureşti. — Ziarul „Lupta" înregistrează afirmaţia că dl Vintilă Brătianu intenţionează prin noul budget să dubleze aproape soldele ofiţerilor astfel că budgetul va fi sporit cu peste un miliard lei.

Sovietele renunță la planul de a ataca Polonia

Bucureşti. — Ziarul „Lupta" anunţă că guvernul român are indicaţiuni precize că sovietele au renunţat la planul atacărei Poloniei, deasemenea nimic anormal la graniţa Basarabiei.

STANIOL
ALBA, COLOR LA PAPETARIA
2744-8 LEPAGE, CLUJ.

Uzinele Electrice ale orașului Cluj

No. 1982—1923.

Aviz

Uzinele electrice ale oraşului Cluj încunoştiinţează pe Onoraţi consumatori, că având nevoe de mai multe ore consecutive pentru reparaţiile de pe linia de transmisie dela Someşul-rece, Sâmbătă 17 Noemvrie va da curent **fără întrerupere** de dimineaţă până la 12, iar după masă întrerupe curentul în tot oraşul dela 12 până la 5 p. m.

Cluj, la 15 Noemvrie 1923

Directorul uzinelor
Inginer ROATĂ

3179

◆ „Lebeda" ◆

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

I. TRISKA
Cluj-Kolozsvár, Strada Saguna 14.
Cel mai vechiu deposit mare de piane al României-Mare.
Fondat: 1870. Fondat: 1870.
Telefon 419 Telefon

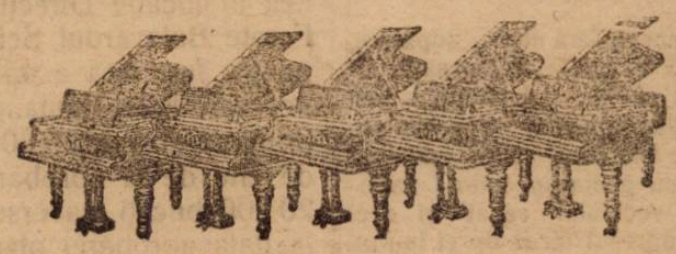

Reprezentantul celor mai renumite fabrici: Förster, Stingl, Wirth
Sa pot comanda: Bösendorfer, Steinweg, Ibach, etc. etc.
Permament saafla in magazie in sortiment bogat: Piane şi Pianine
Interprinde: Cu princepere speţiale şi prin esperţi sei **reparaţii, acordari, spedari.** Em bala e şi transportări în vagon.
Scrisori de recomandare şi acte recunoscătoare stău la. — Furnişerul şi acordatorul Conservatorului de stat, al Operei Naţionale al Institului Marianum şi al tutulori institulelor statului. Lloyd.
3171

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein. Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 946 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Duminecă 18 Noemvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

R CLUJ 1. 672 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 932
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

19 NOV 1923

Valorificarea avuțiilor țărei

In jurul expunerei făcută de Dl Ministru de industrie și comerț, Tancred Constantinescu, reprezentanților presei

Expunerea largă și precisă, făcută de dl ministru de industrie și comerț, Tancred Constantinescu, reprezentanților presei asupra chestiunilor mai importante care formează temeiul programului său de activitate la acest departament arată că guvernul e preocupat de noui îndrumări în ceia ce privește intensificarea industriei și comerțului țărei, corespunzătoare stării de consolidare în care am ajuns să ne aflăm astăzi.

Printre legile menite să fie depuse în curând pe biroul Corpurilor Legiuitoare de o însemnătate deosebită este legea minelor, al cărui proect va fi gata cel mai târziu la redeschiderea seziunii parlamentare, în Ianurie 1924.

Contrar zvonurilor lansate de presa opoziției, legea minelor nu numai că va exclude dispoziții lipsite de echitate, dar uu va știrbi cât de puțin drepturile câștigate ale vechilor întreprinderi de petrol, indiferent dacă reprezintă un capital majoritar românesc sau strein.

Pentru a soluționa, pe cât e posibil, în mod mulțumitor chestiunea întreprinderilor miniere și pentru stat și pentru partieulari, ministerul va lua și avizul reprezentanților întreprinderilor particulare.

Cea mai însemnată dintre regiunile, pe care le va emana acest departament este comercializarea întreprinderilor Statului.

„Statul român are o mulțime de întreprinderi cu caracter comercial care nu se administrează bine de oarece sunt înlănțuite de dispozițiunile legii contabilității generale" a spus cu drept cuvânt dl Tancred Constantinescu.

Imitând legea actuală din Cehoslovacia, statul român va da întreprinderilor sale un caracter comercial, la fel cu al societăților anonime, indiferent de natura lor: exploatări miniere, uzine metalurgice, stațiuni balneare, etc.

Aceasta fără însă ca el să facă vre-o cezione de capital ci numai înlocuind formalitățile administrative de până acum, care paralizau viața comercială printr'o administrare a bunurilor sale după dispozițiunile Codului de Comerț.

Cum am relevat în repetate rânduri guvernul și a manifestat în ultimul timp, intenția ca odată ce nevoile interne ar fi satisfăcute să inaugureze în politica generală economică, regimul comerțului liber, singurul care e în stare să intensifice producția și să redea industriei și comerțului starea înfloritoare de odinioară.

Prin aceasta, fără îndoială, se încurajează concurența și se dă o lovitură de grație diferitelor trusturi încheiate între fabricanții și negustorii speculanți. Suprimarea permiselor de export făcută de fostul ministru de industrie V. P. Sassu n'a marcat decât calea revenirei la normal.

In curând va fi suprimat și singurul permis de export ce mai există, pentru petrol, mai ales că în ultimul timp prețurile externe devenind egale cu cele interne, menținerea unui regim prohibitiv n'ar mai avea nici un sens.

Aceiași măsură se va lua și în privința libertății exportului cerealelor, îndată ce serviciul de statistică dela Ministerul de Domenii va arăta de ce cantități disponibile de export dispune țara.

Reducând importul, prin dispensarea de cât mai multe articole a căror strictă necesitate nu e simțită, guvernul va încerca prin toate mijloacele posibile să intensifice exportul, folosindu-se de ridicarea sau scoborâ ea taxelor vamale, după cum nevoile vor cere, ca având totdeauna un exces de export, să nu se dăuneze interesele interne ale statului.

Desmințind eventuala negociere a terenurilor petrolifere, pe care după presa opoziției, ar încerca-o guvernul dl Ministru Tancred Constantinescu a arătat că Statul posedă astăzi o redevență de peste 9000 ee vagoane petrol brut, redevență care în cinci ani va ajunge până la 15000 vagoane.

Această redevență a făcut posibilă reușita împrumutului solicitat în Franța, care după cum anunță o telegramă a și fost încheiat în condițiuni favorabile, întru nimic oneroase pentru libertatea noastră economică. Succesul acestui împrumut e primul rod însemnat al principiului naționalizărei de stat introdus de politica economic a cărui îndrumare a expus o, actualul ministru de industrie și comerț reprezentanților presei se va bucura de același desăvârșit succes contribuind într'o măsură din ce în ce mai largă la consolidarea și refacerea economică a țărei.

Acțiunea d-lui Vaida
în timpul războiului

Vorbind în chestiune personală, dl Leon Moldovan a făcut în Cameră destăinuiri cu adevărat senzaționale asupra activității dlui Vaida în timpul războiului nostru.

Astfel în vreme ce soldații noștri își jertfeau viața pe culmile Carpaților, dl Vaida retras în Elveția, solicita audiențe la împăratul Wilhelm. Și dacă n'a fost primit, aceasta se datorește lui Tisza care s'a împotrivit.

Iată dar cum în fața acelui elan al conștiinței naționale care a aruncat mica Românie în războiu, dl Vaida, lipsit de orice sentiment de mândrie națională, înțelegea să milogească ex kaizerului unele îndulciri în tratamentul la care erau supuși românii din Ardeal, iar în schimbul acestor îndulciri, d-sa ca reprezentant al Ardealului își lua obligația de a păstra fidelitate monarhiei habsburgice.

Ce dovadă mai zdrobitoare decât aceasta despre cât de puțin simțea dl Vaida zbuciumul eroic al neamului și cât de slab răsuna în sufletul său glasul conștiinței naționale.

Dar dl Vaida făcea și mai mult. Căci d-sa își luase însărcinarea de a câștiga diferiți oameni politici stroini și români pentru vestitul memoriu al dlui C. Stere prin care se cerea îndepărtarea Dinastiei actuale de pe tronul României și unirea personală a țării noastre cu Austro-Ungaria. În sensul acesta este redactată o notiță care s'a găsit la Viena și care este scrisă chiar de dl Vaida. Și iucrurile acestea se petreceau în 1917, adică în anul acelei admirabile sforțări care se chiamă rezistența noastră pe Siret.

O țară întreagă, începând cu Regele, suferea cumplit, dar nu șovăia într'o eroică împotrivire, iar dl Vaida se făcea complicele trădătorilor și al vrășmașilor neamului.

Acuzațiunile aduse dlui Vaida sunt foarte grave. Pe noi ele nu ne surprind. Fiindcă urmărind de patru ani aproape activitatea dlui Vaida am avut prilejul să ne convingem din lipsa de pietate cu care vorbește de războiul nostru, din insultele pe cari le-a asvârlit ostașului român, din ura și din disprețul său pentru vechiul regat, din toate declarațiile de dragoste pe cari le-a făcut vorbind de trecutul regim maghiar, din toate acestea și din multe altele cari nu ne vin în minte acum, am avut prilejul să ne convingem că în dl Vaida nu pâlpâie nici o scânteie din dragostea față de națiune.

Și totuși omul acesta care a rămas insensibil la tot tragicul sbucium al războiului nostru, astăzi ia poza de mare patriot și ne vorbește de naționalismul său. Ce farsă!

Schimbul internațional
și conferința vamală dela Geneva

Conferința vamală, convocată de Liga Națiunilor, la Geneva, și-a terminat lucrările. La această conferință, menită să creieze noui înlesniri circulației mărfurilor, au participat delegați a 35 de state, între cari și România. Intrucât ne privește, știm în mod sumar ce s'a discutat și hotărât la Geneva. Credem însă că este în interesul cititorilor noștri să aruncăm o privire de ansamblu asupra scopurilor urmărite de Liga Națiunilor și majoritatea statelor participante.

Colaborarea celor doi factori principali

Intâiul rezultat al conferinței vamale dela Geneva constă în strânsa colaborare închiegată între reprezentanții autorităților de stat și exponenții factorilor de comerț, membrii camerei de comerț internațional.

Un alt fapt, care poate fi singur socotit ca un apreciabil rezultat, e că s'a putut convoca, și mai ales s'a putut ține o atare conferință, astăzi când schimbul internațional se isbește necontenit de tot soiul de îngrădiri. Diferitele națiuni participante și au dat toată osteneala să-și limiteze fiecare câmpul de acțiune, să ferească de orice atingere ceea ce se poate numi politica lor economică. Pentru unele această atitudine era o condițiune esențială de viață, cum e cazul nostru: — pentru altele era un simplu procedeu menit să asigure o anume preponderanță economică mondială, cum e cazul Angliei. Conferința dela Geneva înseamnă o reacțiune împotriva exceselor de protecționism, a cărui caracteristică se poate vedea în abuzul și complicația formalităților vamale.

Dacă în adevăr din lucrările conferinței dela Genova s'a desprins „o mai largă înțelegere pentru nevoile comerțului internațional, o voință ho ărâtă de a se căuta și găsi soluțiunile positive cari să permită suprimarea unora dintre aceste bariere inutile, să taie unele din sârmele încurcate cari sunt prescripțiunile vexatorii și adesea nedrepte ce opresc schimbul între diverse state", — așa precum a declarat domnul Etienne Clementel, prezidentul și fondatorul camerei internaționale de comerț, desigur că ceva s'a făcut la Geneva.

Ce s'a ho ărât

Convenția internațională, semnată la încheierea lucrărilor, conține excelente dispoziții capabile să ușureze în mod real operațiunile comerciale internaționale. Astfel nu poate rămâne fără efect obligațiunea statelor semnatare de a reduce la minimum prohibițiunile și restricțiunile aplicabile fie articolelor de import, fie articolelor de export; obligațiunea de a se simplifica, acolo unde trebuie, operațiunile cerute pentru obținerea licențelor; de a grăbi eliberarea acestora și de a împiedeca traficul lor.

Alte obligațiuni privesc publicarea completă și imediată a tuturor regulamentelor privitoare la formalitățile vamale, modificările tarifelor... etc. ca și comunicarea documentelor tuturor diverselor state contractante. Importatorii și exportatorii, cunoscând toate datele asupra formalităților vamale din țările cu cari vor să stea în legătură de comerț, nesiguranța care stânjenește atât comerțul astăzi, va dispare dela sine.

Lucrările conferinței vamale dela Geneva sunt un bun început pentru normalizarea schimbului internațional.

Conferințele „Astrei"

Ideia de destin în viața națiunilor

Conferința dlui Prof. Marin Ștefănescu

Eri 16 l. c. s'a reînceput ciclul conferințelor „Asociației profesorilor universitari" și ale „Astrei" în sala IV. a Universității. Dl marin Ștefănescu, în introducerea conferinței sale „Ideia de destin în viața națiunilor", relatează faptul că acțiunea întreprinsă anul trecut a găsit răsunet în publicul clujan și, își manifestă încrederea că și'n anul acesta conferințele „Asociației" vor aduna un public cât mai numeros.

Trecând la tratarea subiectului, Dsa, face un istoric al ideii de destin în viața popoarelor antice, după care revenind la poporul nostru arată că primii istorici cari au arătat importanța nocstră ca popor și rolul ce trebue să'l joace Românismul în omenire, au fost Simeon Bărunțiu, în memorabilul său discurs dela Blaj în 1848, Nicolae Bălcescu în „Introducerea la Istoria lui Mihai Viteazul", prin acea memorabilă frază: „Tu ești straja lunii, o patria mea, gertfește-te!" și'n urmă A. D. Xenopol.

Ideia de destin în istoria popoarelor se prezintă sub două forme: una religioasă și alta științifică când însă o națiune s'a pătruns de ideia de destin, să ne intereseze în primul loc în ce sens și'n ce măsură s'a pătruns poporul de această ideie. Oricare ar fi forma ideii de destin, fie religioasă fie științifică, trebue să ne convingem în primul rând dacă poporul are conștiința rolului său.

Operile mari nu s'au înfăptuit de cât cu muncă, cinste și sacrificii, iar nici decum cu abuzuri și nepăsare. Aplicându-se aceste principii la situația actuală a României, nu ne rămâne decât să mergem din ideal în ideal, spre unitatea națională a neamului. Pentru crearea unei civilizații temeinice și rodnice, avem nevoie de întărirea unității naționale, precum și de spiritualizarea ei. Cunoaștem multe, dar să căutăm a realiza ceace cunoaștem.

Poporul român se găsește la oraspântie a vieții lui și să luăm conștiință de misiunea lui înaltă. Trebue ca Românismul întărit și consolidat să aibă o atitudine demnă în fața străinilor, pentru romanizarea acelora pe cari jalea de veacuni ni i-a adus aici.

Anchetele noastre

Târgul-Mureș sub raportul social, economic și politic

Aspectul orașului — Un act de unificare — Naționalizarea merge foarte încet — Cea mai largă toleranță față de minorități. Cum e reprezentată presa românească — Organizațiile politice — Organizația administrației românești; lipsurile și actele bune ce sunt de relevat — Tg.-Mureș sub raport economic este un centru de mare importanță. Doleanțele cercurilor industriale și comerciale

Convorbiri cu reprezentanții autorităților și cu fruntașii vieței economice

Orașul supranumit „Capita Secuilor", — Tg.-Mureș este cu bună seamă unul din orașele din Ardeal, asupra căruia presa românească s'a ocupat mai puțin. S'ar putea crede, după cele ce în câteva zile am putut constata aici, că aceasta s'ar datora tocmai faptului că acest oraș este mai puțin românesc. Socotim însă că serviciile presei românești, pusă în contact cu viața și mișcarea de aici, sunt de un real și dublu folos: întâiu, din punctul de vedere al intereselor superioare ale țării, și apoi, din punctul de vedere al intereselor concetățenilor noștri minoritari ale căror păsuri, doleanțe, nemulțumiri, etc. pot fi mai lesne înpărtășite prin presa românească, pentru a fi mai curând cunoscute de organele superioare ale statului, nivelând astfel multe asperități inutile și dăunătoare atât minorităților cât și intereselor statului.

Ziarul nostru, ca organ românesc al presei din Ardeal, îndeplinește, din acest punct de vedere, un rol a cărui importanță ne vom sili s'o facem cât mai simțită,

*

Tg.-Mureș a avut și are faima unui oraș frumos. In adevăr, primele impresii ale unui călător străin nu contrazic așteptările: străzi, largi, bine pavate, clădiri impunătoare și piața enormă, din centrul orașului dau un aspect de civilizație și ordine. Dimineața însă, Centrul este prefăcut în piață de alimente, care-i dă un aspect de murdărie orientală, este de mirat că autoritățile administrative continuă să tolereze acest obicei, care dă dovada lipsei celui mai elementar simț estetic.

Din punctul de vedere al naționalizărei orașului, primele impresii sunt destul de puternice. Târgul Mureș este un oraș străini. Incepând dela gară unde cu foarte multă greutate poți înțelege cu birjarul, care în genere nu știe românește, și apoi peste tot, la hotel, la restaurant, cafenea, pe stradă, nu auzi vorbind decât ungurește. Armata, care este elementul ce dă în orașele mai înstrăinate coloritul românesc, aici pare că lipsește, pentrucă ofițerii în genere se văd foarte puțin prin localuri și pe „Corso".

Impresia aceasta de străinătate este întrucâtva atenuată de aspectul firmelor magazinelor care sunt scrise numai în limba românească. Deasemenea în toate prăvăliile te poți înțelege bine în limba românească. In legătură cu acest fapt, trebue să mai remarc aici un lucru care nu este lipsit de o nuanță hazlie. Este vorba de primul act de fost unificare la Târgul Mureș, care a introdus cu deosebire de bărbieri. Pe fiecare oglindă atârnă o mică placată care anunță, atât în limba românească cât și maghiară, că s'a introdus bacșișul, al cărui farmec și efecte miraculoase, le cunosc astăzi fără nici o rezervă și Murășenii.

Ne oprim deocamdată aici cu impresiunile personale pentru a trăta convorbirile avute cu capii autorităților și alți fruntași ai orașelor.

Ce ne spune noul prefect al județului, d. Iulian Peter

Dl I. Peter ne este o cunoștință veche, a cărui activitate ca prefect al județului Bihor am urmărit-o deaproape, astfel că

Dl IULIAN PETER
prefectul județului Mureș-Turda

am putut aprecia calitățile dsale de bun conducător al unui județ.

Ne permitem dar să spunem că județul Mureș-Turda și orașul Tg.-Mureș, nu vor avea de cât de câștigat sub conducerea pricepută o noului prefect, care nu ne îndoim că va desfășura și aici aceiași activitate rodnică. Un fapt iarăși care întărește credința noastră, este că în scurtul timp de două luni de când a venit aici, a cucerit toate simpatiile cercurilor locale, prin distincția, spiritul deosebit și tactul desăvârșit cu care știe să se comporte și să trateze lucrurile cele mai dificile.

Chestiunea minorităților

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu dsa, insistând asupra chestiunei minorităților ne-a declarat:

„Scopul nostru este armonizarea tuturor sforțărilor în dorința că și populația minoritară să se intereseze de mersul treburilor obștești, asigurând-o că va găsi totdeauna ascultare la toate cererile ei juste. In acest scop vom proceda cu tact, fără slăbiciune și fără să se neglijeze interesele statului. In fața legilor vom trata în mod egal pe toți cetățenii, acordând dreptatea acelor cari o au fără nici o rezervă."

Situația economică a județului

In altă ordine de idei, dl Peter ne vorbește cu mult interes de situația economică a județului, din care schițăm o declarație esențială pe care ne-a făcut-o: „Târgul-Mureș și întregul județ pe care îl conduc acum, are o situațiune economică minunată, însemnând un centru foarte important asupra căruia organele superioare trebue să fie cu deosebire atente. Criza prin care trec întreprinderile industriale, în special este îngrijorătoare și amenință să aibă efecte dezastruoase. Toate aceste întreprinderi sufăr din cauza lipsei de credit și de transporturi. Voi pune toate stăruințele la guvern pentru ameliorarea acestei stări de lucruri, pentrucă cunosc acum deaproape dreptele cereri ale tuturor întreprinzătorilor. Sunt amenințate bogățiile de tot felul de pe întreaga vale a Mureșului și dacă aceasta lovește direct în proprietarii lor direcți, nu sunt mai puțin lovite și interesele statului".

Naționalizarea industriilor

Asupra acestei chestiuni prefectul județului ne spune:

„Atâta vreme cât voi fi în fruntea acestui județ, înțeleg să veghez ca opera de naționalizare a industriilor să nu fie stânjenită întru nimic. Este mai ales o chestiune de echitate ca populația care trăește în mijlocul atâtor bogății să poată să se bucure de ele având posibilitatea unei existențe mai bune".

Drumuri și Școli

Intre alte preocupări speciale, noul prefect are grijă de refacerea drumurilor din județ și crearea de cât mai multe școli românești la sate.

„Trebuesc mai ales refăcute podurile stricate din timpul războiului, — zice d. Peter, — și la intervențiile pe care le am făcut, am căpătat făgăduinți formale din partea ministerului lucrărilor publice, că vom fi în curând satisfăcuți."

In ce privește chestia culturală la sate, prefectul ne spune că se resimte mai mult lipsa de învățători de cât de școli. Soluția ar fi ca în școalele normale locale să se primească numai fiii țăranilor din județ, pentru că aceștia, fatal se vor întoarce în satele lor și se vor dedica învățământului."

O școală normală model

De vorbă cu cu d. Dr. Crețu, directorul școalei

Cu începerea noului an școlar funcționează la Târgul-Mureș o școală normală de băeți, care după toate aprecierile localnicilor este socotită ca o școală model, grație muncei și energiei pe care d. dr Crețu, directorul școalei, a desfășurat pentru a pune acest important institut de cultură românească în stare de funcțiune.

Dl dr E. CREȚU
directorul Școalei normale de băieți din Târgul-Mureș

Am avut prilejul să vizitez școala și să cunosc pe director și o parte din profesori. Dl dr Crețu mi-a explicat greutățile cu care a luptat pentru a pune școala în stare de funcțiune, într'un timp de două luni, renovând localul care se găsea într'o stare deplorabilă. Am vizitat apoi întreagă școala în care domnește cea mai deplină ordine și cea mai desăvârșită gospodărie.

Materiile d lui Dr. Crețu sunt recunoscute de întreaga societate de aici și poate că în aceasta constă singura mulțumire de care se bucură, căci îmi spunea:

„Eu n'am venit aici pentru procopseală, am venit cu gândul și cu dragostea să realizez o operă românească și toată munca mea o închin numai acestui scop".

D l Dr. Crețu, este în același timp preocupat de o serie de chestiuni culturale, menite să grupeze o activitate vastă culturală în jurul acestei instituțiuni. D-sa a luat inițiativa formărei unor cursuri de limba românească pentru străini, la care au răspuns un număr de peste 200 cereri. Cursurile au început în ziua de 15 Noemvrie c, cu concursul d-lor profesori: N. Sulica, Iosif Pop, Tănoveanu, Roșeanu, etc.

Cu începere de astăzi, 18 Noemvrie, încep la școala normală conferințele pedagogice cu învățătorii din județ.

D-l Dr. Crețu mi-a mai vorbit de o altă serie de chestiuni culturale cu același caracter, a căror aplicare practică mai cere oarecare timp.

Ținem să mai relevăm că într'o lună de zile, d-l profesor Buica a reușit să organizeze cu elevii școalei un frumos cor, care în scurtă vreme va fi fala corurilor românești din Târgul Mureș.

Declarațiile

d-lui A. Bürger, președintele Camerei de Comerț și Industrie

D l A. Bürger este unul din cei mai de seamă fruntași ai vieței economice din Târgul Mureș, și este în același timp și președintele Camerei de Comerț și Industrie.

Ne-a primit cu multă amabilitate și s'a pus cu toată bunăvoința la dispoziția noastră, dându-ne importante lămuriri cu privire la chestiunile economice care privesc Târgul Mureș.

Un centru important

„Ca și în trecut, — zice d-l Bürger, — Târgul Mureș a rămas un important centru economic a cărui desvoltare mai departe depinde în bună măsură și de încurajarea pe care trebue să ne o dea statul.

Grație solului care este foarte fertil, Târdul Mureș a fost centrul de aprovizionare cu cereale pentru întreaga vale a Mureșului, ceeace, implicit, a permis desvoltarea unui comerț foarte întins.

In ce privește industria, stăm tot atât de bine. Avem vre-o 40 de fabrici: de petrol, zahăr, piele, bere, spirt, cherestea, mobile, țesătorie, toate cu o reputație deplin stabilită.

Greutățile pe cari le întimpină comerțul și industria

„Toate întreprinderile noastre, — continuă să ne spună președintele Camerei de

Dl A. BÜRGER
președintele Camerei de Comerț și Industrie din Târgul-Mureș

Comerț și industrie, — se lovesc însă de greutățile care ne vin din partea statului. Nu este vorba de vre-o intenție rea. Greutățile ni se fac de către biurourile din ministere, care astăzi dau o ordonanță sau fac un regulament pentru ca mâine să vie cu alte lucruri contrare.

Pentru noi, lucrul acesta este foarte important pentru că suntem astfel supuși la șicane, cheltueli și atâtea greutăți, care ne sdruncină afacerile și bunul mers al intreprinderilor. Dorința noastră este ca statul să ție socoteală de aceste lucruri, cu atât mai mult că relele de care suferim noi au și un reflex direct asupra intereselor statului. Modul cum se reglementează mereu exportul are aceleași efecte asupra noastră."

Chestia impozitelor

„Vă declar că legea este foarte bună. Știm datoria ce-o avem față de stat și nu protestăm de loc contra impozitelor ci contra modului cum se aplică. Dorim să se precizeze normele de aplicare în senzul strict al legei; altfel suntem supuși la șicane și la nemulțumiri continue".

Alte doleanțe

„Avem aici o foarte bună școală de meserii.

S'a luat însă măsura de a se îngreuia întrarea în în această școală a copiilor unguri, sași și evrei. Cred că dacă statul român are interesul de a creia elemente românești, în scopul naționalizărei, încrucișarea copiilor în școli, români cu minoritari, servește cu atât mai mult scopul naționalizărei".

Intr'un articol special vom arăta părerile dlui Bürger asupra chestiunei gazului metan și a crizei de numerar. **Dac.**

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Conferinţele Presei

Inceputurile şi desvoltarea presei romanesti in Ardeal

— Conferinţa d-lui prof. dr. I. Lupaş —

Ciclul de conferinţe organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal“ a fost deschis în ziua de 15 Noemvrie, ora 9 seara, prin conferinţa domnului profesor Dr. I. Lupaş care a vorbit despre începuturile şi desvoltarea presei româneşti în Ardeal. Publicul neobişnuit de numeros care a venit să asiste a făcut ca deschiderea acestor conferinţe să aibe toată strălucirea unui eveniment cultural.

In grabă, am putut însemna numele următoarelor persoane: dl general Petala, comandantul Corpului VI. Armată, domnii Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, Utalea, primarul oraşului, Th. Mihali, profesorul V. Dimitriu, profesorul V. Bogrea, prof. G. Leon, Dr. Evian, dir. de bancă, prof. Gh. Oprescu, general Herbay, St. Praporgescu, preşedintele Tribunalului, Popovici, prefectul poliţiei, C. Tănăsescu, deputat, Petrini cu doamna, Palade, procuror, Dr. Comşa I, dir. de bancă, A. Millea, advocat, Dr. Iuliu Giurgiu, advocat, Dr. Stanca Const., asesor consistorial, prof. Dr. Silviu Dragomir, Dr. Savu Eugen cu d-na, Aurel Esca, dir. de bancă, cu d-na, preotul Curea, Dr. Ionel Pop, advocat, Dr. Gherman, dir. de bancă, Dr. Ion Pop. dir. de bancă, Tilea Viorel cu d-na, Jirasek, consulul Cehoslovaciei, Dr. Başiota, Dr. Mandriş, Gyalui, dir. Bibliotecii univ, prof. Lazar, Dr. Oreştean, Dr. Iuga, advocat, Valer Pop, Cepescu, procuror, I. Agârbiceanu cu d na, V. Osvadă, Virgil Bontescu, dir. de bancă, Victor Pop, dir. bancă, Pastia, magistrat, advocat Rosin, Eugen Beşa, dir. „Feraria“, ş. a.

Cuvântarea de deschidere a domnului D. Tomescu, preşedintele „Sindicatului Presei române din Ardeal“

Pentru a lămuri rostul conferinţelor Presei, d. D. Tomescu, preşedintele „Sindicatului Presei române din Ardeal“, a rostit următoarea cuvântărea de deschidere:

„Credincios hotărârii de a fi nu numai o organizaţie de apărare a intereselor profesionale, ci şi un factor de iniţiativă în domeniul vieţii noastre culturale, *Sindicatul presei române din Ardeal* a organizat la Cluj un ciclu de conferinţe pentru ţinerea cărora a făcut apel la cei mai de seamă reprezentanţi ai ziaristicei şi ai scrisului nostru militant.

Menirea acestor conferinţe e să desvolte în ziarişti o mai puternică conştiinţă despre rostul pe care ei pot să-l aibe ca generatori şi răspânditori de cultură, pe de o parte, iar pe de alta, să familiarizeze publicul de aici cu toate momentele mai însemnate din Istoria presei româneşti. Şi pentru ziarişti şi pentru public e necesară astăzi o îndreptare spre trecut ca să învăţăm din el şi unii şi alţii ce lucruri mari se pot săvârşi prin puterea cuvântul scris, când cuvântul e străbătut de ordonarea unei credinţe. Ni se vorbeşte de mereu o criză a presei, — şi sunt atâţia cari se creadă că această criză n'ar fi mai mult decât o *criză de hârtie*. Noi credem în să că da căpresa noastră a început să decadă, decăderea ei e determinată nu de criza de hârtie, ci de *criza de idealizm*.

Vom asculta conferinţele care se vor resti aici, şi, cunoscând momentele de strălucire din desvoltarea presei româneşti, vom înţelege cu toţii că ziarele deschizătoare de drumuri şi creatoare de curente au răsărit totdeauna nu din bielşugul de hârtie, ci din bielşugul de credinţă al oamenilor de ideal. Vom înţelege, prin urmare, că, în materie de presă, şi public şi ziarişti avem un trecut de respectat şi o tradiţie de continuat. Şi lucrul acesta nu l vom putea înţelege mai bine de cât cunoscând Istoria, atât de bogată în idealism, a presei româneşti din Ardeal. Aici în Ardeal, mai mult ca oriunde, ziarul a fost un amvon şi ziaristul un predicator, şi conferenţiarul de astă seară, d. prof. dr. I. Lupaş, e cel mai chemat să ne înfăţişeze trecutul presei ardelene, dsa adăogând la însuşirea de istoric şi pe aceia de a fi unul din cei mai de seamă ziarişti ai noştri. Mulţumindu i pentru bunăvoinţa cu care a răspuns la chemarea noastră, declar deschis ciclul conferinţelor presei, cu credinţa că ele vor fi o şcoală de idealism şi pentru public şi pentru ziarişti“.

Conferinţa domnului profesor Dr. I. Lupaş

Domnul prof. univ. Ion Lupaş şi-a desvoltat apoi conferinţa făcând istoricul presei române din Ardeal. Adevăratele începu-

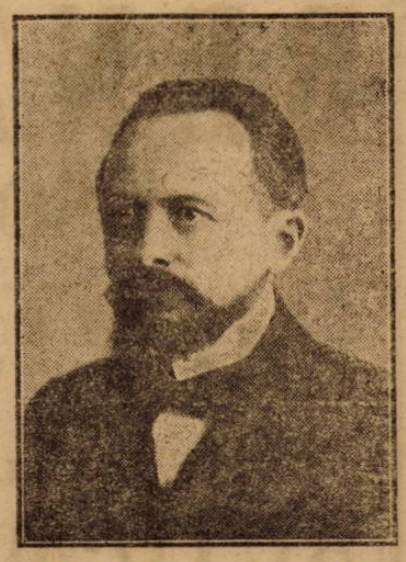

Dl profesor univ. I. LUPAŞ

turi ale ziaristicei în Ardeal trebue căutate la sfârşitul veacului al XVIII lea. Incercările de atunci (1794) ale învăţatului profesor şi doctor român Molnar sunt de o deosebită însemnătate prin tendinţa de a influenţa mulţimea în chip practic, util şi moral. Alte încercări sunt cele ale lui Carcalechi (pela 1820), care a publicat Biblioteca Română. Adevărata gazetărie datează însă abia dela întemeierea „Gazetei Transilvaniei“ (1833) cu suplimentul literar „Foaia pentru minte, inimă şi literatură“.

Lupta naţională era susţinută deopotrivă de „Gazeta Transilvaniei“, „Telegraful Român“ şi apoi pe rând de „Tribuna“ (Slavici), „Foia Poporului Român“ (Rusu-Şireanu), „Drapelul“ (Branişce), „Libertatea“ (Moţa), „Românul“ (Goldiş).

Suferinţele şi jertfele ziariştilor români din Ardeal sunt nenumărate. O statistică arată bunăoară că redactorii dela „Tribuna“ între anii 1883—1893 au fost condamnaţi la 17 ani închisoare şi câteva zeci, de mii de coroana.

Amintind de clasifcarea făcută de Aurel C. Popovici, care împărţia ziarele în ziare de credinţă, ziare de opinie publică şi ziare de câştig onest, coferenţiarul spune că presa românească din Ardeal a fost înainte de toate o presă de credinţă, ziarul având totdeauna rolul unui amvon. Ca încheiere, d. Lupaş a adresat ziariştilor de astăzi un mişcător apel îndemnându-i ca în scrisul lor să se inspire de la idealismul care a condus şi a însufleţit presa românească din trecut.

Conferinţa, bogată în amănunte istorice şi plină de sănătoase îndrumări, a fost mult şi călduros aplaudată.

INFORMAŢII.

— **Sanatoriul Bănătean** Timişoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi şi întreaga electrotherapie, nămol şi Fango. Tratament specialistic. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preţ ieftin. 3152
Rador. Nr. 536

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— *Salonul de manicur şi de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

— La cofetăria Tuili, Calea Victoriei 5. concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert şi a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri şi Vineri dela 5—8 şi Marţi, Joi şi Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

— *D-l Borbáth şi-a deschis croitoria în str. Universităţii Nr. 1.*

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Publicaţiune.

Se publică spre cunoştinţa generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineaţa se va ţine licitaţie publică în localul Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din Bucureşti pentru furnitura a 30.000 bucăţi traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Braşov-Nehoiaşi, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte şi pentru cantităţi fracţionare mai mari de 1000 bucăţi, comparaţia ofertelor se va face ţinând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tana kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, preţul arătat în ofertă-fiiod considerat pentru traversele predate france pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă, astfel ca să sosească la Direcţiune cel mai târziu în ziua de 14 Decembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcţiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite şi recipisa Casei de Depuneri pentru o garanţie de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricţiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini şi ori ce alte informaţiuni se vor lua de la Direcţiunea Generală C. C. F.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate.

3182

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane
toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Licitaţie publică

Biserica reformată din Gilău aduce la cunoştinţă celor interesati că va pune în vânzare una pădure de 16 jugăre şi 80 m□ pădurea numită (fintakuti gödröknél). Vânzare se va face prin licitaţie în ziua de 2 Decembrie 1923 la orele 11 a. m. condiţiunile de licitaţie se va spune interesaţilor în localul preotului reformat din Gilău.

Gilău la 16 Novembriei 1923.

Iuliu Deésy,
preot reformat.
3183

De vânzare
o casă familiară
2 camere, baie, bucătărie, verendă şi grădină. Informaţiuni la prâvalie **Bauch**, Cluj, R. Ferdinand 1.

Mica publicitate

Lăptăria din com. Acaţari, care are pe zi 5—600 lit. de lapte, să va da în arendă pe anul 1924 în Acaţari, în ziua de 4 Decemvrie.

Obligaţiile se pot afla la Dm. Béni Gál în Acaţari, jud. Mureş-Turda.

Căutăm o dactilografă pentru limba română şi germană la fabrica noastră din Ghiriş. Oferta la Industria Sârmei, Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

„Maşini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE A R A D. 29723

Recomandăm cu ocazia postului de Crăciun 3168

care să înceapă în 25 l. c. uleiu de bostan (dovleac), floarea soarelui și cânepă presate de noi

Vindem pe prețuri curente și eftine arătând mustră atât noi cât și reprezentantul nostru:

Boskovitz Lajos
Cluj. Telefon 459.
Fabrica de Uliuri Aradană Soc. pe Actii Arad. o Telefon 135.

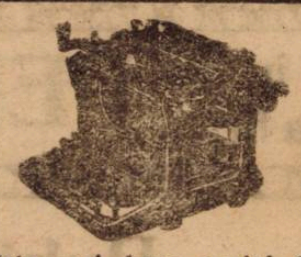

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ l-a la libraria LEPAGE Cluj.
2744-5

Să deschide expoziția de Crăciun pentru jucării de copii!

Gratis

nicăiri nu poți căpăta mantale tricotate, ciorapi, cămeși pentru bărbați, articli de modă pentru bărbați, porțelane și sticlării, Jucării, Geamantane

însa le poți căpăta aproape

gratis

dacă le cumperi la

◆ 2788

MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Expoziție permanentă de orice articli!

I. TRISKA

Cluj, Str. Șaguna 14.
Cel mai vechiu deposit mare de piane al României-Mare.

Fondat: 1870. Fondat: 1870.

Telefon 419 Telefon

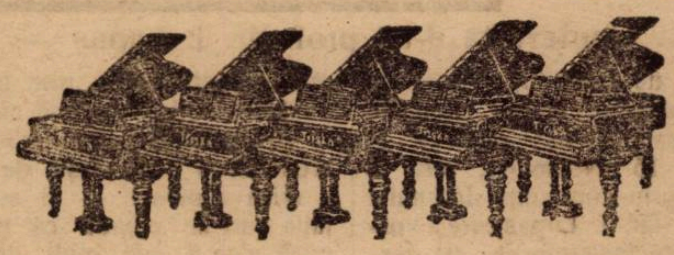

Reprezentantul celor mai renumite fabrici: **Förster, Stingl, Wirth**

Sa pot comanda: **Bösendorfer, Steinweg, Ibach,** etc. etc.

Permanent sa afla in magazie in sortiment bogat: **Piane și Pianine**

Interprinde: Cu pricepere speciala și prin experți săi **reparații, acordări, spedări.** Embalag e și transportări în vagon.

Scrisori de recomandare și acte recunoscătoare stău la dispozitie. Furnisorul și acordatorul Conservatorului de stat, al Operei Naționale al Institului Marianum și al tuturori institutelor statului. Lloyd.
3171

Doamnele din societatea de elita

poartă exclusiv numai încălțăminte cu marca:

»Chaussures Echo«

Lloyd 1110 1392

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunța stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie dépe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari în vom eőecuta acum cu și mai multa promptitudine. 1845

Cumpărăm leațuri de fag pentru mobile
„RAHOVA” Sociatate Anon. p. Industria lemnului 3176
Lack, Blau & Co. București, Str. Heliade 42. (Obor).

THE ROYAL MAILLINES

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

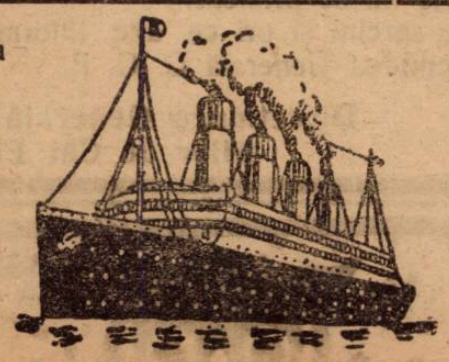

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic și America de sud, etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana“.

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

Cocs de prima calitate!

dela fabrica de gaz se oflă de vânzare in detail sau per vagon la

Fabrica de Gaz
3144 *Cluj.*

BENZINA USOARA

LEI 7·50 LEI

LA

AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.**

Strada Poștei No. 39.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 947 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI Marți 20 Noemvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNE" SIBIU

Înfrățiți

R CLUJ 1. 752
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Ce făcea dl Vaida în timpul războiului

Când opt sute de mii de ostași se jertfeau pentru înfăptuirea idealului național, dl Vaida cerea audiențe la Kaiser și făcea combinații pentru desființarea României

Intr'un număr trecut al ziarului am relevat destăinuirile făcute de domnul Leonte Moldovanu în Cameră cu privire la atitudinea și activitatea domnului Vaida în timpul neutralității și războiului nostru. Cuvântarea domnului Leonte Moldovanu, deși prilejuită de o chestiune personală, a depășit prin cuprinsul ei hotarul unei simple polemici. Ea a fost o adevărată pagină de istorie a tragicelor clipe ale războiului nostru. Iată de ce ne socotim datori să revenim asupra acestei cuvântări și în legătură cu cele spuse de domnul Moldovan să facem unele constatări. D sa a zugrăvit în cuvinte simple, dar cu atât mai impresionante acel splendid elan național care, dela un capăt la altul al micei Românii, strânsese energiile românești întru realizarea visului nostru.

Pasiunea luptelor politice a încercat să întunece toată frumusețea eroică a jertfei pe care bulitul vechiu regat a făcut-o pentru a ajunge la împlinirea idealului național. Glasul conștienței naționale mobilizase toate forțele sufletești și fizice ale națiunei pentru războiul de întregire. Este o nedreptate să se creadă că România mică s'a aruncat în vâltoarea războiului fără să-și fi dat seama de toate suferințele, de toate jertfele și de toate sforțările pe cari trebuia să le întâmpine. Dimpotrivă, întreaga lume românească, dela conducătorii țării cari își luau răspunderea încărcată de greutăți a războiului și până la anonimii luptători din tranșee, toți au simțit că în clipa când se punea marea problemă națională nu mai era loc pentru nici un calcul și că oricari ar fi fost durerile și oricari ar fi fost sacrificiile, eram datori să le suferim.

Vechiul regat a făcut războiul. Și l'a făcut fără să i se fi cruțat nici una din suferințele, nici una din sarcinile și din jertfele lui. Am cunoscut bucuria izbânzii și am suferit și sforțarea durere a înfrângerii. Pământul țării a fost cutropit, bogățiile lui date pradă pierii, sunt de mii de tinere energii aruncate în ghiarele morții. Și totuși în mijlocul celor mai tragice împrejurări, părăsiți de soartă, înconjurați de vrăjmași, noi n'am pierdut nădejdea și nu ni-am micșorat credința în izbânda finală. Luptam înainte cu convingerea că tocmai din excesul de suferință și de jertfă trebuie să răsară și victoria.

Dar în vreme ce vechiul regat dădea această minunată pildă de eroism și de virtute națională, ce făceau unii oameni politici din Ardeal pentru care România se asvârlise în luptă? Cei mai mulți se țineau într'o prudentă rezervă, iar alții ca dl Vaida de pildă, se puneau la adăpost în Elveția pentru a solicita de acolo audiențe Kaiserului, scriau articole ca cel publicat în „Oesterreichische Rundschau" sau se făceau complicii acelora cari cereau detronarea regelui Ferdinand și unirea personală cu Austro-Ungaria, adică desființarea României ca stat.

In vreme ce dincolo de munți se suferea și se nădăjduia, aici, oamenii politici făceau declarații de fidelitate și cu o prudență care dovedește cât erau de străini de sufletul național și puneau la cale fel de fel de combinații. In afară de acei puțini oameni politici ardeleni veniți în vechiul regat pentru a lupta alături de el, ceilalți n'au găsit cu cale să desvolte nici o acțiune prin care ar fi putut să dovedească celor de dincolo de munți că sunt alături de ei în război.

Tocmai târziu, când izbânda noastră era cucerită, au apărut și domnii aceștia părăsind prudentele locuri de retragere. Au apărut când primejdia trecuse și când ceiace trebuia realizat se împlinise.

Și totuși oamenii aceștia își strigă astăzi patriotismul și-și justifică existența prin trecutul lor de luptă națională. Dar care li este naționalismul, dacă în clipele cele mai pline de urmări ale istoriei noastre, ei s'au dovedit atât de străini de idealurile și de lupta națiunei, de suferințele și de jertfele ei? Acolo, în vechiul regat, era sacrificiu și credință în izbânda idealurilor naționale, iar la dânșii neîncredere, șovăială și chiar abandonarea acestor idealuri.

Dela asemenea oameni nu putem primi o lecție de politică românească și de naționalism. Și dacă în vechiul regat dl Marghiloman și oamenii cari au făcut politica dsale au primit sancțiunea conștiinței naționale, nu putem scuti de același verdict și pe aceia politiciani de aici cari prin neîncrederea lor în victoria noastră, prin șovăielile, prin disprețul lor pentru durerile și jertfele războiului, s'au purtat nu ca români ci ca străini în mijlocul națiunei.

✝ MIHAIL POPESCU

A plecat dintre noi unul din puținii oameni cari au trăit și și-au jertfit viața întreagă numai muncei cinstite și desinteresate.

Profesor instruit, Mihail Popescu odată chemat în administrația centrală a Ministerului instrucțiunei publice s'a identificat așa de mult cu învățământul public, încât toată activitatea lui e strâns legată de propășirea școalei românești.

La stricta îndeplinire a tuturor datoriilor sale și în afară de dovezile repetate că nu pune nimic mai presus de interesele școlii, Mihail Popescu a adăogat și însușirile unui bun organizator și animator.

Însuflețit de dorința ridicării nivelului moral al învățământului public, printr'o activitate neobosită și pozitivă, Mihail Popescu a făcut din Casa Școalelor, cărela i-a închinat cei mai frumoși ani ai vieței sale, o instituție culturală de primul ordin.

Lui îi revine marele merit al desvoltării pe care au luat-o dela Spiru Haret înființare construcțiile școlare și înzestrarea cu materialul didactic necesar a tuturor școlilor din țară.

Lui i se datorește înființarea bibliotecilor școlare, a celor două biblioteci a „Casei Școalelor", a bibliotecei de lectură a elevilor, precum și a bibliotecei pedagogice pentru profesori.

Dar meritul cel mai desăvârșit al acestui mare om de bine și de inițiative frumoase a fost că a stat tot timpul în afară de fâgașul preocupărilor politice, preferând munca obscură și tăcută în opera de îndrumare culturală, care i-a închinat toate aptitudinile, ignorând frământările sterile ale luptelor politice, în mijlocul cărora cea mai mare parte din noi, gândindu-se la profitul personal, uită interesele superioare ale țării.

De aceia în fața mormântului acestui om care a primit bucuros să părăsească propriile sale interese în fața intereselor obștești și care și-a format din tăcere și muncă cinstită o deviză a întregei sale vieți, îi închinăm întreaga noastră admirație. Și am dori ca memoria lui să fie un îndemn pentru toți aceia cari înțeleg să lucrcze la locul lor, din toate puterile și cu toată sinceritatea pentru consolidarea și răspândirea culturii noastre.

Sosirea dlui ministru Al. Lapedatu la Cluj

Mâine, Marți 20 Noemvrie, cu acceleratul de 10·40 va sosi în localitate dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor. Cu acest prilej clujenii pregătesc distinsului lor concetățean o frumoasă primire.

Noul regim al apelor

Punctele principale ale acestui proect de lege — Expunerea de motive

Printre cele dintâiu proecte de legi cari vor fi depuse de către guvern spre discuție și votare pe birourile parlamentului e și acel privitor la regimul apelor din România. Rezumăm mai jos principiile de care e călăuzită această însemnată lege, menită să puie în valoarea ei adevărată încă una din marile bogății naturale ale țării.

In expunerea de motive se arată că cu lucrările pentru întocmirea proectului acestei legi a fost însărcinată o comisiune compusă din cei mai de seamă specialiști în materie complectată și de juriști pentru a nu se cădea în greșala făcută de fostul guvern avarescan, care a trecut prin parlament și a votat o lege privitoare la regimul apelor plină de imperfecțiuni, tocmai din cauza că la alcătuirea ei nu s'a luat avizul persoanelor competente în materie.

Folosința apelor, posesiunea albiilor

Primele articole ale proectului de lege precizează cu apele ce pot produce forță motrice, precum și cele cari pot fi folosite în interes obșetsc sunt considerate drept bunuri publice.

Orice proprietar poate folosi liber numai pentru propriile sale trebuinți apele de orice natură de pe proprietatea sa, folosința acestor ape putând fi restrânsă în condițiile prevăzute de lege în caz de lipsă de apă de băut, adăpat și alte nevoi casnice.

Se exceptează folosirea acestor ape în scop de a creia forțe motrice, precum și folosirea apelor arteziene, cari se vor face numai cu autorizațiunea dată în conformitate cu prescripțiunile prezentei legi.

Autorizațiunile se vor da având-se în vedere realizarea celui mai mare folos economic general, iar pescuitul se va exercita în conformitate cu legea specială.

Albiile apelor aparțin riveranilor, exceptându-se acele ale râurîlor: Jiul, Oltul, Lotrul, Argeșul, Dâmbovița, Ialomița, Siretul, Moldova, Bistrița și Prutul, care rămân în proprietatea Statului în condițiunile legilor existente.

Lucrările pentru întreținerea țărmurilor — Exproprierile

Țărmurile apelor, cât și adăogirile de țărm, făcute de apă pe nesimțite și în mod natural sunt proprietatea riveranilor, respectându-se drepturile dobândite și prescripțiunile relative la servituți, cu excepția țărmurilor mărei și ale râurilor formând frontiera, care sunt de domenii public.

Lucrările necesare pentru întreținerea țărmurilor cad în sarcina riveranilor, dar se vor executa pe baza unor autorizațiuni, când se influențează cursul și albia râului.

Exproprierile în caz de utilitate publică se vor face prin decret regal atât asupra fondului cât și a folosințelor existente, pe baza propunerii ministerului de lucrări publice și cu avizul consiliului superior al apelor. Despăgubirea pentru expropriere se va stabili în conformitate cu dispozițiunile legii generale de expropriere.

Forțele motrice hidraulice — Concesionările căderilor de apă

Crearea și exploatarea forțelor motrice precum și a canalelor de navigație și a canalelor de irigație cari furnizează apă altora, se vor executa pe baza unei concesiuni.

Nu se vor putea da însă concesiuni sau autorizări pentru folosințele și lucrările cari prejudiciază salubritatea, siguranța publică și măsurile de apărare ale țării, iar persoanele sau întreprinderile cari vor dori să le obțină, trebue să îndeplinească condițiuni de competență și să prezinte toate garanțiile necesare.

Intreprinderile vor avea un caracter preponderent național și vor îndeplini condițiunile ce se vor fixa prin legi speciale, după importanța lucrărilor concesionate și a intereselor economice ale țării. Ele nu pot fi date pentru o durată mai mare de 50 ani.

Aceste întreprinderi pot fi:

a) Societăți în nume colectiv, formate numai din cetățeni români;

b) Societăți în comandită, comanditate numai de către cetățeni români;

c) Societăți pe acțiuni, cu sediul în România, având pe: președinte 2/3 din administratori, 1/2 din administratorii-delegați, precum și directorii și 2/3 din censori, cetățeni români.

Acestea sunt în general principiile nouei legi a apelor pregătită de actualul guvern, lege care dă dovadă odată mai mult de grija cu care guvernul privește toate chestiunile ce ating interesele Statului sau particularilor, interese ce fuseseră cu desăvârșire neglijate de guvernele anterioare.

Introducerea

numerilor indicii la industria din Ardeal.

Camera de comerț din Oradea-Mare a adoptat o rezoluție tinzând la introducerea numerelor indicii în tot Ardealul.

In acest scop, a trimis tuturor camerelor de comerț din Ardeal un formular, invitându-le să complecteze date necesare după ce vor fi studiat chestionarul. Indexul, stabilit pe baza acestor studii va servi la fixarea salariilor din intreprinderile comerciale și industriale din Ardeal și Banat.

Cronica artistică

Opera Română:

„Regina din Saba"

Operă în 4 acte de Carol Goldmarck

In sfârşit, Opera română ne-a oferit Vineri seară o premieră pe care n'o mai nădăjduiam. S'a cântat „Regina din Saba", operă în 4 acte de Carol Goldmark.

In ajunul reprezentaţiei s'au dat în ziar relaţiuni asupra acestei opere şi câteva caracterizări asupra muzicei şi punerea în scenă a operei.

Rolurile principale, al Reginei din Saba şi al lui Assad, sunt foarte grele. Ele depăşesc puterile musicale ale celor doi interpreţi: dna Aca de Barbu şi dl N. Apostolescu.

Cu deosebire rolul lui Assad cere pentru a fi bine cântat o voce de tenor care să poată trece peste dificultăţile registrelor înalte, de atât de dese în partitură. Dl N. Apostolescu, pe care l'am cunoscut bariton, a devenit acum tenor. Si dacă în roluri mai uşoare dsa poate face faţă, suplinind prin mlădiere şi prin abile artificii, ceiace lipseşte ca putere vocii sale, în rolul atât de greu al lui Assad, cu toată străduinţa depusă, n'a izbutit să învingă dificultăţi, însurmontabile pentru voace dsale.

In Regina din Saba, d-na Aca de Barbu, având de luptat cu greutăţi aproape atât de mari, a fost copleşită de rol. Vocea d-sale n'are nici intensitatea, nici vigoarea necesară pentru a putea cânta un rol care cere cu deosebire aceste însuşiri vocale.

D l Bretan, în rolul regelui Solomon, a încercat sforţări la cari însă vocea d-sale n'a putut din păcate să răspundă.

Dintre toţi interpreţii numai d-na Sudeţianu, în rolul Sulamithei, a cântat mulţumitor. Rolul se potrivea de altfel cu vocea d-sale de un timbru atât de plăcut. D-na Sudeţianu, prin felul cum a cântat şi jucat rolul Sulamithei, se impune din ce în ce mai mult ca un element de valoare al Operei române. Cuvinte bune pentru d-na Ana Rozsa, în rolul sclavei Astaroth.

Montarea; bogată, uneori prea încărcată, a realizat câteva tablouri de o frumuseţe artistică desăvârşită. Corul s'a dovedit slab, iar orchestra condusă cu elan şi cu o înţelegătoare energie de către d-l Bobescu, a izbutit, deşi redusă ca număr de instrumente, să obţină meritorii realizări.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi 20 Novembrie. Se va reprezenta pentru prima-oară în această stagiune „Trandafirii roşii". Poem-dramatic în 3 acte, în versuri de dl Zaharia Bârsan. în rolurile principale apar dnele Jeana Popovici-Voina Sylvia Jipescu, Nat. Ştefănescu etc. şi dnii Z. Bârsan. Dem. Psalta, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericön, Gh. Bănuţiu, A. Popovici, Al. Şerban etc. Piesa este pusă în scenă de dl Z. Bârsan.

Cronica muzicală

Concertul lui G. Enescu

Clujul, atât de sărac în manifestaţiuni artistice înălţătoare, a avut Sâmbătă fericirea să audă şi să sărbătorească pe cel mai de seamă reprezentant actual al geniului muzical românesc, pe G. Enescu.

Consacrat demult de către competinţele muzicale din Apus ca dirigent, executant şi compozitor, talentul său scăpărător, transportă şi ridică sufletele la înălţimi de artă nebănuită.

Artist, prin temperament şi instinct, G. Enescu şi-a pus talentul de data aceasta în serviciul artei sintetice, traducând auditorilor pagini glorioase din operile clasice ale uriaşilor muzicei: Beethoven şi Händl şi interpreţilor muzicei moderne: Saint-Saens şi Kreisler, arătând din nou ce este ştiinţa muzicală si gură şi sobră.

Respectând structura internă şi înţelesul profund al pieselor, sub o imobilitate aparentă Enescu ştie să le ghicească sufletul şi să dea viaţă muzicei.

Pianisime imateriale, claritate şi expresivitate, virtuositate şi un tuşeu special, acestea sunt notele caracteristice ale marelui maestru.

Nu putem decât să fim profund recunoscători maestrului pentru vizita făcută Clujului şi pentru clipele de adevărată sărbătoare sufletească procurate prin concertul său de Sâmbătă.

Iuga.

INFORMAŢII

— **Schimbul de deţinuţi politici cu Ungaria.** Sâmbătă 17 Noemvrie, dimineaţa, la Oradea-Mare s'a făcut schimbul de deţinuţi politici între Ungaria şi România.

Au fost predaţi Uugariei preotul luteran din Satu-Mare Iranyi Camil şi încă alţi 8 condamnaţi de justiţie militară pentru complot contra statului.

Autorităţile ungureşti ne au trimis în schimb 34 români cari de 3 ani stau închişi în Zalaegerszeg.

—**Incasările ministerului de industrie.** Din situaţia încasărilor făcute de industrie şi comerţ pe perioada 1 Aprilie — 30 Septemvrie anul curent, rezultă că veniturile ministerului se cifrează pe acest timp la suma de lei: 267 milioane 817.479.30 lei faţă de prevederile bugetare fixate la 242.393.300 lei pentru aceeaşi perioadă.

Rezultă dar un excedent la încasări de peste 25 milioane ceeace este un indiciu că până la sfârşitul exerciţiului bugetare, dar se va obţine şi un excedent de aproximativ 40 milioane.

— **O nouă piesă românească la Teatru Maghiar.** „Patima Roşie" cunoscuta piesă a dlui Mihail Sorbul va fi jucată şi pe o scenă maghiară. Teatrul maghiar din localitate necruţând nici o jertfă pentru ca reprezentaţia să aibă un cadru cât mai demn şi potrivit, face un însemnat serviciu publicului maghiar doritor de cultură românească.

Premiera „Patimei Roşii" va fi mâine, Marţi şi e aşteptată cu legitimă curiositate atât de către cercurile culturals ungureşti cât şi de cele româneşti.

— La cofetăria Tulli, Calea Victoriei 5, concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert şi a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri şi Vineri dela 5—8 şi Marţi, Joi şi Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Deces.** Sâmbătă 17 Noemvrie, la orele 7 seara, a încetat din viaţă după o scurtă suferinţă Nicolae Simtion, un valoros funcţionar al Direcţiunei generale a Agriculturei din Cluj.

Inmormântarea va avea loc astăzi în cimitirul oraşului.

— **Conferinţa medicală.** Astăseară la orele 8 va avea loc în amfiteatrul Institutului Pasteur o şedinţă a Societăţii studenţilor în medicină, la care va lua cuvântul d-l prof. Moldovan, tratând despre „Biopolitică".

Publicul este invitat a lua parte la această interesantă şedinţă.

— **Grozăvescu — ungur!** „Prágai Magyar Hirlap" organul hortist din capitala Cehoslovaciei, publică o informaţie, anunţând că tenorul „fenomenal" Hosu Vescu Traian — care nu e altul decât Grozăvescu al nostru — va cânta câteva seri la opera din Budapesta.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Manifestaţie studenţească.** Eri, Duminecă, studenţimea universitară a făcut studentului Breazu, liberat din închisoarea Văcăreşti, o primire sărbătorească la gară, oferindu-i flori şi cântând cântece patriotice. Deasemenea, a fost sărbătorit la gară şi dl Octavian Goga, care tocmai era în trecere spre Ciucea. Manifestanţii au parcurs în perfectă ordine strada Regele Ferdinand până la statuia Lupoaicei, unde studentul V. Şuiaga a rostit un scurt discurs. La Cămirul studenţesc studenţii s'au împrăştiat.

— **Prigonirea cheinerilor români.** Ni-se atrage atenţia asupra faptului, că proprietarii cafenelelor şi restaurantelor din Cluj, aproape cu toţii minoritari, nu mai voiesc să angajeze chelneri români. Dintre 20 de chelneri români câţi sunt în Cluj, numai 3 mai sunt angajaţi, ceilalţi 17 au fost aruncaţi pe drumuri, aflându se, din pricina boicotului minoritar, în cea mai neagră mizerie. Atragem la rândul nostru atenţia autorităţilor în drept.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *În seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Naţional cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith" cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Naţional din Bucureşti şi unul din fruntaşii scenei române.*

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER S. A.
SIBIU

Oferă şi livrează promt:
Mori ţărăneşti de 36 şi 42 ţoli pentru 2 perechi de pietre,
Motoare de benzină de 6 HP.
Motoare cu circular pentru tâiat lemne.

Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilatoare.
Trioare, 3184
Maşini pentru prelucrarea lânei.
(Piue, Maşini de scărmănat, Darace, Lup scărmănător, maşini de tors etc.)

Oferte la cerere. Preţuri foarte avantajoase.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette,** şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp si Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.
3170

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunţă clientela că i a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzandu-le prin bonuri. 3142

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

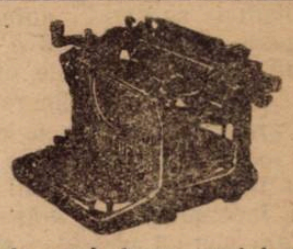
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Poporul svabesc din Banat
contra conducătorilor săi

Acuzații și disidențe

Timișoara, 16. — Acei dintre conducătorii șvabilor, cari na'u înțeles să se comporte și în noua lor patrie ca mai înainte în cea veche, — adică s'au știut să fie tot atât de loiali țării noui în care trăiesc și de folositori poporului care i-a proclamat conducători — își iau astăzi pedeapsa.

Printre șvabii din Banat sunt neînțelegeri; — neînțelegeri provocate tocmai de atitudinea politică a acestor conducători.

Numele lor ne sunt binecunoscute: „Muth și Blaskovits" a fost, dela unire încoace, o incomodă tovărășie, atât pentru noi, cât și pentru poporul șvăbesc. Acum, Șvabii, conștienți, se trezesc și încep să-și abandoneze conducătorii cari nu s'au ilustrat decât prin agitații gălăgioase și prin acțiuni lipsite cu desăvârșire de tact și seriozitate.

Liebling, Danciulești, Barateaz, Șangu, Wiesenheid, Neu St.-Anna etc. sunt toate comune fruntașe șvăbești, care s'au rupt de organizația politică a tovărășiei „Muth-Blaskovits", pe motive atât politice, cât și economice. Fiindcă s'a dovedit că tovărășia acestor doi „conducători" nu este dăunătoare șvabilor numai pentru politica nesocotită ce o duc — grație căreia organizația șvăbească a reușit să se izoleze de toate, dar absolut de toate organizațiile politice românești, neputându-se înțelege, pentru o eventuală colaborare; cu nici unul dintre partidele noastre, — dar este dăunătoare și situației economice a șvabilor, întrucât clica din jurul dlor Muth-Blaskovits lucrează, în toate împrejurările, numai în dauna satelor șvăbești și pentru un cerc mai restrâns de „conducători".

Acuzația aceasta li-s'a adus celor doi șefi și prin presă, precis formulată de către ziarul „Temesvarer Zeitung", unul dintre cele mai vechi și serioase ziare de aici. „Conducătorii" nu au avut nici măcar curajul de a încerca un răspuns.

Pe noi, frământările de ordin ecenomic ale șvabilor ne interesează foarte puțin — și aceasta din bunul motiv, că poporul șvăbesc este recunoscut ca un popor de buni gospodari, care înțelege să se ocupe singur de trebuințele sale de asemenea natură. Partea politică, însă, ne interesează mai mult și găsim că bine au făcut comunele șvăbești care s'au desolidarizat de niște „șefi" ale căror sentimente față de noua patrie le cunoaștem prea bine din propaganda făcută, de aceștia în America.

Dela asemenea „șefi" poporul șvăbesc nu avea de așteptat, într'adevăr, nimica.

I. Tim.

STANIOL
ALBA, COLOR LA PAPETARIA
2744-8 LEPAGE, CLUJ.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM"
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 45.000 traverse de stejar categoria II-a necesare liniei Hamangia—Tulcea predabile în doua reprise prima repriză de 25.000 bucăti traverse predabile în trei luni de zile de la aprobarea ofertei; iar a doua repriză de 20.000 bucăți traverse predabile în patru luni de zile de la data aprobărei ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți.

Comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru Casa Muncei de la gara de predare la Gara Hamangia, prețul arătat în ofertă fiind considerat pentru traversele franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin poștă astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 14 Decembrie ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei până la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

3181 **Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.**

Nationalii banateni si vizita Suveranului in Banat

In jurul unui articol al d-lui Sever Bocu

Pe trei coloane, în „România", un alt „Sever" al partidului național, d-l Bocu, își risipește „impresiile" culese cu prilejul vizitei Suveranilor în Banat. Articolul acesta e interesant nu atât prin ceeace spune, cât prin ceeace trădează ca simțire și judecată unul dintre căpeteniile partidului național. D-l Sever Bocu încearcă să justifice hotărârea naționalilor bănățeni de a nu participa la solemnitățile desfășurate cu ocazia vizitei Suveranilor în Banat. D-l Sever Bocu și-a dat seama că hotărârea partidului național a produs o penibilă impresie în opinia publică bănățeană, și își închipuie că auzindu-se după fraze mai mult sau mai puțin bine ticluite, va salva trista situație în care acest partid s'a pus după această nouă gafă.

D-l Bocu se înșeală. Dacă articolul d-sale din „România" se adresează bănățenilor revoltați, cu drept cuvânt, de noua cuviință săvârșită de partidul național față de Suverani, greșeala este și mai mare. Bănățenii cari au trăit zile de rară sărbătoare, găzduind în mijlocul lor pe Suveran, știu că poporul n'a stat cu inimele încuiate, numai de dragul loznicei aruncate de conducătorii partidului național.

D-l Sever Bocu vrea să-și confunde partizanii cu massele populare românești, și rău face, pentrucă bănățenii nu pot primi ofensa de a fi identificați cu meschinele manevre ale partidului național.

Iar dacă rândurile d-sale din „România" vor să înșele opinia publică de aiurea, greșeala nu este mai mică. Impresia produsă de atitudinea partidului național față de actul încoronării este încă vie în massele populare românești și nu era nevoie de recidiva din Banat ca ea să se afirme ca atare. Incercarea d-lui Sever Bocu este deci inutilă. Ea poate cel mult să sporească desgustul masselor pentru politica meschină a partidului național.

Reprezentant general: 3186
S. LINDENBERG
București, Strada Stelea No 23.

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

Presa maghiara

In jurul vizitei dlui G. Tătărăscu la Cluj

Necuviințele unui ziar maghiar

„Dl Tătărăscu este un personagiu oficios, trimis de guvern în colonia Ardealului, pentru a studia la fața locului chestia minoritară a îndărătnicei provincii. E trimis pentru a asculta doleanțele minoritarilor, dar nu pentru a le lua în serios, nici pentru ași strica stomacul sau buna dispoziție cu etc.

Căci nu ar ședea bine unui secretar de stat al dlui Brătianu să se mai necăjească și cu chestiuni minoritare!

Dl Tătărăscu a venit deci în Ardeal, a primit deputații, este în aparență de toată seriositatea, ascultă plângeri, face declarații, profesează credinți, răspândește programuri, foarte bune poate pentru material reportericesc, dar fără importanță pentru suferinzi și pentru alinarea durerilor.

Intors la București va refera astfel despre cele întâmplate:

„Apoi domnilor miniștri, au venit foarte mulți cu plângeri și m'au deranjat și mai mulți. Nici nu mi-a rămas timp pentru distracții. Cred, că ar fi bine să înființăm birou pentru a se strânge petițiile.

Dealtcum, Clujul este un oraș frumos, se poate bine mânca aici și sunt și localuri de chef. Dar m'au desiluzionat zieriștii minoritari. Astfel de obiceiuri sunt pe-acolo? Să deranjezi pe un secretar de stat?...!

Cele citate până aci sunt scoase din ziarul săptămânal „Tükör" din Cluj. Reiese din el totala rea credință și lipsa de seriositate a acestui ziar maghiar, obicinuit sau a huli calomnia și discredita autoritățile românești, sau a-și bate joc de ele, disconsiderând orice sforțare ce vine din partea guvernului țării pentru a contribui la armonia ce trebue să domnească între Români și minoritari.

„Ellenzék' si complotistii maghiari dela noi

„După o lungă și chinuitoare așteptare — scrie „Ellenzék" în ultimul număr — schimbul deținuților politici maghiari a avut loc, în sfârșit, Sâmbătă. Vestea. că acești deținuți vor trece granița, s'a răspândit repede în toată Oradea-Mare și, curând, un adevărat pelegrinagiu a pornit spre temnița unde se aflau. Mai mulți dintre deținuți au legat logodne încă în timpul cât au fost închiși. Acum, miresele, rudele, cunoscuții, prietenii au venit cu toții, pentru un rămas bun. Au fost scene înduioșătoare. Apoi, părăsind temnița, au fost porniți spre granită, pentru a fi preluați de către autoritățile maghiare, în schimbul deținuților români. Fiind de față și redactorul ziarului nostru „Ellenzék", foștii deținuți maghiari au venit la dânsul, aducându-i mulțumitele recunoștinței pentru sprijinul moral acordat de acest ziar. După terminarea schimbului deținuților și după un ultim adio, la butoniera deținuților maghiari apare cocarda națională maghiară — și trenul pleacă"...

E duios, nu-i așa?

Ne mărginim a lua act și de astădată, că ziarul „Ellenzék", oficiosul unui partid politic din România, recunoaște „sprijinul moral" ce l'a acordat complotiștilor maghiari. Se dovedește înc'odată, că este destul a unelti, a complota, a conspira contra Statului român, pentru a avea nelimitatul „sprijin moral" al partidului maghiar și al oficiosului „Ellenzék".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Marți, 20 Novembrie
Lucreția Borgia. Seria I
Monumentală dramă istorică în 6 acte, după romanul măreț a lui Harry Streft. In rolurile principale: Liane Haid, Conrad Weidt, Anita Berber, Tibor Lubinszky. Orgiile și ororile curței papale a lui (Borgia) Alexandru al IV-lea. Un film fără pereche de pitoresc și încântător.

Cinema Urania
Marți, 20 Noemvrie
Fern Andra! Zellnik!
Umbra mortului. Mare dramă senzațională în 6 acte. Una dintre cele mai mari creațiuni ale artistului membrilor de filme: Fridric Zellnik. Dramă de subiect profund mișcător și de construcție maestruoase. O capo d'operă dramaturgică.

Cinema Apollo
Marți, 20 Noemvrie
Unus regele munților
Seria I.
Palpitanta dramă de aventuri din viața bandiștilor, în 8 acte. In rolul principal artistul cel mai mare american, Harry Piel un colos de film zguduitor care întrece orișice fantazie.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

— Salonul de manicur și de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul New-york.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea alor 2 (două) posturi de medici secundari devenite vacante la Asilul de Stat pentru copii, Arad.

La postul de medic secundar afara de salar se compete locuință mobilată, încălzit, luminat și hrană.

Dnii medici concurenți își vor adresa cererea către Direcțiunea I. Reg. a Ocrotirilor Sociale Cluj, pe care în legătura cu copia diplomei de medic și eventualele certificate de serviciu le va preda la Direcțiunea Asilului de Stat pentru copii din Arad, de unde vor putea primi deslușiri mai vaste asupra salarului și alte condițiuni.

3189 Director medic sef: **Dr. Kardos.**

TELEGRAME

Regimul școalelor românești din Iugoslavia

D. I. G. Duca, ministrul de externe, a întrunit eri de dimineață comisiunea care urmează să studieze situatia școlilor și bisericilor românești din partea Banatului stăpânită de iugoslavi.

In această consfătuire s'au fixat instrucțiunile delegațiunei românești, care împreună cu delegația iugoslavă va stabili un regim al școalelor și bisericilor românești din Iugoslavia precum și a celor sârbești din România.

Aseară delegațiunea noastră a plecat la Timișoara, unde prima ședință se va ține azi Luni la orele 3 d. a.

Situația din Grecia

Ordin pentru executarea ofițerilor condamnați

Atena, 17 — Ministerul de războiu a ordonat amânarea executării ofițerilor condamnați. la moarte.

Amânaree alegerilor

Atena, 17 — Ziarele confirmă că alegerile vor fi amânate pentru 15 zile. Republicanii organizează pentru mâine o întrunire impozantă, în care vor cere ca plebiscitul să se facă înaintea alegeriior. (Athenagence).

O bombă la legația franceză din Budapesta

Budapesta, 17 — O bombă a fost găsită azi noapte la ușa legațiunei franceze. Bomba începuse deja să se aprindă dar n'a explodat din cauza unui defect tehnic.

Ministrul Franței nu se afla în Budapesta și nimeni din personal nu se afla de față.

Bomba a fost descoperită de un trecător din cauza fumului și a mirosului pătrunzător de snlfură.

Poliția cercetează spre a descoperi pe autorii atentatului proiectat.

Politica externă a Cehoslovaciei

— Declarațiile dlui Beneș —

Praga. — D. Beneș vorbind eri la Praga, în fața întrunirei social-democrate, despre directivele politicei externe subliniază mai ales caracterul eminamente pacific al politicei de reconstruire, urmată de Cehoslovacia, politică care se străduește mai întâi de toate să realizeze o cooperare prietenească cu popoarele vecine. Auditoriul foarte numeros a aprobat în unanimitate, atitudinea ministrului afacerilor străine.

— Ziarul „Venkov" semnalează că s'au încheiat mari transacțiuni în industria zahărului din Cehoslovacia.

Germania și tratatul dela Versailles

— Motivul încetării prestațiilor în natură —

Berlin. — Wolffbureau desminte afirmația din „Central News" că Germania a încetat prestațiunile pentrucă nu mai recunoaște tratatul dela Versailles. Agenția Wolff afirmă că Germania a încetat prestațiunile din cauza crizei financiare, dar că se simte în mod principal legată de tratat.

Mica publicitate

De vânzare 11 vaci cu vităi și 1 taur de soiu strein. Sunt a se vedea strada Hașdeu 75 Cluj.

De vânzare garnitură de piele, mobilier complect antic pentru uña cameră bărbătească, bibliotecă (dulap), masă de scris și viătrina. Str. Regala Nr. 27, Cluj.

De vânzare un pian marca „Stingel", covoare de smirna lucrate de mână 4-3·5 metri, servițiu de masă de porțelan, sticle pentru compot de cristal și recvisite.
Adresa la ziar.

Programul primirii d-lui ministru Lapedatu la Cluj

Sosirea Marți la orele 10·40 la gară. Ministerul va fi întâmpinat de către autorități, de către delegații din județ preoți, învățători și țărani.

La gară va vorbi d-l prefect al județului, Mureșeanu și d-l primar Utalea.

Dela gară se va merge la Prefectura județului, unde va avea loc o recepție. Vor lua parte: Clerul de toate confesiunile parlamentarii, armata, reprezentanții Universității, justiția, agricultura, finanțele, instrucția, județul, Primăria, Cfr., Poșta și telegraful, Opera, Teatrul românesc, Conservatorul, Teatrul maghiar, Sindicatul presei române, Sindicatul presei maghiare. „Astra", Soc. Monumentele istorice, Camera de Comerț, Sfatul Negustoresc, instituții particulare, etc.

La oara 1 se va lua masa la restaurantul „New-York", fiind 100 invitați.

După masă se vor vizita diferite instituții, între cari Opera și Teatrul Național.

Seara, la Teatrul Național se va juca în onoarea d-lui ministru piesa „Trandafirii Roșii" de Z. Bârsan.

Tot în această seară d-l ministru va lu parte și la premiera Teatrului maghiar „Patima Roșie", tradusă în ungurește.

Miercuri se vor vizita alte instituiii. La masa de prânz d-l ministru este invitatul P. S. S. Episcopului Ivan.

Seara, d-l ministru Lapedatu va pleca la București.

O gospodină economă întrebuințează:

„SIDOL"
pentru curățitul metalelor,

„SIRAX"
pentru frecatul și spălatul mâinilor și

„AZUROL"
albastru indigo de rufe.

Se obține în toate prăvăliile din această branșă.
„Rador" No. 357. 3115.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Tâlhărie

Poliția centrală a arestat și înaintat Consiliului de Războiu al Corp. 6 Armată din localitate, pe soldatul Ludovic Naghyi din Repimentul 21 Ilfov, care într'una din serile trecute, urmărind pe casierița cinematografului „Apollo", pe când aceasta merge spre casă, i-a furat geanta cu 3500 lei, banii încasați la cassă în acea zi și cari urmau să fie vărsați direcției cinematografului.

Spărgători arestați

Detectivii G. Mihail și Ion Fătu au reușit să aresteze pe vestiții spărgători Alexandu Adalberg, Reitz Ion și Ștefan Glosan, toți trei recidiviști.

Asupra lor s'au găsit diferite emelte, chei faișe, pumnale etc. precum și o însemnată cantitate de mărfuri unate în ultimul timp.

Condamnarea unui funcționar incorect

Sâmbătă dimineața s'a judecat în fața Tribunalului local procesul fostului comisar special de siguranță la Inspectoratul local, Ionescu Damian originar din Bacău, acuzat de furt, sustracțiune de acte și abuz de putere.

Tribunalul prezidat de către dl I. Șutzu după interogarea acuzatului și luarea depozițiilor martorilor, a dat cuvântul dlui Procuror Palade care a desvoltat un interesant rechizitoriul cerând o pedeapsă exemplară pentru acuzat.

Din partea apărărei a pus concluzii dl dr Ion Giurgiu, care a căutat să comvingă Tribunalul de neexistența unor probe serioase, cerând achitarea acuzatului.

Tribunalul după o scurtă deliberare a pronunțat sentința, condamnând pe Damian Ionescu la un an închisoare.

Acuzatul a făcut apel.

Cumpărăm leațuri de fag pentru mobile
„RAHOVA" Sociatate Anon. p. Industria lemnului 3178
Lack, Blau & Co. București, Str. Heliade 42. (Obor).

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 30.000 bucăți traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Brașov-Nehoiași, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți, comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tana kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, prețul arătat în ofertă-fiiod considerat pentru traversele predate france pe-vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin poștă, astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 14 Decembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.

3182

Știri diverse

— **Presa ungurească și conferințele presei.** Presa ungurească din Cluj, cu excepția lui „Keleti Ujsag", cu ocazia conferințelor presei românești a păstrat atitudinea întrebuințată față de toate manifestațiile culturale ale românilor din Cluj: nu amintește nici cu un singur rând despre ținerea lor.

In schimb „Keleti Ujsag" reproduce până și crudul adevăr spus de conferențiarul de Joi, că în doi ani de zile, gazetarii români din Ardealul robit de unguri, au fost condamnați la 140 de ani închisoare de stat. Atenția confratelui maghiar față de conferințele organizate de Sindicatul Pressei Române nu îi face decât onoare.

— *Schimb cameră mobilată mare, parchet, electricitate, 200 lei lunar, situată în Piața Unirei.*
Informațiuni la secretarul Conservatorului de Muzică din strada Brătianu.

Aviz

Se aduce la cunoștința celor interesați ca pe ziua de 25 Noemvrie a. c. ore 10 a. m. să va ține licitație publică, la Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Timișoare, pentru tipăritul imprimatelor necesare Caselor Cercuale și Direcțiunilor Regionele din Ardeal. pe anul 1924.

Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale Cluj.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin **Cluj.**

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 948 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI Mercuri 21 Noemvrie 1923

Infrăți

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI TARIFELE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

SIBIU 22 NOV 1923
BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIIU
R CLUJ 1 930
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Criza presei române în Ardeal

— Cu prilejul dispariției „Conștiinței Românești" —

In nenumărate rânduri, ziarele cari continuă să înfrunte nepăsarea publicului pentru scrisul românesc, și-au exprimat îngrijorarea față de dispoziția aproape a tuturor ziărelor și revistelor românești din Ardeal. Deosebirile cari ne despart au fost înlăturate, și în această chestiune, atât de gravă, ni-am găsit pe același teren și noi și „Patria", singurele cotidiane din Ardeal în viață. In mai puțin de doi ani și-au încetat apariția nu mai puțin de patru ziare românești zilnice, și nenumărate ziare și reviste periodice. A dispărut „Gazeta Ardealului" apoi „România", apoi „Voința" și, acum în urmă, vechea gazetă dela Brașov „Gazeta Transilvaniei".

Această tristă stare de lucruri nu este numai o criză de hârtie, ci, după cum a accentuat Președintul Sindicatului Presei Române din Ardeal, domnul Tomescu, ea deschiderea ciclului de conferințe organizate de acest sindicat, ia este expresiunea categorică a unei acute „crize de suflet".

In adevăr, nimitoarele jertfe făcute de presa cotidiană sau periodică de a smulge publicul nostru din apatia în care se află și în care tot mai adânc se afundă, n'au folosit la nimic. Energii și bani s'au cheltuit zădarnic. Publicul românesc a privit cu ochi reci toate aceste sforțări. Ziare după ziare au îngenunchiat și au căzut, iar cele cari au rămas, puține, să țină sus steagul unei culturi de care se vorbește prea mult, se luptă cu neîndurate și apăsătoare nevoi de toate zilele, de nicăiri ajutorate.

Convoiul jertfelor noastre de cultură nu e încheiat. In lungul șirag se așează o nouă victimă a crizei noastre de suflet: „Conștiința Românească". După 35 de Duminici de cuminte și înțeleaptă predică, rostită de pe amvonul „Asociației pentru apărarea solidarității naționale", ziarul născut din entuziasmul câtorva oameni de bine își anunță demn dispariția. „Conștiința Națională" nu și-a putut deschide un drum, fiindcă ceea ce la conducerea ei era un crez, pentru massele românilor știutori de carte suna strein și fals.

Prin sine nu s'a putut susține. La oferta de cugetare cinstită și de îndrumare temeinică puțini au răspuns din cei ce erau chemați să o facă. Lipsită de interesul și sprijinul publicului, lipsită de sprijinul material al statului, „Conșiiința Românească" a trebuit să facă loc publicațiunilor cari ni-au furat sufletul cetitorilor dela preocupări mai înălțătoare, — ziarelor de scandal san periodicelor de josnică „literatură distractivă".

Lamentările noastre, recunoaștem, sânt inutile. Rezultatele celor patru ani de necontenită luptă împotriva păcătoșeniei care ne înăbușe, ni-au convins cu prisosință de aceasta. Rămâne o singură nădejde: sprijinul efectiv al statului. Pentru înfrângerea nepăsării publice și pentru renașterea unei vieți de cultură și morală românească, ne trebuie perseverență. Energii folositoare și minți luminate avem cei cinci ani de repetate încercări ne dovedesc existența lor. Utilizarea acestor energii spre atingerea scopului urmărit, numai statul are putința să o facă. Oricâți bani se vor cheltui pentru presa românească din Ardeal, nici odată nu se va cheltui prea mult, atâta vreme cât minoritățile ne copleșesc cu publicațiuni cari se adresează la o massă de cititori de două ori mai mică.

Ajutorul statului pentru presa românească din Ardeal este singura cale de mântuire. Atunci abia nu vor mai muri ziarele.

Estetii în politica

Cuvântarea rostită în Senat, cu prilejul discuției adresei de răspuns la Mesajul Regal, de către dl Matei Cantacuzino, a făcut un mare sgomot în opinia publică și în presă. Dar vâlva aceasta a ținut doar câteva zile. Impresiunea produsă de discurs s'a șters din mintea celor mai mulți. Iar dl Matei Cantacuzino după ce și-a făcut prin acest discurs o apariție senzațională, s'a retras din nou în liniștea bibliotecii sale.

Dl. I. G. Duca, în discursul rostit în Senat, răspunzând la criticile aduse actualei guvernări de dl Cantacuzino, a zugrăvit în câteva cuvinte cariera politică a distinsului profesor dela Iași arătând cum rând pe rând dl Cantacuzino a apărat toate cauzele și a mărturisit toate ideile, susținând astăzi ceeace osândise eri, trecând dela o extremă la cealaltă, contrazicându-se în fiecare clipă și toate acestea cu glaciala seninătate a acelor intelectuali cari disprețuind realitățile vieții înconjurătoare nu trăesc decât în lumea ideilor lor.

Tot în legătură cu discursul dlui Cantacuzino, în „Țara Noastră", dl Octavian Goga publică un interesant articol în care supune unei analize mai minuțioase personalitatea profesorului de drept dela Iași. Dl Goga îl socotește pe dl Cantacuzino ca pe unul din cele din urmă exemplare ale României intelectuale și elegante de eri. Mai precis noi vedem în dl Cantacuzino ultimul reprezentant al junismului. D sa face parte din aceea generație de esteți, înzestrați cu o inteligență fină, cu gusturi alese, păstrând totdeauna un zâmbet sceptic pe buze, o atitudine de dispreț pentru vulg și pentru realități, dar nicicând pasionați de o ideie, gata să le apere pe rând pe toate sau să se încăpățineze în a susține pe una din ele numai de dragul unei linii drepte. Esteții aceștia s'au ținut totdeauna departe de nevoile vremii și ale mulțimii, făcând numai la răstimpuri apariții senzaționale pentru a se retrage apoi din nou în turnul de fildeș fără să se gândească o clipă dacă ideile pe cari le-au exprimat vor avea o soartă bună sau rea.

Nici o credință nu i-a mânat vreodată în luptă, de nici o ideie nu s'au legat sufletește. Cum spune foarte bine dl Goga, ei au vroit totdeauna să fie arbitri și niciodată ostași. Dar plutind astfel deasupra societății și a nevoilor ei, coborând în mijlocul mulțimilor doar un moment pentru a rosti un verdict, ei n'au participat la sbuciumul și la străduința obșească. În politică nu i-a preocupat niciodată triumful sau înfrângerea ideii, doctrinei sau cauzei pe care o apărau. Izbânda nu i-a înfrigurat de bucurie și înfrângerile nu i-au făcut să sufere. Reci și senini, ei au avut totdeauna o atitudine critică făcută din dispreț și din ironie pentru politică și pentru mulțime. Inamorați numai de frumusețea ideii în sine, ei nu s'au gândit niciodată s'o vadă prefăcută în faptă.

Iată de ce înzestrați cu multe și frumoase însușiri și sufletești și intelectuale, dar nepasionându-se pentru nimic și nepreocupați de a realiza, oamenii aceștia n'au fost în mijlocul societății decât energii sterile.

În rândul acestora și astăzi, poate ultim reprezentant al lor, trebuie trecut și dl Matei Cantacuzino.

De la conferința ambasadorilor

Paris. — Conferința ambasadorilor a căzut de acord în chestia controlului militar în Germania care va reîncepe la o dată apropiată. Discuția în chestia kronprințului va continua aștepțându-se noile instrucțiuni ale guvernului englez și belgian. Este probabil, că va interveni astăzi acordul și în această chestiune.

Vizita dlui Tătărăscu in Cluj

Vizita pe care dl Tătărăscu, noul sub-secretar de stat al minorităților, a făcut în Cluj, a stârnit discuții în presa locală. Cu a cea reacredință caracteristică organul partidului național numește venirea dlui Tătărăscu în Ardeal „călătorie de plăcere".

Or, în tot timpul cât a stat în orașul noastru, dl Tătărăscu n'a fost sărbătorit și nu i s'au dat banchete.

Venit aci pentru a cunoaște oamenii și a lua informațiuni în chestiunea minorităților, dl Tătărăscu a stat de dimineața și până seara la dispoziția diferitelor delegații cari au dorit să expună doleanțele minorităților, a conferit cu organele administrative asupra diferitelor probleme locale și a căutat să se informeze asupra lor.

Deasemeni a dat presei lămuriri asupra scopului acestei vizite, a expus punctul de vedere al guvernului în chestiunea minorităților, a mărturisit programul de realizări pe care l'a conceput pentru a satisface nevoile acestor minorități și a dat unele indicațiuni cu privire la reorganizarea administrației.

Presa maghiară, în afară de o singură gazetă, a avut cuvinte bune relevând intențiunile dlui Tătărăscu și făcând elogiul calităților sale.

„Patria" însă, împinsă de ura regionalistă, încearcă să coboare, zeflemisind, interesul și solicitudinea cu care dl Tătărăscu a înțeles să se pună în curent, printr'o cercetare la fața locului, cu problemele minorităților și cu diversele necesități locale.

Dl Tătărăscu n'a venit aci pentru a satisface doleanțele unor amici sau partizani politici, nici pentru a'și face reclamă. Ci cu toată seriozitatea dsa s'a informat asupra problemelor cari depind de resortul dsale.

„Patria" nu vrea să recunoască acest lucru. Dar cum ar voi ea să procedeze dl Tătărăscu, dacă nu venind aci pentru a lua contact cu oamenii locului și a primi informațiunile necesare? Crede „Patria" că un om din altă parte decât din Ardeal nu poate, întrebuințând cu folos zilele de ședere aci, să se edifice asupra problemelor ardelenești?

Dar asta ar însemna ca fiecare provincie să se închidă în hotarele ei și atunci cum s'ar mai putea realiza aceia unificare atât de imperios cerută de necesitățile statului.

In cazul acesta ce caută oamenii partidului național în vechiul regat și în celelalte provincii? Își închipuie „Patria" că stăpânii ei se pot mai bine informa asupra rosturilor din celelalte ținuturi românești, decât convocând întruniri politice prin diferite orașe?

Dar ca să cunoști problemele și necesitățile unei regiuni sau unei provincii nu este numai decât nevoie să fii născut acolo. Poți să fii de oriunde, dar să fii înzestrat cu însușiri de cultură, de inteligență și de perspicacitate, să cauți a te informa serios și stăruitor, să cercetezi la fața locului oamenii și împrejurările.

Ori calitățile acestea nimeni nu i le a tăgăduit d lui Tătărăscu, ci i-au fost dimpotrivă, unanim recunoscute. Atunci?

„Patria" are însă și argumente tot atât de copilărești pe cât îi este de nesărată zeflemiseala. Ziarul partidului național afirmă. cu o naivitate pe care n'o putem categorisi, că în definitiv călătoria d lui Tătărăscu și străduința sa în a studia chestiunea minorităților este zadarnică, fiindcă această problemă se găsește rezolvată prin Constituție și că prin urmare numai este nimic de făcut. Ei bine, dar atunci nu mai e nimic de făcut în țara românească, de vreme ce Constituția reglementează toate necesitățile vieții noastre de stat. Atunci ce rost mai au oamenii și partidele politice? Ce justificare își mai găsește activitatea politică a partidului național, dacă numai e nimica de făcut în România. Avem Constituție, deci putem încrucișa cu toții brațele. Pactul fundamental stabilește numai principiile și în limitele acestor principii câte nu rămân de realizat.

Alături de „Patria", însă „Țara Noastră" găsește nimerit să facă și ea câteva spirite în legătură cu vizita d-lui Tătărăscu.

D-sa se plimba atunci prin diferitele orașe din Ardeal pentru a satisface interese și dorințe manifestate de partizani, pentru a'și mări creditul politic sau pentru a rezolvi conflictele din sânul organizațiilor. Și fiindcă așa au fost călătoriile d lui Groza, ni se par deplasate glumele de azi ale revistei d lui Goga.

Enescu si „Ujsag"

In legătură cu concertul lui Gheorghe Enescu, ziarul „Ujság" găsește potrivit să constate că marele artist român nu ar fi avut o părere favorabilă despre publicul ce l-a ascultat, lucru ce ar reieși din „dulceagul" program al concertului. Reporterul oficiosului maghiar e supărat foc, că nu i-a fost dat să asculte un program „mai serios".

Cei cari au avut fericirea să audă concertul de Sâmbătă seara, își pot da seama cu ușurință cât de „obiective" sunt aprecierile „seriosului" reporter al ziarului „Ujság" care vrea cu orice preț să găsească nod în papură.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Protestul maghiar

contra limbii romane din școlile minoritare

De vorbă cu d. dr. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal

In numărul nostru de Vineri am publicat o parte a lămuririlor ce d. dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, a binevoit să ne dea în chestiunea protestelor ridicate de unguri contra noului regulament școlar.

In continuare, d. dr Al. Pteancu ne-a vorbit despre protestul ridicat de unguri contra învățării unei limbi „barbare" și „antididactice," cum taxează ei limba noastră.

„Protestul — ne spune dl inspector general al învățământului secundar din Ardeal — se îndreaptă și contra predării limbii române și se invocă uneori argumente pedagogice, altă dată legi ungurești; ba că ea este un obiect greu și obositor pentru elevi, ba că le tâmpește mintea, și învățarea ei este un surmenaj și pentru profesori și pentru învățători, ș. a. Toate argumentele conchid, că l. română nu trebue și nu poate fi introdusă în școlile minoritare, deși legalitatea introducerii ei ca materie de învățământ, nu se poate discuta nici pe motive de legi, nici pe motive pedagogice. E în afară de orice discuție, că tratatul de pace dela Paris, în art. 10 prevede ca obligatorie predarea limbii române în toate școlile, fără deosebire. La fel o prevăd și legile ungurești, pentru toate școlile și pentru toate clasele (legea 27—1907 art. §. 19.)

In ce privește metodul de predare, reclamațiile ungurești cer dela M. S. Regele, și dela Liga Națiunilor, ca să ordone ministrului instrucțiunii publice din România, să aprobe ca limba română să se predee în școlile lor, ungurește. Cu această pretențiune și-a ajuns culmea! Cel mai începător pedagog trebue să știe, că este un nonsenz pedagog a preda o limbă vie într'o altă limbă. La predarea limbilor vii se urmează metoda directă de a deprinde o limbă exclusiv prin grai viu și continuă vorbire. Ceice au umblat în școli ungurești pe vremea stăpânirii maghiare, își pot aduce aminte cu regret de timpul pierdut de geaba cu învățarea limbilor germană și latină după metodul deductiv, prin continue gramatizări, fără a deprinde limba în grai viu. Atunci scopul era ca elevul să învețe dar să nu-și însușească nici o altă limbă afară de cea maghiară, pentruca să rămână patrioți buni. Acum trăim alte vremuri și bat alte vânturi. Noi voim, ca elevii să nu-și piardă timpul ci să învețe. Așa se predă la noi l. franceză de către profesori francezi cari nici nu știu românește, și așa voim să se predee și limba română, prin profesori și învățători cunoscători buni ai limbii române, și voim să se predee fiecare limbă vie în limba respectivă" — și a încheiat dl Al. Preancu convorbirea.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 30.000 bucăți traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Brașov-Nehoiași, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți, comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tana kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, prețul arătat în ofertă-fiiod considerat pentru traversele predate france pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă, astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 14 Decembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

3182 **Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.**

Combaterea alcoolismului

Reducerea numărului cârciumilor

La ministerul de finanțe în urma atitudinei luate de cler, s'a discutat reducerea numărului cârciumilor la sate și orașe.

Cârciumile dela orașe

Din punct de vedere juridic la orașe nu se va putea reduce numărul cârciumilor — deoarece brevetele acordate de ministerul de finanțe sunt pentru această categorie definitive.

Cârciumile dela sate

Cârciumile dela sate vor fi însă reduse, deoarece brevetele pentru comunele rurale se acordă numai pentru un termen de 6 ani.

Ministerul de finanțe va lua dispozițiuni ca după expirarea termenului legal de funcționare să reducă în mod simțitor cârciumile dela sate.

Propunerea ministrului de finanțe

D. Vintilă Brătianu este de părere că la orașe obținerea brevetului pentru băuturile spirtoase să fie impuse la taxe mari luîndu-se măsuri drastice prin organele de control, contra celor cari vor preschimba fără o prealabilă aprobare brevetele de băuturi spirtuoase.

Din comisiunea însărcinată cu studierea acestei chestiuni fac parte Mitropolitii Pimen al Moldovei și Miron Cristea al Ungro-Valahiei.

O masura edilitara buna

Mutarea gheretelor din Piața Mihai Viteazu

De câtva timp domnește o vie agitație printre precupeții din piața Mihai Viteazu pe chestia hotărârei pe care a luat'o orașul de a muta gheretele din locul unde se găsesc acum, în piața de lângă biserica Sfântul Petru.

Dl Petre Pop, președintele precupeților, s'a prezentat în diferite rânduri dlui Primar cerând revenirea asupra acestei hotărâri.

Primăria orașului Cluj a refuzat aceasta pe motiv că nu se poate admite ca într'un oraș modern și mai ales în centru, să fie menținută o atât de mare aglomerație de coșuri, căruțe, grămezi de legume etc. și că nu poate admite rămânerea mai departe a acestei piețe în funcțiune și din motive higienice. Se știe că după închiderea pieței rămânea totdeuna murdărie în adevăr revoltătoare.

Dl Petre Pop, președintele precupeților, a intervenit apoi pe lângă Sfatul Negustoresc și acesta prin dl Evian s'a prezentat dlui prefect al județului cerând intervenița Dsale pe lângă Primărie, ca aceasta să revie asupra hotărârei luate.

Dl Prefect a promis că va studia chestiunea și că va căuta să o rezolve în mod echitabil.

INFORMAȚII

— **Din cauza sărbătoarei de mâine, ziarul nostru va apare Joi la orele obișnuite.**

— **Conferințele pressei.** *Joi 22 Noemvrie, orele 9 seara va avea loc în sala Prefecturei din localitate a doua conferință din seria conferințelor organizate de Sindicatul Pressei române din Ardeal. Va vorbi păr. dr Flie Dăianu, care își va desvolta interesanta conferință: „Amintiri dela „Tribuna" din Sibiu".*

— **Studențești.** Societatea Studenților în științe, în dorința de a creia o adevărată viață universitară și pentru a strânge legăturile de prietenie între membrii ei, cum și pentru a produce acea apropiere sufletească dintre studenți și profesori foarte necesară unei vieți de conlucrare a hotărât aranjarea unui „Ceai colegial" în ziua de 21 Noemvrie a. c. (s. Mihail și Gavril) între orele 3 și jumate, până la 9 p. m. în sala festivă a cămi nului studențesc.

Cu această ocazie societatea invită pe toți domnii profesori cu familiile lor, personalul științific cum și pe toți studenții facultății.

Ceaiul va fi însoțit de un program artistic urmat de dans. Tot cu acest prilej va avea loc și instalarea festivă a noului comitet al Societății.

— **„Casina națională română din Cluj** caută pentru angajarea, în condițiuni favorabile un bun econom sau econoamă. Oferte se primesc până la 24 Nov. a. c ora 6 d. a. Informații zilnic dela 7—8 seara în str. Iorga No. 2 etaj." 3190

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **O lămurire.** Ca urmare a articolului: „O satisfacție meritată" apărut în Nr. 937 al ziarului nostru, Dl Emanuel Grădinaru ne înștiințează că prin ordinul Nr. 68446|922, Ministerul de Interne a ordonat reabilitarea și reîntegrarea dsale în serviciul avut mai înainte la Abatorul orașului.

— **Amânarea festivalului pressei la Alba-Iulia.** Festivalul organizat de Sindicatul pressei române la Alba Iulia s'a amânat, pe ziua de 21 Noemvrie a. c.

— **Chestia firmelor la Tg.-Mureș.** Primăria din Tg. Mureș a primit aprobarea ministerului de a impune firmele scrise în limbi străine la o taxă de 6000 lei anual față de cincisută lei cu cât sunt impuse firmele românești. Față de această măsură toate magazinele au renunțat la firmele scrise în alte limbi.

— **Biurou de rechiziție la Tg. Mureș.** Cu începere dela 15 Noemvrie a. c. s'a înființat și la Tg.-Mureș un birou de rechiziție pentru camerile necesare ofițerilor și funcționarilor publici

— La cofetăria Tuili, Calea Victoriei 5, concert în fiecare zi sub conducerea violonistului Vittan Holbert și a Xilofonistului Ioan Harcu.

Luni, Miercuri și Vineri dela 5—8 și Marți, Joi și Sâmbăta dela 9—12 seara concert fără chetă. Aceasta dela 15 l. c.

— **Concertul dnei Heveși Piroșka.** Cunoscuta artistă clujană Heveși Piroșka, începând în sezonul acesta ciclul unor concerte de piano, — va da în ziua de 26 Noemvrie, al doilea concert cu un bogat program compus din cele mai de seamă opere ale lui Brahus, Schumann, Schubert, Chopin, Rachmaninoff Rubinstein etc. Concertul va avea loc în sala mare a „Colegiului Unitar." Biletele să află la librăria Lepage.

BENZINA

USOARA

LEI 7·50 LEI

LA

AUTO-MECANICA

STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Anchetele noastre

Cum se prezintă administrația la Tg.-Mureș

Totul era unguresc până acum doi ani — Din 450 funcționari, la primărie era un singur român — Ce a făcut noul primar d. dr Dandea? — Orașul îngropat în datorii — Cum e privită astăzi administrația — Atitudinea presei maghisre — Poliția se presiută slab dar se remarcă totuși un șimțitor progres

Ce ne spune primarul orașului și prefectul poliției

Continuăm astăzi cu anchetele noastre la Târgul-Mureș pentru a arăta cum se prezintă astăzi administrația acestui oraș.

Spuneam în ancheta publicată în numărul trecut că Târgul Mureș în general are un aspect cu totul strein, pentrucă peste tot nu auzi vorbindu-se decât ungurește. Cele ce am auzit despre administrația noastră și am putut constata noi înșine, sunt lucruri cu mult mai dureroase, căci chiar organele autorităților noastre până acum nu erau cu desăvârșire streine.

Să lăsăm însă loc declarațiilor ce ni le-a făcut primarul orașului, domnul Dr. Dandea, care au bineînțeles toată greutatea.

Preluarea imperiului

„La Târgul-Mureș, — zice primarul actual —, se poate spune că preluarea imperiului s'a făcut la 1 Ianuarie 1923. Atunci, când am venit eu aici la primăria orașului era cu totul unguresc㠄. Nu numai că se vorbea numai ungurește, dar toate actele se dresau numai în limba maghiară.

Primul proces-verbal în limba românească s'a făcut când am venit eu în capul comunei. O dovadă vie despre starea în care se găsea primăria orașului este că dintre 450 de funcționari câți are această instituție nu era la venirea mea aici decât un singur funcționar român".

Consiliul comunal ostil statului român

„Se poate înțelege dar dela sine cum se lucra până atunci la primăria din Târgul Mureș, după aproape cinci ani de stăpânire românească. Însuși consiliul comunal era cu totul ostil statului român și nu s'a știut de loc, cu prilejul vizitei unei delegațiuni engleze, să protesteze în mod public contra stăpânirei românești, cu toate că un membru al acestei delegațiuni a observat consiliului comunal unguresc, că întreaga administrație este condusă numai de maghiari".

Orașul plin de datorii

„Modul cum a fost administrat orașul de asemenea consilii și de ceilalți funcționari maghiari, a atras protestările chiar a concetățenilor minoritari. Au fost atâtea neregule și fraude încât astăzi lucrurile au trebuit să fie deferite parchetului.

Astfel averea orașului a fost risipită fără milă; impozitele nu se mai incasau și comuna a fost băgată numai în datorii.

La venirea mea aici, — ne accentuiază d-l Dr. Dandea, — am găsit orașul cu impozite în valoare de două milioane și jumătate lei neincasate și în schimb cu datorii de peste 3 milioane.

In scurtul timp de când conduc primăria am reușit să introduc ordine în finanțele orașului, astfel că astăzi avem plătite toate datoriile".

Acum se lucrează românește

„Vă mai declar, — zice actualul primar, — că la primăria orașului Tg.-Mureș, astăzi se lucrează numai românește. Pe baza legilor ungare, funcționarii cari nu posedau limba statului, au fost cercetați și înlăturați, fiind înlocuiți cu funcționari români, cari au fost recrutați printre elementele cele mai de valoare pe care le avem. Ordinea pe care am introdus-o în afacerile orașului este recunoscută și apreciată chiar de cetățenii minoritari și de presa maghiară cu toate că aceasta este ostilă oricărui act cu caracter național ce se face în acest oraș".

Ce îmbunătățiri s'au mai făcut

Dl dr Dandea ne dă apoi explicațiuni asupra lucrărilor pe care le-a realizat până în prezent și a altor îmbunătățiri pe care intenționează să le aducă orașului. S'a pus în funcțiune uzina de gaz, care nu mai funcționa din 1917. S'a pavat și luminat strada principală dela gară. S'au reparat toate străzile și s'a făcut o bae de vară. Pentru construirea unei Catedrale ortodoxe în Piața Regele Ferdinand, s'a dat terenul necesar.

Alte îmbunătățiri în perspectivă

„Voi schimba — zice d. Dandea — aspectul oriental al orașului, mutând piața de alimente din centru. Cartierul care cuprinde numai români, Renetea și Podeni, lăsat în părăsire sub stăpânirea maghiară îl voi înzestra cu străzi pavate și lumină. Sumele necesare le-am introdus în noul buget."

De vorba cu dl Cariadi, prefectul politiei

Odată cu activitatea lăndabilă o noului primar al Tg.-Mureșului, este necesar să arătăm aici, din acelaș punct de vedere, ce a făcut prefec tul poliției dl Cariadi.

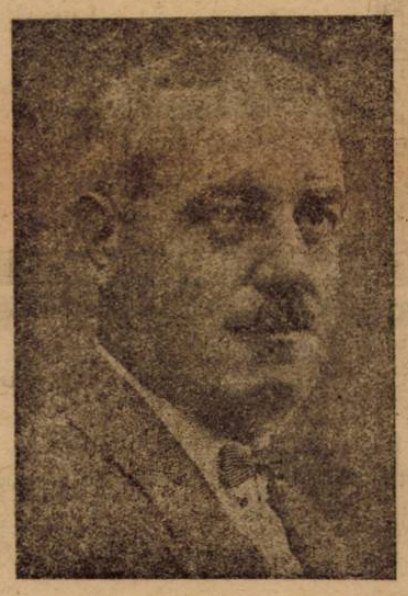

Dl G. CARIADI
Prefectul Poliției din Tg.-Mureș

Un om cu adevărat civilizat, plin de energie și tact, d. Cariadi are meritul de a fi organizatorul acestei instituțiuni, care acum doi ani lăsa cu totul de dorit.

Iată ce ne spune d-sa:

„Asupra stărei de lucruri care era acum doi ani la Tg.-Mureș, este caracteristic următorul fapt: când am venit aici mi s'a spus că dacă nu știu ungurește nu voi putea face nici o treabă."

Este adevărat că acum doi ani nu se cunoștea aici legea de organizare a poliției, că lipseau elementele necesare și ce este mai trist, se lucra numai în ungurește. Astăzi însă fără să vă mai vorbesc de greutățile cu care a trebuit să lupt, vă pot declara că suntem organizați după sistemul din vechiul regat și că se lucrează numai în românește. Prestigiul poliției care era cu totul scăzut, acum este câștigat, ca și interesul publicului pentru această instituție care îi prezintă cu totul altă încredere. Am înțeles să fiu integru față de toți cetățenii fără nici o deosebire de naționalitate. Trebue să mărturisesc însă că nu am ajuns la o situație ideală. Avem încă lipsuri, mai ales în ce privește personalul care este insuficient și nepregătit pentru greaua sarcină ce are".

*

Ne oprim aici, făgăduind însă că vom reveni cu o cercetare mai amănunțită a acestei instituțiuni și a activității fericite a prefectului de poliție dl Cariadi, care face cinste orașului Târgul-Mureș. *Dac.*

Parlamentul din 1919

Cel mai mincinos parlament al României Mari

Partidele de opoziție, cu deosebire partidul național și partidul țărănist cași gazetele cari fac aceiași politică au afirmat și susțin și astăzi că singurul parlament care a reprezentat în mod fidel și cinstit opinia publică a țării a fost parlamentul eșit din alegerile făcute în toamna anului 1919.

Este adevărat că alegerile de atunci au fost cu desăvârșire libere. Dar Parlamentul eșit din aceste alegeri reprezenta el în adevăr sentimentul public în toată puterea și întinderea lui? Iată întrebarea care se pune. Și în discursul recent rostit în Senat, dl I. G. Duca dovedește fără putință de contrazicere că parlamentul din 1919 nu poate fi socotit ca un parlament reprezentând voința și sentimentul obștesc în acel moment, deoarece lipseau din el reprezentanții partidului grupat în jurul diui general Averescu. Și este un adevăr netăgăduit că în vremea aceea generalul Averescu se bucura de o popularitate, pe care dl Duca a numit-o foarte just patologică. Dealtfel evenimentele ulterioare au venit să arate cât de puțin reprezenta parlamen ul acela opinia publică Fiindcă în foarte scurt timp el a trebuit să fie dizolvat, generalul Averescu a luat puterea și a făcut alegerile din 1923, cari deși nu tot așa de libere ca cele din 1919, au dat un Parlament care dovedea de câtă popularitate se bucura atunci steagul generalului Averescu.

Și dacă prin urmare nici din punctul acesta de vedere, adică din calitatea de a fi fost adevărata expresiune a voinței populare, parlamentul din 1919 nu poate fi justificat, este de prisos a mai stărui asupra valoarei morale a acelui parlament când se știe că grație turburelor vremi de după război, o mulțime de agitatori, de demagogi ordinari și de figuri interlope patrunseseră în el la adăpostul primei experiențe a sufragiului universal.

Hârtie **Lichtpaus** *pozitiv-negativ* I-a la libraria LEPAGE Cluj. 2744-5

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință generală, ca Direcțiunea salinei RMS. Uioara va ține licitație conform art. 72—83 din legea contabilității publice a Statului în ziua de 30 Noembrie 1923, oara 10 a. m. pentru vânzarea a următoarei cantități de fer vechi.

Aproximative 20,000 kgr. fer batut
„ 30,000 „ „ turnat (fonta)

Supra oferte nu se primesc.

Ofertele spre afi luate în seamă trebuie insoțite de o garanție de 10% din prețul oferit.

Direcțiunea Salinei Uioara.

3188

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

! **Ni-au sosit** !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Unirii No. 12.*

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și împrimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE
Cluj. Cereți cataloage lista și oferi. 2744-4

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**
Koprol și Ideal.
Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474 1.
Koprol și Ideal.
Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**
Koprol și Ideal.

TELEGRAME

Anglia şi întoarcerea ex-kronprinţului în Germania

Paris. — Ambasadorul Creve a primit instrucţiuni noui. Anglia va sprijini protestul energic în chestia Kronprinţului, însă fără să subscrie sancţiunile militare sau economice. Cercurile franceze speră că conferinţa ambasadorilor va găsi un teren de înţelegere pentru menţinerea solidarităţii interaliate, totuşi fără neglijarea siguranţei Franţei.

Stresemann refuză izgonirea ex-kronprinţului din Germania

Senzaţionalele declaraţii ale cancelarului german

Berlin. — Stresemann a făcut Duminecă comitetului central al partidului populist un expozeu al politicei externe, arătând rostul tratativelor cu Franţa. A declarat că tratativele industriaşilor cu Franţa au eşuat din cauza condiţiilor imposibile. Stresemann a declarat că el este împotriva oricărei dictaturi fie economice fie naţionaliste.

Orice schimbare a actualei politici constituţionale poate avea rezultate catastrofale interne şi externe. Relativ la întoarcerea Kronprinţului, Stresemann a declarat că Germania preferă să îndure noui sancţiuni franceze decât să merite reproşul că un cetăţean german a fost silit să rămână departe de patrie. Orice cerere a livrării kronprinţului va fi refuzată.

Discursul a obţinut un succes mare şi pârtidul a votat încredere în Stresemann hotărând că orice schimbare a guvernului este absolut exclusă.

Sosirea dlui A. Lapedatu
ministrul Artelor la Cluj

Astăzi la ora 11 jumătate a sosit în Cluj noul ministru al artelor, d. Alex. Lapedatu. Primirea care i s'a făcut cu acest prilej este justificată de sigur de dragostea şi simpatia de care d. Lapedatu se bucură în toate cercurile locale.

In gară a fost întâmpinat de toţi reprezentanţii autorităţilor în frunte cu primarul, prefectul de judeţ şi prefectul de poliţiei.

Au fost apoi: d. Petrini, directorul general al împroprietăririlor din Ardeal, d. Hosu, directorul C. F. R. Cluj Praporgescu preşedintele Tribunalului, d. Pop, Procuror general, d. Cepescu prim procuror precum şi un mare nnmăr de magistraţi. Dl general Trăilescu a reprezentat Comandamentul Corpului 6 de Armată. Minorităţile au fost reprezentate prin episcopul unitar Ferencz József şi rabinii Aisler şi Glasner. Sindicatul scr'itorilor maghiari din Ardeal a fost reprezentat prin preşedintele său d. Dozsa Andrei. Un însemnat număr de preoţi români în frunte cu P. S. S. Episcopul Ivan, au ţinut să manifeste călduros cu acest prilej. A fost deasemenea în întâmpinarea distinsului oaspe protopopul oraşului părintele Dăianu, d. prof. universitar Sextil Puşcariu, d. Zaharia Bârsan directorul Teatrului Naţional d. dr Ianovici directorul Teatrului maghiar, dr Buia, dr Toşa subdirectorul resortului de finanţe, d. Evian directorul Băncei Româneşti precum şi un numeros public.

Sosirea

La sosirea trenului în gară dl ministru este întâmpinat cu vii urale. Primarul oraşului, d. dr Utalea, adresează distinsului oaspe cuvântul de bună venire, iar în sala de aşteptare unde dl ministru salută pe toţi reprezentaţii şi prietenii cari i-au venit în întâmpinare, prefectul judeţului, d. Septimiu Mureşanu, ţine o scurtă dar însufleţită cuvântare salutând pe noul ministru, şi relevând meritele şi speranţele pe care Clujul le pune în d-sa. Vădit mişcat respunde d. Lapedatu, mulţumind dlui primar şi prefect pentru sentimentele de dragoşte cu care este primit şi asigurând pe toţi de dragostea pe care o are pentru cetatea Clujului.

Manifestaţia delegaţilor săteni

La plecarea din gară marele număr de delegaţi din toate comunele din judeţul Cojocna, a făcut ministrului o manifestaţie călduroasă de dragoste.

D-l Ministru salută întreaga delegaţie dând mâna cu toţi.

Plecarea dela gară în oraş s'a făcut în mijlocul urarelor vii a întregei asistenţe.

La Prefectură

De aici domnul ministru împreună cu reprezentanţii autorităţilor a plecat la prefectura de judeţ unde a avut loc o recepţie.

La ora 1 a avut loc un banchet la restaurantul hotelului „New York".

Combaterea scarlatinei în Cluj

De la direcţia regională sanitară Cluj, primim spre publicare următoarele:

Toţi Dnii medici particulari, părinţi, patroni şi orice cetăţean al oraşului Cluj sunt rugaţi ca conform art. 48 din legea sanitară să declare verbal ori în scris la serviciul sanitar urban Cluj, Calea Victoriei Nr. 42 orice caz de scarlatină.

Intru cât nu vor face această declaraţie, conform art. 65 din legea sanitară, vor fi amendaţi dela 1000—3000 Lei.

Să avertizează din nou cu rigurozitate medicii practicieni, părinţii şi birjarii, că transportarea bolnavilor de scarlatină pentru izolare se va face gratuit şi nu mai cu trăsura de ambulanţă a spitalului epidemic.

Acei cari vor contraveni acestui ordin transportând bolnavi cu trăsuri de oraş vor fi pedepsiţi cu o amendă dela 1000—5000 Lei.

Medicul şef al oraşului:
Dr Fodor.

Mica publicitate

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

Caut post birou în Cluj fiind contabilă autorizată şi stenodactilografă de prezent în Bucureşti ştiind perfect româna-franceza-germana având studii Comerciale din Berlin. Scrieţi Domnişoara A. Berger, Calea Regele Ferdinand Nr. 51, I. 7.

— *Salonul de manicur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Miercuri, 21 Novembrie

Lucreţia Borgia. Seria I

Monumentală dramă istorică în 6 acte, după romanul măreţ a lui Harry Streff. In rolurile principale: Liane Haid, Conrad Weidt, Anita Berber, Tibor Lubinszky. Orgiile şi ororile curţei papale a lui (Borgia) Alexandru al IV-lea. Un film fără pereche de pitoresc şi încântător.

Cinema Urania

Miercuri, 21 Noemvrie

Fern Andra! Zellnik!

Umbra mortului

Mare dramă senzaţională în 6 acte. Una dintre cele mai mari creaţiuni ale artistului membrilor de filme: Fridric Zellnik. Dramă de subiect profund mişcător şi de construcţie maestruoase. O capo d'operă dramaturgică.

Cinema Apollo

Miercuri, 21 Noemvrie

Unus regele munţilor

Seria I.

Palpitanta dramă de aventuri din viaţa bandiţilor, în 8 acte. In rolul principal artistul cel mai mare american, Harry Piel un colos de film zguduitor care întrece orişice fantazie.

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi 22 Novembrie. „Trandafirii roşii". Poemdramatic în 3 acte, în versuri de dl Zaharia Bârsan. în rolurile principale apar dnele Jeana Popovici-Voina Sylvia Jipescu, Nat. Ştefănescu etc. şi dnii Z. Bârsan. Dem. Psatta, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericŏn, Gh. Bănuţiu, A. Popovici, Al. Şerban etc. Piesa este pusă în scenă de dl Z. Bârsan.

2747-4

Toate automobilele

pot face economie de benzină şi cauciucuri cruţând şi maşina.

Informaţiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.

Expoziţie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

„BERE DIN TURDA"

Rador 172 2248

DIN MALT DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă şi renumită bere deschisa

CORONA

se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada, America, Argentinia, Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

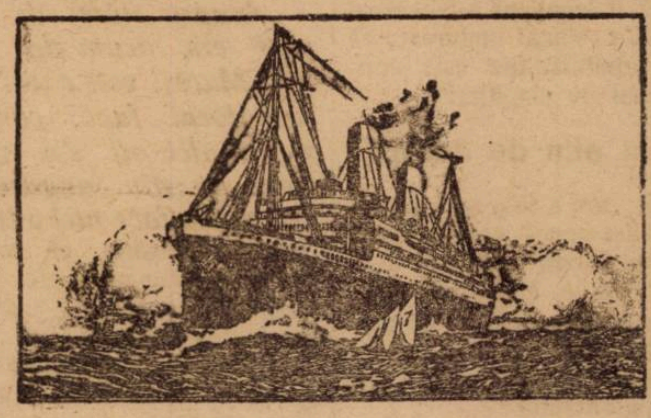

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire! Cereţi imediat prospect!!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

24.NOV.923

Anul IV. No. 949 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Vineri 23 Noemvrie 1923

Înfrățirea

18 R CLUJ I. 7748

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Explicația unei sărbătoriri

Dela unire încoace, Clujul a fost martor la multe manifestațiuni determinate de prezența între noi a unuia sau altuia dintre fruntașii vieții noastre politice. Nici una însă nu s'a înfățișat mai sfontană și mai bogată în iubire ca aceea care s'a produs acum două zile cu prilejul sosirii domnului Al. Lapedatu, noul ministru al Cultelor și al Artelor. Pentru aceasta din urmă n'a fost nevoie să se miște nici unul din mijloacele de organizare cu care ne-am deprins în asemenea împrejurări și care sunt: *partidul, clubul, partizanii.* Ea s'a organizat singură, fără nici un amestec al intereselor de partid, fiind înainte de toate o manifestație cetățenească. Clujul românesc și Clujul minoritar s'au întâlnit acum întâiaoară pentru a sărbători împreună pe un fruntaș al vieții noastre publice pe care nimeni n'a stat să l întrebe dacă el reprezintă sau nu și interesele unui partid politic. Biserica, școala, comerțul, industria și finanțele, — toate forțele vieții ardelenești, fără deosebire de credință și de naționalitate — s'au întâlnit în jurul unui om *a cărui sărbătorire a însemnat restabilirea, fie și pe o clipă, a unității sufletești a Ardealului.*

Este, desigur, un fapt nou care cere să fie explicat, și explicația nu poate fi de cât aceasta: *că noul ministra al Cultelor și al Artelor a fost ales nu din mijlocul frământărilor politice, ci din rândul muncitorilor acestei țări.* Intr'adevăr, d. Al. Lapedatu nu a făcut niciodată parte dintre cei cari, sguduiți de ambiții, s'au îmbulzit și-au cerut să li se facă un loc în viața noastră politică. El nu s'a îmbulzit, nu s'a agitat și nu și-a strigat niciodată meritele, nici măcar pe cele pe care le avea din bielșug, necum pe acelea pe care nu le-ar fi avut. In jurul lui nici un sgomot. S'a știut totdeauna de profesorul Lapedatu, dar nu s'a știut niciodată că profesorul acesta ar fi și un om care „face politică". S'a știut de istoricul adâncit într'o migăloasă și rodnică muncă de cercetare a trecutului nostru, dar nu s'a știut niciodată că istoricul acesta ar avea și un amestec în viața noastră politică. Albină lucrătoare într'o specialitate care cere tăcere, muncă și conștiinciositate el nu și-a părăsit niciodată îndeletnicirea sa de istoric pentru a fi bondar sbârnâitor în mijlocul luptelor noastre politice. Intr'o vreme când atâția și-au părăsit ocupațiile unde puteau fi de folos pentru a umple viața politică cu sgomotul ambițiilor lor, el a stat mereu lipit de o știință pe care a îmbogățit-o și de o catedră pe care a înălțat-o.

Și cu toate acestea, când a fost vorba să se aleagă un om pentru a fi așezat între cîrmuitorii acestei țări, el a fost căutat nu între bondarii sbârnâitori ai luptelor politice, ci între albinele unei tăcute și spornice munci. Din mijlocul cercetărilor și studiilor sale de istoric, profesorul Lapedatu s'a văzut chemat la demnitatea de ministru, dovedindu-se astfel că poți să stai la locul unde te-au așezat pregătirea și meritele tale, și societatea, descoperind munca și vrednicia ta, să vină ea singură să te ridice din ascunzișul modestiei tale pentru a te așeza între conducătorii vieții publice.

Pentru adevăratul Ardeal, — Ardealul muncitorilor tăcuți — nu se putea o mai bună satisfacție Și de aceia sărbătorirea de acum două zile care a adunat, într'o deplină și impunătoare unitate sufletească, pe toți reprezentanții Ardealului muncitor.

Această sărbătorire ne-a dat tuturor credința că Ardealul divisat și-a găsit înfrșit pacificatorul în omul care, ridicat din mijlocul muncii creatoare, va înfățișa totdeauna nu ceia ce desbină, ci ceia ce apropie și unește.

Sfârșitul popularității generalului Averescu

Popularitatea patologică, cum a spus dl Duca, a generalului Averescu a dispărut de mult o dată cu dispariția celor mai multe din manifestările crizei morale care a încercat societatea noastră după războiu. Scrisoarea pe care o publică în ziare dl Citta Davila, unul din cei mai intimi prieteni politici ai generalului, aduce o confirmare hotărâtoare în această privință. Și cu toate că falimentul acestei popularități nu e un lucru nou, stăruim asupra lui fiindcă se impune să facem unele reflecții cu privire la noulle partide politice răsărite la noi după războiu.

Este incontestabil că războiul a avut repercusiuni nu numai în ce privește viața materială a societății ci și asupra vieții sufletești. Am suferit după războiu nu numai o criză economică, o criză de producție, ci mai ales o criză morală. Ne învârteam într'o zăpăceală grozavă, în mijlocul căreia nimeni nu mai era la locul lui. Din agitația aceasta creiată de consecințele materiale și morale ale războiului, au răsărit partide politice ca cel averescan și țărănist.

Fiindcă ce-a fost partidul poporului? El n'a fost creațiunea unor curente de idei cari se cereau exprimate politicește, nici o grupare de oameni pe cari i-ar fi adunat o doctrină sau un program, ci o înghebare al cărei ciment îl forma popularitatea formidabilă a generalului Averescu. O mână de politicianți și de oameni de afaceri s'au grupat în jurul acestei popularități pentru ca grație ei să-și facă un rost în politica țării. Numele generalului Averescu era pe toate buzele, dela el se aștepta mântuirea de toate nenorocirile și greutățile cari ne încercau, în jurul lui se concentra-se toate nădejdile de îndreptare. Evident că nu numai generalul Averescu, dar oricine, n'ar fi putut să tămădulască dintr'o dată rănile și durerile de cari țara suferea. Dar era superstiția bolnăvicioasă care credea acest lucru. Popularitatea crescândă a generalului Averescu l'a purtat la putere. Și aici numai în câteva luni de guvernare, toată această popularitate s'a destrămat.

Generalul nu răspunsese la nădejdile puse în el; în acelaș timp societatea noastră din ce în ce mai mult reintrată în matcă nu mai era supusă acelei stări de spirit care creiase agitația de după războiu. Și astăzi când această popularitate nu mai există, partidul al cărei chiag numai ea îl alcătuia se destramă la rândul lui. Unul câte unul părăsesc partidul, în care nu i mai ține nimic, membrii lui cei mai entusiaști pe vremuri, fiindcă odată cu popularitatea generalului Averescu a dispărut și rațiunea de a fi a partidului. Ce i-ar mai putea reține în jurul dlui Averescu? O doctrină partidul n'are, o tradiție și mai puțin. Îi lipsește și amintirea unei opere înfăptuite la guvernarea țării. Iată de ce partidul poporului se fărâmițează. Dealtfel aceasta este soarta tuturor grupărilor — și de ea nu va scăpa nici partidul țărănist — cari nu sunt expresiunea politică a unor idei sau curente sănătoase ale opiniei publice, ci creațiunea unor turburi stări de spirit ca acelea cari ne-au încercat pe noi după războiu.

Donații

pentru Sindicatul Presei române din Ardeal.

Cu ocazia festivalului organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal la Deva. Dl deputat de Huniedoara, Bursan, a donat Sindicatului suma de 1000 lei înscriinduse totodată ca membru de onoare al Sindicatului. Tot cu această ocazie venerabila doamnă Costa Nicoară a donat un frumos tablou pictat de un mare pictor berlinez pentru a fi pus la loterie și a mări fondurile Sindicatului.

Dl ministru Al. Lapedatu, vorbește „Infrățirei"

Cari sunt preocupările actualului ministru al Cultelor și Artelor

În fuga trenului, între Teiuș și Cluj, putând să văd pe dl Lapedatu, ministrul cultelor și al artelor, l'am rugat să binevoiască a ne da pentru ziarul „Infrățirea" câteva indicații asupra planurilor și proectelor sale la departamentul Cultelor și al Artelor.

„Planuri și proecte? — începe dl ministru Lapedatu... Am și eu, firește, ca ori care dintre cei cari au trecut și vor mai trece pe la conducerea departamentului meu.

Aceste planuri și proecte nu prezintă însă importanță deocamdată decât pentru mine. Pentru public, ele pot avea valoare numai întru cât vor putea fi realizate, ceiace atârnă dela mijloacele ce voiu avea și dela împrejurările în care voiu lucra.

Până deci le voiu asigura pe cele dintâi și le voiu cunoaște deaproape pe cele din urmă, socot că e bine să nu anticipez nimic.

Prefer să pot da fapte în loc de vorbe.

De altfel în scurtul timp de când sunt la departamentul Cultelor și al Artelor, am făcut deja experiența că cu deosebire în politică, e mai bine să taci și să faci"....

„Totuși, Domnule Ministru, lumea noastră clujană așteaptă dela D-voastră oarecari preciziuni cu privire la activitatea actuală a departamentului ce conduceți...

„In această privință îți pot spune că acum sunt cu totul preocupat de chestiunea întocmirei proiectului de buget pe anul viitor, lucrare foarte grea și foarte delicată, față cu mulțimea trebuințelor peste care nu se mai poate trece și față cu relativitatea mijloacelor pe care Statul în împrejurările de față le poate acorda pentru satisfacerea acestor trebuințe.

Cred totuși că la Comisiunea bugetară voi putea izbuti să repar unele din inechitățile bugetului în curs, să satisfac măcar trebuințele cele mai imperioase ce privesc Cultele și să asigur existența și desvoltarea fără de greutățile actuale ale instituțiunilor de manifestare artistică.

De n'aș fi venit la Minister în priajma întocmirei bugetului, de-aș fi avut deci timpul necesar să pun la cale lucrările necesare unei revizuiri fundamentale a bugetului Cultelor și Artelor, de sigur, lucrarea de azi ar fi fost mult ușurată.

De altminteri, revizuirea aceasta va fi făcută în parte și prin comisiunile mixte întrimite la fiecare departament în vederea reorganizărei serviciilor și a încadrărilor funcționarilor după noul lor statut.

Cu aceste două lucrări, — întocmirea bugetului și reorganizarea serviciilor cu noua încadrare a funcționarilor, — vom ajunge la Ianuarie, când te poftesc să stăm de vorbă asupra planurilor și proectelor de care mă întrebai la început, întru cât atunci sper că 'mi va fi dată putința realizării lor."

Clujenii țin însă să cunoască cuvântul dvoastră cu deosebire asupra teatrului și operei române din Cluj.

„Sub acest raport voiu avea ocazia să mă întrețin direct cu reprezentanții și conducătorii acestor instituțiuni, la Cluj, unde voiu spune ceie ce gândesc și ceia ce nădăjduesc să pot face în interesul și pentru folosul lor și a lucrării culturale pe care ele o servesc cu atâta devotament și cu atâta jertfire." **Șt. Paul**

"Sectarismul" partidului liberal

Oamenii și ziarele partidului național au căutat să prezinte, la orice ocazie, partidul liberal ca „un partid sectar", făcându și din această afirmație un mijloc de atac. Astfel în nenumărate rânduri s'a afirmat că datorită acestui pretins „sectarism" al partidului liberal, țara este păgubită, fiindcă oamenii pricepuți sau de specialitate cari nu fac politică sau cari sânt în alte partide, nu sânt chemați să contribue cu luminile lor, când interesul țării o cere.

Intru cât este întemeiată această afirmație ne dovedește un fapt recent. In comisiunea mixtă româno-maghiară, care și a început lucrările la București pentru soluționarea chestiunilor în litigiu dintre noi și unguri, guvernul a numit în calitate de comisar pentru chestiunile economico-financiare ardelenești și bănățene, pe d. Ion Lapedatu, membru activ al dartidului național.

Deosebirile de concepție politică n'au împiedecat guvernul (liberal) de a recunoaște dlui Ion Lapedatu o competință care poate fi de netăgăduit folos țării „Sectarismul partidului liberal" rămâne deci o grosolană invenție, ceea ce nu exclude posibilitatea ca „Patria" să continue a-l afirma și de aici înainte.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Festivalul presei române
la Deva

In îndoitul scop de a strânge legăturile dintre presa românească şi publicul românesc şi a aduna fondurile necesare înfiinţării unui cămin pentru gazetari, Sindicatul Presei Române din Ardeal şi-a continuat Duminecă la Deva, cu un succes deosebit de mare, festivalurile începute prin oraşele ardelene. Ni a fost dat şi deastădată să constatăm dragostea cu care publicul românesc din provincie se apropie de presă, neprecupeţind nici osteneală, nici bunăvoinţă. Astfel zile dearândul doamnele din elita din Deva şi-au dat concursul la pregătirea festivalului, iar în ziua festivităţii, cu tot timpul defavorabil, am avut pline marile săli ale Casinei Române cari au fost puse la dispoziţia sindicatului cu toată amabilitatea.

Festivalul l-a deschis printr'o scurtă cuvântare de bun sosit dl prof. Josan, după care dl N. Georgescu Tistu, profesor şi ziarist, a rostit o documentată conferinţă despre Mihail Eminescu. Au urmat declamaţii din Eminescu şi Coşbuc, de către d-şoara Apriliana Medianu dela Teatrul Naţional din Cluj, apoi arii de operă şi cântece naţionale executate de tânărul şi talentatul tenor al Operei Române din Cluj, domnul Chicidian. Numerosul public a aplaudat şi bisat pe ambii artişti dela Cluj, primindu-i cu o călduroasă simpatie. Domnul Mihăilescu-Brăila, dela acelaş teatru, a încheiat festivalul cu o serie de mult gustate monoloage, aplaudate foarte mult.

După festival a urmat bal, după care s'a improvizat o agapă la care doamna şi dl prefect Dubleşiu a întrunit elita din Deva la o însufleţită manifestaţie pentru presa şi arta românească.

Festivalul s'a încheiat astfel cu un succes deosebit, remarcabil mai cu seamă pentru spontaneitatea însufleţirii publicului. Vom adăuga aci, că în afară de concursul ce s'a dat la înjghebarea tombolei, publicul a căutat şi pe alte căi să mulţumească presa românească. Astfel domnul deputat de Hunedoara, C. Bursan, pe care am avut onoarea a-l număra printre participanţi, s'a înscris cu o mie de lei ca membru fondator al Sindicatului Presei. Dl Nicoară a donat Sindicatului un frumos tablou vechi reprezentând pe Sf. Gheorghe.

La fel trebue menţionat faptul, că printre număroşii asistenţi am avut mulţi de naţionalitate maghiară, un fapt care îndreptăţeşte şi sub acest raport al apropierii, ţinerea conferinţelor şi festivalurilor iniţiate de Sindicatul Presei Române din Ardeal.

Teatrul maghiar

Patima Roşie
Piesă în 3 acte de M. Sorbul

După „Prometeu“ şi „Scrisoarea pierdută“, ne-a fost dat să vedem pe scena teatrului maghiar o nouă piesă românească, jucată şi de astă dată, în faţa unei săli arhipline. Dacă „Scrisoarea pierdută“ nu a fost pe deplin înţeleasă de actori şi, bineînţeles, cu atât mai puţin de publicul maghiar, piesa ce s'a jucat Marţi seara nu a avut pentru actori şi public nici o dificultate de acest fel. Ea nu are nimic specific românesc, nimic specific local, nu are de-a face nici pe departe cu mentalitatea românească.

Nu spunem, că eroii „Patimei Roşii nu ar putea fi, şi Români; însă, hotărât lucru, nu este românesc brutalismul căutat al piesei.

Mentalitatea românească nu poate să încapă isteri calele antipaticei „intelectuale“ Tofana, ale cărei isbucniri nemotivate psihologiceşte, ne-ar interesa mai mult în domeniul patologiei decât al artei — şi nici „Spiritele“ atât de dubioase ale ratatuiui Sbilţ. Fără îndoială că atmosfera morbidă a piesei, a fost aceia ce a atras, pe merituosul traducător al piesei, dl. Janovics.

Dar, publicul maghiar, care a umplut sala până la celdin urmă loc, veniţe la teatru pentru a vedea e piesă românească, reprezentativă, nu pentru a vedea imacginaţia bolnăvicioasă auuui — oricum, de talent — dramaturn român.

Intradevăr, am avut ocazia să observăm sufletul simplist al mulţimei rezumânduse în unele exclamatii auzite de noi în pauzele dintre acte. De pildă:

„Vezi, asta este, leit, viaţa studenţească din Bucureşti“ . . .

Cuvintele aceste, rostite evident, fără răutate, sunt cât se poate de îndepărtate de adevăr, lucru ce e bine să l ştie şi publicul maghiar.

Cu toate acestea, nu desaprobăm Teatrul maghiar că a reprezantat această piesă. Se prea poate, că drumul spre piesele adevărat româneşti să ducă prin uliţa pieselor româneşti cu colorit internaţional. Numai treptat — se va putea ajunge, ca publicul maghiar să poatu înghiţi adevăratele piese ce oglindesc adevăratul suflet românesc.

Extraordinarul, atmosfera de tragedie, senzaţionalul piesei an făcut aceiaşi adâncă şi sguduitoare impresie asumpra publicului unguresc, ca altădată, asupra celui românesc. Acţiunea dramatică, condusă viguros şi nestânjenită de balastul zorzoanelor inutile, a ţinut încordată atenţia publicului.

Rolurile au fost susţinute de actori de talent a căror străduinţă merită toată lauda.

Poor Lili — Tofana, — care şi-a jucat atât de nuanţat rolul, este o artistă de mare valoare, dintre acele, care înţeleg să-şi trăiască şi să gândească ceiace joacă.

Dl *Alex Forgács* — Castriş — a fost un binereuşit „tip de bărbat fără calităţi şi fără defecte mai mari“. Cuvintele d-sale însă nu se prea auzeau în sală, poate şi din cauza relei acustici a teatrului.

Dl. *L. Mihalyffy* a fost un Sbilţ posomorât obosit, şi cam prea ţeapăn.

Dl. *Lengyel* a fost foarte viorîu şi corect în rolul lui Rudy. O apariţie fină, dşoara *Izsaky Margit* A fost într'adevăr o fată cu suflet bun şi sentimentală.

Cultura literară a traducătorului a înlesnit traducerea ireproşabilă a piesei care merită tot alâtea laude, cât şi actorii, cari, după o scurtă pregătire, lipsiţi de necesarele indicaţii ale autorului, an jucat ori cum, mulţumitor.

Teatrul Naţional

Reluarea poemului dramatic „Trandafirii Koşii“ de dl. Zaharia Bârsan.

Marţi seara s'a reluat în faţa unei săli care dovedea simpatia de care se bucură în public lucrarea dlui Bârsan, poemul dramatic „Trandafirii Roşii“. Piesa s'a jucat pentru prima oară acum doi ani şi a fost primită cu multă căldură de public.

Montarea şi interpretarea au fost în linii generale aceleaşi. Interpreţii noui, dl. Şerban în Vlad-Voevod, dl. Psatta în Împăratul, Dra Jipescu în Lăcrămioara, etc, s'au străduit mulţumitor în rolurile încredinţate.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Vineri, 23 Novembrie

Lucreţia Borgia. Seria II

Monumentală dramă istorică în 6 acte, după romanul măreţ a lui Harry Streff. In rolurile principale: Liane Haid, Conrad Weidt, Anita Berber, Tibor Lubinszky. Orgiile şi ororile curţei papale a lui (Borgia) Alexandru al IV-lea. Un film fără pereche de pitoresc şi încântător.

Cinema Urania

Viueri, 23 Noemvrie

Taina fachirului

Colosală dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal artista splendidă: FERN ANDRA, ALFONZ FRIELAND. Una dintre creaţiunile cele mai minunate a maestrei de filme Film interesant, de cel mai mare efect.

Cinema Apollo

Vineri, 23 Noemvrie

Unus regele munţilor

Sefia II.

Palpitanta dramă de aventuri din viaţa bandiţilor, în 8 acte. In rolul principal artistul cel mai mare american, Harry Piel un colos de film zguduitor care întrece orişice fantazie.

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.

„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

INFORMAŢII

— D-l Dr. Iulian Pop, fost primar al oraşului Cluj, după o lungă şi grea suferinţă a încetat din viaţă azi dimineaţă la locuinţa sa din Piaţa Cuza-Vodă.

— **Copii puşi în vânzare.** La târgul de vechituri din Debreţin soţia unui invalid de războiu ungur şi-a pus în vânzare patru copii. Femeia a declarat, că soţul ei nu mai câştigă şi ajutorul de stat nu-i ajunge nici pentru o săptămână Copii erau aşezaţi pe o plapumă. Unul dintre ei şi a găsit cumpărător în persoana unui ţăran bogat, care a dat vre-o câteva mii de coroane . . . ungureşti, adoptând copilul.

— **Agitaţia ungurilor din Târgul Murăş.** Secţia din Târgul Murăş a partidului maghiar, pregăteşte noui proteste contra vrednicului primar, d-l Dândea. Acuzele nejustificate, sunt tot cele vechi, în plus, se cearcă o campanie în scopul de a se modifica ordonanţa ministerială referitoare la impozitul pe firmele streine. Cererile unguriior, din cari reese că nu recunosc caracterul de stat naţional al statului nostru, nu pot avea nici un ecou.

— **Iarăşi omoruri ritual.** Ziarul „Ujsag“ de azi aduce ştirea că populaţia ungurească din Târgul Murăş este obsedată de convingerea că ovreimea de acolo ascunde în locuri tainice vre-o 70 copii de creştini, destinaţi să fie omorâţi.

Se vorbeşte că s'ar fi aflat până acum cadavre a trei copii, Poliţia a pornit cercetări, dar până acum fără nici un rezultat.

— **Societatea „Iubitorilor Naturii“** aduce la cunoştinţa membrilor săi precum şi On. public că în 25 l. c. Duminecă seara la orele 5 şi jum. va aranja o conferinţă cu proecţiuni, în sala Inst. Pasteur (Str. Pasteur 6), cu care ocazie d-l profesor univ. *Dr. Iuliu Haţiegan* va vorbi în limba română despre: *„Ce trebuie ştiut despre boalele pulmonare“*, iar d-l prof. *Dr. Daniel Konradi* dir. „Salvării“ în limba maghiară despre: *Modul de viaţă al muncitorului şi tuberculoza“*. Intrarea gratis. Rugăm onoratul public să nu lipsească dela această importantă şi instructivă conferinţă.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

— **De la Societatea de ştiinţe.** Societatea de ştiinţe din Cluj, ţine şedinţă ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală Joi 22 Noembrie a. c. ora 9 seara precis.

La ordinea zilei sunt următoarele comunicări:

1. Prof. Univ. Al. Borza: Prezentarea fascicolei III din „Flora Romaniae exsiccata.“

2. Prof. Univ. Al. Borza: Recenzia „Elorei“ de I. Prodan.

3. E J. Nyarady: Descoperirea plantei „Centaurea ruthenica“ în Câmpia Transilvaniei.

4 G D. Călugăreanu: Asupra unei proprietăţi a cuadricelor.

— *Salonul de manicur şi de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— **Unguri din Târgu-Mureş contra ziarelor clujene „Ellenzék“ şi „Ujság“.** Din Târgu-Mureş se anunţă, că firma de acolo a redacţiei ziarelor clujene „Ellenzek“ şi „Ujsag“ a fost spartă Duminecă noaptea de către nişte manifestanţi, despre cari poliţia a constat că sunt unguri şi au manifestat în acest chip fiind revoltaţi de instigaţiile ce le pune la cale redacţia de acolo a acestar ziare.

-- **Duel.** Luni 19 Noembrie, a avut loc un duel cu pistolul între Dnii căpitan Velter Artur, de la Consiliul de războiu şi Pavel Gheorge, funcţionar la Ministerul muncei, din localitate. Martorii Dlui căpitan Velter au fost, Dnii maior Cerkez Traian, Comandantul Inchisorei militare şi Procopiu Mihail, ziarist, iar ai Dlui Pavel Gheorghe, au fost Dnii Dr. G. P. Văleanu şi Russu Romul.

S au schimbat câte două focuri fără rezultat. Adversanii nu s-au împăcat pe teren.

— **Mărioara Voiculescu la Cluj.** *În seara de 25 Noemvrie se va reprezenta la Teatrul Naţional cunoscuta lucrare a lui Bernstein „Judith“ cu d-na Voiculescu în rolul titular. De data aceasta d-sa va avea ca partner pe dl* Storin, *prim societar al Teatrului Naţional din Bucureşti şi unul din fruntaşii scenei române.*

Concertul dnei Hevesi Piroska

Cunoscuta artistă clujană Hevesi Piroşka, începând în sezonul acesta ciclul unor concerte de piano, — va da în ziua de 26 Noemvrie, al doilea concert cu un bogat program compus din cele mai de seamă opere ale lui Brahus, Schumann, Schubert, Chopin, Rachmaninoff, Rubinstein etc. Concertul va avea loc în sala mare a „Colegiului Unitar“. Biletele să află la librăria Lepage.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Sărbătorirea dlui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor

ac colegii săi dela Universitate, manifestaţie pe care o consideră ca rezultat al simţământului de colegialitate şi solidaritate care a domnit dela început între profesorii Universităţei clujene.

Dsa spune mai departe că consideră ce o datorie din partea tuturor să întreţină şi să cultive şi pe viitor aceste simţăminte, căci numai pe temeiul lor se poate clădi opera mare culturală şi naţională pe care profesorii universitari din Cluj, sunt chemaţi să o îndeplinească. Dl ministru încheie, făgăduind că-şi va da toată silinţa ca prin activitatea sa, în postul de răspundere ce i s'a încredinţat să menţină bunul mume pe care corpul profesoral al Universităţei din Cluj şi l'a câştigat în lumea românească, şi că deşi se găseşte la un departament cu care oficial, Universitatea are foarte puţine legături, totuşi ca membru al guvernului, va sprijini orice năzuinţă spre progres şi ideal a Universităţei clujene şi a colegilor săi.

Alte cuvântări

Dl Prof. I. V. Bărbat vorbeşte în cuvinte pline de căldură pentru dl Lapedatu, rugându-l să aibă grijă a se acorda profesorilor universitari putinţa de a întreprinde o vie acţiune culturală extrauniversitară.

Dl V. Dimitriu vorbeşte în numele profeşorilor mai bătrâni, relevând necesitatea unirei Ardelenilor, Moldovenilor şi Muntenilor într'un singur mănunchiu românesc.

*

Intr'o caldă atmosferă de prietenie şi colegialitate agapa profesorilor universitari din Cluj oferită, colegului lor dl Alex. Lapedatu se sfârşeşte către orele 12.

Masa dela P. S. S. Episcopul N. Ivan

Eri la prânz, P. S. S. Episcopul N. Ivan a oferit d-lui ministru Lapedatu o masă la care au luat parte: d l şi d na Lapedatu; d l şi d-na Oct. Goga; General Petala; Protopop Ilie Dăianu; Sept. Murăşianu, prefectul judeţului; Oct. Utalea, primarul oraşului; I. Lupaş prof. şi deputat; O. Ghibu, prof. şi părinţii asesori Stanca şi Sava precum şi secretarul consistoriului Curea.

P. S. S. Episcopul Ivan a salutat pe d-l ministru Lapedatu care la rândul său a mulţumit călduros pentru primirea făcută.

Audienţele de eri după masă, dela Prefectură

Eri după prânz, d-l ministru Al. Lapedatu a avut o lungă consfătuire cu d nii Popovici, directorul Operei, Gh. Dima, directorul Conservatoriului şi Emil Isac, inspectorul Artelor, cu cari a discutat asupra tuturor nevoilor acestor instituţii şi asupra posibilităţilor de înlăturare a acestor nevoi.

A primit apoi o delegaţie a franciscanilor în frunte cu provincialul ordinului din Cluj.

La orele 4, d-l ministru Lapedatu a primit o delegaţie a studenţimei Clujene, care şi a expus toate doleanţele atât universitare cât şi extra-universitare.

D-l Lapedatu le-a ascultat cu toată atenţia şi bunăvoinţa.

In răspuns d l Lapedatu a povăţuit pe studenţi, într'o lungă şi documentată cuvântare, să'şi facă pe deplin datoria în universitate iar în afară de Universitate să lupte pentru ridicarea culturală a poporului român. Numai aşa se vor putea rezolva problemele ce formează azi postulatele de căpetenie ale studenţimei române.

Delegaţia studenţimei a plecat mulţumind d-lui Ministru pentru sfaturile părinteşti ce i le-a dat.

Plecarea d-lui ministru Lapedatu la Bucureşti

Aseară cu acceleratul de 7·30 d-l ministru Alex. Lapedatu a plecat spre Bucureşti condus la gară de toate oficialităţile clujene şi de un mare număr de cunoscuţi şi prieteni.

St. Paul.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Publicaţiune.

Se publică spre cunoştinţa generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineaţa se va ţine licitaţie publică în localul Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din Bucureşti pentru furnitura a 45.000 bucăţi traverse de stejar categoria II-a necesare liniei Hamangia—Tulcea predabile în doua reprise prima repriză de 25.000 bucăti traverse predabile în trei luni de zile de la aprobarea ofertei; iar a doua repriză de 20.000 bucăţi traverse predabile în patru luni de zile de la data aprobărei ofertei.

Se primesc oferte şi pentru cantităţi fracţionare mai mari de 1000 bucăţi.

Comparaţia ofertelor se va face ţinând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru Casa Muncei de la gara de predare la Gara Hamangia, preţi arătat în ofertă fiind considerat pentru traversele franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă astfel ca să sosească la Direcţiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923, ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcţiunei până la acea dată.

In plic se va trimite şi recipisa Casei de Depuneri pentru o garanţie de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricţiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini şi ori ce alte informaţiuni se vor lua de la Direcţiunea Generală C. C. F.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate.

3181

Publicaţiune.

Se publică spre cunoştinţa generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineaţa se va ţine licitaţie publică în localul Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din Bucureşti pentru furnitura a 30.000 bucăţi traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Braşov-Nehoiaşi, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte şi pentru cantităţi fracţionare mai mari de 1000 bucăţi, comparaţia ofertelor se va face ţinând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, preţul arătat în ofertă-fiind considerat pentru traversele predate franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă, astfel ca să sosească la Direcţiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcţiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite şi recipisa Casei de Depuneri pentru o garanţie de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricţiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini şi ori ce alte informaţiuni se vor lua de la Direcţiunea Generală C. C. F.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate.

3182

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

Tablile de asbest „METEOR"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Sărbătorirea dlui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor

Banchetul din Restaurantul „New-York" — Au luat parte 150 de persoane — Toastul P. S. S. Episcopului Ivan — Toastul dlui Ilie Dăianu, protopop și senator — Alte toasturi — Toastul reprezentanților minorităților

Toastul răspuns al dlui Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor

Prima vizită pe care dl. Prof. Alexandru Lapedatu, o face orașului nostru în calitate de sfetnic al Tronului, a dat ocazia întregii intelectualități a Clujului, și în general întregii populații să-și manifeste toată dragostea și toată încrederea de care acest distins fiu al Ardealului și cetățean al Clujului se bucură.

După strălucita primire care s'a făcut Marți distinsului oaspe, la gară, de către întreagă intelectualitatea clujană, fără deosebire de culoare politică, de credință și naționalitate, și de către toți reprezentanții, la ora 2 a avut loc în restaurantul „New York" o masă comună de 150 de persoane, dată în onoarea Dsale.

Printre cele 150 de persoane care au sărbătorit Marți pe d-l ministru Alex. Lapedatu, remarcăm pe d-nii: P. S. S. Episcopul Ivan; Septimiu Mureșianu, prefectul județului; Oct. Utalea, primarul orașului; V. Popovici, prefectul Poliției; Popovici, directorul Operei; Z. Bârsan, directorul Teatrului Național; Gh. Dima, directorul Conservatorului; consulii: francez, austriac și cehoslovac; Ilie Dăianu, protopop și senator; Ferentz Jozsef, episcopul reformat maghiar; Hirschler, protopop al bisericii catolice maghiare; Nagy Károly, episcop reformat maghiar deputații: Pordea Tripon; Meruțiu; natorul V. Bianu; St. Cepescu, prim-procuror; Pop, procuror general; Praporgescu, președintele Tribunalului; Popescu-Agripa, directorul fabricei de tutun; Dr. Barbu; Wilt, revizorul școlar; Candrea, profesor; Gh. Leon, prof. univ.; Drăgan, prof. univ.; Toșa, subdirectorul general la finanțe; D. Tomescu, președintele Sindicatului Presei române din Ardeal; Arpad Paal, președ. Sindic. Presei maghiare; Ciortea, direct. Academiei comerciale; Petrescu, direct. Academiei de agricultură; Popa, secretarul prefecturei, ctc. etc.

Intrarea d-lui ministru Lapedatu în sala banchetului a fost întâmpinată cu o însuflețită manifestație de simpatie și strigăte de Să trăiască.

Seria toasturilor a fost începută de d-l ministru Lapedatu, care ridică după o caldă cuvântare primul pahar de vin în sănătatatea M. S. Regelui.

Toastul P. S. Episcopul N. Ivan

„Rar a întâmpinat numirea unui ministru atâta simpatie și încredere ca numirea dlui Alex. Lapedatu ca ministru al Cultelor și al Artelor.

Această neobișnuit de frumoasă primire ca s'a făcut dlui Lapede către întreaga opinie publică, oficialitate, biserică și popor, se datorește faptului că dl Lapedatu nu este nici fiu de boer nici nu are legături cu lumea financiară, ci este legat cu tot sufletul său de viața poporului nostru. Prin o muncă neobosită acest bărbat s'a ridicat dela prof de liceu la prof. univ. și azi îl vedem, cum numai propriile lui puteri și prin meritele sale, a ajuns pe cea mai înaltă treaptă socială — a ajuns ministru. Suntem ferm convinși că'și va îndeplini cu prisosință marea misiune ce i-s'a dat pentru că îl știm cu toții că e pătruns de adevărul că numai acolo unde este cultură și credință în Dzeu, numai acolo poate fi liniște și progres.

Până acum, partea cea mai neglijată de toate guvernele și de toți miniștrii a fost biserica și preoțimea.

Avem toată nădejdea în dl ministru Lapedatu, pentru că îl cunoaștem, și suntem siguri că Dsa va ști să întroneze dreptatea. Cu aceste simțiminte, ridic paharul în sănătatea dlui ministru Lapedatu."

Toastul dlui Ilie Dăianu, protopop și senator

„Grea mi se pare mie — în cepe păr. Dăianu — problema armoniei, problema educației sufletului, mai ales când e vorba de popoare.

Dacă dl Alex. Lapedatu, acest om care cunoaște așa de intim istoria evoluției neamului nostru, a fost numit ministru al Cultelor, ministru al sufletelor, această numire mi se pare cât se poate de potrivită.

Și o spun aceasta, căci dl Lapedatu cunoscând în amănunțime trecutul, luând parte atât de activă la viața publică românească din prezent, are toate posibilitățile să dea sufletului românesc o educație care să i asigure liniștea și prosperarea în viitor.

Desăvârșirea armoniei sufletelor, iată marea operă ce ni se impune nouă azi.

Pentru realizarea ei însă, este nevoie să conlucrăm cu toții, căci ea nu depinde dela un singur om, oricât de genial ar fi el.

Ofer dlui Lapedatn colaborarea noastră, a tuturor acelora ceri înțelegem rostul și beneficiile armoniei sufletului pentru neamul și țara aceasta.

Noi, preoții, suntem gata să fim cei mai credincioși colaboratori. Noi, toți cetățenii acestei țări, trebuie să recunoaștem că după cum toți oamenii, indiferent de cult, cred într'un Dzeu, tot așa toate culturile urmăresc realizarea armoniei sufletelor.

Noi vom da tot concursul dlui Lapedatu pentru realizarea acestei armonii".

Alte toasturi

După Păr. Dăianu, dl. Pavel Roșca, directorul școalei normale de băieți, rostește un scurt toast arătând meritele culturale ale dlui ministru Lapedatu și'și manifestă toată încrederea în succesul misiunei pe care țara i-a încredințat-o.

In cele din urmă, dl V. Bianu, senator, rostește o caldă cuvântare și termină ridicând paharul în sănătatea Dlui ministru Lapedatu.

*

Seria toasturilor o încheie dl. Lapedatu, mulțumind tuturor pentru dovezile de simpatie și de încredere ce și-au manifestat, asigurându-i că atâta timp cât va fi acolo unde este azi nu va renunța la nici un sacrificiu pentru realizarea prosperării bisericei și a Artelor.

Salutul Dlui Schuler din partea Sașilor

Fie-mi permis, în numele pîlației germane, care est e strâns legată de întreaga desvoltare a acestui oraș, să pronunț și eu un cuvânt de binevenire dlui ministru In una din cele mai vechi documente de care dispune orașul este vorba despre un preat al orașului, Henric, care a fost un german. Cel mai important monument ce-l are Clujul, Catedrala din Piață, este opera unui architect germnn.

In cursul veacurilor, orașul Cluj a fost condus de primari și consilieri germani. Intemeietorul religiei unitare a fost un Sas. Sub influența ideilor lansate de noi, viața Germanilor a început să aibă un pronunțat contact cu viața celor de alte națiuni. Viața acestora a fost însă de o puisație mai puternică și Germanii au regresat. Aceasta, an cu an, secol cu secol Totuși, martirul Stefan Ludwig Roth, când a plecat la moarte s'a sprijinit de brațul unui preot orășenesc evangelic și german.

Elementul german a avut întotdeauna o mare trecere în acest oraș. Astăzi avem dorința, ca în intresul întregei Țări, să servim intereselor poporului german, în pace, liniște, cu toată energia vitală și prin muncă culturală, ca și până acum. Ziua de azi o găsesc îndeosebi potrivită pentru a atrage atenția cercurilor diriguitoare asupra valoroaselor energii ale poporului german.

Eu sunt deplin convins, că Dumnezeul poporului nostru va face, ca năzuințele noastre să fie înțelese. Pentru această armonie și co-înțelegere îmi ridic păharul".

Au mai toastat în sănătatea dlui Minstru Alex. Lapedatu dnii Episcopul Ferentz Iosif, din partea bisericei unite; Nagy Károly din partea bisericei reformate și Glasner din partea evreilor.

Cu toții au cerut sprijin dlui ministru Lapedatu și l'au rugat să vadă în ei cetățeni pașnici ai țărei și iubitori ai ordinei și ai păcei în noul stat românesc.

Toastul răspuns al dlui ministru Lapedatu

„Domnilor!

Considerațiuni de ordin politic au adus chemarea mea în guvernul actual ca reprezentant politic al Ardealului unde m'au născut și am crescut.

DI ALEX. LAPEDATU,
Ministrul Cultelor și Artelor

Condițiunile de desvoltare cu totul neprielnice în care mă găseam atunci în Ardeal m'au făcut să părăsesc aceste locuri și să trec dincolo, în Vechiul Regat. Sufletește însă am trăit în Ardeal și nimic din cele petrecute aci, fie bune, fie rele, nu mi-au fost străine.

Faptul acesta îmi dă și mie dreptul să pot reprezenta această provincie a cărei viață, cu toate sbuciumările ei cu toate suferințele și bucurile ei, am trăit-o.

Mai pot reprezenta încă acest Ardeal pentru că de cinci ani de când sunt iarăși aci în Cluj, am participat la toate acțiunile culturale, bisericești și sociale — cât am putut — în timpul acesta de frământări, și prefaceri când mulți din reprezentanții vieții noastre publice și-au pierdut echilibrul sufletesc.

Dovezile de simpatie pe care le-am primit din toate părțile Ardealului, ca și manifestațiunea de azi din Cluj, îmi fac dovada că acei cari au socotit că pot reprezenta Ardealul și mi-au încredințat departamentul Cultelor și Artelor în guvernul actual, nu s'au înșelat și că mă pot considera cu drept cuvânt ca exponent al politicei Ardealului.

Nu e o simplă întâmplare faptul că mi s'a încredințat departamentul Cultelor și al Artelor, căci Ardealul la acest departament are soluționarea celor mai importante probleme grele de rezolvat, a știu prea bine.

Imi dau perfect seama ce greutăți voi avea de întâmpinat. Totuși, cu concursul tuturor celor chemați să contribuie la opera mea, sper să pot trece peste greutățile acestea și să termin cu bine misiunea ce mi s'a încredințat.

Problemele cultelor și raportul lor cu noul stat românesc trebuesc legiferate. Atunci se va ține seama și desvoltarea istorică a acestor culturi și de faptul că noua constituție prevede egalitatea tuturor culturilor. Vom desființa toate privilegiile înlocuindu-le cu activitatea, având întotdeauna în primul rând în față interesele superioare ale statului român. In ceea ce mă privește pe mine, ca unul ce cunosc istoria, știu ce însemnează biserica în viața culturală și socială a neamului și voiu căuta prin toate mijloacele ce mi stau la dispoziție să aduc biserica românească în stare să'și poată îndeplini marea misiune ce o are în viața neamului nostru. Biserica ortodoxă nu s'a bucurat până acum de nici un privilegiu ca celelalte biserici. De aceea cea mai îndreptățită să ceară echitatea și egalitatea este biserica ortodoxă. Noi vom sprijini egalitatea bisericilor. Dacă privim mai deaproape problema acestei biserici, ea conține o serie de interese locale de care va trebui să ținem neapărat seama.

Alături de catedrala catolică din piața Unirei este o necesitate imperioasă și o chestiune de mândrie națională să avem și noi o catedrală ortodoxă românească. Personal, îmi voiu face o chestiune de onoare pentru desăvârșirea acestei catedrale. Pentru a trece dela Culte la Arte, țin să vă spun că tot așa de bine îmi dau seama de valoarea manifestațiilor artistice în viața culturală a poporului nostru. Imi dau seama că pentru instituțiunile acestea va trebui să facem mari sacrificii. Pentru că știu că clujenilor le este scumpă Opera, eu îmi iau angajamentul să susțin această chestiune în fața celor de care depinde".

Dl ministru Lapedatu, mulțumește în fine tuturor celor de față pentru dragostea și încrederea ce i-au arătat.

*

Toastul dlui ministru Al. Lapedatu a fost viu aplaudat.

*

Banchetul a luat sfârșit la ora 4 p. m. într'o însuflețită și cordială atmosferă.

Agapa profesorilor universitari din Cluj dată în onoarea dlui ministru Al. Lapedatu

Marți 20 Noemvrie ora 9 seara a avut loc în sala cea mică a restaurantului „New-York" agapa profesorilor universitari din Cluj dată în onorarea colegului lor dl Alex. Lapedatu, ministru al Cultelor și Artelor.

Au luat parte la agapa aceasta dnii profesorii: N. Banescu, I. Paul, V. Bărbat, Sextil Pușcariu, V. Bogdan, V. Bogrea, T. Capidan, I. Auger, G. Kis, Ștefănescu-Goangă, Marin Ștefănescu, V. Ghidionescu, V. Drăgan, Călugereanu. H. Ostrogovici, Al. Borza, Scriban, Ghiulea, D. B. Ionescu, I. Ghrințescu. Gh. Dima, Gh. Bratu. A. Anghelescu, dr Ureche, Pamfil, dr Gane, dr Iacobovici, I. Vasiliu, dr Minea, dr Jeannel, Emil Racoviță, V. Dimitriu, Gh. Leon, Cătuneanu, dr Nițescu, Petran, și alții.

Seria toasturilor o începe dl Bănescu rectorul Universității. Dl Pușcariu, ca prietin din copilărie al dlui Lapedatu, arată legăturile neîntrerupte de ordin sufletesc și de ordin cultural dintre dsa și dl ministru Lapedatu. Dl I. Paul, ca fost profesor al dlui ministru Al. Lapedatu, relevând că aceleași calități pe care le-a constatat la dsa ca elev: seriositatea, modestia și sârguința — le are și azi, și că prin ele s'a putut ridica acolo unde împrejurările noastre politice l-a dus: consilier al Tronului. Dl Emil Racoviță, prof. universitar relevând activitatea pozitivă a dlui Lapedatu în toate lucrările pe care a fost chemat să le îndeplinească în viața noastră culturală și afirmă încredera pe care colegii o au în dse că în noua demnitate va fi desigur acelaș om al faptelor și al actiunilor pozitive.

Răspunsul dlui ministru Al Lapedatu

Dl ministru Lapedatu răspunde arătând că e foarte atins și onorat de manifestația de simpatie și de încredere pe care i-o

TELEGRAME

Evenimentele din Grecia

Atena. — Ştirile că regele s'ar gregăti să părăsească Grecia nu sunt întemeiate, colonelul Tufas, unul din eroii războiului, a adresat subofiţerilor un apel călduros pentru menţinerea disciplinei şi a ordinei în armată.

Atentat contra reginei Olandei?

Londra. — Din Haga se comunică ziarului „Central News" că ferestrele unui compartiment al trenului cu care călătorea regina Wilhelmina, au fost sparte în momentul trecerei unui alt tren. Regina n'a fost rănită.

In urma acestui accident, a circulat în Olanda zvonul că un atentat fusese făptuit împotriva reginei şi că un foc de revolver fusese tras asupra ei în timpul unei călătorii cu trenul.

Escadră aliată la Constantinopol

Constanţa. — Aflăm că la Constantinopol a sosit o escadră aliată, formată din trei crucişatoare italiene, trei englezeşti şi unul american.

Acest fapt produce mare senzaţie la Constantinopol, de oarece în urma tratatului încheiat după proclamarea republicei turceşti niciun vas de război aliat nu avea voie să între la Constantinopol.

Delegaţia germană la comisia reparaţiunilor

Berlin. — Guvernul a numit ca delegaţi, care se vor prezenta la Paris în faţa comisiunei reparaţiunîlor pentru a expune punctul de vedere german, pe secretarul de stat Fischer, pe consilierul Dorn şi pe Simon de la ministerul de externe.

Biserica şi şcoala română din Banatul sârbesc.

Comisiunea româno-iugoslavă pentru stabilirea unui regim bisericesc şi şcolar echitabil în Banatul rămas la Iugoslavia a ţinut prima şedinţă la prefectura din Timişoara.

S'a discutat pe temeiul principiului de reciprocitate şi s'a ajuns la concluziile: să se înfiinţeze la seminarul sârb din Vârşeţ, secţia românească, cu profesori români; pe lângă şcoala normală românească din Timişoara să se facă o secţie sârbă. Azi s'a discutat asupra manualelor didactice.

Delegaţia română insistă să se înfiinţeze un vicariat ortodox român la Vârşeţ.

Un atentat împotriva lui Trotzki

Dictatorul bolşovist grav rănit

Riga — Agenţia „Havas" anunţă: Circulă svonul că Trotzki a fost victima unui atentat. La o întrunire publică, ţinută la Moscova, un necunoscut a tras câteva focuri de revolver împotriva comisarului sovietist de la război. Trotzkt a fost grav rănit în cap.

Un specialist din Münich a fost chemat la Moscova spre a da îngrijiri lui Trotzki.

Insemnătatea
conferinţei româno-maghiare

La Bucureşti s'au început convorbirile comisiunei mixte româno-maghiare pentru lichidarea tuturor chestiunilor pendinte între ambele ţări, aşa cum decurg din tratatul dela Trianon şi din noua configuraţie geografică a Europei. Momentul este destul de important, având în vedere faptul că lucrările acestei comisiuni înseamnă stabilirea unor noui raporturi între cele două ţări vecine.

Chestiunile în litigiu între România şi Ungaria sânt destul de numeroase şi, prin natura lor, nu mai puţin anevoiase. Tratatul dela Trianon, aplicat până acum în liniamente generale, va intra complect în vigoare abia după terminarea lucrărilor dela Bucureşti.

Natura convorbirilor este lesne de înţeles. Delegaţia română n'are a se ţine decât în limita strictă a tratatului de pace. Discutăm cu bunăvoinţă şi înţelegere, dar discutăm dela învinşi la învingători. Prin urmare comisiunea mixtă dela Bucureşti are rolul strict limitat de a studia şi găsi cele mai fericite soluţiuni practice, menite să stabilească raporturi normale între noi şi vecinii noştri de peste Tisa.

Nădăjduim că delegaţia maghiară sosită la Bucureşti, cu aceste gânduri a descins în Capitala României. De buna înţelegere a acestei esenţiale necesităţi, depinde reuşita conferinţei şi reintrarea în normal. Ungaria ştie ce înseamnă orice întârziere, orice prelungire a stării de echivoc de până acum. Convenţiunea de aceeaşi natură, încheiată cu Cehoslovacia cu mult înainte i-a uşurat situaţia faţă de vecinii săi dela Nord. Aceleaşi rezultate se poate aştepta dela Conferinţa din Bucureşti. Opinia publică românească priveşte cu simpatie acţiunea începută, pentrucă îşi dă seama, cu instinctul care nu înşeală niciodată mulţimile, că e spre binele amândoror ţări vecine o socoteală şi limpede şi cinstită.

Ne dăm bine seama că am comite o neiertată greşeală dacă am încerca să anticipăm asupra punctelor în discuţie. Chestiunile de natură juridică şi economico-financiară se vor trata acolo cu toată competinţa pe care o îngăduie cercetarea tuturor elementelor de judecată cari stau la îndămâna comisiunei. In afară de ceea ce alcătuieşte obiectul strict al discuţiunilor, orice altă discuţiune este exclusă. Astfel nu credem că va fi posibil să se discute propunerea pe care delegaţia maghiară intenţionează să o facă, cu privire la modificarea regimului de control la trecerea cetăţenilor celor două ţări, dintr'o parte în cealaltă a graniţei. Orice simplificare a controlului ar însemna pentru noi o neiertată neglijenţă faţă de interesele noastre naţionale. Dacă guvernul ungar are gânduri de sinceră prietenie, nu putem crede că iredentismul maghiar nutreşte aceleaşi sentimente. O slăbire a controlului ar expune Ardealul la agitaţiuni cări nu pot fi folositoare nici nouă, nici unei Ungarii cu gânduri cinstite de pace.

Dealtfel chestiunea iese cu totul din cadrul litigiilor ce decurg din tratatul dela Trianon şi este inutil să mai discutăm. Ceea ce rămâne strict în limita programului Conferinţei dela Bucureşti, este chestiunea reciprocităţii de tratament faţă de minorităţi. Avem în Ungaria încă câteva sute de mii de români cari, şi astăzi, după 5 ani dela semnarea tratatului de pace, n'au dreptul să se cultive în limba maternă, cari stau cu bisericile închise fiindcă n'au preoţi şi le este oprit a-şi aduce de aici, şi ale căror drepturi politice rămân încă iluzorii. Pentru aceşti români, delegaţia noastră trebuie să ceară hotărât respectarea angajamentelor de reciprocitate. Nu cerem mai mult decât acordăm noi minorităţei ungureşti din România, dar atât cât cerem trebuie să se respecte cu stricteţe, dacă se doreşte sincer stabilirea unor raporturi normale.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM"
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă şi metal.
Braşov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche şi metaluri.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la
2747-6
Emil Blaga, Cluj

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, article necesare la îngrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Faceţi economie de parale dacă purtaţi GHETELE BATA
căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.
2372
Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi „ . .	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea . .	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.
Preţuri de fabrică!!!

Mica publicitate

De vânzare cu preţuri avantajoase covoare de Persia din Fabrica Axinster şi Wilton. Deasemenea se vând Cofere mari care se pot vedea în Cluj, str. Regina Maria Nr. 45, între orele 10—12 a. m. şi 2—5 p. m.

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 24 Novembrie. Se va reprezenta pentru a treia şi ultima oară „Trandafirii roşii". Poemdramatic în 3 acte, în versuri de dl Zaharia Bârsan. In rolurile principale apar dnele Jeana Popovici-Voina Sylvia Jipescu, Nat. Ştefănescu etc. şi dnii Z. Bârsan. Dem. Psatta, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Gh. Bănuţiu, A. Popovici, Al. Şerban etc. Piesa este pusă în scenă de dl Z. Bârsan.

Urmaţi gardistului
şi purtaţi ca şi el TOCURI ŞI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON, cari îi uşureaza serviciul greu, apară de umezeala şi frig, fereşte picioarele şi face mersul uşor fără zgomot.
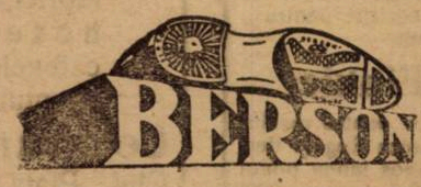

2501-5
Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON"
să vă pună cismarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2628

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală, ca Direcţiunea salinei RMS. Uioara va ţinea licitaţie conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice a Statului în ziua de 30 Noembrie 1923, oara 10 a. m. pentru vânzarea a următoarei cantităţi de fer vechi.

Aproximative 20,000 kgr. fer batut
„ 30,000 „ „ turnat (fonta)

Supra oferte nu se primesc.

Ofertele spre afi luate în seamă trebuie insoţite de o garanţie de 10% din preţul oferit.

Direcţiunea Salinei Uioara.

3188

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Să deschide expoziţia de Crăciun pentru jucării de copii!
Expoziţie permanentă de orice articli!
Gratis
nicăiri nu poţi căpătă mantale tricotate, ciorapi, cămeşi pentru bărbaţi, articli de modă pentru bărbaţi, porţelane şi sticlării, Jucării, Geamantane
însa le poţi căpăta aproape
gratis
dacă le cumperi la
2788
MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Doamnele din societatea de elita
poartă excluziv numai încălţăminte cu marca:
„Chaussures Echo“
Lloyd 1119 1392

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
Oferă şi livrează promt:
Mori ţărăneşti de 36 şi 42 ţoli pentru 2 perechi de pietre,
Motoare de benzină de 6 HP.
Motoare cu circular pentru tâiat lemne.
Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilatoare.
Trioare,
Maşini pentru prelucrarea lânei.
(Piue, Maşini de scărmănat, Darace, Lup scărmănător, maşini de tors etc.)
3184
Oferte la cerere. Preţuri foarte avantajoase.

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp si Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.
3170

Metallum
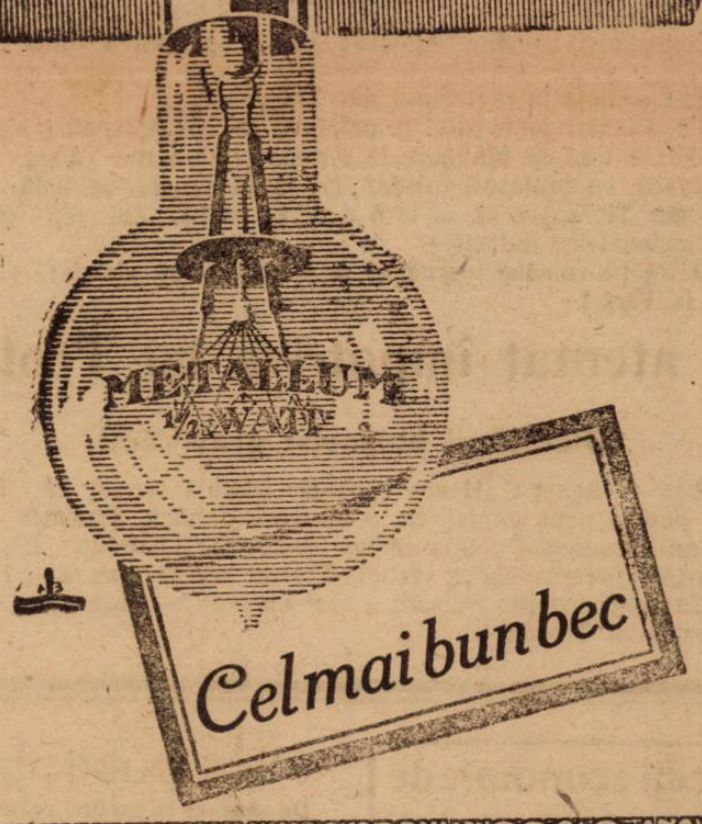

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Pungi, saci de hartie
Papetărie LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

De vânzare
case, ville, moşii complect aranjate, fabrici, locuri de fabrici, diferite prăvălii, hoteluri elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 950 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 24 Noemvrie 1923

CLUJ 24 NOV. 1923

R CLUJ 1. 1220

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Ce invață partidul național în vechiul Regat

Efectele „descălecării". Atitudinea față de minorități

Multă vreme partidul național a căutat să evite a lua o atitudine hotărâtă față de minorități. Neștiind încotro să se orienteze, dibuind în politică pentru a găsi alianțe cari să nu-i oblige, dar cari să-i susțină interesele, partidul național a păstrat față de minorități o permanentă rezervă cu două înțelesuri. Minoritățile îi puteau servi. Insumarea Ardealului și Banatului în cadrele politicei generale românești, a sdruncinat piedestalul politic pe care partidul național se credea pe veci stăpân. Massa electorală românească s'a divizat în mod firesc, pentru a răspunde diverselor înfățișări ale politicei generale românești, iar partidul național a rămas în echilibru nestabil pe o redusă fărâmă din vechia popularitate.

Lipsit de contact cu massele electorale din celelalte provincii românești, redus politiceşte în Ardealul pe care se încăpățîna a-l voi în exploatare exlusivă, partidului național a căutat să speculeze nemulțumirile exagerate ale minorităților și să-și creieze din aceasta un echilibru. Așa se explică absența de până acum a oamenilor și ziarelor partidului național din Ardeal de la elementara îndatorire patriotică de a stăvili pretențiunile nejustificate ale minorităților, și astfel se explică elanurile de simpatie ale partidului național față de *„suferințele minorităților din Ardeal."*

Decând însă partidul național s'a decis să ia contact cu massele cetățenești ale vechiului regat și decând editează la București un ziar care nu se adresează exlusiv Ardealului, politica sa față de minoritați a început să capete o culoare cu totul | deosebită de ceea de până acum. Partidul uațional a început să vadă necesitatea „explicațiilor" cât mai „viguroase" între noi și minorități; a început să înțeleagă că minoritățile trebue să renunțe la vechile privilegii, „de care ele se pot lipsi tără ca dreptul lor de libertate să fi fost atins."

Se opereză astfel în politica partidului național o profundă schimbare, explicabilă prin faptul că în vechiul regat s'a isbit de o conștiință patriotică mai exigentă decât în Ardeal, unde prezența imediată a minorităților o eclipsa vederii sale. Pe lângă aceasta, în vechiul regat partidul național se prezenta cu oureola vechiului trecut de luptă națională.

Ce putea să ducă mai bun acolo pentru câștigarea sufrajiilor mulțimei, decât aparența unei categorice politici față de minoritătile cari nu înțeleg încă temeinicia drepturilor noastre de popor dominant. Și a făcut-o.

Oamenii partidului național au în vechiul regat altă atitudine și alt limbaj. Ziarele deasemenea. Insuși d. Maniu a fost constrâns să recunoaseă la Buzău o superioritate pe care în Ardeal o contesta vechiului regat. Noul oficios al partidului național la București știe găsi cuvinte cari se exprime hotărât politica patr'otică a partidului național față de minorități. Acestea dovedesc că partidul național s'a convins că aberațiunile cuprinse în unele din punctele dela Alba-Iulia, ca și echivocurile oficioaselor sale din Ardeal nu sânt deajuns pentru câștigarea masselor conștiente românești.

Fără îndoială că toată această târzie redeșteptare patriotică nu e născută decât din calculul electoral al pătrunderii în simpatia cetățenilor de dincolo de Carpați. Dar trebuie să ne bucurăm că, „descălecând" în vechiul regat, partidul național a fost constrâns să înțeleagă care este rostul unui partid politic românesc în politica generală a țării, după cum a fost constrâns să recunoască mult hulitului vechiu regat superiotatea pe care o are, și să-i respecte tradiția fără de care unirea de astăzi nu s'ar fi făcut.

A. R. G.

Cine sunt prietenii țărănimei

Țăraniștii își strigă pretutindeni și în tot momentul dragostea lor pentru lumea noastră rurală al cărei reprezentanți se socotesc a fi. Ei nu recunosc nici unui partid politic meritul de a fi realizat o operă folositoare țărănimei noastre. Cu deosebire au negat înverșunat vre-un merit al partidului liberal în opera de ridicare a țărănimei. Or iată că tocmai unul din reprezentanții partidului țărănist, dl Spânișteanu, a declarat într'un discurs recent rostit la Cameră, că partidul liberal a lucrat pentru dezrobirea economică a țărănimei și prin asta pentru emanciparea și afirmarea ei în toate direcțiunile, creînd, încurajând și ajutând acea mișcare cooperatestă care a contribuit într'o atât de mare măsură la ridicarea păturei noastre rurale. Dar partidul liberal n'a făcut numai atât. El a dat pământ țăranilor, realizând exproprierea, i-a dat putere politică, înfăptuind reforma votului universal, și îi dă cultura necesară, ridicând pe tot cuprinsul țării mii de clădiri școlare.

Iată acestea sunt fapte prin care partidul liberal și-a dovedit atașamentul și solicitudinea lui față de nevoile și aspirațiunile țărănimei noastre. Și mândru cu ceiace a realizat până acum în interesul acestei țărănimi, partidul liberal are dreptul să la din scurt pe agitatorii cari n'au făcut decât să exploateze și să înșele năzuințele și nevoile țărănimei noastre. Prieten al țărănimei este partidul liberal fiindcă el și-a dovedit prietenia și afecțiunea cu fapte, iar cei cari doar agită fără să facă nimic nu pot fi decât vrăjmașii țărănimei fiindcă nu sunt decât înșelătorii și exploatatorii ei.

Rezilierea contractelor de arendare

Primul efect al vizitei dlui Tătărăscu în Ardeal

Vizita dlui sub-secretar de stat, G. Tătărăscu la Cluj a fost interpretată de unele ziare maghiare cu o caracteristică rea credință. Din nefericire pentru ea, „Patria" a înțeles să facă cor cu presa maghiară, întru a susține inutilitatea acestei vizite.

Reaua dispoziție a presei maghiare este explicabilă. Vizita dlui Tătărăscu însemna pericolul unei competențe, capabilă să pătrundă până în adânci amănunte împrejurările din Ardeal și să ia măsuri hotărâte pentru stârpirea tuturor agitațiunilor exogerate ale minorităților. Era deci firesc ca presa maghiară, interesată a întreține în Ardeal o permanentă stare de echivoc și de nemulțumire, să și dea toată osteneala spre a compromite, înainte de a se produce, orice măsură luată de autoritățile românești.

Nu găsim însă nici o scuză glumelor nesărate și insinuațiilor lipsite de seriozitate ale oficiosului partidului național din Cluj. „Patria" avea datoria să știe, indiferent de cine ar sta la conducerea treburilor subsecretariatului minorităților, că înainte de toate acolo se face politică românească. Mai mult încă, prezența dlui G. Tătărăscu în mijlocul nevoilor ardelenești, însemna o garanție că se vor găsi soluțiuni precise pentru satisfacerea acestor nevoi.

Tonul de zeflemea și intrigă pe care la adoptat oficiosul partidului național din Cluj, dintr'o condamnabilă patimă politică, dovedește la conducerea partidului național o dureroasă ușurință de cugetare. Profețiile făcute de acest ziar sunt crud desmințite acum de actele săvârșite de dl Tătărăscu ca urmare a vizitei sale la Cluj. Astfel, sesizat de o stare nefirească creiată de nevoia imediatei aplicări a reformei agrare, dl Tătărăscu a înțeles că sistemul arendării terenurilor expropriate, frustează țărănimea în drepturile ei și, în consecință, a stăruit să se dispună rezilierea contractelor de arendare și să se dea în exploatarea obștiilor sătești terenurile expropriate pe cari se vor împroprietări, la timpul cuvenit, țăranii.

Trebuie să recunoaștem în această măsură un netăgăduit act de dreptate. Trecerea terenurilor expropriate din exploatarea obștilor sătești e un pas mai mult către desăvârșirea actului de dreptate socială al împroprietăririi.

Această măsură este un prim efect al vizitei sale în Ardeal. „Patria" desigur că se va face a nu-l înțelege, pentrucă nici nevoilor de aci nu le știe descoperi importanța, decât doar numai când interesele electorale ale partidului o cer.

Pentru prestigiul parlamentarismului

Reflecții prilejuite de discursul dlui Spânișteanu

Nimeni nu va tăgădui desigur că parlamentele de după războiu, adică parlamentele sufragiului universal, ni-au decepționat pe cei mai-mați. La adăpostul celor dintâi experiențe ale votului obștesc, au izbutit să pătrundă în parlament oameni cari, lipsiți de orice valoare intelectuală, de orice educație și de orice prestigin moral, au determinat prin acțiunea și prin atitudinea lor o scădere îngrijitoare a nivelului dezbaterilor parlamentare.

Vă închipuiți ce contribuție de muncă efectivă la lucrările parlamentului, ce pricepere și ce seriozitate puteau să aducă în discuțiunile corpurilor legiuitoare acești oameni dintre cari unii s'au dovedit certați cu codul penal, alții cu gramatica și toți la un loc cu buna crestere și cuviința. Gălăgioși și imbecili, inculți și nepoliticioși, indivizii aceștia au imprimat dezbaterilor parlamentare și în general întregei vieți politice un caracter de vulgaritate, de deșănțare și de neseriozitate primejdios mai cu seamă prin aceea că el putea să compromită nu un parlament ci parlamentarismul.

Din toate părțile au curs protestele împotriva acestei degradări și toată lumea era de acord în a regreta parlamentele de odinioară. Discuțiunile, negreșit și atunci destul de pasionate, fiindcă pasiunea este legată de lupta politică, nu coborau însă niciodată până la invectirea, la scandal sau la lovire.

Dar parlamentele de după războiu, cu deosebire primele două, ne-au oferit spectacole desgustătoare. In locul unor discuțiuni liniștite și frumoase, în locul unei munci fecunde, am asistat la deslănțuirea celor mai josnice patimi și la o luptă acerbă între meschine interese politice, între ambițiuni neîndreptățite și pofte nesăturate.

Actualul parlament, ales în vremuri de mai multă liniște și de desmeticire, înseamnă un început de îndreptare. Atmosfera este mai puțin îmbibată de vulgaritate, numărul agitatorilor și scandalagiilor mai mic, îndrăsneala și cinismul lor scăzut. Și dacă patimile sunt tot atât de aprinse, o oarecare intimidare în fața voinței de muncă a majorității parlamentare și a activității creiatoare a guvernului, a silit partidele de opoziție să adopte o atitudine mai puțin gălăgioasă și mai civilizată.

Discursul dlui Costachescu, senator țărănist, și mai cu seamă a dlui Spânișteanu, deputat din acelaș partid, marchează această schimbare.

In cuvântarea rostită în Cameră, dl Spânișteanu a recunoscut meritele partidului liberal în creiarea, încurajarea și sprijinirea mișcării cooperatiste la sate. D-sa a avut cuvinte de pioasă recunoștință pentru Spiru Haret și mergând mai departe cu obiectivitatea nu s'a sfiit să aducă laude și dlui Duca pentru munca de îndrumare și de organizare a mișcării cooperatiste rurale. Curajul dlui Spânișteanu de a trece peste patima politică și a recunoaște meritele adversarului se cuvine lăudat.

Este în adevăr curajos ceeace a făcut d-sa. Fiindcă așa zișii oameni noui răsăriți în politica țării odată cu sufragiul universal, n'au avut până acum decât un singur sistem de luptă: defăimarea prin orice mijloace a adversarului, criticarea și sabotarea tuturor actelor săvârșite de acesta, indiferent dacă ele sunt folositoare și frumoase. Incât dl Spânișteanu este cel dintâi dintre oamenii nouilor partide care recunoaște meritele unui adversar politic.

Cât ar fi de folositor și de bine pentru întreaga viață politică a țării și cu deosebire pentru parlamentarism, dacă luptele politice n'ar fi atât de violente, dacă adversarii s'ar respecta reciproc și dacă mai puțin stăpâniți de patimă ar asculta cu mai multă atențiune glasul adevărului și al rațiunei. Fiindcă dacă este adevărat că o idee nu triumfă decât prin cât de mult te atașezi sufletește de ea, este tot atât de adevărat că patima este răuțăcătoare și distructivă atunci când în deslănțuirile ei nu i se pune nici un stăvilar. Și cine ar putea spune că discuțiunile parlamentare n'ar fi mai fecunde în rezultate dacă în loc să se arunce sub imperiul patimii unii împotriva celorlalți, reprezentanții diverselor partide politice și-ar examina obiectivi și liniștiți ideile și faptele. Un astfel de examen din care ar lipsi patima, adică elementul care te împinge la minciună, care te face de reacredință și nedrept, un astfel de examen, zic, n'ar putea decât să fie spre folosul țării. El ar reda parlamentului nostru, într'o oarecare măsură compromis, un prestigiu necesar.

Împrumutul Ungariei

Intrunirea comitetului financiar al „Ligii națiunilor."

— Mica Antantă va participa la discutarea proectului —

Leafild. 21. — Ziarul „Daily Telegraph" spune că Comitetul financiar al „Ligei Națiunilor", care elaborează planul care va fi supus comisiunei de reparațiuni și Consiliului Ligei pentru un împrumut de refacere al Ungariei, s'a întrunit la Londra și va ține probabil ședințe până la sfârșitul săptămânei.

Conferințele Presei

Amintiri de la „Tribuna“ din Sibiu

Conferința părintelui dr. Elie Dăianu

A doua conferință din ciclul organizat de „Sindicatul presei române din Ardeal“ a fost ținută aseară, în sala Prefecturei, de către părintele *dr Elie Dăianu* care a înfățișat *Amintiri de la „Tribuna“ din Sibiiu.* Prin această conferință, gîndul organisatorilor a fost pe deplin realisat. Pentru anul acesta, conferințele presei aveau menirea să înfățișeze diferite epoci și momente din desvoltarea presei românești, în legătură cu ziarele care au jucat un rol hotărîtor în viața noastră culturală și politică. Rostite de oameni cari ei înșiși ar fi lucrat la acele ziare, aceste conferințe trebuiau să îmbrace forma atrăgătoare a amintirilor personale, așa încât, adunate la un loc, ele să ne dea *Istoria trăită a presei românești.* Părintele dr Elie Dăianu a răspuns cu prisosință planului întocmit de organisatorii Vorbind despre „Tribuna“ din Sibiiu, al cărei prin redactor a fost, d-sa a adus prețioase amintiri personale cu ajutorul cărora auditorul a putut să străbată de la un capăt la altul o întreagă epocă din viața românilor din Ardeal. Este epoca *Memorandului* pe care conferențiarul de aseară ne-a făcut s o trăim în legătură cu acțiunea desfășurată de gloriosul ziar care a fost „Tribuna“ din Sibiiu.

Când părintele Dăianu a arătat publicului primul număr din „Tribuna“, apărut în 1884, un sfânt fior de emoție a străbătut întreagă sală. A fost ca și cum în fața noastră s'ar fi ridicat un vechi steag ciuruit, martor al unor mari și glorioase lupte. Cetirea unor pasagii din articolele „Tribunei“ a fost deasemenea ascultată cu religiositate, fiecare din ele evocând vremuri scumpe de bărbăție și idealism. Meritul de seamă al părintelui Dăianu e de a fi știut să facă din conferința sa nu numai un prilej de cunoștințe istorice, ci și un prilej de neîntreruptă emoție, dându i pentru aceasta și forma pe care o cer amintirile: intimă, sfătoasă și insinuantă.

*

Iată, pe scurt, rezumatul acestei conferințe.

Prin rolul covârșitor pe care această gazetă l-a avut timp de aproape 20 de ani în viața politică și culturală a Ardealului, activitatea de acolo merită o mai minuțioasă și mai profundă cercetare.

„Tribuna“ a apărut la 1884 în Aprilie 17, — odată cu venirea în țară a actualului nostru Rege, — sub conducerea lui Ioan Slavici, care prin firea lui de poet i-a imprimat o notă culturală, mai mult decât politică, având ca secretar de redacție pe Cornel Pop-Păcuraru. Redacția acestei gazete se găsea într'o casă care se crede a fi fost pe vremuri prima biserică ortodoxă din Sibiu. Cât timp „Tribuna“ a stat sub conducerea lui Ioan Slavici, ea a avut o atitudine cât se poate de rezervată față de politica maghiară, conform directivei imprimate partidului național român la consfătuirea din 1886 de către Ilie Măcelaru, care recomanda politica de pasivitate față de clasa dominantă. Dela 1890 „Tribuna“ este recunoscută ca organ oficial al partidului național, pe atunci sub președenția drului Rațiu.

Dela 1896 ziarul „Tribuna“ rămâne sub conducerea d lui Dr. Elie Dăianu. In acest an împlinindu-se un mileniu dela invasiunea Maghiarilor în Carpați, ziarul nu putea să aibă decât o atitudine de rezervă față de sărbătoarea națională ungurească, pentru care lucru adesea a fost acuzat de rea voință față de Ungaria de către întreaga presă maghiară

In anul 1898, împlinindu-se cincizeci de ani dela revoluția din 1848 „Tribuna“ a făcut o cronică zilnică a anului revoluției în scopul de a reaminti faptele eroice ale oștenilor lui Avram Iancu, iar la 3—15 Maiu acelaș an, partidul național convoacă o adunare a Românilor pe Câmpia Libertății de lângă Blaj

Ungurii au oprit însă această adunare de frică de a nu lua proporții mai mari, însă adunarea tot s'a ținut în taină și în număr restrâns.

In 1899, istoriograful V. A. Ureche, președintele „Ligei Culturale“, organizează o grandioasă excursie la Roma, unde se iau diferite fotografii, pe care apoi casa de editură „Tribuna“ dela Sibiu le reproduce în cărți postale, și care sunt primele cărți postale ilustrate din Ardeal, cu legendă românească.

In anul 1898 își începe activitatea poetică la „Tribuna“ dl Octavian Goga, unde colaborează până la încetarea apariției și de unde trece apoi la ziarul „Tribuna“ dela Arad, redactat de Ioan Russu Șirianu.

In acești aproape 20 de apariție, ziarul „Tribuna“ a fost îndrumătorul opiniei publice românești din Ardeal și cu toate că în unele epoci a dus o politică de împăcuire față de națiunea dominantă pe atunci, totuși redactorii responsabili au avut atâtea procese de presă în cât au fost condamnați în timp de 20 de ani de activitate la 17 ani temniță și la 40.000 de coroane amendă.

Interesanta conferință a Păr. dr Elie Dăianu a fost ascultată cu un viu interes și răsplătită cu binemeritate aplauze.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

INFORMATII

— **Vizita unor gazetari englezi în Cluj.** Aseară a sosit în Cluj venind dela București, un grup de gazetari englezi cari doresc să viziteze Ardealul.

Oaspeții au fost primiți la gară de către șefii autorităților locale. Azi au vizitat diferite instituții din orașul nostru.

— **Congresul fotografilor.** Miercuri 21 Noemvrie avut loc la Alba-Iulia un congres al fotografilor din întreaga țară. S'a discutat înființarea unei asociații pentru apărarea intereselor materiale ale fotografilor de profesie.

— **Adunarea din Zălau a Sfatului Negustoresc.** Secția din Zălau a Sfatului negustoresc a ținut la 18 Noemvrie o întrunire, la care s'a hotărât trimiterea a cinci membri pentru congresul Asociației negustorilor ce să va ține la București la 10 11 Decemvrie.

— **Prohibirea exportului de ouă.** Consiliul de miniștri, considerând necesitățile consumatorilor din țară, a oprit din nou exportul de ouă pe timpul dela 1 Noemvrie până la 1 Mai anul viitor.

— **Dela serviciul sanitar al orașului.** Dl dr. Fodor medicul șef al orașului ne declară că scarlatina, care în ultimul timp luase proporții însemnate, azi se află într'o complectă descreștere.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Societatea „Iubitorilor Naturii“** aduce la cunoștința membrilor săi precum și On. public că în 25 l. c. Duminecă seara la orele 5 și jum. va aranja o conferință cu proecțiuni, în sala Inst. Pasteur (Str. Pasteur 6), cu care ocazie d-l profesor univ. *Dr. Iuliu Hațiegan* va vorbi în limba română despre: *„Ce trebue știut despre boalele pulmonare“*, iar d-l prof. *Dr. Daniel Konradi* dir. „Salvării“ în limba maghiară despre: *Modul de viață al muncitorului și tuberculoza“*. Intrarea gratis. Rugăm onoratul public să nu lipsească dela această importantă și instructivă conferință.

— **O lămurire.** Din partea Institutului de Anatomie descriptivă și topografică ni se comunică următoarele: „In ziarul românesc „Clujul“ a apărut o informațiune din care reesea că anumiți șefi de lucrări și asistenți fac lucrări practice cu studenții evrei, în schimbul unor sume de bani.

Direcțiunea Institutului de Anatomie descriptivă și topografică ține să lămurească opinia publică, la acest Institut nici șeful de lucrări și nici asistenții nu au făcut cursuri nepermise și nici lucrări pe bani cu studenții evrei și prin urmare nu poate fi vorba despre Institutul de Anatomie descriptivă și topografică.“

— **Conferințele „Astrei“** Astă seară la orele 6 va avea loc în sala IV a Universității conferința dlui prof. I. Lupaș, care va vorbi despre „Doi umaniști români în sec. XVI“

Această conferință este a doua din seria conferințelor organizate anul acesta de „Astra“

— **Dela Universitate.** Comitetul Societății Asistenților și Preparatorilor dela Facultatea de Medicină din Cluj pe anul școlar 1923—24 s'a ales în feliul următor:

Președinte: dr I. Goia. Membrii în comitet:

Dr Câmpeanu, dr Groze, dr Zugrav, dr Manuilă, dr Veluda, dr Colbazi dr Mohora Popovici, dr Constantinescu, dr Glăvan, dr A. Pop, O. Fiorin, I. Gavrilă, R. Popa Vancea.

— **Măsuri bune.** Dl Prefect al județului a închis până acum 117 cârciumi, în județul Cojocna.

In schimb a organizat șezători culturale în fiecare comună în zilele de Duminică și de sărbători.

— **Școlare.** In Comuna Babuț s'a început clădirea unei școli primare de care până acum această comună era lipsită.

— **Rechiziționarea camerelor dela hoteluri.** Față de marea lipsă de locuințe ce domnește la Cluj, prefectul poliției dl Popovici, a luat o hotărâre energică, aceea de a rechiziționa camere pentru funcționari la hoteluri, în proporție de 10 la sută. Prețul acestor odăi este fixat la 10 lei pe zi. Proprietarii hotelurilor cearcă să protesteze, însă sunt desaprobați chiar și de ziarele ungurești locale, de pildă, de „Ellenzék“ de eri.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fiți atenți la numele Diana. 2475—4

Uzinele Electrice ale Orașului Cluj.

No. 2079|1923.

AVIZ

Uzinele electrice ale orașului Cluj, încunoștințează Onorat public, că având nevoe de mai multe ore consecutive pentru terminarea reparațiilor de pe linia de transmisie dela Someșul-rece, Sâmbătă 24 Noemvrie 1923 se va da curent fără întrerupere de dimineață până la 12 iar după masă se va întrerupe curentul în tot orașul dela 12 până la 4 și jumate p. m.

Cluj, la 22 Noemvrie 1923,

Directorul Uzinelor
inginer **Roată.**

Publicațiune de licitație

Subsemnatul notar public prin aceasta anunțăm, că în urma mandatului firmei „Societatea Ardeleană pe acțiuni de transport cu automobile“ se vor vinde prin intervenția noastră în licitație publică pe lângă achitarea momentană a prețului diferite articole și obiecte neprelnate de către adresați, pentru escontentarea sumelor rambursate și taxei de înmagazinare, și anume: mobile, vase din porcelan și de altă calitate, mărfuri de fierărie, cartoane, mărfuri de sticlărie, geamuri din sticlă, scoarțe pentru site, vestminte folosite, vopseală ultramarin, calin corosiv și sticle goală etc.

Licitația să va ține în **ziua de 5 Decemvrie 1923 la orele 3 p. m.** în localul Societății sus numite din Cluj, Str. Căii Ferate No. 6 pe lângă condițiile ce se vor comunica înaintea începerei licitației.

Cluj, la 20 Noemvrie 1923.

Alexandru Breban
notar public
3191 CLUJ, Str. N. Iorga No. 12.

Medicamentul cel mai intrebuințat în trafamentul
Diatesei Urice este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și bășică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor bășicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ȘI DROGUERII

REPRESENTANT GENERAL.

S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

Agitațiile ungurilor
din Tg.-Mureș

Nerecunoașterea calității de Stat național României Stat 1 secuiesc și capitala secuiască — O teorie maghiară ridicolă

De vre o câteva săptămâni Ungurii din județul Murăș Turda se agită. Zilnic sosesc din Cluj agenți de ai partidului național maghiar organizând, instigând și sădind ura față de tot ce e românesc.

Sufletul tuturor mișcărilor antiromânești este fostul primar din era maghiară, Bernády, un om de o rară energie dovedită în timpul când făcea parte din partidul d-lui Ștefan Tisza, dar, mai ales, de un iezuitism cum rar se găsește.

Față de cercurile bucureștene face pe loialul și pe omul păcei, iar în Ardeal luptă din răsputeri contra acestei „păci", cu cele mai nepermise și perfide mijloace.

In ziua de 16 Noemvrie, D-sa în tovărășia altora, a organizat o întrunire în care s'au adus grave insulte românismului. Cu acest prilej d-l Bernady, după ce s'a răfuit cu „antipedagogica" limbă românească și cu poporul românesc, a propus facerea unui „memorandum", pentru a cere reîntoarcerea „fericitelor vremi" ale erei fostului primar Harșia, când întreaga conducere era pe mâna ungurească și iredentismul maghiar înflorea în văzul tuturor. Alți oratori, au vorbit în acelaș senz, insultând mai ales autoritățile locale — aceasta în numele *„Ardealului maghiar"*.

Nu întâia dată s'a declarat sus și tare, că județul Murăș-Turda este teritoriu secuiesc, iar Târgul-Murăș Capitala Secuilor, și, astfel fiind, administrația, justiția, finanțele etc., trebuie să fie retrocedate elementului unguresc.

De când partidul național a găsit de cuviință să declare că punerea în aplicare și executarea „punctelor" dela Alba-Iulia o consideră drept o obligație de onoare, ziarele locale afirmă că românizarea Târgul-Mureș este contrară „pactului" din 1918. căci în sensul acestuia România nu este un adevărat Stat național ci o compoziție a mai multor ținuturi, diferite etnicește.

Un alt motiv de instigație pentru partidul maghiar este chestiunea cu firmele. Se cunoaște ordonanța ministerială, care dispune impunerea firmelor redactate în o limbă streină cu câte 6 mii lei anual. Partidul maghiar pretinde, că în România nu poate fi considerată o limbă ca „streină", decât atunci când nu am avea cetățeni de aceasta limbă.

In felul acesta, limba bulgară, rusească, ungurească, germană, etc., nu pot fi considerate ca limbi streine. Ungurii nu bagă de seamă că admițând această interpretare. nici o limbă din lume nu ar putea fi privită ca streină, nefiind exclus să avem cetățeni de orice limbă de pe pământ.

Mintoșilor, cari vreau să dea ordonanței ministeriale aceasta bizară interpretare, trebue să le aducem aminte, că Statul românesc este Stat național și nu putem călca Constituția țării, care prevede precis acest lucru.

Până când neastâmpărații politiciani maghiari nu vor învăța acest lucru, în zădar se vor ține adunări de protestare, în zădar se vor înainta memorii... Atât timp cât în fruntea țării va fi un guvern românesc, caracterul de Stat național al țării nu va suferi nici o știrbire, oricât ar cere-o streinii.

Fraților Renner & Co. Fabrică de piele S. A. cu inimă îndurerată aduce la cunoștință moartea

Dlui Dr. IULIAN POP

membru în direcțiune

întâmplată la 22 Noemv. 1923 noaptea la orele 1.

Fiei memoria binecuvântată!

Cluj, la 22 Noemv. 1923

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Sâmbătă, 24 Novembrie
Lucreția Borgia. Seria II
Monumentală dramă istorică în 6 acte, după romanul măreț a lui Harry Streff. In rolurile principale: Liane Haid, Conrad Weidt, Anita Berber, Tibor Lubinszky. Orgiile și ororile curței papale a lui (Borgia) Alexandru al IV-lea. Un film fără pereche de pitoresc și încântător.

Cinema Urania
Sâmbătă, 24 Noemvrie
Taina fachirului
Colosală dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal artista splendidă: FERN ANDRA, ALFONZ FRIELAND. Una dintre creațiunile cele mai minunate a maestrei de filme. Film interesant, de cel mai mare efect.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 24 Noemvrie
Unus regele munților
Seria II.
Palpitanta dramă de aventuri din viața bandiților, în 8 acte. In rolul principal artistul cel mai mare american, Harry Piel un colos de film zguduitor care întrece orișice fantazie.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Situația produselor
forestiere de pe valea Mureșului

Totul e în funcție de transporturi — O slabă ameliorare — Câtă cherestea se mai găsește aici — Capacitatea de transport a c. f. e mică — Chestia trenurilor personale — E vorba să se înființeze un tren accelerat Cluj—Galați

Ce ne spune dl Hossu, directorul căilor f. — Cluj

Chestiunea bogățiilor forestiere de pe valea Mureșului asupra cărora sunt îndreptate privirile tuturor factorilor competenți, este încă departe de a fi căpătat o soluțiune satisfăcătoare.

Imbunătățirea transporturilor care se resimte într'o bună măsură și aici, a adus totuși numai o slabă ameliorare în ce privește situația produselor forestiere.

*

Știm că organele căilor ferate pun toate silințele pentru intensificarea la maximum a transporturilor de cherestea de pe această linie. Am crezut dar necesar să rugăm pe d. Hossu, directorul regional din Cluj să ne dea lămuriri asupra nouilor măsuri ce s'au luat în scopul de mai sus. Iată ce ne spune dsa:

„Zilele acestea a inspectat această linie d. Vuia inspector general al căilor ferate. Situația forestieră, — a constatat dsa, — s'a îmbunătățit într'atât că astăzi nu mai avem spectacolul acelor enorme cantități de cherestea care începuseră să putrezească prin gări, așteptând să fie transportate.

Totuși, după constatările făcute de d. inspector Vuia, există acum pe Valea Mureșului cam 50 mii de vagoane de cherestea destinate atât pentru export cât și pentru nevoile interne".

*

„Situația aceasta, continuă a ne spune d. Hossu, nu poate fi considerată mulțumitoare.

Capacitatea noastră de transporturi pe această linie este abia de 4000 vagoane lunar, ceia ce înseamnă ca pentru 50 mii de vagoane ne trebue mai mult de un an.

Pentru transporturile de export căile ferate ungare ne trimit cam 2000 mii vagoane, așa încât pentru. Galați noi încărcăm restul până la 4000 mii.

Dl inspector Vuia care va arăta situațiunea la direcțiunea generală a căilor ferate, va propune ca încărcările de cherestea pentru Galați să fie mărite la cel puțin 3000 de vagoane lunar".

*

In ce privește promta funcționare a trenului direct Cluj—Tg. Mureș—Galați, d. Hossu ne spune că s'au făcut cercetări, și că s'a constatat în adevăr că acest tren este insuficient și că deservește foarte prost cu deosebire linia depe Valea Mureșului.

Dl Hossu ne dă asigurări că în urma propunerilor făcute se va înființa în curând un tren accelerat direct Cluj—Tg. Mureș—Galați.

In această privință putem adăuga că cercurile industriale și comerciale depe Valea Mureșului, au făcut la rândul lor intervenții direct la București.

Dac.

Presa maghiară.

„Pactul Minoritatilor"

Sub acest titlu d l Dozsa Endre, scrie în numărul de eri al ziarului „Keleti Ujsag" un primarticol din care citâm: „Soarta comună de minoritari sileste pe Unguri și pe Sași să fie cât mai solidari, — aceasta chiar și fără de nici un pact special. Simpatia reciprocă între germani și unguri este o realitate. Suntem atacați în satele, în școlile noastre; odăile, locuințele noastre dela orașe sunt rechiziționate la fel. Știm foarte bine, că răul ăcesta nu vine din partea țăranului ci din a oamenilor politici români, cari orbiți de lumina marei unități naționale, nu mai văd interesele vitale ale minoriităților, sortite să trăiască pe acest teritoriu. Ei nu văd — deși se protestează — că țara aceasta fiind totodată și patria milenară a celor cinci milioane de minoritari, aceștia pot fi tratați ca hiloți în propria lor țară.

Astăzi avem datoria de a creia o solidaritate politică între Sași și Ungurl. Fiecare zi își are grozăvia ei, acesta este un îndemn mai mult pentru a nu mai rămânea pasivi",

*

D-l Dozsa Endre ne face impresia că se luptă cu morile de vânt. Minoritatea maghiară nu e asuprită și nici nu are nimeni această intenție. Noi ne simțim mult mai tari decât își închipuie d-l Dozsa și nu simțim nevoia măsurilor barbare ale vechii Ungarii, în care minoritățile erau mai numeroase decât națiunea dominantă . . .

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 45.000 traverse de stejar categoria II-a necesare liniei Hamangia—Tulcea predabile în doua reprise prima repriză de 25.000 bucăti traverse predabile în trei luni de zile de la aprobarea ofertei; iar a doua repriză de 20.000 bucăți traverse predabile în patru luni de zile de la data aprobărei ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți.

Comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru Casa Muncei de la gara de predare la Gara Hamangia, prețl arătat în ofertă fiind considerat pentru traversele franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin poștă astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923, ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei până la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.

3181

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 30.000 bucăți traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Brașov-Nehoiași, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți, comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, prețul arătat în ofertă-fiind considerat pentru traversele predate franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă, astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.

3182

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

TELEGRAME

TRATATIVELE CU RUSIA

Răspunsul României n'a fost redactat

Ziarul „Argus" scrie, ca d-l ministru de externe I. G. Duca a terminat redactarea definitivă a răspunsului României la propunerile ruseşti dela Tiraspol. România face contrapropuneri, mărginindu-se la indicarea bazelor generale sub care acceptă discuţia, adică condiţiuni prealabile *sine qua non*.

„Argus" anunţă, că inexactă ştirea unor ziare, ca delegaţia română a primit împuternicirea să semneze. Aceasta se va întâmpla numai după acceptarea contrapropunerilor româneşti. Delegaţia română părăseşte Capitala Sâmbătă seara, iar Luni la amiază reîncep tratativele la Tiraspol.

Arestarea lui Zeigner, fost prim-ministru al Saxoniei

Berlin. (Rador). Zeigner, fostul ministru şi prim-ministru al Saxoniei a fost arestat, fiind acuzat că în calitate de ministru al justiţiei a primit bani pentru eliberarea arestaţilor.

Sporirea lefurilor funcţionarilor

Bucureşti. (Rader). Ziarul „Dimineaţa" din sursă bine informată, scrie, că ministrul finanţelor a decis să acorde pe cale extrabudgetară sporirea lefurilor funcţionarilor, destinând în acest scop 300 milioane.

Din această sumă vor fi majorate salariile funcţionarilor. Sporurile se vor acorda începând dela 1 Ianuarie şi mai ales vor beneficia de ele profesorii, ofiţerii şi funcţionarii, rămaşi cu lefuri prea mici faţă de cele din 1916.

Desfiinţarea camerei de industrie din Deva

Azi a fost semnat decretul de desfiinţare a camerei de comerţ şi industrie din Deva. pentru judeţele Hunedoara şi Alba de Jos.

Grevă la căile ferate din Turcia

Constantinopol. — In capitala Turciei a isbucnit greva căilor ferate care s'a întins şi în alte părţi ale ţărei. Între greviştі şi trupele guvernuiui au fost ciocniri sângeroase. Trenul Orient-express a fost oprit la Adrianopol fiindcă greviştii au distrus podul peste Arda.

Chestiunea Fiume

Acordul dintre Italia şi Iugoslavia

Belgrad. — Convenţia fiumană prevede că Iugoslavia, în schimbul recunoaşterei administraţiei italiene în Fiume, va primi portul Della şi Baros pentru 99 ani o zonă liberă la Fiume.

Amânarea alegerilor din Grecia

Atena. — *Guvernul a amânat alegerile pentru 9 Decemvrie. Ziarele înregistrează ştirea despre apropiata plecare a regelui, motivată de noua întorsătură a lucrurilor.*

Comemorarea morţii lui Vasile Lucaciu

O iniţiativă laudabilă a studenţilor sătmăreni

Se pare că drumul la nemurire duce în ţara noastră prin suferinţe şi spini. Câţi mari luptători pentru binele neamului, câţi oameni de seamă cari prin geniul lor au dat o strălucire numelui de român, n'au trebuit să cunoască întâiu suferinţa şi numai apoi, după moarte, recunoştinţa neamului, pe care o meritau pe deplin şi în viaţă...

Părintele Lucaciu, aşa numitul „Leu dela Sişeşti", care prin verbul său de bronz a făcut să vibreze şi cea mai rece inimă de român şi care cu extraordinara lui putere de sugestie asupra masselor a contribuit atât de mult la realizarea unităţii politice a neamului, a trebuit să moară uitat de toţi, într'o umilă cameră a unei case streine din Satu-Mare. Cel care a cunoscut umezeala temniţelor ungureşti de la Seghedin şi Vaţ, s'a stins, după ce şi a văzut cu ochii visul pentru care a suferit, uitat aproape şi părăsit.

La 2 Decemvrie se împlineşte un an decând Vasile Lucaciu a murit la Satu-Mare. Cu această ocazie, societatea studenţilor sătmăreni „Junimea Sătmăreană" voieşte să prăznuiască pe marele dispărut. Tinerii studenţi din Satu-Mare au hotărât să bată o placă comemorativă pe casa unde a murit marele luptător naţional. La această pioasă sărbătoare va participa şi dl Octavian Goga, care va rosti o cuvântare. La Careii-Mari, în aceiaşi zi, se va inaugura un liceu de fete care va purta numele dispărutului. La Cluj, aceiaşi societate studenţească va aranja un festival comemorativ, la care se va face amintirea faptelor lui Vasile Lucaciu.

Iniţiativa studenţilor sătmăreni merită toată lauda. Ea este o dovadă că în inimile tinerimei de azi încolţeşte şi sentimentul recunoştinţei, sentiment care este în zilele noastre din ce în ce mai rar.

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER S. A.
SIBIU

Oferă şi livrează promt:
Mori ţărăneşti de 36 şi 42 ţoli pentru 2 perechi de pietre,
Motoare de benzină de 6 HP.
Motoare cu circular pentru tăiat lemne.

Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilatoare.
Trioare,
Maşini pentru prelucrarea lânei.
(Piue, Maşini de scărmănat, Darace, Lup scărmănător, maşini de tors etc.)
3184

Oferte la cerere. Preţuri foarte avantajoase.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

I. TRISKA
Cluj, Str. Şaguna 14.
Cel mai vechiu deposit mare de piane al României-Mare.
Fondat: 1870. Fondat: 1870.
Telefon 419 Telefon

Reprezentantul celor mai renumite fabrici: Förster, Stingl, Wirth
Sa pot comanda: Bösendorfer, Steinweg, Ibach, etc. etc.
Permanent sa afla in magazie in sortiment bogat: Piane şi Pianine
Interprinde: Cu pricepere speciala şi prin experţi săi reparaţii, acordări, spedări. Embalag e şi transportări în vagon.
Scrisori de recomandare şi acte recunoscătoare stău la dispozitie. Furnisorul şi acordatorul Conservatorului de stat, al Operei Naţionale al Institului Marianum şi al tuturori institutelor statului. Lloyd.
3171

Viaţa economică în Ardeal

Lipsa de soda caustica si sare in Ardeal

Ce ne spune d. Blankenberg inspector gennral industrial

S'ar părea că ştirea este cu totul neîntemeiată, dacă nu near veni din loc oficial. Soda caustică care se produce din belşug în Ardeal, lipseşte totuşi pentru nevoile interne. Faptul acesta ni-l comunică d. Blankenberg, inspector general industrial adăugând că cele mai multe fabrici chimice dela noi sunt ameninţate să şi înceteze activitatea dacă nu să iau măsuri hotărâte pentru remedierea acestui rău. Lipsa sodei caustice se datoreşte faptului, că acest produs este liber la export şi că prin abuz, aproape toată cantitatea ce se produce în ţară trece peste graniţă.

Inspectorul industrial din Ardeal a intervenit la Bucureşti, cerând să se reglementeze exportul aşa fel ca să se asigure mai întâiu nevoile interne.

Tot atât de ciudat pare, şi lipsa de sare care se resimste mai ales în Banat. Şi această lipsă se datoreşte exportului.

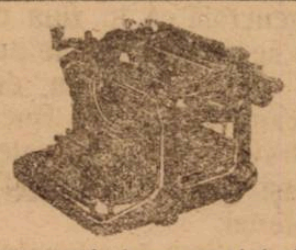

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez l-a

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală, ca Direcţiunea salinei RMS. Uioara va ţinea licitaţie conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice a Statului în ziua de 30 Noembrie 1923, oara 10 a. m. pentru vânzarea a următoarei cantităţi de fer vechi.

Aproximative 20,000 kgr. fer batut
„ 30,000 „ „ turnat (fonta)

Supra oferte nu se primesc.

Ofertele spre afi luate în seamă trebuie insoţite de o garanţie de 10% din preţul oferit.

Direcţiunea Salinei Uioara.

3188

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. No. 951 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Duminecă 25 Noemvrie 1923

SIBIU 27.NOV.923 1 — R CLUJ I. 1541 — 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 6.NOV.923 — 18

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Trecutele alegeri generale în lumina adevărului

Dovada inexactităților cuprinse în afirmațiunile de până acum ale partidului național

Cu prilejul discuției la Adresă, d. dr. Vasile Hâncu, deputat de Târnava Mică, a făcut o largă expunere asupra situației politice din Ardeal. Din bogatul material informativ pe care oratorul l'a pus la dispoziția Camerei pentru a dovedi cât de inexacte sânt toate afirmațiile partidului național, reținem datele pe cari d. dr Hâncu le dă asupra alegerilor generale din Martie 1922. E îndeobște cunoscut că partidul național susține că alegerile generale au fost falsificate, și dacă nicio dovadă nu s'a adus în sprijinul aceste afirmații, partidul național are singurul merit de a o fi popularizat printr'o neobosită repetare. In virtutea acestei nedovedite afirmații, partidul dlui Maniu se complace în situația de a nu participa efectiv la lucrările Parlamentului, de unde parlamentarii takisto-naționali încasează totuși regulat diurnele.

Ori, împotriva pretinsului „furt de urne", inventat de d. Sever Dan, — d. dr Hâncu aduce desmințirea categorică a faptelor. Se știe că cu prilejul validării alegerilor generale, partidul național a afirmat prin d. Hațiegan că alegerea dela Spini, de lângă Blaj, a fost o „nelegiuire guvernamentală". Acolo s'au furat urnele, acolo s'au exercitat în toată amploarea lor presiunile administrației asupra alegătorilor, — cel puțin așa afirma d. Hațiegan, deputat al partidului național.

Dar nici astăzi, după aproape doi ani dela alegeri, partidul național n'a putut face dovada de fapt asupra nici unei dintre ilegalitățile afirmate de oamenii săi. Din potrivă, cu cât guvernul a avut mai mult răgaz pentru cercetarea faptelor, cu atâta s'au putut aduce mai multe dovezi protivnice afirmațiilor partidului național. Astfel d. dr Hâncu povestește în discursul său, cum s'au petrecut faptele în trecutele alegeri generale. Reproducem întocmai această povestire, pentrucă ea constitue un document prețios, confirmat prin tăcere de toți deputații partidului național prezenți în acea ședință a Camerei.

D. dr Hâncu a spus:

„In alegerile dela Târnava Mică, am căzut fără să vreau ca bărbat de încredere la secția de vot din Spini, care este aproape de Blaj, și care este focarul naționalismului, iar din partea partidului național erau bărbați de încredere, doi preoți bătrâni, pe care îi cunoșteam destul de bine și cu care aveam legături prietenești dinainte. In tot decursul alegerilor s'a procedat în mod foarte normal și de câteori veneau câte 10—15 alegători fără ca să aibe țidulă, mă întrebau ce zic; și le-am spus: dacă d-voastră îi luați pe conștiință că sunt aceia cari sunt trecuți în listă, să le dați voe să voteze. La ora 6 m'au întrebat, ce facem. Am spus: sunt gata să scrutăm, dacă voiți trecând peste orice lege. Mi-au spus: nu, pentru că mai sunt încă alegători cari trebue să vie mâine. La ora 6 din partea lor s'a ferecat urna cu nu știu câte lanțuri și cu sigilii și s'a pus pe masă; s'a pus lampă lângă urnă, s'a bătut ușile și ferestrele cu cue, și s'au sigilat cu 20 de sigilii. Ce se întâmplă? Am pus pe plutonier la ușe, câte un soldat la fiecare ferastră, și din partea lor le-am spus să caute 3, 4 oameni de încredere, pe care să-i pue în apropiere, numai să nu se îmbete, ca să nu se strice ferestrele, pentru că altfel s'ar anula voturile. A doua zi, am venit dela Sân-Martin, am găsit în stradă comisiunea cu care am mers în localul de vot, au adus toate lunetele și microscoapele, au examinat tot au găsit urna în cea mai perfectă rânduială, au stins lampa, și au vrut să desfacă urna. Le-am spus: nu; vă mai dau încă o jumătate de ceas să o mai vizitați, pentru ca pe urmă să nu ni se aducă vre-o acuză."

Procesul verbal semnat de oamenii de încredere ai partidului național la 7 Martie 1922, confirmă datele dlui Hâncu. Este prin urmare explicabilă tăcerea cu care au ascultat parlamentarii takisto-naționali această categorică desmințire. Aceasta însă nu înseamnă că partidul național va înceta să vorbească și de acum înainte de furtul urnelor.

Serbătorirea zilei de 1 Decembrie

La 1 Decembrie se împlinesc cinci ani de când s'a ținut la Alba-Iulia măreața adunare, în care s'a proclamat unirea Ardealului cu Vechiul Regat. Ministerul Instrucției și cel de Interne au dat ordine, tuturor autorităților și instituțiilor pentru sărbătorirea oficială a acestui măreț act.

Se vor aranja pretutindeni festivaluri și mari serbări public.

Conferințele ca mijloc de răspândire a culturii

Se știe că înainte de războiu conferințele erau foarte puțin cercetate. In fața unei săli aproape goale conferențiarul își expunea subiectul, trist că după o alergătură de o săptămână care l ostenise mai mult decât compunerea conferinței, nu reușise să adune un auditoriu mai numeros. Acum după războiu lucrurile par a se fi schimbat. Conferințele au ajuns să fie foarte populate și succesul lor merge sporind din zi în zi.

La București, anul trecut ca și anul acesta, s'au ținut o sumedenie de conferințe cu subiecte foarte variate; tratând chestiuni cari altădată erau disprețuite și totdeauna sălile au fost pline.

Dar nu numai în Capitală ci pretutindeni, până în cele mai mici orașe de provincie, interesul pentru acest fel de manifestări culturale a crescut considerabil.

In aceiași vreme, însă, cartea trece printr'o criză puternică. Se citește foarte puțin și nici un simptom de îndreptare nu se arată. Cum se face dar că în timp ce cartea este atât de puțin căutată, conferințele se bucură de un succes din ce în ce mai accentuat?

Explicația acestui fapt o găsim în starea de spirit pe care a creiat-o războiul și consecințele lui. Trăim astăzi cu sufletul încărcat de o neliniște inexplicabilă. Avem mereu sentimentul că ne pândește o nouă catastrofă. Am eșit din războiu speriați și n'am isbutit să ne reculegem încă. Totul ni-se pare provizoriu. Panica prin care am trecut, a lăsat urme adânci. Ne este teamă să rămânem singuri și căutăm prin toate mijloacele tovărășii. Or această stare de neliniște și groază de singurătate sunt elemente sufletești cari nu pot decât să fie potrivnice lecturii care cere solitudine și meditațiune. Iată de ce astăzi se citește mai puțin decât înainte de războiu. Nevoia de a se cultiva o simțim însă tot atât de puternic, și ea cere pentru a fi satisfăcută mijloace spectaculoase cari să învingă sentimentul de neliniște și teama de singurătate. Și conferințele ne oferă aceste mijloace. Instructive, ele sunt în acelaș timp și spectaculoase. Se cuvin deci încurajate, fiindcă sunt un foarte eficace mijloc pentru răspândirea culturii. Savanții, profesorii, oamenii politici și în general toți intelectualii, înțelegând spiritul vremii, sunt datori să răspândească ideile și cunoștințele lor prin conferințe. Ei înlesnesc astfel împrăștierea culturii în masse, într'o vreme când cartea nu este în stare să realizeze această operă.

Mișcarea separatistă din Rhenania

Chestiunea renană nu e un produs francez

Mișcarea separatistă renană interesează din ce în ce mai mult opinia publică, de când ea s'a întins în toate regiunile Rhenaniei și chiar în Ruhr.

Mult timp presa germană a reprezentat o ca lipsită de orice importanță și chiar cele mai multe ziare franceze au fost de aceiaș părere.

Șefii separatiști erau descriși ca niște generali fără armată, neavând alt sprijin decât a câtorva aventurieri, utopiști, ambițioși sau trădători — după presa germană.

Pe de altă parte, atât presa germană naționalistă cât și o mare parte din presa engleză au insinuat că mișcarea separatistă renană, de origină cu totul artificială, ar fi fost creiată de Franța, care ar fi cheltuit însemnate sume de bani pentru întreținerea ei. Aceasta nu era însă decât o calomnie răspândită de propaganda germană pentru a arăta că Franța ar avea tendințe imperialiste.

De fapt însă, sentimentul național renan există cu mult înaintea războiului în această provincie încorporată cu forța la Prusia. Il găsim în aproape fiecare pagină a marelui renan Heine.

Când tinerii recruți renani plecau să-și facă serviciul militar ziceau: „Plecăm la Prusieni", lăsând să se înțeleagă că singura legătură față de Prusia era serviciul militar obligător.

Rezoluțiile luate la meetingul popular renan din Martie 1919

Sfârșitul tragic al războiului a reînviat veleitățile de independență ale Renanilor și la 7 Martie 1919 spune ziarul „Das Freie Rheinland", în sala de ședințe a marelui ziar „Gazeta populară din Colonia" a avut loc o adunare, de fruntași renani, care a votat o rezoluție, adoptată apoi la 10 Martie printr'un mare meeting popular ținut la cazinoul din Colonia și în care s'a decis ca:

„Renania, Nassau și Hessa renană să formeze un stat omogen. Palatinatul renan, Westfalia și Oldenburgul să fie alipite acestora.

Suntem convinși că prin aceasta noi clădim o punte de pace între națiuni zicea rezoluția:

„Unirea țărilor Rinuiul, după libera lor voință va fi o „republică a păcii," Ea oferă garanția necesară pentru pacea Europei, formează o barieră contra torentului bolșevist și asigură relațiunile paeilice între Vest și Est."

„Gazetta populară din Colonia" a publicat acest apel la 11 Martie 1921, publicația era semnată de „Comitetul pentru un plebiscit în favoarea creiărei Republicei germane de Vest." El poartă semnăturile tuturor oamenilor de seamă din Renunia, printre care și pe acea a drului Dorten, care a rămas credincios mișcărei.

După primele alegeri făcute pentru parlamentul german, a avut deasemeni loc o întrunire între primarii orașelor și deputații renani, adoptându-se în unanimitate o decizie prin care s'a numit, pentru elaborarea planurilor privitoare la creiarea unei republici germane de vest, un comitet compus din: primarul orașului Cologne, Adenauer și deputații renani: Kaas, Hess, Schmittmann, Trimborn, Meerfeld, Sollman (actualul ministru de Interne al Reichului și unul de adversarii cei mai ireductibili ai mișcărei separatiste renane), Falk și Weidmann.

Toate partidele politice erau reprezentate în acest comitet și la votul unanim al reprezentanților renani, ziarul din Colonia citează la acea dată numele a nu mai puțin de 34 membri ai dietei prusiene și 25 deputați din parlamentul german.

Singura deosebire e că evoluția condițiilor de existență ale Germaniei și experiența timpului au arătat că Renania în loc de o autonomie în cadrele Reichului german are nevoe astăzi de o independență completă, care să-i dea putința să trăiască prin propriile ei mijloace, la adăpost de orice tendințe de centralizare venite de la Berlin sau din orlcare altă parte a Germaniei.

Presa de opoziție și valuta

In ultimul timp valuta noastră a încercat o ridicare sensibilă. Nu vom face aci o expunere a cauzelor cari determină aceas ă ridicare a valorii leului. Voim să relevăm însă, în legătură cu acest fapt, neseriozitatea cu care presa de opoziție discută chestiunea valutară. Puse în fața acestei ridicări a valutei naționale, ziarele de opoziție publică articole prin care se străduesc să dovedească opiniei publice că ridicarea leului este o adevărată nenorocire pentru viața economică și financiară a țării Tot aceleași ziare, au scris acum câteva luni când leul înregistrase o scădere în valoarea sa pe piața mondială, că mergem spre dezastru. Iar într'o vreme când moneda noastră păru stabilizată, aceeași presă înjura guvernul că nu face nimic pentru a spori valoarea leului. Iată, dar, cum față de problema valutară gazetele de opoziție, începând cu „Lupta" și sfârșind cu „Patria" au avut trei opinii cari se bat cap în cap. Stabilizarea monedei nu le mulțumește, scăderea ei le desperează, iar ridicarea ei le supără. Înțeleagă, cine poate, cum vor aceste democratice și îndepedente organe de publicitate să se rezolve problema valutei noastre. Noi nu putem vedea în aceste contrazicer i decât tota la lipsă de seriozitate, de bună credință și de pricepere cu care „anumita presă" înțelege să trateze chestiunile de a căror rezolvire depinde ameliorarea și consolidarea vieții economice a țării.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 TELEFON 999. (2725-2)

Conferinţele „Astrei"

„Doi umanişti români" din secolul XVI.

Conferinţa dlui Prof. dr. I. Lupaş

D-l Secretar general al „Astrei" a citit aseară în faţa unui public numeros în sala IV a Universităţii, conferinţa d-lui prof. I. Lupaş „Doi humanişti români din secolul XVI".

După ce într'o lărgă introducere se evocă starea politică şi religioasă din secolul XVI în Imperiul Habsburgic, ni se desprinde din cadrul acelei epoci figurile măreţe a doi români care au jucat un rol covârşitor în luptele politice şi culturale din Ardeal.

Nicolae Ola este unul din patru copii a lui Sava Ola refugiat din Muntenia la Sibiu şi apoi stabilit la Orăştie în 1505 ca jude al oraşului, unde se căsătoreşte cu fiica baronului Aussar.

Fiul său, Nicolae Ola, la 1522 ajunge canonic, iar la 1542 este numit secretar al guvernatorului Ferdinand de Habsburg, pentru ca după cinci ani în această demnitate să fie ales episcop la Târnava, unde în 1556 înfiinţează primul seminar.

Pentru meritele sale excepţionale şi pentru devotamentul ce l-a avut faţă de Ferdinand în totdeauna, acesta îi dă titlul de baron la 1558, iar la 1562 ajunge locţiitor al guvernatorului Transilvaniei. Moare în anul 1568 şi este înmormântat la Bratislava.

Acest devotat sfetnic al lui Ferdinand de Habsburg, descendent al Drăculeştilor din Muntenia şi un strănepot al lui Matei Corvin de Huniadi, s'a devotat cu totul studiului, scriind lucrări de o mare valoare culturală şi întreţinând legături de prietenie cu toţi intelectualii şi învăţaţii secolului său, printre care cu Erasmus din Rotterdam, Ursinus Velius, Paulus Iovius şi alţii. A scris poezii în limba latină „Hungaria", o lucrare de o înaltă valoare etnografică asupra regiunilor locuite de Români, unde vorbeşte în termeni elogioşi despre calităţile şi însuşirile acestui popor.

Prin stilul de varietatea imaginelor poate fi pus alături de istoricii latini.

Un alt român care a jucat un rol important în acele timpuri, mai mult din punct de vedere politic, Mihai Valahul, zis Czaki, născut înainte de anul 1500 din-tr'o veche familie românească din Bihor, inobilată cu titlul de cavaleri încă de pela 1200.

Acesta face studii strălucite la Cracovia iar la 1543 este numit protopop în Crasna, iar la 1850, e luat în serviciul principesei Isabela, guvernatoarea Ardealului, ca secretar şi educator al fiului ei Sigismund. La 1551 Isabela părăsind Ardealul, Mihail Valahul pleacă împreună cu ea în Polonia unde stă până la 1556, când se înapoiază în Transilvania, iar la 1558 este trimis la Curtea din Viena pentru mijlocirea căsătoriei lui Sigismund cu fiica lui Maximilian. El a fost acela care a avut însărcinarea de a pedepsi pe S şi pentru revolta încercată contra Statului habsburgic în anul 1561. La 1564 rămâne ca locţiitor al guvernatorului Transilvaniei, de oarece Sigismund plecase la războiu contra lui Maximilian.

In 1572 moare sărac, fără a fi putut da socoteală de fondurile administrate un mare politician pentru epoca sa şi aproape tot timpul Guvernării Ardealului de către Sigismund, destinele acestei provincii au fost numai în mâna lui.

El a fost acela care a dat bani pentru traducerea bibliei în limba maghiară, fiindcă toată viaţa a fost un mare sprijinitor al luteranismului în Transilvania, fără ca prin aceasta să fi căutat a asupri celelalte religiuni, ceace denotă un spirit luminat şi tolerant pentru acele vremuri de frământări şi lupte religioase.

Festivalul Presei la Alba-Iulia

Miercuri, 21 Noemvrie a avut loc la Alba-Iulia un festival. Dat de Sindicatul Presei Române din Ardeal. Publicul a ţinut să ia parte în număr mare, încurajând astfel nobilele străduinţi ale Sindicatului de a crea un Cămin al gazetarilor.

Doamnele şi domnişoarele din Alba-Iulia au făcut tot posibilul pentru reuşita festivalului. Indeosebi se cuvine recunoştinţă dnei prefect Velican, dnei Comănescu şi dnei colonel Filimon, care au colecţionat obiecte pentru tombolă precum şi o însemnată sumă de bani. Dna Stoica şi doamnele din „Reuniunea femeilor române" au pregătit un bufet copios, iar sumele încasate au fost date Sindicatului.

In urma concursului dat de societatea românească din Alba-Iulia, festivalul presei a avut o reuşită morală şi materială neaşteptată. S'ar cuveni să mulţumim pentru aceasta fiecărei dne ori dre aparte, dar lipsa de spaţiu nu ne îngăduie să le înşirăm numele. Totuşi nu putem lăsa neamintit numele drăgălaşei, dre Elena Ţirlea care a acompaniat la piano, în mod minunat, pe artiştii operei ciujene cari şi-au dat concursul.

Programul serii s'a compus din câteva arii din „Tosca" şi „Carmen" precum şi din câteva cântece româneşti cântate de dna Sudeţeanu dela Opera din Cluj Dl Ionel Crişan a cântat câteve balade poporale. Dra Ţirle a excelat cu un solo de piano.

Dl Ion Agârbiceanu a ţinut o frumoasă conferinţă. Dsa a vorbit despre „Criza de ideal" în care se zbate neamul nostru după războiu. Acestei crize de ideal se datoresc micile patimi cari ne sfâşie. Conferenţiarul a încheiat prin a arăta ca noul ideal trebuie să fie desăvârşirea prin cultură a unirei şi ridicarea poporului la nivelul popoarelor culte. Conferenţiarul a fost viu aplaudat.

INFORMAŢII.

— **Inmormântarea lui Iulian Pop.** *Mâine după prânz la orele 2 va avea loc înmormântarea regretatului Dr. Iulian Pop, primuul primar român al Clujului.*

Vor lua parte la aceastâ tristă ceremonie reprezentaţii tuturor autorităţilor clujene, reprezentanţii tuturor societăţilor culturale şi profesionale din Cluj din care Dr. Iulian Pop a făcut parte.

Din partea primăriei va vorbi d-l consilier Moga, iar din partea advocaţilor d-l Tămaş.

— **Societatea „Iubitorilor Naturii"** aduce la cunoştinţa membrilor săi precum şi On. public că în 25 l. c. Duminecă seara la orele 5 şi jum. va aranja o conferinţă cu proecţiuni, în sala Inst. Pasteur (Str. Pasteur 6), cu care ocazie d-l profesor univ. *Dr. Iuliu Haţiegan* va vorbi în limba română despre: *„Ce trebuie ştiut despre boalele pulmonare"*, iar d-l prof. *Dr. Daniel Konradi* dir. „Salvării" în limba maghiară despre: *Modul de viaţă al muncitorului şi tuberculoza"*. Intrarea gratis. Rugăm onoratul public să nu lipsească dela această importantă şi instructivă conferinţă.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— *Salonul de manichiur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

Covor Smirna veritabil, foarte frumos, mare 3·50×4·50 m eftim de vânzare la magazinul *Horosz* Piaţa Unirei.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

Caut post birou în Cluj fiind contabilă autorizată şi stenodactilografă de prezent în Bucureşti ştiind perfect româna-franceza-germana având studii Comerciale din Berlin. Scrieţi Domnişoara A. Berger, Calea Regele Ferdinand Nr. 51, I. 7.

— La bodega Central din Piaţa Unirei se găsesc cele mai bune aperitive (ca în vechiul regat). Preţurile sunt mai ieftine decât oriunde.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

✝ Dr. Iulian Pop

Primul primar român al Clujului

Clujul românesc îndoliat plânge astăzi moartea prematură a primului său primar român.

Dr Iulian Pop moare în vârstă de 44 ani, lăsând în urma sa o activitate bogată şi amintirea unui suflet bun. Peste două decenii el a fost unul dintre conducătorii de seamă ai vieţei româneşti în Bistriţa, unde s'a stabilit în anul 1902. Preşedinte al „Reuniunei de Cântări", el a organizat unul dintre cele mai bune coruri din Ardeal. Membru fondator al „Astrei" el a participat deaproape la activitatea culturală a acestei instituţiuni, fiind unul dintre cei mai buni conferenţiari ai ei. Tot în Bistriţa el a întemeiat banca „Coroana" prin care a sprijinit toate acţiunile culturale româneşti. Ca preşedinte al secţiei „Societăţi pentru fondul de teatru român" el a servit şi această societate cu toate însuşirile sale de neobosit animator al vieţei culturale din oraşul şi judeţul său.

Evenimentul Unirei l-a găsit în Cluj ca ofiţer al Regimentului 63 de infanterie format numai din români. In această calitate, la isbucnirea revoluţiei, el a împiedecat disolvarea regimentului său şi împreună cu camarazii săi de arme şi cu fruntaşii români ai Clujului a organizat primele gărzi naţionale, pe care s'a rezimat resistenţa românească împotriva ungurilor şi a secuilor şi cu ajutorul cărora la făcut posibilă preluarea imperiului în mod paşnic.

La 19 Ianuarie 1919, a fost numit primar al Clujului, în care calitate i-a fost dat să pue cele dintâi temelii ale operei de românizare a acestui oraş, lucrând totdeauna în bună înţelegere cu fruntaşii români ciujeni. Unul din marile lui merite în această direcţie, rămâne fără îndoială organizarea serviciilor orăşeneşti pe care le-a găsit descomplectate prin plecarea în masă a funcţionarilor unguri. Pentru aceasta, mulţumită firei sale cumpătate şi împăciuitoare, el a ştiut să şi asigure concursul tuturor elementelor româneşti.

Pe lângă activitatea desfăşurată în chestiunele de gospodărie orăşănească, dr Iulian Pop a găsit timp şi energie pentru a conlucra în sânul tuturor societăţilor culturale şi filantropice din localitate. De aceia moartea dr Iulian Pop a trezit regrete adânci în toate straturile sociale ale Clujului fără deosebire de naţionalitate.

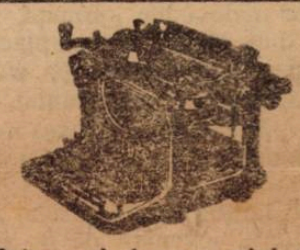

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

„Maşini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"

2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE A R A D. 29723

Infăptuirea reformei agrare în Ardeal

Improprietărirea sătenilor din com. Chizeni (Solnoc-Dobâca)

Seria împroprietăririlor din Ardeal își urmează drumul, punând pe săteni în posesia pământului atâta vreme dorit. Aceste împroprietăriri, se deosebesc între ele, unele făcându-se sub forța legei, altele fiind făcute voinței libere a proprietarilor, cu dragoste de țărănime.

Improprietărirea săvârșită la 21 Noemvrie 1923, este una din aceste din urmă și ea evidențiază odată mai mult dragostea și mărinimia față de săteni a domnului Dr. Teodor Mihali și a soției sale doamna Eleftera Dr. Teodor Mihali.

Timpul frumos, mulțimea și însuflețirea generală, au dat un aspect de sărbătoare, împroprietărirei din pitoreasca comună Chizeni, unde proprietarul își are una din locuințe.

Comuna aceasta e așezată pe malul stâng al râului Someș, predominând valea deschisă a apei, cu vederi înspre satele Rus, Glod, Bârsău și Fodora-română. Satul e așezat pe proprietate, e înzestrat cu o biserică

Improprietărirea sătenilor din Chizeni
Tragerea primei brazde

de către proprietar, și s'a format în mare parte chiar cu ajutorul material al proprietărilor.

Solemnitatea împroprietărirei

Serviciul divin. Cuvântările

Improprietărirea, deși făcută numai pentru locuitorii comunei Chizeni, a atras totuși pe toți locuitorii comunelor vecine, cari în haine de sărbătoare, cu conducători și drapele, au ținut să fie de față și să ia și ei parte la bucuria Chizenilor.

De asemenea n'au lipsit dela festivitate, intelectualii din jur cu reprezentanții și șefii autorităților județene și de plasă.

Dl Prefect al județului Dr. Ioan Prodan a avut onoarea a prezida și reprezenta guvernul la această sărbătoare, însoțit fiind de dl Eugen P. Podoabă, consilier agricol al județului, organizatorul și reprezentantul Ministerului de agricultură.

După ce s'au complectat toate formele legale din partea reprezentanților oficiali ai Casei împroprietăririlor, a urmat un impunător serviciu divin, oficiat de mai mulți preoți, în localul frumoasei biserici din comună.

După împroprietărire
Asistența adunată la locuința dlui Dr. Th. Mihali

Preotul Filipan, în cuvinte bine alese a arătat, cel dintâi, credincioșilor, mulțumirea pe care poporul trebue s'o aibă față de astfel de fapte.

De aici s'a trecut pe teren, unde într'un pavilon amenajat special, a început seria cuvântărilor îndemnătoare de înfrățire și muncă.

A luat cuvântul Dl judecător Dr. Ștefan Berariu, președinte al Comisiunei de expropriere și împroprietărire al ocolului Ileanda-Mare, cetind hotărârile de expropriere și împroprietărire.

După dsa, dl Prefect într'o expunere clară a arătat menirea neamului în prezent și viitor și datorită poporenilor față de țară și pământ.

Dl dr. Cheresteș, președintele Tribunalului, care în cuvinte calde a legat serbarea cu localitatea și faptele trecute ale neamului, la care a contribit atât de mult familia Dr. Th. Mihali.

Tragerea primei brazde. Cuvântul de mulțumire al săteanului Traian Mureșanu

La ora 12 se trage brazda de veci în primul lot al invalidului Nicolae Pintea, prinzând de coarne fostul și noul proprietar cu d-l Prefect, în timp ce mulțimea ovaționa, iar muzica cânta „Pe al nostru Steag".

In momentele aceste înălțătoare, a răspuns săteanul Traian Mureșanu, care în numele sătenilor a mulțumit d-lui Prefect și d-lui Mihali pentru pământul dat, asigurând în numele locuitorilor din comună pe reprezentanții guvernului de toată recunoștința și devotamentul lor.

A răspuns din nou d-l Prefect, apoi d-l Dr. Theodor Mihali, care a legat vremurile din copilărie cu vremurile fericite de acum, la cari s'a putut ajunge numai prin dragoste de țară și credință de rege. Cuvântarea d-lui Dr. Th. Mihali așa a fost îndelung aplaudată iar mulți bătrâni lăcrămau

Cu acestea, partea oficioasă fiind terminată, cei prezenți și sătenii au trecut la curte, unde s'a servit gustări și băuturi. In cântecele lăutarilor sătenii au petrecut până seara, când toți voioși, s'au îndreptat spre casele lor.

O alarma nejustificata

„Patria" în apărarea tricolorului

Așa, din senin, organului local al partidului național i s'a năzărit că prestigiul tricolorului ar fi amenințat la Cluj prin abusul care s'ar face cu arborarea lui fără rost. In numărul de aseară, sub titlul: „Entusiasm și tricolor din ordin", el înșiră miniștrii cu prilejul vizitei cărora autoritățile ar fi dat ordin să se arboreze tricolorul și între acești miniștri îi vedem numărați și pe dnii Tătărăscu și Lapedatu.

Este adevărat că în primii ani după unire și mai ales sub guvernul Averescu, autoritățile din Cluj invitau populația orașului să arboreze tricolorul ori de câte ori se anunță vizita unui ministru. Lucrul poate fi condamnat dar poate fi și justificat. Fiind oarecum în anii de miere ai Unirii și Ardealului fiindu-i întâia oară dat să vadă miniștrii români, visita unui ministru era atunci, ori ce ar zice „Patria", și un prilej de sărbătoare pentru populația românească de aici. Iar, în ce privește minoritățile, era necesar, cel puțin atunci, ca vizita unui ministru să fie înconjurată de oarecare fast.

Aceasta, pentru a întări autoritatea statului român și pentru a deprinde minoritățile cu gândul că stăpânirea românească în aceste locuri nu este un provizorat, — așa cum erau dispuse să creadă atunci. Că „Patriei" nu-i place să vadă miniștrii decât atunci când ei sunt din partidul național, — aceasta este o chestie care o privește numai pe ea. Pentru lumea cealaltă însă, un ministru, ori din ce partid ar fi, reprezintă statul român, și nu e, credem, nici un păcat dacă vizitei lui i se dă de autorități cel puțin tot atâta însemnătate câtă își dădeau singuri membrii Consiliului Dirigent.

„Patria" însă se alarmează din senin, ca să nu zicem că minte cu nerușinare, când spune că tricolorul ar fi fost arborat la Cluj și cu prilejul vizitelor recente ale d-lor Tătărăscu și Lapedatu. La nici una din aceste vizite, tricolorul n'a fost înălțat, autoritățile primind anume și ordine în acest sens.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Propaganda iredentistă maghiară în jud. Cojocna

O serie de grave constatări făcute de dl Prefect prin diferite comune ale județului Cojocna

Este în adevăr și absurdă și revoltătoare acțiunea unor funcționari administrativi inferiori, din jud. Cojocna, de naționalitate maghiară, cari nici până azi n'au renunțat la propaganda lor iredentistă.

După cazul în adevăr șiidător petrecut în comuna Tiurea din județul nostru unde tatăl lui Bela Kuhn și-a permis îndrăzneala să afișeze pe gardurile comunei și pe ușile secretariatului o ordonanță a ministerului de interne maghiar, azi aducem la cunoștința publicului alte cazuri tot atât de grave.

In ultima inspecție pe care energicul prefect de județ, dnul Mureșianu, a făcut'o prin mai multe comune din județ. Dsa a constatat următoarele:

In biserica reformată din comuna Chintău se găseste un mare candelabru în formă de spic de grâu.

Acest candelabru a fost găsit de către dl Prefect Mureșianu înfășurat în întregime în tricolorul maghiar pe care preotul îl pomenea cu sfințenie în toate predicile lui trezind astfel în sufletele credincioșilor speranța restabilirei vechei Ungarii. Dl Prefect a dispus imediata confiscare a tricolorului maghiar considerând gestul preotului ca o sfidare la adresa statului român.

De remercat că acest tricolor se găsea pe candelabru, încă din 1919 și nici o autoritate comunală din Cintău n'a găsit cu cale să'l confisce. Preotul a fost pus sub supraveghere.

Mai mult decât atât, pe clădirea secretariatului din Chintău au fost găsite de dl Prefect și inscripții maghiare iredente. Acest secretar a fost aspru pedepsit.

In comuna Baciu, dl Prefect a constatat că atât la hore cât și în cârciume, locuitorii maghiari cântau fără nici o jenă cântece maghiare prin care se rugau lui Dumnezeu pentru reînvierea Ungariei și în care insultau statul român.

La Babuț — sat românesc — în casa primarului, dl Prefect a găsit atârnate pe pereți farfurii pe fundul cărora scria: „Éljen a magyar nemzet" (trăiască națiunea maghiară) și: „Dumnezeu să ajute Ungariei". Farfuriile acestea au fost confiscate și primarul pedepsit.

La Buda-Veche, notarul Eiger a tolerat ca ferestrele bisericei ungurești din loc să fie împodobite cu tricolorul maghiar. iar deasupra ferestrelor să fie așezată pajura maghiară. Notarul a fost destituit având și alte fapte de acestea la activul său.

In urma celor constatate, dl Prefect a trimis un ordin circular tuturor pretorilor din județ prin care îi face personal responzabili dacă vor mai tolera în plășile lor lucruri ca cele constatate de d sa.

Și din a treia iobăgie a scăpat poporul român

In întreaga Românie s'au împărțit aproape 10 milioane jugăre de pământ

Sub acest titlu, excelenta foae pentru popor, „Lumina Satelor" din Sibiu, publică în ultimul număr articolul de mai jos, care vădește, o dată mai mult, ce fericite roade a adus împroprietărirea în lumea satelor noastre.

„In Sfatul țării dela București, ajungând vorba despre împărțirea moșiilor, ministrul acestor afacerii Al. Constantinescu, a arătat că Reforma Agrară a împărțit în Vechiul Regat 2 milioane și jumătate hectare de pământ (cam 4 milioane și jumătate de jugăre); în Ardeal s'au expropriat și stau sub împărțire 6400 de moșii cu o întindere de 2 milioane și 200 mii de jugăre; în Bucovina s'au împărțit 200 mii de jugăre, iar în Basarabia peste 3 milione. Adecă cu totul, în întreagă țară s'au trecut și se vor trece în stăpânirea de veci a plugarilor români aproape 10 milioane de jugăre de pământ. Adevărat că în jurul împărțirii moșiilor s'au făcut pe alocurea unele nedreptăți mai mici sau mai mari dar nu se poate tăgădui adevărul și faptul că Reforma cea mare de fapt s'a și înfăptuit. Făgăduința ce a făcut'o bunul și viteazul nostru Rege în vremea războiului, s'a împlinit.

Această veste este de cea mai mare însemnătate pentru țara și neamul nostru. Poporul nostru scapă acum din a treia iobăgie. Cea dintâi a fost cea cu robotă din vremile bătrânilor, a doua a fost iobăgia cea politică ce ne-a ținut pe noi ardelenii, basarabenii și bucovinenii sub împărați streini, iar a treia iobăgie din care scapă poporul român acum e cea economică în care poporul român veacuri deadrândul a stropit cu sudorile muncii sale un pământ ce nu era a lui, ci a boierului. Aceasă iobăgie a fost cea mai lungă și cea mai grea și numai jertfele războiului celui mare au putut o șterge.

Roadele binecuvântate ale scăpării poporului român și din cea din urmă iobăgie nu vor întârzia să se arete. Ele și încep a se arăta. Umblând astăvară prin câmpia Ardealului am văzut un lucru îmbucurător. Jidovii cari se cuibaseră foarte mult prin acele părți acum încep a și lua catrafusele și satele încep a se curăți de ei. Este și lucrul acesta un semn vădit că poporul s'a întărit și se întărește prin Reforma Agrară și în măsură ce poporul se întărește economicește, jidovul fuge pentrucă el se poate opri stui și se poate îmbogăți numai acolo unde Românul trăește în sărăcie și în întunerec.

Dar cea mai binecuvântată urmare a Reformei Agrare va fi aceea că cele 10 milioane de jugăre vor lega de glie sute de mii de Români plugari. „E legat cu sânge pământul de popor" a zis un poet de al nostru și Reforma Agrară întărește și mai mult această legătură de sânge. Cine și are și cine-și capătă moșioara lui, va fi gata să și o și apere oricând cu viața și sângele său împotriva dușmanilor cari s'ar ridica să ne fure iarăși țara și pământul.

Să trăiți plugarilor! Domnul să vă dea spor la muncă, sănătate și ajutor să puteți folosi cu pace și bucurie moșioara ce vi s'a dat".

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

THE ROYAL MAILLINES

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

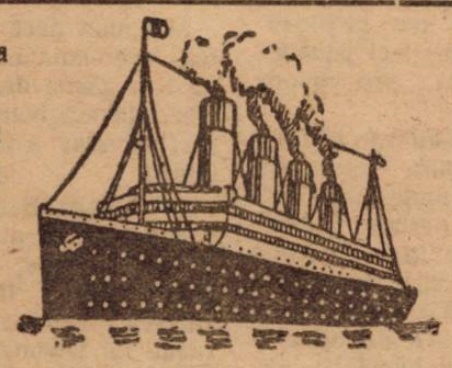

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel
New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg,
Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana“.

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon Interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eôecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu, fata nu mai este urata.

Kaiser-Borax

face fata alba si moale. 2474-3

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Recomandăm cu ocazia postului de Crăciun 3168

care să începe in 25 l. c. uleiu de bostan (dovleac), floarea soarelui şi cânepă presate de noi

Vindem pe preţuri curente şi eftine arătând muştră atât noi cât şi reprezentantul nostru:

Boskovitz Lajos
Cluj. Telefon 459.

Fabrica de Uliuri Aradană Soc. pe Actii Arad. o Telefon 135.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*

2744-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Te efon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.

Expoziţiile de blănuri permanentă. Totfelul de priel pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor în preturi.

Fabrica de articole de metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi te sale.

TELEGRAME

Consiliul de miniștri de ieri

Stabilirea noului regim economic al țărei

Ieri la orele 9 s'a ținut în Capitală un important consiliu de miniștri. D-l ministru Tancred Constantinescu a prezentat soluțiile propuse de consiliul economic relative la libertatea exportului. Consiliul a discutat numai noul regim al petrolului, propunându-se libertatea comerțului intern și libertatea exportului. Intrucât d-l Tancred Constantinescu trebuia să plece la Palat spre a lucra cu Suveranul, Consiliul a amânat discuția acestei pentru azi, când se va stabili regimul lemnelor, uleiurilor și zahărului.

Consiliul va întocmi un jurnul prin care se va stabili noul regim economic al țărei, după care comisiunea vamală superioară va stabili taxele de export pentru fiecare categorie.

Tot în Consiliul de ieri, dl ministru Al. Constantinescu a expus principiile generale ale legei de expropriere în Cadrilater, unde legea Vechiului Regat nu a fost aplicată.

In amintirea lui Eminescu

Propunerea societății „Româ-nia-Junâ" din Viena

Societatea Academică „România-Jună" din Viena, care a numărat printre membrii ei pe veci neuitatul și genialul M. Eminescu, a făcut următoarea propunere scrisă adresată domnului Al. Lepădatu, ministrul artelor:

„Noi cei dela „România-Jună", vechea societate academică din Capitala foștilor Habsburgi, îndeplinim o datorie de pietate românească, rugându-vă să binevoiți a aproba ca ziua de Florii să fie declarată zi națională și să fie închinată celui mai mare poet și cântăreț al nostru, sărbătorind pe Mihail Eminescu.

Această sărbătorire va fi în toate școlile și instituțiunile de cultură pe întreg teritoriul României întregite, ca un simbol al unității noastre sufletești.

Un astfel de început de calendar cultural și în țara noastră va fi nu numai un act de pietate dar și un prilej fericit de crearea unei cunoștinți culturale atât de necesară pentru România democrată de azi".

Aceiași propunere a fost adresată deputaților și senatorilor.

r Inspirația este fericită și ealizarea propunerii făcute de „România-Jună" suntem siguri că nu va întârzia.

Răspuns la o calomnie

Sub titlul „Exploatarea nevoiașilor" a apărut în ziarul săptămânal local „Clujul" cu Nr. 33 de sub conducerea dlui Alex. Anca un articol în care mi-se aduce învinuiri închipuite. In ceeace privește activitatea mea profesională și situația mea în asociațiile negustorești din Cluj. La toate cele scrise nu răspund decât că sunt simple calomnii. Deasemenea mai declar că am cerut satisfacție pe cale judecătorească, dar până atunci consider de calomniator ordinar pe autorul articolului.

Victor Iliescu, proprietarul Casei de bancă și împrumut pe amanet.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

(fost Universității)

Duminecă, 25 Novembrie

Lucreția Borgia. Seria II

Monumentală dramă istorică în 6 acte, după romanul măreț a lui Harry Streff. In rolurile principale: Liane Haid, Conrad Weidt, Anita Berber, Tibor Lubinszky. Orgiile și ororile curței papale a lui (Borgia) Alexandru al IV-lea. Un film fără pereche de pitoresc și încântător.

Luni, 26 Noemvrie

Elga sau Memoriile unui Călugăr.

Cinema Urania

Duminecă, 25 Noemvrie

Taina fachirului

Colosală dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal artista splendidă: FERN ANDRA, ALFONZ FRIELAND. Una dintre creațiunile cele mai minunate a maestrei de filme Film interesant, de cel mai mare efect.

Luni, 26 Noemvrie

Atletul Fantoma

Cinema Apollo

Duminecă, 25 Noemvrie

Unus regele munților

Seria II.

Palpitanta dramă de aventuri din viața bandiților, în 8 acte. In rolul principal artistul cel mai mare american, Harry Piel un colos de film zguduitor care întrece orișice fantazie.

Luni, 26 Noemvrie

Princesa Fantoche.

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administrația Înfrățirea.

Transportez zilnic dimineața lapte de vacă curat, gradat și garantat în cvant și mai mic până la 600 litre, la casa consumătorului în vasul propriu închis cu prețul de pe piață.

Oferte rog A. H. Cluj, strada Hașdeu (fost Kökert) 75.

De vânzare garnitură de piele, mobilier complect antic pentru una cameră bărbătească, bibliotecă (dulap), masă de scris și vitrina. Strada Regala Nr. 27.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Reclame este sufletul comertului

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 30.000 bucăți traverse de stejar categoria I-a necesare liniei Brașov-Nehoiași, predabile în cel mult 3 luni de zile de la aprobarea ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți, comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru casa Muncei, de la Gara de predare la Gara Herman, prețul arătat în ofertă-fiind considerat pentru traversele predate franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin postă, astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923 ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei Generale la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.

3182

Fabrica de Bere din Turda S. A.

Aduce la cunoștiința onor. public consumător, că

Berea nutritoare din malț dublu

„GLORIA"

s'a epuizat.

Rador 172 2248

Punerea din nou în circulație a acestei bere se va publica la timp în ziare.

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shifon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa.	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 29 Noembrie 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică în localul Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 din București pentru furnitura a 45.000 traverse de stejar categoria II-a necesare liniei Hamangia—Tulcea predabile în doua reprise prima repriză de 25.000 bucăți traverse predabile în trei luni de zile de la aprobarea ofertei; iar a doua repriză de 20.000 bucăți traverse predabile în patru luni de zile de la data aprobărei ofertei.

Se primesc oferte și pentru cantități fracționare mai mari de 1000 bucăți.

Comparația ofertelor se va face ținând seamă de costul transportului în regie de 0.30 lei tona kilometrică plus 20% pentru Casa Muncei de la gara de predare la Gara Hamangia, prețul arătat în ofertă fiind considerat pentru traversele franco pe vagon.

Ofertele vor fi înaintate sau recomandate prin poștă astfel ca să sosească la Direcțiune cel mai târziu în ziua de 28 Noembrie 1923, ora 18 seara, sau vor fi înaintate Direcțiunei până la acea dată.

In plic se va trimite și recipisa Casei de Depuneri pentru o garanție de 4 la sută din valoarea traverselor oferite.

Nu se vor lua în considerare ofertele ce vor cuprinde restricțiuni de ori ce natură.

Supra oferte nu se primesc.

Caetele de sarcini și ori ce alte informațiuni se vor lua de la Direcțiunea Generală C. C. F.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate.

3181

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

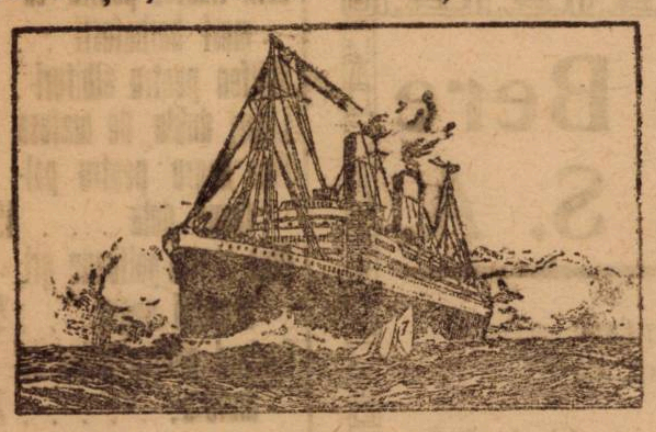

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Gratis

nicăiri nu poți căpăta
mantale tricotate, ciorapi, cămeși pentru bărbați, articli de modă pentru bărbați, porțelane și sticlării, Jucării, Geamantane
însa le poți căpăta aproape

gratis

dacă le cumperi la

2788

MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Să deschide expoziția de Crăciun pentru jucării de copii!

Expoziție permanentă de orice articli!

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Hotelul Elyséé Palace

Rador 670 *din București, Cal. Griviței 88—90 în adropiere de Gara de Nord, Construcție nouă, instalațiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194

Prețuri Moderate. *Prețuri Moderate.*

Doamnele din societatea de elita

poartă excluziv numai
încălțăminte cu marca:

»Chaussures Echo«

Lloyd 1110 1382

Cocs de prima calitate!

dela fabrica de gaz se află de vânzare în detail sau per vagon la

Fabrica de Gaz

3144 *Cluj.*

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte edi ori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb. 2744-1

Lepage-„Condica de Termene pentru avocati 1924"

va apărea în cursul Noemvrie cu textul complect al nouei Legi avocaților **tabloul tuturor avocaților din România-Mare** și al notarilor publici, în mărime de 20/25 cm. legată în jum. pânză și tipărită pe hârtie albă, în măsura abonamentelor făcute din vreme, într'un număr de exemplare limitat. Prețul Condicei comandat și plătit imediat e 220·— Lei, cu porto cu tot. — Comenzile ulterioare nu le vom putea îndeplini decât pe un preț mai mare de retipărire. Abonamente deja achitate efectuim conform circ. I. și III.

Libraria LEPAGE Cluj. Editerul Condicei de Termene pt. avocati.

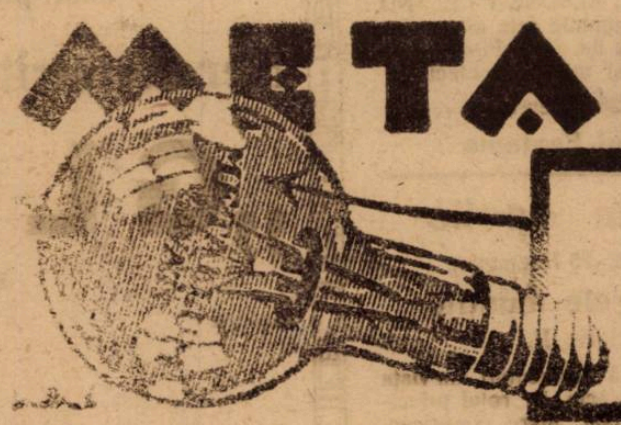

METALLUM

Cel mai bun bec!

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 952 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Marți 27 Noemvrie 1923

Înfrățiți

R CLUJ 1. 1645

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

GUVERNUL
și nevoile funcționarilor

Dintr'un elan subit de dragoste pentru funcționarii Statului, presa opoziției a reluat în exploatare nevoile și nemulțumirile unora din ei, văzând în ele un nou prilej de agitație, împotriva guvernului.

Ne aducem aminte că această tactică de luptă a opoziției a mai fost întrebuințată și cu ocazia grevei, ce urmau s'o facă funcționarii statului în primăvara acestui an.

Speranțele agitatorilor au fost însă înșelate căci deslănțuirea grevei, care urma să aducă paralizarea întregei vieți administrative a Statului, a eșuat.

Imensa majoritate a funcționarilor, conștientă de răspunderea pe care o poartă în conducerea serviciilor statului și luminată de un adevărat patriotism a refuzat să asculte de agitațiile opoziției și să ia partea celor răsculați, așteptând cu încredere măsurile de îmbunătățire pe care le anunțase guvernul, care de altfel dovedise în repetate rânduri, solicitudinea deosebită ce o poartă funcționarilor țărei, prin nenumăratele înlesniri de trai ce le-a acordat de când a venit la cârma țării.

Și aceste îmbunătățiri nu s'au lăsat mult așteptate. Cu toate necesitățile urgente ale țărei, care cereau mari economii bănești, guvernul a dat pentru nouă luni din bugetul anului în curs, sumă de peste 500 milioane cu care s'au sporit salariile de bază ale funcționarilor.

Firește că această sumă n'a putut să satisfacă decât într'o anumită măsură nevoile mereu crescânde ale funcționarilor.

Scumpetea vieței întrece necontenit puterea de acoperire a salarilor funcționarilor, dar nu trebue să se uite că această chestiune prezintă o importanță de moment, remediabilă numai în măsura puterilor statului. Datoria de căpetenie a generației actuale de funcționari este să dea tot sprijinul lor la creiarea organizației administrative a țărei întregite, de care depinde atât buna ei dezvoltare cât și buna situație a slujitorilor ei.

Consecvent cu angajamentele luate, guvernul va veni acum din nou în ajutorul situației mamateriale a funcționarilor.

Astfel ministrul de finanțe dl Vintilă Brătianu, a hotărât să acorde cu începere dela 1 Ianuarie 1924 un nou spor la lefurile actuale dintr'un fond de 300 milioane provenind din economiile bugetare.

Se vor avea în vedere în special categoriile de funcționari cari au rămas cu lefuri disproporționate față de cele ce le aveau în 1916, cât și față de colegii lor, cum sunt profesorii secundari, unele grade ofițerești, etc.

In acest scop, dl Ministru de finanțe a și dispus facerea lucrărilor statistice pentru rectificarea curbei Lalescu, însărcinând cu executarea pe însuși autorul ei.

Pe dealtă parte, dl Vintilă Brătianu intenționează ca chiar în cursul anului viitor bugetar să vină și cu alte sporuri prin legi speciale sau bugete rectificative.

Se evidențiază astfel din ce în ce mai mult pe când pentru partidele din opoziție nevoile funcționarilor nu sunt decât prilejuri de agitație ca scopuri politice pentru guvern ele formează o grije de căpetenie și sunt preîntâmpinate într'o măsură mai largă potrivit cu posibilitățile economice ale țărei și necesitățile instituțiunilor.

Cum se minte țara?
Rezervele dela Alba-Iulia și explicațiile îndrăznețe ale pr. Man.

La întrunirea ținută de partidul național la Panciu, marele orator dela Gherla, deputatul pr. Man, — care în vechiul regat, se numește Manu pentru a fi, probabil, pe placul fracțiunii takiste — a făcut următoarea declarație:

„La Alba-Iulia, când am făcut unirea d. Maniu a întrebat mulțimea cum trebue să ne purtăm cu naționalitățile. Și mulțimea a răspuns că trebue să ne purtăm omenește, nu cum s'au purtat ungurii cu românii. Prin urmare, dlor, noi din partidul național, nu facem deosebire între român, ungur, evreu sau altă nație. Toți locuitorii țărei să aibă drepturi egale între noi cu condiția să fie oameni de omenie."

Sau, e îndeobște cunoscut că le Alba Iulia conducătorii partidului național, încuiați într'o cameră mohorâtă de hotel, au redactat celebrele puncte, surzi la însuflețirea mulțimei de afară. Infricoșați și meschini, acești conducători cari astăzi sânt prezentați frumos de popa Man, nici n'au vorbit cu mulțimea și nici n'au ascultat-o. In schimb au ascultat glasul fricei că „treaba" nu se va termina bine și că prea multă răspundere asumată pe umerii lor slabi, li-ar pricinui grave neplăceri.

Așă se explică rezervele „hotărîrilor" față de unirea cu vechiul regat și așa se explică ofertele făcute minorităților. Dar prea cuviosul popa Man n'are frică de păcat, o spovedanie în subsolurile „Majesticului" îl purifică totdeauna de micile sale excursiuni în domeniul minciunei.

Cultul morților războiului

După cinci ani de pace, Franța trăește încă sub stăpânirea amintirii războiului. Eroismele, jertfele și morții lui sunt prezenți în mijlocul societății. Pe tot cuprinsul pământului francez se ridică monumente în amintirea morților pentru patrie. Cultul acelora prin a căror jertfă de sânge Franța a fost salvată e împărtășit de națiunea întreagă. Subscrierile pentru monumentele războiului vin din toate părțile, artiștii își pun la străduință talentul pentru a le realiza, națiunea le înconjură cu pietate. Astfel marea jertfă de sânge stârnește în amintirea tuturor, morții războiului sunt mereu prezenți în sufletul națiunei.

La noi, însă, amintirea războiului s'a șters cu desăvârșire. Nimeni n'a încercat să facă ceiace se face în Franța. Cele câteva monumente ridicate pe unele câmpuri de luptă nu înseamnă decât prea puțin. Imensa cheltuială de curaj și de energie, sutele de mii de morți pentru idealul național, s'au topit din amintirea noastră.

Lipsa cultului pentru cei cari și-au dat viața în războiu este îngrijorătoare, ea dovedind cât de slabe sunt legăturile noastre cu trecutul, dacă din marea încercare a războiului amintirea durerilor și morților lui nu stărue printre noi. Nu s'a făcut aproape nimic pentru a păstra prezenți pe acești morți, pentru a evoca suferințele prin cari s'a realizat idealul națiunei.

Iată de ce în ținuturile alipite se vorbește de războiul României ca de un războiu strein. Celor de aici nu li sunt cunoscute nici una din durerile și din jertfele lui și nici nu s'a ridicat nimic care le-ar putea evoca aceste suferințe.

Poate că multe din păcatele cari apasă viața societății noastre de după războiu nu ne-ar fi încercat dacă am fi ținut prezenți în sufletele noastre pe jertfiții războiului. Amintirea lor ar fi împiedecat destrăbălarea în mijlocul căreia ne învârtim. Fiindcă prin jertfa lor ei au oricând dreptul să ne spună: „Cu sângele și suferința noastră v'am creiat ceiace aveți astăzi; ce faceți ca să păstrați și să măriți moștenirea lăsată de noi?"

Amintirea lor ar fi fost pentru noi un necontenit îndemn la muncă și la sacrificiu pentru binele patriei.

Franța își datorește o bună parte din tăria ei de astăzi cultului pe care-l păstrează morților războiului La pilda pe care ea ni-o dă e o datorie pentru noi să nu rămânem nepăsători.

Suferințele deținuților
politici români în Ungaria
Inchiziția din temnițele din Margitkörut și Zalaegerszeg — Crimele Ungariei moderne — Lucruri de ținut minte

Deținuții politici români, liberați din temnițele ungurești în urma schimbului de deținuți ce a avut loc între noi și Ungaria, se împrăștie acum pe la vetrele lor. Unii dintre ei s'au abătut și pe la Cluj. Ar fi de prisos, să mai vorbim de halul de mizerie în care se află, după atâtea suferințe. Sdrențuroși, bolnavi, plini de răni, astfel i am văzut, spre cinstea civilizației moderne maghiare.

Pentru a arăta cât de mare este deosebirea dintre tratamentul deținuților maghiari din România, (călugărul complotist Serafin s a întors în Ungaria cu câteva volume, scrise în timpul captivității), și între cel al românilor sortiți să cunoască civilizație maghiară acasă la ea, vom reproduce pe scurt, ceiace ceni a povestit dl Ioan Vlad, unul dintre deținuții eliberați.

Dsa, fiind în trecere prin Budapesta, a fost arestat în clădirea consulatului român de acolo în urma denunțului unor Unguri din Ardeal, că ar fi spion. Arestarea a mai avut la bază și un alt motiv fictiv, acela, că dsa ar fi săvârșit în Ardeal, un pretins delict. Cum însă Ardealul nu este altceva pentru mentalitatea maghiară decât „teritoriu vremelnic ocupat", Ungurii s'au găsit îndreptățiți să judece în Ungaria „delictul" „săvârșit" în România!

După arestare, dl Ion Vlad a fost dus în temnița poliției centrale din Budapesta, unde i s'au luat hainele, bagajele, ceasul și tot ce avea asupra sa, dându-i-se în schimb niște sdrențe pline de păduchi.

Apoi a fost dat pe mâna agenților secreți, pentru ca „să-l lucreze". Aceștia l'au supus timp de 14 zile la cele mai groaznice cazne, executate cu un cinism patologic. Pentru a i stoarce declarația, că este într'adevăr spion, era zilnic trântit la pământ și călcat în picioare, până când cădea în nesimțire. Sistemul era următorul:

In timp ce unul dintre deținuții politici era chinuit, un altul tot din această categorie era pus să privească ce să întâmplă cu celalalt și viceversa. Chinuirea victimelor era săvârșită numai de către unul dintre agenții secreți. Ceialalți, așezându-se comod, rădeau cu poftă, așteptând să le vie și lor rândul, pentru a-și pune în funcție pumnii și picioarele. Intr'o „ședință" de felul acesta, *i-a fost rupt domnului Ioan Vlad o coastă, iar altădată, un agent i-a sfărâmat trei dinți cu un drug de fier. Ne mai putând suferi aceste cazne, vrednice de evul mediu și de Ungaria de azi, domnul Vlad a cercat să-și curme zilele, tăindu-și, într'un moment, când nu era supraveghiat, vinele dela mână.* A fost trimis la spital, unde, deși în nesimțire, era păzit, ziua și noaptea, de un polițist armat. A fost scos din spital peste câteva zile, nevindecat și asvârlit din nou în temniță. Aici au urmat noui chinuri. Deși era bolnav și nevindecat, tiarelor ungurești nu le era milă să-l trântească la pământ, să l călce în picioare, strigându-i râzând:

„Câine de valah, n'ai să mai vezi lumina soarelui".

Intr'un rând i-au smuls părul din cap silindu-l să'l mănânce.

Când a fost vorba să se înfățișeze înaintea Curții Marțiale din Margit-Körut, era atât de slab și bolnav, încât a trebuit să fie transportat la spitalul nr. 17, unde medicul Viszkeleti l'a primit cu vorbele:

„Iți voi arăta eu, vaiah puturos, ce tratament ți se cuvine!"

Medicul s'a și ținut de cuvânt, brutalizându-l însă nevindecându-i rana dela mână. In urma nefngrijirii rănii, d-sa nu-și mai poate întrebuința mâna nici azi. După ce a ieșit din spital, judecătorul de instrucție Liszkay l'a băgat într'o celulă unde a fost ținut 5 săptămâni, pe urmă, la intervenția ambasadei române, a fost scos de acolo și trimis la așa numita „gyüjtőfogház", unde avea să și împlinească „pedeapsa" de 14 luni la care fusese condamnat. Aici, alt iad. Românii au fost siliți de 4 ori să facă greva foamei. După terminarea pedepsii, comisarul Dr. Faggyas a dat ordin la patru polițiști, spunându le în auzul tuturor:

„Bateți-l până când va crăpa, ca să nu se mai poată reîntoarce în Valachia".

La 22 Noemvrie 1922 deținuții au fost trimiși la Zalaegerszeg. Din pricina groaznicului tratament de aci, Românii au declarat din nou greva foamei, care a durat cam zece zile, până când nefericiții au ajuns în spital. O alta grevă a foamei a durat șase zile și a avut ca rezultat închiderea Românilor într'o „baracă disciplinară,. Aceasta, la ordinul unui ungur venit din Cluj Szabó Hrana.

Insfârșit, la 15 Noemvrie anul curent, au fost expediați spre graniță 56 bărbați (dintre care unul orb) și șase femei. Inainte de a trece frontiera nu mâncaseră de două zile, fiind porniți fără hrană la drum.

Cu chin și vai, au ajuns până la Oradea-Mare, unde dl subinspector Aurel Gussi a avut bunăvoința să le dea tot ajutorul și sprijinul necesar.

C. I. C.

Inmormântarea lui Iulian Pop,
primul primar român al Clujului

Aproape 2000 de oameni asistă la trista ceremonie — Solemnitatea dela locuința defunctului — Coroanele depuse — Cuvântarea dlui Protopop Dăianu și a preotului Florian în numele Mitropolitului Blajului — Cortegiul funebru La cimitir — Cuvântările dlor A. Moga, V. Roman, Emil Hațiegan și A. POPOV Cuvântul studențimei

In mijlocul durerii generale, ieri, pe o vreme ploioasă, toată populația Clujului a ținut să asiste la îngroparea remeșițelor Iulian Pop.

Toată populația Clujului fără deosebire de profesiune, de culoare politică sau de naționalitate s'au strâns ieri, cu ochii umeziți de lacrămi, în jurul catafalcului dispărutului ca să-și ia ultimul rămas bun.

Intreaga curte a locuinței sale din str. Regală precum și toată strada Regală până la întrarea ei în str. N. Iorga a fost o massă compactă de lume. In fața porții se afla o companie de onoare sub comanda căpitanului P. Strat care urma să dea ultimul onor.

In mijlocul curței, care era literalmente ticsită de lume, a fost amenajat un baldachin în care a fost așezat sicriul. Slujba religioasă a fost oficiată de P. S. S. Protopopul Dăianu, înconjurat de șase preoți.

Asistența

Printre cei cari au luat parte la jalnica solemnitate remarcăm pe dmnii: General N. Petala cu Dna Furlugeanu; Dna și Dl General Anastasiu; Dna Mihali; Alex. Vaida, fost prim-ministru; Praporgescu, președintele tribunalului; Șt. Cepescu, primprocuror; Dr. Alex. Aciu, senator; Dr. V. Vicaș, notar publ.; V. Popovici, prefect de poliție; Gheție, sub-prefectul, județului reprezentând și pe Dl Prefect Mureșianu care e bolnav; Dr. Micșa, președintele Curței de Apel; Iuliu Hațiegan; Emil Hațiegan; On. Ghibu; Drăgan; V. Bogrea; Vl. Ghidionescu, și alți mulți profesori universitari; G. Tripon; Gh. Pop; P. Meteș; Pordea; Socol; Părintele Man; deputați; Colonel Vlădescu; Dna și Dl Locot. Col. Tătărăscu; Dr. Schuller din partea sașilor; Păr. I. Agârbiceanu; D. Tomescu, președintele Sind. presei; Prof. Martinovici; Oct. Uțalea; primarul orașului; Procuror Ilea; Dr. Moisil; Dr. Ilie Oana; toți consilierii și funcționarii primăriei; toți funcționarii prefecturei; un număr foarte mare de advocați clujeni și din provincie; elevii liecului „Gh. Barițiu", numeroși reprezentanți ai minorităților etc.

Răspunsurile la slujba religioasă au fost date de corul operei și de corul episcopiei. Baldachinul care se amenajase în curtea locuinței — în jurul căruia, sdrobiți de durere stăteau membrii familiei regretatului dispărut: un venerabil preot, tatăl lui Iulian Pop, soția, copiii și fratele defunctului, — era acoperit de coroane, care de care mai frumoase.

Printre acestea am remarcat pe acelea depuse de: familia și rudenii, de „Alianța advocaților români", Primăria orașului; General N. Petala; funcționarii primăriei; cetățenii Clujului; Liga chiriașilor; Muncitorii din Cluj; Soc. „Cultura poporului"; Uniunea meseriașilor și com. români din Cluj; eforia școalelor; etc.

Cuvântările

Vorbirea Păr. Dr. Elie Dăianu

După terminarea sujbei religioase d-l Protopop Dr. Elie Dăianu rostește o emoționantă cuvântare arătând pierderea ireparabilă pe care o sufere Clujul prin moartea lui Iulian Pop. Vorbitorul expune în scurte cuvinte meritele mari ale dispărutului și activitatea lui pe teren cultural și național și termină rugând pe D zeu să răsplătească multele fapte bune și multele sacrificii pe care Iulian Pop le-a făcut în tot timpul cât a trecut prin viața pământească.

Cuvântarea preotului Florian în numele I. P. S. S. Mitropolitului Blajului

Trimis de I. P. S. S. Mitropolitul V. Suciu al Blajului, ca să-l reprezinte la jalnica ceremonie a înmormântării a neuitatului Iulian Pop, Părintele Florian rostește o impresionantă cuvântare.

Printre altele d-sa spune:

„Azi când atmosfera socială este infectată de microbul imoralității, al răutății și al necinstei, pierderea lui Iulian Pop, este în adevăr cu totul ireparabilă.

Mitropolitul Blajului, prin mine, varsă lacrămi fierbinți pentru acest mare român și valoros credincios.

Tinerii de astăzi să găsească în tine, neuitatul Iulian Pop, un exemplu, și nu dorim altceva decât ca ei să se inspire din idealismul tău curat, din înflăcărata ta dragoste de neam, din neobosita ta muncă.

Primește cea din urmă binecuvântare.

Rugăm pe D-zeu să te primească în șirul celor drepți și să ți odihnească sufletul.

Cortegiul funebru

După terminarea cuvântărilor, sicriul a fost ridicat de pe baldachin și așezat în carul funebru.

După ce au fost așezate și coroanele s'a format un impunător cortegiu care număra peste 2000 de oameni.

Cortegiul cu muzica CFR. și cu corul Episcopiei în frunte, a străbătut străzile cari duc din strada Regală la Prefectura județului, apoi strada Memorandului, piața Unirei, strada Universității până la cimitir. Iulian Pop își făcea astfel ultimul drum prin orașul pe care atâta l'a iubit și pentru care atâtea lucruri bune și neperitoare a făcut.

La Cimitir

Groapa lui Iulian Pop a fost făcută pe marginea stângă a aleiei principale din cimitir, visá-vis de cavoul contelui Bánffi.

Aci sicriul regretatului dispărut a fost așezat pe marginea groapei și apoi s'au rostit următoarele cuvântări înfața a peste 1000 de oameni.

Cuvântarea d-lui consilier Moga, în numele Primăriei orașului

„Iulian Pop, — începe domnul Moga — a fost un erou al neamului românesc.

Omul acesta, cu pericolul vieții lui, lăsând haina de militar, — fusese căpitan în armata austro-ungară, în clipa când s'a declarat revoluția în 1918 — a contribuit în cea mai largă măsură la păstrarea ordinei și la apărarea vieții acestui oraș în timpul acelor zile grele.

Consiliul Dirigent l'a delegat apoi ca primar al Clujului în care calitate i-a fost dat să îmbrățișeze primele trupe românești cari au intrat în Cluj.

Timp de 5 ani a servit acest oraș cu o muncă de titan, călăuzit de cele mai curate sentimente de cinste și de patriotism.

Viața lui va rămâne un exemplu și memoria lui neperitoare".

La cuvântul apoi dl Emil Hațiegan, profesor univ. ca prieten, arătând bunătatea și spiritul de dreptate care au călăuzit pe Iulian Pop în toate acțiunile vieții lui.

Cuvântarea dlui dr V. Roman, în numele „Alianței advocaților români"

Jalnică adunare!

„Mie mi-a fost dat ca în numele „Alianței advocaților români" să Vă spun cât de mult ne doare pierderea neuitatului nostru confrate și membru.

Nu porunca veche „că despre morți numai bine" îmi deschide buzele, ci sinceritatea convingerii, când îmi aduc aminte de viața lui Iulian Pop ca advocat.

Sub vechea stăpânire de tristă amintire și-a exercitat profesiunea cu demnitate și conform poruncilor inspirate de un sentiment curat românesc. Și nu este ușoară aprecierea unei astfel de activități pe acele vremuri, când și advocatul român era unul din organele cari luptându-se în fruntea oastei, menținea legătura sufletească între marile mase țărănești și intelectualii români, asigurând astfel conservarea celei mai prețioase puteri: solidaritatea națională.

In revoluția din anul 1918, când pe cerul întunecat al Ardealului a apărut frumosul soare a libertății românești, el a fost între cei dintâiu care și-a pus în joc viața.

A luat asupra sa sarcina grea de a conduce administrația celui mai important oraș al părților deslipite de fosta Ungarie. Și și a împlinit și această datorie cu bărbăție și destoinicie spre jala confraților săi.

Pentru aceste plângem noi pe neuitatul nostru confrate și membru.

Voința bunului Dumnezeu și soarta comună să fie consolare adânc înstrăitei familii și nouă tuturora cari ne împărtășim din toată inima la această mare durere.

Ne rugăm Atotputernicului, ca să i dăruiască odihnă neturburată iar celor rămași o deplină mângâiere.

Fie-i țărâna ușoară."

După dl V. Roman au vorbit dnii: dr Neguș în numele advocaților stagiari, Adonis Popov în numele Ligei chiriașilor și un student.

A urmat apoi prohodul secundat de muzica CFR., după care sicriul care închidea în el pentru veșnicie trupul neînsuflețit al lui Iulian Pop a fost scoborât în pământ în mijlocul suspinelor și jalei generale.

In clipa aceasta par că ceva din viața, din sufletul Clujului pleacă pentru totdeauna.

INFORMAȚII

— **„Calendarul Gospodarilor".** A apărut în editura „Cartea Românească" Calendarul Gospodarilor pe anul bisect 1924, întocmit de dl. I. Simionescu, profesor universitar din Iași. Pe lângă mici bucăți literare, caricaturi, versuri, calendarul cuprinde tot felul de sfaturi și informații necesare pentru toată lumea.

— **Inchiderea unei școli ungurești.** Dl inspector Bratu din Sibiu a dispus închiderea școalei din St.-Avram. Această școală, înființată sub Consiliul Dirigent nici nu avea măcar aprobarea necesară pentru funcționare.

— **Asociația măcelarilor din țară.** Asociația măcelarilor din Cluj a început încă din primăvară o întinsă propagandă în scopul înființării a unei mari asociații a măcelarilor din întreaga țară. Acțiunea aceasta a avut cele mai frumoase resultate, aderând la mișcare, până acum, 44 orașe. Adunarea constitutivă va avea loc în Ianuarie, la Cluj.

— **Turneul oficios al direcțiunei Camerii de Comerț și Industrie.** Direcțiunea Camerii de Comerț și Industrie și-a început turneul oficios la începutul lunei Septembrie. Scopul este să cerceteze doleanțele celor ce aparțim organizațiilor Camerii de Comerț și Industrie. Studierea plângerilor, făcută la fața locului, se va termina la 2 Decembrie, când se vor vizita orașele Aiud și Orăștie.

— **Școală fără școlari.** Ungurii au avut până acum o școală reformată în Blaj, care însă nu era cercetată aproape de nimeni, Blajul fiind un oraș curat românesc. Revizorul școlar a dispus închidera școalei, neavând ființarea ei nici un rost, decât cel al maghiarizării.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Un doliu al Blajului.** *Biserica unită încearcă un mare doliu prim moartea Păr.* **Simeon Pop Mateiu**, *prepozit al capitlului mitropolitan din Blaj, prelat papal și membru fondator al „Asociațiunii". Prin moartea sa, Blajul pierde încă una din figurile sale venerabile, iar galeria fundatorilor săi se îmbogățește cu o nouă icoană, întru cât regretatul dispărut și-a constituit întreaga avere ca fundațiune culturală. Inmormântarea a avut loc Sâmbătă 24 Noembrie, în cimitirul bisericei parohiale gr. catolice din Blaj.*

— **Desvelirea statuei „Soldatului român" la Târgul-Mureș.** In ziua de 2 Decembrie — ziua comemorării a 5 ani de la întrarea trupelor române în orașul Târgul-Mureș — va avea loc în acest oraș desvelirea monumentului „Soldatul român", ridicat prin îngrijirea primăriei orașului prin subscripție publică. Cu acest prilej vor avea loc în Târgul-Mureș mari serbări publici.

— **Măsuri contra speculanților.** In urma raziei polițienești făcute ieri în Piața Mihai Viteazu au fost eliminate de pe piață 11 precupețe care speculeu publicul.

— **Controlul locuințelor.** Cu începere de Joi Comisia de încartiruire va începe controlul general al tuturor imobilelor din Cluj, în vederea rechiziționărei de noui camere pentru funcționari.

— **Adunarea proprietarilor de restaurante și a cafegiilor din Cluj.** Pentru pregătirea congresului Asociației cafegiilor și restauratorilor din țară, care va avea loc la 15 Decemvrie la Oradea-Mare, — cafegii și restauratorii din Cluj au ținut ieri o întrunire pregătitoare, aderând unanim la programul congresului din Oradea. Hotelierii și cafegii au dispus formarea unei deputații, care să protesteze împotriva rechiziționării odăilor la hoteluri, iar dacă intervenția nu va avea succes, chestiunea aceasta va fi supusă cercetării congresului orădan.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Marți, 27 Noemvrie

Elga sau Memoriile unui Căiugăr.

Colosală tragedie poloneză în 6 acte. Cum au înțeles despoții poloni să pedepsească adulteria. Această dramă reamintește dramele puternice rusești. O privire în sufletul acestor magnați îngâmfați.

Cinema Urania

Marți, 27 Noemvrie

Atletul Fantoma

Extraordinar de interesantă și senzațională dramă în 7 acte. In rolul principal Marin Guaita Rusonia, unicul rival de putere fizică teribilă a lui Albertini-Samson. — Grandios element sportiv!

Cinema Apollo

Marți, 27 Novembrie

Princesa Fantos

Comedie grandioasă și foarte hazlie. Afer criminal american în 5 acte. In rolurile principale: Haid Liane, Stobl Iuliu și Bergulian Korius. Film arhipin de umor splendid.

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Cronica judiciară

Pățania unei bănci

Acum un an baronul Imre Bánffy din localitate a contractat la Banca Generală a Țării Românești un împrumut cambial în valoare de 300.000 lei și cu scadență peste șase luni.

La scadență, baronul nu numai că nu și-a achitat datoria, dar nici măcar n'a cerut prelungirea termenului.

Cum era și natural, polița baronului a fost protestată și acțiunea băncei a fost judecată Vineri în fața tribunalului local. Aci, până în ultimul timp șansele de câștig au fost de partea băncei, însă când avocatul baronului a prezentat în instanță documente oficiale cu ajutorul cărora a dovedit că baronul cu doui ani înainte fusese pus subt interdicție de către familia lui, surprinderea a fost generală.

Tribunalul intrând în deliberare, după un sfert de oră a pronunțat o sentință, prin care a dat câștig de cauză baronului. Banca a făcut apel.

N. I.

Tratativele romano-sârbe din Timişoara

— Pretenţiile şi lipsa de sinceritate a Sârbilor —

Timişoara, 24. — In localitate au început, de aproape o săptămână de zile, tratativele pentru fixarea regimului bisericesc şi şcolar al românilor din regatul sârbo-croato slovac, pe deoparte, şi al sârbilor din ţara noastră, pe de altă parte.

Acest regim se va aranja, după cum se ştie şi după cum e şi firesc, pe baze de reciprocitate. In acest senz decurg şi tratativele.

Cum înţeleg, însă, amicii noştri sârbi această reciprocitate — aceasta este altă afacere.

Lipsa totală a sincerităţii din partea delegaţilor Belgradului la aceste tratative, s'a putut vedea din prima şedinţă.

Dânşii vor „totul" — în schimb nu ne dau „nimica".

Vor să aranjeze pe baze absolut sigure şi cât se poate de solide existenţa naţională şi bisericească a elementului sârbesc dela noi — dar nu vor să asigure aceiaş existenţă elementului românesc din cuprinsul regatului SHS.

Dânşi cer restaurarea episcopiei sârbeşti din Timişoara şi nu vor să admită că pretenţia aceasta este cel puţin exagerată, când ştiut este că sediul acestei episcopii a fost mutat la Chichinda Mare, de către chiar patriarhul sârbesc, în momentul când armatele sârbeşti au părăsit Timişoara şi că patriarhatul singur s'a mulţumit cu lăsarea unui vicar episcopesc, care să se îngrijească de soarta credincioşilor sârbi din România. Când comisia noastră, cerând înfiinţarea unui asemenea vicariat la Vârşeţ, pentru românii din Iugoslavia, a numit acest vicariat al românilor din regatul SHS, comisia sârbească a protestat spunând că el va fi numai al românilor din Banatul sârbesc şi nu al tuturor românilor de supuşenie jugoslavă.

Evident că faptul acesta constitue o nedreptate pentru noi, întrucât elementul românesc din statul vecin este împrăştiat, în afară de Bănatul ce cade la dânşii, pe întreaga întindere a văii Timocului, pe cum şi în Macedonia. In lipsa unui alt în alt for bisericesc român, sub ce obladuire vor sta aceşti conaţionali ai noştri, dacă nu sub aceia a vicariatului ce urmează să se înfiinţeze la Vârşeţ?

Mai este, apoi, şi un alt conflict: sârbii, respectiv ministrul instrucţiunii publice din Belgrad, d. Iancic, nu îngădue stabilirea în Iugoslavia a actualului protoereu de Sasca Montană dela noi, care a fost ales, încă în Mai acest an, protopop la Panciova, în Iugoslavia.

Să se ştie că, după cum comisia sârbească vrea să asigure toate revendicările pentru elementul sârbesc dela noi, tot aşa şi noi avem de reclamat revendicări pe seama fraţilor noştri din Banatul de peste linia de demarcaţie.

Nu ne îndoim că delegaţii ministerului nostru de externe vor şti să arate delegaţilor Belgradului toate actele îndreptate de ei împotriva bisericei şi şcoalei româneşti dela 1919 încoace, şi că vor şti să asigure, pe viitor, o dreaptă şi cinstită existenţă fraţilor noştri de sub stăpânirea Belgradului, a acelui Belgrad care, deşi aliat, ne-a arătat prea puţine semne de prietenie.

I. Tim.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Conferinţele soc. „Iubitorii naturii"

„Despre Tuberculoză"

Conferinţa dlui profesor dr Iuliu Haţieganu

Societatea „Iubitorii naturei" a început aranjarea unei serii de conferinţe cu caracter de îndreptare şi popolarizare a cunoştinţelor higienice în massa lucrătorilor, şi'n acest scop au făcut un călduros apel la oamenii de specialitate pentru a ţine prelegeri ştiinţifice publice.

Inceputul aceestor conferinţe l-a făcut dl profesor dr Iuliu Haţieganu, eri 25 c. în amfiteatrul Institutului Pasteur, în faţa unui public numeros, conpus în majoritate din lucrători de pela diferitele întreprinderi industriale din localitate, ceace dovedeşte că această clasă socială se interesează de chestiunile sanitare, atunci când se găsesc oameni de bine care să le dea sfaturi. Dl dr Haţieganu a ţinut să dovedească în primul rând că tuberculoza nu poate fi şi nici nu este o boală ereditară, după cum se credea de către toţi, ci ea se ia prin contagiere şi priu infecţie, aşa că se poate foarte bine ca dintr'o mamă şi un tată tuberculos să se nască un copil sănătos. Copilul ia boala însă imediat după naştere, trăind în contact imediat cu un tuberculos, şi dacă corpul lui e destul de resistent, trăeşte înainte şi creşte, dar boala se manifestă prin diferite scrofulose şi adenopatii, urmând ca mai târziu, în vârsta adultă, să se manifeste tuberculoza pulmonară.

De altfel, aproape fiecare individ are în organismul său bacilul tuberculozei sau baciiul Koch; — după cum i se mai zice, — ajuugând ca 94% din numărul total al copiilor de 14 ani să albă bacilul tuberculozei în organism.

Avem impresiunea că trăim pe alt glob, când specialiştii în asemenea boale ne pun în faţă adevăruri de care ar trebui se ne dăm seama şi pe lângă care totuşi trecem cu atâta nepăsare. Si'ntr'adevăr! Actualmente în Europa, s'a stabilit că sunt peste 6 milioane de tuberculoşi şi numai în ţara noastră mor anual câte 80.000 de locuitori, seceraţi de această îngrezitoare boală.

Bacilul tuberculosei, care dispune de o virilitate şi tenacitate extraordinare, se propagă pe toate căile organismului omenesc, şi în timpul din urmă, distinsul profesor dela Universitatea din Cluj, Dl dr Mihail, a dovedit că tuberculoza se introduce în corpul omesc chiar şi pe ochi.

Cu toate acestea, tuberculoza la adulţi ţine de multe ori, chiar până la bătrâneţel, în cazul când organismul a fost infectct din tinereţe şi dacă în tot timpul vieţii bolnavul a dus o viaţă liniştită şi s'a alimentat bine.

Evreii, prin viaţa închisă şi sedentară pe care o duc, sunt cei mai dispuşi a contracta această boală, întrucât bacilul Koch nu poate rezista la acţiunea luminei solare.

După statisticele recente, 40% dintre tuberculoşi sunt lucrătorii din ateliere şi fabrici, iar 11% dintre aceştia sunt lucrătorii tipografi, care prin felul lor de viaţă sunt cei mai expuşi.

Nepăsarea şi puţina atenţie ce se dă acestui flagel la noi în ţară, se poate vedea dintr'o statistică recentă care ne arată că la zece mii de locuitori, 21,1 mor de tuberculoză, şi dăm astfel cel mai mare număr de tuberculoşi din Europa, cu toate că nu suntem o ţară industrială ca Anglia sau Germania, şi nici o ţară mininieră ca Belgia.

Ar fi timpul cred, ca să ne interesăm mai puţin de politica externă a Chinei sau a Braziliei şi să plecăm mai mult urechea la cei 500.000 de nenorociţi, care numai cinste un ne fac!

Rugăm pe toţi acei ce se interesează de buna stare a locuitorilor ţării acestela, să ia parte în număr cât mai mare la conferinţele de acest fel şi ne facem o deosebită plăcere de a mulţumi pe această cale tuturor acelora cari dau lumina lor şi la alţii.

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Modificarea legii pentru regularea datoriilor în străinătate

Printre proectele de legi, care vor fi depuse în curând pe birourile parlamentului e şi acel privitor la regularea datoriilor româneşti contractate în valută forte.

Această lege existentă încă din Iunie 1923, dăduse loc la oarecare neînţelegeri din partea creditorilor englezi. Deaceia prin proectul de modificare al acestei legii, cuprinzând 2 art. se prevede că legea existentă se aplică creditorilor englezi numai a colo unde convenţiunile colective ratificate de guvernul român la 23 Aprilie 1923, nu prevedeau altfel.

In afară de aceasta, în vederea încheierei unor convenţiuni colective şi cu creditorii particulari din celelalte state, se prelungeşte termenul de graţie prevăzut prin legea din Martie 1923, cu încă trei luni dela data promulgării legii de faţă.

Această modificare de lege datorită dlui ministru de Justiţie, Gh. Gh. Mârzescu, prezintă o importanţă deosebită, pentru starea actuală a comerţului român.

Repertoriul Teatrului Naţional

Murţi 27 Nov. 1923
„Morcovel" şi „Scampolo".
Duminecă 2 Dec. (matineu)
„Morcovel" şi „Scampolo".

O nouă fundaţie culturală: ‚Tinerimea Română'

Graţie stăruitoarei iniţiative a membrilor ei, societatea „Tinerimea Română" va avea în curând construit un palat, menit să devie o adevărată fundaţie culturală.

Palatul se va clădi în Bucureşti, în apropierea liceului „Lazăr" pe prelungirea Schitul Măgureanu. El va cuprinde: o tipografie unde să se tipărească revista şi toate broşurile „Tinerimei", (scrierile tuturor autorilor români, în ediţii populare) o sală de consumaţie ce va servi membrilor, studenţilor, etc.

Din beneficiile băncei „Tinerimea Română" ce va fi instalată tot în acest palat, se va da întreţinere la studenţi şi studente şi oricărui talent remarcabil.

Se vor mai construi prăvălii pentru închiriat, o sală de festivităţi încăpătoare pentru 1200 persoane şi unde se vor organiza concerte, conferinţe, serate, congrese, etc. De asemeni, se va organiza un cinematograf şcolar.

Deasemeni se vor amenaja camere de dormit pentru membrii cari vin din provincie şi chiar un mic cămin studenţesc, pentru 10 studenţi, câte doi de fiecare facultate, cari crescând în contact cu „Tinerimea Română" să lucreze pentru propăşirea culturală a acestei instituţii.

Două săli mari vor fi consacrate: una unui muzeu naţional şcolar, iar cealaltă unei biblioteci publice.

Relevând opera demnă de laudă a Societăţei „Tinerimea Română", dorim ca cât mai multe societăţi culturale de la noi să urmeze exemplul ei, contribuind astfel la răspândirea dragostei pentru cultură şi la cunoaşterea reciprocă a celor ce se împărtăşesc din binefacerile ei.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Hotelul Elyséé Palace

Rador 670 *din Bucureşti, Cal Griviţei 88—90 în adropiere de Gara de Nord, Construcţie nouă, instalaţiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194

Preţuri Moderate. *Preţuri Moderate.*

FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER S. A.

SIBIU

Oferă şi livrează promt:

Mori ţărăneşti de 36 şi 42 ţoli pentru 2 perechi de pietre,
Motoare de benzină de 6 HP.
Motoare cu circular pentru tâiat lemne.

Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilatoare.
Trioare,
Maşini pentru prelucrarea lânei.
(Piue, Maşini de scărmănat, Darace, Lup scărmănător, maşini de tors etc.)
3184

Oferte la cerere. Preţuri foarte avantajoase.

Fabrica de Bere din Turda S. A.

Aduce la cunoştiinţa onor. public consumător, că

Berea nutritoare din malţ dublu „GLORIA"

s'a epuizat.

Rador 172 2248

Punerea din nou în circulaţie a acestei bere se va publica la timp în ziare.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

Criza politică din Germania

Căutarea noului cancelar

Berlin. — Preşedintele Ebert a oferit deputatului partidului popular, Kardorf, cancelariatul. Karidorf a refuzat însă.

Situaţia din Germania

Demisia cabinetului Stressemann. Votul dat de Reichstag

Berlin — Reichstagul, prin vot nominal, a respins moţiunea de încredere pentru Stressemann cu 230 voturi contra 155 şi 7 abţineri. Impotriva lui Stressemann au votat socialdemocraţii, comuniştii, naţional germanii şi partidul bavarez populist. După rezultatul votului Stressemann a înaintat demisia întregului cabinet. Preşedintele Reichului a însărcinat pe Stressemann să gireze afacerile până să va constitui noul guvern.

Partidul maghiar
în tratative cu dl general Averescu?

Consfătuirile şi banchetul de la Ciucea

De două zile locuinţa de la Ciucea a d-lui Goga a ieşit din singurătatea obişnuită pentru a deveni locul agitat al unor senzaţionale întâlniri şi combinaţii politice.

D-l general Averescu este oaspele încă de Sâmbătă, a dlui Goga, şi faptul acesta a adunat la Ciucea pe cei mai mulţi dintre reprezentanţi în Ardeal ai partidului poporului.

Vizita dlui Averescu pare să fie în legătură cu rolul jucat de dl Goga în recentele frământări prin care a trecut partidul poporului. Se ştie că în tot cursul acestor frământări, d-l Goga a avut rolul de împăciuitor între d. d. Averescu şi Argetoianu, şi e foarte uşor de presupus că prin vizita de astăzi dl Averescu vrea să-şi arate cunoştinţa sa politică faţă de serviciile aduse partidului de către şeful averescanilor în Ardeal.

Odată produsă însă, vizita generalului Averescu a fost utilizată de dl Goga pentru a se impune şi mai mult ca un factor de iniţiativă politică. Căci numai aşa se explică de ce în ultimele două zile Ciucea a devenit loc de tratative şi combinaţii politice.

Astfel, ieri, Duminecă, adică a două zi după sosirea dlui Averescu, s'a presentat la Ciucea o delegaţie a partidului maghiar compusă din dnii Bernady, Ugron, Grandpiere, Gyárfás Flemér şi Paál Árpád. Presenţa acestei delegaţii la Ciucea nu poate fi explicată altfel decât atribuindu-i misiunea de-a trata în vederea unor anumite combinaţiuni politice al căror iniţiator nu poate fi de cât d. Goga.

Cărţi, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

◆ „Lebeda" ◆

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administraţia Infrăţirea.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM"
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă şi metal.
Braşov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche şi metaluri.

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp si Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.
3170

RULIMENŢI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, fabrici, locuri de fabrici, diferite prăvălii, hoteluri elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Reclame este sufletul comertului

BENZINA USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul Diatesei Urice este.
UROSOLVAN
UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine
LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

O gospodină economă întrebuinţează:
„SIDOL"
pentru curăţitul metalelor,
„SIRAX"
pentru frecatul şi spălatul mâinilor şi
„AZUROL"
albastru indigo de rufe.
Se obţine în toate prăvăliile din această branşă.
„Rador" No. 357. 3115.

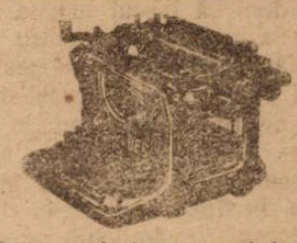
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. No. 953 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Mercuri 28 Noemvrie 1923

R CLUJ 1. 174

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18 NOV 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Noui forțe in partidul liberal

Adversarii partidului liberal i-au aruncat totdeauna acestuia acuzația că n'ar oferi teren prielnic pentru desvoltarea și afirmarea talentelor și energiilor tinere. Că adică prin organizarea lui și prin spiritul care l stăpânește partidul liberal n'ar îngădui forțelor noui să se manifesteze și că, organism învechit, el ar avea aproape o repulsiune pentru tineretul de talent în măsură, primenindu-l, să-i dea o nouă putere de viață. Acuzația este însă cu desăvârșire lipsită de temeiu. Parlamentul actual este o dovadă care vine să dărâme calomnia aruncată în spatele partidului liberal.

In adevăr desbaterile parlamentului actual au dat prilej unui mănunchiu de tineri liberali de talent și de cultură să se poată afirma și impune. Cuvântările rostite atât în sesiunea trecută cât și în actuala sesiune de către dnii Tătărăscu, Victor Iamandi, Horia Furtună și Irimescu-Cândești, la discuția Mesajului Regal, au dovedit nu numai strălucitele talente cari se găsesc în partidul liberal dar au mimicit în acelaș timp și definitiv o acuzație neîntemeiată. Căci dându-se acestor noui talente posibilitatea să se manifeste, partidul liberal arată că nu este o organizație politică cu porți ferecate pentru talentele și capacitățile tinere, ci înțelege dimpotrivă să ofere acestor noui forțe toate posibilitățile ca să se afirme. Și ce prilej mai numerit puteau găsi acești tineri să și dovedească talentele și aptitudinele decât discuțiunea largă, așa cum se face totdeauna în jurul Mesajului Regal.

Dnii Tătărăscu, Furtună, Jamandi sau Irimescu-Cândești nu s'au prezentat la tribună ca talente sau forțe politice consacrate. Ei n'au vorbit acolo în numele unui contigent electoral sau în vârtutea unei consacrări câștigate de mult. Talentul, cultura, inteligența, adică însușirile lor personale, iată ce le-a îngăduit să ia o parte atât de largă la o discuție care le oferea prilejul să-și dovedească puterile și prin aceasta să se impună.

Cine s'a împotrivit acestor forțe noui? Cine a ridicat în fața lor barierile interzicerii? Dimpotrivă, partidul liberal a înțeles să le ofere terenul cel mai prielnic pentru manifestarea unui talent. Succesul lor împărtășit cu o umanitate impresionantă de majoritățile parlamentare, întinsa publicitate dată discursurilor rostite de domniile lor, numirea dlui Tătărăscu ca subsecretar de stat, sunt tot atâtea dovezi că spiritul de vrăjmășie față de talentele tinere nu există în partidul liberal și că dimpotrivă acest partid înțelege să cheme acolo unde merită să stea forțele și valorile reale. Și aceasta nu din grija de a se impune opiniei publice prin valoarea oamenilor săi, ci din interes pentru problemele obștești la a căror rezolvire trebuesc chemate să-și dea contribuția toate talentele și valorile.

Și când astfel stau lucrurile cari sunt îngrădirile puse de partidul liberal manifestărilor de talent? Unde este spiritul anchilozat care ar împiedica drumul afirmării pentru valorile tinere? Intreaga istorie a partidului liberal dela înființarea lui stă ca o dovadă că el a știut totdeauna să dea putință valorilor, chiar atunci când nu făceau parte din partid, să se manifeste. Prilejul pe care l'a oferit tinerelor forțe din partid ca să se afirme sfărâmă acuzația de care am vorbit mai sus și vădește că partidul liberal nu e potrivnic valorilor tinere, ci înțelege să le ajute în a se afirma. Spre deosebire însă de alte organizații politice în cari criteriul de selecțiune nu este capacitatea sau talentul, partidul liberal nu deschide căi de afirmare decât valorilor reale.

Cine apără armata?

„Aurora"-ține isonul suratelor din opoziție

La un loc cu celelalte ziare din opoziție, care până mai ieri nu publicau nici un rând, referitor la armata țărei și care astăzi umplu coloane întregi în care e vorbă de reorganizarea ei în legătură cu problemele de apărare națională, „Aurora" dlui dr Lupu a fost și ea cuprinsă de o dragoste subită față de armata noastră.

Fără a impieta asupra credințelor politice ale dlui Lupu, care au fost totdeuna în concordanță cu cele de peste Nistru, ne-am întreba, pe cine se sprijină partidul țărănesc când are curajul să ia apărarea armatei?

Căci, după cât știm unii din leaderii lui s'au pronunțat în repetate rânduri împotriva ei și, chiar acum câțiva ani, când se puneau atâtea speranțe în „lumina care vine de la Răsărit", într'un proect de program al partidului țărănesc se vorbea de desființarea armatei, considerată drept inutilă și înlocuirea ei printr'o miliție națională. Oricât s'au schimbat lucrurile de atunci, până acum, partidul țărănesc ar trebui să-și clarifice odată atitudinea sa în această privință. Altfel, a vorbi despre necesitățile armatei, de nevoia reorganizărei ei, în timp ce pe ascuns lupți împotriva ei, e un procedeu contrar nu numai sentimentului de onoare ce-l datorește fiecare cetățean instituțiilor țărei, ci și un act lipit de orice probitate morală.

Criza de guvern din Germania

Berlin. — Președintele Ebert a însărcinat pe dr Alberth, fost ministru al refacerei în cabinetul Cuno, să formeze noul guvern. Scrisoarea trimisă lui Alberth arată că formarea guvernului constituțional nu trebue să sufere nici o amânare.

Două civilizații

Reproduceam acum câtăva vreme declarațiile făcute unui ziar maghiar din Oradea-Mare de către un deținut politic ungur, trecut prin schimb în Ungaria. Închisoarea românească a fost pentru aceștia o blândă opreliște dela contactul cu societatea. Dincolo de zidurile închisorii erau liberi să facă ce vor, să scrie și să citească, să-și treacă timpul după înclinare și obiceiu. Proverbiala (pentru noi) cruzime a polițistului român, deținuții politici n'au cunoscut o. Au rămas însă pe veci recunoscători tratamentului civilizat oferit de directorul român al închisorii dela Oradea.

Aceasta pentru deținuții politici unguri, — după declarațiile lor autentice.

În numărul nostru de eri, înregistram cu o dureroasă strângere de suflet povestirea unui deținut român, scăpat din închisorile de dincolo de Tisa. Atâta barbarie câtă să cuprinde în povestirea dlui Ion Vlad ar fi de necrezut, dacă trupul povestitorului ciuntit de bătăi, frânt de călcâele agenților de poliție și făcut infirm de zelul medicilor maghiari n'ar sta crudă mărturie a adevărului.

Două civilizații stau astfel față în față. Nu vom pretinde că noi nu mai putem de dragul vecinilor noștri de dincolo de Tisa. Mai dăinuește în sufletele noastre poate o rămășiță din vechia ură, adunată în sutele de ani de umilințe și batjocuri, dar până la a ne revărsa ura asupra indivizilor lipsiți de putința apărării, n'am ajuns. Ura noastră, dacă mai este undeva nu se poate coborî la gesturi de lașitate.

Dincolo, — civilizația maghiară, Vechia ură a uzurpatorului, înfricoșat necontenit de nedreptatea faptelor sale, s'a înrăit prin neputință. Izbânda noastră dela 1918 a agravat-o. Alături de polițistul animalizat de practica de toate zilele a cruzimei, omul de știință nu roșește să stea. Civilizația se sdruncină sub clocotirea urei; pojghița culturei academice, cu doctoratele și licențele ei, face loc bestiei ancestrale care își frăgezea carnea sfârticată din trupul dușmanului sub șeaua pe care călărea.

Pentru Europa mințită atât amar de vreme acest examen de civilizație era o trebuință, și e bine că a venit.

D. I. C.

Judecarea miniștrilor cabinetului Stambulinsky

Sofia. (Rador). Eri a început procesul foștilor miniștri ai guvernului Stambulinsky, acuzați de crimă împotriva ordinei publice.

Un mare pas spre normalizare:

Libertatea Exportului

Cum trebue judecată noua măsură a guvernului

Hotărârea guvernului de a modifica regimul exportului răspunde unei adânci trebuințe a politicei noastre economice. Câtă vreme creditul nostru în streinătate stătea încă sub apăsarea risipei făcute de trecutele guverne, nu ne puteam hazarda într'o mai largă politică de export. Productele românești erau grevate de datoria noastră externă, discreditată prin neplata anuităților pe mai mulți ani și prin afluența bonurilor de tezaur. Era deci necesar ca mai întâi guvernul să se îngrijească a echilibra bugetul plăților în streinătate și a consolida datoria noastră flotantă în streinătate.

Odată această anevoioasă operațiune terminată, guvernul și-a putut permite să intre în miezul politicei sale economice și să procedeze la aplicarea ei.

Pentru consolidarea economiei noastre interne, libertatea comerțului de export este salutară. Produsele interne se vor putea valorifica nestânjenit în streinătate, devenind ceea ce de mult doream, fără să putem înfăptui, un regulator firesc al bogăției noastre naționale.

Clipa este de o mare însemnătate pentru afirmarea forței noastre economice, după războiu. Ea marchează cel dintâi pus real spre intrare în normal. Războiul ni-a sdruncinat adânc, dar poate că nu ni-ar fi trebuit cinci ani de vreme dela terminarea lui pentru a ne reface, dacă o fatală stare de împrejurări, o nepotolită dorință de grabnice prefaceri nu ni-ar fi împins la experiențe costisitoare. Astfel am avut după războiu acel ciudat spectacol, când nimeni nu mai voia decât „oameni noui" la conducerea țării.

Atunci când nevoile erau mai aprige, și când pentru înlăturarea lor se cerea și mai multă pricepere, și mai multă chibzuință, și mai mult spirit de abnegație și muncă, valorile consacrate ale vieței noastre politice au fost înlăturate pentru a se face loc unor oameni politici improvizați, lipsiți de experiență și inconștienți de răspunderea pe care și-o asumau, primind frânele conducerei.

Intrucât împrejurările de acum cinci ani ne puteau permite luxul unor atari experiențe, ni au dovedit rezultatele activității celor două guverne de „oameni noui" cari au precedat actualul guvern. Finanțele țării erau cu desăvârșire compromise; economia națională de un iremediabil dezastru. Toată victoria noastră politică realizată cu jertfa celor 800 mii de morți și cu jertfa atâtor pagube materiale nu mai putea să însemne nimic în fața stării la care ajunsesem la începutul anului 1922.

România întregită și liberă politiceşte, dar ruinată economiceşte de politica guvernelor de după războiu, amenința să cadă într'o nouă robie, mult mai grea și apăsătoare robia economică.

Munca fără de preget a actualului guvern, ni-a scutit de această nenorocire. Vechile personalități consacrate ale vieții politice românești, ignorate o clipă, și-au știut recâștiga locul uzurpat de oameni nechiemați. După mai puțin de 2 ani de înțeleaptă conducere a treburilor noastre publice, ni este dat astăzi să asistăm la inaugurarea celei dintâi măsuri de reală normalizare: libertatea comerțului de export.

C.

Cronica externă

Europa la raspantie

In jurul declarațiilor Dlui Poincare și a demisiei cabinetului Stressemann

In expunerea situației politice făcute înaintea Camerei, Dl Poincaré vorbind de relațiile dintre Franța și Anglia a accentuat că o rupere a frontului aliat ar însemna o adevărată nenorocire pentru întreaga Europă.

Totuși Anglia persistă în acțiunea sa echivocă, nedeclarându-se nici pentru teza franceză, nici luând fățiș partea Germaniei.

Pe de altă parte, Lordul Curzon, ministrul de externe al Angliei consideră siatuația extrem de îngrijitoare, dându-și seama că politica Dlui Poincaré s prijinită de întreg poporul francez, ai cărui reprezentanți sunt decișI să nu mai admită nici un compromis în ce privește apărarea drepturilor fundamentale.

In fața acestei politici hotărâte, și hărțuit pe deoparte de curentul monarchist reacționar din Bavaria, cât și de extremiștii din Saxonia, cabinetul Stresemann a fost silit să-și dea demisia, fiind de astfel pus în mare minoritate, cu ocazia punerei chestiunei de încredere în guvern, respinsă printr'un vot nominal de membrii Reichstagului.

Noua criză ministerială din Germania e cu mult mai grea decât cele precedente, deoarece în contra guvernului actual, socotit drept ultima resursă a Germaniei, au votat atât socialdemocrații cât și comuniștii, partidul național german cât și cel popular.

Și nici una din aceste grupări nu e în stare să ia singure puterea sau să permită formarea unei colaborări de pardide în acest scop.

Iată de ce, evenimentele din Germania sunt urmărite cu înfrigurare și cu temere de toți factorii politici europeni.

Cronica dramatică

Turneul M. Voiculescu

„Judith", comedie dramatică în 3 acte de H. Bernstein

Duminecă seara trupa de turneu a doamnei Marioara Voiculescu a jucat pe scena teatrului nostru comedia dramatică „Iudith" de Henry Bernstein. „Iudith" este, hotărât, cea mai slabă dintre toate lucrările dramaturgului francez. Şi spunem aşa fiindcă în ea se văd mai bine şi mai accentuate slăbiciunile teatrului lui Bernstein: brutalitatea voită şi sensualismul înadins exagerat. Lipsit de intuiţia artistică necesară, Bernstein a fost incăpabil să dea viaţă celor doi eroi: Iudith şi Holophern. Iar limba întrebuinţată în piesă n'are nimic din parfumul arhaic al vremilor de atunci. O traducere foarte proastă sporeşte defectele piesei.

In teatrul lui Bernstein, „Iudith" nu-şi găseşte locul, fiindcă din partea acestui scriitor ne-am obişnuit cu piese smulse din neastâmpărul şi din istoria vremilor moderne.

„Iudith" cerea mai mult suflu poetic, mai multă intuiţie artistică decât are Bernstein. Iată de ce în ciuda tehnicei desăvârşite şi chiar în ciuda câtorva scăpărări de frumuseţe, piesa ni se pare foarte slabă.

Trebuie să ne mărturisim mirarea că dna M. Voiculescu îşi întrebuinţează talentul aproape numai în piese de un sensualism brutal. In „Judith" a pus desigur la contribuţie aceleaşi mari însuşiri artistice cari dau rolurilor jucate de dsă o viaţă pasională de turburătoare vrajă. Desigur că eroinele teatrului de sensualism trebuie să se asemene foarte mult una cu alta, dacă nici marele talent al dnei Voiculescu n'a izbutit să dea acestor eroine jucate de dsa o personalitate. Fiecare din ele îţi amintea pe cealaltă. Judith ne-a adus aminte de Salomeea.

Dl G. Storin al cărui joc sobru şi concentrat nu se simţea tocmai bine în rolul lui Holophern, a fost totuşi impresionant prin forţa şi prestanţa cari se desprindeau din atitudinile şi mişcările sale.

Dna N. Chirovici în Ada nu face decât să imite cu platitudine jocul dnei Voiculescu. Ceilalţi interpreţi n'au nici un relief.

O buna publicatie de specialitate:

Revista „Poliţia"

De patru ani apare la Cluj cea dintâiu revistă poliţienască de specialitate din România. E caracteristic acest lucru. Vechiul regat, cu viaţa lui constituţională şi independenţă, n'a avut o asemenea revistă. Abia după multă vreme de la apariţia „Poliţiei", şi după modelul acesteia, a apărut la Bucureşti „Revista Poliţiei" şi „Paza".

Aceasta ne dovedeşte că „Poliţia" a luat naştere dintr'o adâncă şi firească nevoie. In adevăr, Ardealul îşi creia acum abia, după unire, un corp de funcţionari de poliţie românesc. Şcoli de specializare lipseau. Necesităţile instituirei autorităţii statului român nu admiteau nici o întârziere, iar poliţia trebuia să primească concursul tuturor celor ce i se oferiau, chiar fără pregătire suficientă. O revistă de specialitate era deci cel mai indicat organ de educare pentru tinerele elemente începătoare, şi această revistă a fost oferită de doi oameni de inimă, crescuţi şi educaţi la şcoala civilizată a poliţiilor apusene, d. dr Victor Popp, fostul prefect de poliţie al oraşului Cluj, şi d. George Chendi, secretarul prefecturei de poliţie.

In patru ani de apariţie, revista a ieşit tipărită în condiţiuni tehnice vrednice de toată lauda, cu material instructiv bogat, şi variat, scris de cei mai de seamă specialişti din ţară. Dar câtă energie şi mai cu seamă câte jertfe materiale n'o consumat această lăudabilă operă de educaţie! E desigur mult eroism şi multă jertfă în fapta dlor dr Popp şi Chendi, şi ar fi păcat ca munca acestor oameni de bine să se peardă. Statul ar trebui să sprijine cât mai larg asemenea iniţiative. De asemenea şi autorităţilor comunale şi judeţene, cari au tot interesul să dispună de o poliţie bine pregătită pentru menirea ei în societate.

Pe de altă parte, cei către cari se adresează, funcţionari de poliţie, jandarmi, secretari comunali, etc. n'ar trebui să se lipsească de luminile pe cari le găsesc în această revistă, lumini menite să le deschidă noui orizonturi în cadrele ocupaţiunii lor. Eftină, frumoasă şr b'ne redactată, recomandăm tuturor celor interesaţi revista „Poliţia"' în credinţa că facem, pe cât ne stă în putinţă, o faptă bună.

INFORMAŢII

Exursie şcolară. Sub conducerea dlui ing. profesor Romulus Pop, elevii Şcoalei de conductori de lucrări Publice din localitate, au făcut o excursiune cu auto-camionul la Turda. Excursiunea a avut ca scop vizitarea fabricei de ciment unde s'au ţinut elevilor mai multe demonstraţii necesare pregătirei tehnice a acestora.

— **Studenţeşti,** Duminecă în 11 Noemvrie 1923, s'a constituit comitetul „Cercului Studenţesc bănăţean" dela Universitatea din Cluj în felul următor: Preşedinte: Dl Alexandru Magda; vicepreşedinte: Dl Aurel Lazăr; secretar general: Dl Tiberiu Seviciu; casier: Victor Caba; controlor: Nicolae Gaşpar, membru în comitet: Gheorghe Veliciu.

— **Bibliografie**. Primim la redacţie: „Biserica şi şcoala" No 46. din 12-25 Noemvrie 1923. „Hiena" A. IV. N 3 din 20 Noemvrie 1923. „Fierul" A. I. N 13 din 20 Noemvrie 1923. „Cuvântul" A I. N 10 12 din Iunie 1923.

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Comemorarea lui V. Lucaciu.** După cum am anunţat, Sâmbătă 1 Decembrie va avea loc în Satu-Mare, comemorarea marelui luptător naţionalist român Vasile Lucaciu. Programul comemorării cuprinde oficierea unui parastas la biserica gr. catolică şi aşezarea unei table comemorative la casa unde a murit Lucaciu. Vor lua parte la această comemorare, delegaţii universitiăţi din Cluj precum şi Dl Octavian Goga. La Cluj, comemorarea regretatului luptător se va face printr'un parastas oficiat la biserica gr. cat. unde va vorbi părintele Dr. Elie Dăianu, iar seara la orele 9 va avea loc în sala „Reduta" un mare festival cu program compus din conferinţe în diverse producţii artistice.

— **Pentru dl Prefect de** Un cititor al ziarului nostru ne comunică că Sâmbătă 24 l. c. trecând prin piaţa Mihai Viteazu a fost martorul unei barbarii comise de fraţii V. Ellias, precupeţi în susnumita piaţă asupra unui biet ziler român, care a fost aşa de crunt bătut încât a trebuit să fie transportat cu Salvarea la clinică. Cerem Dlui Prefect al Poliţiei o anchetă severă şi pedepsirea barbarilor precupeţi.

— Salonul de manichiur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul New-york.

— **Dela societatea „Frăţia de Cruce".** La cererea membrilor din comitetul organizator din „Frăţia de Cruce" şi „Foştii legionari din gărzile naţionale" s'a hotărât ţinerea şedinţelor obişnuite în fiecare Sâmbătă, la orele 7, în sala festivă a băncii „Economul". La ordinea de zi este organizaţia de tir.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Poliţişti călăreţi la Cluj.** Prefectul poliţiei Cluj a hotărât să formeze un pluton de poliţişti călări. Comandantul poliţiştilor va fi dl comisar de poliţie, Petru Veştian. In acelaşi timp s'a hotărât înfiinţarea unei noui circumscripţii poliţieneşti.

— **Dela soc. „Surorilor de Cruce".** Comitetul organizator al societăţii „Surorilor de Cruce" şi-a fixat obişnuitele şedinţe pe Sâmbătă seara, la orele 7, tot la două săptămâni. S'a iniţiat ridicarea unei statui eroinei Pelagia Roşu, această Jeane D'Arc română, care prin atitudinea ei eroică a determinat la 1848 victoria dela Fântânele. O altă statuie se va ridica martirei dr Hotăran, ucisă în anul 1919 de bandele săcueşti, la Şiria, împreună cu fiul ei dr Hotăran.

Cronica muzicală

Concertul d-nei Hevesi Piroska

In faţa unui auditoriu ales, apreciata pianistă, d-na Heveşi Piroska a interpretat aseară cu un rar talent, bucăţi din Brohms, Schuman, Schubert, Chopin, Rachmaninoff şi Rubinstein. Dsa ne-a dovedit din nou, că posedă cu prisosinţă una din acele technice, ce se joacă cu orice dificultate. Tuşeul d sale este ireproşabil în fineţe, iar stilul, deşi cam sobru, este totuşi de o delicată armonie. Interpretarea personală dată bucăţilor, cântate, dovedeşte temeinice studii şi o profundă sensibilitate. Primirea călduroasă făcută artistei de către public a fost astfel pe deplin meritată.

Concertul de ieri a fost al doilea din ciclul concertelor de piano dat de doamna Hevesi Piroska. Este foarte înbucurător pentru Cluj, că sala cea mare a „Colegiului Unitar", a fost şi de data aceasta tixită de public, dornitor să audă o muzică bună.

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administraţia Infrăţirea.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecţie de hârtie şi imprimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE
Cluj. Cereţi cataloage lista şi ofert. 2744-4

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 481 2653

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.
Anunţă clientela că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Hârtie Lichtpaus pozitiv-negativ I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină şi cauciucuri crutând şi maşina.
Informaţiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.
IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A
FRATILOR MARTONFFY
CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.
Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.
o 2025 o
Expoziţiie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.
Lloyd 899.
Engros! En detail! Engros!

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Rasplatirea eroilor neamului

Improprietărirea cavalerilor ordinului „M. Viteazul“

De cinci ani de zile de când s'a închegat România-Mare cu preţul atâtor mari jertfe, întreaga noastră viaţă politică a fost preocupată de problemele consolidărei ţărei.

In ultimul timp, luptele politice au copleşit aşa de puternic preocupările exponenţilor vieţei noastre publice în cât nimeni nu s'a mai gândit că dintre toţi aceia cari au contribuit la făurirea României-Mari, a rămas o parte — aceea care ar fi fost mai demnă de atenţie decât ori care alta — căreia nu i-a fost dat să se bucure de nici o manifestare a recunoştinţei naţionale.

Aceştia sunt ofiţerii decoraţi în timpul războiului cu ordinul „Mihaiu Viteazu“ cea mai înaltă decoraţie acordată de M. S. Regele. Toţi ţăranii fără deosebire au fost împroprietăriţi, văduvele de războiu au fost luate sub îngrijirea statului, trepăduşii politici şi toţi sedentariştii s'au îmbogăţit, — numai aceşti eroi rămâseseră absenţi din atenţia conducătorilor ţărei.

Singura manifestaţie de recunoştinţă de care s'au bucurat cavalerii ordinului „Mihai Viteazu“, a fost aceea că li se făcea onoarea ca odată pe an — în ziua de Sf. Mihail — să fie învitaţi de M. S. Regele la un prânz la Palatul Regal.

Astăzi însă, un proect de lege din iniţiativa parlamentară, vine să repare această greşeală a conducătorilor de până azi ai ţărei şi propune acordarea unei recompese naţionale tuturor cavalerilor ordinului „Mihaiu Viteazu“.

Această acţiune parlamentară care este o manifestaţie a recunoştinţei neamului întreg, va rămâne una dintre cele mai nepieritoare fapte a actualului parlament.

In acest proect de lege se propune: 1) împroprietărirea tuturor cavalerilor ordinului „Mihaiu Viteazu“ cu 25 hectare de pământ, împroprietăriţii având dreptul să-şi aleagă regiunea unde doresc să se aşeze.

Această împroprietărire aduce după sine şi stabilitatea ofiţerilor împroprietăriţi.

2) Se va acorda tuturor acestor ofiţeri o pensie naţională de 2000 de lei pe lună.

3) Tuturor cavalerilor ordinului „Mihaiu Viteazu“ li se vor da şi terenuri pentru casă în oricare oraş şi'l vor alege, precum şi lemne de construcţie în mod gratuit.

4) Toate aceste recompense naţionale sunt acordate cavalerilor ordinului „Mihaiu Viteazu“ în plină proprietate, ei având prin urmare şi dreptul de a le lăsa moştenire urmaşilor.

5) Din iniţiativa şi pe cheltuiala statului se va construi un mare mausoleu naţional în care vor fi îngropaţi toţi cavalerii ordinului.

Iată numele ofiţerilor din oraşul Cluj decoraţi cu ordinul „Mihai Viteazu“:

Colonel Stareşin, comand. reg. 83; Maior Cerchez; Căpitan Nerva Paul; Căpitan Procopie Strat; Căpitan Ioan Aramă şi Locotenent Gh. Ante.

Ion Manolescu la Cluj

După turneul d nei Marioara Voiculescu, încă două turneuri se anunţă în Cluj, acela al d-nei Agatha Bârsescu şi al d-lui Ion Manolescu, amândouă iniţişându-se în numele unor prestigii artistice consacrate de multă vreme.

In zilele de Joi 29 Noembrie, Sâmbătă 1 Decemvrie şi Marţi 4 Decembrie trupa d-lui Manolescu va da pe scena teatrului nostru trei reprezentaţii. Se vor juca „Gândul“ de Leonida Andreiew, „Profesorul Klenow“ de Karen Bramson şi „Pierduţi în întuneric“ de Roberto Braco.

„Gândul“ este o dramă prelucrată de Andreiew după sguduitoarea sa nuvelă „Gândirea“. Piesa s'a jucat la Bucureşti repurtând un succes cu totul meritat. Ion Manolescu are o creaţiune desăvârşită în această dramă. Intreaga critică bucureşteană s'a rostit unanim elogios pentru arta cu care Ion Manolescu a jucat rolul principal din această piesă. Alături de dsa, dna Stanca Alexandrescu, cunoscută publicului clujan din rolurile jucate pe când era angajata teatrului naţional de aici, a cucerit un frumos succes în care presa din Bucureşti a văzut afirmarea unui real talent.

Celelalte două piese „Profesorul Klenow“ şi „Pierduţi în întuneric“ au avut acelaş succes. In turneul făcut în vechiul regat şi o parte din Ardeal, trupa d-lui Manolescu a fost pretutindeni primită cu însufleţire fiindcă dornic de spectacole de adevărată artă, publicul ştie să înconjure cu dragostea şi admiraţia sa un talent ca al d-lui Manolescu.

Ne mărturisim cu acest prilej şi mulţumirea noastră că dl Manolescu a ştiut să aleagă piese cari nu sunt nici farse cari se joacă de obiceiu în turneuri şi melodrame învechite.

Iată de ce credem că, în afară de prestigiul marelui talent al dlui Manolescu şi nimerita alegere a pieselor va aduce un public numeros la reprezentanţiile trupei Manolescu.

Congresul reformaţilor din Ardeal

Congres bisericesc sau întrunire iredentistă? — In loc de blândeţe evangelică — discursuri incendiare Dl Bernady propune . . . darea în judecată a guvernului la Curtea de Casaţie (!), iar episcopul Nagy ameninţă cu . . . „mobilizarea bărbaţilor“

Cu părere de rău trebue să constatăm că agitaţiile partidului unguresc i-au dat şi de astădată roade veninoase. Acest partid se foloseşte azi de toate ocaziile pentru a ne face o duşmănoasă polifică, uitând consecinţele nefavorabile pentru maghirime, ce vor rezulta, mai curând sau mai târziu, din această nesocotită campanie.

Zilele trecute, deschizându-se congresul reformaţilor din Ardeal eram încredinţaţi că se vor discuta exclusiv chestiuni religioase şi în legătură numai cu gospodăria bisericei reformate. In loc de toate acestea însă ne-am trezit în prima zi cu discursul deputatului Sándor József, care a găsit de cuviinţă să atace autorităţile oraşului pe mdtivul, că au ales ca cetăţean de onoare pe Scotus Viator „deşi acesta nu a făcut nici un bine oraşului Cluj“,

După alte discursuri, tot atât de bisericeşti, a luat cuvântul episcopul Nagy Károly.

Conform socotelilor dsale, numărul reformaţilor în România este de 486 mii.

„**Este îngrijorător** — a spus dsa — **faptul căsătoriilor cu români sau cu româncele greco-ortodoxe urmare a neglijenţei preoţilor reformaţi.**

Guvernul român împiedecă funcţionarea cinstită (?) a şcoalelor reformate. Pentru autorităţi, tot omul este periculos statului şi sfârşitul este sau expatrierea în Ungaria sau moartea (?) Românii nu au învăţat ungureşte o mie de ani; pentru ce ne cer ca să învăţăm în aşa scurt timp limba lui Eminescu? **Inzădar suntem refuzaţi. Dacă suntem daţi pe uşă afară, ne vom reîntoarce pe fereastră.** Minorităţile sunt îndârjite în cel mai înalt grad şi se consideră asuprite, cu drept cuvânt.“

După discursul politic al Sfinţiei Sale, care precum se vede, şi-a greşit cariera. au luat cuvântul alţii şi mai bătăioşi. Vilhelm Csutak, directorului liceului din Sân-Georgiu a atacat guvernul pe baza reformei şcolare. „Şcolarii nu pot învăţa atâtea (!) limbi“ — a declarat dsa, uitând că nici şcolarii Romăşi nu sunt scutiţi de învăţarea acestor limbi iar creerul şcolarilor unguri nu poate fi atât de disproporţionat de mic faţă de cel al şcolarilor români, încât să nu fie capabili să înveţe ceeace învaţă colegii lor români.

Domnul Iáray István, a atacat guvernul pe baza tratatelor internaţionale, iar domnul Sándor Jozsef a acuzat guvernul că nu respectă „pactul“ dela Alba-Iulia, în senzul căruia „România nu este decât un stat compus din teritorii etnice diferite, fiecare îndreptăţit să aibă administraţia, învăţământul, finanţele, etc., în propria limbă“. Faimosul Bernády dela Târgu-Mureş, a afirmat că guvernul are „gânduri ascunse“ şi pentru aceea „confiscă“ drepturile maghiare. Protopopul făgărăşan Ignácz László a comis o gravă greşală amestecând în politică persoanele Majestăţilor Lor Regelui şi a Reginei. „Femeile maghiare vor merge la M. S. Regina“ — a spus d-sa — exprimându-şi speranţa, că astfel maghiarii îşi vor putea realiza toate dezideratele mai sus amintite. A vorbit apoi din nou domnul Bernády propunând nici mai mult, nici mai puţin, decât **darea în judecată a guvernului la Curtea de Casaţie (!)**

Ultimul discurs a fost al episcopului Nagy, care a susţinut că nu este agitator dar... este silit să declare că „**în momentul când se va convinge că nu se poate ajunge la rezultat, va lăsa adunarea să hotărască, dacă mai poate fi vorba de cereri, sau va trebui să se recurgă la... mobilizarea bărbaţilor**“(!)

Tunete de aplauze au răsplătit evangelica instigaţie. In continuare, episcopul a protestat în contra ordonanţei ca profesorii unguri să depună examen din limba română până la August 1924.

Noi constatăm că congresul reformaţilor, care a durat trei zile, şi s'a terminat Duminecă, a servit mai mult politica partidului naţional maghiar, decât interesele bisericei reformate.

Faptul e regretabil şi nu este vina noastră, că şefii bisericei reformate îşi înţeleg datoria făcând politică anti-românească. Partidul maghiar poate să fie mulţumit: a reuşit să învenineze încă odată atmosfera. Telegramele trimise M. Sale nu pot induce însă pe nimeni în eroare; „loialitatea“ şi „patriotismul“ unitarilor reiese din discursurile şi din starea de spirit ce a domnit în tot timpul congresului.

America şi ştiinţa medicală românească

„The Rockefeller Foundation“ în ajutorul medicinităţilor şi corpului medical universitar din România

Oficiul european din Paris al Fundaţiei Rockefeller a anunţat Universitatea din Cluj că acordă burse în ţară şi burse de călătorie doctorilor în medicină şi asistenţilor făcultăţii de medicină.

Doritorii de specializare pot să ceară lămuriri dela „Comisia de burse în ţară şi de călătorie“ de pe lângă Universitatea din Cluj.

Acordarea acestor burse nu implică retragerea ajutoarelor date de către instituţiunile guvernumentale; bursele vor fi scutite de taxa de impozit pe venit şi nu vor putea trece de 90% din salarul şefului sub ordinele căruia lucrează cel ce a primit bursa.

Totodată, „Fundaţiunea Rockefeller“ a acordat Facultăţii de medicină suma de 171 de dolari, pe anul 1923, şi 250 dolari, pe anul 1924 pentru procurarea revistelor de ştiinţe accesorii medicinei. In acest scop a şi numit o comisiune compusă din dnii profesorii universitari: Iacobovici, Moldovan, Racoviţă şi Vasiliu.

In ceace priveste publicaţiunile medicale, „Fundaţiunea Rokcefeller“ a recomandat special să se ceară părerea profesorului dr C. I. Urechia dela clinica de boli mintale din Cluj, ca unul ce e cunoscut prin scrierile sale în lumea medicală din America şi al cărui nume figurează pe lista Diviziunei învăţământului medical al „Fundaţiunei Rockefeller“.

Această Fundaţiune pune la dispoziţia Facultăţi de medicină din Cluj, pe lângă revistele engleze şi americane, şi reviste medicale editate în Europa: reviste franceze şi reviste germane.

In aceste timpuri de criză financiară şi de valută scăzută, acest ajutor e un imbold puternic pentru cei cari vor să se specializeze în ştiinţele medicale. Suntem convinşi că cercetarea acestor reviste şi frecventarea universităţilor apusene de către români, vor aduce cele mai frumoase roade.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi 27 Nov. 1923
„Morcovel“ şi „Scampolo“.
Duminecă 2 Dec. (matineu)
„Morcovel“ şi „Scampolo“.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Miercuri, 28 Noemvrie

Elga sau Memoriile unui Călugăr.

Colosală tragedie poloneză în 6 acte. Cum au înţeles despoţii poloni să pedepsească adulteria. Această dramă reaminteşte dramele puternice ruseşti. O privire în sufletul acestor magnaţi îngâmfaţi.

Cinema Urania

Miercuri, 28 Noemvrie

Atletul Fantoma

Extraordinar de interesantă şi senzaţională dramă în 7 acte. In rolul principal Marin Guaita Rusonia, unicul rival de putere fizică teribilă a lui Albertini-Samson. — Grandios element sportiv!

Cinema Apollo

Miercuri, 28 Novembrie

Princesa Fantos

Comedie grandioasă şi foarte hazlie. Afer criminal american în 5 acte. In rolurile principale: Haid Liane, Stobl Iuliu şi Bergulian Korius. Film arhipin de umor splendid.

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

THE ROYAL MAILLINES

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

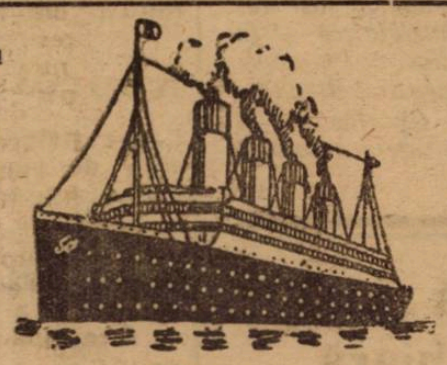

Fondată anul 1839
Călătorie comodă

Vapor Union castel
New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.

In fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana“.

Bani trimişi din America prin noi se pot avea în timp de 8 zile.

3064

Uciderea mitropolitului Ucrainei

Riga. (Rador). Banditii au ucis la Kiev pe arhimandritul Nicolai al Ucrainei.

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

TELEGRAME

Conferința româno-maghiară din Capitală

Eri dimineață subcomisiunea juridică a conferinței româno-ungare a admis proiectul românesc despre extrădare, care va fi mâine parafat, urmând să fie semnat împreună cu celelalte convențiuni eventuale.

Subcomisiunea financiară a luat în considerație proiectul ungar relativ la depozitele românești la Budapesta. Delegația română va prezenta un contra-proect. Ambele proiecte se vor discuta paralel. Azi au fost discutate categoriile depozitelor și chestia cursului schimbului.

Delegații români au avut azi un schimb de vederi im prezența dlui Vintilă Brătianu pentru stabilirea definitivă a pretențiunilor noastre relativ la datorii și creanțe.

O lămurire

In ziarul „Universul“ Nr. 298 din 28 Noemvrie 1923 sub rubrica „Universul“ în Ardeal, — Cluj, — se găsește o știre după care agentul de siguranță Romulus Damian a fost condamnat la un an închisoare pentru șantaj și excroherii încercate asupra comercianților din Cluj.

Ori, cum această persoană nu este identică cu confratele nostru dl Romulus Damian ziarist, director-proprietar al ziarului „Glasul Vremii“ ce apare la Timișoara, — dăm cuvenita lămurire, drept orientare pentru cititorii ziarului nostru.

In jurul combinatiilor politice de la Ciucea

Tratativele dintre partidul maghiar și generalul Averescu

Ziarele maghiare ar fi dorit să păstreze tăcere în jurul acestor tratative — O scrisoare a dlui Ugron Istvan

Am vorbit în nrul nostru de ieri despre prezența la Ciucea a unei delegații a partidului maghiar cu prilejul vizitei dlu general Averescu.

Dintr'o greșală de paginație însă, a fost sărit pasagiul în care arătam ca în urma consfătuirii care a avut loc Duminecă dimineața, delegația partidului maghiar a fost reținută la masă la d. Goga. După informațiile noastre această masă a avut căracterul unui mic banchet politic prin care cei de față între cari și fostul ministru al Ardealului, d. Petre Groza, au sărbătorit, dacă nu resultatul, cel puțin începutul tratativelor dintre partidul maghiar și partidul poporului.

Cu privire la aceste tratative, mai e de remarcat și faptul că ziarele maghiare ar fi dorit să se păstreze tăcerea asupra lor. Intr'adevăr, ziarele maghiare apărute aseară și azi dimineață vorbesc despre vizita la Ciucea a generalului Averescu, dar nu pomenesc nimic despre prezența acolo a reprezentanților partidului maghiar.

Singur „Ujsag“ a fost nevoit să înregistreze știrea publicată de noi, fără s-o însoțească însă de nici un comentar.

Ori e peste putință ca ziarele maghiare să nu fi știut nimic despre participarea partidului maghiar la consfătuirile politice de la Ciucea, și dacă, totuși, au cautat s-o treacă sub tăcere, aceasta înseamnă că nici partidului maghiar și nici partidului averescan nu le convine ca tratativele în care s'au angajat să fie cunoscute și de opinia publică.

In schimb, ziarele maghiare publică pe larg tot felul de amănunte cu privire la posibilitatea venirii la putere a partidului averescan.

Azi tocmai acaesta constituie după părerea noastră, un incidiu destul de serios că între partidul maghiar și dl Goga a devenit o înțelegere politică și că prezența la Ciucea a d-lor Bernády, Grandpierre și Gyárgyás nu este decât resultatul acelei înțelegeri.

*

In legătură cu știrea publicată de noi, primim din partea domnului Ugron Istvan o scrisoare prin care d-sa desminte că ar fi făcut parte dintre cele șeapte persoane care au reprezentat partidul maghiar la Ciucea. Desmințirea dlui Ugron însă nu clatină întru nimic știrea publicată de noi.

Partidul maghiar a fost reprezentat la consfătuirea și la banchetul dela Ciucea prin șeapte persoane, între care dnii Bernady, Grandpierre și Gyárfás, — și faptul acesta nu sufere nicio desmințire.

O nouă vitejie maghiară

In timpul războiului au fost internați în lagărul de lângă Székesfehérvár mai multe mii de sârbi, suspectați, că ar fi trădători de patrie. In urma tratamentului neuman, cei mai mulți din ei au murit în acest lagăr. Acum, legația jugoslavă din Budapesta a raportat guvernului din Belgrad, că ungurii și-au bătut joc, spurcând mormintele acestor internați. Guvernal Iugoslav va cere satisfacție guvernului maghiar pentru acesta nouă barbarie și ptovocare.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2414 1.

Koprol și Ideal.

Cauza ameților și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

BENZINA

USOARA

LEI 7·50 LEI

LA

AUTO-MECANICA

STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

Fabrica de Bere din Turda S. A.

Aduce la cunoștiința onor. public consumător, că

Berea nutritoare din malț dublu

„GLORIA”

s'a epuizat.

Rador 172 2248

Punerea din nou în circulație a acestei bere se va publica la timp în ziare.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

REDACȚIA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 954 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Joi 29 Noemvrie 1923

R CLUJ 1. 279

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

30 NOV 923

29 NOV 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Intreruperea tratativelor ROMÂNO-IUGOSLAVE

Se anunță că lucrările comisiunei mixte româno-sârbă, care lucra la Timișoara pentru rezolvarea chestiunilor școlare și bisericești ale minorității române din Torontal, au fost întrerupte brusc. Comisia sârbă primise toate condițiunile puse de delegația română. Tratativele păreau a fi îndrumate pe o cale sigură. Protocolul de bază al discuțiunilor fusese redactat în întregime, cuprinzând în linii generale opiniile comune ale delegațiilor celor două state. Cu toate acestea delegația iugoslavă s'a prezentat Duminecă delegației românești, spunând că nu pot semna protocolul, de oarece guvernul iugoslav nu îl admite. Totodată această delegație a cerut să se formuleze noui condițiuni de bază.

Atât ne spune telegrama care anunță acest fapt, dar pentru noi este destul. Ocupându-ne, nu demult, de situația românilor din Banatul dat în stăpânirea sârbilor, am arătat care este concepția guvernului jugoslav în chestiunile școlare și bisericești ale românilor de acolo. Incidentul dela Timișoara confirmă constatările noastre de atunci.

Guvernul iugoslav urmărește sistematic o riguroasă politică de desnaționalizare a elementului românesc din Torontal. Școlile au fost slavizate în totalitatea lor; viața românească este în permanență zugrumată de măsurile unei administrații evident vrăjmașă elementului românesc; biserica tânjește supusă la tot felul de vexațiuni. Era firesc, așadar, ca acest guvern să nu aprobe baza discuțiunilor formulate de delegația românească, pentrucă aceasta a cerut, desigur, un tratament egal celuia oferit de noi minorității sârbești, pentru românii din Torontal. A cerut libertatea de învățământ așa cum o acordăm noi, a cerut restituirea școlilor confesionale românești confiscate abusiv de statul jugoslav, și-a cerut libertatea de cult cu un vicariat românesc în Torontal, pendinte de episcopia Caraș-Severinului.

Aceste condițiuni, de la cari nu putem renunța, sunt fără îndoială contrarii politicei guvernului iugoslav, dar ele reprezintă drepturi pe cari nici o voință nu le poate suprima. Tratativele întrerupte la Timișoara dovedesc o recalcitranță la care trebuia să ne așteptăm. Mai curând sau mai târziu însă, guvernul iugoslav va trebui să se întoarcă dela reaua-voință de astăzi. Și dacă nu va înțelege să o facă de bună voie, vom ști să-l constrângem la aceasta.

Intreruperea discuțiunilor angajate la Timișoara prin refuzul delegației sârbești de a semna protocolul dovedește reua-credință a guvernului iugoslav și nu poate influența decât în rău relațiunile noastre cu regatul iugoslav.

Dar desigur că lucrurile nu vor ajunge până acolo. Guvernul iugoslav va trebui să înțeleagă că un conflict pe această chestiune cu un stat aliat, îi poate aduce serioase neplăceri.

Intrunirea averescană de la Oradea-Mare

Indrăznelile fostului prefect Iacob — Ce poate spune un poet când i se aprinde imaginația — „Marele purificator" — Generalul Averescu despre opera sa de guvernare

După aranjamentele făcute la Ciucea cu conducătorii partidului maghiar, **d. general Averescu,** *însoțit de* **d. Octavian Goga,** *a mers Luni la Oradea-Mare unde trebuia să aibe loc o mare întrunire publică menită să înfățișeze puterea de organisație în Bihor a partidului poporului. Cu toate silințele partisanilor locali însă, nu s'au putut aduna decât abia 200 de persoane, dintre care foarte multe își datorau prezența aranjamentelor dela Ciucea. Săracă, deci, ca număr, întrunirea a rămas să fie salvată prin îndrăzneala oratorilor și prin dările de seamă publicate de presa maghiară al cărei zel în această împrejurare nu poate fi privit decât tot ca o consecință a aranjamentelor dela Ciucea.*

Cel dintâi, a luat cuvântul d. dr. Iosif Iacob, fostul prefect averescan, care a avut îndrăzneala să vorbească despre „durerile țărănimei", deși nu a trecut prea multă vreme de când un frate al său și-a făcut o tristă faimă prin niște foarte încurcate operațiuni de exploatare a țărănimei din Bihor în legătură cu exproprierea. Și mergând cu îndrăzneala și mai departe, dsa, improvisat în apărător al țărănimei, a spus despre aceasta că e „suptă de băncile liberale". Nu cumva o fi vorba de banii pe cari țăranii din Bihor au fost nevoiți să-i împrumute dela bănci ca să poată plăti moșiile pe care fratele dsale le-a cumpărat ieftin dela conți expropriați pentru a le vinde apoi cât mai scump țăranilor doritori de pământ?

După d. Iacob, a vorbit **d. Octavian Goga,** *care a crezut că odioasa realitate a guvernării averescane poate fi acoperită cu podoabele retorice zămislite în căldura unei aprinse imaginații de poet.* **Căci numai într'un moment de aprindere a imaginației, d. Goga a putut să se îndepărteze până într'atît de realitate încâ să afirme că „salvarea situației o vede numai în partidul poporului presidat de MARELE PURIFICATOR care este generalul Averescu".**

Cum? Omul care ne-a dat o guvernare caracterisată prin parasitism, jaf și imoralitate, — omul acesta să fie pentru d. Goga nici mai mult nici mai puțin de cât marele *purificator?"*

Mai departe însă, revenind brusc la simțul realității și aducându-și probabil aminte de toate păcatele cu care s'a încărcat guvernul Averescu, d. Goga a făcut această declarație:

„E adevărat că am fost un partid tînăr și fără experiență în timpul primei noastre guvernări. **Acum însă avem toată experiența și toată competența."**

E o declarație care ne umple de groază. Căci dacă, tînăr și fără experiență, partidul dlui Averescu ni-a dat totuși atîția mari meșteri ai jafului și ai abusului, ce va fi oare când el va veni la putere cu **„toată experiența și cu toată competența"** dobîndite în trecuta guvernare?

La urmă, a luat cuvântul generalul Averescu care, vorbind despre „opera sa de guvernare", a spus că „oglinda puterii unui partid este organisația lui". Noi am fi dorit să poată spune că „oglinda puterii unui partid o dau faptele lui".

Un nou ziar romanesc la Cluj

Poimâine va apărea la Cluj un nou ziar românesc, intitulat „Ideea Națională", sub conducerea publicistului Em. Vasiliu.

Exportul României-Mari

Valoarea lui în primele 9 luni ale anului 1923

Direcțiunea statisticei generale a finanțelor și a comerțului exterior a publicat de curând cifrele preliminarii privitoare la exportul principalelor produse din România în primele 9 luni din acest an.

Principalele produse pe cari le exportă România mare sunt cele agricole (vegetale și animale), petrodifere și materiale lemnoase.

Valoarea acestor produse, după calculele făcute de către d. director Gabriel D. Danielopol se ridică la 7 miliarde și 896 milioane lei, în care sumă nu intră taxele vamale de export și cele de comision.

Taxele de export după situațiunile publicate de Ministerul de Finanțe se ridică în acelaș timp la suma de circa trei miliarde lei.

Insumând valoarea produselor exportate, acea a taxelor de export, de comision precum și valoarea produselor exportate de importanță secundară necuprinse în recenta publicațiune amintită, ajungem la o valoare totală efectivă a exportului în primele 9 luni ale anului 1923, de aproape 12 miliarde și 500 milioane lei.

Exportul produselor agricole. — Date comparative cu anul 1923

Din totalul de 12 miliarde 500 de milioane, peste 7 miliarde jumătate adică 60 la sută reprezintă valoarea produselor agricole, vegetale și animale.

Vedem deci că producțiunea agricolă deși a fost stânjenită prin prohibițium la export și taxe de export mari a furnizat totuși exportului nostru, mai mult de jumătate din totalal său.

Dintre diferitele produse agricole, recordul îl deține orzul cu o valoare totală de peste trei miliarde lei; urmează apoi vitele bovine cu o valoare de aproape un miliard și jumătate lei și în al treilea rând vine numai porumbul cu un miliard și 100 milioane lei.

O importantă valoare la export reprezintă fasolea cu 425 milioane lei, în timp ce s'a neglijat exportul avăzului.

Putința de export a României mari poate fi considerată, din punct de vedere al produselor agricole, ca fiind superioară acelei a României mici, căci dacă Transilvania reprezintă o regiune consumatoare de cereale, în schimb Basarabia furnizează un însemnat prisos.

Deși exportul produselor animale (lapte, brânzeturi, lână, piei, etc.) este prohibit și al animalelor vii parte limitat, parte complect prohtbit (porci), totuși în România Mare acest export e mult mai ridicat ca în România mică, cu un plus de peste 800 milioane.

Odată cu inaugurarea libertății complecte a exportului, țara noastră va putea ajunge să exporteze animale și produse animale pentru o valoare cel puțin încincită ca înainte de războiu.

Exportul cerealelor și al leguminoaselor arată un deficit față de cifra din 1913. Se observă însă în ultimii doi ani o vădită tendință de urcare.

Produsele petrolifere și lemnoase.

In primele nouă luni ale anului 1913 valoarea exportului produselor petrolifere în România Mică a fost de trei miliarde 950 milioane lei față de 2.032 milioane lei în perioada corespunzătoare a anului 1923.

Valoarea exportului acestor produse reprezintă deci azi 54 la sută din valoarea sa din 1913. Această cifră relativă este mai favorabilă ca aceia indicată pentru produsele agricole, mai ales dacă ținem seama că România Mare cuprinde un teritoriu întins care nu produce, ci care consumă produse petrolifere, față de situațiunea din 1913.

Exportul de material lemnos care a fost în primele nouă luni ale anului 1913 700 milioane lei a fost în perioada corespunzătoare a anului 1923 de 1673 milioane lei. Acest surplus considerabil este datorit aportului teritoriilor alipite.

Din examinarea datelor comparative și a cifrelor de mai sus rezultă în mod evident că în afară de exportul produselor agricole și al leguminoaselor principale produse ale solului și subsolului nostru ridică cifra exportului la o proporție mult mai mare că înainte de războiu, cu toate că consumația internă e mult mai mare și mijloacele de transport încă insuficiente.

Noul regim al exportului, politica de încurajare a agriculturei și intensificarea mijloacelor de transport sunt atâtea condiții favorabile, menite să asigure cât mai largă desvoltare exportului nostru.

Criza politică din Germania continuă

Berlin. — Criza guvernamentală din Germania continuă. Străduințele lui Alberth întâmpină pretutindeni reavoință. Deasemenea nu s'a luat nici o inițiativă pentru un contact între partidele burgheze.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

Congresul general
al negustorilor din întreaga țară

Lucrările pregătitoare — Ardealul va fi reprezentat prin 600 delegați — Care orașe din Ardeal și-au anunțat până acum numărul delegaților — Un tren special pentru congresiștii din Ardeal

In vederea unei cât mai bune reușite a congresului general al negustorilor din întreaga țară care va avea loc în zilele de 9 și 10 Decemvrie la București, comitetul organizator al Sfatului negustoresc din Cluj și-a dat toată silința pentru a asigura un număr cât mai mare de participanți dintre negustorimea ardeleană.

In urma adunărilor negustorești cari au avut loc în toate orașele Ardealului s'a fixat și numărul delegaților ce vor fi trimiși la București și în acelaș timp s'a trimis Sfatului negustoresc din Cluj scrisori de aderare la acțiunea acestuia în vederea congresului, și la moțiunea care s'a votat în adunarea generală din 11 Noemvrie.

Orașele cari până acum și-au fixat delegații și au trimis Sfatului negustoresc din Cluj adresele de aderare sunt:

Târgul-Mureș, Bistrița, Deva, Turda, Câmpeni, Abrud, Careii-Mari, Satu-Mare, Odorhei, Sft.-Gheorghe, Hațeg, Huniedoara, Reghinul-Săsesc, Beclean, Lipova și Ibașfalău.

Din aceste orașe vor lua parte la congresul din București după cum s'a anunțat 180 de negustori.

De remarcat că până un prezent orașele: Oradia Mare, Clujul, Brașovul, Aradul, Timișoara adică centrele cele mai importante nu și-au anunțat până acum numărul delegaților.

Din celelalte centre mai mici se crede că vor mai pleca la congres încă cul puțin 50 de negustori. După părerea conducătorilor Sfatului negustoresc din Cluj Ardealul va fi prezentăt la congresul negustorilor din București prin cel puțin 600 de delegați. In vechiul regat s'a făcut aceeiași propagandă, s'au invitat toate secțiile.

Sfatului negustoresc și se speră că la congres vor lua parte peste 1500 de negustori. Sfatul negustoresc din Cluj a trimis Centralei lui din București o adresă prin care il roagă să intervină pe lângă Ministerul de Comunicați', ce aceasta având în vedere numărul mare al negustorilor ardeleni cari vor lua parte la congres, să acorde un tren special care să pornească dela Oradea Mare.

Care ar fi itinerăriul trenului special

Format în Oradea Mare acest tren ar pleca cu negustorii din: Sighetul Marmației, Satu Mare, Careii Mari, și Salonta, ar trece apoi și ar lua pe delegații din Huedin și împrejurimi, la Cluj ar lua pe cei cari vin din: Sălaj, Solnoc-Dobâca, Baia-Mare, și Bistrița la Câmpia Turzei ar lua pe delegații din Turda, Abrud, și Câmpeni, la Feldioara pe cei din: Valea Mureșului, Tg. Mureș, Reghinul săsesc și Mercurea Ciucului — și în fine la Brașov pe ultimii — delegați.

Sfatul negustoresc a cerut ca acest tren să le fie acordat și la întoarcere.

Ordinea de zi a congresului general al negustorilor

Sfatul negustoresc din București de comun acord cu cel din Cluj a fixat următoarea ordine de zi pentru desbaterile congresului general dela București.

Ordine de zi

1) Libertatea comerțului și alte doleanțe ale negustorimei; transporturi vamă, antrepozite.
2) Chestiunea impozitelor
3) Reorganizarea sfatului negustoresc și modificarea statutelor.

Negustorimea din Ardeal își pune mare nădejdi în succesul acestui congres.

Alfio P.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER și CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12. 3054

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou și elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada, America, Argentinia, Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

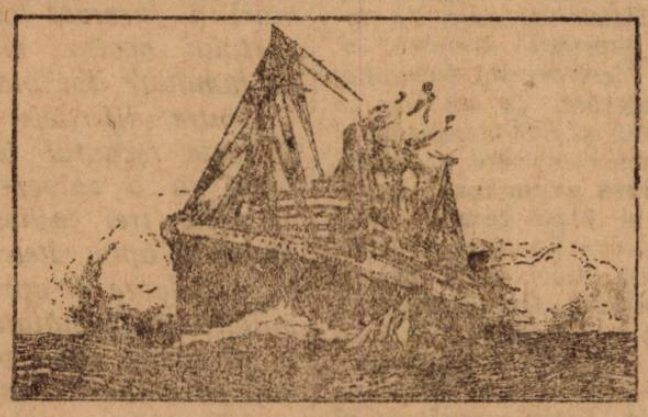

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!

Cereți imediat prospect!!

INFORMAȚII

— **Refuzul „Dimineții" și atitudinea lui „Keleti Ujság".** *Dl Ioan Vlad, unul din deținuții politici întorși din Ungaria ne aduce la cunostință că dsa, nacunoscător a stărilor interne a României mari, a spus istoria suferințelor deținuților românii mai întâi ziarului „Dimineața", care a refuzat să dea publicității lucrurile grozave petrecute în temnițele ungare, — precum și ziarului „Keleti Ujság" care drept răspuns la toate cele auzite, a publicat o uotiță în sens că foștii deținuți români se bucură de o sănătate înfloritoare. Adevărul dureros însă este cu totul altul. Majoritatea detinuților va rămânea toată viața cu urmele martiriului, iar unii, ca de pildă dl Ioan Vlad, vor rămânea invalizi, spre rușinea Ungariei lui Horthy*

— **In jurul alegerii noului Decan.** Se apropie timpul alegerii noului Decan al baroului advocațial din Cluj. In vreme ce advocații români încă nu și-au fixat definitiv atitudinea ce o vor lua cu prilejul viitoarei alegeri, cei minoritari au hotărât să sprijinească pe dl prof. univ. Hațieganu, înainte de unire judecător, care și-a luat solemne obligații față de dânșii. Dsa le-a declarat că este fanaticul „punctelor" de la Alba-Iulia și va cere sus și tare executarea lor întocmai. Dl Hațieganu mai este sprijinit și de nuanța Socol a partidului național.

— **Un „memorandum" pe zi...** Liga proprietarilor a înaintat dlui prefect al județului Mures Turda, Victor Maior, un nou memorandum, în care protestează contra rechiziționării de odăi, pe seama funcționarilor români din localitate, pretinzând totodată evitarea unor noui rechiziționări.

— **Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române greco catolice din Cluj** va aranja Duminecă, în 2 Decemvrie, orele 5 p. m. în sala mare a Prefecturii, o **serată**. Dl dr O. Prie va ține o conferință. După conferință buffet și dans.

Taxe benevole, pentru fondul Reuniunii, servind la întreținerea bisericilor greco-cat. din Cluj.

— **Couferințele presei.** Din cauza reprezentațiilor dlui I. Manolescu, conferința Sindicatului presei române care trebue să aibă loc Joi seara, s'a amânat pentru Duminecă ora 9 seara când dl profesor universitar Gh. Bogdan-Duică își va desvolta conferința d-sale despre „Filosofia presei".

— **Bugetul Primăriei.** In ședința de Vineri a consiliului orașului dl consilier financiar A. Moga, va prezenta proectul noului buget.

— **Vizită ministerială la Cluj.** Pentru săptămâna viitoare se așteaptă sosirea la Cluj a dlui Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat la interne.

— **Săptămâna Crucei Roșii.** „Societatea Națională de Cruce Roșie a României" a decis a organiza în toată țara **„1 săptămână a Crucei „Roșii"** între 15—23 Decemvrie ca propagandă și mărirea fondurilor sale. Filiala Cluj dezvoltă o mare activitate în alcătuirea unui program interesant pe care-l vom publica la timpul său. Nu ne îndoim că și publicul va contribui ca în totdeauna prin interesarea sa la reușita desăvârșită a acestei opere de caritate.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **O revistă filatelică**. La 39 Noemvrie a. c. va apare revista „La Roumanie Philatélique" care va fi cu totul dedicată intereselor filatelice din țară.

Revista va fi publicată în limbile franceză și română și va fi expediată filateliștilor din toată lumea. Va conține o materie aleasă și instructivă, anunțuri de cumpărări, vânzări, schimburi etc. într'un cuvânt tot ceia ce ar putea interesa pe dnii filateliști.

— **Mersul scarlatinei.** După constatările făcute de oficiul sanitar din Cluj, epidemia de scarlatină care se declarase în orașul nostru se găsește în discreștere.

Pe ziua de ieri nu s'a declarat nici un caz nou da scarlatină.

— **Dela biroul de incartiruire.** Biroul de incartiruire din Cluj a dat locuințe până acum la 164 de funcționari publici și ofițeri.

— **Dela resortul de agricultură.** La resortul de agricultură din Cluj se lucrează la o situație generală a exproprierilor și a împroprietăriilor din Ardeal.

— **Bibliografie.** A apărut nrul 10 din revista „Cele Trei Crișuri" cu un bogat material literar.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Iluminatul Clujului

Măsurile luate de direcția uzinei pentru asigurarea curentului electric în timpul iernei — Reparația motoarelor — Aprovizionarea cu combustibil — Reparațiile făcute la Someșul-rece pentru prevenirea înghețului — Vor înceta întreruperile de curent —

In legătură, sau mai bine zis ca răspuns diferitelor articole publicate prin ziare, referitoare la modul cum funcționează și cum este condusă uzina electrică din Cluj, vom publica mai la vale o serie de constatări cari vor dovedi reaua credință și neadevărurile ce s'au publicat prin aceste ziare.

Nu luăm partea nimănuia, nici a consiliului orașului, nici a domnului inginer Roată, care, orice s'ar spune, a făcut tot ce a fost omenește posibil pentru a aduce uzina electrică a orașului în stare să satisfacă populația orașului cu lumină electrică.

Cauzele care au adus întreruperile de curent din ultimul timp sunt: marea secetă, deci lipsa de apă pe Someș, cum n'a înregistrat uzina din 1906; în al doilea rând dublarea populației orașului, și în fine, halul de ruină în care a fost preluată uzina dela societatea „Gantz".

Pentru iarnă lumina electrică necesară orașului a fost asigurată

Pentru a asigura orașul Cluj cu lumină, fără întrerupere, una din cauzele principale ale întreruperei curentului, lipsa de apă pe Someș fiind înlăturată, direcțiunea Uzinei a luat următoarele măsuri:

Domnul inginer Roată, personal, s'a dus la Someșul rece unde a stat 15 zile și a făcut toate reparațiile urgente la mașinele cu aburi.

Astfel s'a curățit albia râului la priza de apă de unde s'a scos aproape 10 vagoane de pietriș care ar fi ușurat foarte mult înghețul și înfundarea țevilor.

S'au pus apoi grinzi de stejar de 10 m. lungime, ca baraj pentru a opri sloiurile de ghiață și butucii care vin pe apă.

La motoarele „Diesel" din Cluj, s'au schimbat două cămăși de cilindru și două pistoane; s'au refăcut toate „lagărele" dela ambele motoare „Diesel", s'a refăcut toată țevăria dela compresoare și e pe cale să se schimbe două capete de cilindre dela un motor „Diesel" care la preluarea Uzinei au fost luate crăpate.

Aceste capete de cilindre au fost comandate de mult și să așteaptă să sosească pe săptămâna viitoare. S'a reparat întreaga rețea de sârme din oraș, porțiunile de sârmă prea uzate, fiind înlocuite.

Aprovizionarea Uzinei cu combustibil pentru toată iarna

In ceia ce privește combustibilul, direcția Uzinei a fost prevăzătoare și s'a aprovizionat cu toată cantitatea de lemne necesare, încă din vară, și datorită concursului dat de dl Ștefănescu, fostul prefect de județ, aceste lemne sunt încă de mult în posesia uzinei.

Dacă nu s'ar fi făcut această aprovizionare cu lemne, din vreme, Clujul ar fi rămas în timpul iernei complectamente în întuneric.

*

In ceia ce privește combustibilul pentru motoarele „Diesel", direcția uzinei s'a aprovizionat din vreme cu motorina necesară, cu toate că acest combustibil s'a scumpit din 1922 până acum cu de patru ori.

Dl Ing. Roată a fost la direcție combustibilului din București, la dl. Ing. Stoica, și la dl Ministru Sasu, cărora li-a solicitat să aprobe pentru uzinele din Cluj motorina necesară din supracotă, ceia ce Ministerul a aprobat.

Așa că și în ce privește motorina, uzina este asigurată pentru iarnă.

In condițiile acestea nădăjduim că în iarna aceasta nu vom mai suferi de întreruperi de curent.

Cu toate străduințele direcțiunei uzinei, care mai mult ca ori cine și-a dat silința să satisfacă întreaga populație cu curent, din cauza acelora cari au avut și au încă interese personale la această uzină, precum și din cauza diferitelor forme legale care trebuiau îndeplinite, ca diferite aprobări din partea consiliului orașului pentru reparații și pentru exploatarea uzinei, s'a îngreunat mult bunul mers al acestei instituții.

Față cu toate acestea am constatat chiar noi că la direcția uzinei electrice din Cluj n'a fost nici neglijență, nici reavoință și nici nepricepere și că numai împrejurări de forță majoră au fost cauzele deselor întreruperi de curent.

Toate atacurile pe care unele ziare le aduc direcției uzinei electrice din Cluj rămân pur și simple însinuări bazate pe rea credință, fie atacuri tendențioase înspirate de persoane interesate.

Presa maghiara

Partidul cel... pudic

Citim în „Ellenzék" sub titlul de mai sus un prim articol din care citâm:

„Popularitatea partidului național român a fost sdruncinată de nestatornicia lui în principii și de șovăelile lui de totdeauna. Demulte-ori s'ar fi putut crede, că nici nu are vr'un principiu.

Nici când nu a avut îndrăzneala să-și spună pe față convingerile, încât oricine ar fi putut crede că nici nu le are. Ca și cum iar fi fost rușine de programul lui, astfel s'a purtat acest partid. Orice atac l'a ajuns, nu a făcut altceva, decât să dea îndărăpt. Nu a avut curajul să își îndeplinească misiunea, iar la atacurile adversarilor a răspuns că nu e adevărat că dânșii ar fi „băieți" atât de răi...

Rezultatul acestui fel de luptă a fost că au început să fie scoși de pe câmpul de luptă al politicei și acest proces mai durează și acum, neputând fi împiedecat de nici o nouă stratagemă pe care ar voi s'o mai pună în aplicare.

Partidele românești și chestiunea „minoritară"

Ziarul „Keleti Ujsag" e silit să recunoască că nu există nici un partid serios în țara aceasta care ar avea intenția să asupreasscă pe minoritari. Azi nimeni nu mai tăgăduiește drepturile omului și nimeni nu îndrăznește să propage idei reacționare. După ce partidul, național a renunțat la autonomie, nici minoritățile nu pot cere altceva, decât autunomie școlară și bisericească.

„Guvernul Brătianu se poate lăuda cu un incontestabil succes al politicei sale: *acela al compromiterii tendințelor autonomiste.* Aceste tendințe au amuțit pe veci, iar regionalismul este astăzi un fel de trădare de patrie."

Ziarul maghiar aduce critici partidului liberal care așteapă mai întâi de toate dovada loialității dela minoritari și aduce laude partidului averescan. Acesta din urmă, deși nu are ca preocupare principală chestiunile minoritarilor, totuși este plin de bunăvoință. Este dispus chiar și la unele îngăduințe în sens autonomist administrativ, dar cere maghiarilor să intre în partidele românești.

„Inaintea Regelui"

Ziarul „Ujsag", conform obiceiului minoritarilor din Ardeal de a amesteca persoana Regelui în pretențiile lor nesăbuite încearcă să prezică că Regele României va înțelege să „poruncească guvernului dela putere, care a luat câmpii, să urmeze drumul cel adevărat". Descousiderarea cererilor maghiare ar fi contrară cu interesele țării. „Sperăm, încheie ziarul maghiar, că încercările guvernului de a induce în eroare pe Rege, nu vor reuși".

Noi nu avem altceva de făcut decât să ne închinăm în fața partidului maghiar, „singurul care reprezintă și înțelege adevăratele interese ale Statului român"...

Expoziție permanentă de orice articli!

Gratis

nicăiri nu poți căpăta mantale tricotate, ciorapi, cămeși pentru bărbați, articli de modă pentru bărbați, porțelane și sticlării, Jucării, Geamantane

însa le poți căpăta aproape

gratis

dacă le cumperi la

2788

MAGAZINUL PARISIAN S. A.

Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Să deschide expoziția de Crăciun pentru jucării de copii!

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29	Lei
Flanel vargat pentru haine	33	„
Barchet	39	„
Creton prima calitate	39	„
Barson (Cotifea)	106	„
Stofa pentru haine dubla	78	„
Stofa 140 cm. lata	135	„
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196	„
Stofa velour pt. paltoane	250	„
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45	„
Shifon pentru albituri	31	„
Libert dublu de matasa	138	„
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100	
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530	„
Fonlard pentru haine de matasa	250	„

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Doamnele din societatea de elita

poartă excluziv numai **incălțăminte cu marca:**

»Chaussures Echo«

Lloyd 1110 1392

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Presa maghiară
şi tratativele de la Ciucea

„Taina maghiară de la Ciucea“ — Cu sau fără mandat? — Jena partidului maghiar şi a presei maghiare — Articole şi declaraţii în doi peri

Ziarele maghiare au început o adevărată campanie pentru a deprinde opinia publică din Ardeal cu ideea, că succesorul actualului guvern va fi partidul domnului general Averescu. După cum am spus şi în numărul de ieri, aceasta dovedeşte adevărul afirmaţiunilor noastre, că la Ciucea a intervenit un acord politic între partidul maghiar şi partidul poporului. Cu toate că la început gazetele maghiare ar fi voit să treacă sub tăcere consfătuirea, astăzi, în urma articolelor noastre, ele sunt nevoite, nu numai să recunoască prezenţa la Ciucea a unor fruntaşi ai partidului maghiar, dar să încerce şi o justificare a acestui fapt politic.

Astfel, ziarul „Keleti Ujság“ de azi sub titlul: „Taina maghiară dela Ciucea“ publică între altele următoarele:

„Ziarele româneşti aduc ştiri despre pretinsele tratative ce au avut loc la Ciucea între partidul maghiar şi între cel al poporului. Svonurile gazetelor româneşti vor ajunge, desigur, până la Bucureşti.

Incercarea partidului maghiar de a se înţelege cu partidele româneşti, nu este nouă. Aceasta, pentrucă izolarea nu este un bun fel de luptă pentru un partid care ţine să fie activ. Izolarea ar fi o mare pagubă pentru politica minoritară şi periculoasă şi pentru statul român.

Domnul Bernady György a insistat chiar cu ocazia ultimei consfătuiri a partidului asupra acestui contact cu partidele româneşti. Nu contactul cu un partid sau altul, ci cu toate partidele parlamentare. Dacă mai mulţi oameni politici unguri s'au dus Duminecă la domnul Goga, aceasta n'a fost împotriva politicei de până acum a partidului maghiar. Şi acelaş lucru l'am spune, dacă s'ar fi dus tratative cu omul unui alt partid politic.

Izolarea, repetăm, ar fi ridicolă şi suntem dincolo, slavă Domnului, de aceea mentalitatea opiniei publice româneşti, care ar face să scadă popularitatea partidului care tratează pe faţă cu maghiarimea.

Dacă dnii Averescu şi Goga se interesează în cursul convorbirilor lor cu maghiarimea, despre modalităţile stabilirii unui acord, faptul nu este decât îmbucurător. Pentru ce am face excepţie tocmai cu dnii Averescu şi Goga, când este lucru ştiut, că presa maghiară a fost în totdeauna bucuroasă când a putut vedea interesul unui partid sau altul, faţă de Unguri.

Este exclus însă ca politicianii unguri, oaspeţii dlui Goga la Ciucea, să fi avut vre-un mandat din partea partidului maghiar, sau să fi avut vre un mandat din partea partidului maghiar, sau să li cerut să li se dea un mandat pentru orice eventualitate. Partidul maghiar nu poate hotărî asupra unor semnea mandate, decât în baza voinţei exprimate a maghiarimei“.

*

Din aprecierile de mai sus ale ziarului „Keleti Ujsag“ reiese, că sau nu întreaga conducere a partidului maghiar aprobă actul politic dela Ciucea, sau că, produs fiind actul, se încearcă acum a-l ascunde în dosul unor declaraţii vagi şi confuze.

Oricum, din toată atitudinea presei maghiare, se desprinde o bine vădită jenă:

Măsurile guvernului belgian faţă de asasinarea locotenentului Graf

Brüxelles — Întrucât guvernul german a refuzat să răspundă cererei Belgiei pentru asasinarea locotenentului Graf, guvernul belgian a confiscat Luni vagoanele de cale ferată, aflate în uzinele din Düsseldorf, destinate guvernului german şi a decis vânzarea lor pentru 1 milion 250 mii franci, din care „Crucea Roşie“ belgiană va primi un milion, iar familia asasinatului restul.

Repertoriul Teatrului Naţional

Duminecă 2 Dec. (matineu)
„Morcovel“ şi „Scampolo“.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Joi, 29 Noemvrie
AUR
Colosală dramă socială în 6 acte.

Cinema Urania
Joi, 29 Noemvrie
Elga sau Memoriile unui Călugăr.
Colosală tragedie poloneză în 6 acte. Cum au înţeles despoţii poloni să pedepsească adulteria. Această dramă reaminteşte dramele puternice ruseşti. O privire în sufletul acestor magnaţi îngâmfaţi.

Cinema Apollo
Joi, 29 Novembrie
Dreptul pumnului
Senzaţională dramă de aventură în 5 acte.
Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

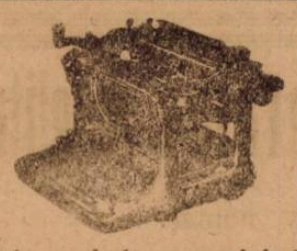
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administraţia Infrăţirea.

Pungi, saci de hartie
Papetărie LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-1.

Presa maghiara recunoaste regimul inchizitorial din Ungaria

„Suferinţele deţinuţilor politici“

Sub acest titlu, ziarul „Nagyvárad“ (Oradea-Mare) dela 23 Noembrie, publică următorul primarticol, din care citâm:

„Am avut o zi rea.

Am fost vizitaţi de trei domni, dintre aceia, cari s'au reîntors acuma din temniţele Ungariei, contra unui schimb de deţinuţi maghiari ce se aflau în România. Trei bărbaţi, a căror afirmaţii eram siliţi să le credem, mai ales văzând aspectul lor chinuit. Şi au început să vorbească cei trei domni, spunând lucruri grozave despre brutalităţile îndurate în temniţele ungureşti. Nu avem scopul să coborâm pe hârtie cele trăite de dânşii între pereţii temniţei din Margit-körut şi Zalaegerszeg.

Pe noi ne doare însă un lucru, şi acesta mai mult decât înfricoşatele peripeţii istorisite de foştii deţinuţi. Şi acest lucru este comparaţia ce trebue să o facem între tratamentul faţă de deţinuţii politici dovedit de Români, şi între cel al Ungariei. Am constatat cu plăcere, cât de omenos au fost trataţi deţinuţii unguri. Dar în timp ce în România tratamentul a fost civilizat, cel din Ungaria — trebue să o recunoaştem, oricât de mult ne-ar durea constatarea — a făcut din această c tegorie a deţinuţilor, un fel de martiri *supuşi celor mai decăzute brutalităţi.*

Ne-ar plăcea să credem, că guvernul maghiar are cel mult vina negligenţei, iar nu a complicităţii cu aceia, cari au lăsat aiât de dureroasă şi neştearsă amintire în sufletele deţinuţilor. Cerem Budapestei sau să declare inexactitatea atrocităţilor despre cari se vorbeşte, sau să pornească cercetările cele mai severe pentru deplinirea închizitorilor“.

De închirat casă elegantă
3 camere, antreu, bucătărie, cămară, dependinţe, grădină şi parc.
Adresă la ziar.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile
VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Hotelul Elysée Palace
Rador 670 *din Bucureşti, Cal. Griviţei 88—90 în apropiere de Gara de Nord, Construcţie nouă, instalaţiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194
Preţuri Moderate. *Preţuri Moderate.*

Metallum
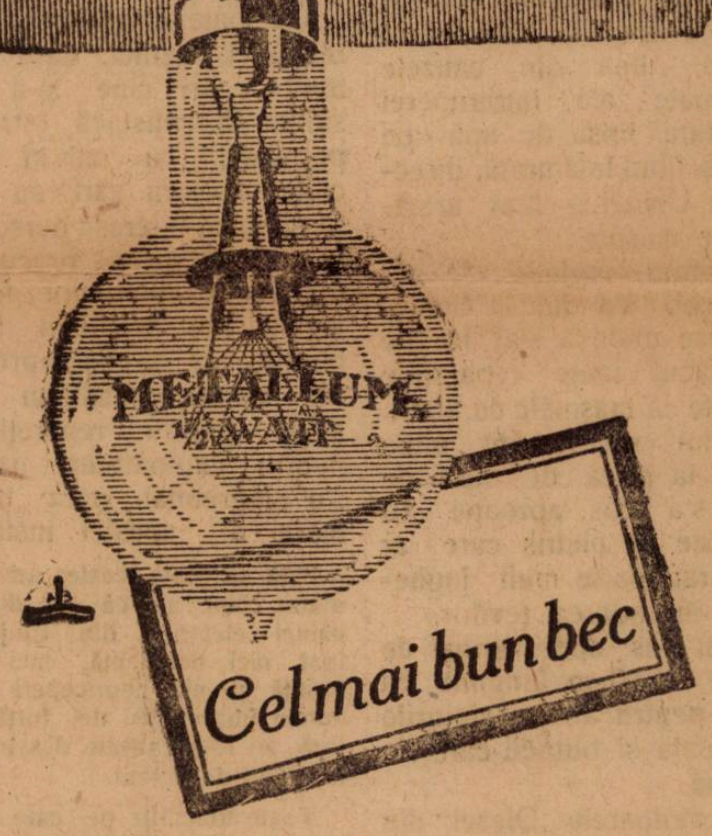

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ. 3165

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
Dol. 923 complet
CLUJ 1. DE 923
18
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 6360

Anul IV. No. 955 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Vineri 30 Noemvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU [illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Partidul național și minoritățile

O politică în vechiul regat și altă politică în Ardeal

„Infrățirea" a relevat în nenumărate rânduri nepăsarea cu care partidul național a privit totdeauna chestiunile naționale. Această adormire a sentimentului național a îndreptățit pe toți să vadă în partidul național un aliat al minorităților în lupta lor pentru slăbirea organismului statului român. Niciodată partidul național nu s'a indignat în fața agitațiilor iredentiste și n'a înțeles să le osândească. In acțiunea pe care ziarul nostru a dus-o împotriva tuturor manoperilor iredente, „Patria" nu s'a găsit o singură clipă alături de noi, deși pe deasupra deosebirilor politice ar fi trebuit să ne întindă mâna în ce privește chestiunile cu caracter național.

De când, însă, partidul național se străduește să-și creieze organizații în vechiul regat și, mai precis, de când și-a scos un ziar la București, pentru vechiul regat a adoptat o atitudine de naționalism intransigent. Dându-și seama că opinia publica din vechiul regat este profund naționalistă, și că prin urmare n'o poate cuceri decât înfățișându-se ca dârz apărător al naționalismului, partidul dlui Maniu face dincolo de munți o politică naționalistă intransigentă, iar în Ardeal pentrn a nu'și înstrăina simpatiile minorităților își continuă politica de neglijare a chestiunilor naționale.

Intr'un articol al ziarului nostru am pus în lumină această politică de duplicitate a partidului cerând „Patria" să ne răspundă precis care este politica partidului național față de minorități. Am așteptat în zadar răspunsul oficiosului din Cluj al partidului național. Ziarul „Ellenzek", plecând dela constatările cuprinse în articolul nostru, publică în numărul său de alaltăeri un articol în care, după ce relevă tăcerea inexplicabilă a „Patriei", face un aspru rechizitoriu politicei partidului național.

Tonul articolului publicat în „Ellenzek" este acela al unor desilusionați. Partidul național a avut față de minorități și cu deosebire față da minoritatea maghiară o atitudine care a îndreptățit-o pe aceasta să vadă în oamenii partidului național aliați. Or, în vechiul regat, partidul național are altă politică față de minorități. Și și-a exprimat această politică printr'un articol publicat în „România", oficiosul său din București, articol care constitue punctul de plecare al acestei discuții.

„Ellenzek" atacă violent partidul național arătând nestatornicia în principii a acestui partid și osândind sistemul acesta de a face două politici, una pentru vechiul regat și alta pentru Ardeal.

„Patria care nu s'a simțit obligată să ne răspundă nouă, publică o notiță pentru „Ellenzék" explicând că n'a voit să discute cu „Infrățirea" fiindcă nu înțelege să răspundă la „insanitățile" presei liberale. Dar cari au fost „insanitățile" ziarului nostru? Articolul publicat de noi era scris cu toată seriozitatea, fără violențe și fără patimă și cerea „Patriei" să răspundă precizând politica partidului, pe care-l reprezintă față de minorități.

Oficiosul partidului național n'a voit să discute cu noi. Iar în notița publicată pentru „Ellenzék", fără să dea nici o precizare, se mulțumește să afirme misterios că „va realiza principiile fundamentale aie vieții de stat așa cum îi poruncește conștiința, programul politic și binele suprem al statului." Răspunsul este vag și ocolește întrebarea. Dar fiindcă chestiunea este de o deosebită importanță noi somăm „Patria" să răspundă precis și limpede la articolul nostru. Acest răspuns, ea este datoare să l dea pentru lămurirea opiniei publice care vrea să știe care este politica partidului național față de minorități căci cu o politică șovinistă în vechiul regat și cu alta de lingușire a minorităților în Ardeal un partid politic serios nu poate merge multă vreme fără a se compromite.

Comemorarea unirii Ardealului

Festivalul de Sâmbătă dela Teatrul Național

Sâmbătă 1 Decemvrie 1923, orele 3 d. a. la Teatrul Național din Cluj, Asociația „Astra" și Universitatea liberă din București vor serba ziua unirei Ardealului cu patria mumă.

Dl prof. Marin Ștefănescu, președintele „Astrei" secția Cluj, va rosti cuvântul de deschidere, dl prof. Mihail Dragomirescu, delegatul Universității libere din București, va ține o conferință despre „Originalitatea poporului român în literatură. Corul societății „Carmen" din București, sub conducerea maestrului Kiriac, va cânta muzică românească și clasică, având prețiosul concurs al dnei Elisa Băicoianu soprană, și al dlui G. Folescu bas. — Intrarea liberă, cu bilete luate din vreme dela Casa Teatrului.

Mijloacele de lupta ale »Patriei«

— Când nu poate răzbi cu violențele, atunci se face că ignoreză —

Totdeauna am avut față de „Patria" o atitudine în care ea cea dintâi putea vedea considerația pe care înțelegem s'o acordăm unui ziar reprezentând convingerile unui partid politic. Numele ei a fost pomenit în coloanele noastre, am atacat-o desigur deseori, am încercat s'o angajăm în discuții serioase și acestea nu de dragul de a polemiza, ci pentru ca din discuția noastră opinia publică să se poată lămuri asupra diverselor chestiuni.

Dar „Patria", ori de câte ori n'a putut răspunde la articolele noastre cu invective și violențe, a păstrat tăcere, lăsând a înțelege pe cititorii săi că ne ignorează. Când nu era în măsură să-și pună în funcțiune arsenalul de înjurături sau de violențe, „Patria" adopta atitudinea celui care-și ignorează adversarul.

Astfel acum de curând „Patria" n'a voit să răspundă la un articol al nostru. Și desigur că n'ar fi publicat nimic în chestiunea ridicată de noi, dacă n'ar fi intervenit în discuție ziarul maghiar „Ellenzék".

Tactica aceasta a ignorării dovedește neputința „Patriei" de a se angaja într'o discuție serioasă unde argumentele și faptele nu pot fi înlocuite cu invective și violențe de limbaj. Dealtfel nici nu se poate vorbi de ignorare de vreme ce „Patria" a răspuns la articolele noastre ori de câte ori a putut folosi înjurătura și violența. Dar fiindcă îi place să lase a se crede că ne ignorează, întrebăm și noi ce rost ar avea această tactică? „Infrățirea" este ziarul unui partid politic pe care „Patria" n'are pretenția că-l ignorează.

Ziarul nostru și-a îndeplinit și-și îndeplinește cu corectitudine și cu demnitate misiunea sa aci. Am știut totdeauna să păstrăm urbanitatea în discuțiuni și am dovedit că suntem în măsură să discutăm serios.

„Patria" trebuie să înțeleagă că, și una și alta gazete românești, avem o datorie: aceia ca dia discuția noastră opinia publică să se lămurească asupra diferitelor chestiuni și probleme. Or dacă noi nu ne acordăm reciproc considerația de a discuta serios între noi, ce respect poate să aibă marele public cititor pentru gazetele noastre?

Voim să credem că de aci înainte, părăsind o atitudine care nu folosește partidului pe care-l reprezintă, „Patria" se va convinge că pentru a contribui la înălțarea prestigiului presei românești în Ardeal, cea dintâi condițiune este să ne acordăm, ca ziare considerația și respectul cuvenit.

Parlamentarismul care ne trebuie

Activitatea parlamentară a dlui senator dr. V. Bianu

Unul dintre parlamentarii ardeleni din partidul liberal care a înțeles să păstreze un contact cât mai strâns cu nevoile noastre naționale de aici, este fără îndoială domnul senator Dr. Vasile Bianu. Activitatea parlamentară a acestui distins fiu al Ardealului, tradează o permanentă grijă față de problemele naționale ale românismului de pretutindeni. N'a fost chestiune de interes local ardelenesc la luminarea și soluționarea căreia domnul senator Dr. Bianu să nu fi participat cu autoritatea unei competențe, unanim recunoscută, și n'a fost chestiune unde trebuința apărărei demnității noastre naționale să nu fi găsit sprijin în cuvântul hotărât al domnului Dr. Bianu.

Astfel activitatea sa parlamentară leagă zi de zi un glorios șireag de fapte vrednice de toată recunoștința noastră. Pentru a nu ne ocupa decât de autoritatea parlamentară a domnului senator Dr. Bianu din această sesiune, e destul să amintim că datorită stăruinței pe care d-sa a depus o în parlament, am avut fericirea să vedem reînființarea oficiilor de închiriere în Ardeal, atât de necesare garantării vieței românești la orașe.

Domnul senator Dr. V. Bianu și problema locuințelor în Ardeal

In ședința Senatului de la 2 Noemvrie 1933, domnul Dr. V. Bianu a făcut o documentată comunicare, în care analizând problema locuințelor în Ardeal din punctul de vedere al interesului restabilirei elementului românesc la orașe, a arătat pericolul desființărei oficiilor de locuințe și a cerut cu insistență reînființarea lor.

„Cerem — a spus D-sa, — ca guvernul să se grăbească a veni chiar de acum cu o nouă lege a chiriilor, potrivită împrejurărilor, căci elementul românesc în orașele din Ardeal a ajuns în starea cea mai critică. El este pe punctul de a să întoarce din nou la țară, la sate, acolo de unde plecase acum 5 ani, cu mult bagaj de entuziasm și cu un dor nemărginit de sacrificii. Dacă aceste sentimente ale lor ar fi fost răsplătite în cât de mică măsură, era cu neputință să ajungem în halul acesta. Astăzi aruncați pradă jafului economic discreționar al ungurilor și evreilor maghiarizați dela orașe, toate bunele sentimente vor pieri. In curând Ardealul își va recăpăta înfățișarea de mai înainte: ungurul și evreiul bogați și stăpâni la orașe iar românul sărac, amărât și prăpădit la sate, pentru că criza locuințelor la orașe este însași criza românismului."

Apărarea demnității naționale

De asemenea d. dr Vasile Bianu este cunoscut ca un neobosit apărător al demnității naționale. In sesiunea trecută, dsa a relevat actul de jignire pe care îl constituie menținerea pe vitrajul Catedralei catolice din Cluj a coroanei Ungariei. In actuala sesiune, după o vizită la Cernăuți d. dr Bianu a făcut la 14 Noemvrie o comunicare în care relevă spiritul de îndolență al administrației și autorităților românești din capitala Țării Fagilor. E trist și dureros ce a constatat d. Bianu acolo. După cinci ani dela unire, nimic nu tradează existența noastră în Bucovina, nici indicatoarele publice, niei inscripțiile autorităților și nici măcar decorația vechilor și instituții românești.

Din durerosul tablou făcut de d. dr. Bianu reproducem:

„Dar să revenim la mărețul Palat Mitropolitan. Ce vedem înăuntrul lui? Sala roșie, cea mai mare și mai impunătoare din tot palatul, este impodobită numai și numai cu Portretele mari, minunat zugrăvile și splendid încadrate în rame aurite și frumos sculptate, ale Suveranilor Austriei, și anume: Maria Terezia, Iosif II, Leopold, Francisc, Ferdinand și Francisc Iosif în 2 feluri: tânăr și bătrân. Aceste tablouri jicnesc adânc simțul nostru de demnitate națională și ele ar putea prea bine să fie adăpostite într'o cameră aparte, în muzeul Mitropoliei, și înlocuite cu portrete le marilor Voivozi ai Moldovei: Ștefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Petru Rareș, Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir, Ghica Vodă și în rândul lor măritul și gloriosul Rege al României Mari, Ferdinand, al doilea Mihaiu Viteazu!"

Și nu putem încheia aceste rânduri fără regretul că avem atât de puțini oameni de energie națională cari să stea cu cinste alături de d. senator dr Bianu. Infățișarea țării ar fi alta, și altul ni-ar fi spiritul vremii.

Tratativele româno-bulgare

Acceptarea cererilor noastre. Chestiunea ridicărei sechestrelor și a despăgubirilor internaților

In urma examinărei cererilor românești, privitoare la daunele și nedreptățile suferite de supușii români din Bulgaria, de către comisia româno-bulgară care lucrează la Ministerul de Finanțe, guvernul bulgar a acceptat și recunoscut aproape toate aceste cereri.

Comisia discută acum cererea bulgară pentru ridicarea sechestrelor de pe averile supușilor bulgari dela noi. Se examinează argumentele aduse de delegația bulgară și se așteaptă să precizeze suma globală, pe care Bulgaria ar voi să o plătească în schimbul satisfacerii acestei cereri. După calculele aproximative făcute ar fi vorba de o sumă de aproape 300 de milioane lei. Guvernul român n'a fixat însă pretențiile. Soluționarea acestei chestiuni depinde de garanțiile și realitățile de plată pe care le-ar oferi Bulgaria României.

In privința internaților români, foști în lagărele bulgare, conform tratatului, ei pot obține despăgubiri în cazul când li s'au adus pagube materiale.

Pentru pagubele și suferințele morale, statul român va aprecia și va vedea, după posibilitățile financiare interne, când va putea să plătească despăgubiri, înglobându-le în creditele ce se înscriu an de an în budget pentru plata despăgubirilor de război.

Anchetele noastre

Chestiunea apei la Cluj

In ce stare a fost preluată uzina apaductului — Capacitatea de producție a uzinei — Proectul unui stabiliment de filtrare a apei din Someș — O uzină auxiliară pentru captarea apei — Sondaje noui — Noul proect pentru amplificarea Uzinei — S'a început realizarea lui

— Constatări făcute cu ocazia unei anchete —

I.

O problemă de o incontestabilă importanță pentru întreaga populație a orașului nostru este problema apei.

Insuficiența apei în orașul nostru, datorită lipsurilor de care suferă apaductul, a făcut să circule prin oraș o serie de neadevăruri și atacuri îndreptate contra serviciului apelor.

Pentru lămurirea complectă a opiniei publice în această chestiune, am intreprins o amănunțită anchetă la fața locului, anchetă al cărei rezultat îl împărtășim astăzi cititorilor noștri. Toate datele și constatările pe care le vom expune mai jos sunt absolut exacte și nu permit nici o desmințire.

*

Uzina de captare a apei subterane pentru nevoile orașului Cluj a fost construită în 1892 și avea o capacitate de producțiune care se ridică la 13000 de m³ de apă pe zi.

Această cantitate de apă, era mai mult decât suficientă pentru cei 60.000 de locuitori câți avea Clujul pe atunci.

De atunci și până anul trecut, această uzină nu a mai fost amplificată, țevile conductei s'au învechit și s'au spart, ceeace făcea ca foarte multă apă să se piardă în pământ.

In tot acest timp numărul locuitorilor și al clădirilor a mers mereu crescând.

Incă din 1910 a început să se simtă insuficiența apaductului și populația să sufere.

S'a început atunci expertizele la fața locului și s'a găsit că uzina nu poate capta mai multă apă subterană.

La finele anului 1914, s'a întocmit un proect de construire a unui stabiliment pentru filtrarea apei din Someș, proect prin realizarea căruia s'ar fi putut procura Clujului încă 5—10.000 m³ de apă pe zi.

A survenit însă războiul și realizarea acestui proect nu s'a putut face.

In timpul războiului, datorită marei aglomerați de trupe coeficientul de uzură al uzinei a ajuns la maximum iar criza de apă a început să se accentueze mereu mai mult.

In anul 1919 apaductul a fost luat în conducere de actuala direcțiune, într'o stare deplorabilă.

Populația orașului s'a urcat la 120 000, numărul construcțiilor de case cu mai multe etaje s'a mărit foarte mult, numărul animalelor la 'fel.

Construirea unei uzini auxiliare

Actuala direcțiune a apaductului, dându și seama de insuficiența apei pentru oraș, *a mai construit o uzină lângă cea veche care mai produce încă 3—5000 m³ de apă pe zi, ceea ce era suficient pe atunci* până la realizarea proiectului unui stabiliment de filtrare a apei din Someș. Proiectul fiind supus unui consiliu de specialiști — pe vremea Consiliului Dirigent — a fost respins pe motiv că filtrarea apei nu se va putea face cum trebuie.

Acest plan fiind căzut, actuala direcțiune a cerut și i s'a aprobat un credit special pentru începerea nouilor sondaje, care s'au și făcut. Acum 8 luni, aceste sondaje fiind terminate, s'a constatat că s'ar putea scoate pentru oraș 20.000 m³ pe zi apă de o calitate superioară.

S'a și proiectat, la locul sondajelor, construirea a 15 puțuri cu colectoare, de unde apa, prin conducta de gravitate, se va transporta în oraș pe calea Grigorescu. Rezervoriul va fi așezat pe Fellegvár, de unde apa va putea porni cu o viteză suficientă pentru a se putea urca la 70 m³ deci la al 6 și al 7 etaj.

Pentru realizarea acestui proiect de amplificare a apaductului, care ar pune orașul la adăpostul lipsei de apă, s'a cerut un credit de 10.000.000. Ministrul a aprobat numai 9 milioane, ceea ce a îngreuiat foarte mult realizarea proiectului.

In urma deselor intervenții făcute la București de direcțiunea apaductului, se speră însă că în curând se vor aproba și restul de 11 milioane. In cazul acesta proiectul de amplificare a apaductului se poate realiza complect până la finele anului viitor.

*

In numărul de mâine ne vom ocupa de cauzele actualei crize de apă din oraș precum și de străduințele direcției apaductului de a ameliora pe cât cu putință această criză.

De închirat casă elegantă

3 camere, antreu, bucătărie, cămară, depedințe, grădină și parc.

Adresă la ziar.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Sarbările pentru comemorarea parintelui V. Lucaciu

După cum am anunțat, societatea studențească „Junimea Sătmăreană" a hotărât organizarea unor mari serbări comemorative pe ziua de 1 Decemvrie în amintirea marelui luptător național Vasile Lucaciu, mort acum un an în orașul Satu-Mare.

Serbările vor avea loc și la Cluj și la Satu Mare.

La Satu Mare se va oficia la ora 9 dim. un parastas la biserica gr. catolică, iar la orele 11 jum. se va proceda la desvelirea tablei comemorative, adusă ca omagiu din partea societății amintirii inimosului luptător.

La desvelire vor lua cuvântul delegatul societății, ai autorităților, ai universității din Cluj etc. Dl Oct. Goga va rosti un discurs.

La Cluj serbările vor începe printr'un parastas oficiat la biserica gr. catolică de către dl protopp Dăianu. Iar dupa amiază va avea loc un festival la care vor lua cuvântul diferiți delegați ai studenților, universității, etc. după aceasta se va desvolta un program artistic.

Repertoriul Teatrului Național

Duminecă 2 Dec. (matineu) „Morcovel" și „Scampolo".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 30 Noemvrie
AUR
Colosală dramă socială în 6 acte.

Cinema Urania
Vineri, 30 Noemvrie
Elga sau Memoriile unui Călugăr.
Colosală tragedie poloneză în 6 acte. Cum au înțeles despoții poloni să pedepsească adulteria. Această dramă reamintește dramele puternice rusești. O privire în sufletul acestor magnați îngâmfați.

Cinema Apollo
Vineri, 30 Novembrie
Dreptul pumnului
Senzațională dramă de aventură în 5 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

GARNITURI
PENTRU
HAMURI DE CAI
PRIMA CALITATE, ORICE CALITATE, NICHEL SI ARAMA.
1963
„METALUM"
fabrică de metaluri, turnătorie de aramă și metal.
Brașov, S. Căi Ferate 37
Cumpărăm în orice cantitate aramă veche și metaluri.

INFORMAȚII

Conferințele Presei

Duminecă 2 Decemvrie la orele 9 seara tot Clujul intelectual își va da întâlnire în sala Prefecturei, unde d-l Profesor Universitar Gh. Bogdan-Duică își va ține conferința despre „Filozofia Presei".

— **O mulțumire a d-nei Veturia Dr. Iulian Pop.** D-na Veturia Dr. Iulian Pop, mulțumește din inimă, pe această cale, tuturor prietenilor, cunoscuților, instituțiunilor publice și private, corporațiunilor cum și marelui public clujan pentru manifestarea de caldă simpatie în cursul boalei, pentru condolențele adânc simțite, și pentru participarea impunătoare la ceremonia înhumării neuitatului Dr. Iulian Pop.

— **Diverse.** Varieteul-Bar „Biasinii" din localitate, după o complectă renovare se va deschide Sâmbătă seara cu un program senzațional.

— **Conferințele „Astrei".** Vineri 30 Noemvrie orele 6 d. a, în Sala No. IV dela Universitate, va vorbi d-l Prof. Dr. Minovici despre „Fotografia în Justiție".

un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— **Sinucidere cu dinamită.** Ungurul Péter József de lângă Tg.-Mureș, de profesie țăran, desnădăjduit de o boală incurabilă, și-a așezat pe piept un cartuș de dinamită căruia i-a dat foc. Explozia l-a sfâșiat în bucăți.

— **Advocații minoritari din Oradea-Mare și rechiziția de camere.** O delegație a advocaților minoritari s'a prezentat eri dlui Prefect Catana, din Oradea protestand contra rechiziționării camerelor.

— **Propaganda maghiară.** Profesorul de limba franceză de la Universitatea din Budapesta, dl dr Eckhardt Sándor va pleca la Geneva, pentru a ține la 7 Decemvrie o conferință despre „Cele două fețe ale sufletului maghiar."

Un alt conferențiar ungur este d. Baranyai Zoltán, membru al secreteriatului maghiar dela Liga Națiunilor. Dsa va vorbi la Universitatea din Geneva, despre „Politica externă a Ungariei în trecut și azi."

— **Crima din Macufălău (Cojocna).** Eri noapte niște necunoscuți s'au întrodus în casa bătrânului sătean Teodor Cărpinășan din comuna Macufălău (Cojocna) omorându-l cu lovituri de topor. Postul de jandarmi respectiv a început cercetări întinse pentru descoperirea criminalilor

— **Ședințele „Acțiunei Românești."** Societatea „Acțiunea Românească" de sub președinția dlui rector al Academiei Comerciale din Cluj, își va ține proxima ședință Marți la ora 9, în localul Băncii „Coroana", Piața Cuza-Vodă. De la societatea de binefacere „Caritatea".

Societatea clujană „Caritatea", își va ține a doua ședință generală Sâmbătă, 8 Decemvrie, ora 4 p. m. în sala prefecturii. Publicul și membrii sunt invitați să asiste, fiind la ordinea zilei chestiuni de interes general.

— **Câte pașapoarte se eliberează în Cluj?** După cea mai nouă statistică în orașul nostru, prefectura poliției a eliberat dela 1 Ianuarie 1923 până în prezent un număr de 6256 pașapoarte.

— **Eliberarea drului Adorjan.** Se știe că acum o lună, primindu-se mai multe denunțuri contra drului A. Adorjan din Oradea Mare, numitul a fost arestat de către Consiliul de războiu din localitate. In urma unor serioase cercetări cari au durat o lună de zile, stabilindu-se netemeinicia acelor denunțuri, drul Adorjan a fost pus Vinerea trecută în libertate.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— Salonul de manichiur și de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER S. A.
SIBIU

Oferă și livrează promt:

Mori țărănești de 36 și 42 țoli pentru 2 perechi de pietre,
Motoare de benzină de 6 HP.
Motoare cu circular pentru tâiat lemne.

Sfărâmătoare de porumb simple și duble cu ventilatoare.
Trioare, 3184
Mașini pentru prelucrarea lânei.
(Piue, Mașini de scărmănat, Darace, Lup scărmănător, mașini de tors etc.)

Oferte la cerere. Prețuri foarte avantajoase.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Scandalul din gara locală

Deputatul naţionalist Lascu, supărat că nu găseşte ziarele „Adevărul“ şi „Lupta“, provoacă un enorm scandal, pricinuind întârzierea trenului accelerat de Bucureşti cu o jumătate de oră

Marţi seara, după sosirea în gara locală a trenului accelerat dela Oradea, un formidabil scandal a fost provocat de către deputatul naţionalist Lascu. Dornic să se adape cât mai grabnic la proza dlor Honigman şi Rosenthal, deputatul takisto-naţional s'a repezit la chioşcul de ziare de pe peronul gării, întrebând dacă se găsesc ziarele „Adevărul“ şi „Lupta“.

La răspunsul negativ al băiatului din chiosc, deputatul naţionalist, scandalizat, a început să înjure birjăreşte pe bietul copil care nu putuse satisface exigentele intelectuale ale deputatului.

Intre timp, lumea se strânsese în jurul spectacolului, care începea să devină penibil. Un ofiţer de poliţie intervenind să restabilească liniştea, a fost întâmpinat şi el cu o nepotolită avalanşă de insulte.

Dintr'un grup mai retras, priveau acest dureros spectacol dnii Octavian Goga, dr Groza, părintele Dăianu, dr Prie, dr Bucşan, dr Barbu şi alţii. Călătorii şi-au părăsit locurile pentru a mări galeria, pe când d. Lascu sbiera, şi insulta mai departe.

Cineva din public a exclamat: —„Săracul, se crede la Parlament“!

In sfârşit, cu chiu, cu vai, grupul ajunse la vagonul de dormit, unde d. deputat a cerut să i se aducă legitimaţia. După aceasta, ordinea fiind întrucâtva restabilită, trenul a pornit cu o jumătate de oră întârziere.

Scandalul provocat de deputatul naţionalist a făcut o penibilă impresie asupra celor prezenţi.

Felul de luptă
al partidului maghiar

Partidul maghiar nu mai vrea să stea de vorbă cu guvernul ţării, ci numai cu Majestăţile Lor

Partidul maghiar nu e sgârcit în a trimite telegrame de „loialitate“, nici în declaraţii stereotipe adresate capului încoronat al ţării. La fiecare întrunire, fie ea chiar iredentistă, el ţine să-şi afirme „dinasticizmul“, ca apoi, la adăpostul oricărei învinuiri, să-şi permită cea mai făţişă şi incendiară instigaţie.

Când sunt traşi la răspundere politicianii unguri se ascund după străvezia perdea a acestor declaraţii.

„Cum să fim acuzaţi noi de iredentism; nu a-ţi citit declaraţia noastră de loialitate?“

In realitate, şi asta o spunem din adâncă convingere şi cu mâna pe inimă, dânşii îşi bat joc de aceste solemne declaraţii, şi râd în sinea lor pe socoteala noastră, reuşindu-le să ne astupe gura cu un atât de... inteligent truc.

Deşi afirmă, că dinasiicizmul le-a intrat în sânge, noi vedem în toată purtarea lor irespect. Folosindu-se de bunătatea şi afabilitatea Maiestăţilor Lor, Ungurii vor să transforme palatul regal într'un birou de intrare şi ieşire, pus la dispoziţia tuturor petiţiilor şi mormanului de memorandumuri atât de neabazate şi nedrepte ce zilnic le redactează. Nu există săptămână în care diferite delegaţii maghiare şi săcuieşti să nu bată la uşa Regelui.

Zilele aceştea, o delegaţie de aristocrate maghiare, la indemnul partidului maghiar, a înaintat M. S. Reginei un memorandum în care se protestează contra măsurilor guvernului de a face ca limba românească să intre în drepturile sale firesti.

Blândul episcop, Nagy Károly, care mai alaltăeri tuna şi fulgera contra noastră a plecat şi el la Bucureşti „pentru a-l pune pe Rege în curent.“

Ungurii dela Tg.-Mureş se pregătesc deasemenea să se ducă la Rege, pentru a protesta în numele „Capitalei Săcuimei,“ a Marosvásárhely-ului maghiar...

In Faptul acesta în sine nu ne-ar interesa, dacă cei cari au fost atât de slugarnici şi timizi faţă de împăratul austriac nu s-ar crede azi îndreptăţiţi a jicni Coroana venind cu cele mai struntate minciuni şi înfăţişându-le drept „cereri legitime ale Ungurilor din Ardeal“.

Ne întrebăm cu drept cuvânt: ce fel de dinasticism este acela care încearcă a coborî astfel prestigiul Coroanei? Sau nu ştiu confraţii noştri că M. Regele domneşte dar nu guvernează? Are România, sau ba, guvern care se îngrijeşte să studieze chestiunea minoritară, să se aplice măsurile dictate de interesele noastre de Stat naţional.

Pentru a arăta până unde a ajuns inconştienţa maghiară, vom cita următorul titlu de articol din „Ellenzek„-ul de ieri:

„Autorităţile lucrează opunându-se punctului de vedere al Reginei“.

Articolul cuprinde un protest contra unor dispoziţii ministeriale în chestiunea şcoalelor din Săcuime.

Ungurii „confundă cu alte cuvinte Tronul cu ministerul de instrucţie publică, singur în măsură de a lua hotărâri în chestiuni de felul acesta.

Acest sistem de a acerca să înfăţişeze Coroana ca fiind în conflict cu guvernul în diferite chestiuni, se cuvine denunţat pentruca acţiunea aceasta să nu se poată acredita în opinia *publică* minoritară.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

O dezmintire pentru ziarul „Presa“

Dl Alexandru Dumitrescu, consilierul agricol al judeţului Ciuc, în urma unor atacuri cei s'au adus de ziarul „Presa“, a trimes numitului ziar următoarea scrisoare:

Domnule Director!

In ziarul Dvoastră No. 232 din 24 Noembrie a. c., aţi publicat sub titlul „Abuzurile cu improprietările în Ardeal“ diverse situaţii pe cari le daţi ca „abuzuri“ printre cari în subtitlul „Cum a fost arendat locul de păstrăvi“ afirmaţi că „o proprietate a mea a fost scoasă de la improprietărire“ „la al doilea apel care a anulat pe întâiul.“

Această afirmaţie nu corespunde adevărului, după cum şi celelalte date în legătură cu „reforma agrară în jud. Ciuc“ nu sunt adevărate, căci nici când, n'a fost vorbă de vre'o colonizare în jud. Ciuc, care-i o regiune în întregime de munte şi deci pământul atât cultivabil cât şi fânaţ lipseşte.

Pentru liniştea Dvoastră, declar că recunosc ziarului Dvoastră dreptul de proprietate al tuturor moşiilor mele, scutite ori nu de expropriere, fără nici o despăgubire.

Cu stimă

Al. Dumitrescu
Consilier Agricol Ciuc

Pocirea limbei romanesti

Un caz care iese din comun

In nenumărate rânduri am ridicat cuvântul împotriva pocirii limbei româneşti. Osteneala noastră, dacă n'a dus la rezultate prea strălucite, trebuie să recunoaştem că n'a fost zădarnică. Intre limba firmelor, indicatoarelor şi inscripţiilor publice de astăzi şi cea de acum 2—3 ani este o profundă diferenţă. Greşelile de limbă sînt astăzi mai rare, pocirile mai puţin grosolane. Iar dacă pe alocurea mai persistă firma sau inscripţia publică, redactată într'o limbă pe care refuzăm să o primim ca românească, schimbările aduse până acum ne îndrituiesc să nădăjduim că îndreptarea nu va întârzia prea mult.

Ceea ce însă, sub niciun motiv, nu putem admite este ca însăşi firmele româneşti să vină şi să stâlcească limba românească.

Un caz:

In strada N. Iorga s'a înregistrat de curând o firmă nouă, ca următorul cuprins:

„Redacţia *a* ziarului Universul“

Sau Redacţia **a** ziarului, după câte ştim violentează sintaxa românească şi confratele „Universul“ va consimţi să ne recunoască dreptul de a ne scandaliza. Dacă pentru firmele prăvăliilor maghiare şi evreieşti se putea găsi scuza necunoaşterii limbei române, pentru o firmă românească şi, mai cu seamă, pentru firma unui ziar care pretinde că luptă pentru isbânda culturei româneşti, de o asemenea scuză nu poate fi vorbă. C.

Moartea lui Elemer Balas

Luni seara a murit în mod subit la locuinţa sa din Bucureşti, Dr Elemer Balaş, consilier la Curtea de Casaţie.

Decesul a avut loc o jumătate de oră după ce Elemer Balaş se reîntoarsese dela şedinţa maghiaro-române, unde fusese delegat de Ministerul de justiţie, la secţia juridică.

Defunctul consilier a fost un mare filo-român, şi sentimentele lui româneşti şi le-a manifestat din primele zile ale intrării armatei române în Ardeal.

Consiliul Dirigent de pe vremuri a fost foarte nedrept cu el şi l'a pus în disponibilitate. Mai târziu însă, guvernul dela Bucureşti dându-şi seamă atât de calităţile lui de organizator cum şi de vasta lui cultură juridică, l'a reabilitat înaintându-l în cel mai înalt grad la care poate ajunge un magistrat: consilier la înalta Curte de Casaţie, unde s'a distins ca un mare penalist şi în care calitate i-au fost încredinţate misiuni dintre cele mai importante.

Ministerul de justiţie, pentru a-şi manifesta recunoştinţa pentru serviciile aduse justiţiei romane de către regretatul magistrat, a dispus ca înmormântarea rămăşiţelor lui pământeşti să se facă pe cheltuiala Ministerului, iar dl G. Mârzescu, ministrul justiţiei, a însărcinat pe dl *Dr Pop*, directorul general al justiţiei din Ardeal, să-l reprezinte la solemnitatea înmormântărei.

Rămăşiţeie pământeşti ale regretatului Balaş vor fi transportate dela Bucureşti la Cluj unde vor fi îngropate lângă mormântul soţiei sale.

Inmormântarea va avea loc la Cluj, Vineri la ora 3 p. m., iar parastasul va avea loc Duminecă 1 Dec. ora 10 a. m.

La înmormântare vor lua parte toţi magistraţii locali şi reprezentaţii autorităţilor.

Vor vorbi cu această ocazie: dl dr Pop, directorul general al justiţiei, şi dl Micşa, preşedintele Curţei de Apel.

Defunctul fiind decorat cu ordinul „Coroana României“ în gradul de cavaler, la înmormântare i-se vor da onoruri militare.

Curtea de Casaţie, în semn de doliu, nu va ţine şedinţă Marţia şi Vinerea viitoare.

Bugetul cfr. pe anul 1924

Nu se va spori tariful de transporturi

Sub-comisiunea bugetară a ministerului de comunicaţie a luat în cercetare bugetul căilor ferate pe anul viitor. La prima şedinţă, pe lângă dl general Arthur Văitoianu, ministru de Comunicaţii şi dl ing. Pretorian, directorul general al Cfr. a luat parte şi dl Vintilă Brătianu, ministrul de Finanţe.

Bugetul căilor ferate prezentat se cifra la suma de cinci miliarde lei, sporurile urmând să fie acoperite printr'o nouă mărire a tarifului de transporturi pe căile ferate.

Dl ministru de Finanţe n'a admis însă o nouă mărire a tarifului actual de transporturi şi prin urmare nici ridicarea bugetului la suma de 5 miliarde.

S'a admis numai un buget de un miliard şi 500 milioane lei — cu un plus de 300 milioane — în loc de două miliarde lei cum se propusese la combustibil. Şi aceasta pe motiv că la anul viitor minele din ţară îşi vor intensifica producţia — în special minele dela Uricani şi Petroşani — aşa încât nu va mai fi nevoe de a se importa cărbuni din Silezia.

Nu s'a mai adăogat deasemeni nici un spor la ateliere şi întreţinere prin faptul că există deja dat printr'un jurnal special un fond de aproape un miliard destinat reparării a 1000 locomotive şi 27000 vagoane, iar în ce priveşte materialul căile ferate posedă însemnate cantităţi încă necontabilizate, primite în contul despăgubirilor.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6
Emil Blaga, Cluj

Reprezentant general: 3188
S. LINDENBERG
Bucureşti, Strada Stelea No 23.

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

TELEGRAME

EXTERNE

Turburări comuniste în Berlin

Berlin. — Ieri s'au produs turburări comuniste ordonate de Moscova. S'au remarcat câteva baricade construite pe stradă şi ciocniri izolate. Poliţia aproape pretutindeni a împrăştiat bandele comuniste cari au fost formate de tineri, probabil instigaţi de agenţii ruşi. Au fost arestaţi în total 76 persoane, între cari numeroşi ruşi şi 2 deputaţi comunişti din dieta prusiană.

Situaţia politică din Germania

Formarea unei coaliţii burgheze. Cine a fost însărcinat cu formarea cabinetului

Berlin. — Tratativele dintre partidele burgheze şi naţionalgermanii pentru formarea coaliţiei burgheze au reuşit. Se va forma o coaliţie nouă cu program principial comun. Preşedintele Reichului a primit seara pe Stegerwald, fost prim-ministru al Prusiei, încredinţându-i, deocamdată neoficial, sarcina să formeze cabinetul. Probabil că Stresemann va primi ministerul externelor.

Mica publicitate

De vânzare casă în strada Mico Nr. 33, în caz de cumpărare se poate muta în locuinţă.

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administraţia Infrăţirea.

Maestrul Enescu sărbătorit în Banat

In zilele de 23 şi 24 c. maestrul Enescu a dat două concerte de vioară la Timişoara în sala Cercului Militar. Un public imens a audiat ambele concerte, iar maestrul a cântat într'o dispoziţie excelentă, sporită mai ales de faptul că a văzut asistând nu numai publicul românesc din capitala Banatului la concertele sale ci şi tot ce are Timişoara mai select în lumea intelectuală minoritară.

A fost o frumoasă manifestare a geniului şi a culturei româneşti. Şi la primul şi la al doilea concert, publicul doritor să'l audă, l'a ovaţionat silindu-l să mai cânte afară din program vreme de o jumătate de oră. Domnul general Găvănescul, comandantul diviziei locale, i-a oferit o frumoasă liră din crizanteni galbeni din partea „Cercului Militar.

Festivalul presei la Orăştie

Sindicatul Presei române din Ardeal a urmat cu serbările culturale Duminecă la Orăştie. Aici Sindicatul a fost întâmpinat cu o mare simpatie ca şi la Deva, ca şi la Alba-Iulia. O foarte însemnată parte a publicului intelectual având în frunte pe primarul oraşului dl A. Herlea şi pe parintele I. Moţa a pregătit de cu vreme reuşita serbărei.

Festivalul a început la ora 9 seara, în faţa unei săli complect plină. Părintele Moţa a urat bun venit ziariştilor şi a arătat scopul Sindicatului. Părintelui I. Moţa i-a răspuns vicepreşedintele Sindicatului, asigurând că Sindicatul păstrează cu credinţă acea tradiţie.

Artiştii dela Operă şi Teatru Naţional din Cluj au delectat asistenţa într'o atmosferă caldă, fiind răsplătiţi cu aplauze repetate.

Basul dela Operă dl Marcu a cântat din cântecele noastre populare şi din opere, iar dra Medianu şi dl V. Vasilescu au recitat versuri.

Ziaristul şi scriitorul Gh. Stoica, a cetit o schiţă. Secretarul Sindicatului, domnul I. Clopoţel. şi-a desvoltat conferinţa sa, „O formulă a progresului", făcând comparaţie între câteva tipuri de societate istorică şi societatea noastră, ca să ajungă la concluzia unor propuneri practice cu privire la progresul ţărei noastre.

După festival a urmat dans, iar primăria oraşului a onorat Sindicatul cu o masă comună. D-l Primar a toastat pentru presa română, căreia i-a răspuns vicepreşedintele Sindicatului, mulţumind pentru dragostea arătată din partea Orăştiei, care a fost o pildă continuă a biruinţei culturii româneşti. Sindicatul aduce omagiul său de recunoştinţă acestei cetăţi a cugetului românesc biruitor, şi care-i va servi de imbold la fapte.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eôecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Faceţi economie de parale dacă purtaţi GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.

2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi „ . .	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea . .	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.

Preţuri de fabrică!!!

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

BENZINA USOARA LEI 7·50 LEI

LA

AUTO-MECANICA

STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

Hotelul Elyséé Palace

Rador 670 *din Bucureşti, Cal. Griviţei 88—90 în apropiere de Gara de Nord, Construcţie nouă, instalaţiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194

Preţuri Moderate. *Preţuri Moderate.*

Factorul vă confirmă

şi placut şi puţin obositor este purtarea TOCURILOR ŞI TĂLPILOR DE CAUCIUC BERSON, prin cari ghetele se pastrează foarte mult.

BERSON

2501-6

Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON"

să vă pună cismarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ciorapi p. vânat. Ghete p. tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo

Preţuri de model:

Lloyd 1256.

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig"!!

Ghete de drum şi de casa! **Rocuri de casă şi pyjame!**

Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai fină. Ocipagiuri de bal.

Mănuşi p. rodli Specialităţi de ată, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 956 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 1 Decemvrie 1923

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 3720

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Acțiunea politică a partidului averescan în Ardeal

O parte din presa de opoziție a atacat chestiunea unei eventuale succesiuni la guvern, pornind dela veleitățile ce le-ar fi manifestat în acest senz, în special, unii din conducătorii partidului poporului.

Pentru a-și lua însă o așa de grea sarcină, partidul poporului își dă seama că e prea slab organizat și nu poate să se gândească la eventualitatea unei succesiuni, fără o prealabilă pregătire.

Acesta e rostul întrevederei dela Ciucea și a adunărei dela Oradea-Mare, a înțelegerei cu partidul maghiar și a propagandei începută prin presa maghiară în favoarea partidului averescan, conform înțelegerii survenite între dl Goga și delegații partidului maghiar care au luat parte la întrevederea dela Ciucea. Urmând sfaturile dlui Goga, dl general Averescu pare că i-a încredințat dsale misiunea reorganizărei partidului, sortindu-se drept loc de refacere, Ardealul.

E de văzut însă, întrucât Ardealul ar putea să salveze rămășițele acestui partid căzut în destrămare și pe ce se bazează dl Goga, când începe acțiunea de însănătoșire a partidului poporului?

In vechiul regat, e drept, că după falimentul popularității generalului, partidul poporului n'a cunoscut decât deziluzii...

Victima incapacității și nepregătirei, retrăgându-se dela cârma țărei, după ce își atrăsese oprobiul întregei opinii publice prin atmosfera de corupție și imoralitate cu care și înaugurase incompetența, partidul poporului și-a văzut lichidarea definitivă cu ocazia ultimelor alegeri.

Violentele disensiuni politice certurile intestine ce au urmat, au distrus și bruma de organizații ce mai rămase partidului averescan în vechiul regat, iar congresul dela Chișinău a venit să evidențieze că pe lângă lipsa oricărei coeziuni interne. a disciplinei care formează baza de organizare a oricărui partid, averescanii n'au fost capabili să emită nici o soluție precisă cu privire la problemele de interes obștesc la ordinei zilei.

Astfel stând lucrurile, e lesne de înțeles de ce partidul poporului s'a gândit să recurgă la un truc politic, schimbându-și centrul de acțiune în Ardeal. Fără îndoială că șeful partidului, nădăjduește ca și dl Goga că prin această diversiune va înșela opinia publică, reușind apoi să reorganizeze partidul și în restul țărei.

Amintirea trecutei guvernări e prea proaspătă însă, ca partidul poporului să se gândească la obținerea încrederei opiniei publice și acțiunea dlui Goga, în contrazicere cu situația precară a partidului, e prea pripită.

Dealtfel, cât de puțin se gândesc înșiși averescanii, că ar fi pregătiți pentru o eventuală succesiune la guvern, e faptul că în timp ce domnul Goga întreprinde în Ardeal o acțiune de așa fel, ca și cum partidul poporului ar fi în ajun să fie chemat la putere, în vechiul regat, partidul poporului se abține de la alegerile parțiale, deși altă dată a exploatat tocmai succesele electorale din aceste alegeri, pentru a veni la cârma țărei.

Nu e aceasta cea mai bună dovadă că partidul averescan, desbinat și sfâșiat de certuri interne n'are curajul să înfrunte lupta electorală, de teama unei înfrângeri sigure?

Nu e aceasta o mărturisire fățișe a acestui partid că valoarea sa morală și politică a fost așa de mult compromisă în prima lui guvernare, încât masele nu pot să-i mai ofere încrederea?

De aceea, uitarea păcatelor care se leagă de guvernarea partidului poporului, vine tot așa de greu aici ca și în vechiul regat și acțiunea începută de domnul Goga cu întrevederea de la Ciucea și întrunirea de la Oradea-Mare, nu sunt în măsură să pregătească nici pe departe drumul partidului poporului spre guvernare.

Ruperea tratativelor româno-maghiare?

Ziarul „Lupta" afirmă că tratativele româno-maghiare au fost întrerupte. Juristul maghiar Berczelli a plecat la Budapesta invocând boala tatălui său, iar celalalt delegat principal, Creți, a plecat și el susținând că are mandat limitat.

„Lupta" crede că adevărata cauză a ruperei tratativelor este că ungurii refuză să recunoască cererile României relativ la depozitele și datoriile particulare în Ungaria. Deasemenea, după „Lupta", unele cercuri afirmă că Ungurii au început tratativele cu România dorința numai să arate Ligei Națiunilor bunele lor intenții și să tatoneze terenul. In nici un caz Ungurii n'au înțeles că aceste tratative să aducă reluarea relațiilor cu România.

O delegație austriacă în Capitală

Se anunță sosirea apropiată din România a unei delegații austriace pentru tratative economice, urmărind intenzificarea relațiilor. Guvernul a primite comunicare în acest sens.

Un an dela moartea lui Vasile Lucaci

Se împlinește un an dela moartea lui Vasile Lucaciu. Un grup de prieteni s'a gândit să comemoreze cum se cuvine această zi de pioasă aducere aminte, și bine au făcut. Pentru Ardealul de astăzi, năvălit de atâtea proaspete figuri politice, de existența cărora altădată nimeni nu bănuia, asemenea momente sunt o verificare a forțelor de luptă de altădată, sunt un prilej de restabilire a trecutului istotic, așa cum a fost, și nu așa cum vor unii oameni de astăzi să ni-l prezinte.

În adevăr, nu putem evoca Ardealul de luptă de altădată, fără ca în mintea noastră să nu răsară chipurile unui Ion Rațiu sau Vasile Lucaciu. Celelalte atâtea „personalități" ale Ardealului, cari astăzi vor să și clădească un pedestal politic din gloria trecutului, se șterg cu cât ne afundăm mai mult în el. Cu trecutul de frământări ale Ardealului, care reprezintă expresia luptelor pentru ideia de unitate, nici dl Maniu, nici dl Vaida și nici celălalți popamani și severdani ai partidului național de astăzi n'au nimic, dar absolut nimic, comun.

Aceștia au trecut orbi pe lângă marile clipe de afirmație națională. Pe vremea „Memorandului" dl Maniu era un student prudent, plin de ambițiunile omului politic de mai târziu, și lipsit de avântul firesc al tinereții; Vasile Lucaci era deja un luptător, în toată accepțiunea largă a cuvântului. Nu pușcăria ungurească consacra pe Vasile Lucaci și nici nerozia maghiară care a făcut mai târziu eroi din simpli oameni de treabă, ci sufletul său adânc înțelegător la toate aspirațiunile și durerile aceestui neam. Și ca o dovadă că așa este, este faptul că nimeni din oamenii partidului național de astăzi n'a înțeles că în Iulie 1914 se începe marele examen al validitării drepturilor noastre naționale. În timp ce Vasile Lucaci trecea munții pentru a se pune, cu toate virtuțile strălucite ale personalității lui de luptător, în slujba realizării ideii noastre de unitate dl Maniu se înscria voluntar într'o școală de cadeți a fostei monarhii, dl Vaida se instala comod în Elveția pentru a scrie articole contra ideii de unitate în revistele dușmane nouă dela Viena, iar severdanii și popamanii, obscuri și prudenți, se așezau cum puteau mai bine pentru a trece cât mai comod marele val al războiului purificator.

Iată de ce vedem în sărbătorirea de astăzi la memoriei lui Vasile Lucaci, nu numai un act de gratitudine față de omul vrednic dispărut acum un an din mijlocul nostru, ci și o reabilitare a trecutului pângărit de politicianismul vremilor noastre.

Chestiunea școalelor minoritare in discuția parlamentului

Situațiunea școalelor minoritare — Sprijinul acordat de statul român — Un discurs provocător care prilejuește lămurirea definitivă a chestiunei școalelor minoritare

In ședința de alaltăeri a Camerii deputatul minoritar Șandor Iosef a rostit un discurs care a stârnit, prin tonul provocător și prin neadevărurile exprimate, indignarea întregei Adunări. Și cât de provocător a fost tonul și câte de readevărate au fost spusele deputatului ungur, se poate vedea din aceia că pe deasupra tuturor vrăjmășiilor politice cari divizează atât de mult pe membrii parlamentului, discursul dlui Șandor Iosef a realizat pentru o clipă unirea tuturor în acelaș elan de protestare și de indignare.

Domnul Sándor Jozsef și a începul cuvântarea, afirmând că vorbește în numele „suferințelor celor 2 milioane și jumătate de maghiari din România". In afară de exagerarea cifrei la dublu decât realitatea, am vrea să știm și noi cari sunt suferințele maghiarilor din România? Fiindcă s'a luat pământul din mâna câtorva latifundiari pentru a se da deopotrivă țăranilor români și maghiari?

Vorbind apoi de situația școalelor și afirmând neadevăruri sfruntate domnul Sándor a fost pus la punct de domnul ministru Anghelescu care a arătat în mijlocul unanimelor aplauze ale Camerii că **minoritatea maghiară are acum cu 300 școli primare mai mult decât în timpul stăpânirii habsburgice. Statul român întreține pe cheltuiala sa 600 școli maghiare care corespund la o populație numai de 1.200.000 locuitori maghiari. Deasemeni maghiarii din Ardeal au astăzi, sub regim românesc, 40 licee și 86 gimnazii' pe când românii din Ardeal n'aveau în timpul stăpânirii maghiare decât 4 licee.**

Pentru a arăta și mai precis cât de mult a înțeles statul român să acorde solicitudinea sa față de minorități, să reproducem cifrele publicate într'un articol al marelui ziar italian „Osservatore Romano", oficios al Vaticanului, articol care se ocupă cu situația școalelor minoritare.

Astfel la o populație de 5,114.124 suflete din cari românii reprezintă 57.3 la sută, ungurii 25 5 la sută. germanii 10 6 la sută, evrei 3.5 la sută, și alte naționalități 3 1 la sută, situația școalelor elementare este următoarea: școale românești 3611, ungare 1669, germane 403, diverse 105. Școale secundare sunt: românе 44, UNGARE 66, germane 22, diverse 4. Școale comerciale: române 10, UNGARE 15, germane 3. Licee: române 48, UNGARE 40, germane 13, evreești 4. Scoli normale: române 22, UNGARE 19, germane 3.

Din aceste școale sunt întreținute exclusiv de stat: școale elementare: 562 ungare, 51 germane și 55 diferite minorități. Școli secundare: 20 ungare și 5 germane. Licee: 7 ungare și 2 germane. Școli comerciale: 5 ungare și 11 de arte și de meserii dintre cari 10 având cursuri paralele ungare și române.

Dar și din sumele cheltuite de stat pentru școalele române și minoritare se poate vedea spiritul de dreptate care călăuzește stotul român față de minorități. Fiindcă în vreme ce el cheltuește anual în Ardeal pentru întreținerea școlilor unde materiile se predau în limba română 193 milioane lei, el dă 92 milioane lei pentru școlile cu predare în limbi diferite.

In acelaș articol se arată că numărul școalelor minoritare de orice categorie a sporit după alipirea Ardealului la România și dl ministru Anghelescu a precizat spunând că ungurii din Ardeal au astăzi cu 300 școli primare mai mult decât în vremea stăpânirii habsburgice. Și în vreme ce asta este situația școlilor maghiare din România, trebuie să se știe că românii rămași încă sub dominația maghiară *n'au nici o școală românească.* La o întrerupere a dlui N. Iorga, care revoltat de afirmațiunile neîntemeiate ale dlui Sándor, a întrebat câte școli românești au românii din Ungaria, dl ministru Anghelescu a răspuns arătând că nenorociții noștri conaționali n'au nici o școală românească.

Discursul dlui Sándor Iosef a fost cum spuneam provocător și plin de neadevăruri. Dar el a dat prilej să se lămurească definitiv chestiunea școalelor minoritare punându-se în lumină spiritul nostru de toleranță precum și generozitatea și corectitudinea cu care statul român a înțeles să-și îndeplinească obligațiunile sale față de cetățenii țării de altă naționalitate.

INFORMAŢII

Conferinţele Presei

Conferinţa d-l Prof. Gh. Bogdan-Duică despre „Filozofia Presei", care urma să se ţinăDuminecă 2 Decemvrie la orele 9 seara, va avea loc în aceiaşi zi la orele 11 a. m. în sala Prefecturei judeţene.

— **Dela soc. „Principele Mircea".** Comitetul Societăţei „Principele Mircea" mulţumeşte călduros tuturor Comercianţilor şi Fabricanţilor pentru tombola Societăţii prin chetele Doamnelor.

O parte din venitul acestei serate este destinat pentru cumpărarea de încălţăminte la copii săraci din, şcolile primare.

— **Un caz grav.** Confratele „Satu-Mare" arată că la Baia-Mare individul Mózes Jakab a intrat în şcoală şi în faţa elevilor a luat la bătae pe învăţătorul care pedepsise — în cadrele regulamentului — pe copilul său pentru rea purtare.

La ţipetele elevilor au sărit şi ceilalţi învătători cari abia au putut scoate pe colegul lor din mâinile bătăuşului.

Autorităţile sunt datoare să ia imediate şi drastice măsuri contra acelora cari, în concepţia lor şovină ştiu să respecte astfel instituţiunile noastre de Stat.

— **Internarea cerşetorilor la Oradea-Mare.** D. Mircea Pillat, inspector general al Ocrotirilor Sociale din localitate, a plecat la Oradea-Mare pentru a trata cu primăria de acolo internarea cerşetorilor, după sistemul probat pe deplin la Cluj. Primăria oraşului Oradea-Mare a hotărât să amenajeze în acest scop nişte bărăci militare.

— **Conferinţa dlui ministru Nistor la serbarea unirii dela Braşov.** Mâine 1 Decemvrie, cu ocazia celei de a cincia comemorări a Unirii Ardealului cu România, vor avea loc la Braşov serbări impunătoare, la cari va participa din partea guvernului d. dr I. Nistor, ministrul Bucovinei.

Va avea loc un Te-Deum, o recepţiune la prefectura judeţului iar după amiază un festival artistic literar, la care d. ministru al Bucovinei va ţinea o conferinţă în numele Universităţii libere.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Expulsarea străinilor din Cluj.** Oficiul pentru controlul streinilor de sub şefia d lui Ivan a înaintat consiliului orăşenesc lista a 300 streini şi oameni fără ocupaţie, cari vor urma să fie expulsaţi sau evacuaţi din Cluj.

— **Partidul maghiar la M. S. Regele.** Delegaţia partidului maghiar va fi primită la M. S. Regele la începutul lunei Decemvrie.

— **Inundarea Someşului.** In urma ploilor îndelungate Someşul a inundat în mai multe locuri, mai ales lângă Mănăştur şi lângă Sebeş.

— **M. S. Regina Serbiei în trecere prin Timişoara.** M. S. Regina Maria a Serbiei, fiind în călătorie spre Belgrad, şi trecând prin Timişoara, a fost întâmpinată la gară de către autorităţi şi public, cari i au oferit splendide buchete de flori. Cu Regina era şi micul moştenitor de tron al Serbiei.

— **Nou barou avocaţial.** Advocaţii din judeţul Odorhei au constituit ieri la Odorhei un barou avocaţial. Ca preşedinte a fost ales d-l Dr. Gabor Jodal.-

— **Film jicnitor.** Directorul unui cinematograf din Timişoara a pus se ruleze un film întitulat „Amorul ritual", care cuprinde lucruri jicnitoare la adresa creştinilor. Publicul creştin a silit pe temerarul director să scoată filmul din program.

— **Nou primnotar orăşănesc.** Noul primnotar al oraşului, d-l Dr. Cărpinişan, s'a prezentat eri împreună cu d-l primar al oraşului Utalea, d-lui prefect al judeţului, pentru a depune jurământul.

Comemorarea unirei Ardealului la Sibiu. Cu ocazia serbărilor ce vor avea loc la Sibiu mâine Sâmbătă 1 Dec. pentru comemorarea unirei Ardealului va vorbi şi dl I. G. Duca, ministrul de externe despre „Unirea cea mare" în sala „Urania" la orele 11.

Adunarea generala

a asoc. profesorilor secundari din Oradea-Mare

In zilele de 27 şi 28 c. c avut locală Oradea-Mare adunarea generală a Asociaţiei corpului didactic secundar local, sub preşidenţia dlui Eugen Speranţia, preşedintele Asociaţiei.

Şedinţele au decurs foarte agitate. Deşi n'a fost la ordinea zilei, s'a discutat chestia sporului de 50 la sută pentru zona culturală şi s'a protestat contra acestui privilegiu cerându-se sporul pentru toţi profesorii din ţară.

In privinţa raportului cu centrul, s'a cerut o primenire a comitetului central fără însă să se rupă legătura cu organizarea generală a tuturor celor 72 secţiuni din ţară.

S'a constatat o deosebire de vederi în privinţa luptei pentru sporirea salarilor. Majoritatea a cerut acţiune energică şi imediată, pe când o parte a cerut luptă sistematică de durată lungă păstrându-se sancţiunile ultime pentru momentul când ele vor fi eficace.

Coresp.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la preţuri. !!

O publicaţie interesantă

Tabloul alfabetic al tuturor locuitorilor Clujului

Zilele acestea va ieşi de sub tipar o foarte interesantă lucrare care cuprinde tabloul alfabetic al tuturor locuitorilor oraşului Cluj, aranjaţi după străzi şi după profesiune.

Fiecare profesiune are capitolul ei, în care sunt aranjaţi, în mod alfabetic, toţi acei cari fac parte din acea profesiune.

Tabloul este prima lucrare de acest fel din întreaga ţară. Utilitatea lucrării este incontestabilă, întrucât oricine cu ajutorul acestui tablou, va putea afla adresa oricărui locuitor al Clujului, a oricărei autorităţi, fabrici, magazin, etc.

Autorul acestei importante lucrări este dl Mihnea, şeful biroului populaţiei dela Poliţia centrală.

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu, faţa nu mai este urata.

Kaiser-Borax

face faţa alba si moale. 2474-3

Gratis

nicăiri nu poţi căpătă mantale tricotate, ciorapi, cămeşi pentru bărbaţi, articli de modă pentru bărbaţi, porţelane şi sticlării, Jucării, Geamantane

însa le poţi căpăta aproape

gratis

dacă le cumperi la

2788

MAGAZINUL PARISIAN S. A.

Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Să deschide expoziţia de Crăciun pentru jucării de copii!

Expoziţie permanentă de orice articli!

Cronica dramatică

Turneul Ion Manolescu

— „Gândul" de Laonida Andreiew —

Aseară, publicul clujan a avut rarul prilej de a asista la o reprezentaţie teatrală care, prin jocul dlui Manolescu, s'a ridicat până la cele mai frumoase culmi ale artei. S'a jucat „Gândul", o piesă a lui Leonida Andreiew, un mare scriitor rus.

Piesa este prelucrată după cindata şi chinuitoarea nuvele „Gândirea" a aceluiaş scriitor.

Inaintea de începerea reprezentaţiei, dl Manolescu s'a socotit obligat să dea unele lămuriri cu privire la autor şi la piesă. Dsa a „încercat", fiindcă acesta e chiar cuvântul dsale, să explice psichologia personajului principal, doctorul Kersentzew, şi schiţând cadrul în care cu atâtea lumini şi întunecimi, cu atâtea elanuri şi cu atâtea descurajări, cu atâtea înalţări şi cu atâtea scăderi, se mişcă şi trăeşte sufletul slav, să creize, tot cum a spus dsa, atmosfera prielnică pentru o cât mai adâncă şi mai deplină înţelegere a celor ce se petrec în piesă.

Nuvela „Gândirea" din care, dramatizând acţiunea, Andreiew a scos piesa jucată aseară, este turburătoare şi obsedantă. Un om, doctorul Kersentzew, îşi pune în gând să-şi ucidă prietenul pe a cărui temeie o iubeşte imulând nebunia să scape de pedeapsă. In nuvelă tot procesul sufletesc şi intelectual în doctorul Kersentzew se desfăşură, clipă cu clipă. Timid la început, apoi din ce în ce mai stăruitor, mai despotic, mai obsedant, gândul omorului pune stăpânire pe întreaga fiinţă a doctorului. Şi când toate condiţiunile de ordin sufletesc ca şi de ordin extern sunt întrunite, Kersentzew, îşi omoară prietenul cu calmul fără şovăire şi tocmai în împrejurările pe care mintea lui le pregătise.

Fiindcă prin ceeace făcuse înainte de omor, îşi creiază o atmosferă anumită datorită căreia toţi văd în actul lui nu fapta unui criminal ci fapta unui nebun.

Dar socotit de toată lumea drept nebun, doctorul Kersentzew, singur cu gândul lui, se simte înnebunind deabinelea. Şi el care crezuse în atotputernicia inteligenţii, el care născocise, pregătise şi realizase ideia, el nu mai e sigur pe gândul lui şi, izolat de oameni, trăind numai cu el, victimă a excesului de gândire, înnebuneşte.

Pusă pe scenă nuvela pierde enorm din ceiace face puterea ei de a te impresiona, din tot nelămuritul care te prinde, te chinueşte te înspăimântă şi care se desprinde din fiecare rând al ei. Caşi „Fraţii Karamazow" a lui Dostoiewski, caşi "Invierea" lui Tolstoi, lucrarea dramatică se dovedeşte mult mai slabă decât romanul sau nuvela din care a fost extrasă.

Dl Manolescu a jucat pe drul Kersentzew. Şi fiindcă intuiţia sa de actor a mers descoperind mai departe decât ceeace îi putea oferi personajul aşa cum se mişcă în piesă, dsa a realizat o creaţiune de mare artă.

In rolul Tatianei, dna Stanca Alexandru ni-a dovedit că în alt mediu artistic şi subt o altă priveghere, talentul dsale poate ajunge la realizări cari confirmă în totul nădejdile pe cari ni le-am făurit din ceiace dsa a jucat pe scena teatrului nostru. Restul ansamblului s'a înfăţişat corect.

Reclame este sufletul comertului

THE ROYAL MAILLINES

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

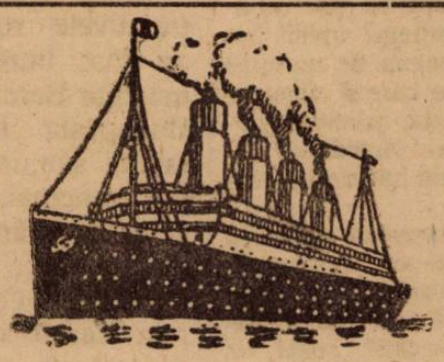

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Presa maghiara

Tratativele cu partidul maghiar

In legătură cu tratativele urmate la Ciucea între partidul poporului şi partidul maghiar, ziarul „Keleti Ujsag" scrie: „Se vorbeşte şi se scrie despre tratativele între partidul maghiar şi între partidul d-lui Averescu.

In sfârşit! Primul răspuns al nostru este un suspin de uşurare. Am ajuns în sfârşit la fericitul eveniment al apropierii între oamenii politici unguri şi români. Dacă s'a produs odată acest fapt, noi avem tot dreptul de a crede într'un viitor mai frumos. Apropierea aceasta însemnează că frumosul început va mai avea şi o continuare. Să sperăm, că în viitor partidele româneşti îşi vor face datoria în sensul singur folositor pentru ţară: luându-se la întrecere în acordarea câtor mai multe drepturi minoritarilor" (!).

Presa maghiară şi tratativele dela Ciucea

"Castelul dela Ciucea"

După ce într'un alt articol crede de cuviinţă să ia apărarea făţişă a d lui Octavian Goga contra „atacurile desgustătoare ale Infrăţirei" — oficiosul partidului maghiar „Ellenzek", publică un lung prim-articol întitulat „Castelul dela Ciucea", din care citâm:

„Castelul dela Ciucea, unde Ady Endre şi-a trăit ultimii ani, a fost teatrul uuor importante evenimente politice. Intâlnirea dela Ciucea a devenit, în urma destăinuirilor „Infrăţirii", un eveniment politic senzaţional. Acest ziar a dat informaţii extrem de exacte atât despre cele întâmplate, cât şi despre numele politicianilor maghiari, cari au participat.

In urma articolului, meritosul nostru preşedinte, Ugron, a desmint categoric, că ar fi luat şi d-sa parte la consfătuire. Cu aceasta, am fi dispuşi să considerăm de încheiată afacerea, dacă „Infrăţirea" nu şi-ar fi susţinut şi după aceasta, afirmaţiile.

Presa maghiară, pe cum se ştie, nu a avut rara onoare de a fi învitată la banchetul de la Ciucea. Nu am fost acolo, nu ştim ce a fost acolo, nu voim să intrăm în discuţie cu confratele nostru asupra chestiunei: cine a fost, cine n'a fost la Ciucea. Admitem, aceste lucruri le ştie mai bine decât noi. Noi ţinem însă să insistăm asupra faptului, că chiar şi în cazul participării oamenilor politici maghiari, — aceştia au fost prezenţi ca simplii particulari, iar nici de cum ca delegaţi ai maghiarimei. Şefii partidului maghiar nu evită contactul cu politicianii români, dar acestă nu are alt caracter, decât unul informativ".

Declaraţia domnului Goga făcută ziarului „Ellenzek"

Un redactor al ziarului „Ellenzék" vizitând Miercuri pe dl Octavian Goga, acesta a declarat următoarele:

„Nu pot să fac nici o declaraţie referitoare la apropiata criză de guvern şi nici despre întâlnirea de la Ciucea. Insă, săptămâna viitoare voi veni la Cluj, unde la invitaţia studenţimei voi ţinea o conferinţă la Teatrul Naţional. Cu acest prilej voi face ziarului „Ellenzék" o declaraţie mai lungă despre chestiuni politici interne şi despre lucruri ce interesează maghiarimea din Ardeal. In Ardeal nu cunosc altă chestiune minoritară, decât cea maghiară.

Joi plec la Bucureşti, unde am importante consfătuiri cu şeful partidului, domnul general Averescu".

Moartea lui Elemer Balazs şi presa maghiară

Cunoaştem mai de mult porunca partidului maghiar, dată şi organelor sale, de a „distruge" pe orice ungur care ar îndrăsni să nu aibă o atitudine duşmănoasă faţă de tot ce e românesc. Astfel am avut campania furibundă contra dlor deputaţi Kiss şi Szőcs, nu pentrucă nu ar fi buni maghiari, ci pentru simplul motiv, că aceştia nu înţeleg să facă iredentism.

Ceiace însă nu ştiam până ieri, este, că partidul maghiar şi semioficiosul lui, „Ujsag", neîndestulindu-se cu defăimarea celor „vinovaţi", tot timpul cât trăesc, — — *îl urmăresc şi după moarte, cu acelaşi îaverşunare.*

Dovada afirmaţiilor noastre o găsim în „Ujsag"-ul de ieri. Cu prilejul decesului fostului preşedinte al tribunalului din Oradea-Mare, *Dr Balázs Elemér*, ziarul maghiar să năpusteşte cu furie asupra memoriei mortului, defăimând-o.

Nimic însă din toate acestea. Ziarul „Ujsag" îşi divulgă el însuşi „motivul" furiei sale prelungite chiar şi după moartea lui Balazs Elemer. Acesta este, că *dispărutul a depus jurământul de fidelitate Statului român, la timp*, fără să mai aştepte aprobarea partidului maghiar. „Depunerea acestui jurământ a făcut cea mai penibilă impresie" — scrie „Ujsag" — şi a răsturnat planurile tratativelor ce urmau între oamenii politici unguri din Oradea-Mare şi între unii români.

In continuare „Ujság" mai spune: „Atitudinea lui a jicnit în cea mai mare măsură opinia publică, (?) astfel că persoana lui a fost îngropată de atunci în uitare. Vestea morţii sale a venit pe neaşteptate; actul lui de disidenţă faţă de maghiarime a contribuit în mare măsură la prăbuşirea vigurosului fizic al mortului." (?)

Nu mai comentăm afirmaţia eminentului confrate, că actele de disidenţă faţă de partidul maghiar au efectul miraculos de fi aducătoare de boală şi moarte! Constatăm numai, cât de loiali cetăţeni români sunt maghiarii, când nu pot uita nici în faţa unui mormânt, „crima" cuiva de a se a fi alipit de la început şi cu toată sinceritatea regimului românesc.

„Jean de Bonnefon şi maghiarii"

Ziaristul francez, Jean de Bennefon, care de atâtea ori ne-a stropit cu cerneala lui veninoasă, a publicat un articol întitulat: „Trebue să apărăm Ungaria? Acestei întrebări îi răspunde, firesţe afirmativ. Un asemenea articol nu ar fi putut să nu fie reprodus în „Ujsag", atât de bucuros întotdeauna de a vorbi de bine ţara lui Horthy.

„Desinteresatul" francez se întreabă singur: „Pentru ce nu a-şi avea eu dreptul de a admira Ungaria şi pe Unguri? Rămâne însă dător cu răspunsul precis la întreburea titlului articolului: „Trebue să apărăm Ungaria?" Din conţinutul articolului ar resulta, că: da. Bine; dar contra cui? Nu cumva contra Franţei şi a aliaţilor ei?!

Indraznelile unui deputat maghiar

Scandalosul discurs al dlui Sándor József la Cameră

La şedinţa de alaltăieri a Camerii, deputatul minoritar, Sándor József, a rostit un provocator discurs, care este menit să spulbere din nou orice speranţă, de schimbare a mentalităţii maghiarilor dela noi.

Dl Sándor Jozsef şi-a permis, de pildă, să spună enormitatea, că numărul Ungurilor din Ardevl ar fi de 2 milioane şi nu s-a sfiit să vorbească „în numele durerilor şi suferinţelor maghiare din Ardeal". Dsa şi-a mai permis să insinueze că guvernul român ar oprima şcoalele maghiare. La această acuzaţie i-a răspuns dl ministru dr Anghelescu cu vârf şi îndesat dovedind cu cifre că Ungurii din Ardeal au astăzi cu 300 şcoale mai mult, decât în era maghiară şi că Statul românesc susţine azi 600 şcoale ungureşti.

Insinuărilor îndrăzneţe ale dlui Sándor a ripostat şi dl Iorga:

— „Câte şcoli româneşti a susţinut în trecut Ungaria"?

La învinuirea de maghiarizarea din trecut, dl Sándor a răspuns, că tocmai contrarul este adevărul: Românii au romanizat satele ungureşti, — uitând se vede că dacă această afirmaţie, ar fi adevărată ea n'ar dovedi de cât doar calităţile poporului românesc, iar nici decum nebarbaria regimului maghiar.

Dl Sándor care a fost altă dată reprezentantul cel mai tipic al politicei de oprimare a Românilor sub regimul maghiar, şi-a terminat discursul îndemnând guvernul la „umanitarism" şi „civilizaţie"!

Indrăznind să vorbească cum a vorbit, în Parlamentul Românieі, dl Sándor Jozsef s'a pus singur într'o comică situaţie, iar partidul maghiar şi-a făcut un prost serviciu alegându'l tocmai pe dsa să vorbească de „politica de oprimare" a statului român.

Repertoriul Teatrului Naţional

Duminecă 2 Dec. (matineu)
„Morcovel" şi „Scampolo".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Sâmbătă, 1 Decemvrie
AUR
Colosală dramă socială în 6 acte.

Cinema Urania
Mâna mortului
Dramă extraordinara de aventuri în 6 acte. In rolul principal Henriette Bonnard.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 1 Decemvrie
Dreptul pumnului
Senzaţională dramă de aventură în 5 acte.
Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Anchetele noastre

Chestiunea apei la Cluj

Cauzele cari au produs criza de apă din ultimul timp la Cluj — Imperioasa necesitate a amplificărei apaductului — Ce a făcut actuala direcţie a apaductului pentru înlăturarea crizei de apă — Uzina auxiliară — Câtă apă se consumă pe zi în Cluj — Un proect de amplificare a apaductului

— Constatări făcute cu ocazia unei anchete —

II.

Incepusem în numărul de ieri să ne ocupăm de chestiunea crizei de apă din Cluj, dând o serie de constatări făcute cu ocazia unei amănunţile anchete.

Publicam în numărul de ieri o expunere a situaţiei uzinei apaductului sub vechiul regim maghiar şi arătam cum această uzină, — care a fost făcută pentru o populaţie de 60.000 de oameni, astăzi fără nici o amplificare şi fără ca de 30 de ani de când funcţionează să i-se fi schimbat nimic, trebuie să satisfacă o populaţie de 120.000 de oameni.

In numărul de astăzi vom continua publicarea rezultatelor anchetei noastre, din care se va vedea, că nu numai că nu se poate aduce vre-o învinuire de neglijenţă sau de nepricepere direcţiunei Apaductului, ci din contra, după constatările făcute de noi, străduinţele şi priceperea conducătorilor apaductului de a satisface pe cât omeneşte e posibil nevoile populaţiei, merită toate laudele. Dar să lăsăm şă vorbească faptele şi cifrele.

Cauzele crizei de apă

Regimul vechiu unguesc, bazându-se pe proiectul stabilimentului de filtrare a apei din Someş nu s'a îngrijit la timp de maşini de conductă şi de pompe, aşa că la preluarea apaductului de către actuala direcţiune nu c'a găsit nici o piesă de rezervă iar toate cele în funcţiune foarte uzate.

Aceasta este una din cauzele crizei de apă la care se mai adaugă:

1. Marea secetă din anul acesta; 2. dublarea populaţiei; 3. scurgerea apei în pământ din cauza spărturilor dela ţevi, cari n'au fost schimbate de mai bine de 30 de ani şi care s'au asidat; 4. insuficienţa uzinei; 5. risipa la care se dedă publicul.

Ce a făcut actuala direcţie a apaductului pentru înlăturarea crizei de apă

1) O uzină auxiliară cu un motor de 100 cai la Sapea verde, care produce încă 3—5000 m 3 de apă pe zi.

2) A procurat pompe şi motoare de rezervă pentru cazurile de defecţiune a pompelor şi a motoarelor în funcţiune.

3) S'a cumpărat şi s'a instalat la staţia de refulare (zona superioară a oraşului de unde se aprovizionează regiunea clinicilor;) un al doilea motor de 100 cai cu pompe şi cu toate instalaţiunile necesare.

4) Uzina din Feneş s'a reparai toate pompele care erau foarte uzate, funcţionând fără întrerupere de 30 de ani.

5) In interiorul oraşului s'a lucrat imens. Aşa de exemplu: s'a mărit conducta de apă care era de 68 km. la 72 km. şi s'au schimbat cam 30 la sută din ţevile care arau prea uzate.

In fiecare lună apoi se controlează toate instalaţiile de apă din oraş.

Aşa, în luna Aupust, s'au controlat 1242 de instalaţiuni de casă. Dintre acestea, auroape 300 au fost găsite stricate, apa risipindu-se.

In ceia ce priveşte prevenirea îngheţului apei la iarnă, direcţiunea apaductului a luat toate măsurile. Ţevile fiind la o mare adâncime în pământ, nu poate exista nici o grijă de îngheţ. La uzină de asemenea s'au învălit cu straturi groase de paie toate ţevile.

*

Pentru a arăta că una din cauzele principale ale lipsei de apă din anul acesta a fost seceta, dăm câteva date statistice.

In luna Martie 1923, consumaţia de apă zilnică a oraşului a fost de 14023 m³; în Aprilie de 14221m³; în Mai de 16611m³; iar în Iulie de 13762; în August de 13785; în Octomvrie de 13212.

In urma acestor amănunţite relatări, se poatea vedea până la evidenţă că actuala direcţiune a apaductului a făcut tot ce omeneşte e posibil pentru satisfacerea populaţiei oraşului cu apă, şi că numai cauze cu totul independente de conducătorii apaductului au produs criza de apă din ultimul timp.

Inlăturarea crizei de apă din Cluj depinde exclusiv de aprobarea de către minister a celor 11 milioane cu care se poate realiza în scurt timp proectul de amplificare a uzinei apaductului.

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

BANI şi TIMP
câştigi
montând pe maşină
PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Hotelul Elysée Palace
Rador 679 *din Bucureşti, Cal. Griviţei 88—90 în apropiere de Gara de Nord, Construcţie nouă, instalaţiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194
Preţuri Moderate. *Preţuri Moderate.*

Festivalul Presei la Orăştie

Sindicatul Presei Române din Ardeal se felicită că n'a dat greş atunci când a iniţiat organizarea de festivaluri în oraşele noastre de pe valea Murăşului. Otât la Deva cât şi la Alba-Iulia, cât şi la Orăştie, publicul românesc a făcut o primire entuziastă Sindicatului. Intreaga intelectualitate veche ardeleană s'a arătat gata de sacrificii şi a dat festivalurilor presei un mare prestigiu moral. Primările au întâmpinat în mod oficial Sindicatul, iar la Orăştie a pus la dispoziţie în mod gratuit camere la hotel şi o dat o masă ziariştilor. Sindicatul este viu mişcat de această atenţie şi exprimă primăriilor şi tuturor celor cari şi-au oferit concursul lor generos la reuşita festivalurilor, cele mai vii mulţumite.

La Orăştie, Sindicatul o fost reprezentat prin dnii Ghiţă Stoica, Seb. Bornemisa, R. Dragnea şi I. Clopoţel. Dela Operă a fost d. Petre Marcu, iar dela Teatrul Naţional dşoara Aprilliana Medianu şi Virgil Vasilescu. Ziariştii şi artiştii au fost aşteptaţi la gară Duminică d. a. de d. primar Herlea şi de d. păr. Moţa, directorul ziarului „Libertatea" şi membru al Sindicatului. Intre 9—11 seara, a avut loc festivalul cu un bogat program interesant. Dna Corvin a acompaniat de d. Marcu la pian. După festival dnele S. Vlad, Moţa şi încă o doamnă al cărei nume ne scapă, au aranjat o tombolă reuşită. S'a încins o petrecere frumoasă cu dans până la ora 3½ din; în acelaş timp, în sala restaurantului a avut loc banchetul dat de primărie.

Dna Erdeli, preşedinta vestitului atelier de artă naţională, împreună cu dnele comitetul „Reuniunei femeilor române", au dăruit multe obiecte de preţ pentru tombolă. D. dr Aurel Vlad, fost ministru, a făcut o suprasolvire de 500 lei Sindicatului.

A doua zi, dnii Dragnea şi Clopoţel au făcut o vizită dlui dr Ioan Mihu, cunoscuta personalitate politică din Ardeal, pentru a exprima în numele Sindicatului sentimentul de recunoştinţă al ziariştilor ardealui faţă de cel dintâi fondator al unei danii ziaristice în Ardeal. Din donaţia dsale de 30 000 coroane s'a desvoltat „Fondaţiunea ziariştilor români din Ardeal", alimentată înainte de război cu neîntrerupte dăruiri până la suma de 200.000 lei, în urma apelurilor presei ardelene către publicul românesc D. dr Mihu s'a întreţinut foarte afabil cu reprezentanţii Sindicatului.

Rep.

„Keleti Ujság" contra serbării Unirii de la Târgu-Mureş

Este cunoscută campania de calomnii a presei maghiare contra vrednicului primar al oraşului Târgu-Mureş, domnul Dandea. Faţă de ştirile oficioase ale autorităţilor româneşti că desvelirea statuiei „Soldatului român" va avea loc la 2 Decemvrie, ziarul „Keleti Ujság" încearcă azi să lanseze minciuna, că serbările vor fi amânate, pentru că guvernul, din stimă faţă de poetul ungur Petőffi, nu ar admite ca statuia „Soldatului român" să se ridice pe locul unde a fost această statuie (!)

Ziarul pe lângă aceasta ştire jignitoare pentru guvernul român, mai găseşte de cuviinţă să prezică îndepărtarea domnului Dandea de la Primăria oraşului.

Vrabia mălaiu visează...

Accidentul de aviaţie din Capitală

Eri după amiază sublocotenentul de aviaţie Garofeanu venind cu un avion „Spad" dela Pipera la Aerodromul din Băneasa, ajungând deasupra acestei Aerodrom la înălţimea de 1000 metri, a făcut un looping pentru aterizare. Pilotul, din cauze necunoscute n'a putut să redreseze aparatul care a căzut, sfărmându-se complect. Autorităţilor examinând resturile aparatului, au stabilit că acesta, în momentul accidentului, era imperfectă stare de funcţionare şi că nenorocirea este datorită oficerului care a pierdut prezenţa de spirit pe timpul loopinguiui, ne mai putându-şi stăpânii aparatul.

Faceţi economie de parale dacă purtaţi GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.

2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.

Preţuri de fabrică!!!

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administraţia Infrăţirea.

Cinci ani de la unirea Bucovinei

Opera românească înfăptuită în aceşti cinci ani

In ziua de 28 Noembrie, s'au împlinit, după cum se ştie, cinci ani de la unirea Bucovinei cu patria mumă. Cu acest prilej, confratele „Glasul Bucovinei" din Cernăuţi, publică un entuziast articol, în care, — după ce se arată toată bucuria pe care Românii bucoveni o simt aflându-se, după atâtea suferinţi, alături de fraţii de cari fuseră despărţiţi un veac şi jumătate, — se enumeră toate fericitele roade aduse de stăpânirea românească în aceşti cinci ani.

„Scoala românească, pârghia consolidării sufleteşti — scrie „Glasul Bucovinei" — şi-a înfipt puternic steagul în pământul care fusese înstrăinat atâta timp, prin creiarea Universităţii româneşti. Justiţia românească s'a întemeiat stabil pe acelaş pământ prin înfiinţarea unei Curţi de apel în fosta capitală a Bucovinei. Cultura românească îşi întinde tot mai mult aripele ocrotitoare peste satele şi oraşele acestui pământ atât de încercat în timpul războiului şi ca prin minune i se refac bogăţiile sub priceputa hărnicie a populaţiei lui. La sate se ridică şcoale şi Case Naţionale, ţărănimea noastră trezită prin război la nouă viaţă de mai mare independenţă se organizează în cooperative economice şi în societăţi de luptă împotriva relelor ce-o bântuiau până acum.

Pretutindeni acelaş suflu sănătos de refacere, de reorganizare şi de consolidare.

Păstrând în suflete acelaş sfânt entuziasm, care l-a însufleţit la marele congres din 28 Noembrie 1918, poporul român din Bucovina îşi continuă opera de consolidhre şi de ştergere a urmelor unui trecut de durere.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

BENZINA USOARA

LEI 7·50 LEI

LA AUTO-MECANICA

STRADA DOROBANTILOR 18.

CLUJ.

3165

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**

UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**

UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.

UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ŞI DROGUERII

REPRESENTANT GENERAL.

S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

3026

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 957 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Duminecă 2 Decemvrie 1923

R CLUJ I. 90

77 Onor Asociația pentru C... și literatura poporului r... Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI OFICIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„Fată de marele eveniment istoric al realizării visului de unire națională a tuturor Românilor în acelaș stat, datoriile noastre se sporesc într'o măsură neînchipuită. Cele mai serioase probleme de organizare ne stau înainte și pentru a păși cu sorți de isbândă la sănătoasa lor deslegare se cere mai presus de toate, unire în cuget și hotărâre la muncă fără răgaz a tuturor forțelor ce ne-au mai rămas în urma grelelor jertfe ale războiului".

FERDINAND I.

Românii mei! voi cari în sfârșit v'ați unit, voi cari, după veacuri de așteptare ați îndeplinit idealul vostru sfânt, fiți mari în ceasul bucuriei după cum ați fost mari în ceasul încercărilor.

Viitorul este al tău, poporul meu, al tău, dacă vei fi destul de tare ca să-l stăpânești, al tău dacă vei fi vrednic și nu vei lăsa să treacă clipa cea mare.

Măreț este ceasul împliniri-lor măreț, ca și ceasul nașterii — și ca mama care își iubește copiii, cu atât mai dragi cu cât i-a fost mai mare chinul și suferința care le-a îndurat cu ei, te rog, poporul meu, de-mi și mie un loc printre cei cari au întocmit o Românie mai mare și mai bună, pentru care am luptat cu toții împreună, în care avem o înflăcărată credință. Eu cu voi toți. MARIA.

Intăiu Decembrie 1918

Sărbătorind acum ziua de întâiu Decemvrie 1918, nu putem să ne ascundem simțimântul care ne-a încercat până azi că acestei zile îi mai trebuie încă multă vreme până să poată fi așezată în fruntea sărbătorilor noastre naționale. Intr'adevăr, născută pe brațe de politicieni, ziua aceasta a fost mereu învăluită ca de un nor care ne-a împiedecat s-o vedem în toată strălucirea și măreția ei.

Intre ţea și noi, s'au interpus dela început gânduri și socoteli meschine pe care conștiința noastră națională nu le putea primi ca făcând parte din ceia ce trebuia să fie Adunarea și hotărârile dela Alba-Iulia, — și de aceia ziua de 1 Decemvrie 1918 a fost până astăzi o zi suspectată. Suspectată, pentrucă la nașterea ei ni s'a vorbit mai mult de principiile lui Vilson de cât de suferințele și de jertfele din care cu adevărat se născuse. Suspectată, pentrucă alături de entusiasmul poporului din Ardeal care nu cunoștea de cât un singur cuvânt, acela de „Unire", ne-am pomenit și cu o serie de așa zise „rezoluții" dintre care nu era una care să nu poată fi interpretată și ca „o condiție" prin care dorul de unire era cântărit și drămuit.

Și câte lucruri nu s'au petrecut de atunci care toate au venit să întunece înțelesul și strălucirea zilei de 1 Decembre 1918! Ce nu s'a putut spune în fața poporului adunat la Alba-Iulia, s'a spus pe urmă în toate chipurile de către o seamă de politicieni cari, vrînd să stăpânească Ardealul, n'au văzut în ziua de 1 Decembre de cât justificarea poftelor și ambițiilor lor. In gura acestora, ziua de 1 Decembre a devenit *„contractul de la Alba-Iulia"*, iar Unirea proclamată de popor a devenit o biată *„autonomie provisorie"* al cărei sfârșit nu-l puteau cunoaște de cât ungurii din faimosul comitet de o sută.

Nu e de mirare, deci că fiind din ce în ce mai suspectată, ziua de 1 Decembre 1918 a fost pusă oarecum la carantină de către conștiința noastră națională.

Și, totuși, ea se cere sărbătorită. O primă încercare se face acum, după cinci ani, la inițiativa unei societăți culturale.

Sărbătorirea cea mare însă nu va veni decât în clipa când politicianii își vor fi ridicat mâinile de pe ea lăsând-o să ne apară în toată strălucirea ei istorică.

Să se dea la o parte principiile lui Wilson, care acelea, erau necesare pentru alții, ele socoteli de club și aranjamente de politiciani, să se renunțe la tendința atâtea ori mărturisită de a privi actul dela Alba-Iulia ca pe un contract care-ar putea oricând să fie rupt, — și atunci ziua de 1 Decemvrie va intra biruitoare în cadrul Istoriei noastre naționale, sărbătorind în ea Unirea cea mare, — fără socoteli și fără rezoluții — așa cum a visat-o și cum a proclamat-o poporul românesd din Ardeal.

Situația din Grecia

Pentru alegerea d-lui Venizelos ca președinte

Atena. (Rador). Marele meeting anunțat pentru Dumineca viitoare la Atena, va apela la Venizelos să revină în Grecia. Se proectează punerea candidaturei lui Venizelos la toate circumscripțiile electorale din întreaga Grecie pentru alegerea sa ca președinte sub formă de plebiscit.

Dacă învingeau Ungurii și Unirea nu se făcea...

Se împlinesc astăzi cinci ani de la unirea Ardealului cu patria mumă. In această zi de serbătoare e bine să ne întrebăm, ce am făcut în tot acest timp? Generații de înaintași au luptat necontenit pentru împlinirea acestui gând mareț. Ultima generație de luptători și-a dat tributul ei de întregire.

Ce am făcut în acești cinci ani? Dintr'o țară adânc sdruncinată de un război peste puterile ei, am făcut o țară mare și puternică, respectată și temută în afară. Dacă din necazurile războiului și ale frământărilor care ni-au dus la unire, au mai rămas și azi unele neînlăturate, vina este tot a noastră. Nu cu toții am pus umărul la realizarea operei de consolidare pe care eram chemați să o înfăptuim; cu toții însă am criticat.

Așa au luat naștere acei nemulțumiți ai unirii, cari își închipuiau că actul de la Alba-Iulia a făcut totul, și că după el nu vom trăi decât în cântec și veselie, că drumul nostru în viitor nu va fi presărat decât cu flori. Acești nemulțumiți însă, nu s'au între bătce am fi devenit, dacă în locul nostru ar fi învins Ungurii și unirea un s'ar fi făcut?

Acestora, le recomandăm următoarele rânduri ale foaei poporale de la Sibiu, „Lumina Satelor":

„Dar parcă aud îndată pe unii răspunzând că „nici un bine nu ne-a venit după Alba-Iulia." O ce mare greșală este aceasta că tot cârtim, fără să ne dăm seama că toți suntem de vină pentru unele stări rele ce le avem în țară, și fără să ne gândim, ce oare am fi pățit și cât de bine ne-ar fi oare dacă la gătatul războiului ar fi rămas biruitori Ungurii și Nemții. O, ce lume schimbată am avea azi dacă Neamțul rămânea deasupra. Ardealul nostru ar fi plin de coloniști aduși din fosta Ungarie, iar dintre Români, foarte mulți (mai ales Mărginenii) ar fi mutați prin țara toteasca și în alte părți (așa plănuiau Ungurii în vremea războiului să ne pedepsească) Moșiile grofilor ar fi azi toate întregi, sau, cel mult, ar fi colonizate cu Unguri aduși din alte părți. Ce să mai vorbim apoi de „zona culturală" a lui Apponyi. Nici șteamătă n'ar mai fi de slova și limba românească prin școale.

Dar așa suntem noi că tot cârtim ca și Israliteni din Biblie dupăce au scăpat din robia Egipetului.

Făuritorii României de azi

Sărbătorind astăzi cinci ani dela realizarea unității naționale, simțim că cel dintâi cuvânt de devotament și de iubire trebue să-l aducem Regelui și Reginei, cari în mijlocul furtunei prin care am trecut, au însemnat o strălucitoare pildă de eroism și de încredere în izbânda idealului național.

Venit la tron în împrejurări grave și hotărâtoare pentru soarta neamului, Regele a știut cu un curaj vrednic de eroii antici să învingă tot ce putea fi afecțiune pentru patria sa de origină și identificându-se cu aspirațiile noastre, să purceadă la războiul eliberator.

Alături de ostașii pe cari i-a dus la luptă, alături de întreaga națiune, El a simțit toate bucuriile și toate suferințele războiului, dar nu și-a pierdut credința în izbândă. El era în mijlocul durerilor și în mijlocul suferințelor, prin jertfa pe care știuse s'o facă și prin curajul pe care-l arată, întruparea supremei noastre voințe de a învinge, a credinței în dreptatea cauzei noastre și în izbânda ei.

Pe fondul sumbru al tabloului înfățișând războiul nostru, o figură, luminoasă de nădejde și de bunătate, de frumusețâ și de devotament, se desprinde: e Regina. Pretutindeni a fost. Pe câmpurile de bătaie, îmbărbătând oștenii, electizați la vederea Ei acolo, în mijlocul morții, prin spitale ticsite de răniți, veghind nopți întregi și mângâind cu o vorbă, cu o mișcare supraomenești dureri. plângând îngenunchiată la căpătâiul morților: icoană vie a țării din vremurile acelea.

Această participare a Regelui și a Reginei la toate nădejdile, la toate durerile, la toate visurile națiunei, iată ce a creiat legătura de iubire dintre El și țară. Iată de ce, în vreme ce aproape pretutindeni monarhiile s'au prăbușit sau și-au pierdut încrederea popoarelor, la noi niciodată Coroana n'a fost înconjurată cu mai puternică dragoste și cu mai adânc devotament, decât dela războiu încoace. Marea încercare prin care am am trecut a călit în focul războiului această legătură dintre Domnie și țară. Și întărită prin toate aceste amintiri legate de războiul de întregire cu toate suferințele lui și de realizarea unității naționale cu toată năvalnica bucurie a izbânzii, legătura dintre noi și domnie este indestructibilă.

La cea mai grea cotitnră a istoriei sale, România a avut deasupra ei, un Rege și o Regină cari au știut să fie părtași cu fapta și cu sufletul la strădu ința, la durerea și la bucuria națiunei. De aceea sărbătorind astăzi marea faptă a uniri, țara întreagă își mărturisește cu o sacră emoțiune iubirea și credința în Suveranii ei.

Criza politică din Germania

Un alt cancelar fără guvern

Berlin. (Rador) Fracțiunea parlamentară național-germană a trimis o scrisoare președintelui Reichului arătând primejdia amânării constituirii guvernului, cerând noi alegeri, fiindcă există o nouă orientare spre dreapta.

Ebert a răspuns că a însărcinat pe Marx cu formarea cabinetului, după eșuarea celorlalte încercări.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Strada Regina Maria No. 2.** **Telefon 999.**

Industrializarea agriculturei noastre

Inlocuirea animalelor de muncă cu mașini agricole O mașină miraculoasă: tractorul „FORDSON" — Ingeniozitatea și insușirile acestei mașini — Ea înlocuiește 34 biboli, pe lângă o cheltuială de întreținere minimală — 1.200,000 de tractoare „Fordson" în funcțiune în întreaga lnme

Una din importantele probleme economice care preocupă azi o mare parte din conducătorii țărei noastre, este împiedecarea scăderei producției agricole, scădere ce ar putea surveni prin desființarea marei proprietăți. prin reforma agrară.

Singurul remediu ar fi industrializarea agriculturei, sau cu alte cuvinte, mărirea producției agricole prin intrebuințarea mașinelor.

Cu ocazia deschiderei în orașul nostru a unui mare magazin — reprezentanța celebrei fabrici „Ford" din America, vom căuta să dăm cititorilor noștri câteva date asupra miraculoasei mașini agricole, tractorul „Ford" date culese cu ocazia unei demonctrați.

Insușirile multiple al tractorului „Fordsohn"

1) La toate reprezentanțele casei „Ford", aflate în România se găsesc toate piesele din care se compune tractorul „Fordsohn"

2) Motorul este extrem de simplu, așa în cât în cel mai scurt timp oricine, chiar un sătean analfabet poate învăța manipularea lui.

3) Punerea în funcțiune a motorului se poate face întrebuințându-se petrol simplu sau benzină grea, cele mai ieftine combustibile.

5) Tractul „Fordsohn" se poate întrebuința la: arat, grăpat semănat, treerat culesul fânului, legatul snopilor, etc.

Ca mașină industrială, trecutul „Fordsohn", având un motor de 23 H. P. desvoltă o putere de tracțiune enormă și pune în funcțiune alte motoare și instalații tehnice pe care nici un alt sistem de tractor nu le poate îndeplini. Astfel tractorul „Fordsohn" poate trage în mod normal greutăți până la 15 tone pe șosea. Viteza e de 6 km. pe oră dar ea se poate mări, după starea șoselei.

Tractorul ca locomotivă

Acest tractor perfecționându se a ajuns adaptabil ca locomotivă sau locomobilă pe liniile de cale ferată îngustă (Decauville forestier). Cu el se mai pot mâna ferestraie mari și mori cu două roți.

Tractorul „Fordsohn" poate ara zilnic între 6—8 iugăre cu costul foarte redus (100—120 lei de iugăr) Adâncimea la care ară este de 5—50 cm. Această mașină înlocuiește puterea și serviciile a 34 cai sau boi și se poate închipui ce economie aduce agricultorului acest tractor mai ales azi când nutrețul vitelor e așa de rar și scump.

O altă calitate a acestei mașini este că cu ea se poate lucra și noaptea, căci motorul produce și lumina electrică necesară luminatului.

Economiile ce se fac cu tractorul „Fordsohn"

Din toate acestea se poate lesne vedea, că toți agricultorii cari dispun de acest tractor, fac economii de cel puțin 50 la sută la lucrarea pământului lor și că prin felul cum lucrează această mașină, producția crește foarte mult.

Câteva date asupra firmei "Ford"

Acest tractor este invenția fabricei „Ford" cea mai mare uzină din lume. Azi în lumea întreagă, sunt în funcțiune peste 1,200 000 de tractoare.

Șeful uzinelor „Ford", fiind un bun cunoscător al agriculturei noastre, a dat țărei o atenție specială și a înființat mai multe reprezentanțe în România.

Pentru Ardeal este încredințat cu reprezentanța firma **„PERRY" din Cluj Str. Regina Maria 2.** care dela Mai 1922 a reușit să plaseze numai în Ardeal 100 de tractoare „Fordsohn". Acest tractor a luat recordul lumei întregi în 42 de concursuri organizate în streinătate și în 8 organizate la noi în țară.

Singura greutate însă ce o întâmpină răspândirea acestei miroculoaso mașini este valuta.

Pentru primăvară însă firma „PERRY" va face un aranjament cu băncile locale pentru a da cumpărătorilor posibilitatea să plătească tractorul în rate.

După constatările unor specialiști, se spune că, dacă agricultura la noi s'ar face toată cu tractorul „Fordson", s'ar înregistra din primul an o considerabilă supraproducție, de o calitate superioară.

Toate aceste ne face să recomandăm cu căldură tuturor agricultorilor noștri tractorul „Fordsohn", ca unul care a câștigat recordul lumei sub toate raporturile.

De vânzare

un motor cu benzină

5 cai putere provăzut cu firez pentru tăiat lemne sau cu meșină de îmblătit N. 6.

Să poate vedea în **Piața Stefan Cel Mare 15** (f. Hunyadi-tér).

Premiile „cărții Românești"

O bună și negreșit foarte utilă faptă pentru sprijinirea culturei naționale săvârșește societatea de editură „Cartea Românească" instituind un concurs cu premii pentru cele mai bune lucrări cu subiecte hotărîte de condițiunile concursului.

Astfel între subiectele date sunt: Studiu de biografie și bibliografie asupra lui St. O. Iosif; un studiu asupra vieții și operei lui Al. Vlăhuță, în studiu asupra muzicei românești, o descriere a unei din provinciile țării, un studiu asupra asociațiilor țărănești etc.

La concurs nu se vor prezenta decât lucrări inedite.

Inițiativa editurei „Cartea Românească" este foarte folositoare și în împrejurările de azi și foarte binevenită. Și fiindcă fapta marei societăți de editură dela București constitue un început, ea se cuvine lăudată. Conducătorii acestei instituții au înțeles că o societate de editură nu înseamnă că-și îndeplinește rostul ei în mișcarea culturală mulțumindu-se să editeze orice i se prezintă spre tipărire în vederea unui câștig material, ci își împlinește datoria numai atunci când dă publicului cărți cari pot să umple un gol simțit în literatura noastră și se folosească real mișcării noastre culturale. Și aceasta se cuvine să se facă cu atât mai mult astăzi când din ce în ce mai mult lupta noastră pentru afirmarea puterilor creatoare ale națiunei devine o luptă culturală.

Știri diverse

— **Sanatoriul Bănătean** Timișoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi și întreaga electrotherapie, nămol și Fango. Tratament specialistic. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preț ieftin. 3152

Rador. Nr. 536

— **Dela „Sfatul Negustoresc".** Sfatul Negustoresc, subsecția micilor negustori și meseriași de pe piață va ține o adunare generală extraordinară în ziua de 4 Decemvrie ora 4 p. m. în localul Sfatului. Ordinea de zi: . Reorganizarea comitetului; 2. Chestia pieței.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— *Salonul de manichiur și de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul New-york.*

INFORMAȚII

Conferințele Presei

Conferința d-l Prof. Gh. Bogdan-Duică despre „Filozofia Presei", care urma să se țină Duminecă 2 Decemvrie la orele 9 seara, va avea loc în aceiași zi la orele 11 a. m. în sala Prefecturei județene.

— **Universitare.** Ieri seară a avut loc la Universitate, adunarea generală a șefilor de lucrări, asistenților și preparatorilor Facultăților de Științe și Litere de la Universitatea din Cluj, care a hotărât înființarea unei societăți cu numele: „Societatea personalului științific ajutător al Facultăților de Științe și Litere de la Universitatea din Cluj".

Pe lângă menținerea unei atmosfere științifice prin conferințe, comunicări, referate etc., în cadrul activității universitare, societatea are de scop apărarea intereselor profesionale și materiale ale membrilor ei, lucrând de comun acord cu societățile similare, ale corpului didactic și cu „Asociația generală a asistenților universitari din România".

Ca urmare, societatea va adera la rezoluțiile ce le va lua corpul didactic, în congresul ce-l ține la București în ziua de 2 Decemvrie a. c.

S'au votat statutele și s'a ales următorul comitet de conducere: Președinte, Dr. I. Tănăsescu; secretar, Romulus Demetrescu; casier, D-ra Dr. R Ripan; membrii, Victor Lațiu, Valeriu Pușcariu.

— Intreprinderea de automobile din Cluj, firma PERRY instalându se în noul local din str. Regina Maria Nr. 2, cu onoare aduce la cunoștință On. Publicului că deschiderea oficioasă va avea loc Luni, în 3 Decemvrie a. c.

Cu această ocaziune ne permitem a atrage atențiunea On. Publicului că în timpul dela 3 până la 15 Dec. vom face vânzare ocazională acordând fiecărui cumpărător un rabat de 10 la sută asupra mărfurilor cari se vor cumpăra în acest interval, adeca la automobile, tractoare, camioane, orice fel de piese de schimb FORD și FORDSON, la cauciucuri ș. a.

Rugăm On. Public a nu lăsa nefolosită aceasta ocaziune avantagioasă și semnăm,

cu deosebită stimă

PERRY

Intreprindere de automobile & tractoare

Cluj,

Str. Regina Maria 2.

*

— Nu uitați, că astă seară se redeschide Varietul-Bar „Biasini", complect renovat și cu un program senzațional.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **M. S. Regele în Banat.** M. S. Regele sosește zilele acestea în Bănat, unde va face o vânătoare în munții Severinului. M. Sa va fi întovărășit de dl Mocioni, maestrn de vânătoare al Curței.

— **Colectă pentru victimele regimului hortyst.** Cititorii noștrii au luat cunoștință despre suferințele deținuților politici români întorși din temnițele Ungariei lui Horthy. Unul dintre cei mai nenorociți este tocmai acel Ioan Vlad, ale cărui suferințe le-am descris pe larg în ziarul nostru. Dsa a rămas azi invalid de pe urma tratamentului barbar din Ungaria.

— **„Keleti Ujsag" și chestia deținuților din Ungaria.** La informația noastră, că ziarul local „Keleti Ujság" a răspuns la relatiile fostului deținut politic în Ungaria dl Ioan Vlad prin o notiță în care se spunea că foștii deținuți se bucură de o sănătate înfloritoare, — confratele maghiar ne răspunde, că numitul nici nu a fost măcar pe la redacția lui, lucru pe care nimeni nu l-a afirmat. Dl Ioan Vlad și-a spus pățaniile unui redactor dela „Keleti Ujság", iar pentru aceasta are mărturia unui comisar de poliție.

Fiind lipsit de orice, mijloace și incapabil de a lucra, și trebuind să și mai susțină și pe bătrâna lui mamă, facem apel la toți bunii români ca să-l ajute. Sumele ce se vor trimite la administrația „Intrățirii" se vor publica în coloanele noastre.

— **O hotărâre importantă.** La ministerul de răsboiu s'a hotărât ca ofițerii proveniți din armata austro-ungară să nu fie primiți în armata romană, decât cu înalt decret regal.

— **Inundații la Gilău.** In urma multelor ploi, Someșul s'a revărsat pe teritoriul comunei, Gilău, pricinuind maari pagube locuitorilor.

— **Revărsările Crișului.** Eri Crișul a ieșit din alvie, inundând unele părți din împrejurimile Veneției de lângă Oradea Mare.

— **Isprăvile unei bande ungurești.** In munții Ciucului haiduceste de mai multă vreme banda de tâlhari a fostului locotenent ungur Blenesi István. Jandarmeria din județ a avut zilele trecute o luptă cu această bandă, reușind se pune mâna pe o parte din ea. Unul dintre tâlhari, Székely Tamáș, fost ceferist a încercat să fugă, dar a fost împușcat de jandarmi.

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"

2972-3 **ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D.** 29723

Reorganizarea justiției din Ardeal

Unificarea legei de organizație judecătorească — Unificarea codurilor — Imbunătățirea justiției ardelene — Repararea palatelor de justiție din Ardeal — Reorganizarea Sedriilor orfanale — Schimbul dosarelor între Ardeal și Ungaria — Directoratul general al justiției din Cluj nu se desființează

Importantele declarații făcute ziarului nostru de către dl dr. Pop, directorul general al justiției din Ardeal

Pentru a da cititorilor noștri relațiuni precise asupra reorganizărei justiției din Ardeal, ne-am adresat Dlui dr Pop, directorul general al justiției care a binevoit să ne facă următoarele declarații în legătură cu diferite chestiuni cari privesc justiția ardeleană.

Unificarea legei organizațiilor judecătorești

„Lucrările pentru unificarea legei de organizație judecătorească — începe dl dr Pop — sunt în curs la ministerul de justiție.

Cu această importantă aperă legislativă a fost însărcinată o comisiune formată din cei mai înalți magistrați și anume: dnii Râmniceanu, primul președinte al Curtei de casație, cei patru președinți de secții (între aceștia, dintre ardeleni, este Gh. Plopu), secretarul general dela justiție dl Ionescu-Dolj, primpreședinții Curților de apel din București, Iași, Cernăuți și Timișoara și un reprezentant al Basarabiei.

Comisia aceasta este prezidată de însuși dl ministru G. Mârzescu.

In ceea ce privește principiile generale, comisia a căzut de acord. Acum se lucrează la redactarea proectului de lege și în câteva zile ea va fi terminată.

Dl ministru al justiției este hotărât ca cel mult până la 15 Dec. să prezinte parlamentului noul proect de lege pentru unificarea justiției.

Nu cunoaștem încă detaliile legei, dar ca principii generale sunt: inamovibilitatea magistraților și unificarea serviciilor judecătorești".

Unificarea codurilor

„Se mai lucrează cu multă febrilitate la unificarea codului de comerț, care va fi separat de codul cambial. Ambele acestea sunt aproape complect terminate. Comisiunile lucrează și la celelalte coduri".

Imbunătățirea justiției ardelene

„Credem că din economiile bugetare de pe anul în curs — continuă să ne spună dl dr Pop — se vor putea face însemnate îmbunătățiri justiției. La întocmirea noului buget al justiției am delegat și noi pe dl I. Suciu, consilier al comptabilității din directorat. Prin noul buget s'au prevăzut ameliorări în toate direcțiile; chiar reînființarea unor tribunale și judecătorii de ocoale din Ardeal, desființate unele chiar de pe vremea ungurilor.

Dl Ministru a arătat foarte multă solicitudine pentru justiția din Ardeal.

Se proectează majorarea numărului magistraților din Ardeal încă cu 200, față de cei 720 existenți.

Acești 200 de noui magistrați vor fi repartizați câte 50 pe an pentru a nu îngreuia prea mult și prea brusc bugetul".

Repararea palatelor de justiție din Ardeal

„Pentru că Ministerul de justiție are în Ardeal 162 de palate de justiție, în noul buget s'au prevăzut sume însemnate pentru reparațiile și conservarea lor.

Se proectează și o ameliorare a retribuțiunilor tuturor funcționarilor justiției".

Reorganizarea Sedriilor orfanale

„Privitor la Sedriile orfanale din Ardeal, Ministerul a admis propunerea noastră, conform căreia funcționarii Sedriei orfanale vor avea aceleași lefuri ca și cei dela justiție.

Se proectează ca printr'o lege specială, serviciul Sedriei orfanele, să treacă complect și definitiv de sub autoritatea ministerului de interne sub aceia a ministerului de justiție, care va fi și ultima instanță de apel a proceselor minorilor.

Pentru Ardeal instanța II este comisiunea administrativă a județului, iar instanța ultimă, Directoratul general al justiției din Cluj."

Schimbul dosarelor între Ardeal și Ungaria

Privitor la schimbul dosarelor, ce le avem noi, cu Ungaria, dl Director general ne declară că a înaintat deja ministerului justiției, diferite tablouri asupra dosarelor pe cari instanțele judecătorești din Ardeal le reclamă Ungariei, precum și un tablou al cărților funduare care ne privesc și care sunt în Ungaria.

„In schimb noi — continuă dl dr Pop, — am întocmit și tablourile dosarelor care privesc justiția maghiară și se găsesc la instanțele din Ardeal, — aceste dosare se vor preda Ungariei ca schimb."

Directoratul general al justiției nu se desființează

„După câte știu, până acum nu este vorba de desființarea directoratului justiției din Cluj. Din contra, bugetul directoralului pe anul viitor a fost sporit și se proectează chiar, înființarea unui post superior de arhitect al justiției pentru palatele el din Ardeal."

Acestea sunt importantele declarații pe care, la invitația noastră, dl dr Pop, directorul general al justiției, a binevoit să le facă ziarului nostru.

Alfio P.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

D. Iorga despre „plangerile maghiare"

„Intreaga masina e manata din afara" declară șeful partidului naționalist-democrat

Ca răspuns la discursul rostit în Cameră de deputatul Sándor József, d-l N. Iorga publică în „Neamul Românesc" următorul articol prin care d-sa recunoaște în sfârșit legătura cu Budapesta a tuturor agitațiilor maghiare, precum și datoria noastră „de a urmări pe uneltitori acolo unde se ascund":

„Maghiarismul se plânge.

De la petiția celor patruzeci de mii de femei maghiare care, știind ori ba ce iscălesc, arată Reginei că nu li se dă voie a-și crește copii în limba lor, până la discursul în Cameră al deputatului Sándor Jozsef, care se sprijine și pe acest memoriu ca să ne înfățișeze ca pe niște mâncători de naționalități, toți cei „două milioane" de Maghiari numărați cu deamănuntul înfățișează suferințele lor fără nume.

Actul de acusație a răsărit deodată, cu o vehemență care-i arată originea și tendința.

In adevăr nu e vorba de cetățeni ai țării noastre cari, aparținând altei națiuni, reclamă drepturi naționale încălcate, într'o formă pe care s'o putem primi pentru a căuta împreună îndreptarea. De această îndreptare n'au nevoie acei cari acuză; ei nu doresc nimic mai mult decât ca oamenii răi dintre noi să facă faptele cele mai rele de care sunt capabili.

Fiindcă singurul lucru care le trebuie e desființarea Statului român, în care cu nici un preț nu vreau să trăiască în situația de cetățeni egal îndreptățiți acei cari ieri încă exercitau o tiranie ignobilă pe care au sfruntarea de a o tăgădui.

Intreaga mașină e mânată de afară. Budapesta își dresează actele pentru dorita revizie a tratatelor. Și pentru aceasta-i trebuie material ardelean: cât mai mult, cât mai tare, indiferent dacă este fals.

Aceasta nu ne va împiedica de a înlătura greșelile unde sunt, *dar nici de a urmări pe uneltitori acolo unde se ascund*".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Duminecă, 2 Decemvrie
AUR
Colosală dramă socială în 6 acte.
Luni, 3 Decemvrie
Frații Karamazoff

Cinema Urania
Duminecă, 2 Decemvrie
Mâna mortului
Dramă extraordinara de aventuri în 6 acte. In rolul principal Henriette Bonnard.
Luni, 3 Decemvrie
Umiliții și obijduiții

Cinema Apollo
Duminecă, 2 Decemvrie
Dreptul pumnului
Senzațională dramă de aventură în 5 acte.
Luni, 3 Decemvrie
Calvarul unei femei amorezate
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Partidul Național și minoritățile

Polemica dintre „Patria" și „Ellenzék"

Cum explică „Patria" oscilațiile partidului național

Pornind dela articolul nostru prin care relevam atitudinea aproape șovinistă adoptată brusc de partidul național față de chestiunea minorităților, ziarul „Ellenzék" a publicat îndată un foarte vehement articol cu privire la instabilitatea politică a numitului partid. Articolul, reprodus și de noi, avea caracterul unei somații la care „Patria" a trebuit să răspundă de două ori: întâi îngăimat, iar a doua oară ceva mai limpede, dar deopotrivă de lamentabil în ambele rânduri. Căutând să justifice schimbarea bruscă săvârșită în atitudinea partidului național față de minorități, „Patria" scrie următoarele; *„Dar presa maghiară, ca și fruntașii vieții politice unguresti dela noi, vorbind de „schimbările" de atitudinii ale partidului național, nu ar trebui să uite greșala capitală a minorităților etnice de când au intrat în cadrele vieții de stat român. Anume: drepturile lor, ca și realizarea întregului program dela Alba-Iulia, ca și întreaga viață cu adevărat constituțională a țării, atârnă dela triumful politicei democratice.* **Minoritățile și partidele lor, în loc să se adapteze și să dea un sprijin real triumfului principiilor democratice, au început să pacteze cu toate partidele oligarhice care s'au perindat la putere".**

Iar, mai departe: **„In faptul că minoritățile sunt gata să sprijinească orice partid oligarhic, în loc să lupte, după puterile lor, la stabilirea unui regim democratic, noi vedem o greșală și un păcat care se răzbună și asupra lor și asupra luptei democratice din România".**

Vrea să zică, după „Patria", schimbarea de atitudine a partidului național nu e altceva decât pedeapsa care se aplică azi minorităților pentru păcatul pe care l-au săvârșit de a nu fi luptat pentru **„triumful politicei democratice"**, ceea ce înseamnă că ținuta, oarecum *naționalistă*, adoptată în vremea din urmă de partidul național față de minorități nu e *o ținută de convingeri și de principii*, ci una **de răzbunare.** E aceasta o mărturisire asupra căreia va trebui să revenim.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2806-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29	Lei
Flanel vargat pentru haine	33	„
Barchet	39	„
Creton prima calitate	39	„
Barson (Cotifea)	106	„
Stofa pentru haine dubla	78	„
Stofa 140 cm. lata	135	„
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196	„
Stofa velour pt. paltoane	250	„
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45	„
Shifon pentru albituri	31	„
Libert dublu de matasa	138	„
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100	
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530	„
Fonlard pentru haine de matasa	250	„

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

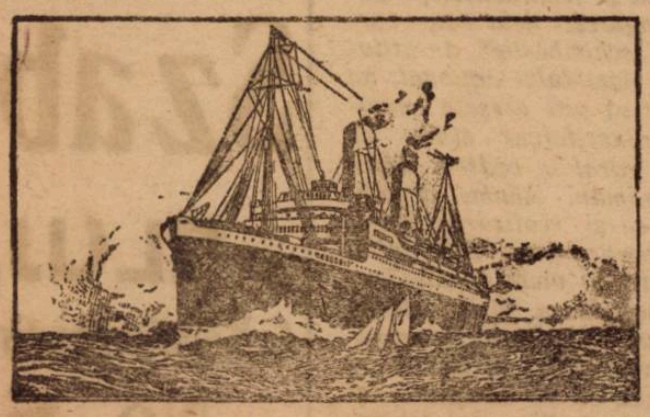

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor modern cu elice dublă
Călătoria durează numai 7 zile. — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910

TIMIȘOARA

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.

Avem onoare a anunta stimate noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine.
1845

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, fabrici, locuri de fabrici, diferite prăvălii, hoteluri elgante, cafenele etc. Adresa agentul:
2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda.
4045

Reclame este sufletul comerțului

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Mica publicitate

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind dela 600—800 lei lunar. Adresa la Administrația Infrățirea.

Doamnele din societatea de elita

poartă excluziv numai
încălțăminte cu marca:

»Chaussures Echo«

Lloyd 1110 1392

Hotelul Elyséé Palace

Rador 670 *din București, Cal. Griviței 88—90 în apropiere de Gara de Nord, Construcție nouă, instalațiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194
Prețuri Moderate. *Prețuri Moderate.*

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.
IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.
o 2025 o

Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.
Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3168

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

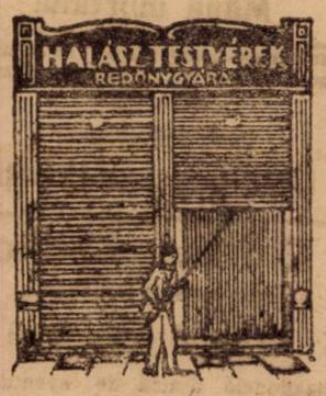

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Conferinţele „Astrei“

„Fotografia în justiţie“

Conferinţa d-lui Profesor Dr. Minovici

Aseară, 30 Oct. a. c. în faţa unui public foarte numeros, în sala IV-a a Universitaţii, dl profesor dr Minovici a desvoltat conferinţa sa „Fotografia în justiţie“.

Conferenţiarul a început arătând foloasele imense pe cari le aduce fotografia pe diferitele terenuri de activitate omenească, după care intrând în tratarea subiectului, a demonstrat că pe măsură ce inovaţiile ştiinţei au fost puse în serviciul justiţiei, pentru luminarea diferitelor chestiuni criminale, deliquenţii au căutat şi ei pe toate căile să-şi asume şi să se folosească de acele inovaţii pentru reuşita planurilor lor.

Unul din cele mai însemnate mijloace pentru stabilirea identităţii răiăcătorilor este fotografiarea, atâta vreme cât ea se face în mod uniform şi cu cât mai multă atenţie.

Pentru aceasta, fotografia e necesar să se ia atât în faţă cât şi şi'n profil din dreapta, iar mărimea ei să fie a VI-a parte din mărimea capului.

La noi, se dă atât de puţină importanţă nouilor mijloace ştiinţifice de identificare a criminalilor, încât e foarte greu să se descopere autorii diferitelor crime şi delicte, şi din acest motiv, în majoritatea cazurilor, poliţia e departe de a fi pe urmele criminalului.

O altă aplicare a fotografiei în justiţie este identificarea cadavrelor complet desfigurate, îndată ce li-se infectează un preparat special, care are proprietatea de a elimina toate gazele provenite din descompunere.

Tot prin fotografiare, azi se pot scoate imagini pe care ochiul liber nu le poate vedea, şi în felul acesta s'a ajuns a se deosebi actele şi manuscrisele falşe de cele adevărate, oricâtă atenţie ar depune falşificatorul.

Fotografia, prin mijloacele de care dispune şi prin descoperirile din ultimii ani, a fost ridicată la rangul de artă, căci, a ajuns să ne arate şi unele boale de care în scurt timp va suferi individul ce se fotografiază, precum gălbinarea, vărsatul etc.

Un alt caz de identificare a indiviziior cu ajutorul fotografiei este şi identificarea grafică.

Astăzi, când avem la îndemână, pe lângă fotografie şi radioscopia, necesar să se dea o nouă îndrumare poliţiei noastre judiciare şi cercetările poliţieneşti să se facă pe baza unui sistem mai ştiinţific şi mai raţional.

Arestarea

Directorul, fără a da nimic de bănuit lui Fekete Laios, a eşit neobservat din biroul său, venind în alt birou de unde a telefonat poliţiei.

Detectivul Şternberg sosind la faţa locului, a arestat pe Fekete Laios, care de la primele cercetări a declarat de unde cumpărase diploma.

Motoare de benzină!
FABRICA „ASTRA“ ARAD

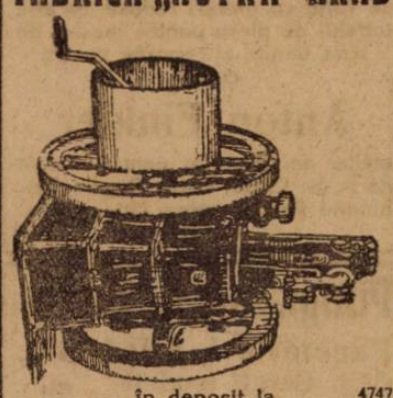

în deposit la 4747
EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Opera română

„Madame Butterfly“

Debutul d-lui Indrieş

Aseară a avut loc la Opera Română reluarea operei de Puccini „Madame Butterfly“, pentru debutul tenorului Indrieş.

A ne pronunţa definitiv asupra domnului Indrieş după reprezentaţia de ieri seară, dat fiind rolul ingrat, episodic, din operă, ar fi un gest pripit.

Cn toată stângăcia, inerentă unui debutant, domnul Indrieş a găsit drumul spre sufletul publicului.

Voacea la început tremurândă, nesigură, ca un ecou venit din depărtări mari, şi-a găsit mai târziu echilibrul, amplificându-se, ieşind câte odată din ansamblu şi putând să se avânte spre si bemoluri cristaline dar înăbuşite de orchestră şi de dl Bretan.

In rezumat: o voce de tenor eminamente lirică, de o întindere naturală, mlădioasă, susceptibilă pentru nuanţări fine, bine împostată, caracterizată de o emisiune uşoară, lipsită însă de mobilitatea \necesară cantilenei fluide din opera lui Puccini.

Doamna Aca de Barbu, căreia îi vine partea leului din succesul de ieri seară, a fost într'o excelentă dispoziţie, făcându-ne să trăim mişcaţi întreaga tragedie a micei Butterfly. Niciodată d-sa n'a fost atât de convingătoare şi n'a atins asemenea culmi de străluciri vocale şi artă dramatică ca aseară.

Domnul Bretan, în rolul consulului, corect şi bine studiat.

Ana Rozsa (Susuli) a dovedit că este în plin progres.

Restul în notă.

Inia

Mare târg
de
Crăciun
şi
Anulnou
la
Magazinul de mode
pentru
dame şi bărbaţi
Soós &
Sztupjár
Cluj,
Calea Victoriei 1.

Preţuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—
1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—
1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—
1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—
1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—
1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—
1 m stofă engleză p. bărbaţi Precheit Lei 350·—
1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—
1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—
1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—
1 păreche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuşi, zefir, cămeşi bărbăteşti, albituri pentru dame şi băeţi şi alţi articli să vând cu preţurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg
de Crăciun
şi Anul nou!

Invazia medicilor străini

Pericolul acestei invazii pentru locuitori. O importantă hotărâre luată de Consiliul universitar din Cluj

Situaţia politică nesigură a unor ţări, ca Grecia şi Turcia, starea precară financiară a altora, ca Germania, Austria, Ungaria şi Polonia, a determinat pe prea mulţi intelectuali din aceste ţări să-şi caute adăpost aiurea; şi bine înţeles, ospitalitatea românească fiind pretutindeni cunoscută, era firesc ca aceştia să-şi aleagă reşedinţe prin oraşele noastre.

Medicii, în special, ca unii ce nu au atâta nevoe de cunoaşterea unei limbi spre a prescrie o ordonanţă, au năvălit de câtva timp la noi, în număr foarte mare.

Aşa că se impune luarea unor măsuri pentru împiedecarea acestei invazii, precum şi de control în ceeace priveşte cunoş inţele celor ce au venit şi practică medicina, aceasta cu atât mai mult, cu cât, datorită cunoştinţelor insuficiente ale unora, foarte mulţi dintre locuitori şi-au găsit moartea.

Consiliul universitar din Cluj a hotărât în consecinţă, că oricine are o diplomă străină de medic, să fie supus la toate examenele pe care le-a trecut medicul cu diplomă românească şi să facă toate probele practice cerute la aceste examene. Bineînţeles, că li se va admite şcolaritatea, faşa că elementele de reală valoare vor putea trece toate aceste examene în câteva zile numai.

Dnii prof. univ. dri Iacobovici şi Ureche şi-au luat sarcina de a alcătui procedura, de a preciza detaliile şi de a alcătui regulamentul acestor examinări.

In acelaş timp, s'a intervenit pe lângă Universităţile din Iaşi şi Bucureşti ca măsuri similare să fie luate de consiliile respective, şi ca atare, hotărârea profesorilor Universitari din Cluj să fie realmente eficace.

Diplome false la Cluj

30 de indivizi cari posedă asemenea diplome

Poliţia locală a reuşit să aresteze pe individul Iosef Samuel domiciliat în Piaţa Unirei în sarcina căruia s'a stabilit că a falsificat un număr de 30 diplome de bacalaureat ale liceului din Debreţin, şi pe cari apoi le a vândut la diferiţi indivizi cu câte 15.000 lei bucată.

Unii dintre indivizii cari au cumparat asemenea diplome s'au folosit de ele la armată, iar, alţii, cu ajutorul acestor diplome, au ocupat funcţii importante într'unele instituţii din Transilvania.

Nici în prezent nu se putea descoperii aceste falşuri, dacă un oarecare Fekete Laios, posesor al unei asemenea diplome, nu solicita un post la o societate din localitate, al cărei director absolvise şi el liceul din Debreţin tocmei în acelaş an, specificat pe diploma falşă.

Directorul societăţei, la început plăcut surprins că şi-a găsit un vechiu coleg, a început să-l întrebe despre profesori şi alţi colegi din liceu. S'a putut însă destul de uşor convinge că are de-a face cu un exroc ordinar.

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul Diatesei Urice este.
UROSOLVAN
UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine
LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!
Materiale technice si orice fel de masini industriale la
Jacques Paucker,
oo 3195 oo FILIALA Rador 2401
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.
Devize si vizita inginerilor la cerere!

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Pungi, saci de hartie
Papetărie LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

METALLUM
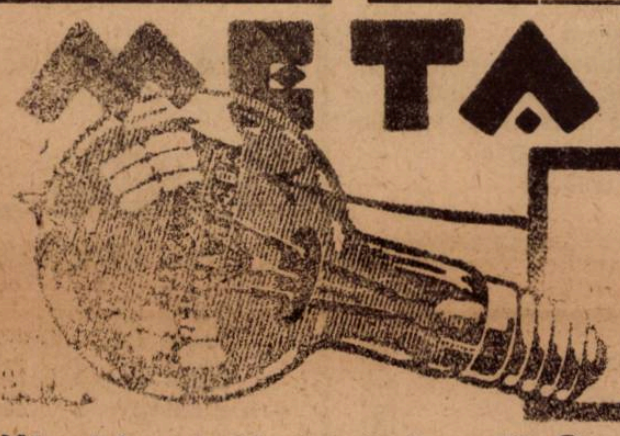
Cei mai bun bec!
Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ciorapi p. vânat. Ghete p. tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!
Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela
Regele Pălăriilor
Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.
Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.
Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!
oo 478 oo Preţuri de model: Lloyd 1256.
Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus
Singurul deposit de pălării „Habig“!!
Ghete de drum şi de casa! Rocuri de casă şi pyjame!
Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile.
Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai fină. Ocipagiuri de bal.
Mănuşi p. rodli. Specialităţi de aţă, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

No. 2128—1923.

Publicaţie de licitaţie.

Dl. Jacob Weisz, comerciant, Cluj va vinde pe lângă asistenţa noastră prin licitaţie în biroul nostru Cluj, Piaţa Unirii No. 26 la 7 Decembrie 1923 oara 10, antemeridian 5 covoare persiane puse în gaj, în detrimentul debitorilor, conf. art. 306. din Codul Comercial pentru preţul de Lei 25.000 sau şi mai jos.

Reflectanţii ne vor depune 10% vadiu. Preţul de cumpărare şi 2% taxă şi împosit pe cifra alacerilor sunt de a se achita imediat în numerar.

Cluj, 30 Noemvrie 1923.

Dr. Ioan Cosma,
3197 notar public.

CONCURS.

Pentru complectarea postului de Contabil la contabilitătea oraşului Deva in baza ord. 86260—923 Ministerului de Interne Direcţiunea Comunală prin aceasta publicăm CONCURS.

Reflectanţii sunt invitaţi a-şi inainta cererile de Concurs — provăzute cu documentele de cvalificaţie, certificat de nastere, atestat de moralitate şi aparţinere — Primăriei oraşului Deva, până inclusiv 27. Decembrie 1923. Cererile sosite după acest termin nu să vor lua în considerare, totedată să documenteze că afară de limba statului, care limbi le mai posede verbal şi în scris.

Cvalificaţia e normată in art. I. din anul 1883. Retribuţiunile sunt stabilite în gradaţiunea IX-3.

AUGUST HERBAY,
3196 primar.

THE ROYAL MAIL LINES
Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici
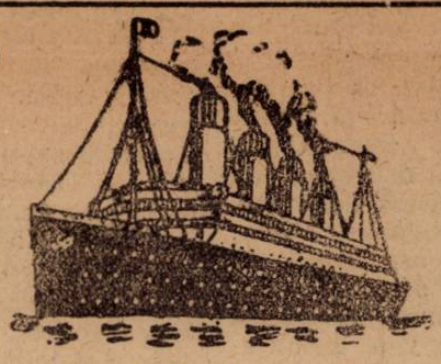
Fondată anul 1839 Călătorie comodă
Vapor Union castel New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.
În fiecare săptămână porneşte vapor din
Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle
Pentru orice fel de deslusiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la
Compania „Tranzit“
Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala Timişoara, „Hotel Coroana“.
Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
In Kanada şi New-York
în ziua de 7 Februarie 1924 porneşte vaporul „OHIO“ din Southampton şi Cherbourg în 29 Februarie 1924 porneşte vaporul „ORDUNA“.
Vapoarăle pornite din Southampton şi Cherbourg ancorează în Halifax N. S.
3064

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 958 — 6 PAGINI ✱ DOI LEI ✱ 6 PAGINI — Mercuri 5 Decemvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Schimbările din partidul național

Atitudinea față de minorități e o atitudine de răzbunare

Nu cu mult înainte. în acelaș loc, remarcam schimbarea care se produce în politica minoritară a partidului național. Observam că partidul național, trecând în vechiul regat, a fost constrâns să renunțe la politica de duplicitate de până acum și să ia atitudine fățișă față de minorități.

Sesizându-se de articolul nostru ziarul „Ellenzék" a publicat un violent articol de fond, somând „Patria" să și explice atitudinea.

Oficiosul clujan al partidului național a răspuss în două articole consecutive. Esența acestor răspunsuri este de o deosebită importanță pentru explicarea politicei partidului național față de minorități.

„Patria" răspunde că schimbările de atitudine ale partidului național se datoresc greșelilor politice săvârșite de partidele minoritare, cari n'au sprijinit îndeajuns triumful politicei democratice. Care este, în concepția „Patriei" politica democratică? Desigur politica partidului național și a partidului țărănist, într'o oarecare măsură. Sau oficiosul clujan al partidului național, acuză partidele minoritare că n'au susținut cât se cuvenea această politică „democratică", ceeace este un neadevăr.

Dar să admitem că partidele minoritare pactizând cu toate partidelc „oligarhice" — cum afirmă „Patria" — a împiedecat „triumful politicei democratice". Intru cât partidul național era îndreptățit să ia abia acum atitudine împotriva minorităților? Și întru cât partidele minoritare ar fi fost scuzabile în politica lor constant agresivă statului român, dacă ele ar fi continuat să dea sprijin partidelor pretinse democratice, partidului național și partidului țărănist?

Pentrucă un lucru este sigur. Dacă partidul național își recunoaște schimbările de atitudine față de minorități, minoritățile n'au încetat nicio clipă de a submina autoritatea statului român atât înăuntru cât și înafară. Ori, împotriva acestei activități partidul național n'a luat până acum niciodată o atitudine hotărâtă. Din potrivă, pe vremea când mai nădăjduia încă în sprijinul minorităților pentru a și reface creditul politic sdruncinat în Ardeal, adeseori partidul național s'a găsit alături de aceeași acțiune de discreditare a țării, pe care astăzi o condamnă.

Așa dar „schimbarea" pe care o sufere partidul național nu pornește dela anumite convingeri și principii, ci este pornită din răzbunare. Partidul național se răzbună pentrucă partidele minoritare nu l'au putut aduce la putere, căci aceasta înseamnă „triumful politicei democratice".

Italia recunoaște guvernul sovietic

Relațiile dintre Rusia și Italia. — Un senzațional discursal lui Mussolini

ROMA. — Vorbind în parlament, Mussolini a făcut istoricul negocierilor cu Rusia adăugând că aceasta nici de cum n'a influențat ordinea politică nici în Rusia niciîn Italia. Musoi solini relevă ca raporturile întelectuale dintre ambele țări sunt excelente. Chiar presa din Moscova a recunoscut dreptatea Italiei cu prilejul incidentului cu insula Corfu. Este sigur că acum toate țările europene încearcă indirect sau direct reînceperea relațiilor economice cu Rusia. Mussolini crede preferabil ca Italia să primească ambasador rus regulat decât reprezentant fără calitate precisă, când economic, când politic. Guvernul facist nu face dificultate pentru recunoașterea de jure a sovietelor. Această recunoaștere e folositoare Italiei pentrucă ușurează relațiile economice, deci expanziunea Italiei.

Pentru recunoaștere, guvernul rus va trebui însă să acorde un echivalent adică, un bun tratat comercial și concesiuni pentru materiale prime necesare Italiei.

Discursul lui Mussolini a fost primit cu mare aplauze.

O declarație a dlui general Averescu

La întrunirea partidului poporului care s'a ținut de curând la Oradea-Mare, dl general Averescu a rostit un discurs în care a afirmat că „pentru dsa chestiunea organizațiunei partidului primează aproape toate celelalte considerațiuni". Evident organizarea unui partid politic constitue o preocupare de seamă pentru șeful său, dar această preocupare nu poate prima, oricât ar părea că tăria unui partid depinde de perfecțiunea sistemului său de organizare, toate celelalte chestiuni, fiindcă mai ales în împrejurările de astăzi, când atât de numeroase sunt de problemele țării, un partid cu veleități de guvernare este ținut să studieze aceste probleme și să vină cu soluții.

In afară însă de faptul că această declarație a generalului Averescu vădește cât de mult este dominat dsa de gândul revenirii la putere, ea trădează în acelaș timp îngrijorarea de care este cuprins șeful partidului poporului văzând cum golul se face tot mai mare în jurul steagului ridicat de dsa. Fiindcă nimeni nu poate tăgădui că partidul poporului se fărâmițează zi cu zi. Doi ani de guvernare au fost deajuns pentru a măcina popularitatea generalului Averescu.

Partidul poporului nu s'a născut din vâltoarea unor curente politice cari se ereau organizate, el s'a înfiripat la umbra uriașă a popularității generalului Averescu. Această popularitate care nu se poate explica de cât prin zăpăceala pricinuită de consecințele războiului a fost chiagul partidului poporului. Fiindcă acesta n'a avut niciodată o doctrină și n'a exprimat un curent statornic în societatea noastră. Iată de ce îndată ce popularitatea generalului Averescu s'a evaporat, și partidul este pe cale de lichidare. O mare parte din membrii l-au părăsit, zilnic se produc noui dezertări, iar în mijlocul dezastrului, generalul Averescu, fluturând trist un steag zdrențuit aruncă priviri disperate și face sforțări inutile pentru a păstra partidului o aparență pe viață. Cât timp popularitatea îl înconjura cu prestigiu-i miraculos, generalul Averescu, încrezător în puterea ei nu se îngrijea de organizarea partidului. Astăzi însă când, popularitatea părăsindu-l partidul se dizolvă, bătrânul general mărturisește că preocuparea sa de căpctenie este organizarea partidului. Și această mărturisire eonstitue o recunoaștere a falimentului la care a ajuns averescanismul.

Tratativele belgo-germane

Berlin (Rador). Tratativele direcției cailor ferate germane cu regia franco-belgiană au dus la semnarea unui acord provizoriu.

Opera guvernului liberal

Discursul dlui ministru Vintilă Brătianu — Votarea Constituției — Budgetul și reforma fiscală — Desvoltarea învățământului — Normalizarea căilor ferate — Improprietărirea — Cnnsolidarea datoriei externe

După răspunsul pe care Dl Em. Dan, raportorul guvernului l'a dat criticelor aduse actualei guvernări de către opoziție, a luat cuvântul Dl Ministru de finanțe Vintilă Brătianu, care în'ro limpede expunere a înfățișat parlamentului, opera întreprinsă de guvernul actual pentru consolidarea Românei înregite.

Opera de căpetenie a guvernului actual e fără îndoială, votarea constituției, ale cărei proecte erau gata din 1919, dar care au întârziat atâta timp să fie luate în considerare ca și proectul reformei agrare de altfel tocmai din cauza împotrivirei turbulente și ilegale a unei părți din opoziție, lipsită de simțământul răspunderei față de interesele superioare ale statului.

Principiile fundamentale, ale constituției odată stabilite în toate domenile, guvernul introducând ordinea în cheltuelile și încasările Statului, înfrânând risipa și făcând să înceteze emisiunea de noui împrumuturi la Banca Națională, a hotărât să pună în practică o strânsă politică de economii.

S'a putut astfel pentru întâia oară după război alcătui un buget, care până acum înregistrează numeroase excedente și s'a alcătuit reforma fiscală, ale cărei roade sunt cât se poate de satisfăcătoare, fără ca impozitele să fie o povară pentru cetățenii statului.

Răspunzând acuzației aduse de Drul Lupu că întreținerea soldaților ar lăsa de dorit, Dl Vintila Brătianu a arătat, că nici unul din guvernele prec dente n'a a dat pentru armată cât a dat guvernul actual.

Alături de satisfacerea nevoilor cerute de apărarea națională s'a dat deosebită importanță problemei instrucțunei publice.

Prin munca stăruitoare a Dlui Ministru Dr. C. Anghelescu s'au clădit mii de localuri noui de școli, la care a contribuit într'o foarte largă măsură inițiativa particulară; s'au creiat 7000 posturi de învățători s'au înființat școli normale, s'a dat o deosebită importanță învățământului practic etc.

Transporturile care reprezintă unul din nervii vitali în viața economică a unui stat au fost normalizate în condiții așa de excelente, și în așa de scurt timp față de starea în care se aflau la venirea guvernului, încât chiar streinătatea a rămas surprinsă de progresele realizate.

Improprietărirea este astăzi un fapt îndeplinit atât în vechiul regat cât și provinciile alipite. Răspunzând calomniilor aduse de către opoziție cu privire la înfăptuirea ei, d-l Vintilă Brătianu a făcut justa constatare că această atitudine a opoziției e explicabilă prin faptul că atunci când ea n'a putut să o mai exploateze chestiunea reformei, agrare în profitul ei, căutat prin toate mijloacele s'o ponegrească.

Cu toate incidentele provocate de opoziție, distinsul orator a știut să răspundă tuturor criticelor neîntemeiate ale opoziției relativ la chestiunea consolidărei și a comisionului făcând să reiasă adevărul în această chestiune așa de exploatată de partidele din opoziție și de o „anumită" presă.

S'au consolidat nu mai puțin de patru cincimi din totalul bonurilor de tezaur restabilindu se astfel creditul țărei în streinătate. Prn consolidarea făcută s'a redus suma de plată de 20 miliarde lei.

In legătură cu opera consolidărei s'au înscris în buget plata cupoanelor datoriei publice externe și pentru apărarea comerțului s'a venit cu o lege pentru aranjarea plăților în streinătate.

Această rezumare a activității guvernului a fost cel mai bun răspuns dat opoziției, care n'are altă îndeletnicire decât să denigreze orice operă pozitivă.

Ca urmare a strălucitei expunere asupra operei înfăptuită de guvernul actual de când a venit la cârma țării, d-l Vintilă Brătianu va arăta în ședința viitoare programul de guvernământ pentru viitor.

Noul cabinet german

Berlin (Rador). Cabinetul Marx s'a constituit complet. Reichstagul se va întruni probabil Marți pentru a primi declarația guvernului care va prezenta noua lege de împuternicire. Dacă împuternicirea va fi refuzată, Marx va cere președintelui dizolvarea Reichstagului.

Chestiunea monarhică în Ungaria

PARIS. — „Echo de Paris" a intervievat pe contele Apponyi care a declarat că a fost în Spania numai pentru prezentarea omagilor exc-reginei Zita, care consacrându-se educației copiilor, nu urmărește nici o combinație politică. Apponyi a adăugat că chestiunea monarchică Ungară se odihnește și nimeni nu se gândește să-i turbure repausul. Ungaria trăiește într'o ordine provizorie care nu trebue nici de cum atinsă.

INFORMAȚII

— *Din cauza sărbătorii de mâine (Intrarea în biserică), ziarul nostru nu va apare decât Miercuri la orele obişnuite.*

— **Plecarea domnului Tătărăscu din Târgu-Mureş.** *Domnul Tătărăscu, secretar de stat, după ce a asistat ca reprezentant al guvernului la serbările din Târgu-Mureş, a părăsit localitatea a doua zi la ora 9 şi jumătate dimineaţa, plecând cu automobilul spre Sighişoara, de unde a luat trenul spre Bucureşti.*

— Domnul Emanuil Săveanu a fost proclamat doctor în medicină de Universitatea locală.

— **Ungurii din Târgu-Mureş la domnul secretar de stat Tătărăscu.** Domnul secretar de stat Tătărăscu a sosit ieri la Târgu-Mureş. Indată după sosire i s'au înfăţişat trimişii partidului maghiar pentru a debita din nou povestea cu „suferinţele maghiare". In fruntea delegaţiei era, şi de astă-dată, faimosul domn Bernády, partizanul din trecut a lui Tisza István.

— **Arestarea unei bande de tâlhari.** Poliţia dela Oradea a prins ieri o bandă de tâlhari de sub conducerea ungurului Balogh Jozsef. Această bandă se îndeletnicea cu jefuirea vagoanelor ce treceau prin gară.

— **Pentru „Uj Kelet".** Atragem atenţia ziarului oficios al evreilor unguri din Ardeal, că faptul boicotării numelor străzilor româneşti nu cadrează cu făgăduinţele de bună purtare ce obicinueşte să le facă acest ziar. In numărul de ieri, 25 Chislev 5684, calendarul ebraic, citim despre Rákoczy ut, Erzsébet utca, Székely ut, numiri ce nu mai există după românizarea numelor străzilor clujene. Provocările de feliul acesta nu credem să servească interesele evreimei din Cluj.

— **Manifestaţie studenţească.** In ziua de 1 Decemvrie, după terminarea festivalului de la Teatrul Naţional, studenţimea universitară a făcut o frumoasă manifestaţie patriotică, cântând cântece patriotice în rânduri compacte de la Teatrul Naţional până la statuia Lupoaica. Aici, studenţii Suiaga şi bucureşteanul Râpeanu au vorbit despre însemnătatea serbării şi au îndemnat pentru continuarea luptelor idealiste. Manifestanţii s'au împrăştiat apoi în linişte.

— **„O nouă credinţă: conservarea naţională".** Zilele aceste a apărut un elegant volumaş datorit domnului Ioan Istrate, întitulat „O nouă credinţă: conservarea naţională". Cartea cuprinde între altele date statistice extrem de interesante şi absolut nouă, din cari reiesă proporţia de azi în comerţ, industrie, etc. a elementului românesc şi a celui strein. Reservându-ne dreptul de a reveni pe larg asupra acestui valoros studiu, îndemnăm publicul să şi-l procure. Preţul lei 20

— *Salonul de manichiur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

— **Serată dansantă.** Uniunea muncitorilor grafici din Cluj aranjează, din prilejul împlinirei unui an de existenţă a Corului „Gutenberg", Sâmbătă, la 8 Decemvrie 1923, oarele 8 seara o serată dansantă La această serată îşi dă concursul şi corul „Gutenberg".

— **O RECTIFICARE. In articolul prim din numărul de Sâmbătă al ziarului nostru s'a strecurat o sinistră greşală de tipar: în loc de „augurii comitetului de-o sută" al partidului naţional, a apărut „ungurii comitetului de-o sută". Facem cuvenita rectificare.**

— **Acţiunea Sfatului Negustoresc.** In urma iniţiativei secţiei Cluj a Sfatului Negustoresc, la 9 şi 10 Decemvrie se va ţinea un mare congres care va studia măsurile de urmat contra speculei şi uzurei.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Dela „Societatea etnografică română".** Prima şedinţă ordinară lunară a „Societăţii etnografice" din Cluj va avea loc Miercuri la 5 Decemvrie a. c. la orele 6 p. m. în sala de conferinţe a Muzeului Etnografic (str. G. Barţiu 5). Cu aceast ocaziune vor face comunicări domnii: Dr. G. Popovici, Contribuţii la cunoaşterea poporului românesc din nord-vestul Ardealului şi regiunile de şes înconjurătoare (cu proiecţiuni). S. Dragomir, Lor în poemele pastorale ale poetului raguzan Gundulic (sec. al XVII) V. Bogrea, „Pietre—Scrise" şi alte comunicări mărunte.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Cronica dramatică

Turneul Manolescu

„Pierduţi în întuneric" de Roberto Braco

Intorcându-se dela Oradea-Mare unde a dat o reprezentaţie, trupa dlui Ion Manolescu a jucat Sâmbătă seara pe scena teatrnlui nostru melodrama „Pierduţi în întuneric" a scriitorului italian Roberto Braco. Lucrarea este una din cele mai slabe din câte ne-a fost dat să vedem în acest gen. Şi ne mărturisim mirarea că talentul dlui Manolescu a consimţit să joace o piesă care ni s'a părut lipsită de orice însuşire de artă. Fiindcă oricâtă lipsă de pricepere şi de educaţiune artistică ai bănui la publicul nostru, este inadmisibil să-i prezinţi o piesă atât de slabă. Şi aceasta îi este cu atât mai puţin îngăduit dlui Manolescu care ne-ar fi plăcut să înţeleagă că la adăpostul marelui său talent şi din respect pentru acest talent este ţinut să ne înfăţişeze lucrări de valoare.

Dacă piesa jucată Sâmbătă seara a izbutit să treacă, aceasta se datoreşte numai dlui Manolescu care ni-a dovedit încă odată, în ambele roluri, fiindcă a interpretat două personagii, ce minuni poate realiza un talent ca al dsale chiar atunci când este silit să joace în piese atât de certate cu arta şi cu bunul simţ ca „Pierduţi în întuneric".

Un an dela moartea lui V. Lucaciu

Testivalul din sala Reduta

In ziua de 1 Dec. s'a împlinit un an dela moartea părintelui Vasile Lucaciu. Cu această ocazie, cercul studenţilor din Satu-Mare a organizat un festival în sala Reduta, care s'a început la orele 9 seara, pentru a sărbători memoria marelui dispărut. *Dl Rector Bănescu,* aduce salutul Universităţii, arătând totodată îu cuvinte bine simţite rolul pe care V. Lucaciu l-a avut în trecutul românismului şi laudă initiativa luată de cercul sătmărean pentru pomenirea marelui dispărut care a fost V. Lucaciu.

Dl Mardare dela Teatrul Naţional declamă poezia „Cetatea neamţului", de Gh. Coşbuc şi „Oda" de M. Codreanu.

Dl Ile. student la lacultatea de litere, face istoricul vieţii agitate şi plină de roade a lui V. Lucaciu arătând rolul lui important, atât cultural cât şi politic în viaţa românismului din Ardeal precum şi acţiunea lui pentru întrarea Românilor în marele războiu.

Corul cercului sătmărean a cântat câteva bucăţi alese, cu care s'a încheiat festivalul.

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cei mai mare favor de schimb. 2744-1

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Metallum

THE ROYAL MAIL LINES

In Kanada şi New-York

In ziua de 7 Februarie 1924 porneşte vaporul „OHIO" din Sonthampton şi Cherbourg în 29 Februarie 1924 porneşte vaporul „ORDUNA".
Vapoarăle pornite din Southampton şi Cherbourg ancorează în Halifax N. S.

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

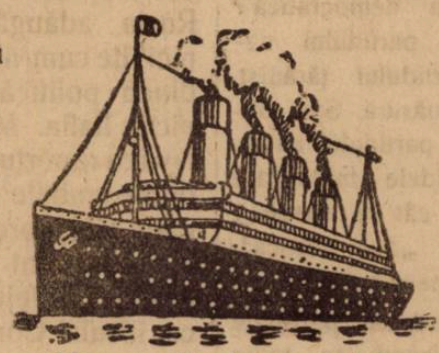

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala Timişoara, „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Conferințele Presei

FILOSOFIA PRESEI

Conferința d-lui prof. G. Bogdan-Duică

Ce este presa? Presa ca faptă individuală și presa ca faptă colectivă — Presa care ne trebue azi — Mijloacele de orientare ale gazetarului

Ieri la ora 11 dim., a avut loc în sala Prefecturei a treia conferință din ciclul „Conferințele Presei", dl profesor **G. Bogdan-Duică** vorbind despre **Filosofia presei.** Multora, desigur, subiectul acesta a putut să le pară pretențios, întrucât cu greu puteau accepta o împerechere între noțiunea de filosofie și aceia de presă. Și, totuși, om de înaltă și îndrăsneață gândire, conferențiarul a desvoltat o întreagă filosofie în legătură cu fenomenul, așa de banal pentru unii, care este presa. A spune ca a făcut filosofie, e puțin. D. Bogdan-Duică a fost cu adevărat un filosof, întrucât pentru întâia oară d-sa a creiat un sistem de gândire în legătură cu rostul social al presei. Iată, pe scurt, resumatul conferinței.

A ști să disiingi fenomenele prin ceia ce au comun ca și prin ceia ce au deosebit, — aceasta însemnă a face filosofie. Dacă din particularități putem să desprindem comunul, am făcut atunci o operă de abstracțiune, și deci, de filosofie. Inainte de a încerca să caracterisăm presa, va trebui întâi să știm: *ce este presa?* Sunt trei răspunsuri. Primul răspuns: *Presa este un aspect al vieții iutelectuale, un fragment din viața sufletească a societății.* Dar ce fel de aspect? Aici intervine un principiu: *principiul creațiunei.* Totul în lume e o creațiune. Noțiunea de creațiune însă implică originalitatea. Deci: **creator și original în chestiunile fundamentale ale vieții omenești,** — aceasta îi cerem unui ziarist, Și ca să înțelegem cât de departe e presa noastră de menirea pe care ar trebui s'o aibe, e de ajuns să cercetăm acțiunea ei în legătură cu războiul: Ce forțe morale a creiat presa capabile să înfrunte opera de distrugere îndeplinită de războiu? Unde este ideia nouă, originală, răsărită din presă?

Cu un cuvânt: *Care este Copernicul presei românești de azi?* — Răspunsul îl las să-l dați d-voastră.

Prin urmare: Ca aspect al vieții intelectuale, presa trebuie *să creieze, să fie originală și să atace chestiunile fundamentale.*

Al doilea răspuns: presa mai poate fi privită sau ca *o faptă individuală* sau ca una *colectivă.* Un exemplu de presă ca faptă individuală ni-l oferă „Neamul Românesc", unde e un singur om: d. Iorga. Tot o faptă individuală a fost și „Săptămâna" lui Gheorghe Panu, care, deși fără constanță, era totuși un om de spirit. Dar azi ne putem întreba: Ce-a rămas *fundamental* din scrisul lui? Intre representanții presei ca faptă individuală mai putem număra pe Boliac și Hașdeu cari, și unul și altul, au avut calități individuale de seamă.

Ca faptă colectivă, presa nu mai e independentă, ea trebuind să fie legată de vederile și programul unei grupări politice.

Cea mai fericită formă de presă e aceia unde se întâlnește o individualitate puternică în slujba unei grupări, realisând astfel un compromis între presa ca faptă individuală și presa ca faptă colectivă. Acest compromis ni l-a dat Eminescu prin activitatea lui la „Timpul". Scriind la acest ziar, Eminescu s'a pus întreg într'un program care nu era tocmai întreg.

Al treilea răspuns: *Presa,* după mine, *e o acțiune continuă, deci o înlănțuire de fapte, având un scop precis, care trebuie atins cu orice jertfe.* Acțiunea trebuie să fie îndelungată, bună și neînfrântă. In casul acetsa, presa ni sd întâțișează ca o **magistratură a opiniei publice chemată să hotărască finalmente în chestiunile de interes obștesc.** Această presă ne trebuie nouă și ne trebuie mai ales acum. Noi, Românii, nu mai suntem micul regat independent din sud-estul Europei, cum eram înainte de război. Azi ne-am mutat spre Vest și suntem deci în vederea lumei întregi. Materia cu care e chemată să se ocupe presa s'a schimbat și ea. 20 de milioane de oameni avem dreptul să spunem presei că nu ne putem mulțumi cu „Tiribomba". Presa trebuie să cântărească și ea atât cât cântărimca popor. Consecințele războiului îi oferă o materie nouă și deci și obligații nouă. Toate chestiunile trebuie studiate adânc. Informațiile nu se vor mărgini numai la înșirarea faptelor, ci ele vor trebui să cuprindă și explicareă energiilor care au determinat acele fapte. In chipul acesta, presa trebuie să devină și *un act științific.*

Gazetarul este un om de gândire perpetuă. Este un om care scrie veșnic, după ce a gândit veșnic. E un orator care scrie. Gazetarul însă e superior oratorului. Conștiința de a vorbi cu sute de mii de oameni îi mărește simțul de răspundere. Oratorul nu și ține discursul dacă nu l-a pregătit sau dacă nu se simte bine dispus, pe când gazetărul, în orice situație ar fi, el trebuie să scrie. Gazetarul trebuie să fie deci un talent. Geniu gazetăresc e acela care mână lumea în sus, el fiind, prin scrisul lui „un provocator la fapte". Cum se pot produce astfel de gazetari? — Printr'o orientare serioasă. Intâi, orientarea lor proprie, pe care și-o găsesc în sufletul lor, în personalitatea lor. Cei înzestrați cu o personalitate puternică, își creiază singuri o doctrină a lor cu ajutorul căreia interpretează și explică faptele.

Apoi vine orientarea pe care o dă publicul. Această orientare însă a fost totdeauna foarte slabă din pricina lipsei de pregătire a publicului nostru. In munca pe care e chemat s'o îndeplinească, gazetarul trebuie să se sprijine deci numai pe puterea individualității lui.

In articolele lui Eminescu întâlnim foarte des expresia „spiritul universului". Acest spirit îl cerem ziariștilor noștri, pentru ca în el să se poată oglindi întreaga lume. Numai străbătuți de acest spirit, ziariștii vor putea fi instrumente ale înaintării generale.

Ausoeit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Comemorarea zilei de 1 Decemvrie
la Sibiiu

— Conferința dlui ministru I. G. Duca, reprezentantul Universității libere —

După celebrea serviciului divin la catedrala din localitate, autoritățile civile și militare în frunte cu Preasfinția Sa Mitropolitul Nicolae al Sibiului, împreună cu un numeros public din toate stratele sociale s'au adunat la Teatrul orășenesc pentru a comemora 5 ani dela înfăptuirea unității naționale. Serbarea s'a început cu Imnul Regal, executat în chip magistral de corul liceului Gh. Lazăr, sub conducerea profesorului *N. Oancea.* A urmat apoi cuvântarea dlui *Dr Preda,* președintele despărțământului pentru Sibiu al Astrei. D-sa urează bun venit reprezentanților Universității libere din București în frunte cu d-na *Sabina Cantacuzino* și dl ministru de externe *I. Gh. Duca,* și pe membrii societății corale „Cântarea României" de sub egida A. S. R. Principele Carol.

Urmează conferința dlui profesor *Silviu Țeposu,* care prin mișcătoare amintiri arată însemnătatea zilei de 1 Decemvrie, precum și rostul comemorării ei. *„Fără marile victorii dela Mărășești, Mărăști și Oituz, spune d-sa, ziua de 1 Decemvrie nu se poate imagina. „Unirea națională odată înfăptuită, nu poate fi distrusă de nici o putere",* — adaugă d-sa și-și încheie conferința urând viață lungă și fericire Familiei Regale și poporului român de pretutindeni.

Corul liceului Gh. Lazăr mai execută apoi două bucăți muzicale, sub conducerea aceluiaș abil profesor.

Conferința dlui I. Gh. Duca

Apariția d-sale pe scenă e salutată cu lungi și însuflețite aplauze și ovațiuni. D-sa accentuează asupra celor spuse de profesorul Țeposu, că este o datorie a comemora unele mari acte din viața neamului, căci numai așa se poate menține unitatea sufletească a fiilor patriei. D-sa aduce un strălucit exemplu din istoria Angliei. Când acum 20 și mai bine de ani, a murit regina Victoria a Angliei, un englez a avut fericita ideie de a memora acest eveniment, propunând ca în clipa când sicriul cu ozemintele reginei se va cobori în mormânt, timp de 5 minute să înceteze orice mișcare în tot cuprinsul vastului imperiu. Atunci din Canada până'n Africa, Asia, Oceania, Indii și cele mai îndepărtate colonii, trenuri, vapoare, fabrici, tramvaie, totul a încetat de a se mișca timp de 5 minute într'o profundă reculegere. In acest timp toată suflarea din marele Imperiu s'a gândit la cei 64 ani de progres național realizat sub domnia reginei Victoria.

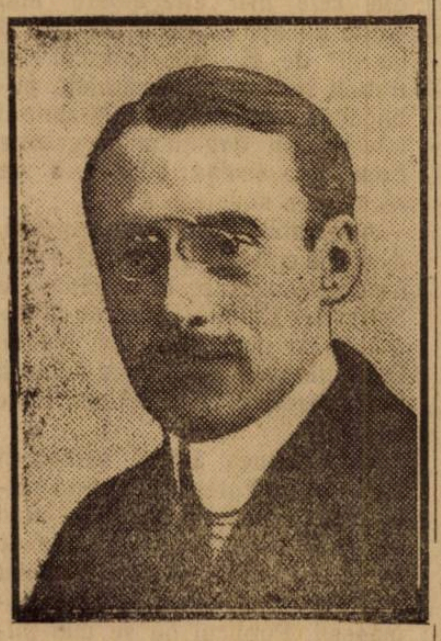

Dl I. G. Duca
ministru de externe

Acest exemplu îl aduce Dl Duca sfătuind se facem și noi la fel și să ne gândin adânc la învățăturile trecutului și la visurile frumoase ale viitorului. Analizând rostul zilei de 1 Decembre în viața neamului nostru, se întreabă cărui fapt se datorește acest măreț eveniment și Dsa constată că se datorește triumfului principiului de naționalitate. Grație acestui principiu s'a înfăptuit unirea dela 1859 și unirea de mai târziu din 1918. Unirea națională cea mare. Principiul de naționalitală ca toate ideile mari și generoase a emanat din Apus, unde a dat la iveală și primul vlăstar. In prima jumătate a secolului trecut a creiat unitatea națională a Germaniei, iar cu două decenii mai târziu a creiat unitatea Italiei.

„Acest principiu de naționalitate a fost atât de puternic în 1914, încât numai trei state din întreaga Europă nu erau constituite pe temelul lui, si anume: Turcia, Rusia și Austro-Ungaria, care din această cauză, au trebuit să sucombe, iar pe ruinele lor să se ridice mândrele state naționale moderne" — spune Dl Duca.

Principatele dunărene, unindu-se în regatul român modern, ele n'au uitat nicodată că opera de unire este abia la începutul. Toți fruntașii politicei românești se gândeau la frații lor de peste hotare și știau că peste Prat îi așteaptă trei milioane de Români, și că în Ardeal este leagănul neamului nostru.

Dar nu numai bărbații politici ai vechiului regat, ci și Ardelenii își au meritele lor netăgădnite la înfăptuirea unității noastre naționale. Ei au ținuut pururea trează conștiința națională și au pregătit sufletele pentru marea Unire.

„In calitate de ministru de Externe, când vin străinii în țara noastră și se interesează de noi, eu nu am alt argument mai puternic pentru unitatea noastră națională de cât să le spun: treceți Prutul dela Ungheni la Chișinău, treceți Carpații dela Râmnicul-Vâlcii la Sibiiu, și veți vedea pretutindeni acelaș popor de țărani, cu acelaș costum național, cu aceleași case, cu aceleași obiceiuri.

O mie de ani de domnie străină n'au putut altera sufletul acestui popor. Duceți-vă în Europa și spuneți că nu există în lumea întreagă un popor mai unitar ca al nostru". Unitatea națională, odată înfăptuită, reclamă *sforțări* din partea generației tinere pentru o nouă îndrumare a neamului nostru care trebuie să fie desăvârșită în două direcțiuni: politică și culturală. Sub raport politic, trebue să consolidăm noul stat românesc și să facem din el un element capabil a juca rolul istoric ce i-s'a sortit în această parte de lume. Existența noastră de aci înainte nu mai poate fi ignorată nici de prieteni și nici de dușmani. *Ne vom consolida cu cea mai largă toleranță pentru celelalte neamuri care locuesc împreună cu noi. Nu avem nevoie să românizăm pe nimeni, fiindcă suntem destul de numeroși.* Adevărata misiune a neamului nostru e cea culturală. Din punct de vedere politic rolul nostru va fi limitat. Epoca imperialismului a dispărut. Milioanele de români nu pot să aspire la o dominație mondială ca Marea Britanie. Dată fiind bogăția noastră economică, se poate să avem și o înfluență economică din cele mai rare. **Dar adevărata noastră menire trebue să fie cea culturală.** *Să privim la literatura românească din ultimii 50 ani, și vom vedea câte pagini strălucite are ea, care se pot compara cu cele mai strălucite din literatura universală. Școala noastră de pictori, pleiada noastră de savanți, sculptori, muzicanți, e un izvor de forță sufletească din cele mai strălucite.*

Trebue să îngrijim de scriitorii și artiștii noștri, căci prin ei putem lărgi hotarele puterii românești.

Adresîndu-se tineretului, conferențiarul îl îndeamnă la îndeplinirea misiunei naționale și culturale a neamului nostru. Cuvintele din urmă au fost acoperite de urale și aplauze nesfârșite.

A urmat apoi reprezentarea piesei *„Fetița orfană"* de *Al. Lupeanu,* profesor la Blaj.

Deși a mai fost reprezentată în diferite rânduri, totuși pusă 'n scenă așa cum s'a pus, a făcut o deosebită impresie.

S'a oferit apoi mulților oaspeți un banchet din partea Prefecturei, la care a vorbit întâi *I. P. Sf.-Sa Mitropolitul Nicolae* pentru Familia Regală, spunând că e dat generației prezente să trăiască în spiritul zilei de 1 Dec. prin unire și dragoste frățească, fără care nu se poate face unitatea politică, și nici și cea culturală.

Vorbește apoi d-l *An. Boiu,* Prefectul județului, mulțumind înalților oaspeți cari au onorat cu presența această frățească serbare. Amintește de rolul incomparabilei noastre armate, fără de jertfa căreia idealul nostru național nu s'ar fi putut înfăptui.

D-l *Ministru Duca* mulțumește I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, pentru călduroasa primire făcută Universității libere.

Totodată mulțumește d-lui Prefect și membrilor soc. *„Astra"* care a organizat aceste frumoase serbări. Seara a avut loc un foarte reușit concert dat de Societatea corală „Cântarea României".

Reuniunea femeilor române greco catolice din Cluj

Reuniunea femeilor române greco-catolice din Cluj a organizat ieri seară o serată dansantă în sala Prefecturei. Cu această ocazie dl dr Oct. Prie a ținut o interesantă conferință tratând despre: „Familia și școala ca factori în educațiune."

Arătând procesul psihic care frământă copilul în prima epocă a tinereței, conferențiarul a stăruit în special asupra drumului adevărat, pe care trebuie să-l urmeze familia și școala în educația lui.

Doctrina educației trebuie să-și ia originea în contactul cu natura și să se sprijine pe învățătura trasă din munca omenirei întregi.

Conferențiarul dă ca exemplu pe Emile a lui Rousseau, a cărui singură carte de învățătură e cartea naturii, iar în „Wilhelm Teli" găsim un admirabil tablou al copilului eșit din atmosfera educației familiare.

După familie al doilea factor de educație este școala. Ea e chemată să ordoneze rezultatele prime ale educației și să ușureze cultivarea independenței de gândire.

Invățătorul trebuie să aibă rolul unui adevărat părinte, pentruca copilului să nu i se pară că se află într'un mediu necunoscut și că n'are alt razim decât puterile proprii.

Numai astfel se va ajunge ca lumea să fie stăpânită totdeauna de acei ce știu să pună suflet în felul lor de a gândi și de a acționa.

Conferențiarul a fost viu aplaudat.

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ
3105
CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Sărbătorirea Unirii Ardealului la Cluj

Festivalul dela Teatrul Național — Cuvântările dlor profesori Marin Ștefănescu și Mihail Dragomirescu — Concertul Soc. Carmen

Sâmbătă, după amiază într'o atmosferă de înălțare sufletească, a avut loc la Teatrul Național un grandios festival în amintirea zilei de 1 Decembrie, 1918, care este aceia a unirii Ardealului cu România.

In fața unui public numeros și însuflețit de însemnătatea aniversării, primul care a luat cuvântul a fost dl profesor universitar Marin Stefănescu, în calitate de președinte al „Astrei", secția Cluj.

Dsa spune, că această mare zi este un minunat prilej pentru ca întrunindu-ne să ne deslușim tainele sufletelor noastre de Român. Aceste taine trebue să fie aceleași pretutindeni, pentrucă nimic nu ne desparte. Acei oameni, cari ne vorbeau despre „dincolo și dincoace" și despre „noi și voi" au trebuit să recunoască, că aceste vorbe nu's decât umbră și fum trecător.

La 1 Decemvrie Ardealul s-a unit cu Țara-mumă, împlinindu-se Scriptura. Noi, pentru apărarea românismului să avem cultul patriei, în fața căreia să amuțească orice patimă. Să cultivăm cinstea și însușirile de caracter. Oricare ar fi partidul, căruia i aparținem, să nu uităm, că voința providenței este, să dăm omenirei o nouă și strălucitoare civilizație.

In năzuința spre acest ideal, nu trebue să fim șoviniști, precum nici nu am fost vre-odată, dar trebue să fim împotriva tuturor acelora cari uneltesc peirea românismului.

Cuvântarea și conferința dlui profesor Mihail Dragomirescu

Al doilea vorbitor a fost dl prof. univ. dela București, Mihail Dragomirescu, fondatorul „Convorbirilor literare".

Dsa a început mulțumind dlui Stefănescu, pentru cuvintele de binevenire și a răspuns la călduросul salut cu unul tot atât de simțit. Spune, că numai trecând prin suferinți, prin încercări, ajunge un popor la glorie. Numai oțeliți în lupta mare a vieții putem servi ca pildă umanității, Puține popoare au suferit mai mult, decât poporul românesc. Insulă de granit, legată de inima pământului, am fost stânca de care să spărgeau toate valurile.

Numai suferințele trecutului ne-au adus la strălucirea prezentului. Cel care ai suferit mai mult decât toți, ai fost tu, Ardealule nemuritor. Cinci ani s'au împlinit azi dela încetarea suferințelor tale milenare. Trebuie să cinstim suferințele voastre, mucenici necunoscuți, cari ați păstrat odorul limbei noastre. Să binecuvântăm chinurile voastre, voi martiri rupți pe roți și spânzurați de streini. Dela voi trebue să sorbim energie pentru lupta în scopul idealurilor ce mai avem de cucerit. Acest nou ideal este să înfăptuim unitatea sufletească a neamului, și roadele acestei unități să le oferim ca un odor nespus, umanității.

După acest avântat discurs, distinsul oaspe începe să vorbească despre „Originalitatea poporului român în literatură".

Mândria noastră națională, spune dsa, este întemeiată pe convingerea că reprezintăm un popor ales dela care și alții au să învețe. Originalitatea poporului român în literatură este una din cele mai accentuate.

Avem o literatură pe baza căreia putem pretinde de la streini să ne învețe limba. Originalitatea literaturei noastre reiese mai ales în poezie. Ardeleanul *Ion Budai Deleanu*, de pildă, autorul Țiganiadei, a cărei formă definitivă abia acum s'a găsit, a creat o poemă eroicocomică, fără pereche în istoria literaturei universale. In această capodoperă autorul nu să mulțumește cu ridiculizarea oamenilor, ci cântă și durerile neamului (cântecul al 9-lea), căci își iubea nația.

Cu toate că poeții români au fost de multe ori influențați de curente streine, dânșii au avut întotdeauna darul de a-și perfecționa modelele prin opere de sine stătătoare și de cea mai adâncă originalitate. Astfel, de pildă, este Gr. Alexandrescu care crește mereu în ochii noștrii. Dânsul a întrecut pe Lamartine care nu are euergia poetului român, nici ironia lui față de oameni și lucruri și nici seninătatea olimpică a lui Alexandrescu.

Alexandri — acuzat odinioară pe nedreptul că falsifică poezia populară — a transformat-o, dându-ne capodopere ca Miorița, sau Mănăstirea Argeșului. In Miorița găsim un lirism care întrupează sentimentul seninătății în fața morții, specifică românului dar în Mănăstirea Argeșului — aceasta minunată baladă porană — este de o ideologie atât de superioară pe care nu o găsim decât la uriașii gândirei, de talia lui Wagner. Meșterul Manole își iubește arta mai mult, decât soția. A sacrificat ceiace este mai adânc omenesc, — pentru ârtă. Dar deoarece trebue să ții mai mult la o ființă omenească, decât la artă, vina lui trebue ispășită, neavând decât consolarea, că pe locul unde cade mort, se face o fântână cu apă limpede . . .

Alexandri și-a adaos sufletul său la sufletul poporau și a creat astfel capodopere.

Mai mare decât Lenau, *Eminescu* a găsit accente pentru toate stările sufletești cardinale.

Acestea sunt optimismul, pesimismul și olimpianismul (seninătatea). Creațiunea lui de limbă este unică în literatura universală. Luna la el este luna lui, lacul-lacul lui, lunca-lunca lui lui și toate acestea, sunt de un farmec nespus și supoartă comparația cu orice operă din literatura universală. Cu toate acestea, nici măcar n'a fost studiat cu temeinicle, iar comorile operii lui urmează de acum să fie scoase la iveală.

Coșbuc între altele a fost geniul care a reușit să transforme în capodopere lucruri mediocre uneori.

Caragiale a realizat cu „Scrisoare pierdută" cea mai perfectă creațiune de comedie de intrigă, caracter și moravuri — din toată literatura universală, astfel că cine vrea să cunoască această perlă, trebue să ne învețe limba.

Literatura românească este deci adânc originală și specifică, aducând totodată ceva aprig și sănătos în cultura umană.

Conferința distinsului profesor a fost răsplătită cu însuflețite aplauze.

Concertul soc. Carmen

A urmat partea muzicală a festivalului. Societatea corală, „Carmen" venită din București ne-a dat prilejul unei rare desfătări sufletești. In fruntea societății compuse din 150 membrii activi stă marele nostru maestru d l *G. Kiriac*. Ne-a dovedit încă odată, că soc. „Carmen" este cea mai bună din toate societățile corale din România.

Programul concertului a fost din cele mai atrăgătoare. Mai multe bucăți, ca de pildă „Of și iar of" de E. Mancicevschi au trebuit repetate la stăruința publicului entuziast. In tot timpul interpretării bogatului program a domnit o senină atmosferă de reculegere sufletească.

Admirabila solista soprană, d-na Băicoianu a avut cele mai frumoase succese în bugățile de Schuman, Chiriac, Dima, et. „Mândruliță de demult" a fost bisată. D sa dispune de o voce dulce și plină care îi rezervă cel mai mare viitor.

Deasemenea a fost sărbătorit basul d-lui Folescu, a cărui sărbătorire a luat proporțiile unui adevărat triumf. Cu o voce de neuitat și caldă, d-sa a cântat mai ales cântecele poporale românești. Publicul nu se mai putea sătura de farmecul ce se desprindea din cântecul d-sale și după fiecare bucată urmau tunete de aplauze. A început cu „Tatăl nostru" de Niedermeyer, bisat, și a sfârșit cu bucăți în afară de program, cerute cu insistență de publicul ce nu se putea despărți de d-sa.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

„Lebeda"
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Oluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1582.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Hotelul Elysée Palace
Rador 670 *din București, Cal. Griviței 88—90 în apropiere de Gara de Nord, Construcție nouă, instalațiuni moderne, băi ascensor, telefon, s'a deschis.* 3194
Prețuri Moderate. *Prețuri Moderate.*

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.
IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A
FRATILOR MARTONFFY
CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.
Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.
Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.
o 2025 o Lloyd 899.
Engros! En detail! Engros!

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Cinci ani dela intrarea trupelor române în „capitala săcuilor“

Desvelirea statuei soldatului român la Tg.-Mureş — Cuvântările dlor Episcop Nicolae Ivan, Ministru G. Tătărăscu, general Gherescu, cuceritorul Tg.-Mureşului, — dr. Emil Dandea, primarul oraşului — Cea mai impunătoare manifestaţie românească văzută vr'odată în aşă zis'a capitală săcuiască

Tg.-Murăşului. — Ziua de 2 Decemvrie, care este ziua unei îndoite aniversări pentru Târgul-Murăşului: aniversarea Unirei şi aniversarea intrării concomitente a trupelor române în acest oraş, a fost sărbătorită de data aceasta cu un fast românesc cum nu s'a văzut până azi în aşa zisa capitală a săcuilor. Zecile de mii de participanţi la această sărbătoare au avut de mulţumit conducătorilor oraşului şi în special dlui primar dr Emil Dandea, căruia îi revine aproape exclusiv meritul de a fi dat serbării amploarea avută, dezvelind cu ocazia aceasta o statuie a soldatului român, pe locul uude fusese până în 1919 statuia lui Alexandru Petöfi.

Istoricul interesant al ridicării statuii Soldatului român dela Târgul-Murăş

Meritul dlui primar dr Emil Dandea este cu atât mai mare, cu cât piedecile ce i-au fost puse de cetăţenii maghiari au întrecut orice închipuire. Cititorii noştri îşi amintesc de trucurile la cari au recars acum patru zile ziarele ungureşti, pentru a împiedeca venirea românilor la această serbare. Uneltirea aceasta n'a fost nimic faţă de uneltirea maghiară ce s'a pus la cale la Târgul-Murăşului în ultimele zile.

Arătăm în scurt această uneltire a urii, rezervându ne să revenim asupra ei.

După cum s'a anunţat mai demult, statuia de acum este plănuită demult, şi avea să se aşeze pe soclul de pe care a dispărut acum 4 ani statuia lui Petöfi. Cu toată această intenţie declarată dela început, nu s'a făcut din partea ungurilor de azi nici un protest special contra întrebuinţării de noi a soclului moştenit dela statul maghiar. Protestele s'au ridicat în general, contra unei statui a Soldatului român.

Acum câteva zile însă, când toiul era gata, împreună cu programul serbării, un grup de unguri s'au trezit să ceară soclul, pentrucă acesta s'ar fi ridicat printr'o colectă ungurească deşi faţă de suma de 4000 cor. dată de stat a fost împătrită, şi din totalul ei s'a ridicat şi bustul lui Petöfi.

Faţă de această pretenţie ridicată în ziua de 30 Noemvrie crt(!) d. primar dr Dandea a procedat cu o curtoazie exemplară, demontând soclul şi cedându l solicitatorilor, şi ridicând în 24 de ceasuri un soclu nou, mult mai estetic în simplitatea lui.

Statuia soldatului român

Statuia dezvelită Duminecă s'a ridicat din obolul cetăţenilor români din oraş şi judeţ, şi dintr'un ajutor dela stat, de către un comitet în frunte cu d. general Şerbescu, şi datorită mai cu seamă străduinţelor fără seamăn ale dlui primar.

Statuia are la baza soclului un soldat român, cu mâna la cozoroc, veghind asupra zării apusene; soclul e de formă conică, ridicându se cam de două ori de asupra soldatului şi având sus un vultur cu o cruce în cioc, şi ţinând în ghiare o spadă. Soclul, dupăcum am spus, a fost făcut cu sforţări uriaşe în abia 24 de ciasuri, totuş este o minune.

Solemnitatea dezvelirii statuei

La orele nouă a. m. a avut loc în toate bisericile din oraş un Te-deum, întru amintirea Unirii şi a intrării trupelor române în Tg. Murăşului. La biserica ortodoxă a oficiat P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului, asistat de nouă preoţi. Dl G. Tătărăscu, ministrul minorităţilor, a reprezentat la acest Te-deum guvernul.

Tupă Te-deum s'a început un serviciu divin în faţa statuii, participând o mulţime de oameni ne mai văzută până acum la o manifestaţie românească în acest oraş.

Toate şcolile locale, armata, toate persoanele oficiale, o mulţime de delegaţi din comunele învecinate, din Bucureşti şi din alte oraşe din vechiul regat şi Ardeal, au dat manifestaţiunii un decor din cele mai impunătoare.

O delegaţie de reprezentanţi ai cuceritorilor oraşului

Ne place să facem o remarcă specială pentru cei vr'o douăzeci de ofiţeri şi gradaţi, în frunte cu d-l general Gherescu şi maior Nădejde, cari au adus omagiile lor în calitate de cuceritori ai capitalei săcueşti. Indeosebi i-s'a făcut o manifestaţie fără pereche d-lui general Gherescu, ocupatorul Târgu-Murăşului, care deşi invalid şi având de întâmpinat mari dificultăţi, a venit la invitaţia consiliului comunal la această comemorare a biruinţei sale şi a ostaşilor săi.

Participanţii la serbare

Alături de d-l G. Tătărăscu, subsecretar de stat al minorităţilor, care a reprezintat guvernul la această solemnitate, am remarcat printre alţii pe d-nii: Simion Mădărescu, deputatul judeţului, colonel Vlădescu, colonel Manolescu, colonel Boerescu, prefect V. Maior, prefectul poliţiei Cariadi, Valer Popovici prefectul poliţiei Cluj

Dezvelirea statuiei Discursurile

La orele 11, după ce serviciul divin oficiat de P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan a luat sfârşit, la un moment dat s'a tras de pe statuie pânza ce o acoperea, şi mulţimea fără număr a început să aclame la nesfârşit, în timp ce muzica militară cânta, iar tunurile vestiau marea sărbătoare.

După dezvelirea statuei, a luat cuvântul P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, arătând în cuvinte strălucite calităţile ostaşului român şi făcând apel la cinstirea lor. Cuvântarea P. S. Sale vom publica-o în întregime în numărul de mâine al ziarului nostru.

Cuvântarea dlui G. Tătărăscu subsecretar de stat al minorităţilor

Cetăţeni din Valea Murăşului,

Se împlinex cinci ani de când în această vale au răsunat trâmbiţele vestitoare ale liberării definitive neamului nostru.

Drept întruchipare nepieritoare a tuturor suferinţelor, a tuturor jertfelor dar şi a tuturor nădejdilor ce au frământat sufletele desrobitorilor, se rrdică azi bronzul acesta.

El este închinat soldatului român, soldatului care a dat fără şovăire preţul de sânge, ca care neamurile plătesc destinului libearea şi mărirea lor.

Dl G. Tătărăscu,
subsecretar de stat

Şi a fost sfântă menirea soldatului nostru.

El a venit aci ca purtător de aripi, căci îl mâna nu numai avântul sufletului său, ci şi focul acela mare, care a mistuit sufletele străbunilor noştri; şi în glasul său, care dărâma o lume şi vestea o alta, răsunau strigătele de nădejde ale tuturor eroilor neamului nostru şi strigătele de durere ale tuturor martirilor săi.

El a venit aci nu ca să smulgă altora drepturile şi libertăţile lor, ci ca să restitue drepturile şi libertăţile răpite de veacuri; a venit aci, nu că să cucerească, ci ca să repare, căci îi hărăzise soarta menirea cea mare, să repare nedreptatea lăsată moştenire vremurilor noastre de hotărârea vitregă a datoriei.

In avântul său fără de pereche soldatul român a trecut hotarele neamului nostru şi dincolo de ele a dus mai departe opera sa de desrobire, liberând şi alte neamuri de robii vremelnice si purtând şi statornicind pretutindeni ordinea şi pacea.

El şi a tăiat astfel un loc luminos în rândul armatelor omenirii cari au pornit în anul desrobiri lumii să ducă războiul oriunde au fost căluşe de siârmat, oriunde au fost hotare nedrepte de dărâmat.

Iată opera sfântă şi nepieritoare săvârşită de soldatul român, soldat al neamului, soldat al umanităţii.

Aci, în locurile acestea, soldatul român a venit să întemeieze o viaţă nouă, clădită pe dreptate, pe dreptate pentru toţi cetăţănii acestei ţări, fără deosebire de credinţă şi de naţionalitate; el a venit aci, să pună piatra de încercare a Românii-i Mari, mare nu numai prin hotare, dar mare prin dreptate şi toleranţă.

Noi biruitorii, am uitat şi pentru totdeauna, duşmăniile ce s'au năpustit asupra neamului nostru de-alungul timpurilor; şi am alungat din sufletele noastre până şi sămânţa a tot ce poate fi ură sau resentiment; am întins mâna deschisă, mână frăţească, ce lor de altă limbă cari conviesc cu noi, asigurându-le tutulor libera desvoltare şi păstrarea credinţei lor, a tradiţiilor lor, şi ne cerându-le în schimb nimic decât respectul faţă de legile şi aşezămintele, ţărli şi credinţa faţă de statul acesta închiegat cu jertfă şi sânge.

Noi nu voim decât să putem lucra în concordie la înălţarea şi înflorirea acestui stat, şi să ne putem îndeplini în tihnă menirea în acest colţ al lumii.

Cetăţani din Valea-Mureşului.

La desăvârşirea acestei opere ne îndeamnă bronzul acesta, care pare că ne strigă în acest cias: Morţii şi-au făcut datoria, viii să şi-o facă pe a lor.

Fie, ca strălucirea sărbătoarei de azi să rămână izvorul dătător de puteri de îndemnuri întru împlinirea acestei datorii sfinte pe care ni-o poruncesc morţii cei mari şi scumpi ai neamului nostru.

După minunatul discurs al Dlui Tătăresku, a luat cuvântuel Dl general Ghereseu, care în 1918. comandat trupele eari an ocupat Tg Mureş.

A vorbit apoi Dl Simion Mănidrescu, deputat, în numele Dlui Primar al Capitali care fiind ocupat n'a putut da urmare invitaţiei de a participa la serbări.

Dl Simion Mândtâscu aduce omagii Primăriei din Tg-Mureş pentru frumoasa iniţiativă de a ridica ea cel dintâi monument românesc în marea piaţă a oraşului, monumentul „Ostaşului român“. După cuvântările unui ţăran şi a studentului Rusu a vorbit în numele oraşului, Dl Dandea, primarul Tg Mureşului.

Cuvântarea Dlui D.ndea.

Sunt abia 11 luni de când s'a propus ridicarea monumentului, care s'a desvălit acum.

Propunerea, a găsit un viu ecou în inima tuturor oamenilor de bine ai oraşului şi judeţului.

Azi, vedem monumentul ridicat, măreţ, din contribuţia comună a ofrandei bogaţilor şi obolul săracilor.

Acum cinci ani, în ziua următoare marelui act dela A-Iulia — în sunetele goarnelor, coifurile bravilor ostaşi ai Reg. 15 Inf. se iveau în zarea neguroasă a str. Stf. Gheorghe, Astăzi desvelim cu tot fastul cuvenit acest monument simbolic.

Iată-l: Ostaşul Român, cum stă, cu privirea ţintită spre graniţa scumpei lui patrii, umbrindu şi ochii cu mâna pentru a pătrunde mai bine zarea îndepărtată, cu arma la picior, spre veşnică veghe.

Deasupra lui vulturul, ţinând crucea românească şi strângând în ghiare spada, priveşte de asemenea spre hotare, ca nici în depărtări mai mari ca orizontul pătruns de om, să nu se unelteaască ceva dăunător frumoasei noastre Românii întregite pe veci, din voinţa nestrămutată a poporului Român.

Monumeutul acesta este simbolul celei mai sublime jertfe de sinn.

El este glorificarea şi prinosul de recunoştinţă faţă de Ostaşul Român care a realizat, la timpul suprem, aşteptarea noastră de veacuri: desrobirea pământului românesc şi întregirea neamului nostrul.

In faţa lui pattmele mici cari ne despart pier, ca ceara în faţa focului, unindu-ne într'un singur cuget: acela de a păstra Romănia întregită.

Cetăţenii, când vor trece pe lângă acest monument îşi vor aduce aminte de această datorie şi vor simţi totodate o mândrie naţională, văzând simbolul puterii nemului nostru.

Adânc emoţionat şi cu inima plină de profund devotament faţă de marele suveran al tuturor românilor şi de glorioasa sa armată, ca reprezentant al oraşului, preiau acest monument şi, declar solemn, că îl vom păstra şi îngriji cu toată sfinţenia cuvenită măreţului simbol naţional.

După aceasta a urmat defilarea în ordinea următoare: şcoalele, corpul ofiţerilor cu drapelul care a întrat întâi în Tg.-Mureş, reprezentanţii trupelor care au ocupat acum cinci ani Tg.-Mureş şi la urmă şcoala militară — 800 elevi — într'o ţinută exemplară şi trupele garnizoanei.

Serbarea a ţinut până la ora 1 în mijlocul unui entuziasm indescriptibil.

Dela ora 1 la 2 a avut loc o recepţie la prefectură. La ora 2 a avut loc banchetul la care au luat parte toate notabilităţile oraşului. Au închinat pentru Suverani, armată şi guvern P. S. S. Episcopul Ivan şi d-nii Gh. Tătărăscu, Dandea, general Gherescu, general Serbescu, subprefectul Roşca, preotul Creţu şi alţii.

Să deschide expoziţia de Crăciun pentru jucării de copii!

Gratis
nicăiri nu poţi căpătă
mantale tricotate,
ciorapi,
cămeşi
pentru bărbaţi,
articli de modă
pentru bărbaţi,
porţelane şi
sticlării,
Jucării,
Geamantane
însa le poţi
căpăta aproape
gratis
dacă le cumperi la
2788
MAGAZINUL PARISIAN S. A.
Cluj, Calea R. Ferdinand 12.

Expoziţie permanentă de orice articli!

Mănuși de piele, blană și păr de camilă. Ciorapi p. vânat. Ghete p. tină sau zăpadă.

Cămăși pentru frac în execuția cea mai fină. Ocipagiuri de bal.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuințele de pălărie și modă de domni le puteți procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piața Unirii 24. **CLUJ.** **Piața Unirii 24.**

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!

CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo Lloyd 1256.

Prețuri de model:

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig“!!

Ghete de drum și de casa! **Rocuri de casă și pyjame!**

Mănuși p. rodli Specialități de ață, ciorapi bărbătești de flor și bretele.

Ploiere, bastonași, raglane și plaiduri angleze veritabile.

Mica publicitate

Se află în pepineria de vie și pomi a gospodăriei lui Tóthfalusi și soții din Târgu-Mureș, numai altoi selecționați de cl. I. pentru altoirea de toamnă și primăvară din speciile cele mai renumite. Comandele le executăm cu cea mai strictă promtitudine.

Comerciant bine situat având prăvălie și casă proprie dorește cunoștința unei dșoare sau doamne. Adresa la ziar sub „Bujor 30“.

Iau cu chirie pianino pentru timp mai îndelungat, plătind de l. 600—800 lei lunar. Adresa la Administrația Infrățirea.

De vânzare

un motor cu benzină

5 cai putere provăzut cu firez pentru tăiat lemne sau cu meșină de îmblătit N. 6.

Să poate vedea în **Piața Stefan Cel Mare 15** (f. Hunyadi-tér).

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Dedk Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie exposiția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

O gospodină economă întrebuințează:

„SIDOL“

pentru curățitul metalelor,

„SIRAX“

pentru frecatul și spălatul mâinilor și

„AZUROL“

albastru indigo de rufe.

Se obține în toate prăvăliile din această branșă.

„Rador“ No. 357. 3115.

Mare târg de Crăciun și Anulnou

la

Magazinul de mode pentru dame și bărbați

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Prețuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână în orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbați Prechelt Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 pereche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuși, zefir, cămeși bărbătești, albituri pentru dame și băeți și alți articli să vând cu prețurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2456

Mare târg de Crăciun și Anul nou!

CONCURS.

Pentru complectarea postului de secretar cercual din Morlaca și Sacuien devenit vacant prin dimisie, respective penzionare, publicăm concurs.

Reflectanții sunt invitați a-și înainta cererile împreună cu documentele prescrise în art. XX. din 1900 și certificatele de serviciu până inclusiv la 31 Decembre 1923 oficiului primpretorial din Huedin, cu atât mai vârtos, că cererile sosite după acest termen nu să ver lua în considerare.

Indescifrabil,
primpretor.

3199

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA“ ARAD

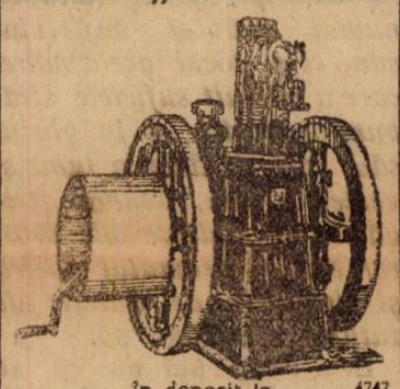

în deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piața Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.

„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Pungi, saci de hartie

Papetărie LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7.

Reclame este sufletul comertului

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Marți, 4 Decemvrie

Frații Karamazoff

Mare dramă rusească în 7 acte, după celebrul roman a lui Dostojevski. In roluri principale: F. Kortner, Emil Jannings, Berrhard Götzke, N. Thimming, Wérner Krauss. Creațiunile nemuritoare celor mai buni dintre artiștii de filme!

Cinema Urania

Marți, 4 Decemvrie

Umiliții și obijduiții

Măreață dramă rusească în 5 acte, după celebrul roman a lui Dostojevski. In rolul principal Lya Maria și Erich Kaiser Titz. Drama din crimele aristocației rusești Creațiunile admirabile acestor doi artiști celebri.

Cinema Apollo

Marți, 4 Decemvrie

Calvarul unei femei amorezate

Mișcătoare dramă familiară în 7 acte. In rolurile principale: Mac Murray, David Powel, Frank Loser, H. Herbert și Alma Tell. Aceasta dramă de construcție senzațională oglindește perfect realitățile vieței. Părți încântătoare din strâmtoarea Bosforului și din Constantinopol. Film pitoresc și interesant.

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

3026

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

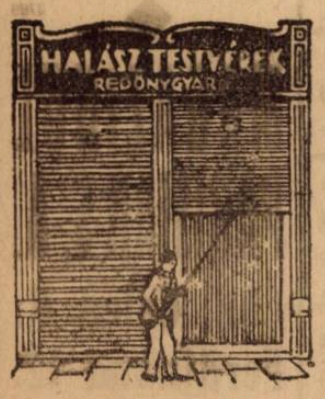

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii. in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 959 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 6 Decemvrie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Luptătorul Țărei

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Manifestația politică din Romanați

Cuvântările dlor Ion I. C. Brătianu și I. G. Duca

Duminecă a avut loc la Romănați o mare manifestație politică la care au luat parte d-nii I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și I. G. Duca, ministru de externe. Prin marele număr al țăranilor din județ și al orășenilor din Caracal și prin entuziasmul care a însuflețit-o, întrunirea aceasta constitue una din cele mai grandioase manifestații politice din câte au avut loc în ultimul timp. Mii de țărani de prin toate satele bogatului județ au venit să aducă domnului Brătianu prinosul iubirii și al credinței lor în puterile de realizare ale partidului liberal.

Din manifestația dela Romanați două constatări se desprind. In rândul dintâi că guvernul și partidul liberal se bucură de încrederea mulțimilor și în al doilea că în ciuda acțiunei de agitație a unora din partidele politice de opoziție și în ciuda violentei campanii dusă împotriva guvernului, opinia publică nu mai poate fi înșelată cu vorbe fiindcă ea știe să și îndrepte încrederea către aceia cari nu se cheltuesc în agitații sterpe ci realizează.

In adevăr manifestația aceasta s'a produs după doi ani de guvernare a partidului liberal. Ori în deobște un guvern se uzează foarte repede, nu numai prin aceia că nu poate să realizeze toate nădejdile cari s'au pus în el ci și prin acțiunea partidelor de opoziție. Dar activitatea atât de rodnică și atât de intensă realizată de actualul guvern în cei doi ani de guvernare, activitate pe care campania fără temeiu a partidelor de opoziție n'a putut-o acoperi, dă guvernului un prestigiu moral care îi asigură încrederea și sprijinul țării. Și aceasta s'a văzut cu prilejul manifestației dela Caracal, care în acelaș timp vine să ne facă dovada, că din ce în ce mai mult desmeticită și din ce în ce mai mult ostilă agitației, țărănimea — fiindcă manifestația dela Romanați a fost cu deosebire țărănească — a început pe un drum de cumințenie politică.

In discursul pe care l'a rostit la întrunirea din Caracal, d-l I. G. Duca a enumerat actele realizate de actualul guvern în cei doi ani de guvernare. Din opera înfăptuită până acum se desprinde grija cu care partidul liberal înțelege să soluționeze problemele legate de întărirea și de desvoltarea statului.

Pe această operă pozitivă se întemeiază el și din întelegerea aspirațiunilor obștești își trage încrederea în forțele sale de realizare.

Cultivând fapta și disprețuind agitația sterilă, partidul liberal și-a legat activitatea sa de întreaga istorie a ridicării României de azi.

Dar iubind tradiția legată de trecutul său, partidul liberal nu rămâne extaziat în fața lui, ci dimpotrivă găsește în pilda trecutului său un îndemn pentru realizările viitorului.

Dl Ion I. C. Brătianu a exprimat, în cuvântarea rostită la întrunirea din Caracal, această credință care face tăria partidului de sub conducerea dsale. Primul ministru a spus: *„Nu suntem din oamenii ce privesc înapoi și se înlemnesc în amintirea trecutului. Aspirațiunile noastre, voința noastră, însuflețirea noastră, se îndrumează spre viitor“*. Și a adăogat apoi rezumând programul partidului. „Ceiace a făcut secretul puterilor de realizare în trecut și ceiace dă siguranța de realizare de mâine *e devotamentul sincer pentru țară și tăria în convingerea că prin muncă cinstită și încordată se stabilesc situațiunile oamenilor și țărilor.“*

Iată din ce convingeri, din ce spirit și din ce tradiție isvorăsc puterile de realizare ale partidului liberal și iată de ce el nu se cheltuește în făgăduieli irealizabile, în agitație și într'o acțiune stearsă de înșelare a masselor, ci dimpotrivă își pune la contribuție pentru a creia sau pentru a îndrepta și pentru a întări ceiace două generații au înfăptuit.

Vrăjmaș hotărât al demagogiei dl Ioan I. C. Brătianu s'a rostit astfel: *„Noi nu vă spunem că am descoperit rețeta care prin minune va face să dispară relele. Noi nu cunoaștem decât un isvor de minune:* **credința în puterile neamului și în muncile sale.“**

Aceste cuvinte ale primului ministru cuprind în esență credința partidului liberal și prin ea el își îndeplinește rostul în viața națiunei.

Alegerile de la Orăștie

O scurtă informație a unuia dintre oficioasele partidului național ne vestește că „Comitetul Partidului Național Român din Orăștie a hotărât să nu ia parte la alegerea de senator ce va avea loc în circumscripția electorală a Orăștiei în zilele de 5 și 6 Decembrie, nevăzând asigurată libertatea manifestării voinței alegătorilor“.

Faptul nu este lipsit de importanță. Alegerile parțiale au funcțiunea de a verifica înclinațiunile politice ale masselor de alegători în cursul unei legislațiuni. In deobște, alegerile parțiale determină schimbările de guvern, indicând totodată și succesiunile. Ele sînt prin urmare, mici examene politice, cu influențe covârșitoare în reglementarea voinței masselor.

Doua aspecte ale Unirii

Inchinându-ne truda de toate zilele pentru a serbători ziua unirii Ardealului cu patria mumă, constatam cu adâncă părere de rău că până acum, această zi, îndelung așteptată, nu a răsunat destul de curat în sufletele noastre. Intinată de politicianismul „rezoluțiunilor“ tâlmăcite și răstâlmăcite la toate prilejurile, conștiința unirii își pierduse resonanța. De patru ori în patru ani, am serbătorit ziua de 1 Decemvrie fără suflet și fără entuziasm, pentrucă acolo unde volam să vedem sămânța supremei bucurii, am găsit necontenit amestecul distrugător al politicianismului.

Astfel, ziua unirii amenința să devină „a serbare oarecare“. Această zi de serbătoare a serbătorilor, degenera cu binevoitorul concurs al politicianismului speculant și uzurpator. Imensa jertfă a războiului liberator se limita nedrept la rezultatul câtorva vorbe seci și câtorva „amintiri“ de paradă. Sensul etic al actului de la Alba-Iulia așa cum îl pecetlua simțirea unanimă a poporului românesc din Ardeal și de aiurea, se despoia de îndoitul lui rol educativ și documentar, pentrucă nimeni nu s'a gândit să pună capăt pângăririi.

Serbătoarea unirii stătea la ușa istoriei naționale. Silințele noastre ale tuturor era să o aducem lc locul de cinste ce i se cuvinea, în fruntea tuturor serbătorilor, și acest an. La inițiativa bătrânei „Asociațiuni“, serbătoarea unirei a fost smulsă din mâinile profanatoare ale politicei și dată țării, dată factorilor de cultură capabili să o cinstească și s'o înalțe. Serbătorită în școli și serbătorită în biserici, ziua de 1 Decemvrie a avut altă înfățișare, mai pură, mai firească.

Inceputul făcut se dovedește a fi bun, și l-am dori cât mai riguros urmat. De pe amvonul istoriei naționale, serbătoarea aceasta este chemată să perpetueze generații de generații conștiința aceea măreață care la 1 Decemvrie 1918 decreta, fără sovăieli și fără „rezoluțiuni“ **Unirea.** *Tot ceeace a fost în afară de această conștiință trebuie să înceteze. In faptul unirii poporul românesc nu poate căuta nici scuze și nici rezerve pentru nemulțumirile mărunte ale câtorva, ci numai conștiința ei, iar această conștiință nu o pot păstra întreagă decât cărturarii și n'o pot înțelege deplin decât sufletele curate ale neamului, școlarii și poporul.*

A lor este deci serbătoarea. Inițiativa „Astrei“ din acest an înseamnă cea dintâi chemare pentru mobilizarea factorilor de conștiință națională, de cultură și de conștiință națională, de cultură și de real progres. In lături deci politicieni, „rezoluțiuni“, interpretări și „rezerve“!

D. I. C.

Cuvinte înălțătoare

Discursurile dlor miniștri I. G. Duca și G. Tătărăscu

Triumful principiului de naționalitate — Misiunea culturală a neamului nostru — Omagiul adus soldatului român

Comemorarea zilei de 1 Decembrie a dat prilej la doi distinși reprezentanți ai guvernului, dnii I. G. Duca și G. Tătărăscu, să arate opiniei publice, primul la Sibiu, al doilea la Târgu-Mureș, cărui fapt se datorește unirea națională, care e adevărata menire a românismului și ce datorim noi jertfei neperitoare a soldatului român.

Punând în legătură învățăturile trecutului și visurile viitorului, Dl. I. G. Duca a stabilit că cele mai mari acte din viața politică a neamului nostru au fost săvârșite în virtutea principiului de naționalitate.

Triumful acestui principiu ne-a asigurat atât unirea de la 1859 cât și cea de mai târziu, din 1918.

Cât de puternic a fost acest principiu la izbucnirea războiului mondial, se poate constata din faptul cu singurele state ne constituite pe temeiul lui atunci, n'au putut rezista frământărilor ce au zbuciumat Europa și au sucombat, lăsând teren liber dezvoltărei statelor naționale.

In micul regat, toți românii își dădeau seamă că operei de unire a principatelor, trebuie să-i urmeze într'un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, opera de întregire a neamului. Sub diferitele ei aspecte, politica micului regat n'a avut altă țintă decât aceasta.

Cât privește taina păstrării noastre ca neam între cele patru ziduri ale Ardealului, ea se explică prin menținerea unei conștiințe naționale pururea trează și pregătirei sufletelor românești pentru marea unire.

Recunoscând acest merit al fruntașilor ardeleni, dl ministru I. G. Duca a adus un frumos exemplu tuturor înfierbântaților regionaliști că marile acte de afirmare în viața unui neam, trebuiesc puse deasupra oricăror preocupări politice de partid, care umbresc măreția lor.

Arătând cât de neclintită a stat unitatea noastră națională cu toată soarta vitregă prin care a trecut neamul românesc, răzlețit o mie de ani, dl I. G. Duca a inzistat și asupra rolului pe care-l are generația actuală pentru consolidarea ei.

Două sunt căile: politică și culturală.

„Ne vom consolida cu cea mai largă toleranță pentru celelalte neamuri care locuesc împreună cu noi. Nu avem nevoie să românizăm pe nimeni, fiindcă suntem destul de numeroși“ — a spus domnul ministru I. G. Duca.

Indrumarea nouă pe care o așteaptă neamul nostru, adevărata lui misiune, e de ordin cultural și această cale întrece cu mult importanța acelei politice.

De la desvoltarea resurselor sufletești, care și până acum au dat neamului roade din cele mai strălucite, de la răspândirea culturei în cele mai tăinuite colțuri ale României întregite, așteptăm înainte de toate afirmarea puterei românești. Dacă direcția politică poate fi conziderată ca o mișcare de suprafață menită să închege elementul românesc, cea culturală e cu mult mai însemnată, rolul ei fiind să-l desțelinească în adâncime.

— In omagiul adus soldatului român, cu ocazia desvelirei statuei lui la Târgu-Mureș, domnul G. Tătărăscu, subsecretar al minorităților a pus accente din cele mai calde, insistând asupra sacrificiului țără de preget de care el a dat dovadă, când a fost pus să și dea sângele pentru liberarea și mărirea neamului.

Ori cât de mari au fost jertfele, soldatul român a făcut să răsune într'o lume întreagă strigătul său de nădejde și să curme durerea atâtor martiri ai neamului.

Dar nu numai ca soldat al neamului trebuie privit soldatul nostru, ci ca soldat al umanității, căci locul său a fost alături de toți aceia cari au pornit războiul pentru desrobirea lumei și sfărâmarea hotarelor nedrepte, oriunde ele au existat.

In virtutea acestui dublu rol *„el a venit în Ardeal nu ca să smulgă drepturile și libertățile altora, ci ca să restitue drepturile și libertățile răpite de veacuri, să repare nedreptatea lăsată moștenire vremurilor noastre de hotărârea vitregă a datorlei“* — a accentuat dl Tătărăscu.

Cunoscând ce a însemnat pentru noi această nedreptate timp așa de îndelungat, noi biruitorii nu voim să ne răzbunăm, ci căutăm buna înțelegere, întinzând o mână frățească tuturor acelora cari înțeleg să lucreze la întărirea și înflorirea țărei.

Această muncă comună desigur că e cea mai bună răsplată, cel mai respectuos omagiu, care s'ar putea aduce eroilor cari și-au vărsat sângele pentru realizarea idealului național.

Fie ca, cele rostite de dnii miniștri I. G. Duca și G. Tătărăscu cu ocazia comemorărei zilei de 1 Decemvrie, să pătrundă adânc sufletele tuturor locuitorilor acestei țări.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Str. Regina Maria No 2.

Festivitățile DE LA CAREII-MARI

Inaugurarea noului liceu românesc și a școalei secundare de fete. Atitudinea profesorilor iredentiști

In ziua de 28 Noemvrie, odată cu aniversarea morții părintelui V. Lucaciu, a avut loc inaugurarea noului liceu românesc din Careii Mari.

Liceul s'a deschis cu 5 clase românești, în locul liceului destiințat al călugărilor unguri piariști.

Elevii fostului liceu unguresc au fost primiți cu toții în liceul românesc, la care s'a deschis pentru dânșii, o secție ungurească.

Dl inspector general al învățământului secundar din Ardeal, dr Pteancu, organizatorul acestei școli de o atât de mare importanță aici, la granița cea mai înstreinată a Ardealului, a reușii să dobândească pentru școală câteva elemente didactice de mâna întâia printre cari și dl *Ioan Cheri*, fost profesor la liceul românesc din Brad, și actualmente director al liceului din Carei.

Dintre profesorii fostului liceu unguresc, *nici unul nu a voit să intre în serviciul statului românesc*, deși li s'a făcut propunerea.

Ei au declarat că se expatriază în Ungaria, căci nu vreau să aibă nimic de-a face cu Românii.

Atitutudinea lor este semnificativă și după aceasta ne putem lesne închipui, câtă ură au sădit în sufletele școlarilor maghiari față de Statul și poporul românesc.

La înaugurare, s'a ținut întâiu, un parastas, în biserica română pentru părintele Vasile Lucaciu. Apoi, dl ispector general, *Alex. Pteancu*, reprezentând ministerul instrucției publice, a inaugurat liceul, botezându-l **„Liceul Vasile Lucaciu"**, întrucât Lucaciu a fost un fiu al Sătmarului.

După festivitatea înaugurărei liceului s'a înaugurat Școala secundară de fete, în localul ei cel nou.

*

Aceste două institute — liceul și școala de fete — vor răspândi lumina și căldura adevăratului patriotism în aceste ținuturi cuprinse până și acum chiar de greaua ceață a streinismului.

Coresp.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Doamnele din societatea de elita
poartă excluziv numai
incălțăminte cu marca:
»Chaussures Echo«
Lloyd 1110 1392

BENZINA USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

INFORMATII

Dela Sindicatul Pressei române. Toți ziariștii, cari fac parte din Sindicatul Pressei Române din Ardeal, având dreptul la permis pe CFR., — fie pentru preschimbat permise vechi, fie pentru cereri noui — sunt invitați să-și trimită cererile, Sindicatului, însoțite de fotografii, cel mai târziu până la 15 Decemvrie.

— **Sosirea Agathei Bârsescu la Cluj.** *Marea noastră tragediană, dna Agatha Bârsescu, va sosi în orașul nostru mâine Joi, orele 11 cu acceleratul de București. Toate autoritățile precum și toate societățile culturele din Cluj pregătesc ilustrei artiste o frumoasă primire.*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Serată dansantă.** Uniunea muncitorilor gratici din Cluj aranjează, din prilejul împlinirei unui an de existență a Corului „Gutenberg", Sâmbătă, la 8 Decemvrie 1923, oarele 8 seara o serată dansantă. La această serată își dă concursul și corul „Gutenberg".

— **Bancnote false la Lugoj.** Printe banii aflați în casa de bilete din gara Lugoj, s'au descoperit 40 de bucăți hârtie de monedă de doi lei, foarte reușit falsificate. Poliția cercetează.

Se crede că falsificatorul ar fi un oare care Ion Grecu, fost de alte două ori condamnat pentru falsificare de bani. De altmintrelea, pe pe piața Banatului sunt răspândite foarte multe monede false.

— **Inființarea unei camere de comerț la Deva.** Ministerul de industrie și comerț a înființat pe ziua de 1 Ianuarie 1924, o Cameră de comerț și industrie pentru județele Hunedoara și Alba de Jos, cu reședința în orașul Deva.

Numărul membrilor cari vor forma această Cameră de comerț și de industrie se fixează la 32 membri interni, cari vor compune secția comercială și secția industrială.

Numărul membrilor externi va fi egal cu acela al membriior interni.

— **Dobânzi pentru impozitele întârziate.** Ministerul de finanțe aduce la cunoștința tuturor contribuabililor că în conformitate cu art. 116 din legea contribuțiunilor directe, cu începere dela 1 Ianuarie 1924, contribuțiunile înscrise în roluri și rămase neachitate la acea dată, se vor încasa cu dobânda de 9 la sută pe an. Dobânda va fi calculată lunar în lei întregi conform tabelei anexate la instrucțiunile publicate pentru aplicarea legei, și se percepe prin aceiași chitanță odată cu impozitul, însă socotită deosebit. Această dispoziție, privește nu numai contribuțiunile anului 1923 dar și cele care erau în vigoare înainte de 1 Aprilie 1923, și cari conform art. 127 din lege, se vor îngloba în nouile roluri dela 1 Ianuarie 1924.

— **Logodnă.** *Aflăm cu plăcere logodna distinsului nostru confrate, d-l Al. A. Hodoș, redactorul revistei „Țara Noastră", cu d-șoara Silvia Jipescu, artistă a Teatrului Național din Cluj.*

Felicitările noastre tinerilor logodiți.

— **Serbare studențească.** „Societatea Studenților bucovineni" aranjează Marți în 18 Decemvrie în sala renovată a „Redutei" o frumoasă serată: „Seara Sf. Nicolae". Programul seratei se va publica în curând.

— **Moartea episcopului Széchenyi.** Episcopul ungur al Oradiei, contele Széchenyi Miklos, a murit la Budapesta și a fost înmormântat eri. După știrile din Budapesta, cea mai frumoasă dintre coroane a fost cea a legației românești. S'a oficiat un serviciu divin și la Oradea-Mare, luând parte în fruntea autorităților, d-l prefect Hodor și d-l primar Bucico. In catedrala maghiară s'a ridicat un catafalc, împodobit cu coroana și cârja episcopească.

— **Noui prețuri maximale.** Consiliului orășănesc din Cluj a fixat prețul făinei albe la lei 10.50; a făinei de pâine la 6 lei, a făinei de fiert la 9.50, slănina la 46—50; carnea de vită lei 12—14; de viței lei 26; untura lei 68; laptele de vacă, litrul la lei 6; de bivoliță lei 8 și oul la lei 1·50.

— **Nouă premieră românească la Teatrul Maghiar.** Direcțiunea teatrului maghiar din Cluj a hotărât, ca în onoarea congresiștilor sindicatului presei ce se va ține la Cluj, să se joace o nouă piesă românească.

Piesa aleasă de d-l Janovics este „Ce știe satul" de d-l Vasilescu Valjeanu, directorul general al teatrelor din România. Traducătorul piesei e, și de astă dată, talentatul scriitor ungur d-l Kadar Imrel

— **Conferința dlui Dr. Eisler Matyas.** Rabinul Clujului, dl Eisler Matyas, a ținut ieri o conferință despre „Literatura evreiască", în fața unui numeros public.

— **Plecarea Generalului Olteanu din Oradea-Mare.** Luni după amiază, generalul Marcel Olteanu, impreună cu familia, a părăsit definiv garnizona Oradea-Mare, plecând la Brașov, unde a fost însărcinat cu comanda corpului 5 de artelerie.

Se știe că generalul Olteanu a fost un prețios colaborator al generalului Traian Moșoiu, după o cărui plecare a și rămas comandantul zonei timp de aproape trei ani.

Prin felul său de a se purta, generalului Olteanu nu i-a, fost greu să-și câștige sincere simpatii atât în lumea civilă cât și în cea militară.

— **Universitare.** Sâmbătă 1 Decemvrie au fost promovați doctori în medicină, dela Universitatea din Cluj, domnii: Crișan Cornel și Seleș Augustin. Domnul Cornel Crișan în care se pun mari speranțe, a și fost numit șef de lucrări la Institutul de Istologie de la Facultatea de Medicină din Cluj institut condus de dl profesor doctor Gălășescu.

— **Vizita Dlui Primministru I. I. C. Brătianu la Cluj.** *Dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului, a fost înștințat, că peste câteva zile, va sosi în localitate Dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, cu dorința de a cerceta județul și de a se interesa personal de nevoile lui. Probabil că Dl Primministru va fi însoțit în această călătorie și de Dl G. Tătărăscu, sub-secretarul minorităților.*

— **Dela biroul populației.** Cu începere de la 1 Ianuarie 1924, biroul populației de pe lângă prefectura poliției locale, va distribui tuturor locuitorilor înscriși bilete de identitate după noul model, cu fotografia.

— **Noul director poliției.** Dl Bratu Grama directorul prefecturei poliției Sibiu, a fost transferat în același grad la prefectura poliției locale.

In cel mai scurt timp, Dsă urmează a-și lua postul în primire.

— **Furturi.** Eri noapte s'a furat din locuința dlui Rudolf Auslender din str. Regală No. 28 suma de 39.5 0 lei. Poliția face cercetări.

S'a mai furat locuitorului Nicolae Iacob domniciliat în Calea Felacului No. 32, haine și obiecte casnice în valoare de mai multe zeci mii lei. Ca autor al acestui furt, e bănuit un vechiu cunoscut lui Nicolae Iacob, care din noaptea furtului a dispărut fără urmă.

— **Moarte subită.** Eri dimineață a încetat din viață în arestul poliției individul Naghi Gheorghe în etate de 70 ani.

Numitul cu o oră înainte de a sucomba fusese ridicat de către sergentul din parc, unde dormea pe o bancă.

— **Instiințare.** Un client al meu dorește să cumpere atelierul mecanic propr. Alexandru Lőrincz instalațiunea complectă cu mașini și automobilele din această cauză provoc pe creditori acestei firme că orice pretențiunea ți-ar avea să anunțe dela apariția acestei publicație în termen de 5 zile în scris cu datele necesare la adresa subscrisă sau 10 luna c. până la ora 6 p. m. la Hotelul New-York personal în caz contrariu nu să ia nici o pretențiunea în considerație. Dr Attila Csongrádi advocat, Oradea-Mare, str. Patak Nr. 1.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
2906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode.
Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

„Suferintele maghiare"

De vorbă cu Dl Alex. Pteancu, inspectorul general al învățământului din Ardeal
Un răspuns dlui Sandor Iozsef

I.

Discursul îndrăzneț al dlui deputat Sándor József mai preocupă încă opinia publică și presa maghiară. Aproape zilnic, ziarele maghiare descoperă noui frumusețî acestui discurs, găsesc noui nuanțe pentru noui elogii, susținând, că dl Sándor ar fi „dat gata" întregul parlament român! . . .

Referitor la școlele ungurești din Ardeal, a căror presupusă „oprimare" este veșnicul cal de bătae al deputatului maghiar, — am ținut să avem părerea dlui inspector general Pteancu, un bun cunoscător al chestiunei.

Iată ce ne-a spus dsa.

„2½ milioane de Unguri!"

„Se poate constata cu ușurință, că discursul dlui Sándor cuprinde o mulțime de inexactități, iar din premise false și inexistențe, nu poate nimeni ajunge la concluzii reale, ci numai de acelea, de cari a tras dl Sándor, că . . . și împăratul Traian a fost ungur și anume, originar din cetatea Troia. Să analizăm, ce spune:

In primul rând, domnul deputat Sándor, formulează revendicări pentru cele „două milioane și jumătate de unguri" din România. E trist, dar și revoltător, că un om politic ungur, se pretează la întrebuințarea unor date statistice imaginare. Statistica stabilită în baza datelor adunate în 1920 prin funcționarii de atunci, în cea mai mare parte Unguri, stabilește pentru Unguri, Săcui și toți renegații diferitelor neamuri — 1,305 748 de suflete.

Trebue deci o mare doză de șovinism și de inconștiență ca să mărești această cifră până la 2 milioane și acest neadevăr să'l clasezi în cadrul unei vorbiri în parlamentul țării. Această metodă, desigur, face parte din același arsenal de luptă, de unde și-a luat domnul Sándor și tovarășii săi de principii toate armele, cu care înțeleg să facă propagandă în țară și streinătate contra „Statului român".

„Suferințele" maghiarimei

Dl Sándor József a vorbita în numele „suferenților" celor 2½ milioane de Unguri din România. Ce sens avea cuvântul „suferință" pe vremea erei ungurești și ce alt sens are azi! Atunci, „suferința" însemna pentru Români să stea în temnițele Vațului, Seghedinului, Sătmarului. A „suferi", mai însemna pentru cele 4 milioane de Români a nu avea nici măcar posibilitatea de a ne ridica școlile de cari aveau nevoe; „suferință" era a nu avea decât 4 licee și 2 gimnazii! Or, nu era o adevărată suferință pentru neamul românesc din Ardeal, de a nu dispune de cât de numai 3 școli civile pentru educarea fetelor?

Cuvântul „suferință", în gura dlui Sándor, are azi cu totul alt rost, pierzându și adevăratul înțeles, prin tratamentul uman al Statului român față de toate minoritățile. Cuvântul „suferință" are azi, înțelesul unui mijloc de propagandă contra Statului român.

Căci nu putem zice că față de situația noastră din trecut, situația de azi a Maghiarimei ar fi înferioară. Industria și comerțul, mare și mic, sunt în Ardeal în mâna Ungurilor, Evreilor și Germanilor. Românul are un rol subordonat, de simplu consumator. El e cel exploatat, un minoritarii.

In ce privește cultele, Ungurii posed clădiri și biserici pompoase, cu mult mai multe, decât ar cere-o proporția lor numerică.

— Slujba românească se retrage și acum, sub stăpânirea românească, la mahalale și pe dealuri, în biserici tot atât de modeste, ca și pe vremea stăpânirei ungurilor. Ungaria proteja și subvenționa numai instituțiunile ungurești; statul român, întronând dreptatea, a înțeles să trateze pe toți la fel, chiar dacă menținerea situației moștenite a însemnat o nedreptate pentru români.

In ce privește școlile, situația Ungurilor, deasemenea nu e inferioară Românilor. Față de 781, școli confesionale ungurești, moștenite de pe vremea erei maghiare, — Ungurii au mai înființat 300 școli ungurești, așa, că azi au 1069 de școli, iar în afară de acestea, însuși Statul român mai susține din budgetul său încă 600 școli primare ungurești. In ce privește școlile civile, cei nedreptățiți sunt și acum toți Românii, cari au numai 44 școli civile, pe când minoritatea maghiară are 86 de astfel de școli, dintre cari 22 sunt susținute exclusiv din budgetul Statului român. Liceele, deasemenea sunt distribuite pe nedrept, întrucât 4 milioane de Români cu 40 licee românești, iar 1,300.000 de Unguri au deasemenea 40 de licee, cu toate că amăsurat numărului locuitorilor și părerii conducătorilor bisericilor ungurești, ar fi destule pentru fiecare sută de mii de locuitori unguri câte un liceu.

Școli comerciale minoritatea maghiară are de-asemenea mai multe decât noi. dispunând de 15 școli (dintre cari 5 susținute din bugetul statului), — față de 10 școli comerciale române.

Intrebăm acum: — unde e nedreptatea? — Cari sunt „suferințele"?

Dacă încă mai este nedreptate, aceasta nu se referă oare chiar la Românii, cari și acum, sub stăpânirea românească, continuă a fi lăsați în inferioritate față de minoritatea maghiara?"

Limba de predare maghiară în școlile ungurești

„Dl Sandor, cere, textual, următoarele: „Să ne recunoască românii pentru populația maghiară dreptul de a avea ca limbă de predare în școlile noastre, limba maghiară, iar întreg învățământului să i-se păstreze spiritul maghiar".

Prima parte a cererii o admitem.

Limba de predare în toate școlile confesionale maghiare, de toate categoriile, este cea maghiară.

Tot ceia ce s'a făcut pentru limba română, este, că s'a cerut în baza tratatului de pace din Paris, (art. 10) ca limba română să se predea ca studiu de învățământ, în școlile lor, într'un număr limitat de ore. — Atâta tot... Limba română, ca limbă oficială a statului îndrăznește să-și ceară și ea drepturile sale incontestabile și stabilite în tratatele internaționale. Incolo, li s'a acordat perfectă libertate minorităților în întrebuințarea limbei lor. Dar această libertate esce-

siva, rău tălmăcită, își dă roadele sale, chiar prin felul insolent de a se rosti în contra statului, unii politiciani și gazetari unguri. Acest fel de propagandă arată, că și libertatea trebuie să-și aibă hotarele ei. — Constatăm și afirmăm cu hotărâre, voind să se știe din partea tuturor, că e absolut falsă afirmația dlui Sandor și a celorlalți câțiva politiciani și ziariști, cari duc lupte contra statului, că ministerul și statul ar fi impus în școlile minoritare, confesionale ca limbă de predare, limba română.

Incă odată, aceasta e o minciună; în acele școli să predă ungurește și numai limba, istoria și geografia României trebuie să fie predate în românești? De ce? — Chiar pentrucă predate aceste materii ungurește, s'a ajuns la situția imposibilă de a fi batjocurite atât istoria cât și geografia țării. In geografia tratată în ungurește, s'a constatat că cuvântul „patria noastră" a fost șters în tot locul din cărți ca nu cumva tinerele odrasle maghiare să se obișnuiască a considera România ca patria a lor.

S'au aflat manuale, în cari se spunea, că „Dunărea la Orșova părăsește patria noastră" și s'au aflat școli. în cari poporul român era numit în batjocură și în mod consecvent — „valah", iar evenimentele istoriei erau grupate, pentru a se atăta că istoria României este un șir întreg de nelegiuiri și imoralități!

Pe semne acesta este „spiritul maghiar" pe care vrea să-l păstreze domnul Sándor în școlile ungurești.

Statul român însă nu poate să admită ca în școli să se propage altceva decât cultură și știință pură și nici într'un caz să se facă în școlile confesionale ungurești — conform dorinții dlui Sándor — cuuoscuta propagandă ungurească."

Moartea Generalului Silviu de Herbay

La București a încetat din viață Generalul Silviu de Herbay, fost senator și președinte al Federației sportive din Ardeal și Banat. Defunctul, fost ofițer în armata austro-ungară, de îndată ce s'a înfăptuit unirea, a intrat fără nici o șovăire în rândurile armatei noastre, participând cu mult entuziasm, ca inițiator și colaborator la opera de înfiripare și întărire a vieței românești în Ardealul de abia desrobit. Un rol, nu lipsit de importanță, a avut în organizarea gărzilor naționale.

Sub guvernul Averescu a fost ales senator. In vremea din urmă, defunctul se dedicase cu foarte multă pasiune propagandei pentru educația fizică. Chiar în vara aceasta, ca președintele al Federației sportive din Ardeal și Banat, generalul Herbay a făcut un lung turneu de propagandă prin Ardeal și Basarabia, ținând inimoase conferințe asupra educației fizice.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

„TURUL"

Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă și de bărbați
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu becaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetițe și băeți
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310 — in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shiffon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa.	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

+ Ion Popescu

S'a dus dintre noi, unul din cei mai bătrâni purtători ai condeiului şi totodată unul din cei mai preţioşi cunoscători ai rostului, pe care trebuie să-l aibă în cultivarea opiniei publice, scrisul cotidian.

Ieşit din şcoala cea veche a gazetarilor, prea puţini din nenorocire astăzi cari luptau pentru o ideie, pentru ideia de dreptate; cari puneau mai presus apărarea intereselor obşteşti ale publicului, decât intrigile politice, Ion Popescu, a stat alături de cele mai de seamă figuri ale ziaristicei noastre.

Cu Costache Rosetti la „Românul", având apoi de tovarăş pe Eminescu la „Timpul", cu George Panu la „Epoca", cu Caragiale, alături de Ciurcu şi Gr Ventura şi în timpul din urmă la „Universul", căruia i-a închinat peste 20 de ani de muncă, Ion Popescu a rămas totdeauna acelaşi conştiincios ziarist, preferând munca cinstită şi obscură, dar plină de roade, în locul manifestărilor de efect, prin care cei mai mulţi de astăzi dau asalt notorietăţii.

Evitând cu scrupulozitate, orice amestec în luptele politice şi de partid, neavând alt gând decât de a învăţa şi a îndrepta. Ion Popescu a fost dintre acei cari au pus în slujba presei numai suflet şi adevăr, ignorând cu totul orice interes material.

Datorită acestei firi excepţionale, scrisul lui a fost un adevărat apostolat al ideei şi n'am putea să-i revelăm mai bine roadele, decât amintind că lui i se datoreşte popularitatea şi prestigiul de care s'a bucurat pe vremuri „Universul".

Păstrându-şi totdeauna anonimatul, numai puţini cei iniţiaţi au ştiut de dânsul, de meritele lui, de contribuţia lui statornică şi fără zgomat pe terenul presei.

Totuşi acei cari au stat alături de el şi-au dat seama de ceia ce a însemnat scrisul său cumpănit şi drept, ce cuprindea sufletul său blând şi plin de avânt cât de mult preţuia la acest profesionist al presei, modestia în toate acţiunile lui.

Şi-a sfârşit viaţa cinstită chinuit de boală şi în sărăcie, tocmai fiindcă a avut aceste calităţi.

Cuvintele duioase spuse la mormântul lui, jalea întregei prese româneşti arată însă că el lasă întipărită în sufletele tuturor colegilor săi o icoană, care niciodată nu se va putea şterge.

Deschiderea magazinului „PERRY"

Cuvântarea părintului dr Elie Dăianu

Luni după prânz, la orele 5, a avut loc solemnitatea deschiderei marelui magazin de automobile „Perry" din strada Regina Maria 2.

Această firmă, care în mai puţin de doi ani a ajuns să fie cunoscută în întreg Ardealul, are reprezentanţa pentru Ardeal al marei fabrici de automobile din America — „Ford".

Deschiderea s'a făcut cu un deosebit fast. Printre cele peste 150 de persoane cari au luat parte remarcăm pe dnii: Oct. Utalea, primarul oraşului, Gheţie, subprefectul judeţului, părintele Elie Dăianu, A. Moga, consilier, Crainic, consilier, Osvadă, Pordea, judecător, Veres, consilier, Jilescu, Evian, director de bancă, V. Pop, director de bancă, maior Strat, maior Aramă, Pop deputat, Carol A. Iahoda, un număr foarte mare de comercianţi români şi unguri, moşieri etc.

Solemnitatea a început cu o slujbă religioasă oficiată de părintele protopop Dăianu, secundat de doi preoţi. După terminarea slujbei religioase, dna şi dl Perry au servit oaspeţilor un bogat bufet.

Protopopul dr Dăianu a rostit la masă o frumoasă cuvântare, arătând puterea de muncă şi marile merite technice şi comerciale ale dlui Perry, proprietarul firmei, terminând prin spiritualul fie de cuvinte: „Firma „Perry" nu va peri."

A mai vorbit dl Pop, din partea marilor industriaşi aducând laude dlui Perry pentru munca şi sacrificiile ce le-a făcut pentru înflorirea comerţului român. Petrecerea a durat până la 11 noaptea.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Joi, 6 Decemvrie

Fraţii Karamazoff

Mare dramă rusească în 7 acte, după celebrul roman a lui Dostojevski. In roluri principale: F. Kortner, Emil Jannings, Berrhard Götzke, N. Thimming, Wérner Krauss. Creaţiunile nemuritoare celor mai buni dintre artiştii de filme!

Cinema Urania

Joi, 6 Decemvrie

Umiliţii şi obijduiţii

Măreaţă dramă rusească în 5 acte, după celebrul roman a lui Dostojevski. In rolul principal Lya Maria şi Erich Katser Titz. Drama din crimele aristocraţiei ruseşti Creaţiunile admirabile acestor doi artişti celebri.

Cinema Apollo

Joi, 6 Decemvrie

Roata de foc

Grandioasă dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Aventuriile unei fete multimilionare. Atracţie înspăimântătoare de circ. Film senzaţional!

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cei mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

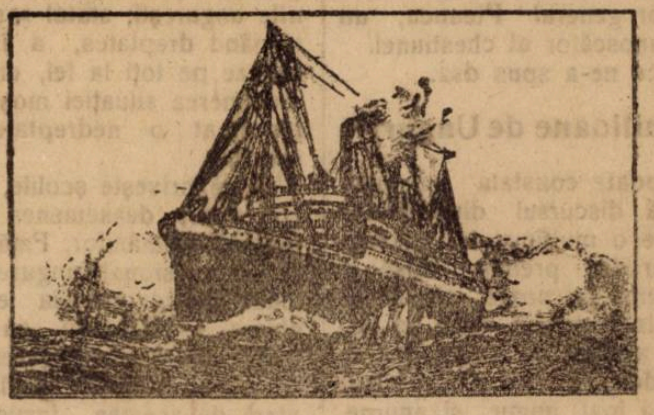

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** şi **6** persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Pungi, saci de hartie
Papetărie LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-1.

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ciorapi p. vânat. Ghete p. tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piaţa Unirii 24. CLUJ. **Piaţa Unirii 24.**

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo Preţuri de model: Lloyd 1256.
Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus
Singurul deposit de pălării „Habig"!!
Ghete de drum şi de casa! Rocuri de casă şi pyjame!

Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai fină. Ocipagiuri de bal.

Mănuşi p. rodli. Specialităţi de aţă, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 960 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 8 Decemvrie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE [illegible] UNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Un nou aspect al regionalismului

Ce înțelege partidul național prin „solidaritatea Ardealului"?

Confratele „Patria" publică, în nnmărul său de aseară, un articol plin de acuzațiuni la adresa dlui Octavian Goga. Nu e locul să ne ocupăm de aceste acuzațiuni și nici nu credem că se cuvine să o facem până nu vom asculta și cuvântul dlui Goga. E însă acolo o vorbă pe care nu pentru întâia oară o auzim rostită de către oamenii și ziarele partidului național: d. Ooga este acuzat că *„a spart solidaritatea Ardealului"*.

Ce vor să înțeleagă oamenii partidului național prin *„solidaritatea Ardealului"*, prin *„faimoasa noastră solidaritate"?* Solidaritatea presupune prezența unui vrăjmaș comun, împotriva cărui colectivitatea amenințată este constrânsă să lupte cu forțe unite. „Solidaritate" împotriva cui vrea partidul național, în numele Ardealului? Solidaritate împotriva vechiului regat? Solidaritate împotriva tuturor partidelor din vechiul regat, sau solidarite împotriva numai o unui partid politic?

Iată o sumă de întrebări pe cari li-am dori lămurite, cu atât mai mult cu cât acuzația adusă dlui Goga se sprijină pe fapte săvârșite de la unire încoace. Inainte de unire solidaritatea Ardealului își avea un înțeles. Ardealul românesc trebuia să opună presiunei străine și vrăjmașe pavăza unei impenetrabile solidarități. Această solidaritate constituia singura noastră garanție de resistență, și oricine căuta să se eschiveze de la obligațiunile ei, era în adevăr un trădător, pentrucă lăsa în scutul rezistenței noastre naționale un gol pe unde putea să pătrundă oricând săgeata otrăvită a dușmanului.

După unire însă, obiectivul rezistenței noastre naționale credem că era atins, și prin însăși acest fapt, lozinca solidarității Ardealului românesc trecea în patrimoniul istoriei naționale.

Nu tot așa cred și oamenii partidului național, cari au înțeles că, în cadrele unitare ale statului român întregit, Ardealul poate să rămână aparte, cu o solidaritate deosebită de trupul întregei noastre solidarități naționale. Vechiul regat era și continuă a fi pentru partidul național un dușman. așa precum un dușman era regatul de altădată al Ungariei. Cu aceiași ochi de dușmănie sînt privite și partidele politice de acolo. Din manifestările politice de până acum ale partidului național, această funestă mentalitate se putea ghici; din acuzația formulată categoric împotriva dlui Goga, ea capătă contur, se precizează.

Partidul național ar fi dorit continuarea rezistenței și după unire. Lacom a păstra în exploatare politică exclusivă Ardealul, partidul național ar fi vrut ca nimeni să nu cugete decât prin capul dlui Sever Dan și nimeni să nu simtă decât cu inima dlui Vaida sau popa Man. Invocând *„faimoasa noastră solidaritate"*, oamenii aceștia nu-și dau seama că aruncă Ardealului o necuviință, pe care Ardealul nu o merită. Noi nu credem Ardealul așa de redus sufletește. Descătușat de obligațiunile sacre ale rezistenței naționale, facultățile sale sufletești au dreptul și libertatea să se manifeste în toată varietatea de simțire și cugetare a geniului lui.

Dacă acest fenomen nu s'ar fi produs, dacă Ardealul ar fi rămas după unire rob gândirii dlui Romul Boilă și simțirii dobreștilor partidului național, el trebuia provocat, pentru că în el se oglindește puterea de civilizație și progres a unui popor.

Din fericire, dorința de heghemonie politică a partidului național, cu toată utilizarea perfidă a armelor din arsenalul trecutului, nu de el făurit, n'a putut împiedeca acest lucru. Acuzația adusă dlui Octavian Goga e o suficientă dovadă, și dacă, în adevăr, d-sa *„a spart solidaritatea" Ardealului*, așa cum o voia partidul național: vrăjmașă solidarității naționale, meritele sale sunt vrednice de toată recunoștința sufletului românesc conștientă de rolul și importanța unirei.

D. I. C.

Prăbușira Comunismului în Germania

Berlin. — Dnul Zinovieff recunoaște într'un articol publicat în „Pravda" din Moscova că partidul comunist din Germania a suferit o înfrângere sdrobitoare pentru că comitetul internaționalei III-a a ales rău momentul pentru ofensiva comuuniștilor germani.

Bulgaria

vrea să introducă serviciul militar obligatoriu

Sofia, 4 (Rador). — In cercurile politice bulgare se afirmă că ministrul de externe proectează o intervenție pe lângă puterile aliate pentru a permite reîntroducerea serviciului militar obligatoriu în Bulgaria, pe motiv că armata bulgară nu este destul de puternică pentru menținerea ordinei în țară.

Agatha Barsescu

Iată un nume care n'are nevoie de nici un fel de recomandare, știndcă, dretutindeni cunoscut, în țară cași peste hotare, el a îmbogățit cu încă o strălucire arta. Rândurile pe cari le însemnăm aci nu vor să fie decât un omagiu de respect și de admirațiuni pentru un talent care a cucerit prin puterea, prin grația și prin vraja lui o faimă mondială.

Plecată din țară demult, Agatha Bârsescu a cules cele dintâi succese pe scena teatrului din Viena pentruca apoi să cucerească prin marele-i talent publicul din toate țările pe unde a trecut.

Nimic n'a lipsit acestui talent: o voce sonoră, caldă, impresionantă; o maiestate impunătoare în linii și în mișcări; o amploare neobișnuită în gestiuni, iar mai presus de toate aceste însușiri darul divin de a mișca, de a răscoli până în adâncuri sufletele.

Jocul Agathei Bârsescu nu se cheltuește în amănunte, nu se dăruește încetul cu încetul. Dela început el își ia elanul spre culmi de artă pe care le trece cu siguranța și cu înlesnirea talentului care nu cunoaște imposibilul. O atitudine a ei te fintuește de emoțiune, un cuvânt al ei te mișcă, te înlănțue, te răscolește.

Tragediană în toată accepțiunea cuvântului, Agatha Bârsescn și-a legat numele de creațiuni artistice cari rămân nepieritoare, în „Sapho", în „Madeea", în „Hero și Leandru", în „Magda", în „Messalina", în „Maria Stuart", Agatha Bârsescu a realizat interpretări de mare artă.

Critica și opinia publică de pretutindeni au consacrat-o ca una din cele mai mari tragediane ale timpului. Inconjurată de aureola unei faime mondiale, Agatha Bârsescu n'a uitat niciodată că este româncă. Din când în când ea se răpea din mijlocul străinătății care a știut s'o prețuiască și s'o răsplătească cu admirație mai mult decât noi, pentru a veni în țară să-i dăruiască arta și talentul ei.

Inapoiată de curând din America, Agatha Bârsescu nu și a cruțat osteneala și dornică să ne împărtășească fiorii emoțiilor de artă, a întreprins un turneu în toate colțurile României.

Mândri de marele ei talent, înțelegând cât de mult se răsfrânge asupra națiunei din lumina aureolei sale de artistă a o datorie pentru noi să-i mărturisim cu prilejul venirii la Cluj admirațiunea, iubirea și recunoștința noastră.

„UNGARIA rămâne aliata Germaniei"

— Politica Ungariei văzută de o revistă franceză —

Sub acest titlu „Revue blene" publică într'un număr recent un interesant articol, privitor la pregătirea clandestină a Ungariei de acord cu Germania, pentru un viitor război, călcând tratatul de la Trianon chiar în prezența comisiunei interaliate. Reproducem mai jos părțile esențiale ale acestui articol.

Reua credință a conducătorilor Ungariei

Când e vorba să previi reîntoarcerea unei catastrofe, care a cauzat atâția morți și ruine, e foarte natural să porți o oarecare îndoială acelora cari au luptat alături de Germani, pentru a impune Europei întregi voința lor și a le cere, nu promisiuni scrise, ci garanții reale pentru execut rea angajamentelor luate.

Până acum, nici guvernul, nici elementele conducătoare din Ungaria n'au făcut nimic pentru a inspira cea mai mică încredere Aliaților, că ei execută tratatul dela Trianon și că vor practica o politică de pace și bună înțelegere cu vecinii.

Declarațiile regentului Horthy făcute la Karczag și în inspecțiile garnizoanelor de la graniță, înarmarea Ungariei continuă, acțiunea „Ligei Ungurilor care se deșteaptă" și în sfârșit risipa finanțelor publice sunt probe evidente că elementele conducătoare ale Ungariei refuză să se împace cu starea de lucruri creiată după terminarea războiului mondial.

Existența depozitelor de armament ascunse

Cât privește armamentul rămas Ungariei, Comisiunea militară de control interaliat care funcționează la Budapesta, descopere continuu depozite ascunse de arme și muniții, provenind din războiu și pe care Ungurii nu le-au predat Aliaților conform clauzelor armistițiului.

Mai mult decât atât, Ungaria se aprovizionează cu material de războiu din Bavaria și Italia. Comisiunea interaliată a constatat-o în mai multe rânduri.

De curând ea a descoperit sosirea a două trenuri cu muniții care erau importate prin fraudă, sub denumirea de articole de menaj. Fiind avizată, ea a putut să confisce acest material de războiu, înainte de a fi repartizat în depozitele organizațiunilor locale ale „Ligei Ungurilor cari se deșteaptă". Aceste depozite sunt numeroase și se găsesc mai ales în regiunile de frontieră ale Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei

Din nenorocire, mijloacele de supraveghiere ale Comisiunei sunt foarte reduse și se întâmplă adesea ca atunci când agenții ei de informație descoperă depozitele și le reclamă, autoritățile locale ungurești să le transporte în altă parte, înainte ca delegații Comisiunei să se fi prezeniat la fața locului.

Risipa finanțelor publice

Risipa finanțelor publice este identică cu aceia la care s'au dedat până acum conducătorii Germaniei, pentru a scăpa de plata reparațiunilor. Revelațiunile făcute în parlamentul ungar de deputatul Varnai, în această privință, sunt edificatoare. Guvernul a mărit în loc să micșoreze numărul personalului administrativ de dinainte de războiu.

Astfel în Ungaria de dinainte de război erau 11.624 jandarmi și acum sunt 11.412, deși teritoriul ei e redus la jumătate, Ministerul de război posedă 544 funcționari, ori azi n'are mai puțin de 6.086.

Ministerul de interne a păstrat tot personalul vechiu. Se află astfel în budgetul acestui an numele a 32 prefecți cu indicațiunea prefecturilor lor în timp ce Ungaria actuală nu numără mai mult decât 13 județe.

In afară de risipa care se face în interiorul țărei prin întreținerea funcționarilor de dinainte de războiu și prin subvenționarea organizațiilor de propagandă, regimul regentului Horthy cheltuiește sume considerabile pentru propaganda în străinătate.

Cea mai mare parte din cheltuelile legațiilor, provenind din taxele de legalizare și viza pașapoartelor este lăsată reprezentanților diplomatici unguri, pentru a alimenta propaganda de reabilitare a Ungariei în țările aliate și neutre.

Toate aceste constatări arată că Ungaria ar putea să și echilibreze budgetul său și să și satisfacă toate nevoile, fiind o țară foarte fertilă, dacă guvernul ungar nu s'ar deda la o risipă scandaloasă a veniturilor statului.

Dacă i s'ar acorda împrumutul internațional, fără a lua garanții indispensabile pentru supraveghiarea datoriilor generale ale statului, întregul împrumut ar putea să fie înghițit în pregătiri militare pe care Ungaria le urmărește cu persistență.

De aceia, interesul și siguranța tuturor cere ca să se înerediteze controlul Ungariei, aliaților noștri din Mica Antantă, cari sunt mai aproape și mai direct interesați decât Franța și Anglia.

Turburările din Germania

Berlin (Rador). Mathes șeful guvernul separatist a fost silit să demisioneze, alți doi miniștri au fost arestați.

Separatiștii au ocupat eri orașul Zweibrücken, ultimul din Palatinat, care astfel este în întregime în puterea separatiștilor.

INFORMAŢII

— **Detectiv tâlhar.** Zilele trecute s'a săvârşit la locuinţa inginerului Kallos o spargere, dispărând din caseta proprietarului 14 mii lei, şi 500 grame aur prelucrat. S'au pornit cercetări, cari au dus la resultatul că hoţul e chiar unul din cei însărcinaţi cu cercetarea furtului, detectivul ungur, Veress Mihaly.

La locuinţa lui s'au găsit în afară de obiectele furate şi numeroase instrumente de spargere. Tovarăşii lui, evreii Klein şi Grosz au fost arestaţi.

— **Manifestaţie antisemită la Oradea.** O ceată de tineri au manifestat ieri sgomotos în cafenelele Oradei-Mari, evacuându-le de ovrei. Incidente n'au fost.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

— **Inundaţii în Maramureş.** In urma ploilor îndelungate, au fost în Maramureş mari inundări, iar drumurile de ţară au fost avariate. Pentru repararea lor s'au trimis din Baia Mare numeroase echipe de lucrători.

— **Bugetul oraşului Cluj.** Bugetul primăriei oraşului Cluj este definitiv fixat, iar săptămâna viitoare o delegaţie a consiliului oraşului îl va prezenta Ministerului spre aprobare. Acest buget este mult majorat faţă de bugetul de anul trecut, prevăzându-se în el ampliificarea apaductului şi a uzinei electrice.

— **Congresul debitanţilor de tutun.** Duminecă, 9 Decemvrie la ora 2 p. m. va avea loc în sala constructorilor din Bucureşti congresul general al debitanţilor de tutun din întreaga ţară.

— **Dela „Sfatul Negustoresc".** Comitetul „Sfatului Nugustoresc" din Cluj va avea astă seară la ora 9 o şedinţă în care se vor lua ultimele dispoziţii în vederea congresului general al negustorilor din ţară, care va avea loc în zilele de 9 şi 10 Decemvrie la Bucureşti.

— **Dela Poliţie.** Azi la ora 10 noul director al Poliţiei locale, dl advocat Grama, fost director al poliţiei din Sibiu, şi-a luat postul în primire.

Dl Grama prin cultura juridică şi prin experienţa sa poliţienească, va aduce reale servicii oraşului nostru.

— **Un parastas pentru episcopul Radu.** Sâmbătă, 8 Dec. la orele 8 dimineaţa, împlinindu-se trei ani dela odiosul atentat dela Senat, când a fost omorât episcopul gr. cat. Demetriu Radu, se va oficia un parastas în biserica gr. catolică din Cluj, pentru odihna sufletului regretatului episcop şi mare luptător naţional.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— Salonul de manichiur şi de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universităţi Nr. 2, lângă hotelul New-york.

— **Serată dansantă.** Uniunea muncitorilor grafici din Cluj aranjează, din prilejul împlinirei unui an de existenţă a Corului „Gutenberg", Sâmbătă, la 8 Decemvrie 1923, oarele 8 seara o serată dansantă. La această serată îşi dă concursul şi corul „Gutenberg".

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Dl subsecretar de stat Tătărăscu la Sighet.** Dl subsecretar de stat, Tătărăscu, a plecat pentru câteva zile la Sighetul-Marmaţiei. De aici, d-sa va pleca la Sătmar, iar de aici la Oradea-Mare.

Prima şedinţă a „Societăţii etnografice române"

Comunicările dlor dr G. Popovici şi dr Romul Vuia

Aseară a avut loc în sala de conferinţe a Muzeului etnografic, prima şedinţă ordinară lunară a „Societăţii etnografice române" din Cluj.

După cuvântul introductiv de începere a activităţei Societăţei, ţinut de dl prof. univ. V. Bogrea, anunţarea ca preşedinte de onoare a A. S. Principele moştenitor Carol şi a adesiunei de numeroşi membri printre cari: N. Iorga, Ovid Densuşianu, Ministru Al. Lapedatu, Pericle Papahagi, Gr. Antipa, Artur Gorovei, a urmat comunicarea, dlui dr G. Popovici: „Portul românesc bărbătesc de vară din nord—vestul Ardealului şi regiunile de şes înconjurătoare."

Ocupându-se de portul românesc bărbătesc dintr'un singur anotimp, vara, restrâns la ţinutul ce cuprinde judeţele Arad, Bihor, Sălaj, Sătmar, Maramureş Solnoc Dobăca, Cojocna şi împrejurinile Clujului, dr G. Popovici a stăruit în special asupra influenţei exercitată de climă, în felul îmbrăcămintei.

Daeă în contact cu civilizaţia oraselor îmbrăcămintea ţăranilor din multe regiuni ale ţărei a devenit ceva mimetic, nu e mai puţin adevărat că acolo unde lipseşte acest contact, unde spiritul conservetor dăinuieşte încă, îmbrăcămintea ţăranului se explică prin adaptarea la mediul climatic.

Această chestiune a mai fost tratată la noi de drul Manolescu, în lucrarea sa asupra igienei ţăranului, stabilind că îmbrăcămintea ţăranului nostru e în special în funcţie de însolaţie şi mişcare.

Se poate observa astfel o trecere treptată de la munte la şes, mai ales în privinţa îmbrăcămintei membrelor inferioare.

La munte, pantalonul e strâns pe picior (iţarii ciobanilor din Carpaţi); la şes ei devine larg (şalvarii din regiunea Dunării, Dobrogea).

Tot astfel şi în regiunea de Nord-Vest a Ardealului se poate observa treptata lărgire a pantalonilor şi lungimea lor de la munte spre şes şi în aceiaşi timp în sens invers o scurtime a cămăşii.

Astfel avem în Mţii Bihor pantalonii scurţi şi cămaşa lungă, în opoziţie cu părţile de şes maramureşene: cămaşa scurtă, uneori deabia intră în pantalonii şi pantalonii lungi. In unele sate din Maramureş şi Cehoslovacia se poartă chiar o cămaşă scurtă, numai până 'n dreptul mamelelor.

Aceiaşi trecere de la munte la şes cu lărgirea pantalonilor să observă în reg. Crişului, Haţeg şi mai ales în Banat, unde pantalanul e foarte larg. Bazaţi pe asemănarea cu portul unguresc din Panonia, etnografii unguri au afirmat că portul românesc din nord-vestul Ardealului ar fi de origină maghiară. Asemărări există, dar acestea sunt în funcţie de condiţiile egale ale mediului ambiant. Porturile au apărut paralel şi noi n'am împrumutat nimic de la Unguri. Dealtfel, pantalonii largi se purtau în sec. XI şi XII la Germani, se poartă chiar azi în Sicilia, Portugalia, Spanir, America de sud, China etc. Şi chiar în antichitate îi găsim la Scoţi, asemănători cu şalvarii (ţăranilor, dunăreni basso-reliefurile de pe momentul de la Adam-Clissi).

Comunicarea a fost însoţită şi de interesante proecţii, cu privire la portul de vară al ţăranilor români din diferite regiuni ale ţărei.

*

O nouă contribuţie la Origina jocului de căluşari, a adus dl dr Romul Vuia, secretarul muzeulu geografic, stabilind după diferiţi, autori străini că el există cu aceiaşi semnificaţie şi obiceiuri asemănătoare şi la alte popoare, cum e în Franţa, în regiunea Grenoble, jucat în ziua de St. Rocque, corespunzător Rusaliilor noastre, apoi în Cehoslovacia şi Germania unde călăuzul căluşarilor noştri e numit Klaus şi jocul parc a imita acelaşi dans nebunatic al lelelor, ca şi la popoarele din peninsula balcanică.

Cărţi şi reviste

„Buletinul de informaţii al muzeului zoologic"

Intre publicaţiile clujane cari reoglindesc viaţa ştiinţifică din Cluj, ocupă un loc de frunte „Buletinul de informaţii" al grădinii botanic de la Universitatea din Cluj". Valoroasa revistă apare sub îngrijirea distinsului prof. univ. dr. Alexandru Borza, din Cluj, având ca colaboratori pe mai mulţi oameni de ştiinţă. Ultimul număr, (No. 3, vol. III. 1923) cu un bogat material, a apărut cu colaborarea dlor: M. Chiriţescu—Arva („Acţiunea apei în cantitate optimă în diferite epoci de vegetaţie asupra plantei"); I. Prodan („Labiatae novae et rarae"); E. I. Nyárády (Centaurea ruthenica nu a dispărut din Flora Transilvaniei"); Al.. Borza, („Dare de seamă despre starea Grădinii Botanice din Cluj în ani 1919—1922" (cu 6 vederi), etc. Revista, împodobită cu frumuoase ilustraţiuni, mai cuprinde şi o rubrică specială pentru recenzii şi bibliografia.

A apărut: „O nouă credinţă: Conservarea naţională" de confratele nostru Ioan Istrate. Asupra acestei lucrări vom reveni mai pe larg.

Partidul Naţional şi ziua de 1 Decemvrie

Cum a sărbătorit Partidul Naţional ziua Unirii Ardealului

Cu toată dorinţa unanimă a ţării de a da serbătorirei zilei de 1 Decemvrie toată solemnitatea cuvenită, partidul naţional nu s'a putut stăpâni să nu facă din această sărbătoare un prilej de manifestaţie politică. In timp ce, la apelul „Astrei" conştiinţele întregi ale ţării căutau să răspundă cât mai larg trebuinţelor de purificare şi înălţare a acestei serbări, partidul naţional se încuia la clubul de la „Majestic" şi serba politiceşte Unirea, — iar oficiosul său bucureştean publica un articol plin de venin împotriva Unirei.

In istoria vieţii noastre politice un asemenea caz este fără precedent. Oricât de aprige au fost luptele dintre partide şi oricât de încordate au fost raporturile, zilele de sărbătoare naţionale au fost totdeauna zile de armistiţiu. Partidele politice ştiau să facă loc sentimentului ţării, urile şi duşmăniile încetau.

Partidul naţional n'a înţeles nici acum acest lucru Incapabil să se desbrace la preocupările mărunte ale politicei de partid, nu s'a putut coborî în mijlocul mulţimei care nu consimte să lase confiscată Alba-Iulia pentru nici un interes. Strein de această mulţime pe care o ureşte pentrucă nu se supune intenţiunilor sale, partidul naţional s'a încuiat la club şi a pus oamenii să înjure la gazetă. Articolul domnului Sever Bocu din „România" este expresia acestei oribile decăderi morale, a acestui nevindecabil desechilibru sulletesc.

In armonia pe care am constatat-o pentru întâia oară după 5 ani dela Unire, la serbările din acest an, partidul naţional a voit să introducă o notă discordantă. Cu atât mai rău pentru el. Dreptul mulţimei de a-şi sărbători liber şi nestânjenit zilele de bucurie generală nu se va ştirbi cu micile răutăţi ale acestui partid. Ziua de 1 Decemvrie îşi va căpăta strălucirea ce i se cuvine; pentru aceasta luptă conştiinţa unanimă a ţării.

Activitatea biuroului de incuartiruire

Biuroul de incartiruire din Cluj continuă să funcţioneze cu frumoase succese, în ceeace priveşte incartiruirea funcţionarilor de stat şi a ofiţerilor, — ce-i drept — cu foarte multe greutăţi întâmpinate din partea proprietarilor de case, în majoritatea lor evrei şi unguri.

Până acum a fost încartiruiţi 181 de funcţionari de stat şi ofiţeri, unii în câte o cameră şi alţii în apartamente compuse din 2 sau 3 camere şi bucătărie.

Aceste camere au fost indicate de funcţionari.

Cu începere de Luni, comisia de incartiruire, secundată de ofiţerii de poliţie, va începe controlul general al tuturor caselor din Cluj. Cu ocazia acestui control, membrii comisiunei ne asigură că se vor mai putea rechiziţiona încă cel puţin 200—250 de camere.

In acelaş timp se vor controla toate bonurile eliberate de vechile biouroui de incartiruire pentru a constata dacă camerile sunt ocupate încă de persoanele indicate pe bon.

Una dintre multele greutăţi pe care le întâmpină biuroul de incartiruire, în special cel din Cluj, a fost şi este obiceiul tuturor proprietarilor dela care s'au rechiziţionat camere, de a face apel contra rechiziţionărei, fie la ministerul de interne, apeluri însoţite de zeci de scrisori de recomandaţi în favorul lor, din partea diferitelor persoane aşa zise „cu greutate".

Pentru a se vedea cum proprietarii de case lucrează cu tot dinadinsul contra biroului de cartiruire şi deci contra elementului românesc, reprezentat în cazul de faţă de funcţionari şi ofiţeri, e de ajuns să spunem că toate apelurile cari s'au făcut contra de către proprietari, s'au făcut fără nici un motiv legal, deoarece din 82 de apeluri numai 12 au fost admise, anulându-se astfel hotărârile comisiunei.

Partea tristă este că oridecâteori se rechiziţionează o cameră la vr'un negustor, întreg comitetul „Camerei de Comerţ" care este o instituţie de stat românească, năvăleşte fie pe capul prefectului de judeţ, sau înaintează memorii ministerului de interne, protestând contra incartiruirei funcţionarului în vr'o cameră rechiziţionată la vr'un negustor, — sub cuvânt că rechiziţionarea împiedecă bunul mers al comerţului (!)

Pentru bunul mers al funcţionărei acestui birou de încartiruire, care până acum a dat suficiente dovezi că nu lucrează decât strict legal şi chiar cu multă bunăvoinţă pentru proprietari, găsim absolut necesară încetarea oricăror intervenţii de acest fel.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Vanzare de ghete cu preturi reduse!
Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit
cu o reducere de 10 procente
faţă de preţul de fabrică. Aceasta numai pentru timp scurt!
3201
Filiala de fabricei de ghete
„DERBY"
Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Presa minoritară

„Ujság“

Sub titlul „Ne-au descoperit!“ ziarul semioficios al partidului maghiar „Ujsag“ publică următoarele:

„Două milioane (!) de maghiari trăesc pe plaiurile Ardealului. Până şi cei mai şovinişti dintre români trebue să recunoască că fundamentul nostru de o mie de ani (!) este neclintit“.

„Nu, nu, de o mie de ori nu!“

„Să se ştie că suntem, trăim şi voim să rămânem aici. Regele nu a auzit dela curtezanii săi miniştri altceva, decât că afurisiţii de unguri sunt barbari, trăgezesc carnea sub şea, iau la delun bombe, iar copiii lor se joacă cu mitraliere.“

„Iată însă, Regele Ferdinand, sosind în Ardeal, a găsit aici o cultură care l'a frapat, oraşe înfloritoare şi maghiari loiali.“

„Maghiarimea, deşi a fost în trecut rău înţeleasă, nu a făcut nici până acum altceva, decât că a propovăduit pacea, înţelegerea şi armonia“.

„Astăzi, acestea credinţe greşite încep să se spulbere. Bucureştiul începe să ne cunoască şi să vadă clar“.

„Mândri, cu capul ridicat, cu conştiinţa liniştită stăm sub lupa bucureşteană ce ne cercetează“.

*

„Mândria şi capul ridicat“ al presei maghiare ar fi atunci justificat, când nu şi-ar bate joc de ceia ce numai afirmă, ci ar traduce în fapte promisiunile de loialitate, cari deocamdată nu se văd a fi decât nişte fraze goale.

„Ellenzek“

Pornind dela polemica dintre noi şi „Patria“ în chestiunea atitudinei partidului naţional faţă de hotărârile dela Alba-Iulia, ziarul „Ellenzék“ are o violentă eşire contra partidului naţional, pe care îl acuză că nu are o politică bine precisată şi că nu ştie să aleagă între naţionalism şi democraţie, (Ca şi cum acestea s-ar exclude una pe alta!)

Oficiosul maghiar mai are o acuză împotriva partidului naţional, aceea, că ar fi prea... şovinist!

După cum se vede, politica antinaţională şi internaţionalistă a partidului naţional, politică, care de multe ori a echivalat cu adevărate trădări de neam, n'a mulţumit în totul, pe minoritari. „Ellenzék“ vrea şi mai mult!...

Greşala partidului naţional de a se fi lăsat într'un moment dat târât de dorinţa de a vedea la serbătoarea Unirei toată lumea mulţumită cerând realizarea utopiilor lui Oscar Jászi precum vedem, este folosită de „Ellenzék“ ca un mijloc de şantaj.

A cere şi mai mult filomaghiarism dela nişte politicieni, cari în mare parte vorbesc ungureşte în familie, cari sunt robi pe viaţă ai culturei maghiare şi cari oftează veşnic după „civilizata“ viaţă politică din Ungaria, — nu este din partea lui „Ellenzék“ decât o rafinată perversiune şi un înspăimântător cinism.

Partidul naţional... şovinist!!! O auzirăm şi pe asta...

Siebenbürgische Deutsches Tageblatt

Vorbind de tratativele dintre averescani şi reprezentanţii partidului maghiar, ziarul „Siebenbürgisch Deutsches-Tageblatt“ din Sibiu, scrie.

Inainte cu puţin timp, presa maghiară era de convingerea, că minoritarii au cel mai puternic sprijin în partidul naţional, creatorul hotărârilor dela Alba-Iulia. Totuşi, reprezentanţii partidului maghiar s-a dus nu la partidul naţional, ci la Ciucea — să trateze. Acesta este un fapt, pe lângă care nu putem trece indiferenţi. Minorităţile naţionale au bună memorie şi nu vor uita actul dela Alba-Iulia, care a dovedit atâta bunăvoinţă faţă de ele. Cu toate acestea, alcătuirile politice minoritare nu se pot mulţumi cu suveniruri, ci pretind fapte.“

Noi, suntem fericiţi că minoritarii niciodată nu au discutat dacă partidul liberal, este destul de bun sprijin pentru politica „loială“ a minoritarilor — sau ba.

Ne-am mulţumit întotdeauna să facem dolitică pur românească, dar gloria politicei de sprijin a politicei minoritare o lăsăm întreagă partidului naţional şi averescan.

Moartea lui Maurice Barrés

După o telegramă din Paris, marele scriitor al Franţei, Maurice Barrés, a murit în vârstă de 63 de ani.

Maurice Barrés a fost nu numai ceia ce se chiamă un scriitor, ci a fost în ultimii 30 de ani unul dintre conducătorii intelectualităţii franceze. Pe literatura lui, prin escelenţă militantă, se rezema naţionalismul francez în ceia ce avea el mai înalt şi mai seducător. Incepând prin a fi discipol al lui Renan, el s'a desfăcut repede din braţele diletantismului, pentru ca scriind acea minunată carte de energie naţională, care e „Desrădăcinaţii“, să devie îndrumătorul tinerimii franceze, pe căile naţionalismului.

Ca scriitor, el aducea nu numai puterea unui stil neobicinuit de seducător, ci şi o necontenită silinţă de a fi profesorul de energie al naţiunei sale.

El face parte din acea armată de scriitori militanţi, cari au contribuit în mod hotărâtor la refacerea sufletului francez, după înfrângerea dela 1870 şi, prin aceasta, la pregătirea dorului de revanşă, care trebuia să redea Franţei Alsacia şi Lorena. Alături de activitatea lui de scriitor, Maurice Barrés a avut şi o bogată activitate politică, care însă nu era decât un mijloc mai mult pentru a şi îndeplini misiunea lui de reprezentant intransigent al naţionalismului. Viaţa parlamentară i-a dat prilejul să scrie romanul „Chipurile lor“ (Leurs figures) în care, ni se înfăţişează acel orbil moment de criză din viaţa Franţei, care este „Afacerea Panama“.

Cronica dramatică

Turneul Ion Manolescu

„Profesorul Klenow“, dramă în 3 acte de dna Karen Bramson

Marţi seara, trupa dlui Manolescu ne-e oferit a treia şi ultima reprezentaţie a sa pe scena teatrului nostru.

S'a jucat drama unei destul de cunoscută scriitoare daneză, dna Karen Bramson, ale cărei piese s'au reprezentat cu un frumos succes la Paris. „Profesorul Klenow“, drama reprezentată Marţi seara, s'a jucat deasemeni la Paris, rolul titular fiind interpretat de un mare actor danez.

Sunt unele şi foarte multe din nenorocire, lucrări de teatru cari lipsite de valoare artistică, nu se menţin pe afiş decât prin jocul unui mare actor interpretând pe eroul sau eroina piesei.

Acesta e cazul şi cu „Profesorul Klenow“ care n'a obţinut succes la Paris decât pentrucă a fost jucată de un mare actor danez, după cum în ţară, la Bucureşti sau aiurea ea a cules aplauze graţie jocului desăvârşit al dlui Manolescu.

In rolul profesorului Klenow dl Manolescu ni s'a înfăţişat ca un neîntrecut meşter în arta de a lega interesul şi atenţia publicului de fiece cuvânt, de fiece gest, de fiece privire a sa. Şi totuşi jocul este sobru şi concentrat, cuvântul nu e declamatoriu şi gestul n'are nimic extraordinar. Talentul dlui Manolescu nu scapă nici un amănunt. Dar amănuntul nu-l opreşte, nu-l leagă; ele sunt doar momentele unui joc numai de nuanţe şi de subtilităţi artistice.

Dna Stanca Alexandrescu în Elisei ni a dovedit prin tot ceiace ştie să pună într'un rol ca înţelegere, ca graţie şi ca emoţiune, că putem lega frumoase nădejdi de însuşirile talentului său. Ceilalţi interpreţi au complectat un ansambiu mulţumitor.

Publicul a făcut ovaţii dlui Manolescu. După spectacol actorii teatrului maghiar, în frunte cu dl Ianovici, au sărbătorit printr'un banchet pe dl Manolescu.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

2356-2

SECRETUL FRUMUSEŢEI Dacă doriţi să fiţi tânără frumoasă şi admirată întrebuinţaţi numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Opera de ajutorare a Moţilor

Locuitorii Munţilor Apuseni au fost lăsaţi în părăsire — Degcnerarea celor mai valoroşi fii ai naţiei Sărăcie neagră — Lipsa totală de asistenţă socială Un proect de organizare sanitară

Ce ne spune d. dr. Titus Ionescu directorul regional sanitar din Cluj

Populaţia române din regiunea Munţilor Apuseni, Moţii, cari au dus cea mai îndârjită şi strălucită luptă sub dominaţia maghiară, este astăzi în complectă decadenţă.

Dacă fii Munţilor Apuseni au trebuit să sufere atât de mult sub jugul unguresc, trebue s'o spunem cu durere, că nici dela unire încoace, Moţii n'au avut să se bucure de vre-o schimbare mai simţită a vieţei lor năcăjite.

Dăm aici câteva lămuriri asupra soartei lor, pe care ni le-a comunicat d. dr. Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj.

Un proect de organizare sanitară

Ştiam că d. dr. Gane, inspectorul general al ocrotirilor sociale din Ardeal, şi actual secretar general al ministerului respectiv a făcut un plan de organizare sanitară pentru regiunea Munţilor Apuseni, care urma să ne luat în bugetul pe ânul care vine. Dl dr. Titus Ionescu ne spune că acest proect al dlui dr. Gane constitue începutul operei de salvare a Moţilor,

Un popor care degenerează

Opera de salvare a Moţilor, continuă să ne spue d. dr. T. Ionescu, nu mai poate să întârzie.. Sărăcia complectă în care au fost siliţi să trăiască a produs degenerarea acestor valoroşi fii ai naţiei. Este dureros să i vezi pe Moţi în grupuri; sunt pripericiţi, mici veştejiţi.

Lipsa de asistenţă socială

Una din cauzele care au contribuit mai mult la degenerarea acestei populaţii, este că în regiunea Munţilor Apuseni a lipsit cu totul asistenţa socială şi orice ajutor de ordin sanita.

Astăzi chiar, nici unui medic nu'i convine să se stabilească în această regiune din cauza extremei sărăcii care domneşte aici.

Astfel bolile fac ravagii mari în rândurile Moţilor lipsiţi de orice ajutor sanitar.

Ce conţine proectul d. dr Gane

„Proectul de organizare sanitară în Munţii Apuseni, al actualului secretar general al ministerului sănătăţei publice, zice d. dr Titus Ionescu, cuprinde înfiinţarea unui număr de spitale sistematice, apoi a unor circumscripţii medicale, cu tot aparatul necesar, care să dea locuitorilor din această parte posibilitatea, de a se bucura gratuit de asistenţă medicală. Cât de important este acest lucru pt. opera de salvare a Moţilor, este inutil să mai stăruim“.

Greutăţile bugetare

„Se pare însă că greutăţile bugetare s'ar opune acestui proect salutar. După calculele făcute, clădirile necesare pentru spitale şi organizarea lor în totul ar costa 8 milioane“.

Demersul parlamentarilor

„Am însă nădejde, — zice directorul regional sanitar din Cluj, — în demersul comun al parlamentarilor din această regiune. Moţii au semnat cu toţii memorii care au fost înmânate aleşilor lor în sfatul ţărei, pentru a le susţine cererile în parlament“.

Solicitudinea guvernului

Trebue însă să mai adăugăm, la rândul nostru, că acest început al operei de salvare a Moţilor are toată şansa de a fi realizat, întrucât actualul guvern a arătat neîncetat cea mai largă solicitudine pentru locuitorii Munţilor Apuseni şi va priml şi de data aceasta cu acelaş interes, proiectul de organizare sanitară propus de domnul Dr. Gane.

Dac.

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan

Ovaţionat de credincioşi

Cu ocazia desvelirei monumentului „Soldatului român“, P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului, fiind în trecere cu trenul spre Tg. Mureş, a fost întâmpinat în gara Ludoş de o mare mulţime de credincioşi: doamne, intelectuali şi ţărani, în frunte cu protop. Romul Popa, care a salutat cu cuvinte calde pe înaltul ierarch.

P. S. S. Episcopul Ivan a mulţumit mişcat pentru dragostea ce i-se poartă şi a regretat, că n'a putut până acum să cerceteze Câmpia. A promis însă că în primăvara anului viitor va veni în mijlocul credincioşilor, pentru a le cunoaşte deaproape nevoile.

Ţăranii din Aţintiş au întonat „Inuru mulţi ani Stăpâne“, după care trenul a plecat în ovaţiile mulţimii.

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA“ ARAD

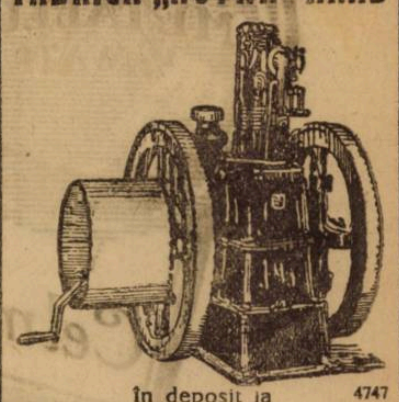

In deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

TELEGRAME

Mişcarea republicană din Grecia

Marele meeting din Atena

Atena 4. (Rador). Ziarele dau lungi descrieri a meetingului care a avut loc eri la Atena pentru rechemarea lui Venizelos. La acest meeting au luat parte peste 100.000 de oameni. Mulţimea a manifestat pe străzile principale în perfectă linişte. Comitetul meetingului a adresat o telegramă lui Venizelos în sensul că poporul cere revenirea imediată pentru a limpezi situaţia şi a asigura liniştea internă în Grecia. Astfel de meetinguri s'au repetat în mai multe oraşe din provincie. Ziarele independente şi venizeliste constată că partidele antivenizeliste s'au retras dela alegeri pentrucă sunt slabe şi desorganizate.

Schimbarea legei electorale era absolută necesară şi protestul opoziţiei este numai un pretext, care dovedeşte reaua voinţă a opoziţiei.

Instalarea comandamentului corpului V de armată la Braşov

BRAŞOV, 4. — Azi dimineaţă s'a făcut cu mare solemnitate instalarea comandamentului corpului V de armată, al dlui general Olbeanu.

La ora 9 d-sa a fost primit în gară de toţi şefii de comandamente şi autorităţile civile.

La ora 10 în biserica ortodoxă din centrul oraşului s'a oficiat un Te-Deum, după care părintele Mere a salutat noul comandant al corpului V de armată.

Dl general Olbeanu a procedat apoi la inspectarea armatei.

La ora 11 în localul prefecturei judeţului a avut loc o recepţie.

Imprumutul Ungariei

Cât îi acordă Comitetul financiar al Ligii Naţiunilor

Lafayette 4. — Ungaria. Ministrul de finanţe Kállay reîntors din Londra a declarat că Comitetul financiar al Ligei Naţiunilor va propune pentru Ungaria un împrumut de 250 milioane coroane aur. Pe lângă aceasta va mai studia şi perspectiva pentru alte împrumuturi ulterioare în folosul institutunilor statului şi fabricelor. Kállay este de părere că va fi absolută nevoie să se mai restrângă cheltuielile publice ale Ungariei şi se mai mărească veniturile.

REUMATISMUL

2356-I

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la drog. şi farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broşura Cum se vindecă Reumatismul şi Guta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Vineri, 7 Decemvrie

Vendetta

Superbă dramă familiară în 5 acte. In rolul principal artista renumită Pola Negri. Un film nespus de pitoresc, o dramă de construcţie superbă.

Cinema Urania

Vineri, 7 Decemvrie

Copii întunerucului

Seria I.

Colosală dramă de aventuri în 2 serii şi 10 acte. In rolurile principale nemuritoarea Grith Hegesa şi Carol Huszár. Eşecul de dragoste unei multimilionare americane faţă de un muncitor

Cinema Apollo

Vineri, 7 Decemvrie

Roata de foc

Grandioasă dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Aventurile unei fete multimilionare. Atracţie înspăimântătoare de circ.

Film senzaţional!

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.

„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Cărti franceze:

Marguerite: Maison ouverte 21 lei. **Courteline:** Train 16 lei. **Goncourt:** Frères Zemganno 21 lei. **Farrere:** Civilisees 16 lei. **Maupassant:** Pierre et Jean 16 lei. **Bourger:** Dualité 8 lei. **Prevost:** Un Volupteux 8 lei. **Theurier:** Don Juan 8 lei. **P. Loti:** Pêcheur d'Islande 98 lei. **A. France:** Crainquebille 98 lei. **Madach:** La Tragédie de L'Homme 94 lei. **A. France:** Barbe-Bleu 98 lei. **Wells:** Fays des Aveugles 110 lei. **A. France:** L'Anneau d'Améthiste 98 lei. etc. Anthologie des Ecrivains francais XIX-leme siècle 2 vol. à 55 lei plus porto, la

Librăria LEPAGE Cluj.

Baroul Advocatilor de Cluj.

No. 552—1923. bar. adv.

Convocare.

In baza adresei Nr. 790 din 5 Novembrie 1923 a „Uniunei advocaţilor din România", conform căreia Comisiunei permanentă a „Uniunei" a anulat alegerea Decanului, Consiliului Baroului şi a membrilor Consiliului General (implicit şi a delegaţilor in Comisiunea de examinare pentru advocaţi), făcută la 13 şi 20 Mai 1923, cât şi pe cea din 24 Iunie 1923, cu referire la art. 67 a „Legei pentru organizarea şi unificarea corpului de advocaţi" şi la punctul a) al art. 73 a regulamentului acestei legi, invităm prin aceasta

toţi domnii advocaţi: membrii ai Baroului-Cluj pentru a lua parte personal, sub urmările legale, la

Adunarea generala electivă a Baroului,

care va avea loc in Cluj, la 23 Decemvrie 1923 ora 9 a. m. in sala Curţii cu juraţi din Palatul Justiţiei cu următoare.

Ordine de zi:

1. Alegerea Decanului, a Consiliulu Baroului, a membrilor in Consiliul General a „Uniunei advocaţilor din România", precum şi a delegaţilor in „Comisiunea de examinare pentru advocaţi instituită in Cluj".

Timpul de votare v-a fi de 5 ore: cu începerea dela ora $9^1/_2$ a. m. până la ora $2^1/_2$ p. m.

Baroul advocaţilor de Cluj.

Decan: **Dr. A. Isac.** 3204 Secretar: **Dr. Pop.**

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

INTREBAŢI CHELNERUL

dacă e multumit cu TOCURILE ŞI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON. El vă va respunde că purtarea lor e placută alergarea multă nu-l oboseste şi ghetele se pastrează.

BERSON

2501-7

Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON"

să vă pună cismarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 961 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Duminecă 9 Decemvrie 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL[illegible] No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE [illegible] UNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 480 L.

Corpul didactic și politica opoziției

— In jurul hotărîrilor luate la congres —

Am înțeles și apreciat totdeuna doleanțele, salariaților de stat, doleanțe justificate de nevoile traiului de toate zilele, cât și de anarchia administrativă în care ni-au adus împrejurările de după războiu.

Recunoaștem cu atât mai mult, situația critică a corpului didactic, al cărui rol pentru luminarea neamului, pentru educarea tineretului, care va forma generația de mâine, nu odată l'am arătat.

Și nu partidul liberal a fost acel, care să nesocotească importanța acelor ce sunt meniți să împartă binefacerile culturei.

Dimpotrivă, el a făcut tot ce î-a stat cu putință pentru a ridica prestigiul școalei și a apăra interesele morale și materiale ale tuturor celor cari răspândesc cuvântul ei.

Spunem toate acestea fiindcă din haosul moral și politic al unora dintre grupările de opoziție, dominate numai de spiritul demagogic și de preocupările egoiste, congresul corpului didactic a fost un nou prilej de încriminări la adresa guvernului, privitor la sprijinul pe care înțelege el să-l dea reprezentanților învățământului.

Sub imperiul unor asemenea josnice preocupări, prin presă și întruniri publice, opoziția merge cu îndrăzneala așa de departe, încât tăgăduiește realitățile cele mai evidente.

Sistemul e cunoscut și aplicarea lui nu se încearcă pentru prima oară; demagogia s'a manifestat la fel în toate împrejurările și față de orice problemă la ordinea zilei, atunci când gravitatea ei putea fi exploatată împotriva interesului obștesc.

Se știe că în moțiunile votate cu ocazia congresului, s'a propus, în cazul când guvernul n'ar soluționa cererile corpului didactic, suspendarea demonstrativă a cursurilor pe trei zile și demisia individuală a membrilor corpului didactic.

Nu putem aproba asemenea grave hotărâri, pornite nu dintr'o chibzuită judecată, ci într'un moment când cei adunați, preocupați de starea lor materială, au uitat de răspunderea pe care o poartă în bunul mers al unei din cele mai de seamă instituții ale neamului.

Cei cari nu urmăresc decât discreditarea celor mai rodnice eforturi ale guvernului pentru normalizarea vieței și bunul mers al statului, și exploatarea unor dificultăți inerente perioadelor de tranziție, nu pot decât să jubileze și să calomnieze guvernul pe această chestiune.

Din fericire însă, chiar dintre membrii corpului didactic, acei cari s'au putut ridica mai presus de nevoile materiale ale traiului de fiecare zi, deși le suportă și ei cu prisosință, profesorii universitari, au găsit că deși starea materială a întregului corp didactic a devenit așa de precară, nu e de loc nimerit să se ia hotărâri cari ar lucra împotriva intereselor superioare ale statului și cari fără îndoială ar știrbi prestigiul corpului didactic în fața opiniei publice.

De prisos să amintim, că nici unul din ziarele din opoziție n'a crezut de cuviință să reveleze atitudinea profesorilor universitari, conștienți de datoria supremă pentru bunul mers al învățământului.

Noi nu putem sfătui altceva pe ceilalți membri ai corpului didactic, decât să urmeze exemplul cu minte al profesorilor universitari, fără a se lăsa impresionați de campaniile interesate ale partidelor de opoziție, așteptând cu încredere măsurile de îmbunătățire a stării lor materiale promise de guvern și fiind siguri că acei cari au făcut mai mult decât ori care alt partid pentru propășirea școalei și răspândirea culturei, nu pot să lase nerăsplătită așa cum se cuvine, munca hărnicilor colaboratori.

O campanie semnificativă

— In jurul atacurilor contra dlui G. Tătărăscu —

Vizita făcută de către d. Tătărăscu, subsecretarul de stat al minorităților, se pare că a fost semnalul unui ciudat atac, în care ziarele partidului național se complac a perzista alături de ziarele iredentismului maghiar de aici. E încă recentă în memoria publicului, campania plină de inexactități și reacredință îndreptată împotriva activității dlui Tătărăscu în Ardeal. Și ea e departe de a înceta. Cu cât stăruința dlui Tătărăscu se dovedește mai neobosită întru pătrunderea nevoilor reale de aici, cu atât mai plină de răutate este presa partidului național și o parte din presa maghiară.

Iată, spre exemplu, ce scrie într'un număr recent oficiosul partidului național din București, relativ la activitatea dlui Tătărăscu în Ardeal.

„Au trecut doi ani de când au venit la cârmă și încă tot n'au învățat cartea Ardealului. Și putem prooroci că niciodată nu vor cunoaște acești oameni nici Ardealul, nici Basarabia. O provincie o cunoști când ai trăit în viața ei, când ai luat parte la frământările și la lupta ei. Nu când te duci la vânătoare de acoliți sau la împărțirea darurilor printre agenții electorali".

Am reprodus în parte observațiile „României", pentruce ele sintetizează toată ura cu care partidul național se căznește a discredita munca de până acum a dlui Tătărăscu. Cu o deosebită rea credință, tot ceea ce a rezultat, real și folositor pentru Ardeal, din vizitele subsecretarului de stat al minorităților, se ignorează. „Observațiile" „României" recreditează vechi insinuațiuni și bine cunoscute răstălmăciri regionaliste. Munca dlui Tătărăscu de a pătrunde în intimitatea problemelor ardelenești se pare că jenează în egală măsură și partidul național și unele interese maghiare. Și unora și altora parcă nu le-ar conveni să știe și altcineva cum stau realmente raporturile între diverși factori sociali din Ardeal. Și unele grupări politice maghiare, ar voi ca „nevoile Ardealului" să rămână cât mai îndelung ignorate de către cercurile conducătoare ale țării.

Din această comunitate de interese a luat naștere coaliția național-maghiară împotriva dlui Tătărăscu. Au mai fost miniștri în Ardeal, și ai actualului cabinet și din cabinetul trecut, dar împotriva nici unuia nu s'a dezlănțuit atâta dușmănie, pentrucă nici unul nu amenința interesele partidului național ca d. Tătărăscu. Miniștrii cari au venit până acum aveau preocupațiuni limitate de resort, d. Tătărăscu e liber să pătrundă în toate problemele locale și să le cunoască și seriozitatea și adâncimea. Sau tocmai acest lucru supără. Partidul național și maghiarii văd răpindu-li-se un vast câmp de agitațiuni și încearcă să-l rețină cu singurele mijloace de care dispun: calomnia și reaua credință.

Studentimea si conferinta d-lui Oct. Goga

In legătură cu conferința de Duminecă a d-lui Octavian Goga, primim din partea centrului studențesc local, următoarele:

„Studențimea română din Cluj, cunoscând sentimentele patriotice și sacrificiile pe care d-l Octavian Goga le-a făcut pentru victoria românismului, l'a invitat să rostească la Cluj o conferință despre nouile curente sociale. Invitația noastră a fost primită și d-l Oct. Goga va vorbi Duminecă despre „Ideia națională".

Studențimea română din Cluj invită pe toți bunii români să asiste la această conferință, *care nu va fi manifestația nici unui partid politic*, ci o manifestație a unei politici românești, pe care orice partid politic trebue să și-o însușească".

Studențimea română din Cluj.

Opozitia si opera improprietaririi

Partidele cari trăesc din agitația țărănimei nu pot renunța la cea mai bună platformă de agitație în lumea satelor — Scopul campaniei contra reformei agrare

In ultimul timp, atât în parlament cât și prin ziarele lor, unele partide de opoziție au deslănțuit o violentă campanie pe chestiunea aplicării reformei agrare. Plecând dela câteva cazuri de abuz săvârșite de unii funcționari, cazuri cunoscute de guvern și cari au fost deferite justiției, presa de scandal și parlamentarii țărăniști au încercat să discrediteze întreaga operă a împroprietăririi, cerând și făgăduind pentru timpul când vor fi la guvern revizuirea lucrărilor de expropriere și împroprietărire realizate cu atâta trudă în anii de după războiu.

Este lesne de deslușit scopul acestei campanii. Ea tinde să întineze cu noroiul politicianismului calomniator munca devotată și de fiece clipă a oamenilor cari nu s'au mulțumit să afirme necesitatea împroprietăririi și să facă agitație pe chestiunea reformei agrare, ci după ce au cucerit prin luptă înscrierea exproprierei în Constituție și după ce au stabilit principiile reformei, au procedat cu râvnă multă și cu pricepere la efectiva ei realizare.

Scopul acestei campanii este îndoit, pe de o parte deci acela de a lovi cu arme neleale în adversari politici pe cari țăgitatorii nu-i pot clinti în luptă dreaptă și cinstită, iar pe de altă parte acela de a arunca discreditul asupra operei de împroprietărire și cerând revizuirea ei să-și asigure o nouă platformă de agitație în lumea noastră rurală.

In Adevăr, odată cu realizarea reformei agrare, unul din cele mai puternice mijloace de agitație la sate se pierde pentru acele partide politice cari nu trăesc ddecât din specularea nevoilor și aspirațiunilor țărănești, cari nu înțeleg să desvolte altă acțiune decât aceia de continuă surpare a voinței de ordine și a încrederei țărănimei în conducătorii țării. Si ce platformă de agitație mai prielnică și de mai mare efect decât împroprietărirea, chestiunea cea mai de seamă pentru viața țărănimei. Înțelege oricine că agitatorii nu pot renunța la o armă de agitație pe care au folosit-o timp de câțiva ani pentru a'și face un rost în politica țării. N'avem decât să ne amintim câtă agitație era în lumea noastră rurală acum vre-o doi-trei ani, înainte de realizarea împroprietăririi, și privind ordinea și liniștea de astăzi, să înțelegem că partidele de agitație au pierdut prin înfăptuirea reformei agrare însăși rațiunea existenței lor.

Iată ce necesități de ordin politic le-a silit să deslănțue campania de discreditare a reformei agrare și în vederea continuărei acțiunei agitatorii să arunce formula revizuirii operei de împroprietărire.

D-l Al. Constantinescu, ministrul agriculturii, va arăta, într'un discurs pe care l va rosti în Parlament, neadevărurile siruntate și calomniile cuprinse în campania începută împotriva împroprietăririi.

D-sa va dovedi cu fapte și cifre opera uriașă realizată de personalul funcționăresc subt imboldul și zilnica sa supraveghere și va pune în lumina în care se cuvine privită această grandioasă operă realizată în vremuri de atâtea greutăți și de atâtea preocupări. In comparație cu această operă pozitivă, reala, ce mici, ce neînsemnate și ce meschine apar încercările unora de a cobori în mijlocul mlaștinei politicianiste o operă care constitue una din pietrele de temelie ale nouei clădiri românești.

Pe urmele drului Lupu

Ce vrea d. Vaida dela românii din America.

Ziarele românești din America publică o lungă scrisoare a dlui Vaida, prin care vice-președintul partidului național reeditează vechi acuzațiuni nedovedite aduse vechiului regat și partidului liberal. De situația politică din țară, așa cum o descrie d. Vaida în scrisoarea sa, ne vom ocupa pe larg în numarul de mâne.

Deocamdată, ne vom mulțumi să remarcăm că tabloul pe care dsa îl face asupra țării, plină de păcate bântuită de minciună și ticăloșie, ruinată de incapacitate, etc. nu are decât un singur scop: câștigarer sufragiilor financiare ale fraților din America pentru partidul național, singurul curat, singurul cinstit și moral singurul vrednic să ne salveze din această mocirlă a decât derii noastre.

In adevăr, scrisoarea dlui Vaida are un pasaj unde, după ce trece în revistă toate relele din țară, arată că partidul național este chemat să ne isbăvească, și aceasta o va face cu sprijinul românilor din America, a căror dragoaste pentru partidul național este o chezășie nu numai prin folosul capitalului morai al acestei dragoste, cât mai ales prin importanța „capitalului lor financiar".

Este prin urmare, în afară de orice îndoială, că d. Vaida a pornit în America pe urmele d-rului Lupu. Aceleași procedee la întrebuințează și d sa. Nepăsător la faptul că inexactitățile sale politice pot duce la discreditarea țării, pentrucă ele sunt cetite nu numai de români, d-l Vaida nu vede decât interesul partidului său, care, ruinat politicește în țară, caută o reconfortare în averea câștigată cu grea trudă a fraților de peste Ocean.

Pentru ieftenirea traiului la Cluj

De ce nu s'au aplicat prețurile maximale până acum Conciliabule zadarnice cu negustorii și patronii restaurantelor — Intervenția primarului la București — Clujul este cel mai scump oraș din țară — Prețurile maximale se vor aplica cu strictețe — Este nevoe însă de concursul organelor polițienești — Sfatul negustoresc protestează

O măsură energică a primarului din Cluj

Cetățenii Clujului vor lua cunoștință, că de astăzi s'au introdus și în orașul nostru prețuri maximale pentru toate articolele alimentare, cât și la restaurante, cofetării, cafenele etc. Placate mari cuprinzând ordonanța primăriei, afișate în tot orașul arată natura tuturor alimentelor și a noilor prețuri.

„Am fost cu mâinile legate"

Asupra greutăților care au precedat fixarea prețurilor maximale, cari de data aceasta sunt categorice, domnul Dr. Octavian Utalea ne spune următoarele:

„Conciliabulele zădarnice pe care le-am avut până acum cu negustorii de alimente și cu patronii diferitelor localuri de consumație, m'au exasperat. Aceștia, cu toate silințele mele, n'au convenit la fixarea în de comun acord a unor prețuri juste. Mai mult decât atât, prin reprezentanții organizațiunilor lor s'au plâns la București că cu măsurile pe care vream să le iau în interesul populației acestui oraș, prejudiciez interesele negustorimei, astfel încât, cu toată dorința mea de a face operă bună de gospodărie, eram de fapt ținut cu mâinile legate".

Revolta publicului

„Trebue să recunosc, — zice d. dr Utalea, — că în tot acest timp, publicul Clujan a avut toată dreptatea să fie nemulțumit, ba chiar, — în necunoștință de cauză, să creadă că totul se datorește lipsei mele de interes și de energie. Dar astăzi, vă rog, să arătați prin ziarul Dvoastră cum stau lucrurile".

Intervenția la București

„Paralizat în toate acțiunele mele, — continuă a ne spune d. primar, — de intervențiile negustorilor și ale celorlalți interesați, la centru, m'am hotărât să curm odată cu acest echivoc, ducându-mă și eu la București pentru a limpezi odată lucrurile".

Clujul, cel mai scump oraș din țară

„Am expus astfel domnilor miniștri de resort starea de lucruri din orașul nostru, demonstrându-le că astăzi Clujul este cel mai scump oraș din țară, fapt care face insuportabil traiul cetățenilor de aici.

„Plecasem de altfel cu hotărârea fermă de a obține aprobarea măsurilor mele, care sunt menite să vie în ajutorul cetățenilor acestui oraș, sau, în caz contrar de a mă demite din calitatea de primar.

Demersul meu a fost însă încununat de succes. Am obținut din partea guvernului mână liberă, de a proceda la fixarea și aplicarea prețurilor maximale bineînțeles, în mod echitabil și just."

Normele de procedare

„Intors la Cluj m'am pus la lucru împreună cu toți membrii consiliului orașului. Trebue să vă spun, că de data aceasta nu am mai consultat pe negustori și pe ceilalți interesați, cari au dovedit a fi cu totul recalcitranți oricărei înțelegeri în comun.

Am cerut din toate orașele principale din Ardeal prețurile tuturor alimentelor. Comparând astfel cu prețurile din celealte orașe, am hotărât și fixat și noui prețuri maximale pentru orașul nostru, care nu pot fi decât juste."

Aplicarea lor

„Aplicarea acestor prețuri, trebue să vă spun categoric, — zice d. dr Utalea, — este în funcție de concursul organelor polițienești, la care fac apel, împreună cu toți cetățenii acestui oraș."

Protestul negustorilor

In timp ce d. dr Utalea îmi comunica relațiunile de mai sus, era așteptat de un număr de membri ai „Sfatului Negustoresc", veniți să protesteze contra măsurei luate de d-sa.

Despărțindu-mă, d. primar mi o spus cu deplină încredințare:

„Nu voi ceda cu nimic, orice proteste sau stăruințî îmî vor veni."

Dac.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă, 8 Decemvrie 1923: „Heidelbergul de altădată".
Duminecă, 9 Decemvrie: „Papa".
Marți, 11 Decemvrie: Va avea loc a 7-a premieră în această stagiune. Se va reprezenta „Banii" piesă în 3 acte de Octave Mirbeau, tradusă de Haralamb Lecca. In rolurile principale apar domnii N. Neamțu Ottonel, Dem. Mihăilescu Brăila, Al. Ionescu-Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, Dem. Psatta, Gh. Bănuțiu etc., și doamnele M. Ignătescu Dobrescu, M. Miriam etc Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.
Joi, 13 Decemvrie: „Banii".
Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii".
Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovel" și „Scampolo".

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910

TIMIȘOARA

Descongestionarea Clujului

Primii indezirabili trimiși peste graniță

Am arătat la timp că pe lângă primăria locală s'a format un birou special, a cărui sarcină este să cerceteze pe toți acei cari nu pot să se bucure de nici un drept de a locui în orașul nostru.

Măsura aceasta o fost luată, cu deosebira în scopul de a se descongestiona orașul, și o face loc marelui număr de funcționari cari n'au locuință.

Fapt este, că organele noastre administrative au fost în acelaș timp seziate, că în Cluj se adăpostește un mare număr de indezirabili, al căror rost aici nu are nici o justificare.

Lucrările acestui biurou sunt în curs și după primele începuturi se prevede că vor da un resultat bun. Primele operațiuni de trimitere peste graniță au început.

Dl dr. O. Utalea, primarul orașului, ne comunică că eri au fost expediați 21 de indezirabili, asupra cărora s'au făcut toate cercetările necesare.

Din altă sursă aflăm că numărul aeelor cari vor trebui să sufere aceleași operațiuni se ridică la câteva sute. **D.**

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

INFORMAȚII

Congresul general al presei

In zilele de 16, 17 și 18 Decemvrie va avea loc in Cluj, congresul general al presei din întreaga țară. Cu acest prilej, domnul C. Bacalbașa, președintele sindicatului ziariștilor din București, își va desvolta conferința sa: „Cum ajungi ziarist" care face parte din ciclul de conferințe organizat de Sindicatul Presei române din Ardeal. Conferința va avea loc în cadrul unui mare festival artistic organizat în onoarea congresiștilor.

— **Starea semănăturilor.** In urma ploilor căzute în ultimele zile situația semănăturilor s'a îmbunătățit mult. Arăturile de toamnă continuă în întreg Ardealul și Banat. In unele regiuni semănăturile timpurii au fost pustiite de șoareci, astfel că au trebuit semănate din nou.

— **Aplicarea legei vagabondajului în Ardeal.** Direcțiunea generală a asistenței sociale a pus în aplicare legea pentru înfrânarea vagabondajului și a cerșetoriei în orașul Sibiu.

— **Intocmirea bugetului statului.** Comisia bugetară se va întruni Luni la ministerul de finanțe, să stabilească cifra definitivă a noului budget. Imediat după terminarea lucrărilor budgetului, dl ministru Vintilă Bratianu va invita pe reprezentanții presei pentru comunicări. Ziarul „Diminiața" scrie, că partidul național a decis să participe la discuția budgetului.

— Dr. Ioan Paul, medic. dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. din Cluj** face cunoscut onoratei clientele, că și-a mutat sediul în casa proprie *Str. Regina Maria Nr. 1—3* (colț cu Piața Unirii).

Direcțiunea, Secția de bancă și Textile se află la No. 1 etaj I.

Secția Juridică, Cereale și Coloniale la No. 3 etaj I—II, iar la Secția Devize intrarea este prin Piața Unirii. 3208.

— **Condoleanțe cu ocasia morței Episcopului Szechenyi.** La episcopia ungurească de la Oradea-Mare zilnic o mulțime de condoleanțe cu ocasia morței defunctului Episcop. Astfel, a sosit o lungă telegramă de condoleanță dela nunțiul din București, Dolci; de asemena de la toți înalți ierarchi români precum și de la Legația română din Budapesta.

— **Festival evreesc.** Femeile aparținătoare comunității evreiești din Cluj vor organiza Duminecă, la 9 Decembrie un festival cu program artistic în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 85.

— **Socialiști arestați.** Poliția a făcut descinderi la ziarul „Socialismul" din Capitală ridicând scripte și manuscrise și operând câteva arestări. Actualmente sunt arestați la Jilava redactorii Filipescu și Leiblich dela „Socialismul" și Dna Filipovici, redactoare la „Tineretul Socialist".

— **O gară distrusă de incendiu.** Gara Vijnița, lângă Cernăuți, a fost complect distrusă de incendiu. A putut fi salvată numai casă de bani. Pagubele sunt foarte mari.

Crouica dramatică

Turneul Agathei Bârsescu

„Sapho" de Grillparzer

Aseară marea tragediană, Agatha Bârsescu, a jucat într'unul din rolurile cari i-au creiat un renume mondial, tragedia „Sapho" de Grillparzer. Inainte de începerea reprezentației, artiștii Teatrului Național i-au oferit ca o dovadă a dragostei și a admirațiunei lor flori, iar dl Bârsan a rostit cuvântul de bun sosit.

Publicul a făcut o manifestație călduroasă marei artiste. Nicicând nu ni a fost dat să vedem în sala Teatrului Național o admirație mărturisită cu atâta elan și cu atâta afecțiune.

„Sapho" are desigur multe slăbiciuni, dintre cari hotărâtoare pentru valoarea lucrării este lipsa adevăratei linii clasice, înlocuită în piesă de un romantism nemțesc care n'are nimic comun cu ceiace făcea spiritul anticității grecești.

Dar jocul dnei Agatha Bârsescu a aruncat peste slăbiciunea piesei, lumina minunată a unui talent care știe să dea unui rol suflul creator al artei. O voce care realizează toate mădierile, atitudini de maiestate clasică, o gesticulație, care nu se cheltuiește nici o clipă în zadar, darul de a duce emoțiunile la o intensitate nebănuită, iată însușirile de seamă cu cari talentul dnei Agatha Bârsescu a cucerit aseară publicul nostru, care și-a mărturisit prin ovațiuni și aplauze necontenite admirația.

Alături de d-na Agatha Bârsescu, dnii V. Leonescu, Bănățeanu și d-na Luncescu au completat printr'un joc de frumoasă realizare artistică, un ansamblu cum puține ni-a fost dat să vedem în Cluj.

Sarbatorirea marei tragediane

Dna Agatha Barsescu, la Cluj

Manifestația publicului clujan după reprezentația de aseară — Banchetul dela restaurantul „New-York"

Aseară, după strălucita reprezentație dată de marea noastră tragediană Agatha Bârsescu, pe scena Teatrului Național, publicul care a luat parte la reprezentație, în frunte cu studențimea universitară, a făcut o strălucită manifestație de simpatie aceleia care cu drept cuvânt a fost numită steaua scenei românești.

La ieșirea din teatru a ilustrei tragediene, publicul și studențimea care o aștepta a isbucnit în urale, cântece și ovații.

Studentul *Șuiaga* a rostit o caldă cuvântare, arătând marei artiste admirația și dragostea pe care i-o poartă studențimea universitară și tot neamul românesc.

După cuvântarea dlui Șuiaga, în uralele mulțimei, d-na Agatha Bârsescu s'a suit în trăsura trasă de studenți, pornind pe strada Regina Maria spre Restaurantul „New-York".

Serbătorita a fost dusă în triumf până la hotelul „New-York".

Banchetul

Aci, în sala mare a restaurantului, Teatrul Național din Cluj a oferit marei tragediane un banchet la care au luat parte peste 50 de persoane. Dintre aceștia remarcăm pe d-nii: Gh. Dima; Z. Bârsan; V. Leonescu; Stănescu-Papa; Gogu Mihăiescu; Mihăilescu-Brăila; Neamțu Otonel; Șt. Braborescu; Gh. Bănuțiu; Ghibericon Ionescu; Psatta, artiști; d na M. Ștefănescu; d na Stănescu; d-ra Medianu; d-șoara Landry; d-na Anicuța Cârjă; d-na Jeana Popovici-Voina, d-ra Borzaar-tiste etc.

D-l Zaharia Borsan a salutat pe d-na Agata Bârsescu în numele artiștilor dela Teatrul Național și a închinat în sănătatea ei.

Răspunzând, d-na Agatha Bârsescu spune că seara aceasta este cea mai fericită seară din viața sa, pentrucă este sărbătorită de camerazi, ceeace i s'a întâmplat foarte rar.

D sa a terminat mulțumind tuturor pentru dovezile de dragoste ce i le au dat.

Banchetul au luat sfârșit la o rele 3.

Cum se mînuia banul public
pe vremea Consiliului Dirigent
O destăinuire a dlui Octavian Prie

Din partea dlui dr Octavian Prie, fost secretar general la resortul instrucțiunii, primim spre publicare următoarea scrisoare:

Domnule Director,

Ziarul „Patria" a publicat în nrul de alaltăieri un articol întitulat: *„Principalul vinovat: Octavian Goga"*.

Desigur, că nu intenționez să fac pe apologetul în chestiune. Partea aceasta rămâne în sarcina dlui Goga, care știe să răspundă de câteori are în față pe adversarii săi, pe cât de furioși, pe atât de caraghioși.

Ceiace mă îndeamnă, și vă cer ospitalitatea ziarului, d-voastră, este afirmațiunea „Patriei", că dl Goga n'a făcut nimic, cât a fost ministrul cultelor și artelor, nici cămînuri pentru studenți nu a zidit, nici burse nu le-a dat, iar studenților cari studiau în streinătate le-a revocat toate bursele.

In felul acesta pusă chestiunea, să-mi dați voe, ca să reclam pentru mine cinstea de a răspunde acestor afirmațiuni, fiind că bursele au aparținut Ministerului instrucțiunei și nu cultelor și artelor, precum o știu aceasta și băeții de școală.

Față de afirmațiunile îndrăznețe ale „Patriei" răspund cu următoarele cifre:

Am ridicat numărul bursierilor dela Universitatea din Cluj dela 200 la 400, adecă la dublu.

Bursele pentru București le-am sporit dela 150 la 300, adecă dublu.

In streinătate s'au dat 150 burse față de cele de 100 din anul precedent. Am asigurat întreținerea gratuită a tuturor elevilor școalelor normale ale statului....

In fața acestei largitudini de burse și ajutoare date tinerimei noastre din Ardeal, cine a fost cel dintâi, care să ne acuze de *incurie*, că prădăm banii statului cu burse și ajutoare inoportune? Domnul Ghibu, fostul secretar general al resortului instrucțiunii de pe vremea Consiliului Dirigent.

Domnul Ghibu resumă ajutoarele date studenților ardeleni, în comparație cu cei din vechiul regat, Bucovina și Basarabia în următoarele:

Vechiul Regat	441.400 Lei
Bucovina	312 000 Lei
Basarabia	568 000 Lei
Ardeal	4,561.000 Lei

Va să zică, Ardealul a dat ajutoare studenților de trei ori mai mult, decât pentru restul țării, luat laolaltă.

Înțeleg ca oamenii politici să nu cruțe armele, când caută să distrugă pe adversar, dar să vii cu asemenea aserțiuni imorale, cu neadevăruri monstruoase, cari pot fi desmințite în fiecare moment, este un fenomen pe care nu l putem califica ușor. Lumea știe foarte bine, cu câtă nepărtinitoare bunăvoință cu care am venit la toate ocaziile în ajutorul studenților și sunt îndeajuns lămuriți asupra celor ce s'au făcut de către noi, și ceea ce au făcut alții înainte de noi.

Dar fiindcă e vorba tocmai de burse, să mi se dea voe, să pun eu o chestiune. *Resortul instrucțiunii a votat pentru anul 1919—20 bursele pentru studenți. Rata întâi s'a și distribuit celor îndreptățiți. Cât pentru rata a doua, studenții, cari audiau cursurile în București nu au mai primit o.*

La reclamațiile lor am constatat, că un remarcabil personaj al Consiliului Dirigent a ridicat banii dela Resortul instrucțiunii, ca să i transmită personal direcțiunii Căminurilor din București. Acolo, neștiind cui să-i înmâneze, i-a adus iarăși la Cluj, dar nu i-a mai restituit Resortului. La stăruințele mele de a da de urma burselor studenților, am primit răspunsul că banii au fost întrebuințați spre alte scopuri ale Consiliului Dirigent. Iar studenții au rămas până astăzi fără burse. Chem ca martori pe toți studenții vizați de această faimoasă chestiune.

Primiți, domnule director, asigurarea deosebitei mele considerațiuni:

Octavian Prie
fost secretar general la instrucțiune

Cluj, la 5 Decemvrie 1923.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Sâmbătă, 8 Decemvrie

Vendetta

Superbă dramă familiară în 5 acte. In rolul principal artista renumită Pola Negri. Un film nespus de pitoresc, o dramă de construcție superbă.

Cinema Urania

Sâmbătă, 8 Decemvrie

Copii întunerucului

Seria I.

Colosală dramă de aventuri în 2 serii și 10 acte. In rolurile principale nemuritoarea Grith Hegesa și Carol Huszár. Esecul de dragoste unei multimilionare americane față de un muncitor

Cinema Apollo

Sâmbătă, 8 Decemvrie

Roata de foc

Grandioasă dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Aventuriile unei fete multimilionare. Atracție înspăimântătoare de circ. Film senzațional!

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Direcțiunea Regiunei I. a ocrotirilor sociale Cluj.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de Administrator la Institutul de surdo-muți Timișoara și la Căminul Studenților in Medicină Cluj.

Reflectanții dela cari se recere absolvirea unei școale medii cu maturitate (liceu sau comerciale) își vor inainta rugarea insoțită de Atestatul de maturitate, Carte de botez și un document din care să reiesă ocupațiunea actuală, respective serviciile ideplinite până acum, arătând totodată și situația militară, și familiară. Cererea de concurs insoțită de documentele indicate se va trimite acestui Directorat până la 20 Decembrie 1923.

Ambele posturi sunt retribuite cu câte 750 Lei salar de bază impreună cu accesoriile legale, locuință cu incălzit și iluminat in natură (la Cluj una cameră, la Timișoara 2 camere) având totodată 50% reducere la vipt.

Cei cu practică administrativă sau bancară vor fi preferiți.

Director Regional:
Dr. T. Ionescu.

3206

„TURUL"

Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă și de bărbați
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu becaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetițe și băeți
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310— in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Agatha Bârsescu
vorbește „Infrățirei"

In ce orașe își va continua turneul marea tragediană — Dna Agatha Bârsescu intenționează să se retragă din teatru — Reprezentațiile de adio scenei le va da în România

Am crezut nimeit pentru publicul românesc din Ardeal, care încă nu cunoaște în deajuns personalitățile mari ale neamului nostru, să dăm ocazie d-nei Agatha Bârsescu să vorbească acestui public și d-sa, la invitația noastră, ne-a dat câteva declarații pe care le publicăm mai jos.

Este aceasta o mare onoare pe care marea tragediană a făcut-o și gazetei noastre și publicului românesc, pe care prin jocul ei, l-a ridicat aseară la cele mai înalte culmi ale artei.

D-na Agatha Bârsescu despre primirea făcută de publicul românesc

„Nu știu prin ce cuvinte mi-aș putea exprima intensitatea emoțiunei și fericirea ce mi-a procurat chipul cum am fost primită în mijlocul dvoastră. A fost unul dintre cele mai frumoase visuri ale mele, să viu aci în Ardealul românesc și să joc românește. Astăzi mi-am văzut visul realizat.

Primirea ce mi-a făcut-o publicul românesc a fost în adevăr peste așteptările mele. Singurul regret pe care îl mai am, este că nu sunt de 20 de ani, ca să'mi dedic toată viața teatrului românesc.

Ceeace m'a impresionat peste măsură de mult, este felul cu totul neașteptat de cum m'au primit colegii. Tuturora nu pot decât să le rezerv un loc de neperitoare simpatie și recunoștință, în sufletul meu".

*

Ilustra tragediană intenționează înființarea unei școli dramatice în România

„Am găsit un foarte mare progres în teatru, — contimă dna Bârsescu, — de când l'am lăsat, plecând în străinătate.

Oricare artist va găsi aci un vast teren de muncă.

Dorința mea este, și sper s'o pot realiza, să înjghebez în România o școală dramatică unde să pot împărtăși elevilor principiile mele de artă și cunoștințele mele, câștigate în atâția ani de experiență.

Ultimul turneu al marei artiste

Unde intenționați să mergeți după ce veți termina reprezentațiile din Cluj?

„Scopul turneului pe care îl fac prin Ardeal a fost de a juca în toate centrele mai importanța ale acestei provincii. Voiu juca în toate centrele principale ale Ardealui, în vreo 10—15 orașe. Acest turneu va dura cam până la 15 Ianuarie. Voiu dleca apoi la Iași iar în Februarie voiu mai juca câteva piese la București, după care voi intreprinde un nou turneu prin Ardeal.

In Aprilie, plec spre New-york oprindu-mă la Viena pentru a aranja reprezentarea unor piese pe scenele teatrelor din acest oraș și din Praga pentru la toamnă.

Voiu juca în nemțește.

Ajunsă la New-York, voiu organiza un mare turneu prin centrele principale ale Americei și intenționez să joc în românește în mai multe orașe din America unde se găsesc români.

Terminând acest turneu, voi organiza o mare reprezentație de adio la New-York, după care, retrăgându-mă din teatru, mă voiu întoarce în România pentru a-mi petrece ultimii ani ai vieții.

Intenționez, ca în scurt timp, să mă retrag din teatru.

Vreau să mă retrag din el la timp, pentru o nu auzi mai târziu lumea zicând: „de ce mai joacă!" Reprezentația de adio scenei voiu da-o în țară."

Marea artistă mulțumește prin „Infrățirea", publicului clujan

„Nu pot să încheiu aceste câteva cuvinte, decât rugându-vă să transmite-ți prin „Infrățirea" toate mulțumirile și toate simțămintele mele de recunoștință față de publicul clujan, căruia toată viața mea îi voi păstra cea mai neclintită dragoste."

Cu aceasta s'a încheiat convorbirea avută cu dna Agatha Bârsescu.

St. P.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

Presa maghiara

Moştenirea episcopului Szechenyi

Ziarele maghiare sunt pline de aprecieri asupra vieţei defunctului Episcop maghiar al Oradei. „Ellenzék“ ne aduce ştirea despre testamentul contelui Széchenyi, pe care acesta îl scrisese la Giula. Tot „Ellenzék“ ne spune, că acest testament nu a fost deschis, decât după ce a fost trimis la Budapesta. După ştirile ziarului maghiar fostul episcop a testat „sume enorm de mari“ pentru scopuri maghiare.

După unele ştiri din Iugoslavia şi Cehoslovacia, conţinutul testamentului contelui Széchenyi nu va fi dat la iveală aşa cum este, ci, sub pretextul unor presupuse dispoziţiuni testamentare, — Ungaria lui Horthy va încerca să plaseze în statele succesoare ale monarhiei mari sume în favorul scopurilor mai mult sau mai puţin politice ale Ungurilor de aici şi, mai ales, pentru scopurile propagandei maghiare.

Răspunsul lui „Ellenzek“ în chestiunea şcolilor ungureşti

Declaraţiile dlui inspector general al învăţământului din Ardeal, Alex. Pteancu, au făcut vâlvă în presa maghiară. Acuzaţiile dlui deputat Sándor şi ale presei maghiare au fost spulberate în vânt, îndată ce au fost cercetate cu amănunţime.

Cu toate acestea, „Ellenzék“ încearcă să răspundă, spunând că Românii sunt mai puţini cu un milion, decât a afirmat dl Pteancu, iar ungurii ar fi mai mulţi cu un milion.

După această socoteală a lui „Ellenzék“, numărul Ungurilor ar fi de două milioane 300 mii, iar numărul Românilor ar fi sub 2 milioane! — Horthystă socoteală!..

In restul articolului se scrie că nu proporţia numerică este dătătoare de ton. Cine strică, dacă Ungurii au mai mare dragoste de cultură, cine strică, dacă maghiarimea vrea să susţină mai multe şcoli, decât ar indica-o proporţia numerică?!

Tendinţa ziarului maghiar de a înfăţişa poporul român ca pe unul refractar culturei, ne este cunoscută mai de mult, încă din timpul dominaţiunei ungureşti.

Cu teoria „superiorităţii maghiare“ însă nu ne-a convins deloc că datorinţa statului român este să susţină în centre româneşti şcoli streine, înfiinţate în trecut numai cu scopul maghiarizării...

„Ujsag“ şi Coroana

Am vorbit în mai multe rânduri despre urâta apucătură a presei maghiare de a amesteca Coroana în toate uneltirile ei iredentiste. Precum se ştie, politicianii unguri s'au înfăţişat nu de mult M. Sale Regelui, încercând „să-l pună în curent“ cu „aspiraţiunile naţiunei maghiare“. Din faptul, că M. Sa i-a primit, ca şi pe ori cine, cu afabilitate, Ungurii s'au găsit îndreptăţiţi să creadă, că nu mai sunt datori să execute ordonanţele ministeriale şi legile ţării.

A fost destul, că dl ministru Dr. Anghelescu să-i facă atenţi printr'o o circulară, ca să respecte dispoziţiile anterioare referitoare la şcoli, pentru ca partidul maghiar şi capii bisericii maghiare să recurgă din nou la M. Sa printr'o telegramă de protestare, caşi cum M. Sa le-ar fi promis că Ungurii sunt scutiţi să execute legile şi ordonanţele ministeriale. Iar „Ujság“ s'a grăbit să scrie un articol cu titlul: Ministrul Anghelescu vrea să pună pe Rege în faţa unui fapt împlinit: cere executarea ordonanţelor referitoare la şcoli.“ Articolul se termină cu dorinţa că Regele ţării va împiedeca ca limba românească să între în drepturile sale în învăţământul şcolilor ungureşti!!! . . .

Reclame este sufletul comerciului

✝

Cu inima frântă de durere anunţăm încetarea din viaţă a scumpei fice, soră şi cumnată

FIRUTA

care a încetat din viaţă Vineri, 7 Dec. 1923 în etate de 14 ani.

Rămăşiţele pământeşti ale defunctei se vor înhuma Duminecă 9 Dec. ora 2½ p. m. dela casele părinteşti Str. Reg. Ferdinand 42.

Incunoştinţări speciale nu se emit.

Familia Ioan Vlad.

Uzinele Electrice ale Oraşului Cluj

No. 2148—1923.

Avis.

Uzinele electrice ale Oraşului Cluj încunoştinţează pe Onoraţi consumatori, că având nevoe de mai multe ore consecutive pentru terminare reparaţiilor de pe linia de transmisie dela Somaşul-Rece, Sâmbătă la 8. Decemvrie a. c. va da curent **fără întrerupere** de dimineaţă până la 12. iar după masă întrerupe curentul în tot oraşul dela 12. până la 4. p. m.

Aceasta va fi ultima întrerupere în acest fel' de carece reparaţiile pe linia de tansmisie dela Someşul-Rece pentru acest an se vor termina complect cu această ocazia.

Direct. Uzinelor
Inginer: **Roată.**

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Mica publicitate

Inchiriez cameră mobilată, Domn singur. Adresa la ziar sub: **Vesel.**

Strainatatea recunoaste tratamentul loial al minoritatilor de la noi

Ce spune o revistă franceză

Se cunoaşte campania de propagandă pe care o întreţin în străinătate minorităţile împotriva noastră cu privire la politica statului român faţă de ele, campanie care de altfel nu e decât un ecou mărit al manifestărilor de fiecare zi ale presei minoritare din ţară.

Din fericire, străinii veniţi la noi, fie chiar în numele Ligei Naţiunilor, s'au convins de netemeinicia ştirilor alarmante cu privire la tratamentul minorităţilor. Ziarele şi revistele străine îşi dau seama din ce în ce mai mult de adevărata situaţie a elementului minoritar de la noi.

Iată spre exemplu cum zugrăveşte o cunoscută revistă franceză „Le Correspondant“ al tratamentul loial loial minorităţii bulgare din Dobrogea sudică, într'un articol recent, de altfel extrem de favorabil Bulgariei:

„De două luni de zile relaţiile Bulgariei cu România sunt excelente; guvernul din Bucureşti îşa manifestă prietenia faţă de cel din Sofia.

Şi ceia ce e foarte rar în Balcani, el mărturiseşte bunele sale intenţii prin acte.

Populaţia bulgară din Dobrogea anexată este supusă unui regim care devine din zi în zi mai bun.

Redeschiderea şcolii secundare din Dobrici, cât şi tipărirea unui cotidian în limba bulgară în acest oraş ofetă două probe simţitoare cu privire la ameliorarea generală a raporturilor dintre minorităţile bulgare şi administraţia română.“

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Cărti franceze:

Margueritte: Maison ouverte 21 lei. **Courteline:** Train 16 lei. **Goncourt:** Frères Zemganno 21 lei. **Farrere:** Civilisees 16 lei. **Maupassant:** Pierre et Jean 16 lei. **Bourger:** Dualité 8 lei. **Prévost:** Un Voluptueux 8 lei. **Theurier:** Don Juan 8 lei. **P. Loti:** Pêcheur d'Islande 98 lei. **A. France:** Crainquebille 98 lei. **Madach:** La Tragédie de L'Homme 94 lei. **A. France:** Barbe-Bleu 98 lei. **Wells:** Pays des Aveugles 110 lei. **A. France:** L'Anneau d'Améthiste 98 lei. etc. Anthologie des Ecrivains francais XIX-leme siècle 2 vol. à 55 lei plus porto. la

Librăria LEPAGE Cluj.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ.
3165

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.
IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A
FRATILOR MARTONFFY
CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.
o 2025 o

Expoziţiie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.
Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 962 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Duminecă 9 Decemvrie 1923

Înfrățirea

R CLUJ 1. 1420

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Partidul național și studențimea

— Cu prilejul conferinței dlui Oct. Goga —

Se știe că, solicitat de studențimea din Cluj, domnul Octavian Goga va ține Duminecă o conferință tratând despre ideia națională.

Cu prilejul acesta ziarele partidului național au pornit o violentă campanie împotriva domnului Goga, arătându-se în acelaș timp îngrijorate că studențimea poate fi sedusă de domnul Goga pentru scopurile sale politice.

Această îngrijorare a partidului național este cu totul surprinzătoare, fiindcă interesul pentru studențime n'a fost constant în atitudinea oamenilor din jurul domnului Maniu. Partidul național n'a încercat în nici un fel să privească cu atențiune mișcările studențești din ultimul timp și, dând la o parte tot ce era zăpăceală și exagerare, să desprindă din frământările cari încearcă tinerimea universitară partea de idealism pe care o cuprind. Ca totdeauna, însă, partidul național n'a privit mișcarea studențească decât prin prisma intereselor sale de partid și nu l'a interesat decât în măsura în care această mișcare ar fi putut crea neajunsuri guvernului.

De unde, dar, această îngrijorare? Cum înțelege partidul național că trebuie să se poarte studențimea în politică? Socotește el, așa cum noi am afirmat cu tărie în nenumărate rânduri, că studențimea trebuie să rămână ferită de luptele politice și că înainte de toate ea are datoria să îndeplinească un rost cultural și național în afară de politică? O astfel de opiniune nu se potrivește însă cu ceea ce a lăcut partidul național în trecut. Domnii Maniu și Vaida au socotit totdeauna studențimea ca o zestre politică care se cuvine de drept partidului național. Ei au înțeles să întrebuințeze tinerimea universitară pentru scopuri electorale. N'am văzut noi deatâtea-ori întruniri ale partidului național populate cu studenți? Nu ne amintim cu toții de cuvântarea rostită mai de mult la Redută de către dl Vaida, cuvântare din care jumătate era adresată studențimei căreia i se cerea să îmbrățișeze acțiunea politică și scopurile partidului național? Nu sunt oare oamenii partidului național aceia cari au adus studențimea să manifesteze sub balcoanele clubului din str. Regina Maria?

Ori poate dimpotrivă partidul național înțelege ca studențimea să participe efectiv la luptele politice, recunoscându-i-se dreptul de a judeca acțiunea diverselor partide și a lua atitudine pentru unul sau altul dintre ele?

Dar atunci oamenii partidului național trebuiau să înțeleagă că dacă studențimea are acest drept, ea are și posibilitatea de a aprecia acțiunile politice. Cum putea rămâne tinerimea universitară de aci legată de partidul național când prin toată politica sa acest partid n'a făcut decât să-și înstrăineze simpatiile studențimei? Căci în vechiul regat partidul național s'a înfățișat susținut de o presă înstreinată, iar aici în Ardeal, lingușind minoritățile, el a abandonat politica naționalistă pe care prin tradiție era dator s'o păstreze și s'o cultive. Cum era să nu se depărteze această studențime de un partid care a avut lipsa de pietate de a aduce pe dl Honigmann pe Câmpia Libertății?

Prin toate acestea și prin multe alte acte partidul național a izbutit să întoarcă dela el simpatiile studențimei noastre. Acum când vede cu tristețe rezultatul politicei sale de abandonare a intereselor noastră naționale, partidul dlui Maniu își exprimă îngrijorarea văzând cum dragostea studențimei se îndeaptă către alții.

Nu e de mirare ca dl Goga prin participarea sa la acțiunea de purificare a organismului nostru național, acțiune pe care o înfățișează pentru națiune elementele străine strecurate în mijlocul nostru și-a creiat reale simpatii în sânul studențimei ardelene. Nădăjduim că coborându-se în mijlocul studențimei, dl Goga va lăsa la o parte orice preocupare de politică de partid și va vorbi tinerimei universitare ca un sfătuitor și nu ca un politician urmărind scopuri personale.

Campania violentă pe care partidul național o duce acum împotriva dlui Goga pentru a creia o atmosferă neprielnică în jurul conferinței dsale, nu isvorăște decât din necazul pe care acest partid îl simte văzând cum prin politica sa el și a înstrăinat simpatiile studențimei. Acțiunea partidului național de continuă părăsire a idealurilor și intereselor naționale trebuia să-i aducă o sancțiune. In numele opiniei publice românești această sancțiune i-o aplică tinerimea universitară.

Partidul național și sărbătorirea zilei de 1 Decembre

E cunoscută nota discordantă pe care a aruncat-o partidul național în sărbătorirea marelui act al Unirei.

Cu tot apelul dlui Vasile Goldiș, președintele Asociațiunii, partidul național n'a putut să se smulgă nici cu această ocazie din țițele politicianismului.

In timp ce toate celelalte partide s'au amestecat în marile mulțimi adunate să sărbătorească ziua de 1 Decemvrie, singur partidul național s'a eschivat simțirei unanime a poporului românesc și lucru ne mai pomenit s'a închis la București între cei patru pereți ai unui club pentru a pângări această zi de sărbătoare a conștiinței noastre naționale, cu sămânța de discordie a politicianismului.

Nici presa regionalistă nu s'a lăsat mai prejos. Articole pline de venin și insuflate dintr'o vădită rea credință au umplut coloanele „Patriei" și Românieî. Politicionismul a ajuns să întunece într'atâta sufletul regionaliștilor încât chiar în dările de seamă ale serbărilor din diferitele orașe, nu se pomenește altceva decât de proslăvirea dlor Vaida și Maniu, evitându-se în mod intenționat să se arate tot ceeace s'a vorbit despre însemnătatea unirei ca act de afirmare națională sau de contribuția ce a adus-o la întregirea neamului viteaza noastră armată.

Mai mult decât atât la Brașov chiar sărbătorirea oficială organizată de instituția culturală ardeleană „Astra" a fost boicotate din inițiativa dlui Mihail Popovici, care a recomandat membrilor partidului național să se abție dela serbarea oficială a Unirei. Lucru ce s'a și întâmplat membrii partidului național ne participând nici la solemnitatea serbărei, nici la conferința dlui ministru I. Mistor, nici la cina comună.

Ziarul „Carpații" din Brașov care relatează acest fapt, arată că partidul național nu s'a știut chiar să trimită agenți provocatori la festival cari pe când corul intona imnul regal și când toți cei de față stăteau în picioare, au rămas semnificativ și sfidător jos. In acest timp restul membrilor partidului național, din porunca dlui Mihail Popovici, serbătoreau actul unirei într'un banchet politic în sala birtului săsesc „Gewerbeverein.

Credem că e de prisos să mai insistăm și asupra altor diferite manifestări de regionalism și separatism, care au scoborât actul Unirei la un act de partid. Exemplele de mai sus sunt destul de edificatoare, și ele ne fac să ne gândim la datoria pe care o avem cu toții de a lupta pentru salvarea zilei de 1 Decemvrie din mânile profanatoare ale partidului național, ea trebuind să fie redată națiunei cu toată strălucirea care a îmbrățișat-o la început.

Discreditarea țării

Nemulțumit de opera de defăimare pe cari au întreprins-o contra țării dușmanii neamului nostru, dl Vaida terfelește și țara românească, dând noui arme străinilor împotriva noastră.

Intr'o scrisoare adresată românilor din America, dl Vaida, vieeprezidentul partidul național, face o expunere a situației politice din țară. Cu ce scop se face acest lucru? Ce interes poate să aibă pentru cele câteva sute de români din America, nemulțumirile dlui Vaida împotriva actualului guvern?

Mai întâi, d. Vaida se pretinde invitat de românii din America, și, — spune dsa — neputând răspunde la această invitație, dsa face în scris ceea ce ar ti făcut dacă s'ar fi dus acolo. Acesta poate fi un motiv de aparență numai. In realitate, partidul național caută prin d. Vaida un sprijin la românii din America, un sprijin pe care în țară, nu i-l mai dă nimeni. Și pentru acest lucru, d. Vaida caută să descrie cât mai deforabil pe adversarii dsale: vechiul regat și partidul liberal.

Iată spre exemplu cum vorbește d. Vaida despre situația noastră de la unire încoace:

„Lupta aceasta astăzi e mai grea decât pe vremea stăpânirei oligarhiei maghiare. Atunci ne era ținta distrugerea țării ungurești, căci numai pe urma prăbușirei Ungariei puteam spera înfăptuirea României Mărite. Acum ne vedem siliți să ducem lupta în contra oligarchiei române spre a salva țara de anarhia pusă la cale de sus, de ilegalitatea fără care nu ar fi cu putință susținerea acestui *sistem absolutist, mai ticălos și de cât cel maghiar, cât și în contra urei ce copleșește tot mai mult sufletele poporului român de dincoace de Cardați în contra regățenilor*, pe cari sentimentul popular, din nenorocire, îi identifică cu metodele de guvernare ale unei minorități oligarhice din București. Atunci ne dușmăneau oligarhii din Budapesta, azi ne dușmănesc oligarhii bucureșteni, cu aceiași furie îndârjită".

In aceste cuvinte, — pline de „patriotică îngrijorare" ar zice „Patria" — d. Vaida are pretenția că spune un adevăr. Intru cât este un adevăr, vom vedeo. Dar să admitem că este adevărat tot ce scrie dsa. Ce folos se aduce însă țării cu plângerile dlui Vaida? Românii din America, rupți de aici în vremuri când nevoile erau peste puterile noastre, vor găsi în scrisoarea dlui Vaida un profund desgust pentru țara părăsită vremelnic și vor amâna cât mai mult întoarcerea pe care poate altădată o doreau.

Ei se vor îndepărta deci de noi, lipsind țara de energii încercate, cari ni-ar fi fost de mare folos.

Dar, alături de acești români cari vor închide în sufletele lor o durere mai mult, vor ceti și străinii. Își dă oare partidul național seama cât pierdem ca demnitate națională, cât pierdem din creditul nostru în afară prin scrisoarea dlui Vaida? Desigur că nu, căci altcum n'ar lucru așa cum lucrează.

Pasajul reprodus din scrisoarea d-lui Vaid ne dovedește însă că adevărul n'a fost nici decum sfătuitorul rândurilor scrise de d-sa fraților din America. Din potrivă, tot ce se afirmă acolo este inexact: și absolutismul *„mai ticălos decât cel maghiar"* și pretinsa ură a ardelenilor contra vechiului regat **pe care nu o potoli (auziți!) partidul național!**

Dacă a avut ură cineva în Ardeal, apoi numai partidul național a avut-o și o are, și împotriva partidelor de acolo. Ardealul însă nu, fiindcă Ardealul a înțeles care este rostul unirii. Și ca o dovadă că a înțeles acest lucru, este că nu s'a lăsat răpit de ademenirile partidului național, care voia să rămână atot stăpânitor aici.

Scrisoarea d-lui Vaida, plină de inexactități, îmbibată de o josnică patimă, ne va strica mult desigur, dar va strica țării și nu partidului liberal cum dorește partidul național.

Românii din America vor privi uimiți rândurile d-lui Vaida. Alături de cuvintele d-rului Lupu și de articolele necugetate ale unor ziare românești din America, ele nu stau mai prejos. Nu trebuie însă să se uite, că au fost și oameni în sufletul cărora conștiința n'a adormit. Și d. Iorga face politică, și d-l Iorga ar fi avut poate interesul de a-și apăra o politică a d sale; dar câtă diferență este între scrisorile senine publicate de d-sa în ziarul „America" și între șirele imbuibate cu patimă și ură ale d-lui Vaida?

Congresul general al presei

In zilele de 16, 17 și 18 Decemvrie va avea loc in Cluj, congresul general al presei din întreaga țară. Cu acest prilej, domnul C. Bacalbașa, președintele sindicatului ziariștilor din București, își va desvolta conferința sa: „Cum ajungi ziarist" care face parte din ciclul de conferințe organizat de Sindicatul Presei române din Ardeal. Conferința va avea loc în cadrul unui mare festival artistic organizat în onoarea congresiștilor.

Presa maghiara

Tratativele contelui Károlyi cu partidul național

In memoriile contelui Károlyi Mihály, apărute nu de mult, și reproduse de „Keleti Ujsag“, găsim prețioase date referitoare la tratativele sale cu partidul național.

„Aceste trative au avut loc în locuința mea, — scrie contele Károlyi, — luând parte la ele d-nii Ioan Ardelyi, Vaida Voevod, Aurel Vlad, Ciclo-Pop, Aurel Lazăr și Vasile Goldiș.

„Tratativele cu românii au mers mai greu decât cele cu Slovacii, căci la spatele lor stătea armata României.

Deși între românii ce tratau, nu era o unitate de păreri, totuși ei cereau cu toții o largă autonomie pentru Ardeal. Chiar și în cele mai extremiste cereri ale acestor politiciani, se găsea ideea de a nu se despărți de Ungaria, și, politica lor, clădită pe autonomie, avea un hotărât caracter de orientație maghiară. Faptul că s'a tratat cu mine, având ca bază pentru înțelegere — autonomia, mă îndreptățește să cred, că dacă a-și fi fost încredințat cu formarea guvernului, s-ar fi putut găsi un mijloc pentru a ne înțelege“.

Rămâne deci încă odată, stabilit, că partidul național chiar și în preziua liberării Ardealului din jugul strein, nu a avut altă aspirație, decât autonomia, iar hotărârea unirei dela Alba-Iulia a fost adusă mai mult sub presiunea masselor românești ale Ardealului, fascinate de un ideal, pe care mentalitatea domnilor Vaida și Cicio Pop nicicând nu l'a înțeles în adevărata lui măreție.

Propaganda ungurească la lucru

„Keleti Ujság“ de ieri, are o dare de seamă despre viața ungurească din... Paris. Spune, că „numai în cursul ultimelor 4—5 luni, numărul maghiarilor din Paris a sporit cu 60 mii suflete“.

„In săptămâna aceasta, are să apară la Paris primul ziar scris aici în limba maghiară, întitulat „Párisi Ujság“. Primredactorul ziarului este însuși Claude Farrère scriitorul francez cu renume mondial. Ceialalți gazetari sunt cu toții unguri; între ei este și ungurul clujan Benami, care este unul dintre fondatorii noului ziar“.

Nu putem controla de-ocamdată veracitatea celor scrise de ziarul maghiar, dar la urma-urmei, pentru ce nu ar putea fi și adevărate. Cunoaștem bine escelenta organizație a propagandei maghiare, care întreține reviste, și ziare în cele mai multe țări din Apus, necruțând nici o jertfă bănească.

Jertfele de acest fel au adus necontestate roade politice Ungariei revanșarde. Am văzut publiciști englezi și deputați francezi, cari propovăduiau ajutorarea Ungariei contra „dușmanilor“, uitând că aceștia sunt aliații Franței cari au ajutat-o la victorie. Și, am văzut, politicieni italieni cari deplângeau cultura Ardealului, menită să se balcanizeze prin contactul cu România, soră mai mică a Italiei!

Banul face însă pe om fără rușine, și fără rușine sunt și aceia cari încurajează revanșa maghiară și lupta contra statelor succesoare ale monarhiei, punând piedeci în calea consolidării acestor state, atât de însetate de liniște și muncă constructivă.

„Precedent periculos“

Sub acest titlu, oficiosul partidului maghiar „Ellenzék“ are o violentă ieșire contra dlui primar al Aradului, Robu, din pricina unei ordonanțe a acestuia, care prevede revizuirea numelor maghiarizate din ultimii 50 ani.

Precum se știe, — și o știe de bunăseamă și „Ellenzék“ — guvernele ungurești au făcut tot felul de presiuni asupra celor cari erau avizați la slujbe de stat, — să-și maghiarizeze numele.

Orfelinatele primeau ordine severe dela ministerele din Budapesta, să maghiarizeze numele tuturor copiilor nemaghiari.

In archiva Orfelinatului dela Cluj. de pildă, s a dat de urma acestor măsuri draconice, care au sporit numărul ungurilor cu zeci de mii de suflete.

Barbariile hunice din trecut nu împiedecă azi pe „Ellenzék“ să scrie precum urmează:

„Primarul dela Arad vrea să schimbe însuși mersul naturii. Scopul lui de românizare nu și-l va putea ajunge; în schimb va spori numărul analfabeților maghiari, făcând ca nivelul cultural și de altcum scăzut, să decadă și mai mult. Trebuie să ne împotrivim cât se poate mai mult contra acestei sminti'e încercări provenită de șovinism.“

Cu alte cuvinte maghiarizarea barbară din trecut a fost „mersul firesc al naturii“, iar încercarea de a scăpa victimele uneltirilor josnice de maghiarizare ale ungurilor — este „șovinism smintit“!

Insultele cu cari ne-a obicinuit ziarul „Ellenzék“ timp de 44 de ani de când există, nu ne vor împiedeca însă să readucem la matca neamului pe cei înstrăinați cu de-a sila, în trecut.

Concurs.

Baca „**Economul**“ institul de credit și economii S. A. din Cluj (Calea Regele Ferdinand No 28) prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de:

Funcționar-Contabil.

Dela reflectanți se cere, să producă certificatul despre absolvarea unei scoale de comerț, precum si dovadă despre praxa ce o are.

Ofertele în scris cu indicația pretenziunilor de salar sunt a se înainta personál până la 15 Decembrie a. c. iar postul este a se ocupa la Ianuărie 1924.

3205 **Direcțiunea.**

Banca Economică Ardeleană S. A. Cluj.

In localul de prăvălie al său din Str. Regina Maria No. 49. in ziua de 23. Decembrie 1923. oara 11 a. m. ține

adunarea extraordinară generală

cu urmatorul program:

1. Ridicarea capitalului social dela 2,000.000 Lei la 10,000.000 Lei.
2. Alegerea membrilor in consiliul de administratie.
3. Complectarea adică modificarea §-elor 5, 19, 24 și 31 a statutelor.
4. Eventuale propune.

Prin aceasta onorații acționari sunt invitați la această adunarea generală.

3210 **Direcțiunea.**

INFORMAȚII

— **Efectul prețurilor maximale.** Cafegii și restauratorii din localitate au luat în urma fixărei noilor prețuri maximale o atitudine, contra căreia autoritățile locale trebuie să ia grabnice măsuri. Acești restauratori, sub motiv că nu le dă mâna să servească publicului mâncări cu prețurile fixate de primărie, pregătesc numai câte trei, patru feluri și acestea, așa de prost gătite, încât abia pot fi mâncate. Pe lângă acesta, toate porțiile de mâncare ce se servesc prin restaurante se fac acum foarte miei, ap oape jumătate ca cele de până acum. Se impune ca poliția sa facă control prin restaurante și unde vor constata lucruri ca cele de mai sus, să aplice cele mai drastice pedepse. Altfel, toate măsurile autorităților locale de a ieftini viața la Cluj român ineficace.

— **Dela resortul de finanțe.** La resortul de finanțe din Cluj se lucrează la întocmirea unui tablou al tuturor încasărilor impozitelor fixate prin urma legei financiare.

— **Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. din Cluj** face cunoscut onoratei clientele, că și a mutat sediul în casa proprie *Str. Regina Maria Nr. 1—3* (colț cu Piața Unirii).

Direcțiunea, Secția de bancă și Textile se află la No. 1 etaj I.

Secția Juridică, Cereale și Coloniale la No. 3 etaj I—II, iar la Secția Devize intrarea este prin Piața Unirii. 3208.

— **Lupta contra speculanților.** Pe ziua de ieri au fost dați în judecată trei restauratori pentrucă au contravenit le ordonanța prețurilor maximale.

— **Doleanțele chelnerilor români din Cluj.** Eri s'a prezentat la prefectul județului o delegație de chelneri români protestând contra atitudinei proprietarilor de localuri din Cluj, cari refuză angajarea chelnerilor români și cari în schimb aduc chelneri unguri și evrei din alte orașe și chiar din Budapesta. Până acum sunt 45 de chelneri români în Cluj, cari nu se pot angaja nicăeri.

Prefectul a promis o revizuire a tuturor chelnerilor din Cluj pentru a constata dacă sunt sau nu cetățeni români.

— **Repararea podului dela Gilău.** Podul de peste Someș dela Gilău, care fusese rupt de revărsarea râului, a fost complect reparat.

PENTRU SĂRBĂTORI! Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR“ din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

— Salonul de manichiur și de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

O toaletă

splendită de bal sau pentru scenă de vânzare Calea Moților Nr. 90 în curte ușa Nr. 5.

— **Telegrama de condoleanță a M. S. Regelui cu ocazia morții episcopului Szechenyi.** Episcopia romano-catolică dela Oradea a primit ieri o telegramă dela M. S. Regele, care, prin dl ministru Mișu, își exprimă condoleanțe cu prilejul morții episcopului Széchenyi.

— **Reapariția revistei „Datina“** In curând va reapare revista culturală „Datina“ organul societății „M. Eminescu“ din T. Severin. Revista își propune a fi ca și întrecut purtatoarea tutulor bunelor îndrumări spre o sănătoasă viață intelectuală, atât de dorită de spiritele rămase credincioase bunei tradiții de odinioară.

Conducătorii revistei sunt dnii profesori M. Gusiță și dr P. Pleniceanu.

— **O nouă gazetă industrială la Cluj.** A apărut primul număr al noului organ industrial, intitulat „Iparosok Lapja“ sub conducerea domnilor Hevesi József și Némedy Gábor.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Contra prețurilor maximale.** Eri s'a înfățișat dlui consilier Moga o delegație compusă din brutari și proprietari de restaurante minoritari, protestând contra prețurilor maximale fixate de curând. Au fost refuzați, nefiindu-le motivate cererile.

— **Moartea ziaristului Traian Nicolin.** După lungi suferințe, talentatul ziarist Traian Nicolin, colaborator la mai multe ziare românești din Arad și Bănat, a murit de tuberculoză săptămâna aceasta. Noartea lui lasă unanime regrete în sufletele tuturor celor ce l'au cunoscut și i-au opreciat talentul și alesele lui calități sufletești.

Odihuească-se în pace!

— **Nou vicar episcopesc.** Trebuind de ales un nou vicar episcopesc catolic pentru Oradea-Mare, canonicii de acolo au hotărât să aleagă pe episcopul dr Beilik Imre. După alegere, noul vicar a trimis la București o telegramă nunțiului papal, Dolci pentru a înștiința Vaticanul despre rezultatul alegerii.

— **Îndrăzneața încercare a unor hoți la Teiuș.** O numeroasă bandă de tâlhari a atacat la gara Teiuș un tren de marfă începând să jefuiască vagoanele pline cu zahăr. Postul de pază voind să se împotrivească a fost ucis. Poliția a reușit să prindă pe doi dintre tâlhari, cari sunt unguri stabiliți în București Ceilalți au scăpat.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

Lepage - Almanah Medical Portativ 1924

va apare la luna Decemvrie. In urma cuprinsului bogat (de ex lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele și tratamentele intoxicaților, noțiuni de dietetică etc.; organisația sanitară a României etc.) e indispensabil pentru medici, farmaciști etc.

Almanahul va fi frumos executat pe hârtie bună, legat in jum. pânză și cuprinzând cca 5—600 pagini. Pentru abonați imediate preț de favor e Lei 200·— cu porto.

Pentru fabrici și magazine de medicamente chimice, stațiuni balneare, sanatorile etc. e cel mai bun organ de publicitate.

Librăria LEPAGE, Cluj.

9 Editorul Almanahului Med. 1924.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER și CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

Mare târg de Crăciun și Anulnou

la Magazinul de mode pentru dame și bărbați

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Prețuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbați Prechelt Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 pereche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuși, zefir, cămeși bărbătești, albituri pentru dame și băeți și alți articli să vând cu prețurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun și Anul nou!

Catedrala ortodoxă
română din Cluj

In ce stadiu se găsesc lucrările — Cât a costat până acum și cât va costa, construirea întregei catedrale, fără picturi și fără amenajarea parcului Cari vor fi dimensiunile interiorului

Pentru a da cititorilor noștri, relațiuni precise asupra mersului lucrărilor de construcție a Catedralei ortodoxe române din Cluj, lucrări care au început de acum trei luni, am făcut o anchetă, constatând următoarele.

Construirea Catedralei a fost încredințată, după cum se știe, „Societății intreprinderile generale technice", cu sediul București, str. Știrbei Vodă No. 188.

Această societate și-a luat angajamentul față de Consistoriu că în 4 ani va termina construirea Catedralei, naturei, fără picturile întierioare și fără amenajarea parcului împrejmuitor.

Construireu Catedralei, fără picturi, fără mobilier și fără parc, va costa 40 de milioane. Cu conducerea lucrărilor de construcție a fost însărcinat d l arhitect Francisc Gudvid.

In ce stadiu se găsesc lucrările

Lucrările de construire a Catedralei au început acum trei luni.

Până acum au fost terminate toate săpăturile fundamentului, care au fost făcute la o adâncime de 3 m. 75 cm.

S'a terminat întreaga zidire a temeliei care s'a făcut în beton armat. Acum se lucrează, și e pe cale de terminare, placa de beton orizontală pe care urmează să înceapă construirea zidurilor Catedralei.

Până acum, adică pentru efectuarea lucrărilor expuse mai sus, s'au cheltuit două milioane și jumătate.

Cari vor fi dimensiunile interioare ale Catedralei

După planurile ce s'au făcut, dimensiunile interiorului Catedralei vor fi următoarele:

Altarul va avea o lungime de 7 m. și o lățime de 6 m. Maosul va avea 12 m. lungime și 12 m. lățime, iar pronaosul, 8 m. lungime și 8 m. lățime.

După socotelile făcute, vor putea încăpe în Catedrală 3000—3500 persoane.

In ce stil va fi făcută Catedrala

Sub acest raport, dl arhitect Franclsc Ludwig ne-a dat următoarele lămuriri:

Catedrala va fi construită în așa fel în cât ea va fi o împletitură de mai multe stiluri arhitectice: bizantin, rusesc, arabic și românesc.

In stil bizantin vor fi făcute toate formele crucilor de pe cele patru fațade ale catedralei.

In stil rusesc vor fi făcute toate ornamentațiile exterioare ale ferestrelor dela naos. In stil arabic vor fi făcute cele două cupole, cari prin urmare nu vor avea clopote. Acestea vor fi așezate în cele două turnuri dela întrarea Catedralei.

Interiorul va fi ornamentat în stil ortodox românesc.

*

Până la nivelul padimentului, catedrala va fi construită în piatră de Deva.

Intreg exteriorul Catedralei va fi construit în piatră albă naturală.

Catedrala va avea în interior, în partea de sus, o mare galerie pentru cor.

Alfio P.

Un fals al ziarului „Ellenzék"

Redactorul ziarului iredentist „Ellenzék" cere pentru ziarul său deslușiri dlui Inspector general al învățământului, dar publică tocmai contrariul celor auzite

Ziarele partidului maghiar din Ardeal, la fel cu cele ale „Ungurilor cari se desteaptă" din Ungaria, au o bine precizată atitudine față de statul român. aceia de a-i terfeli și înjosi autoritățile, de a scădea prestigiul tuturor oamenilor cu răspundere în viața statului și de a stropi cu insulte și dispreț tot ce e românesc.

Iredentismul maghiar nu se dă îndărăt de la nici un fals, de la nici-o minciună, de la nici o calomnie în ajungerea scopurilor lui.

Această atitudine a avut-o ziarul „Ellenzék" și în chestiunea recentă a școalei reformate din Huedin, închisă de către organele administrative românești din cauza mormanelor de gunoaie din localul școlii. Autoritățile sanitare au constatat, că starea în care se află acest local nu era numai necorespunzătoare, dar direct păgubitoare sănătății copiilor.

După închiderea insalubrului local, ziarul „Ellenzék", bătăios ca totdeauna, a scris un articol scornind minciuna, că autoritățile românești ar fi deschis în localul închis o școlă de stat.

Ziarul irredentist însă, nu s'a mulțumit cu această minciună, ci, a întrebat într'un articol plin de batjocuri:

„Cum de acelaș edificiu, necorespunzător pentru școala reformată, a devenit foarte potrivit pentru cea de stat?"

Față de aceste insinuări ne-am grăbit să cerem domnului Inspector general al învățământului din Ardeal, Alexandru Pteancu, deslușiri și am aflat dela d sa cele ce urmează:

Știrea din „Ellenzék" e falsă și tendențioasă. Nu este adevărat, că astăzi este școală de stat în edificiul evacuat pentru insalubritate. In această clădire preotul reformat și-a instalat un atelior de tâmplărie, iar secția maghiară a școalei primare funcționează într'un edificiu cu totul altul, pe altă stradă. Această a doua clădire a fost cedată de către biserica reformată, încă în era maghiară, statului, pentru o școală ungurească. Statul român, intrând în succesiunea drepturilor statului maghiar, a preluat clădirea, dar a ținut să respecte clauza donației, întrebuințând-o pentru o școală maghiară.

Aceasta este deci situațiunea școalei reformate ungurești din Huedin, care funcționează azi cu patru învățători unguri.

Toate aceste lucruri le-a spus dl inspector și redactorului dela „Ellenzék" care i-a cerut informații despre această școală. Dl Pteancu i-a spus acestuia că în localul vechiu s a instalat de către preotul reformat o tâmplărie și că în Huedin a deschis pentru elevi o școală de stat cu secție maghiară.

Drept răspuns la toate acestea, „Ellenzék" a scris tocmai contrarul celor auzite, cercând să și bată joc și să pună într'o lumină ridicolă autoritățile românești școlare.

Oficiosul partidului maghiar a dovedit încă odată, la ce manopere incorecte înțelege să recurgă numai pentru a calomnia autoritățile românești.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Duminecă, 9 Decemvrie

Vendetta

Superbă dramă familiară în 5 acte. In rolul principal artista renumită Pola Negri. Un film nespus de pitoresc, o dramă de construcție superbă.

Cinema Urania

Duminecă, 9 Decemvrie

Copii întunerucului

Seria I.

Colosală dramă de aventuri în 2 serii și 10 acte. In rolurile principale nemuritoarea Grith Hegesa și Carol Huszár. Eșecul de dragoste unei multimilionare americane față de un muncitor

Cinema Apollo

Duminecă, 9 Decemvrie

Roata de foc

Grandioasă dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Aventuriile unei fete multimilionare. Atracție înspăimântătoare de circ. Film senzațional!

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez l-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Doamnele din societatea de elita
poartă excluziv numai
încălțăminte cu marca:
»Chaussures Echo«
Lloyd 1110 1392

Adunarea „Societatii medicilor" din Cluj
Urcarea onorariilor medicilor

Filiala clujană a „Societății medicilor din România" a ținut ieri la Clinică o adunare plenară, la care au luat parte o mulțime de medici Români și minoritari din Cluj și jur. La ordinea zilei a fost stabilirea taxelor medicale. S a ajuns la următoarea hotărâre:

Taxa unei consultații la locuința medicului, pentru prima oară, 100 Lei.

Taxa pentru alte consultații, 50 Lei.

Consultație medicală la locuința pacientului, pentru întâia dată 200 Lei.

Pentru alte consultații, 100 Lei.

Onorar pentru medic de casă, anual, între 3 și 10 mii Lei.

*

Motivul urcării taxelor medicale în afară de scumpirea vieții este și faptul că medicii sunt siliți să consulte zilnic pe circa 8—10 săraci, cari nu pot plăti. Taxele medicale vor fi mai mici pentru funcționari și cei cu plată fixă. Aceasta însă nu se poate altfel, decât dacă cei mai cu stare vor plăti integral taxele nou stabilite.

Adunarea medicilor s'a mai ocupat cu problema invaziei medicilor veniți din Asia-Mică și Constantinopole, cari sosesc zilnic în România. Asociația va cere guvernului să nu permită întrarea în țară decât a celor medici, cari sunt dovediți ca distinși.

După adunare, medicii au avut o masă comună la restaurantul „New York". In numele medicilor români a vorbit domnul Dr. Popoliță, asistent, iar în numele ungurilor: doctorii Veress și Szilágyi. Ca încheere, președintele asociației domnul profesor Iacobovici, a rostit o cuvântare apelând la solidaritatea medicilor, fără deosebire de regiuni și naționalitate.

Repertoriul Teatrului Național

Duminecă, 9 Decemvrie: „Papa".

Marți, 11 Decemvrie: Va avea loc a 7-a premieră în această stagiune. Se va reprezenta „Banii" piesă în 3 acte de Octave Mirbeau, tradusă de Haralamb Lecca. In rolurile principale apar domnii N. Neamțu Ottonel, Dem. Mihăilescu Brăila, Al. Ionescu-Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, Dem. Psatta, Gh. Bănuțiu etc., și doamnele M. Ignătescu Dobrescu, M. Miriam etc Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi, 13 Decemvrie: „Banii".

Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii".

Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovel" și „Scampolo".

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,
C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shiffon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Direcţiunea Regiunei I. a ocrotirilor sociale Cluj.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de Administrator la Institutul de surdo-muţi Timişoara şi la Căminul Studenţilor in Medicină Cluj.

Reflectanţii dela cari se recere absolvirea unei şcoale medii cu maturitate (liceu sau comerciale) işi vor inainta rugarea insoţită de Atestatul de maturitate, Carte de botez şi un document din care să reiesă ocupaţiunea actuală, respective serviciile ideplinite până acum, arătând totodată şi situaţia militară, şi familiară. Cererea de concurs insoţită de documentele indicate se va trimite acestui Directorat până la 20 Decembrie 1923.

Ambele posturi sunt retribuite cu câte 750 Lei salar de bază impreună cu accesoriile legale, locuinţă cu incălzii şi iluminat in natură (la Cluj una cameră, la Timişoara 2 camere) având totodată 50% reducere la vipt.

Cei cu practică administrativă sau bancară vor fi preferiţi.

Director Regional
Dr. T. Ionescu.

3206

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3068
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

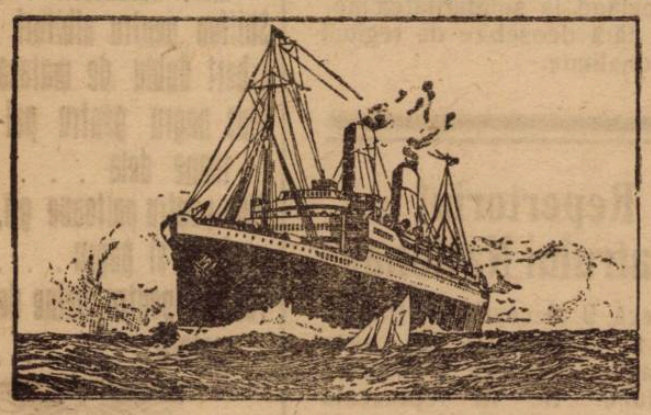

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** şi **6** persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Mica publicitate

Se află în pepineria de vie şi pomi a gospodăriei lui Tóthfalusi şi soţii din Târgu-Mureş, numai altoi selecţionaţi de cl. I. pentru altoirea de toamnă şi primăvară din speciile cele mai renumite. Comandele le executăm cu cea mai strictă promtitudine.

Comerciant bine situat având prăvălie şi casă proprie doreşte cunoştinţa unei dşoare sau doamne. Adresa la ziar sub „Bujor 30".

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon Interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.
Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici,** locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.
IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A
FRATILOR MARTONFFY
CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.
Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.
Expoziţiie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.
o 2025 o Lloyd 899.
Engros! En detail! Engros!

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Vanzare de ghete cu preturi reduse!
Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit
cu o reducere de 10 procente
faţă de preţul de fabrică. **Aceasta numai pentru timp scurt!** 3201
Filiala de fabricei de ghete
„DERBY"
Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ciorapi p. vânat. Ghete p. tină sau zăpadă.

Ocipagiuri de bal. Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai fină.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!
Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela
Regele Pălăriilor
Piaţa Unirii 24. **CLUJ.** **Piaţa Unirii 24.**
Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.
Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!
oo 479 oo
Preţuri de model: Lloyd 1256.
Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus
Singurul deposit de pălării „Habig"!!
Ghete de drum şi de casa! **Rocuri de casă şi pyjame!**

Mănuşi p. rodii. Specialităţi de ată, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** **Strada Poştei No. 39.** **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

Cum au resolvit Sârbii
chestiunea şcolilor minoritare

Câteva învăţăminte pentru Maghiarimea dela noi

Deşi Ungurii din Ardeal şi Banat au o situaţie privilegiată faţă de cea a Românilor de aici, deşi au mai multe şcoli decât ar cere proporţia numerică, totuşi ei nu încetează de a striga pe toate cărările că sunt asupriţi.

Pentru a arăta cum înţeleg alte ţări să soluţioneze chestiunea şcolilor ungureşti, le vom înfăţişa măsurile pe care le-a luat Iugoslavia faţă de aceste şcoli.

In primul rând, în Iugoslavia nu există şcoli confesionale, ci numai de stat. In anul 1921 li s'a pus şcolilor confesionale în vedere, printr'un ordin, să se conformeze mai multor cerinţe, de higienă, de local corespunzător şi mai ales, de salar pentru forţele didactice. Acestor cerinţe nu s'a putut conforma nici o şcoală confesională şi ca urmare, toate acestea au fost transformate în şcoli de stat.

Dacă şcoala s'a închis pentru insalubritatea clădirii, Sârbii au găsit-o foarte bună pentru scopurile şcoalei de stat.

Conducerea şcoalelor a fost luată din mâna Eparhiilor, instituindu-se pe comune un aşa zis „scaun şcolar“, sub preşidenţia primarului şi a notarului. Învăţătorul figurează în acest „scaun şcolar“ ca un fel de secretar.

Intreţinerea localului şcoalei cade în sarcina comunei, iar leafa corpului didactic o plăteşte, firesţe, statul.

Acum doi ani, toţi învăţătorii minoritari au fost supuşi unui sever examen de limba sârbă, la care, au căzut cu toţii, aproape fără deosebire, siliţi fiind să-şi părăsească posturile. Inlocuirea a fost făcută numai cu învăţători sârbi, cari nu numai că nu predau în limba minoritarilor, dar nici nu o vorbesc măcar.

Toate şcolile minoritare, au obligaţia de a serba prin jocuri, cântece, festivaluri, toate serbătorile naţionale ale Sârbilor, elevii acestor şcoli trebuind să ia parte activă la ele.

Mai amintim, că nu există în toată Iugoslavia un singur liceu a cărui limbă de predare să nu fie cea sârbească.

*

Faţă de cele ce se întâmplă în regatul vecin, Ungurii de bună credinţă din Ardeal trebuie să fie recunoscători Statului român, cel mai liberal şi mai tolerant stat din lume. Nicăiri nu au minorităţile o situaţie mai privilegiată faţă de naţiunea dominantă, ca în Ardeal.

Cu toate acestea, care ne este răsplata? Propaganda iredentistă şi calomnierea statului român în lăuntru şi în afară!...

Conferinţele „Astrei“

„Inegalitatea omeneasca“

Conferinţa dlui prof. dr R. Boilă

Aseară, în sala IV a Universităţii, dl profesor dr R. Boilă Decanul facultăţii de Drept, şi-a desvoltat conferinţa sa: „Inegalitatea omeneaacă“, în faţa unui numeros public.

Dsa a făcut în primul rând un istoric al stărilor sociale începând din anticitate, şi a arătat că organizaţia de stat a vechilor Eleni a fost o inegalitate cu totul artificală, întrucât în mod natural, atât sclavia cât şi situaţia claselor privilegiate la acest popor, nu era o rezultantă naturală a vieţii de stat, ci acapararea drepturilor de către o clasă, în detrimentul altei clase.

In acelaş scop s'a introdus şi „Consiliul bătrânilor“ în Sparta.

Românii, cari au avut cele mai dificile şi complicate instituţiuni de inegalitate omenească, au trebuit să cadă în faţa moralei creştine, şi cu toate acestea, sclavii au fost acei ce au adus cea mai mare jertfă de sânge pe altarul nouei credinţe.

Mai târziu, în timpul Evului Mediu, Machiavel, şi apoi Bacon, cu acel celebru adagio: „Scopul sfinţeşte mijloacele“ au dat cel mai puternic ajutor principiului de inegalitate dintre oameni.

In preajma marei revoluţii franceze, Jean Jacques Rousseau, a arătat în lucrarea sa, premiată de Academia din Dijon, că inegalitatea artificială dintre oameni este cauza nenorocirii în viaţa statelor, şi de aici, naşte tendinţa marelui filosof şi îndemnul lui, pentru viaţa şi înlăturarea civilizaţiei.

O inegalitate între oameni J. J. Rousseau nu poate presupune de cât din punct de vedere al sănătăţii, vârstei, etc. şi aceasta este inegalitatea naturală, pe câtă vreme nu poate presupune inegalitate de bogăţie, rang social, naştere, etc.

De aceste idei ale lui Rousseau se resimte mult declaraţia drepturilor omului, formulată în timpul revoluţiei dela 1789, de oarece în primul capitol al declaraţiei este prevăzut că oamenii se nasc liberi şi egali, ceace e cu totul absurd, iar în cap. 6, acest principiu e modificat în sensul că oamenii sunt egali în faţa legilor.

Stuart Mill, după principiul său individualist, e de părere că egalitatea omenească ar fi cea mai mare nenorocire.

In esenţă oamenei se nare şi trăesc inegal în societate, întrucât chiar natura este aceia care le dă arme şi mijloace de luptă inegală, rămânând însă ca să se poată face de către oameni o cât mai apropiată egalitate politică şi economică.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

O nouă explozie la fortul Domneşti

Aseară s'a produs o nouă explozie în fortul Domneşti în apropierea Capitalei, unde societatea Ferochimică“ lucra la demontarea muniţiunilor vechi. Un obuz atinns cu ciocanul a explodat. Toţi lucrătorii au fugit îngroziţi. Din fericire schijele obuzului nu au atins grămezile de muniţiuni aflate în apropiere. Sunt trei răniţi. Ministrul de războiu a ordonat o anchetă.

Tratativele ruso-române

Bucureşti. — Ziarul „Adevărul“ află că delegaţia română a sosit înapoi dela Tiraspol. După indicaţiunile ziarului, se pare că delegaţia rusă a primit punctul de vedere al guvernului nostru, renunţând la orice discuţiune politică. Tratativele limitându-se la chestiuni economice vor duce probabil la un rezultat satisfăcător.

Accidentul de tren de pe linia Târgul Ocna—Bacău

Din cauza inundaţiilor, un tren de marfă deraiază

Din cauza inundaţiilor mari, linia de căile ferată Târgul Ocna—Bacău a fost luat de apă. Cantonierii nu au observat aceasta şi un tren de marfă, plecat din staţia. Căiuţi spre Balca, ajungând la porţiunea inundată a deraiat. 27 vagoane încărcate. cu cărbuni s'au resturnat. Locomotiva şi vagonul de manipulaţie au rămas intacte şi au continuat drumul până la staţia Balca. Linia e distrusă pe o dinstanţă de 300 metri. Circulaţia a fost suspendată.

EXTERNE

Alegerea noului patriarch

Constantinopol. (Rador). Gregorios, mitropolitul din Kadikiko, a fost ales de Sfântul sinod ca patriarch.

Studenţeşti

Membii „Societăţii studenţilor someşeni“ sunt convocaţi Sâmbătă la 8 Decembrie ora 8 p. m. precis în sala de gimnastică a Şcoalei civile de băieţi din str. Cogălniceanu Nr. 9.

La ordinea zilei:

1. Raport despre activitatea societăţii din anul şcolar 1922—23.
2. Alegerea comisiunii de verificare.
3. Eventuale propuneri.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii lau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Motoare de benzină!
FABRICA „ASTRA“ ARAD
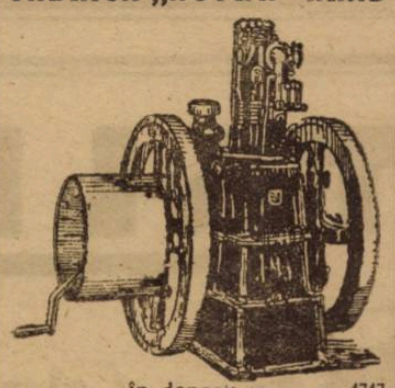
în deposit la 4747
EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.
Caută pentru angajare momentană
contabili, corespondent şi dactilografă.
Se recere pregătire comercială şi cunoştinţe de limba germană şi maghiară. Ofertele cu pretenţiile de salar se vor adresa fabricei.
3209 **Direcţiunea.**

Reprezentant general: 3186
S. LINDENBERG
Bucureşti, Strada Stelea No 23.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode.
Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Faceţi economie de parale dacă purtaţi
GHETELE BATA
căci acestea sunt trainice şi celea mai eftine.
2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piaţa Unirei 9.
Preţuri de fabrică!!!

„Maşini unelte „ASTRA“ sunt cele mai precize“
2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE ARAD. 29723

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

„TURUL"

Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă şi de bărbaţi
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu becaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetiţe şi băeţi
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310 — in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Cărti franceze:

Margueritte: Maison ouverte 21 lei. **Courteline:** Train 16 lei. **Goncourt:** Frères Zemganno 21 lei. **Farrere:** Civilisees 16 lei. **Maupassant:** Pierre et Jean 16 lei. **Bourger:** Dualité 8 lei. **Prèvost:** Un Volupteux 8 lei. **Theurier:** Don Juan 8 lei. **P. Loti:** Pêcheur d'Islande 98 lei. **A. France:** Crainquebille 98 lei. **Madach:** La Tragédie de L'Homme 94 lei. **A. France:** Barbe-Bleu 98 lei. **Wells:** Pays des Aveugles 110 lei. **A. France:** L'Anneau d'Améthiste 98 lei. etc. Anthologie des Ecrivains francais XIX-leme siècle 2 vol. à 55 lei plus porto, la

Librăria LEPAGE Cluj.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Nouile taxe comunale asupra valorilor locative.

Din partea Camerei de Comerţ şi Industrie Cluj, sunt rugaţi toţi negustorii, agenţii fabricanţii, societăţile anonime şi cooperativele, hotelierii, patronii localurilor de beuturi şi restaurante, croitorii de lux, coaforii de dame, manechurii, cofetarii cafegii, de pe teritoriul oraşului Cluj, să-i comunice până la 15. Decemvrie prin carte poştale următoarele date:

1. suma chiriei plătite conform contractului in vigoare,
2. suma in care s'a stabilit de către comisia de reconsământ valoarea locativă a localurilor de afaceri,
3. cifra noului impozit direct.

Cine nu va respunde la acest apel, eventualele daune materiale ce va avea să şi le o scrie lui. 3211

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANTILOR 18.
CLUJ. 3165

THE ROYAL MAIL LINES

In Kanada şi New-York

în ziua de 7 Februarie 1924 porneşte vaporul „OHIO" din Sonthampton şi Cherbourg în 29 Februarie 1924 porneşte vaporul „ORDUNA".
Vapoarăle pornite din Southampton şi Cherbourg ancorează în Halifax N. S.

Cele mai noua vapoara moderne cu trei si patru elici

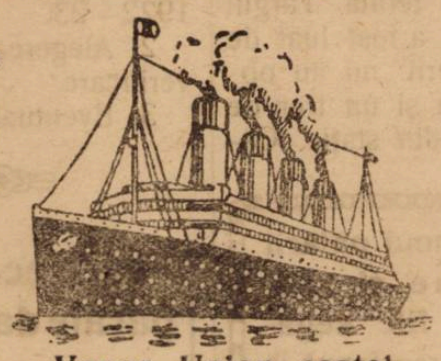

Fondată anul 1839 Călătorie comodă

Vapor Union castel

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu, Mexic şi America de sud, etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

METALLUM

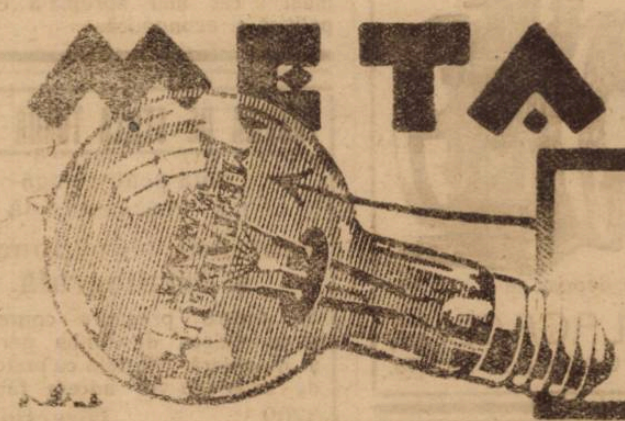

Cel mai bun bec!

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 963 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Luni 10 Decemvrie 1923

R CLUJ 1. 1413

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Păcatele partidului național

Cu prilejul memoriilor contelui Károlyi, asupra tratativelor cu partidul național

In numărul nostru de Sâmbătă am reprodus, în traducere românească, un pasaj din memoriile contelui Károlyi, apărute nu de mult timp. Contele Károlyi se ocupă despre tratativele sale cu partidul național, tratative cari au avut loc cu puțin înainte de ziua de 1 Decemvrie 1918

Din aceste destăinuiri apare neîndoioasă ideea că auzitoare a politicei partidului național din preajma unirei Ardealul trăia zilele de înfrigurare și nădejdi ale revoluției mântuitoare. In acest timp, partidul național „pertracta" la adăpostul armatelor românești cari înaintau în inima Ardealului, și a legiunilor de gardiști cari aveau o singură dată prilejul să poarte arma împăratului, după dorința sufletului lor.

Era o clipă măreață; totuși partidul național, prin glasul d-lor Ion Erdélyi, Vaida, Aurel Vlad, Cicio-Pop, Aurel Lazăr și Vasile Goldiș, stătea cu oamenii vechei stăpâniri asupritoare la tocmeală. D. Károlyi ne mărturisește că în aceste **„chiar și în cele mai extremiste cereri ale acestor politiciani, se găsea ideia de a nu se despărți de Ungaria".**

Un lucru este deci evident: Pentru partidul național ideea unirei era streină chiar în preajma unirei. Partidul național voia autonomia Ardealului, **iar această idee politică „avea un hotărât caracter de orientație maghiară".**

Dacă n'am avea la îndămână întreaga activitate a partidului național din momentul unirei până astăzi. am avea serioase motive să punem la îndoială veracitatea destăinuirilor contelui Károlyi. Ne-ar fi greu să credem că, în toamna anului 1918, după ce Basarabia și Bucovina făcuseră gestul de curaj al unirei, s'au mai găsit oameni politici români cari să nu fi înțeles că ceasul desrobirii a sosit pentru întreaga suflare românească, și cari să nu fi înțeles că singura cale a mântuirei neamului românesc era unirea noastră a tuturor. Trebuie însă să recunoaștem că d. Károlyi are, din nefericire, dreptate. Autonomia despre care ne vorbește dsa acum am avut destule prilejuri să o cunoaștem. Partidul național nu s'a sfiit să se întoarcă cu gândul la ca, în atâtea rânduri după ce unirea s'a făcut.

Destăinuirile dlui Károlyi au o singură calitate. Ele confirmă o stare de spirit de care partidul național ar vrea să se lepede astăzi, pentrucă își dă seama că ca apasă pe umerii săi ca un greu păcat. E însă prea târziu. Greșeala săvârșită atunci când partidul național „pertracta" cu contele Károlyi o autonomie pe care poporul român nu o dorea și-a săpat urme adânci în evenimentele cari au urmat. Venit la Alba-Iulia cu sentimente streine unirei, unirea s'a făcut pentrucă voința masselor populare unanimă și neîndurată a sdrobit combinațiile de club ale dlor Erdéli, Vaida, Goldiș, Vlad și celorlal'i autonomiști mai mărunți. Dar din stărămăturile acestor combinațiuni s'a născut acel „pact" care este opera exclusivă a partidului național și care va rămâne pentru totdeauna ca o urâtă pată pe conștiința acestui partid.

Partidul național republican?

De nenumărate ori am denunțat opiniei publice metoda întrebuințată de ziarele partidului național de a înfățișa unele evenimente politice din diferite țări într'o anumită lumină și să îmbrace aceste evenimente în comentarii ale căror concluzii se puteau pune în legătură cu rosturile dela noi.

In privința aceasta articolele ziarelor partidului național scrise în legătură cu faptele petrecute ție în Italia, în Spania, în Bulgaria, în Grecia sau în Iugoslavia, sunt doveditoare, Căderea lui Stambulinski, mișcarea separatistă din regatul iugoslav, evenimentele din Grecia au fost prezentate și comentate într'un mod care permitea partidului național să găsească în ele justificări pentru politica sa. Acțiunea separatistă a lui Radici justifica regionalismul dlui Maniu. Mișcarea anti monarchistă din Grecia îndreptățește atacuri la adresa Coroanei și așa mai departe.

„Gazeta Transilvaniei", de abia reapărută după o odihnă de vreo câteva luni, ocupându-se de mișcarea republicană din Grecia publică un articol de o insolentă perfidie, pe care l'au relevat mai multe gazete din București, între cari „Neamul Românesc" al dlui Iorga, „Indreptarea" și „Viitorul".

Articolul poartă titlul „Cum se pregătesc republicile" și prin modul cum înfățișează evenimentele din Grecia cași prin comentarile pe cari le face, el constitue o amenințare, îmbrăcată în fățarnice aluziuni, la adresa Regelui nostru.

Partidul național are datoria să se explice, fiindcă opinia publică voind să știe dacă partidul național are sau nu sentimente republicane. Este articolul în chestiune doar o manevră politică prin care amenințând pe rege partidul național crede că își deschide calea spre putere, sau exprimă mentalitatea și concepția politică a oamenilor din jurul dlui Maniu?

Oricum, partidul național este ținut să ne lămurească. Noi știm foarte bine că partidul național n'a fost niciodată legat de instituțiile pe care se întemeiază organizația de stat și viața noastră națională. Dacă cu privire la ele partidul național nu și-a mărturisit concepțiile și sentimentele, faptul se putea trece cu vederea câtă vreme acest partid se înfățișa ca exponent al regionalismului și pretindea numai conducerea Ardealului ca mai bun cunoscător al „problemelor ardelenești". Dar astăzi când se numește partid „regnicolar" și cere puterea în numele opiniei publice din întreaga țară, el trebuie să-și expună programul și concepția asupra așezămintelor cari constituesc coloanele de susținere ale statului român.

Monarchist, partidul național nu poate îngădui să se publice într'un organ al său un articol de insolențe și de amenințări la adresa Regelui, ca acela de care ne ocupăm aci. Iar dacă este însuflețit de sentimente republicane, un elementar simț de onestitate politică ar trebui să-l oblige a'și mărturisi limpede și cinstit convingerile.

Este sau nu partidul național republican? In numele opiniei publice care se cere lămurită, punem această întrebare partidului național și l somăm să răspundă.

O acțiune condamnabilă

Atitudinea ziarelor de opoziție ca și a celor zise „Independdnte" în ceiace privește atâtarea contribuabilior de a nu-și plăti impozitele, întrece orice măsură. După sabotarea nouei reforme fiscale, după campania împotriva reformei impozitelor indirecte ce este abia în pregătire, iată că acuma aceste ziare se rostesc împotriva aplicării dispozițiilor din art. 116 din legea contribuțiilor directe care prevede percepere unei mici dobânzi pentru impozitele întârziate, — dispoziție care există în toate legislațiile fiscale din Apus.

Pe de altă parte însă aceleași ziare, cari nu știu cum să mai îndemne pe contribuabili să nu-și plătească impozitele, încurajează toata mișcările cari au de scop sporirea cheltueilor Statului și aprobă chiar mișcări anarhice cum este acea a grevei funcționarilor publici.

De unde dar să facă Statul față la multiplele sale nevoi, dacă contribuabilii sunt îndemnați să nu și plătească sarcinele către Stat?

Acțiunea aceasta condamnabilă a ziarelor adversare guvernului trebula însă semnalată opiniei publice.

Improprietărirea și campania opoziției

Discursul dlui ministru Al. Constantinescu

Rostul campaniei împotriva împroprietăririi. Guvernul a protejat pe țărani, fără a jigni străinii — Demascarea agitatorilor; dep tați țărăniști împroprietăriți — Cei vinovați își vor primi pedeapsa —

E cuoscută campania pe care au pornit o unele partide din opoziție prin parlament și presa lor, pentru a discredita marea operă a împroprietăririi, înfăptuită cu atâta pricepere și stăruință de partidul liberal.

E lesne de priceput cari sunt motivele acestei campanii. Ele își au originea în faptul că partidele de opoziție, cari au exploatat reforma agrară ca o armă de agitație în lumea rurală, văzând astăzi că prin înfăptuirea ei, le scapă de sub picioare tocmai terenul care le-a servit de platformă electorală caută să ponegraască realizarea acestei opere, crezând că prin aceasta ar putea micșora meritele pe care și le-a câștigat guvernul în această privință.

Neadevărurile și calomniile n'au rămas însă fără răspuns; ele au primit o totală desmințire prin strălucitul discurs ținut la Cameră de dl ministru Al. Constantinescu. D-sa a evidențiat nu numai opera uriașă realizată pe terenul împroprietăririi, dar a făcut și destăinuiri senzaționale cari o pun într'o lumină puțin favorabilă, tocmai pe agitatorii și calomniatorii împroprietăririi,

Ocupându-ne mai întâi de modul cum a fost realizată reforma agrară, conform legei care e diferită în cele patru provincii, dl ministru Constantinescu a arătat posibilitățile de împroprietărire pentru țăranii lipsiți de pământ, documentăm cu cifre numărul celor împroprietăriți.

La replica dlui I. Mihalache că sunt multe moșii neexpropriate și la acuzația adusă de d-rul Lupu că și-ar fi protejat streinii din Ardeal, dl ministru al Domeniitor a spus că n'a înțeles să nedreptățească pe Români, după cum n'a înțeles să jignească nici pe streini.

Rezultatele informațiilor pe cari le-a avut Liga Națiunilor sunt cu totul favorabile guvernului român.

Cât privește pe țăranii români, dl ministru Constantinescu a adus două exemple pentru a arăta solicitudinea pentru ei. Astfel, datorită intervenției d-sale s'a luat pentru statul român 36 000 jugăre din județul Arad și s'a expropriat „fondul bunurilor private secuiești" din județul Ciuc, pentru drepturile țării și răzbunarea ticăloșiei trecutului.

Vorbind de împroprietărirea în Basarabia și citind rapoartele președintelui Curței de Apel din Chișinău, dl ministru Constantinescu a dovedit că și în această provincie ea s'a făcut cu respectul legei.

O interesantă destăinuire a d-sale a venit însă să arunce o lumină defavorabilă, tocmai asupra agitatorilor țărăniști. Aceștiă acuzează guvernul că a împroprietărit pe agronomii demobilizați, lucru dealtfel prevăzut în lege, în timp ce chiar colegi de ai lor, deputați și senatori țărăniști basarabeni au fost împroprietăriți.

Din datele oficiale culese până acum reiese că s'au împroprietărit prin abuz deputații țărăniști: Cazachin, Crihan, Halippa, Ion Pelivan, și chiar mulți magistrați din Basarabia.

Mai mult decât atât, dl ministru Constantinescu a dat ca exemplu cazul deputatului țărănist Ion Buzdugan, care a cerut ministrului de agricultură să-i transfere lotul de 6 ha. pe care e împroprietărit la Bălți, la Chișinău unde s'a mutat. Ori nicăeri în altă parte în afară de Basarabia, unde de împroprietărire au beneficiat conducătorii țărăniști, nu s'au împroprietărit parlamentari și magistrați.

Și dacă s'au făcut abuzuri de către unii funcționari, cazurile acestea au fost deferite justiției, singura care e în măsură să-și spuie cuvântul.

Relevând rostul comitetului agrar, de a înlătura arbitrarul în realizarea împroprietăririi, domnul ministru al Domenilor și-a terminat cuvântarea respingând acuzațiile ce i s'au adus de către țărăniști că și ar fi sustras parte din moșie de la expropiere, dovedind cu fapte și cifre netemeinicia lor.

Spulberând toate acuzațiile opoziției, dl ministru Constantinescu a făcut și un serviciu opiniei publice, demascând pe agitatorii opoziției a căror campanie nu urmărea altceva decât întunecarea marei opere sociale, care e împroprietărirea.

Nouile declarații de impunere

Ministerul de finanțe va trimite în cursul săptămânei viitoare un ordin circular tuturor administrațiunilor financiare din țară, făcându le cunoscut modul cum trebuesc împărțite nouile declarații de impunere. Aceste declarații se vor desface ca și întrecut prin percepții și debite de tutun. Nouile declarații de impunere pe anul 1924 vor trebui făcute în cursul lunei Ianuarie. Se vor face declarații pentru toate veniturile afară de cele provenite din imobile și moșii, cari au fost deja fixate pe 5 ani și anume până la 31 Deeembrie 1927.

„IDEEA NATIONALA"

Conferința dlui Octavian Goga ținută ieri la Teatrul Național

Eri, la Teatrul Național, în fața unui foarte numeros public, d-l Oct. Goga și a rostit interesanta-i și frumoasa-i conferință, „Ideia Națională", fiind învitat, după cum se știe, la aceasta, de către soc. studenților clujeni.

Primit cu nesfârșite aplause, d-l Octavian Goga a ținut să mulțumească pentru primirea călduroasă făcută de public, declarând că pentru ca cuvintele d-sale să nu fie tendențios interpretate de către o anumită presă, la ale cărei calomnii va ști să răspundă, — își va citi discursul.

„Și eu am fost în Arcadia, — începe d-sa. — Imi aduc aminte de vremurile de înainte cu 20 ani, când tinerețea mea se cheltuia la Budapesta. *Alma mater* a capitalei Ungariei, cu zidurile ei reci și sure, nicicând nu a fost strâns legată de sufletul celor pripășiți în streina metropolă. Tendințele de cutropire a vechiului regim au lăsat urme nesterse în sufletul tinerilor intelectuali. Cei 300 de studenți români eram picături agitate într'o mare care căuta să ne anihileze și să ne facă maghiari. Școala, cultura, gazetele, toate serveau acest scop, toate luptau contra sufletului românesc a celor 300 de desrădăcinați.

Cu toate acestea furnicarul ungaro-semit nu ne-a putut sdruncina sufletul nostru românesc, iar sgomotul din afară al streinismului, nu a putut pătrunde în inimile noastre. Căci cei cari ședeau pe băncile universității, nu uitaseră ritmul doinelor dela plug.

Oglindind idealurile și starea de spirit a tinerimei de atunci, s'a înființat revista „Luceatărul". Acest organ înființat de studenți și cu localul într'o pivniță dosnică, a fost un preludiu al desrobirii viitore.

Amintindu-mi acelea vremuri, m'am întrebat adeseori: In ce religie am crescut, de am scăpat de streinism, urmând numai îndemnul miraculosului și sigurului instinct al rasei. Această religie a fost *ideia națională*. Ea ne-a făcut să nu tolerăm să ni se înstreineze insula cu flori a neamului nostru, căci simțeam că înstreinarea ei ar fi fost un furt din flora universală. Am creat un catechism dela care nu ne-am abătut nici odată și am fost vestitorii eliberării unui popor.

Când înainte cu 20 de ani, am mers pentru prima dată la București, m'am convins, că și acolo se cântă același cântec pe care l-am cântat noi în subsolul de la Budapesta.

Ideia națională era în țara Românească reprezentată prin dl N. Iorga în „Sămănătorul", în jurul căruia erau grupați cei mai de seamă scriitori și idealiști. Ideia de unitate națională era o volbură pornită din păturile de jos și năzuind spre culme. Lozinca unirii se răspândise în întreaga societate din România veche. Pe acest drum apucase școala, biserica, literatura; pretutindenea trona această sublimă idee. Marele *Delavrancea* o spusese lapidar: *„Suntem un singur trup, iar Carpații ne sunt șira spinării"*.

Ghiceau și unii dintre streini ce se petrece în sufletul nostru. Cunoscutul scriitor ungur, *Jancso Benedek*, în cartea sa despre istoria iredentismului românesc, dovedise, că acesta data de la Mihaiu Viteazul; toate evenimentele de atunci încoace n'au fost decât consecințe ale acestei nepotolite dorințe de unire.

Concretizarea sufletului național o găsim în superba exclamație a marelui *Nicu Filipescu: „Sire, vrem să învingi la Câmpia Turzii, altcum, praf se alege din biata țară și din Dinastie"*. Sinteza războiului o găsim în întreaga însuflețire ce stăpânea sufletul celor ce înfruntau moartea, și a vitejilor ce muriau pe buze cu cuvântul Albei Iulii, ca niște adevărați mucenici ai ideii.

Realizând unitatea națională; azi se ridică, imperioase, alte probleme.

După zbuciumul tranșeelor, azi par'că trăim o epocă de oboseală. S'ar crede, că ceeace am câștigat în adâncime am pierdut în suprafață. Intâlnim fenomene de desagregare, de materialism și demoralizare. Poporul român, ieșit de sub patru stăpâniri și patru culturi fără puncte de înrudire, se află azi în fața unui fenomen curios.

Viața publică este năpădită de un cras materialism. Organismul nostru de stat arată simptome de boală, iar pe trupurile bolnave, precum știm, se ivesc paraziții.

Din toate părțile globului năvălesc la noi streinii, ca într'un teritor de exploatare. Toate granițele noastre sunt năpădite de musafiri nepoftiți, cari sporesc spuma incertă a orașelor, corupția și imoralitatea.

Acest val de streinism crește necontenit, crește ca o coloană de marș ce se apropie. Par'că pentru aceia au fost suferințele noastre de veacuri, sângele nostru vărsat cu atâta belșug, ca să intre ei în Canaan; par'că pentru aceia am eșit din robia egipteană, ca acum să începem una nouă!

Azi avem un comun sentiment de protestare. Cum? Starea actuală să fie oare epilogul epopeii?! Răsplata oaselor sfărâmate în tranșee să fie triumful streinismului? — Să alungăm zarafii din templu și să ne spălăm altarele noastre!

Să reîntronăm în conștiința publică iar ideia națională, și să știm aplica măsurile dictate de un sănătos egoism sacru.

Pentru însănătoșirea stării de azi, avem nevoie de o presă românească. Presa, în trecut a fost o tribună de credințe și idealuri românești. Cei mai distinși și mai valoroși onorau pe atunci coloanele ziarelor românești, aducându-le strălucirea articolelor unui Eminescu, Barițiu, etc.

Sute de ani am respirat prin presă. Azi, plămânile ni s-au îmbolnăvit de miazme parazitare. După epoca de glorie a presei românești, azi negustători analfabeți au pus mâna pe ziare, lucrând pentru atrofierea sentimentului național. Idealurile noastre ei nu le pricep, nu le propagă. Albie internațională, prin scrisul lor vor să sfărâme credințele noastre strămoșești. Oameni fără patrie și fără morminte, ei vreau să ne transforme țara într'un târg, în care totul este permis.

Au patruns pretutindenea. La conferința internațională din Lausanne, cine s'a cocoțat ca delegat al presei oglinditoarea opiniei publice? Cine altul decât dl Rosenthal dela „Dimineața" și „Adevărul" desigur cel mai în stare de a ne apăra interesele față de vrednicul său tovarăș, drul Rakovsky, delegatul sovietelor!

Astăvară, în biserica dela Pășinari, Regele și guvernul aduceau prinosul lor memoriei neuitatului Șaguna. Toată lumea era biruită de măreția momentului, când de-odată, a apărut figura unui străin, pripășit pe la noi din Polonia și care a venit la serbare pentru a reprezenta presa românească. Era bizară înfățișarea străinului în mijlocul icoanelor, a mirosului de tămâie și a atmosferii de înălțare a sufletelor noastre, și totuși, *el* era cel chemat să tălmăcească în zeci de mii de exemplare, pentru toate îndepărtatele cătune din România Mare, fiorul zilei aniversării marelui Șaguna!...

Intolerabila stare de lucruri de azi ne îndeamnă să revendicăm pentru noi educarea opiniei publice, — în sensul credinței strămoșești și a tradiției. Să nu scăpăm din mână dirigiuirea masselor. Avem înaintea noastră pilda ungurilor cari au căzut jertfă indolenței lor de această natură. Ungaria s'a prăbușit și pentrucă streinii au pus stăpânire pe arta, politica și presa ungurească. Ei erau cei mai mari patrioți, ei au indemnat la războiu, ei au desagregat națiunea dominantă, rezervând uneori simpatii interesate chiar și pe seama noastră.

Fenomenele tendinții de a se face stăpâni pe cultură, le găsim și la noi. Zilnic se deschid expoziții de pictură potrivite la fel pentru Filadelfia, Calkutta ori Breslău.

Peisagiile minunate ale țării noastre, cari au inspirat pe un Grigorescu, pentru ei nu există.

Cel mai potrivit gen pentru dânșii este — caricatura. Spiritul lor nu are însă nimic de-a face cu spiritul galic, nimic cu râsul sănătos anglo-saxon și desigur, nici cu râsul românesc. El este rânjetul batjocoritor care a ridiculizat până și serbătoarea eroului necunoscut.

In locul reprezentanțiilor ritmului permanent și invariabil al rasei, ei strecoară, purtători ai unor clișee de import — iar tabloul sintetic al românismului în literatură, este întunecat de curente „impresioniste", „dadaiste" și „rabindranath-tagoriste". Țăranul a dispărut de mult ca motiv literar. Cine își mai aduce aminte astăzi de literatura sănătoasă a lui Coșbuc?!

Par'că s'ar fi ivit o nouă zestre intelectuală, par'că am fi găsit o nouă interpretare a tradiției!...

Datorința noastră este să ferim literatura română de orice infiltrațiuni streine și de orice promiscuități disolvante.

In ziua când vom tolera invazia streină, lupta noastră va fi iremediabil pierdută.

Să ne trezească strigătul cifrelor! Dreptul de proprietate s'a schimbat radical în favoarea lor; în comerț și industrie sunt atot puternici. Aceste fenomene echivalează cu o dureroasă criză a ideii naționale.

Dar, a venit timpul să reacționăm, căci nu putem fi sclavii, sortiți să cărăm bolovani pentru piramida lor!...

Avântul nostru nu e o pornire de xenofobie, ci un gest de apărare. Studențimea a simțit primejdia ce se apropie și s'a pus de-a curmezișul ei.

Acțiunea ei încorporează grijile unui întreg neam și această acțiune nu poate fi deci un act de nebunie colectivă.

Studenții reprezintă ideea națională în marș.

Ca și noi, cei de înainte cu 20 de ani la Budapesta, studenții au instinctul realităților. Mișcarea lor este un prolog al operii constructive de mâine, căci ei vor să dea forțe creatoare pentru atelierul neamului.

Văzându-i aproape orfani, în mine s-a trezit un sentiment de frățească înduioșare, și inima mi s'a înfiorat la amintirea sbuciumului anilor mei de student la Budapesta.

Nu ura de rasă o propovăduesc, căci flacările mele de ură au fost stinse de furtuna războiului victorios.

Să fim umani, dar să nu uităm, că trebuie să fim numai noi în luntrea noastră și că trebue să luăm măsuri să nu ne înecăm.

In locul devizei din trecut: *„scrieți, scrieți băeți"*, astăzi trebue se spunem: *simțiți, simțiți ideia națională, vestitorilor ai victoriei, ai zilelor de mâine*!...

Ostași vrednici ai acestei idei, studenții vor putea spune la bătrânețe:

— Și noi am fost în Arcadia!

*

Conferința dlui Oct. Goga a fost acoperită cu furtunoase aplauze.

După terminarea conferinței, tinerimea universitară a făcut o frumoasă manifestație de simpatie dompului Octavian Goga.

Repertoriul Teatrului Național

Marți, 11 Decemvrie: Va avea loc a 7-a premieră în această stagiune. Se va reprezenta „Banii" piesă în 3 acte de Octave Mirbeau, tradusă de Haralamb Lecca. In rolurile principale apar domnii N. Neamțu Ottonel, Dem. Mihăilescu Brăila, Al. Ionescu-Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, Dem. Psatta, Gh. Bănuțiu etc., și doamnele M. Ignătescu-Dobrescu, M. Miriam etc. Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi, 13 Decemvrie: „Banii".

Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii".

Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovel" și „Scampolo".

Căutăm

un comerciant român cu 300 mii lei

pentru preluarea unei prăvălii cu venit frumos. Prăvălia are licență pentru beuturi.

Adresa: 2312

Banca „Codreana"
Băsești, jud. Sălaj.

INFORMAȚII

— **„Moartea Civilă" la Cluj.** In ziua de 27 Decemvrie se va reprezenta la Teatrul Național „Moartea Civilă" în care d-l Ion Manolescu are cea mai puternică creație ce s'a făcut până în prezent în teatrul românesc și care rivalizează cu creațiunile marilor comedieni; Novelli, Zacconi și De Sanctis.

— **De la consulatul cehoslovac.** „Ministerul de finanțe din București, a încuviințat cetățenilor ceheslovaci stampilarea rentelor de stat române.

Incuviințarea privește rentele de stat încheiate în anii 1889—1913 inclusiv în împrumuturi de stat interne și externe cât și împrumutul sumei de 250,000.000 lei, de 4½ procente.

Deținătorii acestor rente sunt provocați a se prezenta la Consulatul Rep. cehoslovace din Cluj până în 20 Decembrie a. c., unde vor primi și instrucțiunile necesare".

— **Nouă prăvălie românească la Cluj.** In colțul străzii Iuliu Maniu și Baba Novac s'a deschis o nouă prăvălie românească de coloniale și alimente, având ca proprietar pe dl C. Micula.

— **Mulțumire publică.** Mai mulți cititori din Drăgășani (Vâlcea) părinți cari au copii în școlile primare de acolo, aduc pe această cale vii mulțumiri Dnei Ana Zugrăvescu, directoarea școalei de fete, și dlui Alexandru Zugrăvescu, profesor, pentru felul cu adevărat părintesc cu care se poartă cu elevii și pentru toată sârguința pe care o depun pentru luminarea copiilor încredințați lor.

— **Un nou favor pentru „Foștii gardiști".** Directoratul general al Ministerului de agricultură, la intervenția dlui dr Amos Frâncu, a dat ordin circular tuturor consilieratelor agricole, ca la împroprietăriri foștii „gardiști" din anii 1918—1919 să fie împroprietăriți alături cu invalizii și foștii voluntari.

— **Scăderea producției vinului nou.** Din cauza secetei din acest an, cantitatea vinului nou a fost mică. Aceasta și din pricina anumitor boale cari au dat peste vii. Calitatea vinului nou însă este foarte bună.

— **Nou notar comunal.** Noul notar comunal din comuna Sf.-Gheorghe a fost ales în persoana dlui dr. Costache Moldovanu, advocat din Șercaia, care își va ocupa postul pe ziua de 15 Decembrie.

— **Memoriul „Legiunei de tir".** Memoriul referitor la organizația „Legiunei de tir și sport" înaintat președenției consiliului de miniștrii, a fost dat pentru resolvire „Oficiului național de educație fizică" de sub președenția dlui Virgil Bădulescu.

— **Congresul „Frăției de Cruce"** și a „Foștilor gardiști" se va ține în ziua de 3 (15) Mai 1924.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. din Cluj** face cunoscut onoratei clientele, că și a mutat sediul în casa proprie *Str. Regina Maria Nr. 1—3* (colț cu Piața Unirii).

Direcțiunea, Secția de bancă și Textile se află la No. 1 etaj I.

Secția Juridică, Cereale și Coloniale la No. 3 etaj I—II, iar la Secția Devize intrarea este prin Piața Unirii. 3208

— **In preajma alegerii noului decan al baroului local.** Săptămâna aceasta se vor întruni advocații români pentru a aduce hotărâri referitoare la alegerea noului decan al baroului advocațial. Solidaritatea blocului românesc se menține neștirbită.

Dl Amos Frâncu, având conducerea efectivă a „Alianței advocaților români din țară" a cerut celor în drept să aleagă dintre membrii blocului românesc alt candidat pentru a fi ales ca decan.

Naționalizarea industriei

Nevoia creerei unei clase de iudustriași și meseriași români — O părere greșită — Un caz eloquent Datoria guvernelor românești

In Nrul 904 din 27 Septemvrie a. c. distinsul inspector industrial al regiunei Cluj, dl Petrovici, a dat „Infrățirei“ unele relațiuni asupra naționalizării industriei din Ardeal, la cari dl dr Gherman, plin și dsa de nobile sentimente românești a răspuns în „Revista Economică“ Nr. 42 din 25 Octomvrie, sub titlul de „păreri greșite“.

Dl Gherman care, după cum se vede din articolul său s'au ocupat și dsa de această problemă foarte dificilă este însă prea pesimist.

Ar fi prea trist dacă toți românii, chemați să sprijinească penetrarea elementului românesc în industrie, ar fi cuprinși de desnădejde, dacă nu ar crede în posibilitatea de a cuceri teren și în industrie și deci nu s'ar mai interesa de formarea unei generații de muncitori industriali, lăsând aceasta în sarcina *conducătorilor dela sate*, cari vor avea chemarea să schimbe mentalitatea noastră a român'lor în ce privește industria.

Cum scriitorul acestor șire a avut ocazia să studieze mentalitatea românului în această materie, mă folosesc de ospitalitatea „Infrățirei“ pentru a da publicității rezultatele experienței mele în această direcție, cu scopul de a împiedeca ca acei conducători industriali români și neromâni să stea în pasivitate față de această problemă rmpărtășind părerea că mentalitatea românului în prezent este dușmănoasă iudustriei.

Este bine știut, că numai acele țări au o populație deasă, care și-au putut crea o industrie mare. Din potrivă, toate țările agrare au o populație rară. România, în prezent, este la începutul creării unei industrii mari și în consecință, populația ei va începe a se înmulți, ținând pas cu desvoltarea industriei. In curând, se vor forma centre și districte industriale care să vor umplea cu o populație, a cărei compoziție etnică va fi congruentă cu națiunalitatea muncitorilor.

Dacă Românii nu se vor dedica chiar dela început industriei, dacă statul și condocătorii industrei vor neglija *acum* cauza românească, atunci ne putem aștepta la un dezastru național, căci românii vor remânea la țară, iar străinii vor forma centre mari cu o populație deasă, cultă, bogată și conștientă de drepturile ei omenești și cetățenești. *O nouă robie ar lua astfel naștere* pentru români.

Pentru înlăturarea acestui pericol, ne trebuiesc trei elemente și anume: o guvernare națională, dorința păturei de jos de a să angaja la munca industrială și bunavoința șefilor intreprinderilor industriale față de români.

In articolul de față nu voesc să mă ocup decât cu elementul al doilea adică, dacă pătura de jos românească are dorința de a se angaja la munca industrială.

Având în vedere experiența pe care o am în această privință, trebue să afirm că Românul își caută bucuros pâinea de toate zilele în munca industrială, pe care o învață repede, ajungând o dexteritate mulțumitoare.

Pentru a dovedi această afirmare, dau o scurtă istorisire a progreselor muncitorilor români într'o societate industrială, a cărei specialitate era cu totul necunoscută în părțile noastre. Iat-o:

La întiințarea fabricei acestei societăți nu puteau fi aplicați români decât ca simpli salahori. In primul an, un număr mic de români s'a avântat la gradul de „ajutori“. In al doilea an, din acești ajutori, un număr oarecare a ajuns în una din secțiile fabricei la gradul de „muncitor specialist“; la sfârșitul anului al doilea, fabrica introducând munca de noapte la această secție, din diferite motive a format echipa de noapte aproape exclusiv numai din români, echipa de zi rămânând constituită aproape numai din muncitori specialiști străini.

Echipa românească, cu o experiență inferioară streinilor, dar plină de ambiție, s'a luat la întrecere cu echipa de zi și producția ei nu a fost și nu este nici azi inferioară celeilalte echipe.

Pentru a ajunge la acest rezultat, nu a trebuit decât puțină bunăvoința a direcțiunei și foarte puține sacrificii materiale.

De aceea cred că nu este bine să plecăm dela punctul de vedere, că românul nu are tragere față de industrie.

Cu sprijinul guvernelor românești, toți conducătorii stabilimentelor industriale să și facă datoria și atunci vom putea crea populației românești un mare teren de expansiune, fără de care am fi condamnați la peire, deoarece: *„Stillstehen heisst Ruckwertsgehen“*.

Lt-col. în rezervă
Andrea Pompeiu

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Marți, 11 Decemvrie

Înșelată

Mișcătoare dramă familiară în 5 acte. In rolurile principale: Anna Fougez și Gustavo Sereno. Una dintre cele mai excelente creațiuni ale artistei dramatice de frumsețe fenomenală. Moment dramatic cel mai surprinzător: mama își pune pe cale rea fiica ei proprie necunoscută, din dorul răzbunării față de tata! Film abondent în frumseți dramaturgice și cinematografice.

Cinema Urania

Marți, 11 Decemvrie

Copii întunerucului

Seria II.

Colosală dramă de aventuri în 2 serii și 10 acte. In rolurile principale nemuritoarea Grith Hegesa și Carol Huszár. Eșecul de dragoste unei multimilionare americane față de un muncitor

Cinema Apollo

Marți, 11 Deeemvrie

Clubul naufragiaților

Colosală dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: Fridrich Zeltnik, artist de renume mondial. Temeinicia engleză și îndrăsneala spaniolă față în față. Curajul uimitor și teribil al femeii spaniole în cel mai mare pericol de moarte. Film archiplin de goane palpitante!

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

A apărut!

Lepage-Condica de Termene pentru avocați 1924

în mărime de 20/25 cm. legată în jum. pânză și tipărită pe hârtie albă (450 pag.). Prețul Condicei comandat imediate cu rambursă 258·— Lei, cu porto cu tot. 11

Librăria LEPAGE, Cluj.

Cronica dramatică

Turneul Agatha Bârsescu

„Medea“ tragedie în 3 acte de Ernest Legouve

A doua reprezentație a dnei Agatha Bârsescu a însemnat pentru dsa un triumf tot atât de strălucit cași acela cucerit în „Sapho“. S'a jucat tragedia „Medea“ a lui Ernest Legouvé. Lucrarea este ca valoare artistică tot atât de inferioară cași tragedia lui Grillparzer, cu un singur avantaj că este mai scurtă și n'are decât trei acte în loc de cinci. Aceeași lipsă de linie clasică, aceeași dulcegărie romantică, aceeași lipsă de proporție, de simplitate, de grandoare și de noblețe antică. Grandilocvența nu izbutește nicăeri să acopere vulgaritatea. „Medea“ are toate însușirile unei melodrame obișnuite, al cărei subiect este luat, fără respect pentru frumusețea tradiției clasice, din lumea antică. Comun cu spiritul și cu atmosfera antică, tragedia lui Legouvé n'are nimic. Numele personagiilor, invocările la zeii greci, cari sunt chemați câteodată, să zicem din greșeala traducătorului, pe numele lor roman, iată tot ce ne amintește că acțiunea care se destășură pe scenă se petrece într'o lume ale cărei vestigii ni fac s'o închipuim altfel, cu totul altfel decât ni este înfățișată de Legouvé.

Tragedia este atât de inferioară ca valoare artistică încât ni mărturisim mirarea și regretul că din toate frumusețile pe cari le oferă teatrul clasic, dna Agatha Bârsescu n'a ales nici una și s'a oprit la „Medea“.

In rolul titular, dna Agatha Bârsescu și-a adunat toate forțele prodigiosului său talent pentru a da piesei un sullu de artă. Vocea dsale a făcut minuni de mlădiere.

Publicul entusiasmat i-a făcut ovațiuni. Ceilalți interpreți, în fruntea cărora trebuie să facem o mențiune deosebită pentru impresionantul talent al dlui Leonescu, au făcut meritorii sforțări pentru a acoperi slăbiciunile piesei.

Concurs.

Banca **„Economul“** institul de credit și economii S. A. din Cluj (Calea Regele Ferdinand No 28) prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de:

Funcționar-Contabil.

Dela reflectanți se cere, să producă certificatul despre absolvarea unei scoale de comerț, precum si dovadă despre praxa ce o are.

Ofertele în scris cu indicația pretenziunilor de salar sunt a se înainta personál până la 15 Decembrie a. c. iar postul este a se ocupa la Ianuarie 1924.

3205 **Direcțiunea.**

Lepage - Almanah Medical Portativ 1924

va apare în luna Decemvrie. In urma cuprinsului bogat (de ex lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele și tratamentele intoxicațiilor, noțiuni de dietetică etc.; organisația sanitară a României etc.) e indispensabil pentru medici, farmaciști etc.

Almanahul va fi frumos executat pe hârtie bună, legat in jum. pânză și cuprinzând cca 5—600 pagini. Pentru abonați imediate preț de favor e Lei 200·— cu porto.

Pentru fabrici și magazine de medicamente chimice, stațiuni balneare, sanatorile etc. e cel mai bun organ de publicitate.

Librăria LEPAGE, Cluj.
9 Editorul Almanahului Med. 1924.

Amânarea congresului țărănist

Congresul țărănist care urma să se țină în cursul lunei Decemvrie a fost amânat în Februarie. Ziarul „Aurora“ anunță această amânare într'o formă care dovedește că în partidul țărănist fricțiunile între fruntași au devenit tot mai dese și mai violente.

Congresul acesta avea de scop să examineze din nou doctrina și programul partidului pentru a încerce să concileze contrazicerile dintre programul țărănist votat anul trecut în congresul dela Iași și acțiunea dezvoltată de unii dintre conducătorii partidului țărănist.

Neînțelegerile dintre conducătorii grupării țărăniste sunt semnalate și de ziarul dlui Iorga, care pune în sarcina acestor neînțelegeri faptul amânării congresului.

Aceste neînțelegeri se datoresc celor două curente cari dela început s'au vădit în partidul țărănist, un curent care înțelege ca gruparea să aibă un caracter de moderațiune, ca partidul să fie un partid pur agrar, deci conservator și de ordine; un alt curent reprezentat prin d-l Lupu și Stere care înfățișează partidul țărănist ca o grupare revoluționară și cu pronunțată culoare socialistă.

Ciocnirile dintre exponenții celor două curente au ajuns în vremea din urmă la violențe cari împiedică ținerea congresului. Fiindcă discuțiunile ar fi putut provoca o scindare a partidului, conducătorii țărăniști au amânat congresul până în Februarie. Nu este exclus însă ca înainte de această dată să nu se producă în partid ruptura de care se tem atât de mult d-nii Lupu și Mihalache.

Știri diverse

— **Dela „Acțiunea românească“.** Proxima ședință plenară a „Acțiunei românești“ de sub președința dlui rector al Academiei Comerciale, A. Ciortea, va avea loc Marți, 18 Dec. orele 9 seara, în localul băncii „Coroana“, din piața Cuza-Vodă.

— **Bibliografie.** A apărut renumita carte a lui Roderich-Stoltheim: „Jidanii în comerț“ în traducere românească a domnilor S. Julea și I. Măgură. Prețul 50 lei.

„Revista economică“, anul 25, Nr, 48 – 49, Cluj.

„Ferul“, anul I. Nr. 14, Cluj.

— **Matineu literar-muzical la Dej.** Corpul profesoral dela școala medie de fete din Dej a organizat cu elevele școalei un matineu literar-muzical ce va avea loc în sala Teatrului județan din Dej, la 16 Decemvrie, orele 4 p. m. Venitul matineului este destinat pentru scopul unei excursii ce-l va întreprinde școala.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

Consumul Funcționarilor Publici din Cluj

Convocare.

Conform § 22 din statute să Convoacă

IV-a Adunarea Generală ordinară

pe ziua de 30 Decembrie 1923 ora 10 a. m. în sala No. 4 de la Primărie cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație, și a Comisiunei Censorilor.
2. Aprobarea bilanțului încheiat la 30 Iunie 1923.
3. Inpărțirea profitului Curat.
4. Modificarea statutelor și alte propuneri.
5. Alegerea noilor membri în Consiliul de Administrație și a Comisiunei Censorilor.

Consiliul de Administrație.

Contul bilant.

Activ: Numerar Lei 286.449·92 Mărfuri Generale Lei 1,598.592·80, Imobile Lei 900.000·—, Mobilier Lei 64.550·—, Autocamione Lei 72.000·—, Diverși debitori Lei 1,363.328·44, Total Lei 4,284.921·61.

Pasiv: Capital Societar Lei 305.300·—, Fond de rezervă Lei 161.286·41, Dividende neridicate Lei 32.371·25, Diverși Creditori Lei 2,546.202·01, Cauțiuni Lei 70.990·—, Renumerațiuni neridicate Lei 3.616·98, Profit Lei 165.144·51, Total Lei 4,284.921·16.

Contul de profit și pierdere.

Cheltueli: Imposite Lei 115.848·92, Spese L. 264.469 21 bani, Salarii L. 298.016·65, Profit Lei 165144.51, Total Lei 843479.29.

Venite: Profit dela mărfuri Lei 783279.77, Profit dela Ateliere de Croitorie și Pantofărie Lei 28471.50. Venituri diverse Lei 31728.02. Total Lei 843479.29.

Cluj, 30 Iunie 1923

Andrei Nemeșiu director, V. R. Iepurean contabil.

Membrii în Consiliul de Administrație:

Președ. *Eugen Lazar*, membrii *Dr. Ion Nicoara, Dr. Lazar Chirilă, Gh. Mureșan, Ion Boroș, Emil Cadar, Ion Galoș.*

Prezentul bilanț și cont de profit și pierdere a fost examinat și găsit în concordanță cu registrele.

Cluj, 8 Decemvrie 1923

Censori: *Ion Gorun președinte, Ion Peptea, S. Rusu, I. Apolzan, Ion Voda.*

Mica publicitate

De vânzare o toaletă de bal str. Regală 5, parter 3.

Doară Transilvăneană din familie bună etatea mai înaintată, despune de-o avere de 60 000 lei bani gata doreşte căsătorie cu un domn serios a se adresa la ziar sub „Viitor“ 32.

Cronica externă

Semnificaţia alegerilor engleze

Rezultatul alegerilor recente din Anglia reprezintă o netăgăduită înfrângere a partidului conservator, de către partidele laburist şi liberal.

E biruinţa tradiţiilor liber-schimbiste ale Angliei asupra programului protecţionist al conservatorilor.

Caracteristic dealtfel e şi faptul că liberalii şi laburiştii şi-au sporit locurile mai ales în cercurile industriale, care nu văd o remediare a crizei prin care trece industria engleză, decât în adoptarea principiului liberului schimb, care a condus totdeuna politica economică a Angliei.

Partidul conservator — ne deţinând acum decât 280 de mandate faţă de 346 din Camera trecută, pe când laburiştii au 180 faţă 144 iar liberalii 150 faţă de 115, — se află într'o vădită minoritate, mai ales că autoritatea liberalilor în viitorul parlament va fi mult sporită datorită faptului că cele două fracţiuni divizate ale partidului liberal Lloyd George şi Asquith se prezintă de această dată unite.

In faţa acestei situaţii, guvernul Baldwin are de ales între cele două soluţii: demisia lui sau efectuarea de noi alegeri. Cum cea de a doua soluţie n'ar însemna decât amânarea căderei dela guvern a partidului conservator şi o întărire a opoziţiei, e foarte probabil că premierul Baldwin se va opri asupra celei dintâi.

E de văzut însă cine va putea să-i ia succesiunea, deoarece între partidele din opoziţie nu se poate face o colaborare. Deşi ambele să aceleaşi principii în ce priveşte politica externă şi o politică economică liber-schimbistă, mijloacele lor de acţiune sunt cu totul deosebite.

Deaceia, unele ziare engleze, găsesc că s'ar putea întâmpla o nouă colaborare între liberali şi acei conservatori unionişti, aşa cum a fost în timpul războiului, Lloyd George fiind astfel din nou sortit să ia conducerea guvernului.

Un guvern Loyd George ar produce însă o mare perturbare în politica mondială şi prin el s'ar creia în special o grea situaţie Franţei în chestiunea reparaţiunilor, cu toscându-se simpatiile actuale ale fostului premier al Angliei pentru duşmanul comun de eri, Germania.

O carieră de marmoră la Albata

La Albata, în judeţul Făgăraş, s'au început studiile pentru exploatarea unei cariere de marmoră.

Această marmoră după rapoartele sosite, ar rivaliza cu aceea de Carara.

Explotarea va trebui să înceapă de îndată ce se va obţine concesiunea.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Concesiuni de c. f. particulare

Consiliul de miniştri a aprobat concesiunea construirei şi exploatărei linei industriale Valea-Mare-Rusca, cerută de firma „Industriile miniere din Banat.“

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &
Piaţa Uniri No. 12.
3054

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla în depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

O gospodină economă întrebuinţează:

„SIDOL“
pentru curăţitul metalelor,
„SIRAX“
pentru frecatul şi spălatul mâinilor şi
„AZUROL“
albastru indigo de rufe.

Se obţine în toate prăvăliile din această branşă.

„Rador“ No. 357. 3115.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Doamnelor şi mireselor !

Cumparati sau comandati va !

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA“ ARAD

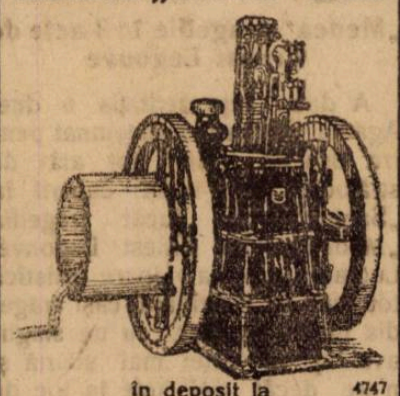

în deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Moara Mare Timisoreana Sertia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

De vânzare case, ville, moşii

complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Reclame este sufletul comertului

Subprefectura judeţului Cojocna.

Nr. 12215—1923.

Publicaţiune de Concurs

Pentru ocuparea posturilor de Subprefect, primpretor al plasei Borşa, primpretor al plasei Hida, un notar judeţean şi de 2 pretori la judeţul Cojocna deschid concurs cu termin de 26 Decemvrie 1923.

Retribuţiunile sunt cele prevăzute in normele de salarizare.

Reflectanţii sunt invitaţi aşi inainta până la termenul de sus cererile de concurs in conformitate cu dispoziţiunile §-lui 4. din Regulamentul afacerilor judeţene Nr. 125.000—902. B. M. Cererile inaintate deja pentru aceste posturi să consideră de primite.

Cererile sosite ulterior nu se vor lua in considerare.

3216 Subprefect: **Gheţie**

Direcţiunea Regiunei I. a ocrotirilor sociale Cluj.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de Administrator la Institutul de surdo-muţi Timişoara şi la Căminul Studenţilor in Medicină Cluj.

Reflectanţii dela cari se recere absolvirea unei şcoale medii cu maturitate (liceu sau comerciale) işi vor inainta rugarea insoţită de Atestatul de maturitate, Carte de botez şi un document din care să reiesă ocupaţiunea actuală, respective serviciile ideplinite până acum, arătând totodată şi situaţia militară, şi familiară. Cererea de concurs insoţită de documentele indicate se va trimite acestui Directorat până la 20 Decembrie 1923.

Ambele posturi sunt retribuite cu câte 750 Lei salar de bază impreună cu accesoriile legale, locuinţă cu incălzit şi iluminat in natură (la Cluj una cameră, la Timişoara 2 camere) având totodată 50% reducere la vipt.

Cei cu practică administrativă sau bancară vor fi preferiţi.

3206 Director Regional: **Dr. T. Ionescu.**

„Lebeda“

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 964 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 12 Decemvrie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 12 DEC 923

R CLUJ 6421

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Tinerimea ardeleană

— Cu prilejul conferinței dlui Octavian Goga —

In cei trei ani de când îndurăm aici supliciul de aurmări politica nenorocită a partidului național, singura noastră mângâiere a fost credința că cel puțin tinerimea acestei provincii va rămâne inaccesibilă aberațiilor regionaliste. Căci ne ziceam: In viața sufletească a Ardealului, partidul național înfățișează o generație de intelectuali mai veche și deci mai încătușată de anumite deprinderi creiate de stăpânirea și cultura maghiară. Ori, participarea la viața României Mari pretinde din partea intelectualului ardelean un efort de adaptare pe care el nu-l poate îndeplini de cât scuturându se de toate deprinderile dobândite prin contactul cu cultura maghiară. Regionalismul, prin urmare, căpăta pentru noi o explicație care era în acelaș timp și o mângâiere: *El era nu politica unei provincii, ci numai politica unei generații care nu putea găsi în ea elementele sufletești necesare unei grabnice adaptări.*

România Mare este ca o culme ridicată brusc în fața generațiilor de azi și pentru a fi suită până la vârf, ea cere un elan pe care nu-l pot da decât sufletele capabile să se smulgă de sub puterea nefastă a trecutului. Neputând sui însă această culme, generația de intelectuali reprezentată de partidul național și-a căutat un refugiu în politica regionalistă care nu este altceva decât politica acelora dintre ardeleni pe cari România Mare i-a surprins la o vârstă când cineva se poate lăpăda mai greu de deprinderile în care a crescut.

De aici credința noastră că regionalismul, fiind politica celor cu plăminii prea slabi pentru aerul tare de la înălțimile spre care-i chema înfăptuirea României Mari, el nu putea fi și politica tineretului ardelean de azi.

O singură dată ni s'a clătinat această credință: când, acum doi ani, am văzut studențimea din Cluj lăsându-se tirâtă sub ferestrele clubului partidului național și manifestând pentru reprezentanții regionalismului și ai tendințelor de separațiune.

Alaltăieri însă, la conferința dlui Goga, am văzut o tinerime care a ținut să ne arate că sufletul ei a rămas cu desăvîrșire strein de rătăcirile politicei regionaliste.

Căci cu toată propaganda veninoasă desfășurată de agenții partidului național, studențimea din Cluj a știut să-și afirme autonomia de gîndire, dovedind că ea represintă un moment nou în viața sufletească a Ardealului. Și, într'adevăr, la conferința dlui Goga, s'a vădit conturul unei generații nouă al cărei suflet e cu totul departe de generația care ne-a dat regionalismul. Această nouă generație înfățișează adaptarea Ardealului la realitățile României Mari. Din manifestările ei se desprinde un suflet prielnic pentru opera de consolidare a unirii și capabil de acele mari elanuri care primenesc și fecundează viața unei societăți.

I-am urmărit pe studenții nostri în tot timpul conferinței, și am văzut în fețele lor aprinse voluptatea pe care o încercau simțindu-se purtați pe înălțimi necunoscute până atunci.

A prețui o frasă sprintenă și colorată, a vibra în fața noutății unei imagini și a te lăsa învăluit de tot farmecul care se desprinde din rostirea limbii noastre literare, — sânt acestea însușiri care, ele singure, dovedesc cât sântem de departe de generația mohorâtă a politicei regionaliste. De la această generație, cu sufletul întortochiat și vorba încâlcită, și până la generația care ni s'a vădit alaltăieri, cu sufletul limpede și voios deschis spre tot ce eliberează de sub puterea trecutului, e o disdistanță care ne arată cât de streini sânt intelectualii din partidul național de adevăratul suflet al Ardealului.

De aceia, în tinerimea dela Universitatea din Cluj, putem saluta astăzi cu bucurie eliberarea Ardealului din ultima strânsoare a trecutului de asuprire și aruncarea lui voioasă în valul din ce în ce mai puternic al culturei românești biruitoare.

Sosirea primului ministru dl I. C. Bratianu la Cluj

— Vizita în județ —

Cu acceleratul de astăzi dimineață la ora 11, a sosit în localitate dl I. C. Brătianu, prim-ministru, însoțit de dl Richard Franasovici subsecretar de stat și dnii inspectori administrativi, Văraru și Dumitriu.

Primul-ministru a ținut ca sosirea d-sale la Cluj, să fie lipsită de primire oficială. D-sa împreună cu persoanele cari îl însoțeau și cu dl Mureșanu, prefectul județului, a plecat chiar din gară în județ, unde a ținut să se întereseze personal, de o serie de chestiuni de ordin administrativ, în legătură cu nevoile populațiunei.

Baldwin rămâne prim-ministru

Paris. — Agenția „Havas“ crede, că Baldvin va rămâne provizoriu prim-ministru până la sfârșitul lunei Martie, completând eventual cabinetul cu liberali.

Intelectualii și „democratiile“

Intr'un sugestiv articol, dl N. Iorga arătând locul de onoare pe care l'a ocupat alesul scriitor mort de curând, Maurice Barrès în politica naționalistă militantă a Franței, face o interesantă constatare asupra cauzelor care țin majoritatea intelectualilor departe de valurile zgomotoase ale democrației.

In Franța principiilor democratice, Barrès, deși un luptător politic, a prefarat în loc de popularitatea pe care o aduce mulțimea, izolarea într'un partid reacționar prin tendințele sale, dar care a considerat totdeauna un punct de onoare de a și apăra cu sfințenie un același crez politic.

De ce oare s'a izolat de mulțime Barrès, ne întrebăm și noi ca și dl Iorga?

Fiindcă, ca mulți adevărați intelectuali, Barrès a preferat să se izoleze de tot ceia ce produc primele frământări ale democrației, de toată acea pleavă de obraznici zgomotoși, de primii profitori ai sufragiului universal, asvârliți la suprafață prin exploatarea patimilor și intrigilor mulțimei, intervertind vechea și adevărata repartiție a valorilor.

Constatarea dlui Iorga își găsește explicația dureros de adevărată, în cadrul preocupărilor actuale ale politicei noastre.

Oare la noi, democrația de dată recentă care s'a evidențiat prin violența necuviincioasă a drului Lupu, prin gălăgia obraznică a tuturor celor ce și-au creiat o situație, fiindcă au apelat la mijloace demagogice, nu fac pe mulți adevărați intelectuali să rămâie izolați de preocupările democrației?

Zicem adevărați, fiindcă nu trebuie să amestecăm printre intelectuali pe toți acei creatori și sprijinitori de ligi și asociații „pentru apărarea drepturilor cetățănești“, exploatatori ai titlului de intelectual, care profită sub forme deghizate de anarchia vremurilor.

Adevărații intelectuali sunt tocmai acei obscuri inadaptabili, în sufletul cărora strălucește o aleasă educațiune și cari în loc să se războiască cu natura și cu istoria trecutului, se războiesc cu duhul cel rău din sufletul oamenilor; sunt acei cari urmăresc înainte de toate înlăturarea instinctelor și a patimilor, fiind convinși că, în cultivarea minței și înnobilarea sufletului stă mijlocul care duce propășirea țărilor.

Și desigur, că deși nu se coboară în mijlocul mulțimilor, nu se poate spune că ei nu iubesc poporul.

Dimpotrivă, munca lor izolată pentru ridicarea morală a sufletului cetățenesc, își va spune cuvântul după astâmpărarea perioadei de frământare politică prin care trecem.

Căci nu trebuie să uităm, că numai individualitățile sunt capabile să creieze și că în practica vieței, orice ideie prețuiește atâta, cât valorează omul însărcinat cu aplicarea ei.

Chestiunea frontierei noastre în Banat

Politica de opresiune în Torontal și politica de expansiune la frontiere — Cu prilejul unui protest al Ligei bănățenilor refugiați

„Liga bănățenilor refugiați“ publică un protest documentat împotriva schimbului de comune cu Iugoslavia, la frontiera care se fixează acum. Cu această chestiune ni-am ocupat și noi în câteva rânduri. Din datele publicate de noi, am căutat să desprindem, cât mai clară, politica vecinilor și aliaților noștri de peste Dunăre, în ceea ce privește colțul de țară românească al Torontalului.

Această politică nu trădează nici prea largi sentimente de bună vecinătate, nici prea temeinice gânduri de prietenie. Sârbii înțeleg a face, cu orice preț din Torontal o provincie sârbizată. Toate armele clasice de desnaționalizare au fost puse în funcțiune în acest scop. Libertăți cetățenești au fost încălcate, școala a devenit un instrument al politicet de desnaționalizare, biserica de asemenea; iar pe deasupra tuturor acestora, lucrează teroarea unei neîndurate vrăjmășii.

Politica Sârbilor în Banat

La granița care ne taie în două Banatul, politica sârbească ia un vădit caracter de imperialism. Pentru asigurarea stăpânirii sale nedrepte în Torontal, Iugoslavia a fost gata să cedeze fiindcă trebuia să ne cedeze — numai sate locuite de populație străină. Satele românești din jurul Vârșetului îi trebuiesc, fiindcă acolo politica de teroare poate menține oricând o supremație sârbească. Dincoace de frontieră pot rămâne oricate sute sârbești, ungurești și svăbești. Ungurii și șvabii ar constitui în cadrele Torontalului o piedecă mai mult; sârbii rămași dincoace, la noi, constituie în mentalitatea conducătorilor de la Belgrad, tot atâtea posturi înaintate câți îndivizi sînt, pentru politica de expansiune visată de Sârbi. Când Torontalul nu va mai avea nimic românesc, va veni rândul revendicărilor de dincoace de frontiera care se fixează astăzi.

Noua graniță ne păgubește

In memoriul publicat da „Liga bănățenilor refugiați“ găsim confirmarea veducțiunilor noastre anterioare. Bănățenii cari și au părăsit detrele pentru a scăpa de teroarea administrației sârbești din Torontal, protestează că drept cuvânt împotriva așa ziselor concesiuni făcute nouă. In adevăr, ce folos poate aduce românismului însumarea comunei Jimbolea, cu o populație de 8088 germani, 2206 unguri și 312 alte naționalități? Aceștia aproape 11 mii de străini vor spori în România cadrele „nemulțumiților“, vor fi 11 mii de piedeci în plus în calea desvoltării neamului românesc.

Concluziunile protestului

Pentru acest cuvânt găsim foarte nimerită încheierea protestului publicat de „Liga bănățenilor refugiați:

„România să nu accepteze nici Beba-Veche, nici Pusztakeresztur și nici Jimbolea, însă să cedeze Iugoslaviei comunele: Modoș, Pardani și Ciavoș în total cu 9013 locuitori, iar în schimbul acestora să pretindă în dosul Vârșețului de alungul frontierei noastre comunele curat românești și anume: Marcovăț cu 1365 locuitori, Mesici cu 727 Iabuca cu 827, Solșița cu 860, Custei cu 2116 și Voivodinț cu 1469 locuitori. Afară de acestea să mai pretindă România comuna curat românească Iam cu 995 locuitori și Iamul mic cu 627 locuitori români (plus 268 locuitori de alte naționalități). Toate aceste comune ar aduce României în total 9204 locuitori români.“

„Ideea Națională“ și partidul național

Conferința de Duminecă a dlui Octavian Goga a luat proporțiile unei manifestațiuni. Pentru partidul național a fost însă ceva mai mult, a fost o formidabilă palmă aplicată în plin obrazul politicei sale.

In adevăr cu o săptămână mai înainte, partidul național și-a dat toată silința să provoace diversiune în public. Incapabil, ca totdeauna, să găsească manifestațiunilor populare alt rost și alt înțeles decât cel politic, partidul național a văzut în invitația studențimei o reînviere politică a dlui Goga și pentru împiedecarea acestui lucru a fost mobilizată toată presa partidului. Oficioasele și semi oficioasele partidului național de aici și de la București, n'au tăcut, timp de o săptămână, altăceva, decât propagandă împotriva dlui Goga. Mai mult, neîncrezător în puterea de convingere a presei sale, partidul național a recurs la sistemul apelurilor volante, doar, dl Goga se va găsi Duminecă în fața unei săli goale.

Toată cazna partidului național a fost totuși zădarnică. Conferința dlui Goga a întrunit sub cupola Teatrului Național o asistență neobișnuit de numeroasă, reprezentând oameni din toate straturile sociale și de toate ideile politice. Aceasta ne dovedește că „Ideea națională“ este în sufletele tuturor mai presus de orice meschinărie politică, numai în partidul național nu. Și e cu atât mai rău pentru acest partid, care nu pentru întâia oară se pune de-a curmezișul sentimentelor publice.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ
3105
CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Activitatea atelierelor cfr din Cluj

Reparația vagoanelor și a locomotivelor rămase prin stații, inutilizabile din cauza stricăciunilor suferite în timpul războiului — Amplificarea atelierelor — Imbunătățirea soartei muncitorilor

Unul dintre cele mai mari ateliere de reparație pe care CFR. le are în Ardeal, este fără îndoială atelierul din Cluj.

Atelierul acesta este condus cu multă pricepere de dl Ing. Lazăr, care a făcut aci o operă constructivă dintre cele mai importante.

Iată câteva numai din multele lucruri bune cari s'au făcut de către conducerea acestui atelier.

Reparația vagoanelor și a locomotivelor

Se știe că în urma războiului, toate stațiile Ardealului erau pline de vagoane și locomotive, scoase din cauza stricăciunilor din circulație.

Conducătorii atelierelor CFR. Cluj au obținut dela Direcția generală autorizația de a strânge toate vagoanele și locomotivele deteriorate cari se găseau pe liniile de garaj ale stațiilor din CFR. Cluj.

Prin o comisie specială, s'au cercetat toate aceste vagoane deteriorate de prin stații, și s'au împărțit în două categorii.

Prima categorie era formată din acele vagoane și locomotive care se puteau repara pe loc, și pentru care s'au format un număr important de echipe volante, despre activitatea cărora, am avut ocazia să vorbim altă dată. Cealaltă categorie, era formată din vagoanele care trebuiau transportate la ateliere, din cauza reparațiilor prea mari de care aveau nevoie.

Cu ocazia ultimelor anchete s'a putut constata că până în present au fost reparate și puse în funcțiune cam 55 la sută din vagoanele și locomotivele cari zăceau inutilizabile prin diferite stații.

Amplificarea atelierelor

Datorită marei aglomerații de lucrări la care erau supuse atelierele CFR. din gara Cluj, cele cinci paviloane nu puteau fi suficiente. Dl Ing. Lazăr, conducătorul atelierelor, a luat atunci inițiativa amplificărei atelierelor.

In urma incendiului de acum câteva luni, care a distrus unul din paviloanele atelierelor, s'a început construirea a încă șease paviloane, care nu peste mult timp vor și începe să funcționeze.

Situația lucrătorilor

Până acum muncitorii din atelierele CFR. din cauza insuficienței salarului și din cauza proastei funcționări a „Consumului" lor au avut de suportat foarte multe greutăți.

In ultimul timp însă, datorită dragostei pe care dl Ing. Lazăr are față de acești muncitori, soarta muncitorilor s'a îmbunătățit simțitor, atât prin urcarea salariilor cât și prin reorganizarea administrației „Consumului". In numărul de mâine, vom publica cifre exacte asupra capacității de lucru a atilierelor Cfr. din Cluj și asupra cantității producției lor.

Alfio.

Senzația Clujului!
Acrobații
Bailey si Brothers
2222 *în barul* Lloyd
Hotelului Central.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Căutăm
un comerciant român cu 300 mii lei
pentru preluarea unei prăvălii cu venit frumos. Prăvălia are licentă pentru beuturi.
Adresa: 3213
Banca „Codreana" Băsești, jud. Sălaj.

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

INFORMATII

— **Agitația restauratorilor și cafegiilor.** Sindicatul proprietarilor de cafenele și restaurante a ținut ieri o ședință plenară în care s'a discutat exclusiv chestiunea prețurilor maximale. După ce s'a protestat contra felului cum s'au fixat aceste prețuri, neconsultându-se nici un representant al celor interesați, s'a votat o moțiune de protestare pe care o delegație a Sindicatului o va prezenta dlui primministru și ministru de interne, I. I. C. Brătianu.

— **„Seara Sfântului Nicolae."** „Societatea Studenților Bucovineni" aranjează Marți 18 Decemvrie a. c. **o serată dansantă**: „Seara Sf. Nicolae" în sala renovată a „Redutei". Inceputul ei la orele 9 seara. Invitările sunt deja expediate. Reclamațiuni se pot face la președintele societății C. Mudreac str. Șincai 13, zilnic, între orele 3—4 p. m. Conform unui vechiu obiceiu bucovinean, onor. oaspeți își fac în seara aceasta reciproc surprize și cadouri de haz, care se pot preda la adresa și ora susnumită sau seara înainte de serată.

— **Inceputuri bune.** In Cluj există astăzi 16 ateliere conduse de doamne din elita orașului, în care se țes covoare naționale. Aceasta este un simptom foarte îmbucurător și statul ar trebui să încurajeze acest început.

— **„Moartea Civilă" la Cluj.** In ziua de 27 Decemvrie se va reprezenta la Teatrul Național „Moartea Civilă" în care d-l Ion Manolescu are cea mai puternică creație ce s'a făcut până în prezent în teatrul românesc și care rivalizează cu creațiunile marilor comedieni; Novelli, Zacconi și De Sanctis.

— **Alegerea de senator la Reghin.** Locul de senator de la Reghin fiind vacant, se dau aprige lupte electorale pentru noua alegere ce va avea loc în curând. Sunt trei candidați: cunoscutul filomaghiar, fost primar al Târgu-Mureșului, Dr. Ioan Harșia, cu program averescan; Vasile Stroescu, din partea partidului național, sprijinit mai mult tot de minoritari și dl colonel Coculescu, cu program liberal. Alegerea celui din urmă, sprijinit de toată suflarea românească, se dă ca sigură.

— **Manifestația studențească de ieri.** Ieri, 10 Decemvrie, studențimea universitară a serbat împlinirea unui an de la începutul mișcării studențești. Studenții au luat parte la un serviciu divin, întrunindu-se apoi în fața Teatrului Național, unde studentul Botez a ținut o cuvântare. S'a manifestat pașnic pe strada Regina Maria și pe piața Unirii, cântându se cântece patriotrice.

— **Dl ministru Lapedatu la Cluj.** Joi la ora 10 40 va sosi la Cluj dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor. D-sa va rămâne în Cluj până Duminecă seara.

— **Vagoane ungurești pentru România.** Ziarele ungurești dau detalii asupra conferinței de cale ferată care a avut loc la Györ.

S'a stabilit ca Ungaria să dea căilor ferate române 100 vagoane zilnic pentru transportul de lemne în Austria, Germania și Elveția.

— **Incorporarea contingentului 1924.** Marele stat major al armatei, a făcut cunoscut printr'un ordin circular corpurilor și serviciilor că încorporarea contingentului 1924 urmează să aibă loc la 1 Februarie 1924, iar lăsarea la vatră a oamenilor din contingentul 1922 să se facă la 1 Ianuarie 1924.

— **Valută mai bună: Ghete mai ieftine.** Suntem informați că filiala din Cluj (Piața Unirei 9) a firmei Bata în vederea sărbătorilor de Crăciun și în anul acesta va aranja un mare târg ocasional pentru a-și putea procura oricine ghete ieftine. Ghete de bărbați dela 290 lei, pentru dame dela 190 lei, pantofi 290 lei, ghete pentru copii dela 140 lei în sus. 2372

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR" din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

— **In atenția autorităților în drept.** Suntem rugați să atragem atenția autorităților în drept asupra frizeriei dela baia „Diana" care funcționează în condițiile cele mai primitive din punct de vedere higienic. In acelaș timp întrebăm autoritățile, în baza cărni drept, această frizerie incasează taxe duble, față de taxele frizerilor din oraș.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Abuzurile patronilor de cafenele și cofetării.** Atragem atenția autorităților în drept asupra faptului că în toate cafenelele și cofetăriile din localitate, se continuă cu acelaș sistem de al prețurilor de speculă. Este deajuns să arătăm că un ceai costă 8 și 10 lei și o cafea turcească 7 lei. Credem că atunci când s'au fixat prețuri maximale pentru toate articolele alimentare, nu trebue să mai fie tolerată nici specula la care se dedau patronii acestor localuri.

— **„Ce știa satul" în limba maghiară.** D-l Emerik Kadar, cunoscutul scriitor ungur din Ardeal a tradus de curând în limba maghiară piesa d lui Valjean: „Ce știa satul".

Prima reprezentație va avea loc la Cluj la 16 Decembrie cu prilejul congresului general al presei.

Un omagiu adus tarii noastre

Marele ziar ceh „Prager Presse" consacră un întreg număr României

Ziarul ceh, scris în nemțește „Prager Presse", ne a făcut pe ziua de azi o plăcută surpriză, închinând în întregime numărul său, 337 României și a culturei noastre. Aliații și prietenii noștri cehi ne-au dovedit încă odată că legăturile între statele succesoare ale putredei monarhii — au rădăcini adânci și se bazează nu numai pe interese, ci și pe sentimente.

Numărul cuprinde 44 de pagini, și este de o surprinzătoare bogăție totodată cuprinzând interesante articole de dl N. Iorga, George Derussi, Oscar Walter Cisek, etc. lungi și documentate articole referitoare la viața noastră economică, industrială etc precum și traduceri din Eminescu, Coșbuc, Alecsandri, Goga, Codreanu, Bacovia, Minulescu, etc.

Frumusețea număr este mărită printr'un supliment ilustrat, cu frumoase vederi și reproduceri artistice dela noi.

Asupra acestui atingător omagiu adus de marele ziar ceh, țării noastre vom reveni mai pe în Nr. nostru de mâine.

Congresul presei din România

Festivalul de Duminică seara dela Teatrul Național

In zilele de 16, 17 și 18 Decembrie se va ține în Cluj congresul general al presei din România. Cu acest prilej, Sindicatul Presei române din Ardeal a organizat în onoarea congresiștilor un mare festival, care va avea loc la Teatrul Național, Duminică 16 Decembrie, orele 9, cu următorul program:

„Cum ajungi ziarist" — conferință rostită de dl C. Bacalbașa.

„Vlaicu—Vodă" — act. III, jucat de artiștii Teatrului Național, în frunte cu dl Zaharia Bârsan.

„Madame Butterfley" — act II și III, cu dnele Aca de Barbu, Lya Pop și dl Indrieș.

Biletele se află de vânzare la librăria Anca, la librăria „Cartea Românească" și la cassa Teatrului Național.

DONAȚII

pentru Căminul Presei române din Ardeal

Primăria orașului Brașov a votat suma de lei 10.000 pentru Căminul presei române din Ardeal. Deasemenea, ministrul de Instrucție Publică a donat Sindicatului, pentru acelaș scop, suma de lei 12 0000. Sindicatul presei române din Ardeal aduce pe această cale viile sale mulțumiri pentru aceste două însemnate donații.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Ziarul „Patria“ promite demascarea unor ilegalități și abuzuri — Dacă în adevăr au fost câteva abuzuri, acestea au fost reparate și autorii pedepsiți — Deputații partidului național sunt advocații proprietarilor evrei și unguri expropriabili — De ce au început naționaliștii campania în contra împroprietăririlor

Un răspuns ziarului „Patria“

Ziarul „Patria“ care a apărut ieri, continuând să nu-și desmintă întru nimic sistemul de insinuări și insulte la adresa tuturor persoanelor oficiale, atacă cu violența-i cunoscută pe d-l Petrini, directorul general al împroprietăririlor din Ardeal.

Brodând câteva fraze goale, fără nici un fapt precis, „Patria“ spune printre altele următoarele:

„Deocamdată ne mulțumim să arătăm, că toate abuzurile au fost comise sub directoratul d-lui Petrini, deci era absolut imposibil ca d-sa să nu le cunoască. Va susține d-l Petrini, că nu le-a cunoscut? Noi vom dovedi că a avut cunoștință despre toate“.

După ce a atacat direcțiunea regională a C. F. R., după ce a calomniat toate autoritățile românești, mergând și în această direcțiune mână în mână cu presa maghiară, foaia partidului național a mai găsit ocazia ca să și reverse veninul și a început să lovească și în d-l Petrini. .

Numai acei cari s'au interesat mai de aproape de aplicarea reformei agrare în Ardeal, numai acei cari știu că dacă aplicarea acestei reforme este astăzi aproape terminată, aceasta se datorește numai priceperei și muncei în adevăr titanice depuse de dl Petrini, directorul general al agriculturei din Ardeal, numai aceștia, zic își pot da seama de câtă răutate și de câtă reacredință poate să dea dovadă ziarul „Patria“, atunci când înțelege să lovească în d l Petrini cu cuvinte ca acele citate mai sus.

„Patria“ afirmă că s'au făcut ilegalități și abuzuri cu ocazia aplicărei reformei agrare în Ardeal.

Evident, nu se poate spune, că într'o regiune sau alta, vre-un agronom n'ar fi săvârșit vre-o ilegalitate sau vre-un abuz.

Nu trebuie să se uite însă, că ori cine ar fi fost în locul d-lui Petrini, ar fi avut ocazia să constate de nenumărate ori mai multe ilegalități și abuzuri.

Sub conducerea dlui Petrini s'au produs puține, foarte puține fapte de acestea, și toți făptuitorii au fost imediat destituiți din posturile ce le ocupau și băgați la pușcărie.

„Patria“ însă trebue să mai știe încă ceva.

In toate părțile unde s'au produs nemulțumiri, s'au ilegalități cu ocazia împroprietăririlor sau a exproprierilor, acestea au fost efectul atitudinei și a intervențiilor deputaților naționaliști.

In general, advocații proprietarilor din Ardeal, expropriați, sunt naționaliști, mulți dintre ei chiar deputați.

Aceștia au fost aceia cari au indus în eroare sau au corupt organele de execuție a legei pentru aplicarea reformei agrare, dând astfel loc la abuzuri și la ilegalități.

Toți deputații naționaliști din Ardeal fiind absenți dela lucrările Parlamentului, au tot timpul liber și tot interesul, ba și-au făcut chiar ocupație de predilecție din a se amesteca în aplicarea reformei agrare ținând natural partea proprietarilor unguri și evrei.

La București este un lucru cunoscut că dacă vrei să găsești pe vre-unul dintre deputații naționaliști, trebue să-i cauți azi la Ministerul de Domenii, la Comitetul agrar, azi la „Casa centrală a împroprietăririlor“ cu jalbele proprietarilor unguri și evrei din Ardeal, în mână.

In ultimul timp se vede că li s'a înfundat, căci această ocupație nu mai prinde nici la București, nici la Cluj și atunci, acești deputați, advocați ai proprietarilor expropriabili, au început campania contra dlui Petrini prin „Patria“ și contra dlui Cipăianu, directorul general al Casei Improprietăririlor, prin „România“, „Presa“, etc.

Ținem să se știe un singur lucru, că chiar dacă cu ocazia aplicărei reformei agrare în Ardeal s'a produs vr'o nedreptate sau ilegalitate, aceasta a fost reparată imediat ce a fost descoperită, iar făptuitorii au fost imediat și foarte aspru pedepsiți.

Că despre însinuările interesate ale „Patriei“ acestea de mult nu mai au nici un credit în fața opiniei publice.

Scandalul cu poșta din jud. Arad

— Stampile maghiare în anul al șaselea de stăpânire românească —

N'au trecut nici două luni de când am arătat regionalei P. T. T. din Arad plângerea unui preot din acel județ, că în comunele arădane și tocmai de-alungul frontierei, se mențin și astăzi stampile maghiare la cele mai multe oficii postale.

Primim acum o nouă plângere contra acestui abuz la care se dedau oficiile postale arădane rămase și azi în mână ungurească.

Un cititor al ziarului nostru ne trimite mai multe plicuri, pe cari stampila poștei din Bârzava este și azi tot cea ungurească: *„Marosborza“*. Scrisoarea în care ni-s'au trimis aceste plicuri e stampilată și ca în acest fel, cu toate că poartă data de 8 Decemvrie 1923, deci al 6-lea an de stăpânire românească.

Cerem, ca direcțiunea P. T. T. să ia măsurile cele mai drastice contra organelor inferioare cari continuă a-i nesocoti ordonanța privitoare la romanizarea stampilelor. Faptul, că abuzul acesta se comite tocmai la frontiera maghiară, este un îndemn pentru a se proceda cât mai energic.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Primăria com. Poiana Arieș.

No. 1099—1923.

Publicațiune de licitare

Se aduce la cunoștință că în ziua de 29 Dec. a. c. la ora 10 se dă în arândă prin licitare publică crâjma comunală din Poiana Arieș.

Licitarea se va ține la casa comunală din loc.

Condițiunile se pot vedea în orele oficioase în fiecare zi la biroul notarial din loc.

3217 **Tomuția Valer,** notar cerc.

BENZINA
USOARA
LEI 7·50 LEI
LA
AUTO-MECANICA
STRADA DOROBANȚILOR 18.
CLUJ.
3165

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Miercuri, 12 Decemvrie
Înșelată
Mișcătoare dramă familiară în 5 acte. In rolurile principale: Anna Fougez și Gustavo Sereno. Una dintre cele mai excelente creațiuni ale artistei dramatice de frumsețe fenomenală. Moment dramatic cel mai surprinzător: mama își pune pe cale rea fiica ei proprie necunoscută, din dorul răzbunării față de tata! Film abondent în frumseți dramaturgice și cinematografice.

Cinema Urania
Miercuri, 12 Decemvrie
Copii întunerucului
Seria II.
Colosală dramă de aventuri în 2 serii și 10 acte. In rolurile principale nemuritoarea Grith Hegesa și Carol Huszár. Eșecul de dragoste unei multimilionare americane față de un muncitor

Cinema Apollo
Miercuri, 12 Deeemvrie
Clubul naufragiaților
Colosală dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal: Fridrich Zeltmik, artist de renume mondial. Temeinicia engleză și îndrăsneala spaniolă față în față. Curajul uimitor și teribil al femeii spaniole în cel mai mare pericol de moarte. Film archiplin de goane palpitante!
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

„Revolutia celor satui“

Revoluția este deschisă, declară dl Sever Bocu în oficiosul partidului național

Beneficiari ai unirii, revoluționarii de astăzi, păstrau totuși o prudentă rezervă în timpul războiului

Pofta nebună de binefacerile puterii și goana vertiginoasă după ea, au dat întregei acțiuni politice a partidului național un caracter de nestatornicie și neseriozitate cari l'au compromis definitiv. Cu ochii țintă la mirajul puterii, partidul național a fost incapabil să păstreze în toate chestiunile la ordinea zilei o linie dreaptă de conduită. Nu există grupare politică la noi sau aiurea care să fi făcut mai multe zigzaguri în desfășurarea activității sale, care să fi sărit cu mai multă ușurință dela o extremă la alta, ca partidul național. Astăzi el se prezenta ca autorul și apărătorul hotărârilor dela Alba-Iulia, pentruca a doua zi să se lapede de ele. Rând pe rând partid de ordine sau grupare revoluționară, amic al minorităților în Ardeal și vrăjmaș al lor în vechiul regat, tovarăș cu țărăniștii și apoi ireductabil adversar al acestora, monarchist când este strâns cu ușa și republican când i se pare că amenințările la adresa regelui îi pot înlesni ascensiunea la putere, iată câte contraziceri și câte zigzaguri marchează acțiunea politică a partidului național.

La întrunirile ținute în vremea din urmă prin vechiul regat, oratorii partidului național au vorbit ca reprezentanții unui partid ponderat care înțelege să respecte ordinea politică și socială actuală.

Dar iată că dl Sever Bocu publică în „România“, oficiosul partidului național, un articol prin care declară că „revoluția este deschisă“. Și fiindcă dl Bocu declară „revoluția deschisă“, am vrea și noi să știm decând este ea deschisă? Din vremea Consiliului Dirigent? Dar pe atunci conducătorii partidului național aveau alte ocupații mai rentabile și mai „serioase“.

Eri se tolăneau atunci în fotolii ministeriale, aranjau afaceri, traficau cu coroanele, expediau vagoane cu alimente în Ungaria, experimentau cu o pricepere, care i-a îmbogățit pe mulți dintre ei, sistemul navetelor, incasau diurne rotunde, făceau alegeri fără contracandidați umplând Parlamentul cu toți neisprăviții, în sfârșit desvoltau o activitate de pe urma căreia se lăfăiesc astăzi în palate somptuase, te împroșcă cu noroiu din luxoase automobile și, îmbuibați cu toate bunătățile, își permit să facă și pe revoluționarii.

Revoluția este deschisă? De când? Poate de când s'au despărțit de țărăniști și s'au aruncat în brațele latifundiarilor cantacuziniste, de când s'au oploșit prin diverse consilii de administrație și au devenit mari acționari în atâtea întreprinderi? Revoluționari?

Dar să-i întrebăm ce au făcut într'o vreme care cerea în adevăr revoluția? Atunci, în timpul războiului, atunci trebuiau să aibă curaj de revoluționari oamenii domnului Maniu și Vaida. Acum sunt plini de îndrăzneală și amenință cu revoluția, iar atunci?

Atunci făceau adrese de obedință către contele Tisza, adresă care constitue, cum spune dl Goga, „cel mai rușinos plocon din câte vr'odată Ardealul obidit a făcut în cursul vremei călăilor milenari“, atunci dl Maniu se înscria elev voluntar în școala militară maghiară, dl Vaida jura dragoste Austro-Ungariei și publica articole de înjurii la adresa României în „Österreichische Rundschau“, iar dl Cicio Pop făcea declarații de fidelitate și de devotament în Camera ungară. Ceilalți, mai mărunți, popamanii și severdanii partidului, retrași într'o prudentă inacțiune așteptau cu friguri în ochi sfârșitul unei lupte la care în nici un fel nu înțelegeau să ia parte.

Iată ce făceau în vremea aceia oamenii aceștia, cari astăzi beneficiari fără scrupule ai unirii, ridică steaguri revoluționare, ponegresc războiul și insultă Coroana.

*

Revoluția celor sătui, cum află de bine a numit o dl Goga, revoluția îmbogățiților și parveniților politici, ridicați prin vâltoarea războiului și a unirii, asta este revoluția pe care dl Sever Bocu o declară deschisă.

Presa maghiara

„Cum se înfăptuieşte înproprietărirea în vechiul Regat?“

Ziarele partidului maghiar nu sunt atât de iloiale, cum am fi crezut noi . . . In ultimul timp, aceste ziare au început chiar să citeze din ziarele româneşti, pentru a-şi face datoria deplină faţă de cititori. Bineînţeles, nu ştim dacă mai e nevoe să-o spunem, — nu din „huliganicul Universul“ sau „Viitorul“ se citează, ci din „obiectiva“ şi atât de democratica „Aurora“, „Lupta“ sau „Dimineaţă“. . .

In ultimul număr, sub titlul de mai sus, (titlul este al lui „Ellenzék), a apărut următorul articol tradus din „Presa“:

„In comuna Siliştea din judeţul Dolj, s-a ţinut nu de mult o serbare în stil mare, închinată amintirei eroilor. La această serbare, au luat parte toate notabilităţile judeţului, în frunte cu prefectul. Acesta, într-o frumoasă cuvântare, a spus ţăranilor cât de fericiţi îi face partidul liberal, înproprietărindu-i, ca răsplată a luptelor lor eroice.“

„In acest moment, un ţăran numit Ciunguraş, a întrerupt, spunând că e o confuzie la mijloc: numai boierii au căpătat pământ în satul lor, iar nu ţăranii. Abia şi-a rostit cuvintele, şi jandarmii l'au arestat. A doua zi, a fost dus la Băileşti. A fost menţinut arestat pentrucă a „turburat serbarea“, mai bine zis, pentrucă a avut curajul să spună în public felul cum s-a făcut înproprietărirea“.

Deasupra articolului de o vădităre credintă, „Ellenzék“ a pus titlul: „Cum se înfăţişează înproprietărirea în vechiul Regat?“

Oficiosul dela Cluj al lui Héjjas şi Prónay, şi-a făcut şi de data aceasta, datoria întreagă faţă de publicul maghiar, şi i-a dat din nou cea mai clară şi fidelă icoană despre „felul cum s'au făcut înproprietările în Vechiul Regat!...“

Nu mai zicem nimic. „Ellenzék“, e drept, îşi serveşte minunat de bine cititorii . . .

Bucuria Ungurilor

Alegerile din Anglia au dat rezultate nefavorabile pentru partidul guvernamentul. Această împrejurare a făcut ca ziarele maghiare să delireze de bucurie. Toate anunţă „apropiata victorie a democraţiei mondiale“ (nu cum-va cea a lui Ludendorf şi Horthy?!) şi sperând venirea lui Lloyd George la putere, aşteaptă zile fericite şi pentru aspiraţiile maghiare . . .

Paşte, murugurile . . .

Un interwiew al dlui Goga?

Ziarul evreesc „Uj Kelet“, de azi dimineaţă, publică un lung interview cu dl Octavian Goga. Venite abia a doua zi după conferinţa rostită la Teatrul Naţional local, declaraţiile pe care acest ziar le pune pe seama dlui Goga sunt atât de surprinzătoare încât ele au absolută nevoie de o confirmare. Ne rezervăm de aceea pentru mâine, comentarea acestui interview.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 13 Decemvrie: „Banii“.

Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii“.

Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovel“ şi „Scampolo“.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA“ ARAD.

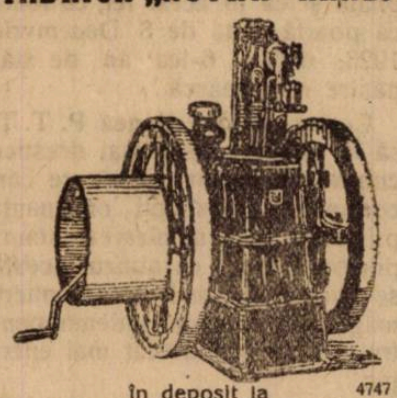

În deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Mica publicitate

De vânzare o fabriă de unt mânată cu aburi sisrem Alfa Laval Separator care lucrează pe ceas 300 litri de lapte şi o maşină de lână a se adresa la Ioan Ghise învăţători, Poiana, jud. Sibiu.

Concurs.

Banca „Economul“ institul de credit şi economii S. A. din Cluj (Calea Regele Ferdinand No 28) prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de:

Funcţionar-Contabil.

Dela reflectanţi se cere, să producă certificatul despre absolvarea unei scoale de comerţ, precum si dovadă despre praxa ce o are.

Ofertele în scris cu indicaţia pretenziunilor de salar sunt a se înainta personál până la 15 Decembrie a. c. iar postul este a se ocupa la Ianuarie 1924.

3205 **Direcţiunea.**

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.

Caută pentru angajare momentană

contabili, corespondent şi dactilografă.

Se recere pregătire comercială şi cunoştinţe de limba germană şi maghiară. Ofertele cu pretenţiile de salar se vor adresa fabricei.

3209 **Direcţiunea.**

Consumul Funcţionarilor Publici din Cluj

Convocare.

Conform § 22 din statute să Convoacă

IV-a Adunarea Generală ordinară

pe ziua de 30 Decembrie 1923 ora 10 a. m. în sala No. 4 de la Primărie cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Administraţie, şi a Comisiunei Censorilor.
2. Aprobarea bilanţului încheiat la 30 Iunie 1923.
3. Inpărţirea profitului Curat.
4. Modificarea statutelor şi alte propuneri.
5. Alegerea noilor membri în Consiliul de Administraţie şi a Comisiunei Censorilor.

Consiliul de Administraţie.

Contul bilant.

Activ: Numerar Lei 286.449·92 Mărfuri Generale Lei 1,598.592·80, Imobile Lei 900.000·—, Mobilier Lei 64.550·—, Autocamione Lei 72.000·—, Diverşi debitori Lei 1,363.328·44, Total Lei 4,284.921·61.

Pasiv: Capital Societar Lei 305.300·—, Fond de rezervă Lei 161.286·41, Dividende neridicate Lei 32.371·25, Diverşi Creditori Lei 3,546.212·01, Cauţiuni Lei 70.990·—, Renumeraţiuni neridicate Lei 3.616·98, Profit Lei 165.144·51, Total Lei 4,284.921·16.

Contul de profit şi pierdere.

Cheltueli: Imposite Lei 115.848·92, Spese L. 264.469 21 bani, Salarii L. 298.016 65, Profit Lei 165144.51, Total Lei 843479.29.

Venite: Profit dela mărfuri Lei 783279.77, Profit dela Ateliere de Croitorie şi Pantofărie Lei 28471.50. Venituri diverse Lei 31728.02. Total Lei 843479.29.

Cluj, 30 Iunie 1923

Andrei Nemeşiu director, V. R. Iepurean contabil.

Membrii în Consiliul de Administraţie:

Preşed. *Eugen Lazar*, membrii *Dr. Ion Nicoara, Dr. Lazar Chirilă, Gh. Mureşan, Ion Boroş, Emil Cadar, Ion Galoş.*

Prezentul bilanţ şi cont de profit şi pierdere a fost examinat şi găsit în concordanţă cu registrele.

Cluj, 8 Decemvrie 1923

Censori: *Ion Gorun preşedinte, Ion Peptea, S. Rusu, I. Apolzan, Ion Voda.*

Mersul tratativelor româno-ungare

Ziarul „Viitorul“ anunţă că tratativele româno-ungare continuă. Subcomisiunea financiară luând ieri în considerare propunerile scrise ale delegaţiunei ungare, relativ la restituţiuni, delegaţia română va prezenta în şedinţa viitoare contra-propuneri.

„Adevărul“ scrie că delegaţii unguri au primit dela Budapesta instrucţiuni socotite inacceptabile de guvernul român, de aceea tratativele româno-ungare au ajuns la un punct mort. Deasemenea într'o conversaţie particulară a lui Wodianer cu Filodor, acesta a arătat necesitatea ca guvernul ungar să renunţe la intrasigenţă, dacă doreşte sincer o înţelegere.

Desfiinţarea ordonanţelor de plata salariilor

Inlocuirea lor cu carnetele de salarii

Scopul urmărit de ministerul de finanţe prin măsura adăogirii la carnetul de contribuţii — atunci când deţinătorul este funcţionar public — şi a unui carnet de salarii, a fost simplificarea şi facilitatea plăţii lefurilor prin suprimarea ordonanţelor de plată uzitate până acum la ministere şi la orice alte autorităţi publice.

De aci înainte fiecare funcţionar se va prezenta la una din casele publice (administraţia financiară, percepţia domiciliului, etc.) unde, în baza carnetului de identitate, a celui de contribuţii şi de salarii îşi va primi leata, cu care prilej i se va face şi reţinerea de impozite conform venitului, situaţiei familiare, etc.

Targul de Craciun din Cluj

Consfătuirea dela Camera de Comerţ

Zilele trecute a avut loc la Camera de comerţ din Cluj o consfătuire a negustorilor şi industriaşilor înscrişi la expoziţia târgului de Crăciun, care se va deschide în ziua de 18 Decemvrie ora 9 dimineaţa, în localul liceului catolic din Piaţa Unirei.

S'au făcut în această şedinţă declaraţiunile pentru valoarea mărfurilor expuse s'a stabilit cota de locaţiune şi s'au fixat sumele pentru asigurare contra incendiului.

La târgul de Crăciun sunt înscrişi 43 de expozanţi cu mărfuri în valoare declarată de peste 400.000 lei. Se vor expune covoare, jucării articole de fantezie, pălării, drogherie, lucrări artistice în metal vase de flori, mătasă pictată, lucrări de pictură ţesătuai pantofărie, cofetărie, porţelanuri pictate, articole de industrie casnică şi artă naţională lucrări de architectură, etc.

Toate articolele expuse sunt fabricate în ţară Fiecare expozant va ave o boxă separată

Reclame este sufletul comertului

Licitaţiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenta pana la 30 Novembrie 1923 şi nerescumparate in termenul legal se vor vinde prin licitaţiunea publica fortata ce se va tine in ziua de 31 Decembrie 1923, ora 8. dimineata in localul casei din Calea Victoriei Nr. 16.

Ionel N. Iliescu,
Casa de amanet şi de schimb
Cluj.

3218

Consiliul orasului Cluj.

Nr. 17696—923 cons.

Publicaţiune.

Consiliul orasului Cluj deschide concurs pentru furnizarea alor 7 (şapte) vagoane de fân necesare pentru susţinerea cailor orăşăneşti pe anul 1924. Doritorii de a furniza cvantumul de fân arătat mai sus ofertelelor vor înainta la Registratura generală cel mai târziu până în ziua de 23 Decemvrie 1923 ora 10 a. m. arătând la oferta respectivă şi dovadă că s-a depus la Caseria centrală a oraşului o garanţa de 5% după suma oferită. Condiţiunile de licitaţie, care se va face în conformitatea cu dispoziţiile legei asupra contabilităţii publice se pot privi la Administraţia Economica a oraşului (Calea Traian No. 19).

3220 P. Indiscifrabil. Primar.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.

Expoziţiie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 965 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Joi 13 Decemvrie 1923

Înfrățirea

R CLUJ I. 40
18 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
14 DEC 1923
13 DEC 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 2[illegible]

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE [illegible] LUNI . . . . . 60 L.
DE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Politica financiara si economica a actualului guvern

Cu prilejul expozeului dlui Ministru de Finanțe

După prima expunere în care a înfățișat parlamentului, opera întreprinsă de guvernul actual pentru consolidarea României întregite, Dl Ministru de finanțe, Vintilă Brătianu, a arătat într'o ședință recentă și programul de guvernământ pentru viitor, din care reiese în linii generale politica financiară și economică a actualului guvern.

Cei doi ani de guvernare n'au fost decât o etapă prealabilă pentru curățirea terenului, înainte de a începe opera constructivă.

In acest timp, s'au organizat finanțele Statului, s'a consolidat datoria flotantă externă, atât a Statului cât și a particularilor. De acum înainte începe opera de construcție, prin care să valorifice bogățiile țărei și să se intensifice producția. Această operă de construcție va dura mult, poate câteva decenii, — a spus Dl ministru Vintilă Brătianu. Deaceia nu trebuie să așteptăm o îmbunătățire a regimului actual economic și financiar dintr'o zi în alta, ci numai în urma unor sforțări continue a guvernelor ce vor urma, care să fie pătrunse de aceeași grijă în programul de refacere și organizarea economică a țărei, ca și actualul guvern.

Stăruind asupra faptului că partidul liberal a căutat să rezolve chestiunile economice prin ele înseși, indiferent de dificultățile financiare, Dl Ministru Vintilă Brătianu sprijină tot planul de refacere al țărei, în primul rând pe capitalul mobiliar național, de o utilitate practică netăgăduită.

S'a obiectat în diferite rânduri Dlui Vintiiă Brătianu de către economiști și financiarii din partidele de opoziție, că acast capital național n'ar exista și nici nu s'ar putea forma în scurt timp. Dsa, a răspuns și acestei neîntemeiate critici arătând mijloacele pe care le preconizează pentru a creia noui izvoare interne de capital și a intensifica creditul.

Astfel, în cheltuelile Statului se poate face o economică de 25 la sută, servind la alimentarea cheltueli lor de înzestrare cu utilajul necesar exploatărei bogățiilor țărei, fără concursul streinilor.

Dacă avuția publică vă crește din zece în zece ani, se poate reface cu ușurință înzestrarea țărei, fără a ne gând-la înstrăinare.

Având grija ca orice capital național să fie întrebuințat în întreprinderile românești, nu depus la bănci străine, ca acele bănci să facă industrie străină în țara noastră folosindu-se de banul nostru; ca personalul technic ce se formează să-și găsească loc în viața noastră economică; ca tot capitalul exproprierei — în valoare de 15 miliarde — să fie canalizat spre industrie, — nu vom fi lipsiți niciodată de capital național și vom scăpa de sub tutela economică străină.

Cât privește colaborarea capitalului străin, ea nu e exlusă, dar atât capitalul român cât și personalul de conducere românesc trabuie să predomine în exploatarea oricărei avuții a țărei.

Ocupându-se de problema petrolului, Dl Ministru de finanțe a arătat de ce mare importanță e ca statul român să fie stăpân desăvârșiți pe această bogăție naturală, continuându-și politica de până acum, grație căreia am reușit să n o afiliem trusturilor internaționale, care fac controlul producției de petrol de pe întreg globul.

Aceleași principii economice vor călăuzi și punerea în valoare a celorlalte bogății naturale ale țărei; căderile de apă, gazul metan etc.. din a căror coordonare se poate face față tuturor necesităților țărei.

Indeplinirea acestui program economic va cere transformarea complectă a rețelei căilor noastre ferate și reorganizarea porturilor ca să se poată face față traficului viitor. Insistând asupra refacerei căilor noastre de comunicație, dl Ministru de finanțe a stăruit că scopul nostru economic trebue să fie atracția spre gurile Dunărei a Asiei minore, care prezintă o minunată piață de desfacese a produselor noastre agricole, lemnoase și petrolifere.

Plin de perspective pentru viitor și pătruns de ideia apă ărei intereselor naționale, programul economic al guverului e cea mai bună desmintire adusă campaniilor interesate și propagandei vinovate prin presa opoziției în țară și străinătate.

Manifestații regaliste la Atena

Atena. — Duminecă dimineață regaliștii au ținut un meeting autorizat de guvern, care păstrează neutralitatea. După meeting, manifestanții au tras focuri de revolver rănind câțiva contamanifestanți republicani și omorând doi. Trupele au împrăștiat pe manifestanți, restabilind ordinea.

Partidul national de azi in lumina istoriei

Rechizitoriul dlui prof. I. Nistor, ministrul Bucovinei

Discuția asupra adresei de răspuns la Mesagiu s'a terminat Sâmbătă, la Cameră, cu un magistral discurs al dlui prof. I. Nistor, ministrul Bucovinei. D. Nistor, în calitatea sa de istoric, a făcut o amănunțită analiză critică a activității oamenilor politici din Bucovina și Transilvania în anii premergători unirei.

Două curente politice, a spus dsa, stăpâneau spiritele conducătoare ale românilor din Bucovina și Transilvania: pe deoparte, concepția alipirii regatului liber la împărăția habsburgică, în cadrele căreia poporul român și-ar fi căpătat o autonomie relativă și ar fi realizat, pe această cale, ideea unității noastre etnice; pe de altă parte, ideea naționalismului integral, cu un stat românesc unitar și independent. Intâia concepție era susținută în Bucovina de către inițiatorul ei, Aurel Popovici, cu câțiva partizani; în Ardeal, această concepție a fost adoptată de conducătorii partidului național.

Ideea naționalismului integral a fost îmbrățișată de tineret. In Bucovina se afla în fruntea mișcării naționale d. Iancu Nistor; în Ardeal, d. Goga determina la „Tribuna" începutul aceleași mișcări, împotriva partidului național, care se apăra prin „Românul"

Efectele acestei îndoite concepțiuni politice s'au făcut mai bine simțite în cursul războiului mondial, în special în Ardeal. Aici, partidul național isbutise să înșele sentimentele masselor românești și să reprezinte o forță politică. Dar înglodat în concepția politică federalistă a lui Aurel Popovici, partidul național a fost incapabil să înțeleagă imdortanța momentului și să ia o atitudine folositoare ideii de unitate și independență. In timp ce energiile naționaliste, ca Vasile Lucaciu și Octavian Goga, treceau dincolo pentru a activa întrarea în acțiune a României, pregătind massele pentru ceasul jertfei supreme, oamenii partidului național semnau aici memorii pentru întegritatea monarhiei habsburgice, făceau declarații de supunere și loialitate regalității maghiare și amenințau, ca d. Vaida, dorobanțul român cu urgia neînduplecatei lor credințî în trăinicia regatului maghiar.

Nimic din ceea ce a făcut partidul național în timpul războiului nu'l îndreptățește să se mândrească cu trecutul său. Dacă a fost un partid național cu trecut în lupta noastră de afirmare națională, acela a fost un alt partid național decât cel autonomist și federalist al dlor Maniu și Vaida. Pentru acest cuvânt, partidul național n'are astăzi dreptul să vorbească, nici în numele ideei de unitate și nici în numele democrației naționale.

Indemnuri regale

Cuvântarea M. S. Regelui

cu prilejul înmânărei răspunsului Camerei la Mesajul Tronului

— Indrumarea noului regim al micei proprietăți țărănești —

— „Să sporim munca și să înfrânăm risipa" —

In cuvântarea ținută cu prilejul înmânărei răspunsului Camerei la Mesagiul Tronului, M. Sa Regele, s'ăruind asupra factorilor de la care se așteaptă îmbunătățirea și normalizarea situației noastre economice, a inzistat în special asupra a două chestiuni, care să nu lipsească din preocupările de căpetenie ale guvernanților noștri.

Cea dintâi privește silința care trebuie să o manifestăm cu toții pentru sporirea muncii și înfrânarea risipei, cealaltă modul cum trebue continuată frumoasa operă a reformei agrare.

E de netăgăduit că urmările nefaste de natură politică și socială care au frământat mulțimile, după războiu, s'au manifestat și pe terenul producției. Am asistat pe deoparte la o micșorare a energiilor productive, pe dealta, la o risipă condamnabilă din toate părțile.

Bunuri și dorințe necunoscute înainte de războiu sunt cerute astăzi tocmai de clasele cele mai puțin pregătite de a se bucura de favoarea lor; iar procentul de muncă, deși limitat, nu servește decât la satisfacerea bunului traiu.

Astfel stând lucrurile, e foarte explicabil de ce nu ne putem aștepta la o grabnică îndreptare a gravei situații prin care trecem. Salvarea nu poate veni numai de la chibzuința și pricepera guvernanților; ea e de așteptat înainte de toate de la îndreptarea răului din noi înșine. Și de aceea, datoria noastră, a tuturor, este să intensificăm cât mai mult munca și să căutăm a duce o viață mai sobră, să ne cruțăm mai mult câștigul, luând ca exemplu cumpătarea tradițională a înaintașilor noștri, care a adus prosperitatea României mici de dinainte de războiu.

Cât privește opera reformei agrare și a împroprietărirei, despre realizarea căreia s'a ocupat deasemeni Suveranul, ea nu e încă terminată.

Am înzestrat țăranul cu temeiul muncii lui, pământul, pe care l'a apărat așa de vitejește în războaie, rămâne acum să i dăm îndrumarea necesară pentru a se folosi cât mai bine de el.

Prin fărămițarea proprietății s'a produs deocamdată o scădere a producției agricole. Organizarea exploatărilor agricole și operațiunile technice prin metoade științifice sunt capabile, nu numai să aducă la normal această producție, dar chiar s'o mărească.

Deaceia trebuie să dăm țăranului posibilitatea de a-și procura mijloacele tehnice moderne necesare lucrului câmpului, grație cărora se activează producția.

Iar cunoașterea procesului tehnic de producere, care să-i dea-a putința să-și adapteze gospodăria sa necesităților impuse de natură, mijloacele științifice prin care să se activeze producția agricolă, cât și rolul creditului și asociațiilor în ocrotirea agriculturei, trebuesc infiltrate treptat în mintea și sufletul țăranului nostru dând o mai largă contribuție în acest sens culturei și educației lui prin școală.

Numai astfel se va putea îndruma pe calea cea bună mica proprietate țărănească, care nu va mai putea fi expusă criticilor acelora cari sprijină marea proprietate, profitând de lipsurile inerente noului regim agricol al țărei.

Hazul zilei

Ideile economice ale d-lui Maniu

Dl Iuliu Maniu a vorbit unui ziar economic din București despre noua politică de export a guvernului. Greșeala nu este, desigur a dlui Maniu; greșeala este a ziarului economic în chestie care nu a cunoscut diletantismul dlui Maniu în această materie.

Concepția economică a dlui Maniu, așa cum a expus-o la una din rarele ședințe ale cercului de studii dela clubul takistonațional din Cluj, se rezumă în câteva cuvinte: *„Are să fie bine când nu va mai fi rău"*. Ori, cunoscând această genială formulă, era inutil să se ceară dlui Maniu sforțarea unei cugetări în materie de export.

Dar pentrucă faptele s'au consumat, să ne oprim asupra părerilor dlui Maniu. Șeful takistonaționalilor este nemulțumit. Se putea oare să fie altcum? D-sa ar fi voit ca libertatea exportului să „țină seamă de interesele speciale și absolut divergente economice ale diverselor provincii".

„Speciale și absolut divergente economice" e bine găsit. Fariuride n'ar fi găsit ceva mai nimerit pentru taliții noștri. Dar ce vrea să însemne aceasta? Dl Maniu vrea libertatea exportului, *dar mai așa și așa.* Adică, *nici prea prea, nici foarte, foarte. Ceva cevașilea, pe aici, pe aproape.* Ceva care să satisfacă principiile libertății și democrația, și demagogia, și regionalismul și reacționarismul, mă rog, să răspundă tuturor *„intereselor speciale și absolut divergente economice"*....

E hazliu, dl Maniu, în orele sale de bună dispoziție... economică.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Prietenia ceho-română

O nouă dovadă a prieteniei Cehilor faţă de noi — Numărul ziarului „Prager Presse“ închinat României

Câteva constatări

Prietenia noastră cu Cehii se cimentează mereu mai mult. Avem azi şi în România societăţi româno-cehe, bine organizate şi cu vaste ramificaţii. Astfel, „Societatea Jarnik—Bârseanu“ cu sediul în Cluj, a reuşit să grupeze în jurul ei tot ce are mai distins şi mai românesc intelectualitatea noastră. Motivul pentru care ideea prieteniei ceho-române a fost cu atâta căldură îmbrăţişată de către Români, — în afară de simpatia firească ce ne-o inspiră acest popor brav, — este convingerea că de la nici un vecin nu are România mai multe lucruri bune şi folositoare de învăţat, decât dela tânăra republică cehoslovacă. Ţara aceasta, una din cele mai bine organizate din lume, cu un procent minimal de analfabeţi şi cu una din cele mai înfloritoare industrii, lasă impresii nepieritoare celui ce o cercetează. Oraşele ei sunt evocatoare de un glorios trecut de cultură şi conştiinţă naţională, iar capitala ţării, Praga, este o admirabilă mărturie a artei şi arhitecturei evului mediu.

Ar trebui, în interesul nostru, să organizăm an de an excursii în această ţară a muncii sistematice şi a unei civilizaţii atât de specifice şi interesante.

Cehii, au făcut mai mult pentru cunoaşterea noastră, decât noi pentru a lor.

Dispunând de mai multe mijloace şi, mai ales, de o mai accentuată curiozitate, Cehii au astăzi o serie întreagă de cărţi şi broşuri cari se ocupă cu ţara noastră şi cu poporul nostru. Revistele lor dau adeseori traduceri reuşite din literatura noastră, astfel că un Eminescu, Caragiale sau Coşbuc, nu mai sunt nume necunoscute în „Oraşul cu o mie de turnuri“.

O nouă duvadă a interesului ce ni-l poartă acest brav popor, este numărul închinat României al excelentului ziar ceh scris în nemţeşte, „Prager Presse“.

Redacţia ziarului şi-a dat toate silinţele să ofere cititorilor săi o cât mai reuşită icoană a vieţii politice, economice, industriale, comerciale şi artistico-culturale a ţării noastre. Trebue să recunoaştem, că cei cari au întocmit acest număr, au lucrat cu o deosebită grijă şi dragoste faţă de noi.

Sistemul întrebuinţat este unul din cele mai fericite. Decât informaţii din auzite, sau prinse în fuga unei călătorii cu trenul „Prager Presse“ a apelat chiar la colaborarea oamenilor noştri de seamă. In afară de colaboratorii români ne pare bine că întâlnim şi articolele unor bine informaţi şi bine intenţionoţi prieteni cehi.

Primul articol este datorit fostului nostru ministru de externe dl Derussi, care face istoricul închegării prieteniei între statele succesoare ale monarhiei austro-ungare.

Dl prof. N. Iorga scrie despre viaţa partidelor româneşti în trecut şi azi. Face caracterizarea partidelor din zilele noastre, terminând cu următoarele cuvinte înţelepte:

„Pentru a-şi asigura succesiunea guvernului Brătianu, se pregătesc diferite compromisuri. Partidul naţional a ridicat resturile partidului regretatului Take Ionescu şi plănuieşte şi alte „fuziuni“ mai mult sau mai puţin fireşti. Prin astfel de legături însă nu poate câştiga, deoarece un organism necesitează forţe organice pentru a putea funcţiona.“

Interesează în mod deosebit „amintirile“ despre România ale abatelui Zavoral, preşedintele societăţii ceho-române şi membru de onoare al Academiei Române. Este interesant cum dsa a învăţat limba românească. In vara anului 1914, dsa a făcut cunoştinţa unui român rănit ce zăcea într'un spital de lângă Praga. Lângă patul acestui român a luat abatele Zavoral primele „lecţii“ din limba română. Fascinat de frumuseţile limbei, dsa a început să înveţe cu multă străduinţă limba noastră, astfel că la primul Crăciun al războiului, a putut ţinea părăsitei colonii de români un discurs în limba lor maternă...

In continuare, abatele Zavoral, descrie împrejurările cunoştinţei dsale cu dl Horia Petra Petrescu amintirile din revoluţia din 1848 şi convorbirile cu oamenii reprezentativi români terminând cu vizita dlui I. C. Brătianu la Praga.

Dl *O. Walter-Cisek* are un prea frumos articol despre activitatea culturală a A. S. prţnţului Carol, trecând totodată în revistă şi publicaţiile periodice româneşti.

Dnii dr *M. Popper*, ing. *Panaitescu*, ing. *Cihodariu*, dr *V. Slăvescu*, ing. *Manoilescu* şi ataşatul comercial ceh la Bucureşti, dl dr *Zdenek Agenthaler* au amănunţite dări de seamă asupra vieţei comerciale, industriale, economice, etc. a ţării.

Un adaos ilustrat, înfăţişând frumoase vederi şi opere de artă româneşti măreşte farmecul acestui număr ce se închee cu numeroase traduceri din literatura românească.

Găsim magistrai tălmăcite: *„Noi vrem pământ“*, de Coşbuc; *„Noi“*, de Goga; *La hanul lui Mânjoală“*, de Caragiale; *„Cerşetorul“*, de L. Rebreanu, bucăţi din Eminescu şi Alexandri, studii de N. Iorga („Cultura românească în diferitele epoce“), de I. Bianu („Academia română“) şi de Ion Sân Georgiu. (Despre teatrul şi arta românească„)

Chiar şi poeţii mai noui nu sunt uitaţi. Astfel figurează în acest număr şi poezii traduse din Minulescu, Arghezi, Pillat, Philipide, Bacovia, D. Botez, Codreanu, etc.

*

Cel mai frumos răspuns la nobilul gest al confratelui ceh, ar fi, să răspundem cu unul la fel, arătând şi noi interesul şi sentimentul de dragoste ce-l purtăm aliatului nostru, atât de stimat pretutindeni.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 13 Decemvrie: „Banii“.

Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii“.

Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovel“ şi „Scampolo“.

De vânzare

case, ville, moşii

complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Programul Cinematografelor:

Cinema Select

(fost Universităţii)

Joi, 13 Decemvrie

Sacrificiul dragostei

Extraordinar de interesantă dramă sentimentală în 6 acte. In rolurile principale Lucy Dorraine, Alfonz Fucland. Film delicios de un subiect foarte simpatic.

Cinema Urania

Joi, 13 Decemvrie

Maestrul spărgătorilor

Dramă detectivă de stil mare în 6 acte. In rolul principal renumitul Stuart Webbs. Una dintre dramele detective cele mai excitante.

Cinema Apollo

Joi, 13 Deeemvrie

Nosferatu sau Simfonia groazelor

Fantastică şi misterioasă dramă în 5 acte, după romanul fantastic al lui Dracula. In rolul principal Max Schreck. Cel mai excitant film. Numai pentru cei cu nervii buni.

INFORMAŢII

— **Membrii Sindicatului Presei Române** din Ardeal iş Banat, numiţi în delegaţia care va participa la congres, sînt înştiinţaţi că, dacă sosesc în Cluj înainte de ziua congresului, să se adreseze pentru încartiruire dlui D. I. Cucu, la redacţia ziarului „Infrăţirea“. In ziua congresului va funcţiona în gară un birou special de cartiruire, unde membrii congresulni vor obţine bonuri de încartiruire.

— **Tribuna Sportivă“.** La Bucureşti a început să apară un nou ziar sportiv sub titlul „Tribuna Sportivă“. Noului confrate care se pune în serviciul sportului românesc, îi urăm succes şi viaţă lungă.

— **Fabrica de ciocolată Suchard** atrage atenţia consumatorilor că numeroase contrafaceri de calitate cu totul inferioară, se vând drept produse **Suchard** imitând ambalajul şi marca.

Publicul consumator este invitat să observe că pe pachetele de ciocolată ce cumpără, să figureze numele **„Suchard“**, care garantează calitatea bine cunoscută a produselor fabricei. 3225

— **Festivalul de Duminecă seara.** O conferinţă interesantă: „Cum ajungi ziarist“, ţinută de C. Bacalbaşa.

Actul cel mai puternic din „Vlaicu-Vodă“, jucat de cei mai buni artişti ai Teatrului Naţional din Cluj, în frunte cu dl Zaharie Bârsan.

Două acte din opera „Madame Butterfly“ cu d-nele Aca de Barbu, Lya Pop şi tenorul Indrieş.

Acestea vor constitui programul festivalului pe care Sindicatul presei române din Ardeal îl dă Duminecă seara la orele 9, la Teatrul Naţional, cu prilejul congresului general al presei din întreaga ţară,

— **Conferinţele „Astrei“.** In ciclul de conferinţe ale „Asociaţiei profesorilor universitari“ şi ale „Astrei“, Vineri, la ora 6, în sala IV a universităţii va avea loc conferinţa domnului profesor universitar Popescu Voiteşti care va vorbi despre „Cutremurile de pământ“.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Un ziar românesc la Aiud.** Primim la redacţie primele numere ale ziarului „Zorile“ din Aiud, sub conducerea domnului O. Hulea. Dorim noului confrate succes şi viaţa lungă.

— **In atenţia publicului clujan.** Se atrage atenţia publicului românesc din Cluj că biletele pentru Festivalul presei care va avea loc Duminecă seara la Teatrul Naţional, se găsesc de vânzare şi sunt luate cu asalt, la librăria Anca, „Cartea Românească“ şi Cassa Teatrului.

— **De la societatea ştiinţelor medicale.** Societatea ştiinţelor medicale din Cluj îşi ţine şedinţa ordinară, Sâmbătă 15 Decemvrie la ora 5 p. m. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi:

1. Dr. Cimoca: Prezentări de cazuri.
2. Dr. Colbazi: Un caz de dermatită herpetiformă Dühring.
3. Dr. Câmpeanu: Repartiţia geografică a guşei în România şi prezentări de cazuri;
4. Dr. Goia: Trombocitopenia esenţială şi anemia apeastică în legătură cu două cazuri;
5. Prof. Vasiliu: Prezentări de piese;
6. Alegerea noului comitet.

— **Magazinul Dick,** credincios obiceiului său dela toate Crăciunurile, oferă şi de astădată publicului cumpărător, în vederea sărbătorilor apropiate, avantajul fără pereche de a le da cu mult sub preţul de cumpărare toate articolele din magazin. Atrage atenţia în special a diferitelor aziluri de orfani şi institute de caritate, precum şi a funcţionarilor de stat şi orăşeneşti şi a ceferiştilor, invitându-i să-şi procure încă înainte de sărbători cele necesare, întrucât îi este imposibil să asigure şi după sărbători avantajiile acestea. 2457

— **„Moartea Civilă“ la Cluj,** In ziua de 27 Decemvrie se va reprezenta la Teatrul Naţional „Moartea Civilă“ în care d-l Ion Manolescu are cea mai puternică creaţie ce s'a făcut până în prezent în teatrul românesc şi care rivalizează cu creaţiunile marilor comedieni; Novelli, Zacconi şi De Sanctis.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Tot Clujul

îşi va da întâlnire la Teatrul Naţional Duminică 16 Decemvrie orele 9 seara la

Marele Festival al Presei

organizat de Sindicatul Presei române din Ardeal, cu prilejul Congresului general al presei din întreaga ţară.

Biletele se află de vânzare la Cassa Teatrului Naţional.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Congresul evreesc
dela Oradea-Mare

O recalcitranță în favoarea pan-maghiarismului, ca răspuns la solicitudinea românească

Comentând în deosebite rânduri ostilitatea evreilor din Oradea-Mare față de limba românească și declarația lor din congresul de astă primăvară dela Timișoara, în care și-au exprimat recunoștința lor față de Ungaria, am arătat că este timpul ca asemenea acte să nu se mai producă. In interesul însuși al cetățenilor vizați, presupunând că sunt cetățeni de-ai noștri, am arătat ce rău șade acest echivoc, cu care se răspunde marei noastre solicitudini.

Trebue să ne ocupăm acum din nou de această atitudine, pentrucă mâine se ține la Oradea-Mare un congres al reprezentanților tuturor evreilor din Ardeal.

Acest congres a fost convocat în urma unui aviz al Ministerul Cultelor, în care guvernul român făcea constatarea că nu are motive de a fi mulțumit cu atitudinea față de stat a conducerii dela Bistrița a „Asociației confesionale a evreilor ardeleni". In congresul de acum urmează deci să aleagă o nouă conducere, în care statul român să'și poată pune încrederea.

Este însă cu putință o asemenea schimbare dela un congres convocat tocmai la Oradea-Mare, unde se știe, există o comunitate evreească declarată pe față contra oricărei apropieri de statul român și chiar pentru o recunoștință față de Ungaria? . . .

Trebue să facem constatarea, că convocând tocmai în aceea localitate congresul prilejuit de bunăvoința românească, fruntașii evreilor zișI maghiari, din această provincie, au urmărit prin chiar această convocare, un vot de încredere pentru conducerea veche a Asociației evreești, și totodată un răspuns ostil guvernului român.

Nu voim firește să anticipăm asupra desbaterilor de mâine. Cu atât mai puțin aceasta, cu cât la congres iau parte și șefii rabini din vechiul regat, cari au prilejul să atragă atenția evreilor ardeleni asupra echivocului ce-l constitue maghiarismul lor tot atât de ostil nouă ca maghiarismul lui Horthy. Dacă însă se vor repeta și de data aceasta insultele obișnuite ale comunității dela Oradea-Mare, avem de pe acum cuvântul să o spunem, că actul fiind un răspuns la un gest de solicitudine al guvernului român, vina lui e a întregii Asociații evreești din Ardeal. Și ne așteptam tocmai la contrarul: ca însăși această Asociație să facă atenți pe evreii din Oradea Mare, și, în interesul însuși al evreilor, chiar ca să fie aceea care să le ia posibilitatea unor viitoare manifestări de natura celor de până acum.

Expulzarea secretarului
partidului comunist din Ardeal

Prins că face propagandă revoluționară și că organizează o mișcare comunistă în Ardeal, secretarul partidului comunist de aici, venit clandestin din Ungaria, este expulzat din țară dupăce pe drum încearcă să evadeze

Corespondentul nostru din Oradea-Mare ne trimite știrea, că individul Aladar Berger, secretarul partidului comunist de aici, cu centrul la Brașov, a fost expulzat acum trei zile și predat autorităților Ungariei, de unde a venit clandestin în anul 1920.

Acest periculos individ, de care se leagă toate mișcările comuniste și atentatele produse la noi dela 1920 încoace, a venit în mod fraudulos din Ungaria cu misiunea de a organiza aici propaganda antiromânească. De atunci până astăzi, el a fost conducătorul tuturor mișcărilor comuniste din Ardeal și s'a constatat chiar că mișcarea comunistă s'a început aici odată cu venirea lui din Ungaria.

Timp de trei ani s'au ridicat contra lui învinuiri din cele mai grave, totuși, în toate rândurile, de câteori a fost arestat de parchetele civile și militare din Brașov, București, Cluj, etc., a fost pus din nou în libertate, din lipsa de dovezi, precum și în urma faptului, că justiția nu îi cunoștea cetățenia ungară.

Acum, prins asupra faptelor imputate mai sus, a fost depus la Inspectoratul general al Siguranței statului dela Cluj, unde i s'a făcut instrucția de către comisarul special C. Chendi. O împrejurare interesantă a intervenit aci, datorită căreia comisarul Chendi a ajuns la descoperiri senzaționale. Se știa astfel, că acest Aladar Berger a plasat contra inspectoratului de siguranță dela Cluj și mai cu seamă contra comisarului Chendi inzultele cele mai îndrăzneție în toate ziarele dușmane țării noastre.

Secretarul partidului comunist din Ardeal a fost descusut amănunțit, stabilindu-se astfel, că a venit în 1920 din Ungaria, în mod clandestin. Bănuiala cetățeniei streine a provocat o o seamă de vre-o 15 dovezi de identitate, civile și militare, în cari se spunea că este cetățean român, născut în comuna Boiu.

Recunoscut de el însuș acest fapt, a fost trimis cu un sergent pentru a fi trecut în Ungaria.

In drum însă, la Oradea-Mare, individul Berger a încercat să evadeze, sărind din tren, și luând-o la fugă, întâi prin oraș, cu populația pe urmele lui și pe urmă pe câmp, distanță de vr'o doi kilometri. Sergentul care era mereu pe urmele lui, a putut în sfârșit să'l lege cu ajutorul a șase soldați.

Astfel a fost trecut peste frontiera ungară.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez 1-a

Căutăm
un comerciant român cu 300 mii lei
pentru preluarea unei prăvălii cu venit frumos. Prăvălia are licență pentru beuturi.
Adresa: 3213
Banca „Codreana"
Băsești, jud. Sălaj.

Iredentismul
în școalele minoritare continuă

Limba românească boicotată — Granițele țărei sunt la Carpați — Istoria românilor falsificată — Cursurile se predau după manualele dela Budapesta

— Declarațiile unui parlamentar minoritar —

Nemulțumirile minoritarilor din Ardeal față de întroducerea limbei românești în școalele ungurești, continuă să se manifeste în forma celui mai temerar iredentism, menit să infiltreze în sufletele tinerelor vlăstare minoritare ura cea mai neîmpăcată contra statului român.

Cât poate însă să servească minorităților această atitudine de fățișă dușmănie statului în care trăesc, ne o spune un parlamentar minoritar, al cărui nume, din anumite motive, îl trecem deocamdată sub tăcere. Suntem însă autorizați să spunem că atunci când se vor ivi contestări asupra declarațiunilor făcute dsa le va repeta sub proprie semnătură.

Șovinismul este dăunător

„Ca minoritar, — zice interlocutorul nostru, — voi combate cu toată energia șovinismul concetățenilor mei, și voi avea astfel totdeauna conștiința împăcată.

Eu am convingerea că interesele minorităților nu pot fi apărate mai bine decât atunci când acestea înțeleg să respecte în primul rând, statul în cadrul căruia trăiesc. Socotesc astfel din capul locului că șovinismul este complect dăunător tocmai acelor care îl propagă și-l întreține."

Ce se întâmplă în școalele minoritare

„Am ținut, păstrând toată discreția, să fac personal, fără vre un titiu oficial, o anchetă la școalele minoritare, pentru a-mi da seama în mod positiv de starea lucrurilor, alarmat fiind și eu, pe deoparte de strigătele de nemulțumire față de întroducerea limbei românești, și apoi de acuzările care se aduc mereu conducătorilor școalelor minoritare, cari ar întreține în aceste institute iredentismul cel mai inverșunat contra statului român.

„Mărturisesc, — îmi spune parlamentarul minoritar, — că în urma celor ce am văzut, nu pot fi decât de acord cu toți acei care învinuesc pe conducătorii școalelor minoritare de iredentism

Limba românească este cu înverșunare respinsă din școalele minoritare, fapt care constituie o neertată greșeală, în primul rând pentru interesele populației minoritare.

Eu nu pricep mentalitatea conducătorilor acestor școli, care cred că este bine să lipsească copiii de învățătura limbei statului în care trăesc".

Unde se opresc granițele României?

„Se face iarăși o mare greșală, în ce privește învățătura geografiei țărei, când se predau lecții după manuale în care se spune că granițele țărei românești se opresc la Carpați. Românii sunt încă numiți cu cuvântul „Oláh" care conține în el sentimentul de dispreț, cu care în mod atât de greșit au fost tratați românii în statul ungar".

Falsificarea istoriei românilor

„Trebue să mai mărturisesc că modul de predare în școlele minoritare, s'a bucurat în adevăr de o mare toleranță din partea autorităților românești, iar conducătorii cari au abuzat de acest fapt, repet încă odată, nu au adus nici un folos cauzei minorităților. Socotesc că nu este leal, și nu face cinste ungurimei minoritare, procedeul unor profesori, cari cu totul istoria românilor, prezentând diferitele episoade în culori puțin favorabile poporului românesc".

Manualele dela Budapesta

„O altă greșeală este că se predă încă copiilor unguri din România, după manualele din Budapesta.

Și în această privință, cred că este de vină și lipsa de control a autorităților românești, care ar fi putut să evite dela început răul fără a se mai fi dat loc la perturbațiuni".

*

Declarațiile de mai sus, au fără îndoială, importanța lor, dat fiind că ele vin dela un membru care este din chiar sânul minorităților.

Faptele însă, așa cum sunt, au mai avut prilejul să le relatăm în coloanele ziarului nostru, și astăzi ele nu capătă de cât o nouă confirmare.

DAC.

Studentimea și conferintia dlui Oct. Goga
Un comunicat al Centrului Studențesc din Cluj

Din partea Centrului Studențesc clujan, suntem rugați să publicăm următorul comunicat:

„Inițiativa luată mai de mult, adică inaugurarea unor conferințe cu caracter național, pe care nu am putut-o realiza decât acum prin conferința dlui Oct. Goga, ne îndritue a crede, în urma succesului avut, că ea corespunde unor reale cerințe sufletești și că ele nu pot fi decât de un bun augur. Ținem deci să aducem mulțumiri și prinosul recunoștinții noastre dlui Octavian Goga pentru bunăvoința cu care a răspuns invitației noastre.

Cu această ocazie, ținem de datoria noastră să înfierăm cu cea mai mare energie anumite machinațiuni politice, oculte, care au căutat să transforme această frumoasă manifestare a unui cald naționalism în o hidoasă manifestare de patimi politice, vulgare și josnice.

Nu ne t ebue moraliști și educatori, improvizați în momente de realizări constructive, cari în momente de grea cumpănă, când eram orfani, erau nevăzuți. Atacând pe invitatul nostru, ni-a atacat pe noi, iar dacă n'am reacționat, așa cum se cuvine, am procedat așa pentru că nu am voit să pângărim sufletele noastre în mocirla politicei.

Tot odată aducem mulțumirile noastre onor. public pentru modul cum a știut să răspundă invitației noastre".

Comitetul Studențesc.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2905-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand

No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shifon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

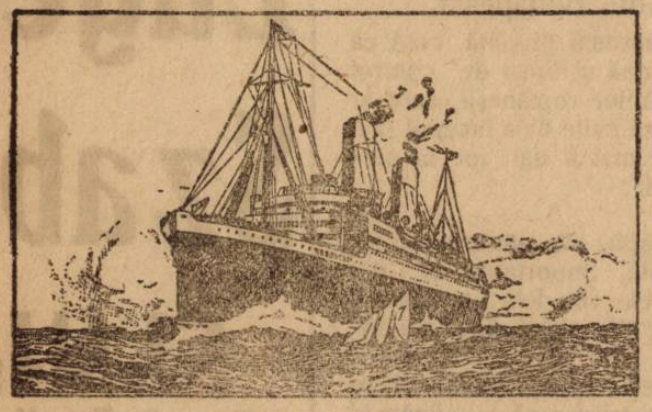

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** şi **6** persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

A apărut!

Lepage-Condica de Termene pentru avocaţi 1924

In mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză şi tipărită pe hârtie albă (450 pag.). Preţul Condicei comandat imediate cu rambursă 258·— Lei, cu porto cu tot. 11

Librăria LEPAGE, Cluj.

Lepage - Almanah Medical Portativ 1924

va apare in luna Decemvrie. In urma cuprinsului bogat (de ex lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc.; organisaţia sanitară a Românie etc.) e indispensabil pentru medici, farmacişti etc.

Almanahul va fi frumos executat pe hârtie bună, legat in jum. pânză şi cuprinzând cca 5—600 pagini. Pentru abonaţi imediate preţ de favor e Lei 200·— cu porto.

Pentru fabrici şi magazine de medicamente chimice, staţiuni balneare, sanatorile etc. e cel mai bun organ de publicitate.

Librăria LEPAGE, Cluj.
9 Editorul Almanahului Med. 1924.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Metallum

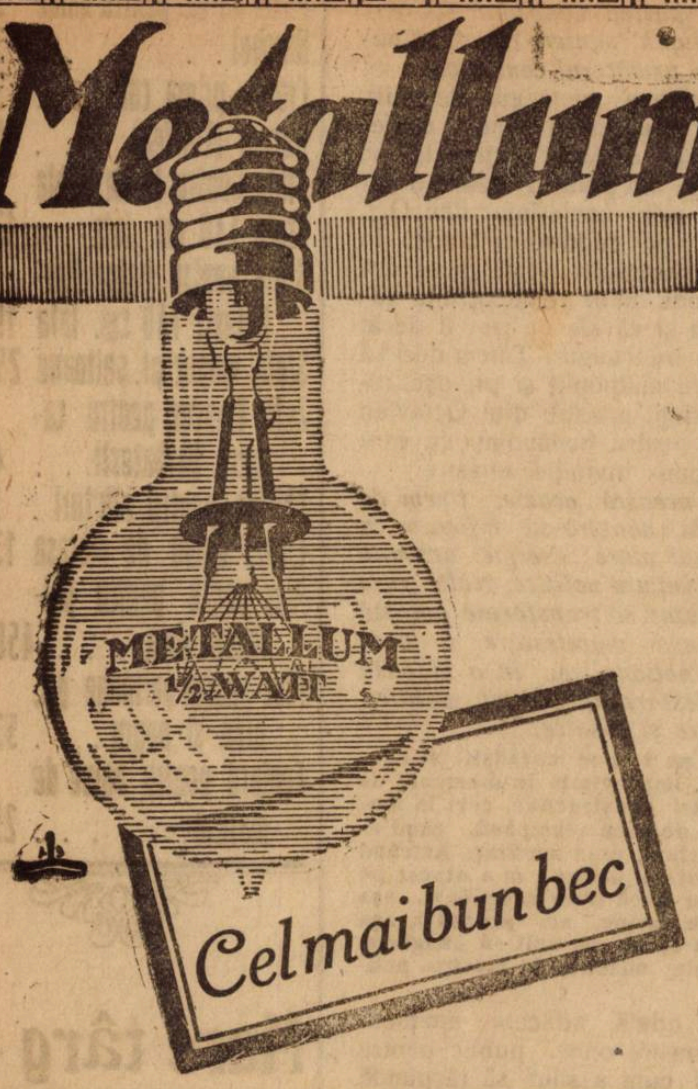

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Direcţiunea Uzinelor Electrice ale Orasului Cluj.

No: 2205—1923.

Aviz.

Cu privire la scurt-circuitele survenite pe linia de înaintă tansiune dintre uzina dela Someşul-rece şi oraşul Cluj în zilele de 5, 6 şi 7. Decembrie, Direcţiunea uzinelor electrice aduce la cunoştinţa Onor. Puplic, că aceste scurt-circuite au fost produse de răufăcători până acuma încă necunoscuţi, prin aruncare de crengi pe conductele electrice.

Pentru prinderea indivizilor cari au cauzat scurt-circuitele, s'a înştiinţat imediat postul de jandarmi Gilău, precum şi Primpretoriatul din Gilău, cari au luat toate măsurile necesare. La ancheta ce s'a făcut imediat pe linie, de către Direcţiunea uzinelor, s'a găsit acele crengi ce au fost aruncate pe sârmă şi cari servesc de corpuri delicte. Cu această ocazie Direcţiunea Uzinelor a făcut o cerere Comandamentului de jandarmi Cluj rugând a se da ordin postului de jandarmi Gilău, ca cu ocazia inspecţiilor ce se fac de jandarmi, prin comunele Someş sat, Gilău-Răcătăn, să se ţină în evidenţă şi să raporteze Direcţiunei Uzinelor pe acele persoane cari s'ar găsi că deteriorează linia electrică dela Uzina din Someşul rece la Cluj.

Cluj, la 10. Decemvrie 1923.

Directorul Uzinelor
3224 **Inginer ROATĂ.**

Primăria com. Poiana Arieş.

No. 1099—1923.

Publicaţiune de licitare

Se aduce la cunoştintă că în ziua de 29 Dec. a. c. la ora 10 se dă în arândă prin licitare publică crâjma comunală din Poiana Arieş.

Licitarea se va ţinea la casa comunală din loc.

Condiţiunile se pot vedea în orele oficioase în fiecare zi la biroul notarial din loc.

3217 **Tomuţia Valer,** notar cerc.

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit

cu o reducere de 10 procente

faţă de preţul de fabrică. **Aceasta numai pentru timp scurt!** 3201

Filiala de fabricei de ghete

„DERBY"

Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

Doamnele din societatea de elita

poartă excluziv numai **incălţăminte cu marca:**

»Chaussures Echo«

Lloyd 1118 1392

Congresul general
al presei la Cluj

Importanţa congresului — Pregătirile — Concursul autorităţilor — Festivalul dela Teatrul Naţional — Alt festival la Teatrul Maghiar — Un mare banchet la rest. „New-York"

După cum s'a anunţat la timp, în zilele de 16, 17 şi 18 Decemvrie c. va avea loc la Cluj congresul general al presei din întreaga ţară. După congresul ţinut anul trecut la Bucureşti, acesta este al doilea congres general al presei, care pentru întâia oară să ţine în Ardeal. Importanţa acestui congres nu se resumă dar, numai în chestiunile ce privesc interesele stricte ale presei. Oraşul nostru, şi prin el întreg Ardealul, vede în această manifestaţie sentimentele de dragoste cu care membrii presei din întreaga ţară vin să ne îmbrăţiseze.

*

Fără îndoială că Clujul va fi şi de astă dată la înălţime. Pregătirile care se fac în vederea primirei congresiştilor, sunt menite să dea cea mai mare strălucire primului congres general al presei din întreaga ţară care se ţine în Ardeal.

Membrii Sindicatului presei române ardelene, în unire cu membrii sindicatului presei maghiare, conduc cu asiduitate lucrările de pregătire. Din partea reprezentanţilor autorităţilor locale în frunte cu dnii: Mureşanu, prefectul judeţului, dr. Utalea, primarul oraşului şi Valeriu Popovici, prefectul poliţiei, avem cel mai larg concurs.

*

In linii generale s'au stabilit următoarele în legătură cu congresul general al presei la Cluj:

Congresiştii vor fi primiţi la gară, Dumineca 16 Decembrie la ora 11 dimineaţa, de toţi ziariştii români şi unguri, împreună cu reprezentanţii autorităţilor locale şi membrii tuturor instituţiilor culturale precum şi de fruntaşii oraşului nostru. Se face deasemenea un călduros apel către publicul clujan de a veni în număr cât mai mare în întâmpinarea oaspeţilor.

Deschiderea congresului va avea loc în aceeaşi zi la ora 4 p. m., la care vor fi invitate toate notabilităţile oraşului şi capii tuturor instituţiilor culturale.

Seara, la ora 9, va avea loc la Teatrul naţional un mare festival organizat de Sindicatul presei române din Ardeal în onoarea congresiştilor. In afară de partea artistică, d. C. Bacalbaşa, preşedintele sindicatului ziariştilor din Bucureşti, îşi va desvolta conferinţa sa: „Cum ajungi ziarist".

După festival, se va oferi congresiştilor un supeu la restaurantul „Newyork", de către sindicatul presei române din Ardeal.

Luni şi Marţi vor continua desbaterile. Luni seara va avea loc un alt festival la Teatrul Maghiar organizat de sindicatul presei maghiare, după care va urma un supeu oferit de ziariştii minoritari.

La festival se va juca piesa dlui Valjan „Ce ştie Satul" tradusă în ungureşte pentru acest prilej, de d. Imre Kádár vicepreşedintele sindicatului presei maghiare.

Marţi seara, va avea loc un mare banchet oferit în onoarea congresiştilor de primăria şi prefectura judeţului.

După comunicările primite, până astăzi vor fi reprezentate la congres toate organizaţiile de presă din ţară. Numărul congresiştilor va trece de 150. Dintre membrii presei din Bucureşti s'au anunţat dnii: C. Bacalbaşa, preşedintele sindicatului ziariştilor din Capitală: C. Mille, directorul ziarului „Lupta": Alex. Mavrodi, directorul ziarului „Viitorul"; N. Dascovici; Costaforu; Streitman, Filotti, Iosif Nădejde; Ciarnet, etc. Din Iaşi s'au anunţat dnii: Rudolf Suţzu şi Victor Iamandi, ziarist şi deputat.

INTRARE LIBERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional
ca la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE! CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Mica publicitate

Dşoară Transilvăneană din familie bună etatea mai înaintată, despune de-o avere de 60 000 lei bani gata doreşte căsătorie cu un domn serios a se adresa la ziar sub „Viitor" 32.

Insemnări de o zi

Politica la noi şi aiurea

Miss Violet Robertson, candidată a partidului cionist, a fost brutalizată de către comunişti, fapt care n'a împiedecat pe energica politiciană să ia cuvântul în patru întruniri consecutive. Se vede însă că povestea urciorului e mereu adevărată, de vreme ce după al patrulea meeting, adaogă telegrama, Miss Violet Robertson, aşteptată afară de aceiaşi adeversari, a fost snopită în bătaie.

Ziarele engleze au relatat cazul, însoţindu-l de protestul necesar şi de urări pentru grabnica însănătoşire a drei Robertson.

Dar ce ar fi fost la noi, dacă ceeace i s'a întâmplat curajoasei miss, s'ar fi întâmplat, cui să zicem, popei Man sau drlui Lupu! Doamne, doamne, cum ar fi sărit ca arsă întreaga presă „democratică"!

Ce meetinguri s'ar fi ţinut pentru a protesta împotriva „regimului bâtei şi baionetei", ce felicitări ar fi curs din toate părţile pentru „eroica victimă a oligarchiei", ce discursuri s'ar fi rostit arătându-se că în persoana durdulie a popei Man a fost „insultată democraţia" şi „călcată în picioare umanitatea", „Liga drepturilor omului" ar fi intervenit cu ultima energie, „Patria" ar fi apărut îndoliată, în semn că Ardealul se socoteşte robit, dl Vaida ar fi aruncat din nou formula separatismului, dl Sever Dan ne-ar fi pomenit ceva dl Babcani, iar dl Honigmann, cuprins de o sacră indignare, ar fi făcut apel la străinătate să scape „tânăra democraţie română din ghiarele oligarchiei..."

Articole, discursuri, proteste, moţiuni, întruniri, rezoluţii, manifestaţii, ce zarvă şi ce emoţiune s'ar fi produs dacă vreunul din gălăgioşii neisprăviţi cari ţipă în numele democraţiei ar fi incasat, în loc de dividendele fabricei Renner, câteva bastoane pe spinare!

FOLOSITI-VA DE OCAZIUNE!

S'a început marele târg de Crăciun cu preţuri senzaţional de reduse!

Grăbiţi-vă până ce ţine stocul!

	Preţ vechi	Preţ curent
Cartoane cari se pot spăla sau delen	*42·—*	*27·—*
Batist sau grenadin francez	*42·—*	*27·—*
Flanele tenis calitatea I. engleze	*36·—*	*27·—*
Pânzeturi pentru trusouri şi siffoane	*42·—*	*30·—*
Catifea in toate culorile	*140·—*	*98·—*
Stofă engleză pentru bărbaţi 140 lată	*290·—*	*180·—*
Cămeşi de tricou franceze bucata	*120·—*	*60·—*
Stofă engleză pentru paltoane bărbăteşti metru	*650·—*	*400·—*
Stofă pentru paltoane femeeşti 140 lată	*350·—*	*200·—*
Batiste bucata	*10·—*	*4·—*

Una faţă de masă „Liliom" de damasc pentru şase persoane preţul vechi 300·— lei preţ curent 198·— lei

Orfelinatele, institutele de binefacere, reuniunile cari sprijinesc săracii, funcţionari şi ceferişti să bucură încă de o reducere de 10%. In toate articolele neînşirate aici.

DICK JAKAB SI FIUL

magazinul Cluj, Strada Regina Maria (fost Deák F.) 5 şi vis-a-vis de gară.

Ministerul Lucrărilor Publice
Direcţiunea Apelor pentru Transilvania şi Banat
Cluj, Strada Mico Nr. 32.

Concurs de admitere

în scoale de agenţi hidraulici din Arad.

I. Concursul de admitere în scoală.

1. Scoala de agenţi hidraulici are de scop formarea de personal tehnic necesar pentru conducerea şi supraveghierea executării lucrărilor hidraulice.

Durata cursului şcoalei este de trei ani şi anume în fiecare an 4 luni instrucţie teoretică la şcoală iar restul timpului practica la serviciile exterioare de stat sau la sindicate de indiguire.

Absolvenţilor şcoalei li se vor elibera Certificate de Agenţi hidraulici în baza cărui certificat cei ce se angajează în serviciul statului vor beneficia de drepturile asigurate prin regulamentul de organizare a agenţilor hidraulici.

2. Invăţământul în şcoală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor adeca: cursurile, planşetele, hârtia de desenşi celelalte mici accesorii de librărie afară de compasuri pe cari vor trebui sa şi le procure singuri pe spesele lor.

3. Elevii admişi la şcoală pe timpul instrucţiunilor teoretice vor primi locuinţa şi hrana în natură — sau în schimbul hranei un ajutor corespunzător iar în timpul practicei vor primi locuinţa în natură şi o diurnă lunară de 1200 lei.

4. Elevii vor fi supuşi la toate regulele de ordine şi disciplina, cari vor fi stabilite de Direcţiunea şcoalei.

II. Condiţiuni de admitere în şcoală.

1. Admiterea se va face prin concurs. Vor fi admişi la concurs cetăţenii români cari intrunesc următoarele condiţiuni:

a) Au terminat cu succes cel puţin două clase secundare ori au servit în armată cu gradul de plutonier.

b) Au trecut 24 ani dar nu au împlinit 30 ani.

c) Scriu şi vorbesc perfect limba română şi

d) sunt deplin sănătoşi.

Tinerii cari d resc a fi înscrişi la câncursul de admitere în şcoală vor trebui să înainteze până mai târziu la 1 Ianuarie 1924 o cerere timbrată în regulă (timbru fiscal 1 leu şi timbru asistenţei sociale de 25 bani). către Direcţiunea apelor pentru Trnsilvania şi Banat Cluj strada Mico 32.

Cererea va fi însoţită de următoarele acte:

a) Extras de botez.

b) Certificatul scolar despre cea mai înaltă clasă terminată cu succes sau un document din care să se constate ca a servit în armată cu gradul de plutonier.

c) Certificat medical.

d) Certificat de moralitate.

2. Examenul de concurs va avea loc la 15 Ianuarie 1924 la ora 8 dimineaţa în localul şcoalei de agenţi hidraulici din Arad Bulevardul General Dragalina 12, având materiile celor două clase secundare, având a se prezenta la acest concurs toţi cari şi-au înaintat cererile.

3) Tinerii admişi la şcoală se vor prezenta la 9 Ianuarie 1924 aducând fiecare cu sine haine de pat inclusive saltea (sac de paie).

3223 **Director (ss) R. OPREAN.**

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru,* raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica in stadial prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR „V O R E L“, BOMBOANE PECTORALE „V O R E L“ în plicuri şi cutii, SIROPUL EARPAŢILOR „V O R E L“, GUDRONUL „V O R E L“.

Veţi alege, după placere, unul din acest specialităţi.

Le gösiţi la Droguerii şi Farmacii. 2818-3

Depozitul central: **FARMACIA „V O R E L“, PIATRA-NEAMTZ.**

„TURUL”

Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă şi de bărbaţi
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu bexaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetiţe şi băeţi
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310 — in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Mare târg de Crăciun şi Anul nou la Magazinul de mode pentru dame şi bărbaţi Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Preţuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbaţi Precheit Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 păreche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuşi, zefir, cămeşi bărbăteşti, albituri pentru dame şi băeţi şi alţi articli să vând cu preţurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun şi Anul nou!

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie cxpoziţia de jucări de Crăciune pentru cop i cu preţurile cele mai ieftine.

3170

Reclame este sufletul comertului

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL &. CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3028

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 966 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 15 Decemvrie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULI[illegible] No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESC[illegible]
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Trei ani dela atentatul din Senat

Zilele trecute s'au împlinit trei ani dela odiosul atentat căruia i-au căzut jertfe personalități distinse ale vieții noastre politice și culturale. Ziua a trecut neobservată; unul sau două articole de ziar, parastasurile slujite la Cluj și Iași au amintit la câțiva foarte puțini, fapta oribilă săvârșită atunci precum și toată atmosfera de agitație de acum trei ani. Fiindcă ziua când se împlinesc acești trei ani este un bun prilej pentru a măsura uriașul progres realizat în acest timp în ceiace privește liniștirea țării și întoarcerea tuturor la munca fecundă. Ce era acum trei ani? O țară victorioasă desigur, dar deabia eșită din luptă și sângerând încă din toate rănile pricinuite de războiu. Copleșită de nevoi și de dureri societatea noastră să găsea atunci într'o stare de spirit care deschidea drum tuturor curentelor anarhice, Nimeni nu mai era la locul lui. In fiecare zi răsărea un „om nou" care se socotea menit să îndrepte toate relele abătute asupra noastră. La fiece răspântie întâlneai un demagog care, în numele „democrației" cerea revoluția mântuitoare. Munca creiatoare fusese părăsită, principiul autorității lovit din toate părțile se clătina pe piedestalul lui, răsturnarea valorilor permitea oricui să se creadă un salvator. Trăiam cu superstiția că îndreptarea va veni ca prin minune.

Muncitorimea zăpăcită de utopii părăsise uzina și atelierul pentru a se pune în slujba revoluției, învățătorul se coborâse de pe catedră pentru a face politică, funcționarul își neglija slujba pentru a se arunca în afaceri; partidele politice răsărite după războiu sporeau prin acțiunea lor agitația pentrucă din ea trăiau și prin ea se nădăjduiau la putere; iar presa așa zisă democratică, alimenta agitația, întreținea speranțele elementelor revoluționare și contribuia la persistența unei stări de spirit prielnică răsturnării vechei ordine morale și materiale.

Mecanicii opreau trenurile în mijlocul câmpului pentru a și arăta puterea; grevele se țineau lanț și să făceau nu pentru a determina satisfacerea unor revendicări de ordin material ci pentru a dovedi societății că forța este în mâna muncitorilor.

Aici în Ardeal, minoritățile. profitând de această stare de spirit care slăbea autoritatea statului român, făceau speră iredentistă și, cultivând speranța într'o revenire la stările dinainte de războiu, întrețineau agitația fiindcă vedeau în ea o posibilitate mai mult pentru realizarea idealurilor lor.

Chiar țărănimea, depozitară a tradiției de ordine, se lăsase sedusă de agitatori. De sus până jos, în toate straturile societății noastre germenii nebuniei revoluționare se încuibaseră și minau sănătatea morală a națiunei.

După trei ani agitația s'a potolit. Principiul autorității a fost refăcut. Erarchia valorilor a fost restabilită. Munca a fost reintronată. Lucrătorul s'a întors în uzină, învățătorul la catedră, funcționarul la postul său. Superstiția în puterile miraculoase ale revoluției și ale „oamenilor noui" s'a destrămat. Odată cu această revenire a fiecăruia la rostul său, societatea a început pe drumul ordinei și al muncii constructive.

In trei ani s'a realizat o mare operă de însănătoșire morală. Acum când, reamintindu-ne vremea de nebunie de atunci, privim cum se desvoltă, fără convulsiuni, munca națiunei, înțelegem cât de mare este meritul acelor oameni și acelor grupări politice care s'au împotrivit cu îndărătnicie și cu curaj valului de nebunie și care prin activitatea lor au însemnat în mijlocul unei societăți adânc turburate rezerve de înțelepciune și de energie creiatoare, cari ele au făcut cu putință refacerea noastră morală.

Mișcarea muncitorească din Ardeal în timpul din urmă

Ce pregătea în Ardeal secretarul partidului comunist, expulzat zilele trecute

Intr'un reportaj al nostru de ieri din Oradea-Mare, am arătat expulzarea lui Aladár Berger, secretarul general al partidului comunist din Ardeal, de al cărui nume se leagă toate mișcările muncitorești comuniste din ultimii trei ani.

La cele arătate ori, adăogăm aci și faptul, că numitul a fost arestat în Ianuarie a. c., la Cluj, pentru organizarea unei armate comuniste clandestine. Justiția militară l'a achitat totuși din lipsă de dovezi, faptul organizării acelei armate a rămas însă stabilit.

Acum, după abia câteva luni dela eliberarea sa, primejdiosul comunist a început o nouă agitație, încercând se organizeze comunismul de aici. Datorită asiduității siguranței statului, acțiunea i-s'a făcut imposibilă.

Au revenit asupra acestui personagiu, venit la noi clandestin din Ungaria, pentrucă ni-se dă acum informațiunea, că dacă secretarul partidului comunist din Ardeal nu era expulzat, ne-am fi găsit în scurt timp în fața unor serioase agitații. Aceasta, datorită activității celui expulzat, depusă în toate centrale din Ardeal.

Mișcarea muncitorească de aici a fost cruțată astfel de o serioasă aventură, care s'ar fi produs — tot în dauna muncitorilor — într'un foarte scurt timp.

Partidul maghiar contra Coroanei

Dupăce deț nenumărate ori au bătut la ușa Palatului din București pentru a cere Suveranului o intervenție contra aplicării tratatului de pace și constituției delegațiile de ambele sexe ale partidului iredentei maghiare din România și-au făcut în ședința de aseară dela Cluj a comitetului partidului, dările de seamă despre intervenția la Palat. In această ședință s'a căutat a se atrage din nou într'o discuție dăunătoare prestigiul capului încoronat al țării, și s'a spus textual, printre altele, că M. S. Regele nu li a făcut, relativ la anularea deciziunilor constituționale ale guvernului, promisiuni pozitive, ci s'a mărginit numai să făgăduiască studierea doleanțelor maghiare.

Ne oprim la această insinuație, pentrucă aceasta este orice încercare de atragere a Coroanei în politica din țară, și cu atât mai regretabil, în politica ce o face în România partidul hilariantului Sándor József dela „Emke". Insinuația, că Palatul ar fi în dezacord cu guvernul pe chestiunea aplicării literale a tratatului de pace și a constituției, am mai văzut-o din partea acestui partid, și mai des, din portea ziarelor lui. S'a spus de către aceștia, în rândurile trecute, că dezacordul numit există, pentrucă M. S. Regele ar fi făgăduit pozitiv o altă politică a statului român, contrară celei de azi, contrară astfel constituției și tratatului. Acum deci, insinuația este și mai perfidă: din constatarea delegaților și mai ales din fraza culeasă cu cursiv a ziarelor maghiare, după cari Suveranul nu a făcut acum o promisiune pozitivă, reiese până la evidență, că partidului dlui Sándor József dela „Emke" îl pare grozav de rău, că Regele României este de acord cu guvernul, înjurat la orice ocazie de partidul acesta.

A trebuit deci să ne oprim mai mirați la uneltirea de acum a partidului maghiar din România.

Pentrucă, în mintea noastră, cari am cunoscut și sub alte aspecte pe acești tovarăși ai ilariantului admirator al „ungurului" Marcus Ulpius Traianus, faptele de mai sus se leagă numai decât de faptul de acum trei decenii, al Memorandului nostru. Atunci delegații durerilor noastre milenare, cu care o comparație a „durerilor" maghiare de azi este o blasfemie, au fost târâți pela „Reduta" din Cluj și apoi prin temnițe, numai pentrucă au încercat să bată la ușa Habsburgului. Azi calea la Palatul românesc este deschisă săptămânal și chiar zilnic tuturor neîmputerniciților delegați ai nu știu căror unguri.

In mod necesar facem legătură între aceste două epoci, și trebue să'i felicităm pe neîmpăcații partidului unguresc de felul cum ei ar ști îngădui românilor numai o sugerare a celor îngăduite astăzi școlarilor dlui Sandor.

Conferința Micei Antante la Belgrad

— Chestiunile ce vor fi discutate —

Raporturile cu Ungaria și Rusia — Este posibilă o confederație danubiană? — Atitudinea Micei Antante față de politica internă a Greciei — Rolul lui Venizelos

Conferința Micei Antante ce se va întruni le Belgrad în ziua de 7 Ianuarie, ținând 3 zile, va examină în primul rând situația politică generală a Europei Centrale, fixând atitudinea ei atât în chestiunea reparațiunilor cât și a raporturilor cu Ungaria și Rusia.

Ungaria va ff silită să facă declarații categorice atât în ce privește restaurarea Casei de Hasburg cât și reducerea cadrelor militare și a armaamentului. Căci descoperirea necontenită de depozite clandestine de arme și munițiuni, cât și susținerea de către Horthy, a organizațiilor iredentiste, arată că Ungaria nu vrea să pue capăt politicei sale de provocare, silind Mica Antantă să ia măsurile ce se impun.

Și acum, când împrumutul unguresc merge spre rezolvare, e momentul oportun ca Mica Antantă să-și asigure garanțiile necesare. Mica Antantă va adopta aceiași atitudine față de restaurarea Ungariei ca și aceia a Consiliului Ligei Națiunilor, întrunit de curând la Paris sub președinția lui Branting.

Ungaria va trebui să stabilească raporturi satisfăcătoare între ea și toate statele vecine urmând exemplul Austriei și să încheie aranjamente cu creditorii ei privitor la datoria despăgubirilor și la datoria aprovizionării.

Pentru a-și crea o atmosferă favorabilă în sânul conferinței, Ungaria caută să și atragă în special simpatiile României și Cehoslaviciei.

Astfel își explică ziarul cehoslovac „Národni Politika" atitudinea curtenitoare a misiunei ungare la București și sosirea la Praga a doi miniștri unguri.

Presa ungară a agitat în ultimul timp din nou ideia unei confederații danubiene, care însă e respinsă de toți oamenii politici ai Micei Antante Ministrul de externe al Iugoslaviei, Nincici, a făcut declarații categorice în această privință, într'un interview recent ziarului „Pești Hirlap", spunând că opinia publică iugoslavă respinge ideia unei confederații danubiene.

Se crede că conferința va mai stărui și asupra raporturilor cu Rusia sovietică, examinând o linie comună de conduită în ce privește relațiile diplomatice și economice cu această țară.

Corespondentul din Belgrad al ziarului nostru atenian „Eleîteron Vima" afirmă că se va lua în discuție de către conferință și situația internă a Greciei.

In orice caz, Statele Micei Înțelegeri, următoare programului lor curat pașnic, nu vor lua nici o hotărâre care ar putea fi dăunătoare poporului grec. Din potrivă, repedea consolidare a Greciei, este în interesul Înțelegerei, și în special, în interesul României și Serbiei. Nu rămâne dar decât ca această situație internă a Greciei să fie lămurită, ceeace în curând va fi un fapt împlinit.

Se crede la Belgrad, că abilul om politic al Greciei, Eleîterie Venizelos, care e foarte bine văzut în cercurile Micei Antante, va înlesni întrarea Greciei în Mica Antantă, dacă el se va hotărî să revie în Grecia și să ia parte la viața ei publică, potolind pasiunea republicană care frământă poporul grec și contribuind la restabilirea puterei monarhice.

Sechestrarea averilor episcopului Szécheni în Ungaria

Un gest deosebit semnificativ al guvernului maghiar

Cu ocazia morții episcopului Szécheni dela Oradea-Mare s'a reprodus și în ziarul nostru telegrama dela Budadesta, după care episcopul catolic, mort în Ungaria, a testat sume „enorm de mari" pentru o societate culturală ungurească din România, intitulată „Inima". Testamentul acesta era de natură să stârnească vâlvă: Episcopul din România, că uia guvernul român i-a ridicat dreptul de senator român din cauză ca își exercita și pe acela de senator maghiar, a ținut — după atâtea alte fapte criticate din punctul de vedere al intereselor noastre — să'și facă testamentul în Ungaria, și să i-se desfacă tot acolo, pentruca și astfel să mărească misterul ce'l acoperea după cum am arătat cu ocazia acelei știri despre testamentul lui Szécheni, ziarele cehoslovace și iugoslave au remarcat cu acest prilej că Ungaria se folosește de testamentele ungurilor din statele succesoare spre a face să parvină minorităților ungurești sume destinate unor scopuri ungurești ușor de ghicit.

N'a crezut oare guvernul maghiar, că este des uli semnăficație în faptul facerii în Ungaria și a deschiderii tot acolo a unui testament menit ungurilor din alte state? Intrebarea aceasta se pune în mod firesc acum când o telegramă budapestană anunță punerea averii testate sub sechestru. Prin aceasta nu am cerut aducerea cât mai curând a acestei averi la noi, dar voim să atragem atenția asupra posibilității unor manopere ce se făgăduește în jurul acestei afaceri.

Alegerea de deputat dela Durostor

Reușita dlui sub-secretar de stat Franasovici

La Durostor a fost ales deputat di sub-secretar de stat, Richard Franasovici cu 10876 voturi. Ceilalți candidați: Cămărășescu (partidul național) a obținut 9716, Berbecaru (țărănist) 6466 voturi.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Cronica dramatică

— „Banii“, piesă în 3 acte de Octave Mirbeau —

Lucrarea pe care aseară Teatrul Național a jucat-o este cunoscută publicului, fiindcă este una din acelea cari au intrat cu mai mult sgomat în repertoriul modern.

Și fără îndoială că alături de alte piese cari au cucerit publicul dela noi sau de aiurea fără să aibă prea multe însușiri de artă, „Banii“ lui Mirbeau și-a făcut loc prin valoarea ei. Piesa are desigur și greșeli și lipsuri, nu e o lucrare pe care manualul s'o declare perfectă din punct de vedere al regulelor. Dar prin siguranța cu care e pus în mișcare personajul central, îmbogățitul prin afaceri Isidore Lechat, prin modul în care el acționează ca din faptele lui să-i înțelegem și sufletul și mentalitatea, prin pitorescul descripției, prin vioiciunea dialogului, prin repedea succesiune a faptelor, prin sufletul de viață care animează toate personagiile piesei, prin puternicul relief al unora dintre ele, prin toate aceste însușiri piesa lui Mirbeau are o netăgăduită valoare. E adevărat că se simte pe ici pe colo o brutalitate voită și că voind să relieteze pe Isidore Lechat. Mirbeau a sacrificat unele amănunte necesare pentru înțelegerea personagiilor din planul al doilea. In fața lui Lechat, omul de afaceri, care n'are nici un scrupul, care nu cunoaște decât un zeu: banul, care obișnuit să mânuiască banii crede că poate mânui cu aceiași ușurință și suflete, ambițios și crud, secret, inteligent, cunoscător al oamenilor, gata să facă orice compromis pentru a izbuti o afacere, hărțuit de apetituri nesățioase și știind să lucreze pentru a-și le vedea satisfăcute, în fața acestui om, reprezentant al celui mai cras materialism, Mirbeau ridică ca ireductibilă vrăjmașă pe chiar fiica lui Lechat, pe cinstita, pe curata Germaine.

Germaine nu e numai o ființă alcătuită delicat sufletește, pe care o revoltă tot ceiace vede brutal, necinstit și josnic în faptele tatălui ei. Ea are din sălbatica energie a lui Lechat, din apriga lui îndărătnicie, din forța lui de a se război cu oamenii și cu împrejurările. Este fiica lui prin aceste comune însușiri și totuși, prin cinstea, prin curăția ei morală, prin delicatețea ei sufletească, prin tot ceiace în ea este bunătate și înțelegere, generozitate și, hotărîi, noblețe, Germaine se așează în fața lui ca vrajmașă. Și din lupta lor, el este învinsul. In victoria Germainei este aproape un simbol: biruința forțelor morale. Infrânt prin plecarea fiicei sale din casa părintească, dureros lovit de soartă prin moartea accidentală a fiului său, Lechat izbutește printr'un supraomenesc efort de energie, să-și păstreza în mijlocul acestor dezastre morale, mintea limpede și ochiul ager pentru a nu fi înșelat într'o afacere. Și totuși el el este un învins.

Dlui Neamțu Oltonel i-a revenit greaua sarcină de a interpreta pe Isidore Lechat. Greutățile cu cari dsa a avut de luptat au fost multe și variate. A învins pe cele mai multe. Dacă dsa avea un joc mai sobru în mișcări, dacă ar fi voit să părăsească unele „chiște“ de alitudine și de gesticulație, dacă în ultimul act nu punea oarecare șarjă, socotesc că ne-ar fi dat o interpretare mult mai bună, fiindcă ni se pace că dl Neamtzu-Ottonel a prins caracterul și linia personajului. Oricum ținând seama de greutăți, se cuvine să lăudăm străduința dsale într'un rol care a pus la o foarte grea încercare un talent de amploarea talentului lui Liciu.

Dra M. Miriam nu numai că n'are nici una din însușirile necesare pentru a juca pe Germaine, dar îi lipsește și experiența scenică și tot ce este legat de interpretarea unui rol care nu e numai de figurație.

Dna M. Ignătescu-Dobrescu a dat o foarte bună interpretare dnei Lechat.

Dnii Al. Ionescu-Ghibericon și V. Vasilescu au schițat siluete reușite în cei doi ingineri-escroci. Corecți dnii Dimitriu, Psatta și Bănuțiu.

Dl Dem. Mihăilescu-Brăila, neașteptat de slab în rolul lui Xavier. Afectat și de o afectare de esență sub mediocră, dsa a găsit de cuviință să-și pună o cămașe al cărei violet era supărător de mahalagism. Xavier este fiu de parvenit, dar afinat prin viața de lux pe care a dus-o, el știe cel puțin să se îmbrace. Acest lucru trebuia să-l înțeleagă și dl Mihăilescu-Brăila.

Ansamblul a fost mulțumitor și a dovedit străduința dlui Gogu Mihăiescu la punerea în scenă a piesii. Decorul din actul întâiu izbu it.

Senzația Clujului!
Acrobații
Bailey si Brothers
2222 *în barul* Lloyd
Hotelului Central.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Vineri, 14 Decemvrie

Sacrificiul dragostei

Extraordinar de interesantă dramă sentimentală în 6 acte. In rolurile principale Lucy Dorraine, Alfonz Fucland. Film delicios de un subiect foarte simpatic.

Cinema Urania

Vineri, 14 Decemvrie

Maestrul spărgătorilor

Dramă detectivă de stil mare în 6 acte. In rolul principal renumitul Stuart Webbs. Una dintre dramele detective cele mai excitante.

Cinema Apollo

Vineri, 14 Deeemvrie

Nosferatu sau Simfonia groazelor

Fantastică și misterioasă dramă în 5 acte, după romanul fantastic al lui Dracula. In rolul principal Max Schreck. Cel mai excitant film. Numai pentru cei cu nervii buni.

Motoare de benzină!
FABRICA „ASTRA“ ARAD.

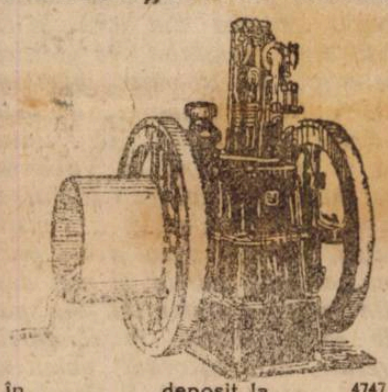

în deposit la 4747
EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

La întrepozitele „Albinei“ din Cluj sunt de vânzare
❀
scânduri de mărimi potrivite, 3226
prețuri convenabile.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

INFORMAȚII

— **Festivalul de Duminecă seara**. *O conferință interesantă*: *„Cum ajungi ziarist“, ținută de C. Bacalbașa.*

Actul cel mai puternic din „Vlaicu-Vodă“, jucat de cei mai buni artiști ai Teatrului Național din Cluj, în frunte cu dl Zaharie Bârsan.

Două acte din opera „Madame Butterfly“ cu d-nele Aca de Barbu, Lya Pop și tenorul Indrieș.

Acestea vor constitui programul festivalului pe care Sindicatul presei române din Ardeal îl dă Duminecă seara la orele 9, la Teatrul Național, cu prilejul congresului general al presei din întreaga țară.

— **Conferințe pentru muncitori.** Ca în fiecare an, organizația locală muncitorească va aranja și anul acesta conferințe, atât pentru muncitorii de limba română cât și de cea maghiară. Intre conferențiarii români este și dl profesor G. Bogdan-Duică care va vorbi despre felul cum se înfățișează socialismul la Români. Intre cei de limba maghiară este dl Lucian Blaga, care va vorbi despre „Literatura românească“.

— **Sinucidere pentru 200 lei.** Ion Mehedinte din comuna Zucești din județul Caraș-Severin, pierzându-și punga cu 200 de lei, s'a spânzurat. Sinucigașul era unul dintre cei mai bogați oameni ai satului și vestit pentru sgârcenia lui.

— **O măsură binevenită.** Autoritățile din Oradea, au oprit pe două zile vânzarea ziarelor ungurești din localitate, ca pedeapsă pentru câteva articole iredentiste.

— **Membrii Sindicatului Presei Române** din Ardeal iș Banat, numiți în delegația care va participa la congres, sînt înștiințați că, dacă sosesc în Cluj înainte de ziua congresului, să se adreseze pentru încartiruire dlui D. I. Cucu, la redacția ziarului „Infrățirea“. In ziua congresului va funcționa în gară un birou special de cartiruire, unde membrii congresului vor obține bonuri de încartiruire.

— **Concertul d-nei Cella Delavrancea la Timișoara.** Ziarele ungurești din Timișoara scriu articole elogioase despre concertul dat acolo de renumita pianistă română, d-na Cella Delavrancea, în folosul săracilor din oraș.

— **Vizita primului-ministru în Bihor.** După vizita făcută în județul nostru, dl I. I. C. Brătianu, prim-ministru, însoțit de dl R. Franasovici, subsecretar de stat, a vizitat eri județul Bihor. Cu acceleratul de aseară primul-ministru s'a întors la București.

— **Ministrul de comerț și industrie va sosi Duminecă în Cluj.** Pentru adunarea generală de Duminecă a Camerei de Comerț din Cluj, când se vor așeza în mod solemn portretele Suveranilor noștri, și-a anunțat sosirea dl Tancred Constantinescu, ministrul de comerț și industrie.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— Salonul de manichiur și de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.

— **Ministrul artelor și al cultelor la Cluj.** Dl Alex. Lapedatu, ministrul artelor și cultelor, și-a anunțat sosirea în Cluj pentru Sâmbătă, 15 Decemvrie la orele 11 dimineața. D-sa va fi însoțit de dl Alex. Mavrodi, deputat și director al ziarului „Viitorul“.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **„Moartea Civilă“ la Cluj.** In ziua de 27 Decemvrie se va reprezenta la Teatrul Național „Moartea Civilă“ în care d-l Ion Manolescu are cea mai puternică creație ce s'a făcut până în prezent în teatrul românesc și care rivalizează cu creațiunile marilor comedieni: Novelli, Zacconi și De Sanctis.

— **In atenția publicului clujan.** Se atrage atenția publicului românesc din Cluj că biletele pentru Festivalul presei care va avea loc Duminecă seara la Teatrul Național, se găsesc de vânzare și sunt luate cu asalt, la Cassa Teatrului.

Toate persoanele care au primit invitații pentru banchetul de Marți 18 Decemb., oferit de prefectura județului și de primăria locală, în onoarea congresiștilor, cu prilejul congresului general al presei din întreaga țară sunt rugate să anunțe în scris, la ziarele „Patria“ și „Infrățirea până Luni, 17 Dec. c. orele 12 dimineața, dacă vor putea luat parte la acest banchet.

Asanarea financiară a Ungariei

Paris. (Rador). Dl Poincare a primit pe dl Antonescu, ministrul României la Paris, în comitetul ales pentru restaurarea financiară a Ungariei. Comitetul a cerut că Mica Antantă și Ungaria să ajungă la un acord asupra a două protocoale de ordin politic, elaborate de comitet, Comisiunea financiară va continua mâine, împreună cu reprezentanții Ungariei, Iugoslaviei și Cehoslovaciei examinarea chestiunilor tehnice și va redacta un protocol relativ la mijloacele asanării financiarei.

LUCRATORUL
poartă TOCURI ȘI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON prin cari își pastrează bani și își menajeaza picoarele.

BERSON 2501-8

Tocurile de cauciuc și Tălpile „BERSON“
să vă pună cismarul la ghete și Dv. nu veți mai purta altele.

Dl Primministru I. I. C. Brătianu
prin județul Cojocna

Inspecțiile făcute în județul nostru — Ce a constatat șeful guvernului — Impresia produsă de aceste inspecții printre săteni

Alaltăieri a sosit în localitate dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu, însoțit de domnii: Richard Franasovici, subsecretarul de stat, deputatul C. D. Dimitriu, fost secretar general la Ministerul de interne și șeful comitetului pentru reforma agrară din toată țara; M. Văraru, membru în consiliul permanent administrativ din București; Pleșoianu secretarul dlui prim-ministru, și alții.

După dorința expresă a dlui prim-ministru de a nu i-se face nici o primire, la gară d-sa nu a fost întîmpinat decât de dl prefect al județului, Septimiu Mureșanu, dl primar al orașului, Utalea, dl general Petala, dl prefect al poliției, Popovici, dl Hossu, directorul regional CFR. și de câțiva amici politici și parlamentari între cari au fost: dl rector al Universității, N. Bănescu; dl profesor unfversitar Leon; domnii deputați Prodan, Tripon etc.

Inspecțiile d-lui primministru în județ

Inspecțiile făcute în com. Mănăștur, Feneș, Luna, Gilău, Huedin și Almașul-Mare — Ce a constatat dl prim-ministru

Dela gară, dl prim-ministru și însoțitorii au plecat întovărășiți fiind de către dl prefect al județului, S. Mureșanu, direct în județ, fără a se mai opri la Cluj. In drum spre Gilău, a fost vizitată ferma școlii de agricultură din Mănăștur. In comuna Feneș s'a construit în onoarea înalților demnitari un arc de triumf de brad, împodobit cu tricolorul național și cu inscripția: „Bine a-ți venit".

Dl prim-ministru a vizitat primăria, secretariatul cercual și comunal, percepția, jandarmeria, școala românească cu 4 învățători, interesându-se de aproape de situația administrativă, economică și culturală a comunei.

In școală, a distribuit frumoase sume de bani elevilor lipsiți și silitori. Deasemenea a făcut o donație și pentru biblioteca școlii.

Dela Feneș, dl prim-ministru a fost condus de dl prefect al județului în comuna Luna, unde a fost primit de foarte multă lume, în frunte cu părintele Rusu, primarul Căpușan și notarul comunal.

Ca și în Feneș, d-sa s'a interesat de nevoile populației, de felul cum s'a făcut împroprietărirea, de gospodăria comunală, despre felul cum funcționarii își fac datoria, de școli, biserici, de moralitatea publică, etc.

De aici, dl prim-ministru a trecut la Gilău unde deasemenea i s'a construit o frumoasă poartă triumfală. A vizitat pretura, școala, biserica românească și ungurească, secretariatul comunal, precum și mai multe gospodării țărănești.

La primăria și la secretariatul comunal d-nii Franasovici și Dimitriu au făcut o amănunțită inspecție a cancelariilor și a casei comunale, din toate punctele de vedere, pentru a vedea mai deaproape și la fața locului, felul cum funcționează aceste servicii. Aceiași inspecție a avut loc la pretura din Gilău, de sub conducerea dlui Dr. Șerban. Stând aproape trei ore în această localitate, dl prim-ministru, cu întreaga comisie, s'a interesat de tot ce privește organizația comunală, de nevoile ei, făcând totodată comparația între sistemul administrativ de aici și cel din vechiul Regat, Bucovina și Basarabia.

Organizația administrativă a comunelor, prea încărcată. S'a cerut dlui prim ministru reducerea contribuțiilor comunale.

Nu putem cunoaște convingerile personale ce le are dl prim-ministru asupra organizației administrative de aici, dar din convorbirile auzite de la însoțitorii d sale, oameni de competență și autoritate netăgăduită în materie administrativă, se pare că sistemul de aici e prea încărcat și de personal și de alte greutăți impuse populației, prin taxe de contribuție publică comunale, cari vor trebui micșorate.

Comisiunea a fost solicitată în acest sens de către dl prefect al județului, în interesul general. Același lucru l'a făcut și dl deputat Pordea, care întâmplător era de față. D-sa a arătat dlui prim-ministru și comisiei, situația locuitorilor din aceasta parte, din toate punctele de vedere, insistând mai ales asupra situației necăjite a Moților din regiunile muntoase ale județului.

Aceasta situație, dealtfel, dl prim-ministru o cunoaște foarte bine din călătoriile ce le-a făcut în aceste părți, având o deosebită simpatie pentru Moți.

Dela Gilău, dl primministru a trecut prin comunele Căpușul Mare, Panic, Crișeu, Huedin, — la Almașul Mare, comună aleasă de dsa la întâmplare, după harta județului.

Aici a făcut împreună cu însoțitorii dsale iarăși o amănunțită inspecție, prin dl consilier Văraru, în cancelaria comunală și a secretariatului comunal condus de dl Mocianu.

Dela Almaș, distinșii oaspeți s'au înapoiat la Huedin, de unde seara, la orele 9 au plecat cu toții la Oradea Mare, pentru a continua inspecțiile.

Impresiile culese de dl prim-ministru în județul Cojocna

Inainte de plecare, dl prim-ministru și-a exprimat mulțumirea pentru felul cum este condus și administrat județul din toate punctele de vedere, — asigurând pe dl prefect Mureșanu de toată solicitudinea dsale și a guvernului pentru satisfacerea nevoilor acestui județ și pentru măsurile ce se impun pentru bunul mers al administrației în general.

Se vorbește, că dl prim-ministru, împreună cu însoțitorii dsale va reveni în curând în județul nostru în special la Cluj, ca să inspecteze pretectura județului și primăria cu toate serviciile sale, — pentru a-și da seama de cum sunt conduse aceste instituții.

Sătenii și vizita dlui prim-ministru Brătianu. Impresia produsă printre săteni

Deși nu se știa nimic precis din partea autorităților despre ziua sosirii și despre parcursul ce-l va face în județ, dl prim-ministru — deoarece dl prefect al județului primise telegrame care-i anunța sosirea pentru a vizita comuna Gilău și Feneș, numai seara târziu, — dl prim-ministru în tot drumul până la Almaș, a fost ovaționat pretutindenia de locuitori. Sătenii auzind, că dsa se află în comuna lor, au ținut să vadă și să salute pe șeful guvernului.

Faptul venirii în comună a celui dintâi sfetnic al țării, se comenta peste tot, cu multă satisfacție. Nimeni nu a mai pomenit prin aceste părți, ca un prim-ministru, să coboare în casele oamenilor, să dea sfaturi părintești, interesându-se de ei și de nevoile lor.

Bătrânii satului mișcați și cu lacrimi în ochi, făceau comparație între vremurile de urgie din trecut și între ziua de azi, când prim ministrul țării vine să cunoască personal nevoile poporului, — lucru ce nu s'a pomenit niciodată în trecut, în toată istoria Ardealului.

Răspunsul dlui Onisifor Ghibu
la scrisoarea dlui Octavian Prie

— Fostul secretar general al Resortului de Instrucție publică cere precizări —

Ca răspuns la scrisoarea dlui Octavian Prie, publicată de noi sub titlul: *Cum se mânuia banul public pe vremea Consiliului Dirigent*, d. Onisifor Ghibu, fost secretar general al Resortului de Instrucție publică, ne trimite o scrisoare din care extragem următoarele:

„D. Prie afirmă că pe timpul Consiliului Dirigent bursierii Resortului Instrucției publice carei studiau la București nu și-au primit de cât prima rată din bursă; a doua a fost ridicată de „un remarcabil personaj al Consiliului Dirigent și întrebuințată pentru alte scopuri ale acestuia, rămânând cei 150 de studenți în pagubă și în mizerie. *In fața acestei afirmațiuni, subsemnatul declar că n'am avut nici o cunoștință să se fi întâmplat așa ceva. Acum, după patru ani, aud întâia oară de acest lucru care mă surprinde și pe mine, cum cred că a surprins și pe toți cetitorii scrisorii din chestiune*".

Pentru a se putea face lumină în această chestiune penibilă, rog pe d. Prie să binevoiască a arăta cu numele pe acel „remarcabil personaj" din cauza căruia 150 de tineri au fost lăsați fără bursă timp de o jumătate de an. Altfel, cu simple afirmații nu putem stabili niciun fel de răspundere.

Dată fiind gravitatea destăinuirilor făcute de d. Octavian Prie, ne unim și noi cu d. Onisifor Ghibu și cerem precizări cu privire la acel „remarcabil personaj" din Consiliul Dirigent.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Tot Clujul

își va da întâlnire la Teatrul Național Duminică 16 Decemvrie orele 9 seara la

Marele Festival al Presei

organizat de Sindicatul Presei române din Ardeal, cu prilejul Congresului general al presei din întreaga țară.

Biletele se află de vânzare la Cassa Teatrului Național.

Presa maghiara

„Ellenzék" și inspecțiile dlui I. I. C. Brătianu.
„Sistemul regelui Matias"...

Vorbind de inspeștiile făcute în județul nostru dl prim-ministru I. I. C. Brătianu, ziarul „Ellenzék" scrie: „Cu prilejul vizitei sale în județ, dl prim-ministru a recurs la sistemul de odinoară al regelui Matias. Nu s-a travestit, ce e drept, ci s-a așezat frumușel la masa din din cancelaria primăriei din Gilău și nu s-a mișcat de acolo, dela 11, până la 4 oare. Cu ajutorul dlui primpretor, Șerban, a studiat amănunțit tot ce este în legetură cu activitatea comunală administrativă, exprimându-și mulțumirea față de nivelul acesteia.

După acestea, a făcut o plimbare în sat, în societatea medicului veterinar László Tibor. In curând s-a dovedit, că dacă Dl prim-ministru nu se pricepe (!) la politică, în schimb, nu este gospodar lipsit de talent. A cercetat starea în care se află taurii satului și vitele sătenllor, iar din întrebările ce le-a adresat acestora, reiese, că are o pricepere de specialist în aceste chestiuni. Mai ales, s-a interesat de vitele de rasă maghiară (!) a căror înmulțire este de curând combatută printr'o campanie de stil mare (!) Primul-ministru s-a putut încredința, că șovinismul aplicat în chestiuni gospodărești (șovinismul contra vitelor de „rasă maghiară?!", — este ne la locul lui".

„Géza al nostru"

Același ziar, sub titlul de mai sus, publică un articol plin de cele mai triviale insulte adresate dlui deputat minoritar Szöcs Géza, pentru motivul, că acesta nu înțelege să facă iredentism și nici să imiteze pe voinicosul Sándor Jozsef.

Ziarul minoritar nu se mulțumește să-i critice activitatea de astăzi, ci i-o critică pe cea din trecut, susținând, că în timpul cât a funcționat la liceul de stat din Sibiu ar fi asuprit pe studenții români și că ar fi arătat o ură de moarte contra limbei românești. Scriitorul acestor rânduri își aduce însă foarte bine aminte de profesorul său de limba română de acum 16 ani, de la liceul unguresc din Sibiu și poate declara, că insinuațiile gazetei maghiare sunt lipsite de adevăr și de bun simț.

„Spirit regățean"

„Să i. la cunoștință toată lumea — scrie ziarul „Ujság" de azi cu multă gravitate, — că unitatea spirituală între români și unguri este pentru noi exclusă, — deși este amintită ca o condiție esențială pentru consolidare.

Pentru aceia suntem doar minoritari, ca să avem o limbă, o cultură și o mentalitate deosebită față de cea românilor.

Dar, să se mai știe, că unitatea spirituală este exclusă chiar și între români, oricât ar fi invocată în interesul aceleeași consolidări. Această stare de lucruri va dura până când mentalitatea românilor ardeleni se va menținea atât de deosebită față de ceeace numim „spirit regățean".

„Până când acest spirit regățean va fi cel mai dătător de ton, unitatea spirituală a românilor nu este decât un vis naiv.

„La întrebarea, care este spiritul ardelean și care e cel regățean întrodus la noi prin silnicie (!); și contra căruia spiritul ardelean protestează, — ar fi de prisos să mai răspundem. *E destul dacă vom spune, că cel regățean este de un nivel inferior* (!). Silnicia este fără folos.

Românii din Ardeal nu pot primi spiritul regățean, că nu vor să se obicinuiască a găsi în locul cinstei, căilor drepte, tratamentul egalitar și bunei voinți tocmai contrarul acestora.

Se înțelege, bucureștenii nu sunt capabili să înțeleagă așa ceva!

„Noi însă trebue să cunoaștem marea și adânca deosebire între aceste două spirite românești. Spiritul ardelean mai curând sau mai târziu, trebue să-și aibă influența sa purificatoare asupra celuilalt.

„Căci, suntem convinși, că la urma urmei nu spiritul de nivel scăzut (!) va învinge, ci cel bun și valoros. *Iar aceasta va avea un bun efect din punctul de vedere al cauzei maghiare*".

Confratele maghiar are dreptate... Din victoria „spiritului" „bun și „valoros" despre care vorbește și care desigur, nu este și nu poate fi al Ardealului, ci numai al „Patriei" și al „sutei" partidului național — nu ar câștiga decât iredentismul maghiar, în numele căruia vorbește „Ujsag"!...

Până atunci însă, atragem atenția confratelui nostru asupra insultelor gratuite pe care le aduce unei părți din românism și recomandăm articolul atenției autorităților în drept.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă 15 Decemvrie: „Banii".
Duminecă, 16 Decemvrie (matineu): „Morcovei" și „Scampolo".
Marți 18 Decemvrie: Se va juca pentru prima oară „Băiat de viață". Comedie în 3 acte. Rolurile principale sunt jucate de dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Virg. Vasilescu, Dem. Mihăilescu-Brăila, etc. și d-nele Jeana popovici-Voina. Nat. Ștefănescu, M. Miriam.

Piesa este pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

Agitația industriașilor din Cluj

Printre industriașii de toate categoriile din orașul nostru, s'a produs o vie agitație, a cărei justificare suntem de acord s'o recunoaștem și noi până la un punct.

Agitația industriașilor noștri are ca motiv lipsa de apă, de lumină și curent electric, care în ultimul timp să resimte tot mai mult în Cluj și cauzează mari pagube intreprinderilor industriale.

Dar nemulțumirile agitatorilor par a se îndrepta numai în contra conducătorilor primăriei, cari sunt făcuți răspunzători direct de lipsă de apă, lumină și curent electric.

In această privință ni se pare că învinuirile industriașilor sunt exagerate.

Clujul are o situație nouă

Trebue să se ție seamă că situația orașului nostru, după războiu, este cu totul alta față de starea de dinainte. Populațiunea s'o mărit aproape încă odată și în legătură cu acest fapt, trebue ținut seama că și nevoile de traiu s'au inmulțit. Dacă se resimte astăzi lipsa de apă este din cauză că consumația s'a mărit încă odată mai mult față de debitul apaductului. Tot astfel și cu lumina și curentul electric.

Ce a făcut primăria

Conducătorii primăriei n'au fost însă lipsiți de prevedere, și încă de acum doi ani au hotărât amplificarea apaductului, în scopul măririi debitului de apă, în măsura nevoilor de astăzi ale orașului nostru. Este adevărat că intervenții mai energice s'au făcut anul acesta la Bucurcști, și rezultatul este că s'a obținut aprobarea necesară. Lucrările pregătitoare au început, astfel că până în toamna anului viitor, Clujul va avea apă suficientă pentru toate nevoile.

Un memoriu la București

Industriașii clujeni, loviți cu drept cuvânt momentan în interesele lor, după ce au notificat nemulțumirile ce au, primăriei, au înaintat un memoriu și ministerului de comerț și industrie. In acest memoriu, se prezintă situația intreprinderilor industriale ca disperată și se solicită grabnica intervenție a ministerului.

Chestia industrializărei Clujului

Faptul care este subliniat într'un chip cu totul alarmant, în memoriul trimis ministerului de industrie și comerț, este cu privire la chestia industrializărei Clujului.

Din acest punct de vedere, trebue să arătăm și noi că, după războiu, orașul nostru a luat un mare avânt industrial, care permite să se întrevadă, cu drept cuvânt, transformarea Clujului într'un oraș cu adevărat industrial. Și agitația de astăzi a industriașilor se fixează cu deosebire asupra acestui lucru: ei spun că industrializarea Clujului, din cauza lipsei de apă, lumină și curent electric, este oprită în loc.

*

Am expus toate lucrurile de mai sus, ținând să le dăm cu caracterul lor pur informativ. Ne simțim însă datori să spunem că chestia industrializărei Clujului, este aproape exclusiv în legătură, numai cu introducerea gazului metan și că în acest scop acțiunea celor interesați, este în ajun de a da roadele dorite.

Dac.

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR" din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.
Caută pentru angajare momentană
contabili, corespondent și dactilografă.
Se recere pregătire comercială și cunoștințe de limba germană și maghiară. Ofertele cu pretențiile de salar se vor adresa fabricei.
3209 **Direcțiunea.**

Căutăm
un comerciant român cu 300 mii lei
pentru preluarea unei prăvălii cu venit frumos. Prăvălia are licentă pentru beuturi.
Adresa: 3213
Banca „Codreana" Băsești, jud. Sălaj.

No. 1230—923. **Dela primăria comunală Bonțida.**

Publicațiune

Dreptul de vâuat al comunei Bonțida se dă în arândă pe timpul de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1924 până în 31 Decemvrie 1929 prin licitație publică.

Licitarea se va ținea la 18 Decemvrie 1923 a. m. ora 10 în casa comunală din Bonțida.

3221 **Primăria Comunală**

BEREA
• 3227 • brună nutritoare Rador 660.
HERCULES
din malț dublu care rivalizează cu berea
SALVATOR
din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaș incontinuă pretutindeni.
Deasemenea și plăcuta bere deschisă
MONOSTOR
Recomandăm specialitățile noastre de:
LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ȚUICĂ și TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi și desert.
Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrică de bere, rom si liquer. Comerț engros de vin.
Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

FOLOSITI-VA DE OCAZIUNE!

S'a început marele târg de Crăciun cu prețuri senzațional de reduse!

Grăbiți-vă până ce ține stocul!

	Preț vechi	Preț curent
Cartoane cari se pot spăla sau delen	42·—	27·—
Batist sau grenadin francez	42·—	27·—
Flanele tenis calitatea I. engleze	36·—	27·—
Pânzeturi pentru trusouri și siffoane	42·—	30·—
Catifea in toate culorile	140·—	98·—
Stofă engleză pentru bărbați 140 lată	290·—	180·—
Cămeși de tricou franceze bucata	120·—	60·—
Stofă engleză pentru paltoane bărbătești metru	650·—	400·—
Stofă pentru paltoane femeești 140 lată	350·—	200·—
Batiste bucata	10·—	4·—

Una față de masă „Liliom" de damasc pentru șase persoane prețul vechi 300·— lei preț curent 198·— lei

Orfelinatele, institutele de binefacere, reuniunile cari sprijinesc săracii, funcționari și ceferiști să bucură încă de o reducere de 10%. In toate articolele neînșirate aici.

DICK JAKAB SI FIUL

magazinul Cluj, Strada Regina Maria (fost Deák F.) 5 și vis-a-vis de gară.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 967 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 15 Decemvrie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 263

SIBIIU 16 DEC 1923

CLUJ 16 DEC 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 911

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„Spiritul regățean"

Din ce în ce ne convingem mai mult că presa ungurească trebuie spicuită atent nu numai pentrucă în paginile ei putem urmări mișcările celei mai neastâmpărate dintre minorități, ci și pentrucă de multe ori din cetirea ei putem culege indicații și orientări nespus de prețioase cu privire la însăși politica partidului național. Intr'adevăr nu o singură dată psihologia politicei acestui partid ni s'a întâmplat s'o înțelegem cu mult mai bine din cutare pasaj spicuit dintr'un articol cetit în presa maghiară decât din tot ce scriu în fiecare zi organele însărcinate anume să-i represinte programul și ideile lui politice.

Așa, de pildă, în numărul de ieri, „Ujság" publică un articol care pentru noi se înfățișează ca un document venit să lumineze brusc o chestiune îndelung și zadarnic desbătută. Vorbind despre „spiritul regățean", numitul ziar afișează un dispreț care ne ajută să cunoaștem însăși obârșia politicei partidului național. Căci politica aceasta, caracterizată printr'o neconteni tă asmuțare a Ardealului împotriva a tot ce reprezintă aici vechiul Regat, nu este altceva decât vechea ură maghiară instalată astăzi în mijlocul celor „o sută".

Și explicația e ușor de dat.

Dacă, în urma înfăptuirii României Mari, Ardealul ar fi rămas și mai departe în vechea lui alcătuire, minoritatea maghiară n'ar fi simțit aproape deloc schimbarea care s'a săvârșit.

O scurtă învălmășeală în clipa „preluării imperiului", — și după aceia viața Ardealului și ar fi reluat repede vechiul ei curs. Despre unirea proclamată la Alba-Iulia s'ar fi cetit în ziare așa cum se citesc dările de seamă despre cine știe ce eveniment petrecut în Japonia. Nimeni nu s'ar fi cutremurat, nimeni nu s'ar fi sinchisit. Ungurii ar fi continuat să fie și mai departe stăpânii Ardealului, Buda-Pesta și-ar fi exercitat nestînjenită prestigul de fostă Capitală, iar Românii, „dezrobiți", ar fi fost supuși la o robie și mai ucigătoare de cât cea dinainte.

Dar au venit aici și „regățenii", — și presența lor în Ardeal a fost pentru maghiarime singura dovadă pipăită despre înfăptuirea României Mari. Veniți aici ca militari, ca profesori și ca funcționari, regățenii au smuls dintr'odată Ardealul din brațele Budapestei, pentru a-l reda culturei și conștiinței noastre românești. Și atunci înțelegem ura și a unora și a altora, împotriva „spiritului regățean".

Este ura împotriva forței care în câțiva ani a dat Ardealului o nouă îndrunare sufletească.

Pe maghiari, „spiritul regățean" i-a făcut să înțeleagă prea repede că România Mare nu este un fapt provizoriu, iar pe domnii din partidul național i-a silit să se despartă de tot ce-a sădit în ei ca înclinații și deprinderi acțiunea culturei maghiare.

Și de aceia ura lor îndreptată cu atâta îverșunare împotriva „regățenilor".

Goniți din Ardeal tot ce se cheamă astăzi „spirit regățean", și i-ați luat atunci însăși puterea cere face ca dezrobirea să fie o realitate. Căci fără acest spirit împlîntat aici, Ardealul ar recădea sub domnia culturei ungurești, iar România Mare ar exista în cărți și în tratate de pace, dar n'ar exista și pe pământ.

Corpurile Legiuitoare

Senatul

București. Prezidează dl Ferichide pe banca ministerială dl general Mărdărescu.

Senatorul Popovici arată că atacurile sale în ședința precedentă s'au referit contra administrației comitetului agrar, nici de cum contra acestei instanțe unde dsa este membru.

Dl Porfir cere amelioarea situației învățătorilor.

Dl Emil Petrescu declară că pe vremea când era partidul capitalei a cedat ministerului de război întinse terenuri destinate pirotehniei și aviației. Cere retrocedarea acestor terenuri rămase fără întrebuințare pentru împroprietărirea demobilizaților.

Ministerul de război declară, că va studia chestia și va restitui terenurile.

Dl Buțureanu comunică marea lipsă de petrol lampant în consumul intern și roagă guvernul să dispună măsuri de îndreptare.

Dl Popovici relevă scrisoarea dlui Vaida Voevod către românii din America și face aprecieri la adresa lui Vaida. Se produce un schimb violent de cuvinte.

Senatul votează apoi legea pentru încorporarea contingentului din 1924 și legea autorizând ministerul de războiu să cedeze terenuri comunelor Oradea-Mare, Târgul Mureș, Brăila și Constanța pentru împroprietărirea demobilizaților.

Camera

Prezidează dl Orleanu, prezenți dnii Duca, Mârzescu, Săveanu, Tătărescu.

Dl Duca depune proectul de ratificare a protocolului româno-iugoslav relativ la frontieră și alte convenții internaționale votate de senat.

Dl Franasovici depune proectul prolungând termenul funcționării comisiunilor interimare din Ardeal și Bucovina până la votarea reformei administrative.

Dl Mavrodi protestează împotriva măsurii CFR. care a suprimat valabilitatea permiselor ziariștilor în terenurile exprese.

Dl A. Constantinescu depune precte de credite.

Dl Simionescu, profesor universitar, anunță interpelare în chestia turburărilor studențești.

PRIETENIA ceho-română

In dorința de a restabili și normaliza viața țării, dintre toate popoarele Europei centrale, Cehii cei dintâi și-au dat seamă că pentru acest lucru, în afară de liniștea și munca internă, e nevoie să se întărească raporturile economice și culturale cu statele vecine prin toate mijloacele posibile.

Și aceste sforțări de cunoaștere a vecinilor s'au îndreptat în tâi către noi prietenii legați printr'un trecut de suferință comună prin jertfele făcute pentru realizarea marelui principiu de libertate și de independență națională și printr'un tratat de alianță încheiat pentru menținerea și apărarea ordinei împotriva dușmanului comun.

Insemnătatea de netăgăduit a legăturilor culturale cu poporul ceh a fost relevată încă mult înainte de războiu, de răposatul mare filo-român Jan Urban Jarnik, unul din cei mai de seamă cunoscători în afară de granițele noastre, ai graiului și culturii românești.

Intelectualii Cehoslovaciei, grupați în jurul societății ceho-române, înființată de el acum trei ani, continuă cu aceiași râvnă opera de cunoaștere a culturei noastru naționale.

Și nu numai la mediul restrâns al cercurilor intelectuale se adresează fruntașii intelectuali și politici ai Cehoslovaciei când îmbrățișează cu atâta căldură, ideia cunoașterei culturei noastre.

El se adresează întregului public cehoslovac prin cel mai de seamă organ de răspândire și propaganda în mulțime, care e ziarul.

Am remarcat astfel cu satisfacție cum mai zilele trecute cunoscutul ziar ceh „Prager Presse" a oferit cititorilor săi o icoană cât se poate de reușită asupra vieții noastre politice economice și artistice-culturale, făcând apel atât la colaborarea oamenilor noștri de seamă ca dnii Iorga, Derussi etc. și a celor mai buni cunoscători dintre prietenii noștri cehi cât și la producțiile noastre literare tălmăcind în mod minunat nuvele și poezii din tot ce a produs mai de seamă literatura noastră.

Pentru a ține cât mai strâns legată prietenia între noi și poporul ceh suntem datori să înlesnim munca prietenilor noștri și să arătăm același interes și sentiment de dragoste poporului ceh, pentru a adăoga la relațiile politice și economice și pe acele culturale.

Remarcând admirabila silință de a ne cunoaște a intelectualității cehe, avem credința că ajutorul reciproc și conlucrarea de perfect acord în toate domeniile de activitate, menite să ne aducă și unora și altora avantagii de netăgăduit va avea răsunet nu numai în publicul cehoslovac ci și în cel românesc, a cărui simpatie pentru tânără și harnică republică cehoslovacă, nu odată a fost mărturisită.

Bugetul general al Statului pe anul viitor

Expunerea dlui Ministcu de finanțe, Vintilă Brătianu făcută presei — Prin înfrânarea risipei și o bună rânduială a finanțelor s'a adăogal un spor de 3 și jumătate miliarde la veniturile țării

Expunerea făcută presei asupra proectului de buget pe anul viitor e menită să scoată încăodată în evidentă consolidarea și însănătoșirea treptată a situației noastre financiare, urmare netăgăduită a spiritului de economie și de bună rânduială a finanțelor, de care a făcut dovadă dl ministru Vintilă Brătianu.

Deși evaluările veniturilor s'au făcut numai pe temeiul încasărilor respective, dl Ministru de Finanțe a putut stabili *cifra totală a bugetului viitor la suma de 24 miliarde lei, ceeace înseamnă un spor de 3 miliarde 450 de milioane față de bugetul anului în curs.*

Aceste venituri au fost realizate atât de impozitele directe, cât și din impozitele indirecte, care pentru întâia oară joacă un rol important în resursele financiare ale statului.

Se mai adaogă apoi taxele de timbru și înregistrare și veniturile monopolului Statului, care au fost majorate cu un miliard, provenit în cea mai mare parte din sporul de tarif, aplicat anul trecut fabricatelor regiei și din sporul consumației.

Rezultă deci că sporul de venituri nu e datorit atâta impozitelor, cât mai ales normalizărei serviciilor publice și sporirei avuției și producției generale a țărei.

Repartizarea cheltuelilor. Ce s'a dat pentru armată și școală?

Pentru întâia oară dela războiu încoace, s'a înscris în bugetul general al statului amortizarea datoriilor interne și externe, privind și bonurile de tezaur care n'au fost consolidate.

Așa că, cu începere dela 1 Ianuarie 1924, statul român a reluat ca înainte de războiu, întregul serviciu al acestor datorii.

Cel mai bun răspuns acelora care neagă solicitudinea guvernului pentru armată și sprijinul acordat culturei, sunt sporurile acordate la cele două ministere: al războiului și al școalei.

Pentru împlinirea nevoilor armatei s'a alocat ministerului de război un plus de jumătate miliard. iar ministerului de instrucție publică unul de 348 milioane lei.

De remarcat că, din aceste sume se vor creia 2000 de posturi noi de învățători, s'a mărit numărul școlilor normale la 97, s'au creiat și trecut la stat 22 licee în centrele românești din Ardeal și Basarabia.

La Universități s'a acordat anul acesta cu 50—100% mai mult ca în anul trecut, iar căminurilor și cantinelor studențești deasemeni li s'a mărit fondurile cu mai mult de 50%.

De remarcat deasemeni fondul de 50 milioane lei pentru bursele fiilor de funcționari și grija ce o are guvernul pentru sprijinirea culturei române în Macedonia.

Din sporul de aproape 10 milioane, acordat școalelor macedonene se va înființa un gimnaziu la Coriță, se vor redeschide școlile din Albania și se vor isprăvi clădirile de școli începute în Macedonia de români.

Pentru îmbunătățirea hranei bolnavilor și înzestrarea spitalelor s'a acordat un plus de 202 milioane lei, în afară de 45 milioane atribuite ministerului muncii și cooperației.

Cât privește ministerul de comunicație s'au alocat un miliard 200 milioane numai pentru retacerea materialului rulant.

Excedentul bugetar va fi întrebuințat în special pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor publici și îndreptarea unor erori ce s'au strecurat cu ocazia curbei Lalescu, iar cealaltă se va repartiza de comisiunea bugetară în conformitate cu nevoile tuturor categoriilor de funcționari publici.

Iată faptele cari se desprind din expunerea dlui ministru de finanțe și ele vin să dovedească opera de însănătoșire financiară realizată dela venirea la putere a actualului guvern.

Disensiunile din partidul poporului

București. — Ziarul „Adevărul" anunță că în curând se va produce ruptura definitivă în partidul poporului. Se afirmă că dl Argetoianu, urmat de un numeros grup de partizani, va constitui partidul poporului fără recunoașterea sefiei generalului Averescu. Noua grupare va edita un ziar redactat de majoritatea actualilor colaboratori ai „Indretării". Cauzele rupturii sunt ultimele acte ale dlui Averescu săvârșite împotriva partizanilor dlui Argetoianu și anumite angajamente politice contractate de dl Averescu fără prevenirea și consultarea dlui Argetoianu.

Presa maghiara

„Ujság“ și inspecțiile dlui I. I. C. Brătianu

Vizita domnului prim-ministru I. I. C. Brătianu a lăsat, precum se vede, cele mai adânci impresii în toate cercurile de la noi. Ziarele maghiare nu mai încetează să comenteze tot ceeace s-a întâmplat în timpul inspecțiilor primului ministru în județ. Astfel, în prim-articolul din „Ujság“-ul de ieri citim următoarele:

„Domnul Brătianu, a plecat din Gilău cu automobilul în județul Bihor, unde, odinioară, contele Tisza István a învățat administrația. Am putea face o comparație între acești doi oameni politici, de o netăgăduită greutate. Acum însă ne mărginim a constata, că Tisza István a *pornit* din Bihor, iar d. Brătianu *vine* în Bihor ca să învețe (!) administrație bună.“

„Această administrație a fost exemplară odinioară, de-atunci însă a dat înapoi.

Totuși mai este atât de bună, pentru ca dl prim-ministru să-și exprime dlui primpretor Șerban admirația sa asupra ei.“

„Dl Brătianu l-a bătut pe umăr pe dl prim-pretor Șerban; această laudă însă nu-i se cuvine dsale ci **administrației ungurești. De-asupra casei comunale din Gilău planează spiritul administrației maghiare...** Administrația din Vechiul Regat încă în față comparând-o cu cea ardeleană. Ne măgulește deci faptul că primul ministru a felicitat pe dl Șerban.“

Egocentricul „Ujság“ nu bagă de seamă și nu vrea să înțeleagă, că starea bună în care dl prim-ministru a găsit administrația județană, nu este meritul vechii Ungarii cu sistemul ei adminstrativ copiat de la austrieci ci a hărniciei a și conștiinciozității slujbașilor români.

Administrația ungurească, în tot „spiritul ei maghiar“, a fost una din cele mai decăzute și corupte administrații. Astfel fiind, nu ne-a servit și nu ne va putea servi niciodată ca exemplu.

Campania contra dlui Szőts

Am semnalat ieri insultele lui „Ellenzék“ adresate dlui deputat ungur Szőts Géza. „Ujság“, pentru a nu rămâne mai pe jos decât confratele lui întru iredentism, să năpustește azi cu mai mare violență contra alesului săcuilor. Ziarul maghiar acuză pe dl Szőts că nu s-a împotrivit încercării de a introduce învățământul limbei românești în „țara săcuilor.“

„Sperăm — scrie „Ujság“ — că guvernul român va înțelege să răsplătească meritele dlui Szőts Géza, trimițându-l în calitate de consul cel puțin în orașul Brahmaputra“.

Strașnic „argument“ și — strașnic mai știe „combate“ semioficiosul de la Cluj al lui Héjjas! . . .

Expulsarea unui iredentist periculos

Cititorii ziarului nostru s-au mai întâlnit în coloanele noastre cu numele Berkes Salamon. Acest individ a fost dela unire încoace unul dintre cei mai activi iredentiști.

Deși evreu, era membru al partidului național unguresc, făcând chiar parte din comitetul de conducere al partidului. Punându-se cu trup și suflet în serviciul iredentismului, acest om, fără a-și alege mijloacele, a lucrat în fel și chip contra românismului.

Anul trecut, Berkes Salamon, după o propagandă prin grai viu și presă, ce a durat câteva luni, a reușit să convingă comunitatea ovreiască din Oradea, să renunțe la limba de predare ebraică în favoarea celei maghiare.

A propovăduit boicotarea limbei statului și necesitatea pentru evrei de a se alătura oricăreț acțiuni maghiare. Tot dânsul a îndemnat *la nesupunere în chestiunea firmelor de limbă românească.*

In legătură cu expulsarea lui din Cluj, aprobată de întreaga suflare românească, ziarul „Ellenzék“ s-a năpustit asupra consiliului orășenesc „care nu are dreptul să expulseze advocați ei numai oameni fără ocupație, indezirabili, răufăcători, haimanale, etc.“

Oficiosul maghiar uită, că Berkes Salamon, deși cu diplomă de advocat, nu a urmat această îndeletnicire ci s-a ocupat exclusiv cu politică iredentistă, întrebuințandu-și tot timpul în călătorii între Cluj, București și Budapesta sau făcând turneuri de propagandă ungurească.

Expulsarea lui din Cluj este deci nu numai în asentimentul public, ci și strict legală.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu si mai multa promptitudine. 1845

INFORMATII

— **Membrii Sindicatului Presei Române** din Ardeal iș Banat, numiți în delegația care va participa la congres, sînt înștiințați că, dacă sosesc în Cluj înainte de ziua congresului, să se adreseze pentru încartiruire dlui D. I. Cucu, la redacția ziarului „Infrățirea“. In ziua congresului va funcționa în gară un birou special de cartiruire, unde membrii congresului vor obține bonuri de încartiruire.

— **Cercul de cunoștință al „Cercului Studenților Bănățeni“ din Cluj.** Invităm pe această cale familiile și studenții din Cluj, să binevoiască a lua parte la ceaiul de cunoștință ce se va ține în ziua de Sf. Nicolae (19 Decemvrie) orele 3·30 p. m. în sala festivă a „Căminului Studențesc“ din strada Avram Iancu.

Comitetul „Cercului Studenților Bănățeni“.

— **Conferința dlui dr Buday Arpad.** Alaltăeri, în localul colegiului reformat, dl profesor dr Buday Árpad și-a desvoltat conferința sa despre „Monumentele de artă medievale din Ardeal“. Distinsul conferențiar a vorbit mai ales despre bisericile medievale românești și ungurești. A analizat stilul catedralei catolice din Alba-Iulia, a bisericilor din Sebeș, Turnișor și, în deosebi, a vestitei „biserici negre“ din Brașov.

A mai avut o amănunțită dare de seamă și asupra frescelor medievale ardelene.

Profesorul maghiar a fost călduros aplaudat de publicul din sală.

Banchetul Camerei de Comerț. După solemnitatea desvelirei tabloului M. S. Regelui la camera de Comerț din localitate va avea loc un banchet oferit de membrii acestei camere în restaurantul hotelului Newyork.

— **„Moartea Civilă“ la Cluj.** In ziua de 27 Decemvrie se va reprezenta la Teatrul Național „Moartea Civilă“ în care d-l Ion Manolescu are cea mai puternică creație ce s'a făcut până în prezent în teatrul românesc și care rivalizează cu creațiunile marilor comedieni: Novelli, Zacconi și De Sanctis.

— **In atenția publicului clujan.** Se atrage atenția publicului românesc din Cluj că biletele pentru Festivalul presei care va avea loc Duminecă seara la Teatrul Național, se găsesc de vânzare și sunt luate cu asalt, la Cassa Teatrului.

— **Notar comunal spărgător.** Jandarmeria din județul Mureș-Turda a dat mandat de urmărire contra notarului comunal Kőszegi Oszkár din Bobești, care a spart cassa cu bani a comunei și luând cu sine banii și registrele casseriei, a fugit din sat. Poliția îl urmărește.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Fabrica de ciocolată Suchard** atrage atenția consumatorilor că numeroase contrafaceri de calitate cu totul inferioară, se vând drept produse **Suchard** imitând ambalajul și marca.

Publicul consumator este invitat să observe că pe pachetele de ciocolată ce cumpără, să figureze numele **„Suchard“**, care garantează calitatea bine cunoscută a produselor fabricei. 3225

— **Congresul rabinilor ortodoxi din Ardeal.** Congresul rabinilor ortodoxi din Ardeal și Bănat s-a început Marți, p. m. la Oradea au luat parte vre-o 250 de congresiști, între cari și mulți delegați laici. Cu prilejul primei consfătuiri s-a adus hotărârea ca, sediul centralei evreilor ortodoxi să fie la Cluj, fiind ales ca președinte dl Maurițiu Tischler. Desbaterile s'au ținut numai în limba maghiară. Dl Ionescu, delegatul guvernului la congres, a constatat încă odată că pentru evreimea din Cluj cinci ani n'au fost deajuns pentru a-și putea însuși limba statului.

— **Notar comunal instigator.** Notarul comunal din Ditrău, Kovács Kálmán a fost suspendat din oficiu, pentrucă a cântat în diferite rânduri, înaintea unui numeros public, cântece iredentiste.

— **Conferințele „Astrei“.** Astăzi, la ora 6 p. m. va avea loc în sala IV-a a Universității conferința dlui prof. Popescu Voițești despre „Cutremurile de pământ.

— **Dela „Acțiunea Românească“.** Societatea „Acțiunea Românească“ de sub președenția dlui rector al Academiei comerciale din Cluj, Al. Ciortea, își va ține ședința plenară la 18 Decemvrie, Marți, la ora 9 seara, în localul băncii „Coroana“ din Piața Cuză Vodă.

— **Sinucidere.** Hejaș Ianos, un moșneag de 70 de ani din Pecica ungurească, de profesiune plugar, s'a spânzurat ieri din motive necunoscute.

— **Moartea unui haiduc din Maramureș.** De mai multă vreme haiducea, fără de a putea fi prins, haiducul Nicolae Șehaia din Maramureș, împreună cu ceata lui de vre-o 50 de oameni.

Șuhaia, despre a cărui isprăvi au ieșit cântece populare, a fost ieri omorât de săteni, cu lovituri de săcure. Motivul a fost, că încrezutul haiduc a voit să supună tribut mai multor sate din partea locului. Această măsură a „regelui Verhovinei“ a indignat într'atâta pe țărani, încât l-au ademenit să vină la o margine de codru, unde l'au omorât cu săcurile Banda rămasă fără conducător s'a demoralizat în curând și jandarmeria a reușit să prindă până acum 39 dintre tovarășii.

— **Conferințele soc. „Crucea Roșie“.** Sub auspiciile Crucii Roșii vom avea o prea interesantă Conferință la Universitate sala No. IV, Joi 20 Dec. a. c. la ora 6. vor vorbi dna dr. Alma Mohora Popoviciu și dl prof. univ. V. Bogrea atât de apreciat în cercurile. Crucea Roșie aduce ca totdeauna o notă nouă punând și o conferențiară femeie, competentă în materie.

— **Incasările impositelor în Ardeal.** Dela resortul de finanțe ni-se comunică că în urma sfârșirei lucrărilor de impunere după noua lege fiscală, încasările impositelor se fac în mod foarte mulțumitor. In ultimele două luni impozitele încasate în Ardeal se ridică la peste două miliarde.

— **Desființarea cassieriei resortului de finanțe.** Dela 1 Ianuarie 1924 se va desființa cassieria resortului de finanțe, lucrările acestei cassierii trecându se la administrația financiară.

Mănuși de piele, blană și păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuințele de pălărie și modă de domni le puteți procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piața Unirii 24. CLUJ. Piața Unirii 24.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!! CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

Prețuri de model:

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig“!!

Ghete de drum și de casa! **Rocuri de casă și pyjame!**

Ploiere, bastonași, raglane și plaiduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat

Ocipagiuri de bal. Cămăși pentru frac în execuția cea mai bună și mai fină. Mănuși pentru rodli. Specialități de ață, ciorapi bărbătești de flor și bretele.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit karasz englez I-a

Un periculos focar
al iredentismului maghiar la Turda
Se impune ca guvernul să ordone o severă anchetă

In dorința de a procur cetitorilor noștrii relațiuni precise și amănunțite asupra vieței industriale a Ardealului, ziarul „Infrățirea" a luat inițiativa intreprinderei unor anchete la fața locului, în toate centrele industriale din Ardeal.

Cum intenționăm să facem o vie propagandă industriei ardelene prin ziarul nostru toate constatările făcute cu ocazia acestor anchete, le vom publica pe lărg în ziarul nostru.

Dările de seamă asupra fiecărei fabrici sau intreprinderi, industriale în parte le vom întovărăși cu clișeele respectivelor fabrici.

Seria acestor anchete am început-o eri cu unul din principalele centre industriale ale Ardealului care este Turda.

Cele ce am constatat la cele 15 fabrici mari care îmbogățesc orașul Turda, vor revolta pe toată lumea. Aceste fapte sub nici un motiv nu mai pot fi tolerate.

Acțiunea conducătorilor fabricilor din Turda

Un fapt de o deosebită gravitate contra căruia guvernul trebuie să ia imediate măsuri de îndreptare este următorul:

Aproape toate fabricile din Turda sunt proprietatea ungurilor și evreilor.

Multe din aceste fabrici au centrale la Budapesta sau în alte orașe din Ungaria.

Toate veniturile acestor fabrici, venituri cari se urcă la zeci de milioane anual și cari sunt produse prin specularea fără rușine a muncitorilor și a consumatorilor — trec drumul în fiecare an — luând drumul Budapestei.

Din veniturile acestor fabrici se alimentează pe ascuns toate mișcările iredentiste din Ardeal, toate publicațiile maghiare și evreești cari instigă la dezordine și cari în fiecare zi cuprind insulte la adresa statului român.

Ori de câte ori vre-o societate românească sau autoritățile au făcut apel la aceste instituții industriale cu capital de sute de milioane apelurile acestea au rămas fără nici un răspuns.

Mai mult decât atât, toate fabricile evreești și ungurești din Turda s'au asociat în mod secret într'un fel de organizație menită să se opună oricăror dispoziții luate de vre o autoritate românească. Majoritatea lucrătorilor acestor fabrici nu sunt cetățeni români ci indivizi veniți în țară din Ungaria prin fraudă sau cu certificate false.

Când vre-un român, datorită meritelor lui remarcabile reușește să capete un post de lucrător în aceste fabrici el este plătit mizerabil, este pus la muncile cele mai josnice și rar se întâmplă să fie menținut în serviciu mai mult de o lună.

Toate inscripțiile, notele de comandă, registrele, afișele, în localul fabricelor etc. sunt făcute exclusiv în ungurește.

Toți funcționarii de birou ai fabricei nu numai că sunt unguri sau evrei, românii neputând pătrunde sub nici un motiv, dar nu știu un cuvânt românește și chiar dacă se întâmplă că vreunul să știe limba noastră nu ți vorbește românește.

In fața unei așa de puternice organizațiuni iredentiste evreomaghiare, cu capital de sute de milioane autoritățile locale din Turda sunt neputincioase.

Specularea lucrătorilor și urcarea continuă a prețurilor produselor

Având ocazia să stăm de vorbă cu mai mulți lucrători ai acestor fabrici am constatat că ei trăesc sub o adevărată teroare a patronilor și a conducătorilor instituțiunilor.

In afară că sunt plătiți cu un salariu ridicol fixat dealtfel prin contractul colectiv cu ocazia încheierei căruia lucrătorii au fost induși în eroare și speculați.

Cum se întâmplă ca unul dintre lucrători să ceară mărirea salarului sau scăderea prestațiunei de muncă — este imediat concediat pe motiv că a fost ireverențios cu cutare director sau cu cutare șef de atelier.

Patronii fabricei au avut prudența să câș ige de partea lor pe aceștia dându le salarii foarte mari.

Scumpirea continuă a producției

Cu toate avantajiile acordate de stat acestor fabrici fie la procurarea materiilor prime, fie la importarea mașinelor, fie la transporturi, fie la plata muncitorilor, nu există lună în care prețurile produselor lor să nu se urce cu câte 15-20 25 la sută.

Se impun grabnice măsuri de îndreptare

Asta fiind situația se înțelege că nu se mai poate amâna luarea unor drastice măsuri. Cerem guvernului în interesul siguranței statului următoarele măsuri:

1) Naționalizarea tuturor fabricilor din Turda.

2) Revizuirea actelor tuturor lucrătorilor acestor fabrici și expulzarea acelora cari au venit în mod clandestin în țară.

3) Pedepsirea conducătorilor fabricilor cari au recurs la aceste mijloace pentru procurarea de lucrători.

4) Să se impuie primirea lucrătorilor români.

5) Să se oprească trimiterea veniturilor fabricelor la Budapesta.

6) Să se împuie ca toate registrele și inscripțiile fabricilor să nu mai fie scrise și tipărite în ungurește, ci și în românește.

7) Să se revizuiască motivele urcărei continui a prețurilor produselor.

8) Credem absolut necesar ca în interesul siguranței statului și al menținerei prestigiului țărei românești guvernul să retragă toate avantagiile acordate acestor fabrici până ce toate măsurile indicate mai sus și pe care le credem absolut indispensabile se vor aplica în tocmai. Numai astfel acțiunea iredentistă a fabricilor din Turda va putea fi curmată.

*

Intr'un număr viitor vom publica o amănunțită dare de seamă asupra strălucitei activități industriale și românești a fabricei de sârmă din Ghiriș.

Alflo

Situația comparativă
a vechilor și nouilor impozite în Ardeal

Cum au decurs nouile impuneri — Toate operațiunile s'au isprăvit — Meritul funcționarilor ardeleni — Impozitele actuale sunt mai mici ca în trecut — Documente și cifre care nu pot fi contestate — Noua lege fiscală nu este o piedică a desvoltărei economice

De vorbă cu d. Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Ardeal

Se știe că noua lege financiară elaborată sub actualul guvern, grație spiritului de opoziție al politicianilor din Ardeal, a fost prezentată aici într'un mod foarte puțin favorabil. Se afirma mai ales, de cei interesați, că legea este cu totul apăsătoare pentru contribuabilii ardeleni, cari sub vechiul regim s'ar fi bucurat de impozite „juste și suportabile".

Astăzi noua lege fiscală este introdusă și în Ardeal, ca și în restul țărei și aplicarea ei s'a realizat peste tot, fără să fi dat loc la perturbările trâmbițate de adversarii politici ai guvernului.

Este însă cu atât mai interesant de văzut, după cum vom arăta mai la vale, că nouile impozite, în Ardeal, sunt cu mult mai mici ca în trecut.

Cum s'au făcut impunerile

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu dl Simionescu directorul resortului de finanțe din Cluj, d-sa ne-a făcut următoarele declarații:

La sate lucrările de impuneri s'au efectuat în condițiuni atât de bune, încât numărul apelurilor a fost cu totul neînsemnat. Protestările s'au ridicat numai la orașe, și acestea s'au fixat numai asupra normelor după care au procedat comisiunele însărcinate cu aceste operațiuni. Totuși aceste protesturi, în cea mai mare parte au fost puțin întemeiate.

Astăzi toate operațiunile sunt sfârșite

„Dovada că protestările în genere au fost lipsite de temei, s'a făcut în fața comisiunilor de apel. Impunerile făcute de comisiunele premergătoare au suferit numai slabe modificări în apelurile judecate de aceste din urmă instanțe. Astăzi toate operațiunile sunt șfâ șite și odată cu ele și nemulțumirile care s'au agitat un moment. Noua lege financiară a intrat astfel în deplina ei aplicare."

Meritul funcționarilor ardeleni

„Trebue să vă declar însă, că peste Carpați, aplicarea nouei legi fiscale este legată de meritul ce revine aproape exclusiv funcționarilor ardeleni. Din vechiul regat, — zice d. Simionescu, — avem în servicile noastre cam vre'o 60 de funcționari, restul sunt Ardeleni. Meritul acestora din urmă este că, deși înrădăcinați în sistemele fiscale ale vechiului regim, au dat dovadă de largă pricepere și au pus în acelaș timp toată râvna la aplicarea practică a noului sistem fiscal, care constitue prima operă de unificare.

Comparație între vechile și nouile impozite

„Un lucru iarăși, pe care țin să-l remarc, continuă să ne spună directorul general al resortului de finanțe, este că în Ardeal nouile impozite sunt mai mici, comparativ, cu cele din trecut.

După calculele noastre am stabilit că actualele impozite în Ardeal sunt de patru ori și ceva mai mari ca cele vechi. Dar vă întreb: astăzi, veniturile, cu deosebire ale comercianților industriașilor și a tuturor intreprinzătorilor, numai de patru ori s'au mărit, față de veniturile din timpul normal?"

Cifre precise

Pentru a-mi documenta cele spuse mai sus dl Simionescu ne-a pus la dispoziție situația cu cifre exacte a impozitelor din Ardeal, atât sub vechiul regim, cât și a impozitelor stabilite după noua lege fiscală. Am extras câteva cifre globale asupra impozitelor directe, pentru a le pune în comparație.

Impozitele vechi erau pentru:

Stat . .	149403535.42
Județ . .	18782564.05
Comună .	151162346.15
C. Comerț.	3714035 14
Total . .	323062480.76

Impozitele noui sunt pentru:

Stat . .	501599852.11
Județ . .	119767732 48
Comună .	137473046.98
C. Comerț.	20611967.34
Total . .	779452598.91

Desvoltarea economică și noua lege fiscală

S'a protestat că noua lege fiscală ar fi dăunătoare desvoltărei economiei a țărei. Cât a fost de neîntemeiat acest protest o dovedesc cifrele de mai sus care documentează îndeajuns că în comparație impozitele de astăzi sunt cu mult mai mici ca în trecut.

Noua lege fiscală s'a întemeiat tocmai pe principiul de a nu pune nici o piedică desvoltărei economice a țărei. In aplicarea ei, zice dl Simionescu, s'a păzit cu strictețe acest principiu și dovada este că nu s'au lovit veniturile în proporțiile în cari au crescut astăzi.

Dac.

Primăria com. Poiana Arieș.

No. 1099—1923.

Publicațiune de licitare

Se aduce la cunoștință că în ziua de 29 Dec. a. c. la ora 10 se dă în arândă prin licitare publică crâjma comunală din Poiana Arieș.

Licitarea se va ține la casa comunală din loc.

Condițiunile se pot vedea în orele oficioase în fiecare zi la biroul notarial din loc.

3217 **Tomuția Valer,** notar cerc.

INTRARE LIBERA!

Nici in orașele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzațional
cu la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment și prețuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialități de modă pentru bărbați, cămăși, porțelanuri și articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Tot Clujul

își va da întâlnire la Teatrul Național Duminică 16 Decemvrie orele 9 seara la

Marele Festival al Presei

organizat de Sindicatul Presei române din Ardeal, cu prilejul Congresului general al presei din întreaga țară.

Biletele se află de vânzare la Cassa Teatrului Național.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Organizarea exportului de cereale

București. — Ziarul „Adevărul" anunță că ministerul Industriei și Comerțului va numi zilele aceastea o comisiune pentru organizarea exportului de cereale amenajându-se în special porturile Constanța și Brăila, mijloacele financiare pentru garantarea cerealelor depozitate și ameliorarea mijloacelor de transport, fiind găsite.

Reluarea relațiilor cu Rusia

București. — Consiliul de miniștri a fost convocat pentru astăzi. Dl Duca a anunțat propunerea guvernului sovietic pentru tratative cu scopul reluării relațiilor politice ruso-române. Dacă guvernul va aproba începerea tratativelor, se va numi o delegații în acest scop.

Desminţirea fuziunei între averescani şi marghilomanişti

București. — Ziarul „Indreptarea" publică un comunicat desmințind știri despre un demers cu scopul realizării fuziuni între partidul poporului și gruparea dlui Marghiloman.

EXTERNE

Salariile funcționarilor austrieci

Viena. — Cancelarul Seipel a cerut adunării naționale discuția imediată a legii salariilor funcționarilor publici, declarând că consimte la modificări necesare, fără periclitarea amânării. Cancelarul Seipel a blamat greva.

Consiliul național a început discuțiunea legii salariilor trimițând proiectul subcomisiunei însărcinate să trateze cu grevistii.

Regele Greciei declară că va colabora cu Venizelos

Athena. — Regele a primit pe Plastiras declarându-i că este dispus să colaboreze cu Venizelos pentru salvarea Greciei. Regele înțelege să respecte constituția și să păstreze stricta neutralitate față de frământările politice.

Delegația comună a reprezentanților tuturor fracțiunilor venizeliste a plecat la Paris cu scopul de a convinge pe Venizelos să se reîntoarcă în Grecia. Cercurile venizeliste sunt convinse că fostul prim-ministru va primi aceasta.

Stabilizarea monedei germane

Paris. — Barthou răspunzând cererei observatorului american Logan pentru precizarea programului, a declarat că experții primului comitet vor determina condițiunile pentru stabilizarea monedei germane, pentru aceasta fiind necesar echilibrul bugetului. Experții vor studia deasemenea detailat, veniturile și cheltuelile Reichului.

Toate persoanele care au primit invitații pentru banchetul de Marți 18 Decemb., oferit de prefectura județului și de primăria locală, în onoarea congresiștilor, cu prilejul congresului general al presei din întreaga țară sunt rugate să anunțe în scris, la ziarele „Patria" și „Infrățirea până Luni, 17 Dec. c. orele 12 dimineața, dacă vor putea luat parte la acest banchet.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Repertoriul Teatrului Național

Marți 18 Decemvrie: Se va juca pentru prima oară „Băiat de viață". Comedie în 3 acte. Rolurile principale sunt jucate de dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Virg. Vasilescu, Dem. Mihăilescu-Brăila, etc. și d-nele Jeana popovici-Voina. Nat. Ștefănescu, M. Miriam.

Piesa este pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select (fost Universității)

Sâmbătă, 15 Decemvrie

Sacrificiul dragostei

Extraordinar de interesantă dramă sentimentală în 6 acte. In rolurile principale Lucy Dorraine, Alfonz Fucland. Film delicios de un subiect foarte simpatic.

Cinema Urania

Sâmbătă, 15 Decemvrie

Maestrul spărgătorilor

Dramă detectivă de stil mare în 6 acte. In rolul principal renumitul Stuart Webbs. Una dintre dramele detective cele mai excitante.

Cinema Apollo

Sâmbătă, 15 Decemvrie

Nosferatu sau Simfonia groazelor

Fantastică și misterioasă dramă în 5 acte, după romanul fantastic al lui Dracula In rolul principal Max Schreck. Cel mai excitant film. Numai pentru cei cu nervii buni.

Reprezentant general: 3186

S. LINDENBERG

București, Strada Stelea No 23.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

DELA PRIMARIA COMUNEI BONȚIDA

Nr. 1231—1923.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință, că dreptul de-a încassa vama cu ocazia târgurilor de țară și săptămână, cari se țin în aceasta comună să va da în arândă prin licitație publică pe 3 ani, începând din 1 Ianuarie 1924. — Prețul de strigare este Lei 20.000·—

Licitația se va ține la 18 Decemvrie a. c. la ora 9 a. m. la primăria comunală unde să pot vedea și condițiunile.

2222 **Primăria comunală.**

DELA PRIMARIA ORAȘULUI CU MUNICIPIU CLUJ.

Nr. 19085—1923 cons.

Publicațiunea de concurs

Pentru ocuparea postului de consilier financiar al orașului Cluj deschid concurs cu termin de 27 Dec. 1923.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute in normele de salarizare.

Reflectanții sunt invitați a-și inainta până la termenul de sus cererile de concurs in conformitate cu dispozițiunile §-lui 4 din Regulamentul de administrate N. 125.000—902 B. M. Cererile inaintate deja pentru acest post se consideră primite.

Cererile sosite ulterior nu se vor lua in considerare.

3229 Primar: **Dr. Utalea.**

Târgul de țară

in Lechința (Județul Bistrița Năsăud) (Cheia Câmpiei) in ziua de 17, 18, 19 Decemvrie târgul de vite in ziua de 20 Decemvrie târgul de mârfa.

Mare stoc de vite (boi, îngrasați, cai, sânge englez) oi și porci.

Medic veterinar, Gara in loco.

Lepage - Almanah Medical Portativ 1924

va apare în luna Decemvrie. In urma cuprinsului bogat (de ex lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele și tratamentele intoxicaților, noțiuni de dietetică etc.; organisația sanitară a Românie etc.) e indispensabil pentru medici, farmaciști etc.

Almanahul va fi frumos executat pe hârtie bună, legat în jum. pânză și coprinzând cca 5—600 pagini. Pentru abonați imediate preț de favor e Lei 200·— cu porto.

Pentru fabrici și magazine de medicamente chimice, stațiuni balneare, sanatorile etc. e cel mai bun organ de publicitate.

Librăria LEPAGE, Cluj.

9 Editorul Almanahului Med. 1924.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.

„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Căutăm un comerciant român cu 300 mii lei

pentru preluarea unei prăvălii cu venit frumos. Prăvălia are licentă pentru beuturi.

Adresa: 3213

Banca „Codreana" Băsești, jud. Sălaj.

La întrepozitele „Albinei" din Cluj sunt de vânzare

scânduri de mărimi potrivite, prețuri convenabile. 3226

o 3227 o Rador 606.

BEREA

brună nutritoare

HERCULES

din malț dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaș incontinuă pretutindeni.

Deasemenea și plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialitățile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ȚUICĂ și TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi și desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerț engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 969 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Mercuri 19 Decemvrie 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Noua orientare economică a țărei

Comentând un interview acordat de dl Iuliu Maniu ziarului „Plutus“ relativ la politica economică a guvernului, oficiosul partidului național din București „România“ se simte îndreptățit să afirme că noua orientare a politicei economice pe care vrea s'o dea actualul guvern țărei, ar fi în contrazicere cu directiva de până acum a acestei politici.

„România“ face vinovat pe dl Vintilă Brătianu, că după ce a stânjănit activitatea economică internă și a intrat în conflict cu capitalul străin, și-ar da acum seama de pretinsele greșeli făcute și că ar apela la concursul străin pentru a calma criza economică și financiară a țărei.

Am stăruit în repetate rânduri cât de greșite sunt aceste acuzații. Expozeul făcut de dl Ministru de finanțe în parlament, cât și expunerea de motive cu care dsa a însoțit proectul de buget al Statului nu mai lasă nici o îndoială asupra acestui lucru. Politica economică a guvernului își urmează cursul ei normal în strânsă legătură cu cea financiară.

Cât timp am avut o criză financiară, care s'a manifestat prin lipsa de numerar și prin scăderea prețurilor produselor noastre politica economică a guvernului nu putea să fie decât o politică de protecție față de streinătate și de control a vieței economica interne.

Indată ce s'a produs o reducere a prețurilor și o restrângere a afacerilor de speculație semne care prevestesc consolidarea financiară a țărei și care sunt rodul politicei duse de dl ministru Vintilă Brătianu, guvernul a înțeles imediat că e în interesul țărei să lase libertate complectă comerțului.

Astfel se explică organizarea temeinică a comerțului de cereale și a creditului necesar în legătură cu noul regim al agriculturei, instituirea noului regim al petrolului și toate măsurile luate de ministerul de industrie, pentru a pune în valoare bogățiile noastre naturale.

In ceia ce privește capitalul strein deasemeni guvernul nu și-a negat politica sa economică el nu refuză colaborarea acestui capital, dar nu-l poate accepta decât numai încât el să nu acapareze industria noastră națională sau comerțul intern al țărei.

Această potitică economică a fost recunoscută ca cea ma bună de urmat în actualele împrejurări chiar de presa streină serioasă. Astfel un cunoscut ziarist francez Henri Thomas, al cărui articol l'am reprodus într'un număr trecut al ziarului sprijinind politica economică a guvernului „ordonată și stăruitoare“ găsește că „aproape și-a ajuns scopurile.“

„Nici o rațiune serioasă nu justifică deprdcierea valutei“ mai spune ziaristul francez conchizând cu tot ceia ce a făcut până acum guvernul român nu poate decât să atragă încrederea finanței streine, care nu mai are nici un motiv ca să fie inutilizată, în afara frontierelor României, moneda țărei noastre.

Unde este deci compromisul dintre politica economică de dinainte și cea de acum a guvernului sau care e curentul ostil din streinătate, ce dezaprobă această politică?

Ele se află numai în dorința continuă a partidului național, de a ponegri opera guvernului și bineînțeles în cercurile finanței internaționale, cu care se complace atât de bine acest partid.

Politica partidului național fata de biserica unita

Atitudinele partidului național au avut totdeauna ceva suspect, ceva care dădea credința că de nu sunt născute nici dintr'o convingere și nici dintr'o rațiune proprie. Asupra acestui lucru nu ne-am înșelat niciodată. Partidul național a dovedit în nenumărate rânduri că stă sub influența unor hotărâri din afară de compoziția și menirea lui politică.

Un fapt nou vine să stea în sprijinul acestor afirmațiuni. Ziarul „Universul“ a publicat, acum câtăva vreme o inofensivă informație, în care se spunea că mitropolitul Blajului și cu Episcodul Hossu al Gherlei s'au prezentat la Ministerul cultelor pentru chestiun în legătură cu Biserica greco-catolică. La această informație, ziarul catolic bucureștean „Albina“ se crede autorizat să dea următoarea desmintere:

„Marți nu s'a prezentat la Ministerul de Instrucțiune, Mitropolitul Blajului și Episcopul Hosu, cum spune inexact și răutăcios tendențios „Universul“.

„Marți au fost chemați telegrafic la Minister, toți episcopii români uniți, în vederea unor tratative pentru rezolvare definitivă a chestiei școalelor confesionale românești. Ministrul le-a spus că va întocmi un proect de lege, pe care înainte de a-l trimite Parlamentului, îl va supune episcopului român.

„Ar fi de dorit ca dl Maniu să atragă atențiunea directorului acelui ziar, că atitudinea răutăcioasă față de uniți, nu corespunde, cu ideile și politica partidului național român“.

Desmințirea și precizarea „Albinei“ ne interesează prea puțin. Ceeace este de reținut din informația „Albinei“, este aventismentul care se dă prezidentului partidului național pentru „atitudinea“ ziarului „Universul“ împotriva uniților.

Și aceasta trebuie să o reținem!

Suspendarea Congresului general al presei din Romania

Astăzi la ora 10 avut loc la Hotel „Astoria“ o consfătuire a tuturor delegaților de presă pentru a discuta și hotărî dacă este sau nu cazul să se continuie congresul. Față da ostilitatea permanentă a publicului și față de actul de teroare săvârșit împotriva dlui Constantin Bacalbașa, prezidentul Sindicatului Ziariștilor din București, invitat de *Sindicatul presei Român din Ardeal și Banat* a ține o conferință ca festivalul organizat Duminecă seara la Teatrul Național, unanimitatea delegaților au votat următoarea

Moțiune de protestare

„Reprezentanții Sindicatelor și Asociațiilor de presă din întreaga Românie, și anume: Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Sindicatul Ziariștilor din București, Asociația generală a Presei Române, Uniunea Ziariștilor profesioniști, Sindicatul presei din Iași, Sindicatul ziariștilor din Oltenia și Banat cu sediul în Craiova, Asociația presei din Chișinău, Sindicatul presei române din Chișinău, Asociția presei din Cernăuți și Sindicatul ziariștilor minoritari din Ardeal și Banat întruniți în Congresul de presă la Cluj, în ziua de 16 Dec. a. c., spre a discuta și rezolva numai chestiuni de ordin exlusiv profesional și legate de principiul libertății presei, în fața actelor de ostilitate permanentă a unei părți a populațiunei, în fața demonstrațiunei violente și înjurioase impotriva presei, în fața amenințărilor proferate în gară de către președintele studenților în prezența autorităților cari aveau o atitudine aprobatoare, în fața actelor ce au urmat în fața piedecelor, puse prin brutalitate, de a fi executat programul congresul chiar la început, protestează în fața opiniunei publice impotriva acestui atentat la libertalea cugetărei, înfăptuit în numele naționalismului, Sfânt nouă tuturor, declară că nu mai pot ține Congresul în acest mediu de întoleranță și sălbătăcie cu învoirea autorităților, și convoacă cel de al doilea congres al Presei, în continuare, în zilele de 26, 27 și 28 Ianuarie 1924.“

Manifestatia antisemita de ieri

Ieri noaptea, a avut loc o manifestație antisemită Manifestanții au spart mai multe geamuri și vitrine ale băncilor și prăvăliilor evreești. Intreaga poliție a fost mobilizată precum și câteva companii de soldați. Nu s'a putut face însă nimic față de mulțimea de mai multe mii, care opera în acelaș timp în diferite părți ale orașului. Cu toate acestea, a reușit să se împiedice ca devastările să ia proporții. Manifestsnții s'au împrăștiat la 12 ore noaptea.

...uinile antiromânești ale presei maghiare

Boicotul aplicat numirilor românești de orașe și străzi

Am stăruit în repețite rânduri asupra unor atitudini ale presei maghiare dela unire încoace neschimbate, până azi.

Această presă nu pierde o singură ocazie pentru a protesta contra învinuirii că e iredentistă. Totuși, în timpul conflictului acut dintre Franța și Germania de pildă ea a fost aceea, care a scris articole atât de furibunde contra Franței, încât chiar și în timp de războiu cu aceasta țară ele ar fi fost lipsite de bun simț.

Când cu atentatul plănuit de contele Belmont, ziarele ungurești au atacat autoritățile românești, susținând că totul este o inscenare, iar după ce totul a fost dovedit, schimbând frontul, au acuzat autoritățiile pe motiv că tratamentul acestor banditi nu ar fi convenabil . . .

Am putea aduce zeci de pilde, pentru a dovedi, cât de departe este presa minoritară de tonul ce s-ar cuveni unui ziar minoritar leal într'o țară atât de toleranță ca a noastră.

Acum ne mărginim a atrage atenția acestei prese și autorităților numai asupra unui lucru.

Este boicotul sistematic al numelor românești al străzilor. E bine că știe toată lumea, că ziarul „Ujság“ sau „Ellenzék“ n'au scris niciodată srtada „Regele Ferdinand“, strada „Regina Maria“, piața „Cuza Vodă“, etc

Pentru ei aceste străzi se numesc și astăzi Kossuth Lajos-utca, Deák Ferenc utca, Ferencz József-ut și suntem informați, că unii voind să plaseze reclame indicând strada pe românește, au fost luați în batjocură și bruscați, spunându-li-se, că nu pentru aceia este „Ellenzék“ și „Ujság“ gazetă neaoș maghiară, ca să popularizeze nume valahe . . . Odată, stând de vorbă cu un gazetar ungur dintr'un oraș, ardelenesc, l-am întrebat, pentru ce sunt boicotate numele românești ale străzilor înlocuindu-se cu altele, inexistente azi.

„Noi vrem — a fost răspunsul — deși ați românizat numele străzilor, ca totuși, *numele cel unguresc să fie întrebuințat, chiar și după 200 de ani!*“

Ne întrebăm: nu au mijloace autoritățile românești să impună ziarelor maghiare respectul numelui străzilor românești? Nu avem noi nici un mijloc pentru a înfrânge cerbicia iredentismului și boicotul ce ni-l aplică?...

Ce am spus referitor la străzi, stă și în ceia ce privește boicotul maghiar contra numelui românesc al *localităților* din Ardeal. Nu numai, că în loc de Bl j se scrie totdeauna Balázsfalva, în loc de Sibiiu, Nagyszeben, — ci se folosesc chiar și numiri jicnitoare pentru românism. Am văzut placarde și afișe în care *Sângurgiul* era numit *Oláhszentgyörgy*, fără ca numele de „oláh“ să jicnească pe cineva, și fără că autoritățile să intervină.

— Făcându-ne interpeții dorinței întregei societați românești, cerem autorităților noastre să impună cu toate mijloacele ce le stau la dispoziție respectul limbei și numirilor de străzi și localități românești.

Inzadar ne revoltăm contra spiritului iredentist ce mai domnește și azi între unguri, dacă tolerăm și azi o atmosferă de streinism care evocă stăpânirea Ungariei de odinioară.

C. I. C.

Constantin Bacalbasa

Cu prilejul festivalului care urma să aiba loc aseară la Teatrul Național, s'au petrecut scene regretabile provocate de studențime.

Dl Constantin Bacalbașa, președintele Sindicatului ziariștilor din București, a fost împiedecat să și desvolte conferința.

Dl Constantin Bacalbașa este un vechiu și valoros gazetar.

In activitatea dsale de ziarist, dl Bacalbașa a făcut totdeauna dovada unui patriotism pe care nimeni nu-l poate pnne la îndoială. Insușirile sale de scriitor, pregătirea intelectuală și corectitudinea cu care dsa a știut să și pună scrisul în slujba intereselor naționale, îi dau dreptul să ceară respectul tuturor românilor.

Necunoscând desigur această activitate a dlui C. Bacalbașa, studenții au manifestat ostil împotriva unui ziarist care și-a știut totdeauna face datoria sa de bun român. Manifestând împotriva dlui Bacalbașa, studenții au săvârșit un act care aducând o jignire prestigiului presei românești a fost în acelaș timp și un act de vrăjmășie împotriva libertății de exprimare.

Iată de ce ne spunem cuvântul nostru dezaprobând o manifestație care se îndrepta împotriva unuia din cei mai distinși gazetari români.

Tot cu acest prilej ținem să protestăm și împotriva actelor de violență săvârșite eri fiindcă națiune civilizată și țară de ordine, toți trebuie să înțelegem că prin violențe o cauză cât de dreaptă și de frumoasă nu ajunge decât să se compromită.

INFORMAȚII

— **Vizita dlui prim-ministru la Cluj.** Prefectura județului a a primit alaltăeri înștiințarea din partea cabinetului președinției consiliului de miniștrii, că dl I. I. C. Brătianu va veni săptămâna aceasta la Cluj, însoțit de dl secretar general dela interne Franasovici, cu scopul să studieze în decursul mai multor zile situația de aici.

— **Furt.** Dl Sigismund Mandula din calea Regele Ferdinand Nr. 110, a reclamat poliției pe femeia Iuliana Peterfy, originară din Sf.-Nicolaul-Românesc care fiind în serviciul familiei sale, i-a furat din locuință haine și bijuterii în valoare de mai multe zeci de mii de lei.

In urma cercetărilor făcute de către poliție, o parte din lucrurile furate au fost găsite pe la diferiți negustori.

Servitoarea hoață a fost pusă în urmărire.

— **Dela uzina electrică.** In ultimul timp volumul apei din matca Someșului scăzând simțitor cantitatea de curent distribuit în oraș se va micșora, întrucât turbina nu-și mai poate asuma presiunea necesară.

— **Contrabandiști arestați.** Grănițerii noștrii au arestat lângă Halmi pe contrabandiștii Șmil Marcovici și Lebi Kahan, prinzându-i în flagrant delict.

— **Majorarea salariilor funcționarilor Primăriei.** Pe ziua de 1 Ianuarie salariile tuturor funcționarilor Primăriei și a Prefecturei vor fi majorate.

— **Notițe bibliografice.** Calendarul „Amicul Poporului“ (în al 64 lea an) și „Calendarul Săteanului“ (în anul al 35-lea). Dovada ceo mai bună despre calitatea lor este vechimea lor. Cetitorii s'au obișnuit cu aceste două calendare, cari sunt răspândite în zeci de mii de exemplare. Amândouă calendarele sunt redactate de regretatul Nicolae Petra Petrescu („Moșul“), care murind a lăsat conducerea în grija fiului său: Dr Horia Petra-Petrescu.

Și în anul acesta avem un material ales, întovărășit de frumoase clișee fotografice.

Colaboratori sunt dnii Ion Gorun (Alex. Hodoș), Căp. Năsturaș (Volbură Poiană), Petrea Dascălul, d-na Aurelia Pop, ș. a. Abatele M. Zavoral, ș. a.

Fotografiile și biografiile lui Gh. Pop de Băsești, V. Lucaciu, Andrei Bârseanu, Episc. mil. Teculescu, Dr Oct. Russu, Tim. Popovici, I. Vidu, A. Bena, Volbură Poiană, Aurelia Pop.

Novele, schițe, poezii, glume, cugetări.

Un bogat material, vrednic de cetit în nopțile lungi de iarnă. Calendarele au apărut în cunoscuta editură W. Krafft din Sibiu și se vând: „Amicul Poporului“ cu Lei 15.—, „Calendarul Săteanului“ cu 10 lei, în oricare librărie și direct la editor în Sibiu.

— **Un soț criminal.** Tribunalul din Oradea-Mare a condamnat la 12 ani temniță pe pantofarul Nagy Jozsef, în vîrstă de 65 de ani, pentru crima de a-și fi ucis soția cu mai multe împunsături de pumnal.

S'a constatat, că bătrânul criminal înainte cu câți-va ani dela omor, într'o bătae a frânt piciorul soției sale. Acest omor, nu a fost decât o verigă în lanțul actelor de ură a brutalului pantofar contra consoartei sale.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Vizita dlui ministru general Moșoiu la Arad.** Dl general Tr. Moșoiu, ministru al lucrărilor publice, și-a început alaltăeri inspecția în județul Arad, unde se așteaptă facerea mai multor șosele pentru legarea Crișanei cu Munții Apuseni. Totodată dl ministru a început discuțiuni în vederea utilizării forței motrice electrice a Murășului.

Autoritățile, populația și reprezentanții industriei i-au făcut dlui ministru o călduroasă manifestație.

— **Școlare.** Intreaga presă minoritară înregistrează cu mare satisfacție renunțarea ministrului de instrucție la predarea limbei române în clasele I. și II. a școalelor primare minoritare.

— **Controlul carnetelor de călătorie ale ziariștilor.** Constatat fiind, că s'au făcut din partea organizațiilor de gazetari minoritari mari abuzuri cu distribuirea carnetelor de călătorie ale ziariștilor, — dl ministru Văitoianu a hotărât controlarea acestor carnete.

— **Fabrica de ciocolată Suchard** atrage atenția consumatorilor că numeroase contrafaceri de calitate cu totul inferioară, se vând drept produse **Suchard** imitând ambalajul și marca.

Publicul consumator este invitat să observe că pe pachetele de ciocolată ce cumpără, să figureze numele **„Suchard“**, care garantează calitatea bine cunoscută a produselor fabricei. 3225

— **Concertul pianistului Boskoff.** Joi, 20 Decemvrie cunoscutul pianist George Boskoff, ale cărui concerte au avut un atât de frumos succes la București, va da un concert în Cluj, cu următorul program:

1. Impropmtu Do minor: Scubert.
   Ländler: Schubert.
   Andante Favorit: Beethoven.
2. Adagio Si minor: Mozart.
   Concerto in Do major: Bach.
   (Din piesele de Orgă trans. de G. Boskoff).
3. Le Mal du Pays: Liszt.
   Aprés une lecture de Dante: Liszt.
   (Sonata quasi una (Fantasia).
   *
4. Polonaise Fantaisie: Chopin.
   Noctura Do minor „
   Valse Do mino „
   Carnaval de Pesth: Liszt.

Bilete de vânzare la Librăria Anca.

— **Arestarea unui bandit.** Jandarmeria din Sătmar a arestat pe șeful de bandă Fekete Janos, care a comis în împrejurimile Clujului mai multe tâlhării. Ultimele lui isprăvi au fost atentatul împotriva comerciantului Hermann Tausig și mai multe tâlhării în județul Sătmar.

— **Chestiunea prețurilor maximale.** Primăria locală a respins toate intervențiile negustorilor locali în chestiunea prețurilor maximale. Așa dar contrar zvonurilor răspândite actualele prețuri maximale rămân în vigoare cel puțin până la 1 Ianuarie.

— **Dl inspector Șoimescu la Târgul Mureș.** Alaltăieri, dl inspector ai artelor, Șoimescu, a sosit la Târgul-Mureș, pentru a trata cu factorii în drept în chestiunea teatrului maghiar din localitate.

— **„Seara Sf. Nicolae“.** „Societatea Studenților Bucovineni“ aranjază Marți în 18 Decemvrie a. c. orele 9 seara o serată dansantă în sala Reduta: „Seara Sf. Nicolae“. Eventuale cadouri și surprize se vor preda seara, înainte de începere. Invitarea se va prezenta la cassă.

— **Cercul de cunoștință al „Cercului Studenților Bănățeni“ din Cluj.** Invităm pe această cale familiile și studenții din Cluj, să binevoiască a lua parte la ceaiul de cunoștință ce se va ține în ziua de Sf. Nicolae (19 Decemvrie) orele 3·30 p. m. în sala festivă a **„Căminului Studențesc“** din strada Avram Iancu. — *Comitetul „Cercului Studenților Bănățeni“.*

Deschiderea expoziției colecțiunei G. Sion

Eri a avut loc în aula Bibliotecei decernarea diplomei de cetățean de onoare al Clujului dlui G. Sion, generosul donator al bogatei colecțiuni de cărți prețioase stampe și monede. Cu acest prilej s'ă făcut și deschiderea celei de a treia săli „Sion“.

D. Bănescu, rectorul Universității, deschizând ședința, arată importanța donațiuoilor dlui G. Sion. In stampele adunate cu pricepere și grije de donator se găsește înscrisă istoria românismului de pretutindeni în ceea ce are această istorie mai prețios și pitoresc de peste 100 de ani încoace..

D. Bănescu exprimă în cuvinte calde recunoștința Universității pentru gestul elocvent al dlui Sion.

D. Moga, consilier al orașului Cluj, aduce proclamația orașului pentru cetățenia de onoare oferită dlui G. Sion. In aplauzele prelungite ale publicului numeros din sală, d. primește diploma de onoare, lucrată artistic.

D. Sion, mulțumind, își exprimă regretul că cel dintâi primar român al Clujului, acela care a lucrat mult pentru obținerea colecției, a dispărut dintre noi! Dsa își amintește împrejurările în care a găsit Biblioteca acum trei ani. Apoi adresându-se studenților îi îndeamnă să patrundă, celind, în înțelesul moral al trecutului nostru, pentru a putea duce cu succes mai departe ideea românismului.

Intr'o caldă însuflețire s'a terminat ședința.

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Motoare de benzină!
FABRICA „ASTRA“ ARAD.
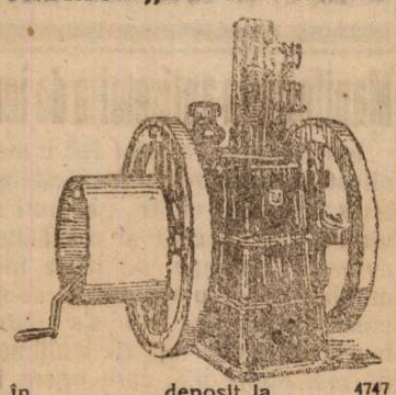
în deposit la 4747
EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Dl ministru A. Lapedatu la Cluj

La Camera dc industrie și comerț — La opera română — La expoziția dela Universitate

Dl Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și al artelor, sosit alaltăeri la Cluj, a participat ieri dimineață la serviciile divine dela ambele biserici românești.

In urmă a vizitat în societatea dlui profesor univ. Sextil Pușcariu și a dlui deputat Alex. Mavrodi mănăstirea franciscanilor dela Sfânta Caterina unde provincialul Ordinului i-a condus, dându-le explicații asupra tuturor obiectelor de interes artistic și istoric, semnalându-le în deosebi părțile cele vechi de prin secolul XV. (ale mănăstirei).

La 11 și jumătate dl Lapedatu a participat la festivitatea dela Camera de comerț pentru desvelirea portretului M. Sale Regelui Ferdinand, în sala de ședințe a palatului Camerei de comerț.

La Opera Română

Decorarea d-lor Bobescu și Schuller

La ora 12 dl ministru Lapedatu s'a dus la Operă unde a fost primit de dl Popovici-Beyrut, directorul Operei, de șefii de orchestră: dnii Bobescu și Schuller, și de întregul personal al Operei.

Pe scena Teatrului dl Lapedatu și-a arătat mulțumirea de a se găsi printre acei cari de trei ani de zile, contribue prin arta lor, la susținerea prestigiului culturei române. D-sa spune că dacă n'a venit la Operă cu prilejul precedentei sale vizite la Cluj, e că a ținut să le aducă un cuvânt bun și asigurător pentru viitor — cuvânt pe care numai acum e în măsură de a-l putea aduce — anunțând că bugetul Operei pe anul 1924, a fost aprobat și înscris în bugetul statului așa cum a fost prezentat — fiindcă a fost întocmit cu moderație și cu simțul realităților. Opera Română din Cluj va putea deci lucra în anul ce vine fără de preocupările și greutățile de ordin material și moral ale anului trecut.

Mai mult chiar, se vor lichida în cel mai scurt timp și restanțele din anul bugetar în curs.

Dl. Lapedatu laudă întreg personalul Operei pentru modul cum a știut să și facă datoria și să lucreze până acum, și nu ne îndoește că munca aceasta va fi potentată în viitor și mai mult pentru progresul artei naționale.

Ca încheere dl. Lapedatu ministrul cultelor și artelor spune că are deosebită mulțumire a remite în numele M. S. Regelui distincțiunile pe care M. S. Regele a binevoit a le acorda dlor. I. Bobescu și R. Schuller, conferindu le pentru zelul și talentul lor medalia, Bene merenti cl. I. Dl. director Popovici-Beyrut mulțumește dlui ministru Lapedatu pentru interesul ce-l poartă Operei române, încredințându l că acum când această instituție va fi scutită de grijile și greutățile din trecut, va căuta să răspundă cât mai bine încrederei și sacrificiului pe care statul îl face pentru menținerea ei. Dnii Bobescu și Schuler mulțumesc călduros pentru distincția ce le-a fost conferită.

La expoziția de stampe dela Biblioteca Universității

Dela Operă d-l ministru Lapedatu s'a dus la Biblioteca Universității unde a vizitat însoțit de d. Barbu și Sion frumoasa expoziție aranjată de donator cu piese din bogata sa colecție de stampe — monede, medalii, portrete etc.

La 1 și jum. dl. ministru a participat la bancheiul Camerei de comerț unde a fost primit cu o deosebită căldură de cei prezenți.

Cuvântarea d-lui ministru Al. Lapedatu

Domnilor! Festivitatea d-voastră dela Camera de comerț pentru manifestarea simțămintelor de devotament și iubire față de M. S. Regele și de Augusta sa familie e o dovadă că în sufletul tuturor cetățenilor acestei patrii, fără deosebire de origine și credință a pătruns înerădințarea că aceea ce trebue să-i lege în munca lor comună pentru propășirea țărei este ataşamentul sincer și loial față de Dinastie.

Invitația dvoastră de a participa la această masă am primit'o cu plăcére pentru că vine dela concetățeni pe care îi prețuesc pentru munca lor pozitivă pe care o fac în interesul societății în genere și al Clujului în special și pentru ca vine dela o corporație care reprezintă două funcțiuni sociale de o mare însemnătate pentru refacerea vieței noastre economice, comerțul și industria. Căci ceia ce religia și școala reprezintă sub sub raport moral, pentru progresul culturei și al civilizației, comerțul și industria reprezintă sub raport material.

Imi dau bine seama de rolul pe care industria și comerțul îl au în opera de consolidare și înălțare a patriei prin refacerea vieței economice, și de aceia urez Camerei de comerț și industrie din Cluj se lucreze așa fel în această direcție ca să-și poată asigura pentru viitor, laudă și și recunoștință.

Mă voi face pe lângă cei în drept înterpretul, simțămintelor de devotament și iubire pentru dinastia țărei și a năzuințelor dvoastră de conlucrare la opera de consolidare a țărei, năzuinți cari vor fi sprijinite din toate puterile de către guvern. Cuvântarea dlui Lapedatu a fost primită cu călduroase aplauze.

S'a făcut apoi o vie manifestație de simpatie dlui Ministru.

La ora 3 și jumătate dl Lapedatu a participat la serbarea culturală a societății „Crișana“ rămânând în mijlocul membrilor acestei societăți până la ora 5 și jumătate, și ascultând frumoasele producții muzicale ale corului societății.

La cuvântarea omagială a dlui Președinte al societății, dl Lapedatu a ținut să arate că a răspuns cu plăcare invitației ce i s'a făcut întru cât, ca profesor îndatorat să sprijinească toate inițiativele și acțiunile pentru răspândirea culturei în mijlocul poporului și mai cu seamă prin acele părți bihorene și crișene cari au fost în adins ținute în mizerie și ignoranță.

Făgăduește sprijinul său și moral și material, tinerilor care de trei ani lucrează așa de activ și cu rezultate așa de frumoase pentru luminarea poporului românesc de pe valea Crișurilor și din Munții Bihorului.

Cuvintele dlui Lapedatu au produs o adâncă impresie în rândurile celor prezenți.

Ardealul românesc
administrat de unguri și de evrei

O interesantă ședință a comisiunei administrative a județului Cojocna — Majoritatea funcționarilor sunt unguri și evrei — Rea credință și sentimente iridente manifestate în mod public — Cum se administrează averea comunelor O dispoziție bună cu privire la dările comunale. Fapte concrete. Destulă toleranță

Expunerea dlui Septimiu Mureșanu, prefectul jud. Cojocna

Joi 13 Decembrie a avut loc le prefectura de județ ședința lunară a comisiunei administrative a județului nostru.

Se știe că rolul comisiunilor administrative județene este să se ocupe de soarta comunelor în legătură cu toate chestiunile de ordin gospodăresc, social și cultural al satelor.

Ședința comisiunei administrative județene care s'a ținut Joi la prefectura județului nostru, are un caracter deosebit, care nu mai pot scăpa nici atenția autorităților superioare în drept și nici interesului întregei opinii publice românești.

Ardealul administrat de streini

Din expunerea făcută în această ședință de prefectul județului d. Septimiu Mureșeanu, rezultă un fapt care nu poate suferi nici o contestare.:

Din 170 de funcționari câți sunt în admnistrațiile din jud. Cojocna, sunt numai 11 români, iar restul streini.

Dar situația aceasta nu este desigur numai în județul nostru și atunci se trage concluzia justă, că Ardealul, sub stăpânirea românească, este de fapt stăpânit de minoritari.

Constatarea aceasta o recomandăm și fraților minoritari, cari nu scapă prilejul de a ataca toate actele administrative din Ardeal, cu tendința vădită de a pune în inferioritate întreagă conducere de sub stăpânirea românească.

Rămâne acum să vedem cum se comportă funcționarii străini în serviciile statului român, pentru a ne da seama de efectele grave cari decurg pentru interesele statului nostru.

Expunerea Prefectului

Vom da mai jos faptele concrete constatate de dl prefect Septimiu Mureșanu, pe care le-a expus în ședința de care vorbim.

„Am rămas cu desăvârșire surprins, — zice prefectul județului — constatând că în cele 42 comune pe care le-am inspectat nu s'au făcut compturile comunale dela 1916. Aceasta este o situațiune intolerabilă, și răspunzători sunt conducătorii plășilor, contrabilii, etc., cărora le-am dat ordine severe, că până într'o lună să pue în ordine compturile comunelor din întregul județ".

Dar dacă din 170 funcționari câți sunt în județul Cojocna numai 11 sunt români, în sarcina căror funcționari cade vina? — întrebăm noi. Dealtfel tarăși dl Mareșanu a accentuat că a constatat la funcționarii neromâni din județ o totală lipsă de interes pentru nevoile satelor.

Averea comunelor

Un alt fapt pe care l'a expus cu acest prilej prefectul județului, este cu privire la averea comunelor de care ce-i îndatorați nu mai țin seamă. „Am constatat, spune prefectul că nu se mai țin inventare cu situația la curent de averile, mobile și imobile ale comunelor, găsindu-se aproape toate în starea dela 1915, fără modificările care au survenit și aceste inventare se găsesc numai în ungurește".

Sătenii împovorați de dări

Faimosul sistem administrativ al ungurilor, care se mei găsește astăzi în Ardeal, se ilustrează la sate prin informarea țăranilor la dări comunale, care trec peste puterile lor. Comunele sunt mici

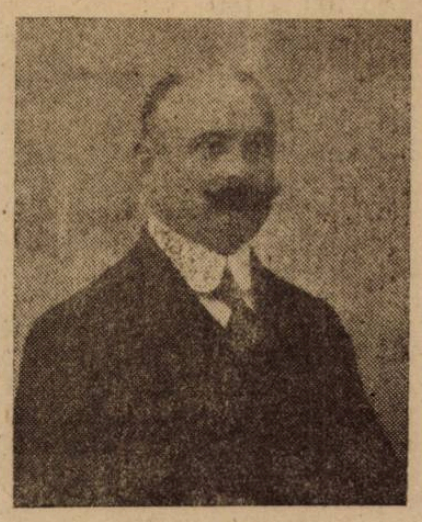

Dl Septimiu Mureșanu
prefectul jud. Cojocna

și sărace, astfel încât pentru a se putea susține a trebuit să se arunce pe săteni tot felul de dări. Țăranul plătește comunei dări pentru bou, vacă, vițel, car, ham, pentru fiecare membru din familie, și pentru fiecare petrecere: nuntă, botez sau obișnuitele hore de șezătoare.

In expunerea sa, prefectul județului a arătat, că a dat ordine stricte, tuturor comunelor, ca la alcătuirea bugetelor pe anul ce vine, să nu se mai abuzeze sub nici o formă de taxele și contribuțiile comunale, necesare pentru susținerea comunelor reducându-le la minimum posibil, astfel ca ele să nu mai fie o povoară pentru locuitori satelor. Dsa a dat ordine exprese să nu se mai pună taxe pe hornărit, pe membrii de familie, pe petrecerile de nuntă și botez și pe jocurile flăcăilor la sărbători.

Agenți iredentiști

Desinteresarea și nepăsarea funcționarilor neromâni care administrează comunele noastre românești, nu sunt justificate de cât de sentimentele iridente pe sare le nutresc aceștia și pe care le demonstrează prin fapt concrete, în mod public, fără nici o sfială.

Astfel, prefectul județului a constatat, în primul rând că **se lucrează și se dresează actele în cele mai multe plăși și comune în limba maghiară, ba la unele oficii comunale să aplică și stampila maghiară. Mai mulți pretori s'au făcut vinovați de instigarea țăranilor contra statului român, fapte care sunt consemnate și recunoscute.**

Ajunge cu toleranța

Gravitatea acestei stări de lucruri ne-o amintește desigur, cazul dela Suat unde primarul Moritz Kun, tatăl lui Béla Kun, a afișat fn numele „ministerului regal ungar" instrucțiuni în limba ungară pentru combaterea boalelor contagioase și a notarului Jegher dela Chintău, sub ochii căruia fâlfâe culorile ungurești în biserica reformată, precum și cazul notarului dela Buda-Veche.

Concluziunea logică care se desprinde din toate aceste fapte este fără îndoială în mintea tuturora.

Neîngrădita noastre toleranță față de minorități este atât de puțin prețuită și atât de dureros răsplătită, în cât înșiși acei cari au fost îngăduiți în serviciile statului român, nu se sfiesc în această situație, să-și mărturisească adevăratele gânduri să-și demonstreze fățiș sentimentele ce le sunt inspirate dela Budapesta.

*

Așa stau lucrurile în județul Cojocna și tot astfel stau în întreg Ardealul. Județul nostru are însă norocul de a fi condus de un om, ale cărui calități de bun administrator și al cărui patriotism sunt chezășii că lucrurile se vor îndrepta.

Dac

Presa maghiara

In numărul nostru trecut, apărând o parte din „Presa maghiară, trunchiată, publicăm azi articolul de mai jos în întregime:

Procedeele necivilizate ale ziarului „Ellenzék"

Cititorii noștrii își vor mai aduce aminte de purtarea atât de necuviincioasă a ziaristului Alajos Domocos dela „Ujság", care nu s-a sfiit să numească pe colegii săi români „idioți naivi" „antiziariști fără talent", etc. trăgând totodată la îndoiala cinstea profesională a acestora.

Sperând o îndreptare, ziariștii români au hotărât să nu facă caz prea mare din atitudinea necolegială a „bietuiui asuprit", mulțumindu-se cu regretele sindicatului maghiar.

Iată însă, cazul se repetă.

Ca răspuns la articolul nostru de Joi „Iredentismul în școlile minoritare continuă", ziarul horthyst, „Ellenzék" are o nemotivată și însultătoare ieșire contra ziarului nostru.

In mânia lui, că i-am spus adevărul pe față, ne răspunde, că felul nostru de a face gazetărie, dovedit în articolul amintit, este „absolut ne mai pomenit în lumea civilizată." Totul este o „încercare naivă" a noastre de a plasa „lucruri ridicole", dovedind prin asta, că nu putem fi lauați în cerios de nimenea." **Intreg interviewul nu este decât o „scornitură" a ziarului „Infrațirea".**

Nu vom reproduce toate injuriile ziarului minoritar, spuse într'un ton atut de necuviincios.

Constatăm numai, că oficiosul partidului maghiar a tras din nou la îndoială — fără motiv — corectitudinea profesională a unei redacții românești.

Ziarul „Ellenzek" va trebui să răspundă pentru bănuiala pe care o aruncă asupra noastră.

Acum, cu prilejul congresului general al presei, va trebui să ne punem întrebarea, dacă putem, sau nu colabora cu niște oameni, cari se cred îndreptățiți zilnic să ne atace, în ceia ce avem mai scump, în corectitudinea noastră profesională, numai fiindcă nu le tolerăm iredentismul!? . . .

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.

Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Mănuși de piele, blană și păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.

Ocipagiuri de bal.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuințele de pălărie și modă de domni le puteți procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piața Unirii 24. CLUJ. Piața Unirii 24.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo Lloyd 1286.

Prețuri de model:

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig"!!

Ghete de drum și de casa! **Rocuri de casă și pyjame!**

Cămăși pentru frac în execuția cea mai bună și mai fină.

Mănuși pentru rodli. Specialități de ață, ciorapi bărbătești de flor și bretele.

Ploiere, bastonași, raglane și plaiduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Impresii dela congresul general al negustorilor din intreaga ţară

Cum au decurs desbaterile — Au avut loc discuţii şi nu atacuri la adresa cuiva — Succesul congresului a fost desăvârşit — Ce ne spune dl dr. Evian preşedintele Sfatului negustoresc, secţia Cluj

Solicitat de noi, dl Evian, preşedintele Sfatului negustoresc din Cluj ne-a făcut următoarele declaraţii asupra impresiilor cu cari d-sa vine dela congresul general al negustorilor din ţară, ţinut la Bucureşti în zilele de 9 şi 10 Dec.

„Congresul sfaturilor negustoreşti ţinut la Bucureşti în zilele de 9 şi 10 Decembrie a. c. a fost cea mai măreaţă manifestare de solidaritate a comercianţilor României întregite ce s'a cunoscut până acum.

Măreţia acestei manifestări s'a datorat nu numai numărului imens de participanţi la şedinţele şi lucrările congresului, la care au fost învitate şi organizaţiuni separate de ale Sfatului negustoresc, dar mai ales nivelul ridicat al desbaterilor, graţie căruia s'a dovedit că Sfatul negustoresc înţelege să privească problemele de interes profesional prin prizma intereselor generale ale economiei naţionale. Prin reuşita congresului al cărui merit revine exclusiv Sfatului negustoresc această organizaţie a arătat negustorimei, că înregimentându-se în rândurile ei poate să le dea garanţie unei apărări demne a intereselor lor.

Chestiunile cari au format sâmburele desbaterii congresului a fost libertatea comerţului şi abrogarea legei contra speculei.

Nu s'a adus incriminări nimărui şi nu a avut loc atacuri personale.

S'a cerut libertatea comerţului. In plin congres dl. T. Constantinescu, ministrul comerţului a asigurat, că guvernul înţelege să dărâme toate barierile puse în calea desvoltării vieţei economice a ţărei.

Desbateri înălţătoare şi însuflaţite dar totuşi obiective ca cele ce au avut loc în congresul de la Bucureşti la care a luat parte şi presa prin reprezentantul ei dl Bacalbaşa sunt trebuincioase pentru că ele dau posibilitatea ca să se lămurească nu numai guvernul dar şi marele public asupra rolului pe care-l joacă clasa negustorilor conştienţi de dreplurile şi datoriile lor, într'un stat modern şi asupra necesităţei înfrăţirei iar nu a duşmănirei diferitelor clase sociale ale unei naţiuni.

Diversiuni în politica economică şi socială a unei ţări sunt periculoase.

Principiul călăuzitor al politicei economice şi sociale trebuie să fie evitarea diversiunilor şi înţelegerea adevăratelor cauze ale desechilibrului economic şi social de după războiu, pentru că astfel să se găsească şi mijloacele de a combate efectele. Din congresul Sfaturilor negustoreşti ţinut la Bucureşti s'a tras învăţământul pentru clasa comercianţilor că prin solidaritate şi manifestări serioase se poate ajunge impunerea drepturilor ei iar pentru stat, că poate să se sprijine pe reprezentanţii autorizaţi ai clasei negustoreşti care trebue să-i consulte când este vorba de a lua vre'o măsură menită să influenţeze viaţa economică.

Cu aceste cuvinte dl Evian preşedintele sfatului negustoresc din Cluj şi-a încheiat expunerea impresiilor cu care a venit dela congresul general al negustorilor ţinut la Bucureşti. **A.**

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

o 3227 o Rador 606.

BEREA
brună nutritoare
HERCULES
din malţ dublu care rivalizează cu berea
SALVATOR
din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.
Deasemenea şi plăcuta bere deschisă
MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de:
LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.
Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi 18 Decemvrie: Se va juca pentru prima oară „Băiat de viaţă". Comedie în 3 acte. Rolurile principale sunt jucate de dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Virg. Vasilescu, Dem. Mihăilescu-Brăila, etc. şi d-nele Jeana popovici-Voina. Nat. Ştefănescu, M. Miriam.

Piesa este pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Marţi 18 Decemvrie
Mica balerină
Triscătoare dramă sentimentală în 6 acte. In roluri principale: artistă de frumuseţe fenomenală: Maria Corvin şi Ernesto Sabatini. Lupta înverşunată a unei dansatoare contra prejudecăţilor faţă de poziţiunea ei socială.

Cinema Urania
Marţi 18 Decemvrie
Atlas sau Pieile Roşii
SERIA I.
(„Fiul Palid" ca indian.) Senzaţională şi puternică dramă de acrobaţie în 2 serii şi 10 acte. In rolul principal: Mario Gualta Musonis, unicul rival considerabil a lui Samson-Albertini regele triumfător ale atleticei.

Cinema Apollo
Marţi, 16 Decemvrie
Aventurierul din Paris
Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 6 acte. In rolurile principale: Fridrich Zelinik, Sybill Smolova şi Heinrich Peer.

De vânzare
în provincie
o farmacie
sub condiţiuni foarte favorabile. Informaţiuni la Farmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp si Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.
3170

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

Răspunsul dlui O. Ghibu

la scrisoarea dlui Octavian Prie în chestiunea burselor pentru studenţi

Am publicat într'un număr trecut partea din scrisoarea dlui Ghibu prin care dl Octavian Prie era somat să vină cu precizări asupra destăinuirilor făcute de dsa.

Iată acum lămuririle dlui Ghibu în chestiunea burselor pentru studenţi.

Dl Prie afirmă că dsa a sporit numărul burselor pentru studenţii ardeleni şi anume a ridicat numărul bursierilor dela Universitatea din Cluj dela 200 la 400, al celor dela Bucureşti dela 150 la 300 şi al celor din străinătate dela 100 la 1b0.

Adevărul nu este tocmai aşa cum îl prezinta dl Prie. De fapt, pentru studenţii dela Universitatea din Cluj Resortul Cultelor şi Instrucţiei publice n'a dat 200 de burse, cum spune dl Prie, ci a dat 350 burse şi seniburse (vezi ordinul Resortului Nr. 12.003/919 adresut Universităţii).

Este adevăr că pentru anul 1920/21 Resortul luase în buget numai 200 de burse, dar pentru ce? Pentrucă el iniţiase o largă propagandă în lumea românească în sensul ce sarcinile susţinerii şi ajutorării studenţilor să nu mai cadă exclusiv în sarcina statului, care-i atât de împovărat cu greutăţi de tot felul ci să le ia în parte societatea asupra sa. Această propagandă făcută în urma dispoziţiilor Resortului, de către Comisiunea Căminurilor, a adus în câteva luni de zile suma de 700.000 lei, care s'a distribuit pentru ajutorarea studenţilor.

Dl Prie n'a mai dat nici-o atenţiune acestei acţiuni sociale, din care eu îmi făcusem o dogmă, ci a crezut că este mai potrivit ca să angajeze pentru toate nevoile publice numai bugetul Statului. Astfel dsa a dat, de fapt, în anul 1920—21 numai cele 200 burse prevăzute de mult hulitul Consiliu Dirigent.

Nici în al doilea an al gestiunii sale d. Prie n'a urcat numărul burselor, ci l'a menţinut tot pe cei prevăzut de noi, după cum se poate vedea din statul Nr. 861 al Bugetului Ministerului de Instrucţie pe 1921—22.

Faptul că, cu toate acestea, în anul 1921—22 au căpătat burse 400 de studenţi, n'a fost un rezultat al prevederii dlui Prie sau al solicitudinii dsale faţă de studenţi, respectiv faţă de Universitatea a cărei autonomie a călcat-o în picioare în diferite rânduri, — ci el a fost rezultatul unei întâmplătoare scăpări din vedere a funcţionarilor dela Serviciul de Conturi al Directoratului general de Instrucţie din Cluj La alcătuirea bugetului, aceştia prevăzuseră sub Nr. 902 suma de 600.000 Lei ca „cheltuieli pentru nutrimentul celor 200 de studenţi" din Căminul Universităţii, uitând că aceste cheltuieli se acopăr din cei 600.000 Lei prevăzuţi sub Nr. 861 ca „burse".

Că s'au dat totuş 400 de burse şi nu numai cele 200 reglementare, meritul nu este deloc al dlui Prie, ci este al colegului meu Fl. Stefănescu-Goangă, care a descoperit greşala din Buget şi care, în urma însărcinării Consiliului Făculităţii de litere, a exoperat, ulterior, o hârtie dela Directorat în sensul că Universitatea poate dispune de toate sumele prevăzute în buget pentru ajutorarea Studenţimii.

Aşa în chestiunea cu dublatul burselor, iar nu cum o prezintă dl Prie, care face simple afirmaţii.

Este adevărat că eu l am învinuit pentru aceasta pe d. Prie că face risipă cu banii Statului, dar învinuirea mea era întemeiată pe faptul că în anul 1921-22 numărul de 400 de burse era prea mare pentru nevoile de atunci ale Universităţii din Cluj, — aşa de mare încât — cum am spus în memoriul meu la pg. 69. „s'a produs fenomenul unic în felul său că lă trei facultăţi (Litere, Ştiinţe şi Drept) s'au dat burse tuturor studenţilor cari au cerut — şi cu toate acestea au mai rămas burse neconferite".

Un astfel de sistem de ajutorare. după părerea mea, nu poate fi calificat altfel, decum l-am calificat eu.

In ce priveşte sporiree burselor pentru studenţii ardeleni dela Bucureşti şi din străinătate, afirmaţiunea dlui Prie mă miră mult, căci ea este în dezacord cu adevărul. Nu 300 de burse a dat dsa pentru studenţii dela Bucureşti, ci numai 100 pentru toţi studenţii dela şcolile superioare din vechiul Regat. Aceasta o poate controla oricând în Bugetul Instrucţiunei pe anul 1921-22, la statul Nr. 594. Iar pentru străinătate iarăş n'a dat 150 burse, cum afirmă dsa, ci numai 80, după cum se vede de asemenea în buget, la acelaş loc.

Acesta este adevărul.

Cluj, 8 Decemvrie 1923.

Onisifor Ghibu
fost secretar general al Resortului de Instrucţie Publică.

Reclame este sufletul comertului

Cele mai frumoase şi potrivite daruri de Crăciuni expune!
„Arta Naţională"
Atelierui de industrie românească şi de covoare persiane de' subt conducerea **Dnei Veturia Ghibu** la târgul de Crăciun organizat de Comera de Comerţ din Cluj, în Piaţa Uniri 16. (Scoala primară romano catolică.)
Târgul se deschide Marţi, 18 Dec. Vor fi expuse:
Rufărie' de corp, de masă, de pat, perdele, rochii albe şi colorate, Costume naţionale, după modele din diferite judeţe ale României, şi covoare persiane după modele originale. 3233

Congresul general al Presei din întreagă ţara
ţinut la Cluj
Primirea delegaţilor asociaţiunilor de presă din provincie — Salutul primarului oraşului — Salutul dlui D. Tomescu, preşedintele presei române din Ardeal şi Banat — Cuvântările rostite

După cum am anunţat ieri a avut loc la Cluj deschiderea celui de al doilea congres general al presei din România întregită. Încă de Vineri au început să sosească delegaţii asociaţiunilor de presă din diferitele regiuni ale ţărei.

Majoritatea congresiştilor însă au sosit eri dimineaţă la ora 10 şi 40 cu acceleratul.

Primirea în gara Cluj

Pe peronul gărei se aflau veniţi întru întâmpinarea colegilor noştrii din întreaga ţară toate autorităţile locale: dl Utalea primarul oraşului, dl V. Popovici prefectul poliţiei, dl Gheţie din partea prefectului judeţului, deputat Andrei, toţi gazetarii români şi minoritari aflători în Cluj, un mare număr de persoane particulare şi cam 500 de studenţi universitari. La sosirea trenului s'a făcut o frumoasă manifestaţie de simpatie congresiştilor.

Dl Utalea a salutat cu o simţită cuvântare, pe congresişti care aveau în fruntea lor pe dl Bacalbaşa preşedintele Sindicatului presei dela Bucureşti.

Au mai vorbit apoi dl Tomescu, în numele Sindicatului presei române din Ardeal şi dl Kadar, în numele Sindicatului presei maghiare.

La un moment dat ia cuvântul dl Mica doctorand în drept şi preşeeintele studenţimei clujene care în numele acestei studenţimi rosteşte o cuvântare salutând pe reprezentanţii presei adevărat româneşti şi termină spunând, că studinţimea clujană nu poate da nici o garanţie asupra modului cum vor fi primiţi reprezentanţii presei cari nu li este simpatică.

Studenţimea a plecat apoi spre centrul oraşului, în corpore întonând Imnul studenţesc.

Delegaţii ziariştilor însoţiţi de câte un gazetar din Cluj au plecat apoi fiecare la hotelul unde fusese încartiruit.

*

In piaţa Unirii studenţii au cumpărat toate exemplarele din ziarele „Dimineaţa, Adevărul, Lupta Presa" etc. care se găseau la cele 6 chioşcuri şi le-au dat foc în mijlocul pieţei.

La ora 13 şi jum. congresiştii au luat parte la deschiderea expoziţiei dlui Sion, în sala cea mare a Bibliotecei Universităţei.

Deschiderea congresului
Cuvântarea dlor Oct. Utalea, primarul oraşului, D. Tomescu, preşedintele sindicatului presei române din Ardeal, Pal Arpad, preş. sindicatului maghiar, N. Bănescu, rectorul Universităţii, Bogdan, în numele „Astrei", dr. Stanca, în numele bisericei şi I. Agârbiceanu — Citirea telegramelor

Festivitatea deschiderei congresului s'a făcut cu un fast deosebit.

Au luat parte pe lângă numărul foarte mare de congresişti — aproape 200 — toate autorităţile locale, Primarul oraşului, Prefectul Poliţiei, subprefectul judeţului directorul general al Finanţelor dl Simionescu, dl Toşa, dl general Anastasiu, dl N. Bănescu rectorul universităţei, d. Lupaş, prof. univ. Branişte, deputat, Protopop Dăianu, senator, dl Praporgescu preşedintele tribunalului, un număr foarte mare de profesori universitari şi secundari, magistraţi, advocaţi etc.

Inainte de începerea şedinţei festive de deschidere, un grup de studenţi cam de vre-o mie au încercat să intre în sala congresului. Prefectul Poliţiei dl V. Popoviciu în fruntea a 100 de sergenţi de stradă a pus o extraordinară muncă, ca să convingă pe studenţi să renunţe la manifestaţie, încercările dsale au fost zădarnice. La un moment dat studenţii, rupând cordoanele poliţiei au intrat în sala congresului.

Manifestaţia ostilă a studenţimei a durat mai bine de jumătate de oră.

Dl Prof. universitar Bogdan Duică ia cuvântul şi reuşeşte să calmeze spiritele aşa că şedinţa congresului s'a putut deschide.

Dl Bacalbaşa preşedintele Asociaţiei presei dela Bucureşti salută pe congresişti în numele comitetului organizator, roagă pe studenţi să păstreze liniştiea şi declară deschis al doilea congres general al Presei din ţară dl Oct. Utalea salută pe congresişti în numele oraşului şi urează succes congresului.

Cuvântarea dlui D. Tomescu,
preşedintele Sindicatului presei române din Ardeal

Domnilor Colegi, Onorată adunare!

Luptând pe poziţia cea mai înaintată, cu rândurile rărite, cu spatele descoperite şi cu muniţia pe sfârşite, — aceasta este presa română din Ardeal în clipa când ni se dă onoarea să vă salut în numele ei. Ce poate fi deci cuvântul nostru la deschiderea acestui congres decât strigătul de bucurie pe care l scot soldaţii abandonaţi pe poziţie în clipa când văd sosind trupele de întărire?

Pe frontul de luptă al ziaristicei, noi am căzut în sectorul cel mai greu de apărat. Nicăiri, rolul ziariştilor noştri nu poate fi mai pe drept asemănat cu rolul trupelor de sacrificiu ca în această parte de ţară. Să vă povestim luptele pe care le-am dus aici? Să vă arătăm suferinţele şi rănile noastre? Să vă spunem de câte ori am biruit şi de câte ori am fost înfrânţi? Să vă spunem câţi am fost la început şi câţi am mai rămas astăzi? Nu. Păstrăm pentru noi lucrurile noastre, iar d-voastră nu vă spunem decât atât: înconjuraţi de o permanentă şi ireductibilă ostilitate, ne-am păstrat totuşi până la urmă poziţia ce ni s'a dat spre apărare. Pentrucă dacă mijloacele de luptă ne-au fost puţine şi slabe, în schimb ne-am simţit necontenit întăriţi prin simţul de răspundere pe care ni-l dădea conştiinţa că pana pusă astăzi în mâinile noastre este aceiaşi pană cu care au scris şi pentru care au pătimit marii martiri ai presei române din Ardeal".

D. *dr. Arpad Paal* preşedintele sindicatului ziariştilor minoritari, ţine o cuvântare în ungureşte, salutând congresul. Dsa a rată, că vorbeşte ungureşte nu făcând o demonstraţie, ci accentuând, că ziariştii minoritari aderează la programul comun în mod sincer. Spune că dela o asociaţie a tuturor gazetarilor se aşteaptă asigurarea independenţei de gândire a gazetarului precum şi ridicarea nivelului moral al presei.

Salutul Universitatei
Cuvântarea dlui N. Bănescu, rectorul Universităţii clujene

Un congres al presei române este o pnternică manifestaţie culturală, începe d. Bănescu. Noi universitarii preţuim mai mult decât alţii rolul educativ şi cultural al presei.

Ziarul este cel mai bun instrument de răspândire a culturei în popor. Ziaristul are rolul pe care în antichitate îl îndeplinea sofistul care zilnic dezbătea toate problemele mari, fie sociale fie politice.

Sofiştii au fost aceia cari au făurit opinia publică a vechilor societăţi.

Ziarul e tribuna care înlocueşte catedra sofistului.

Presa este o armă cu două tăiuşuri. Ea poate purifica şi întări conştiinţa naţională a unui popor dar o poate şi otrăvi zvârlind acel popor în haosul pierzârei. Chemarea presei este educarea politică a mulţimei.

Universitatea care numără în rândurile profesorilor ei mulţi ziarişti salută prin mine congresul şi-i urează spor la muncă.

Cuvântarea dlui Bănescu a fost primită cu furtunoase aplause.

Salutul „Asociaţiunei"

Dl Bogdan în numele „Astrei" salută congresul făcând apologia presei ardelene arătânnd că aci în Ardeal presa a fost aceia prin intermediul căreia au luat fiinţă toate instituţiile culturale şi naţionale româneşti, că presa a susţinut vie conştiinţa naţională şi că cei mai mari luptători şi oameni de cultură ai Ardealului au fost întemeetorii şi scriitorii gazetelor române din această provincie,

Toate îndemnurile spre răbdare şi spre luptă au fost date prin presă. Tot ce a făcut Ardealul pentru românism e opera presei.

Cele ce se spuneau prin presa din Ardeal era sfânt pentru noi cum sfinte ne erau cuvintele predicate din amvon de preoţi — şi de aceia tot ce se scria în această presă erau crezute.

Nu doresc alt ceva presei de azi decât să aducă românismului măcar atâtea servicii câte i-au adus presa ardeleană din zilele de restriste.

Dl I. Agârbiceanu salută congresul în numele Societăţei scriitorilor români — arătând că scriitorii români au fost aceia cari au scris şi scriu ziarele româneşti şi termină făcând un apel la ziare ca să dea un sprijin mai mare efectiv operelor literare.

După cuvântarea dlui Bogdan, dl Bacalbaşa, preşedintele congresului, dă cetire telegramelor trimise congresului de dnii miniştrii: Lapedatu, Duca, Moşoiu, Văitoianu şi general N. Petala.

Apoi dl Bacalbaşa rosteşte cuvântul de închidere a primei şedinţe a congresului, mulţumind tuturor pentru cuvântăriie rostite, manifestându-şi credinţa în deplinul succes al congresului.

Şedinţa se închide la ora 6 şi jumătate.

Zadarnicirea festivalului
dat în onoarea congresiştilor la Teatrul Naţional

Festivalul presei dela Teatrul Naţional trebuia să se înceapă cu conferinţa dlui preşedinte al Sindicatului ziariştilor din Bucureşti, Bacalbaşa, despre „Cum ajungi ziarist."

Abia a apărut dl Bacalbaşa pe scenă şi studenţimea universitară a început să manifesteze ostil contra politicei antiromâneşti a ziarelor „Adevărul" „Dimineaţă" „Lupta" şi „Presa".

Primele dsale cuvinte au fost acoperite cu aprecieri ironice la adresa anumitei prese.

Manifestaţia durează o jumătate de oară.

Dl Bacalbaşa face la un moment dat greşala de a învinui publicul din sală, că manifestaţia ar fi îndreptată contra Vechiului Regat.

Această jicnitoare învinuire a iscat o furtună de indignare, care a determinat pe dl Bacalbaşa să părăsească scena.

Deşi d-l preşedinte al sindicatului din Ardeal, a anunţat că festivalul nu se va mai ţine, publicul a continuat să rămână în sală, ascultând timp de o oră cântecile intonate de corul studenţilor universitari.

Alegerea dela Durostor
O motivare caraghioasă a înfrângerei opoziţiei — Cine a comis ingerinţe

Ziarele partidului naţional şi ţărănesc cât şi acele pretinse independente comentând alegerea dela Durostor, găsesc că partidul liberal ar fi suferit moralmente o înfrângere. Ele motivează această afirmaţie, spunând că voturile opoziţiei la un loc întrec pe acele obţinute de dl R. Franasovici, aşa că dacă opoziţia ar fi fost unită, ar fi obţinut ea locul de deputat.

Oricine poate vedea cât de caraghios e acest raţionament, căci în primul rând opoziţia a arătat că nu se poate uni şi apoi chiar în cazul când s'ar fi prezentat unită în alegeri, din motive personale şi considerente de partid multe din voturile care s'au acordat acum candidaţilor opoziţiei ar fi trecut pe lista guvernamentală, asigurându-i şi în acest caz majoritatea.

Bineînţeles că şi cu această ocaziei presa partidului naţional în special pentru a explică căderea candidatului naţionalist a cauzat guvernul că ar fi a făcut ingerinţe.

Cât de şubrede sunt aceste acuzaţii, se poate vedea din faptul că oficiosul ţărănist „Aurora" aduce probe evidente că acel care a comis ingeriuţe în aceste alegeri a fost tocmai partidul naţional, numind şi pe un oarecare Braşovanoff, fost membru al partidului ţărănesc, care ar fi fost cumpărat de agenţii electorali ai dlui Cămărăşescu.

Astfel stând lucrurile, reiese cât de puţin serioasă e învinuirea adusă guvernului că ar fi violentat libertatea alegerilor, învinuire care nu are alt scop decât de a încerca o diversiune asupra realei înfrângeri pe care a suferit-o în alegerea dela Durostor, candidatul partidului naţional.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

Secretul Frumuseţei Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admivată întrebuinţati numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanteril. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite întreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanţ. 2818-2.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi *America*

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

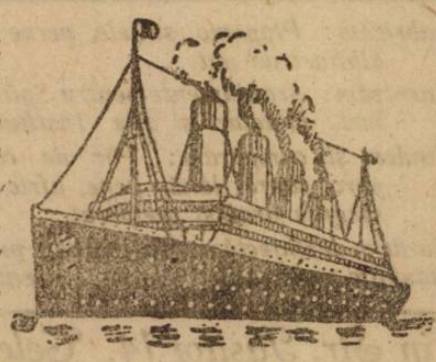

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa de sud şi Apusană etc. etc·

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Nr. XIII. C. 19—1923. Pres.

Publicaţiune

Pentru asigurarea recvizitelor de birou necesare pe anul 1924 judecătoriilor din circumscripţia acestei Curţi până la 29 Decemvrie a. c. ora 10 a. m. public concurs.

Ofertele vor fi înaintate la subscrisul unde se pot primi şi informaţiile necesare.

Cluj, 12 Decemvrie 1923.

Primdirectorul Curţii de Apel:
IOAN VODA

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3068

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

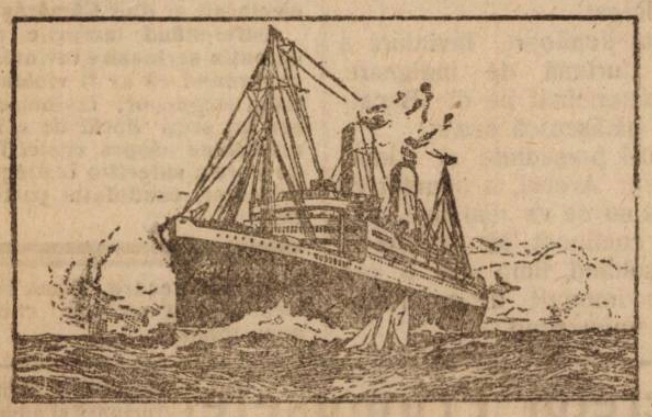

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite în atelierul nostru,* raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Lepage - Almanah Medical Portativ 1924

va apare in luna Decemvrie. In urma cuprinsului bogat (de ex lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc.; organisaţia sanitară a România etc.) e indispensabil pentru medici, farmacişti etc.

Almanahul va fi frumos executat pe hârtie bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5—600 pagini. Pentru abonaţi imediate preţ de favor e Lei 200·— cu porto.

Pentru fabrici şi magazine de medicamente chimice, staţiuni balneare, sanatorile etc. e cel mai bun organ de publicitate.

Librăria LEPAGE, Cluj.
9 Editorul Almanahului Med. 1924.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom edecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Industria Laptelui

DIN BANAT Ş. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit

cu o reducere de 10 procente

faţă de preţul de fabrică. **Aceasta numai pentru timp scurt!** 3201

Filiala de fabricei de ghete

„DERBY"

Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

INTRARE L BERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional
cu la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPARAREA NU E OBLIGATOARE!

CUMPARAREA NU E OBLIGATOARE!

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL &. CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

3026

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 3471

Anul IV. No. 970 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Mercuri 19 Decemvrie 1923

Luptătorul Luminărățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Ipocrizie sau desmeticire?

Nu credem că e nevoie să ne mărturisim încă odată sentimentele noastre naționaliste. De trei ani de zile lucrăm aici necontenit, în mijlocul unei generale nepăsări, pentru a trezi sentimentul național din adormirea în care căzuse după înfăptuirea unirii.

Cu mult înainte de a se începe mișcările naționaliste de astăzi, noi am fost aici poate singurul ziar care am arătat primejdia. Ziarelor înstrăinate, luptând pentru înlăturarea ei cu toate mijloacele care ne stăteau la îndemână.

Având deci siguranța că nu ni se poate face nici o imputare în ceeace privește atitudinea acestui ziar față de ce privește interesele noastre naționale, găsim în noi și toată autoritatea ca să ne ridicăm împotriva valului de ipocrizie manifestat cu prilejul congresului general al presei.

Nu poate fi vorba aici de manifestația studenților, cari și de astădată au exprimat sentimente a căror îndreptățire și sinceritate le-am recunoscut la timp.

Dacă ar fi să ne rostim asupra acestei manifestațiuni, am face-o numai pentru a ne exprima din nou părerea de rău că nu s'a știut respecta cum se cuvine un ziarist ca dl Bacalbașa ale cărui sentimente românești sînt mai presus de orice îndoială.

Ceeace ne-a surprins în chip deosebit, a fost ținuta plină de ipocrizie a unei părți din publicul clujan. Atât la deschiderea Congresului, cât și la Festivalul dela Teatrul Național, acest public a manifestat alături de studenți, în numele unor sentimente a căror existență și sinceritate am fi dorit să ne fie dovedite într'o altă formă. Pentrucă acest public, devenit pe neașteptate atât de doritor de presă românească, nu este în stare să dea Ardealului nici măcar presa pe care această provincie a avut-o înainte de unire.

Nu putem să nu amintim acum, că publicul acesta, devenit subit naționalist, este acelaș public care își caută hrana sufletească mai bucuros în ziarele ungurești, decât în cele românești. Rana produsă de dispariția a trei ziare românești, din 5 câte apăreau acum trei ani în Cluj, este încă vie.

Mândria românească a publicului clujan s'a mulțumit cu 2 ziare românești, cari și acelea nu-și pot duce existența decât cu mari și grele sacrificii. Dar mai ales nu putem uita că timp de 3 ani de zile, din partea acestui public n'a pornit niciun protest împotriva faptului că politica zisă ardelenească a partidului național a fost mereu reprezentantă în acest timp de către ziarele înstreinate „Adevărul" și Lupta". De asemenea nu putem uita că oamenii socotiți ca fruntași ai intelectualității din Ardeal, d. d. profesori universitari Onisifor Ghibu și Silviu Dragomir, din câte ziare românești apar în România Mare, nu și-au găsit alt loc mai bun pentru excercitarea îndeletnicirilor lor gazetărești decât tocmai ziarul „Adevărul", împotriva căruia s'a ridicat Duminecă atât de necruțătoare indignarea publicului nostru clujean.

Și am putea oare să uităm că de atâtea ori, în acești 4 ani de zile, fruntașii partidului național n'au găsit alt mijloc mai potrivit pentru a comunica cu opinia publică românească, decât recurgând la coloanele ziarelor „Adevărul", „Dimineața", „Lupta" și „Presa", devenite astfel singurele organe prin cari se manifestă cugetarea politică a Ardealului românesc? Nu continuă oare și astăzi dnii Vaida și Sever Dan să dea intervievuri la „anumita presă" mai bucuroși de cât unui ziar românesc?

Cum putem numi, prin urmare, manifestațiunile din ultimele 2 zile ale unui public care, pe de o parte, manifestează împotriva „anumitei prese", iar pe de altă parte își dă toate silințele ca să ridice și să întărească această presă? Ce am putea vedea în aceste manifestațiuni, dacă nu dovada unei odioase ipocrizii?

Căci ipocrizie este să citești zilnic „Adevărul" și „Lupta" pentru ca să afli din condeiul dlor Brănișteanu și Honigman cari sânt ideile politice ale Ardealului, iar pe de altă parte să manifestezi în numele unor sentimente pe cari nu dovedești că le ai și atunci când e vorba să lucrezi pentru întărirea ziarelor cu adevărat românești. Și tot ipocrizie este să-ți cauți hrana sufletească în coloanele ziarelor „Ellenzék" și „Ujság" și în acelaș timp să strigi: „trăiască presa română".

Sau poate că publicul românesc, lăsându-se cucerit de entuziasmul și de sinceritatea mișcărilor studențești, a înțeles, însfârșit, să între în rândurile acelora cari luptă pentru creiuea și întărirea unei prese cu adevărat românești?

Ne găsim adică în fața unei desmeticiri de pe urma căreia, cel puțin de azi înainte, putem nădăjdui că sentimentele românești se vor afirma și altfel de cât sub forma manifestațiunilor deșarte?

E o întrebare al cărei răspuns se va lăsa, de sigur, încă multă vreme așteptat.

Ceia ce putem spune acum e nu singur lucru pe care nu-l putem reda mai bine de cât reproducând cuvintele dlui Bacalbașa după zădărnicirea conferinței dsale: *Mă închiu în fața nesinceritățli dela galerie, dar nu mă pot pleca în fața ipocriziei din staluri.*

Mișelia unui iredentist

Există în Târgu-Mureș o fițuică intitulată „Székely Napló", care deși în timpurile dominației ungurești ne înjura ca la ușa cortului, există și azi, ilustrând, probabil, intoleranța românilor.

Redactorul acestui ziar este un individ numit Sényi László. Cu persoana lui am fost siliți să ne ocupăm pentru prima oară în primăvara acestui an, când la o adresă a primăriei dânsul a răspuns prin următoarea scrisoare, țirește, în ungurește:

Stimate dle primar!

„Ți-aș sta bucuros la dispoziție, dar nu înțeleg limba cererii dtale".

Cu stimă: Szényi László redactor la „Székely Napló" și consilier cezaro-regesc.

Această obrăznicie nu știm, dacă trebue s'o mai spunem, a rămas nepedepsită.

Astăzi suntem din nou siliți a ne ocupa cu isprăvile acestui domn. Se vede că meseria de „țigru" este destul de rentabilă în țara noastră, altfel nu am fi trebuit să înghițim în timpul din urmă atâtea insulte menite să scoată din țâțâni chiară pe cel mai calm român.

Când s'a pornit în Târgul-Mureș acțiunea pentru ridicarea monumentului „Soldatului Român", numitul individ scria următoarele:

„Trebue să atribuim numai avântului tineresc al primarului promisiunea, pe care o credem prematură, că piața acestui oraș va avea — cât mai curând — un monument al eroilor. Ca răspuns la aceasta, ne vine să rădem".

„Nu credem, că asemenea planuri ale tânărului primar de desvoltare ale orașului ar avea vre-un ecou la guvern. Căci mai este ceva ... **Tata Bem și părintele nostru Kossuth, ale căror statui au împodobit piața, — ori cum am lua-o: n'au fost „oricine" și nici „flăcăi mărunți". Cine vrea să le ocupe locul, pe soclul orfan, acela trebuie să fie „cineva", aceasta chiar și pentru cerințele unei comparații. Dar epoca trecutului apropiat, citată de primar nu are încă ceeace i trebue, fiind prea apropiată, ca să i se mai poată țese legende".**

La acest atac, vrednicul primar al orașului, dl E. Dandea, a răspuns cum se poate mai demn prin desvălirea monumentului la timpul fixat, ajutorat fiind de guvernul actual care înțelege să sprijine toate chestiunile românești.

„Soldatul român" — „oricine" și „flăcău mărunt"? ... Dar, singur faptul că a înfipt tricolorul român în inima Ardealului și a îngenunchiat trufașa Budapestă, arată, că El a fost — **cineva.**

Gloria lui o constitue însăși faptele sale.

Săptămâna „Crucei roșii" române

Opera „Crucei roșii" în timp de război și de pace Contribuția sa la însănătoșirea și alinarea suferințelor răniților și prizonierilor

Conform programului fixat, „Crucia roșie română" și-a inaugurat Dumineca aceasta, prima săptămână de propagandă.

Dacă până acum țara noastră n'a cunoscut îndeajuns o cruciadă sanitară întreprinsă de această societate împotriva nenumeratelor boli care rod sănătatea locuitorilor, cum se întâmplă la societățile similare din alte țări, nu se poate tăgădui cu cât devotament și sacrificii și-a făcut ea datoria atât în timpul războiului îndependenții, cât și în cel din 1913 și cel mondial.

Pe frontul de luptă, în spitale, sanatorii și înfirmerii ea a adus alinarea suferințelor și îndreptarea sănătății la mii și mii de răniți și suferinzii.

Încă din 1914 Crucea roșie începuse pregătirile pentru războiul de reîntregire al neamului, putând pune la dispoziția guvernului 62 de spitale fixe cu 13000 de paturi și cinci spitale de campanie cu câte 200 paturi.

Ea a fost aceaia care și-a luat angajamentul de a face să funcționeze spitale pline de răniți, lăsate de către armată la evacuarea Munteniei, ducând la bun sfârșit greauasarcină ce și-o asumase.

Dar în afară de cei 150.000 de soldați îngrijiți în spitalele sale, în afară de ajutoarele date refugaților, populației sărace, cât și invalizilor în hrană și bani „Crucea roșie română" are un mare merit în înbunătirea regimului prizonierilor ajutându-i atât materialmente cât și moralmente.

Numai prin ajutorul ei s'a putut controla îngrijirea prizonierilor luați de țările dușmane și mijloci posibilitatea de schimb a știrilor.

Încă din 1915 „Crucea Roșie" română a colaborat la opera de asistență a prizonierilor de război expediând peste 11.000 de corespondențe între țările din Europa, a trimis bani pentru prizonieri și a transitat 6200 colete pentru prizonierii austriaci în Rusia și ruși în Austria sau Germania.

Iar în timpul războiului a transmis prin administrațiile sale din București și Iași mai mult de 350.000 de scrisori și informațiuni pentru prizonieri; transmițând și 58.000 de colete pentru prizonierii români internați în lagărele inamice.

Rolul „Crucei Roșii", ca factor de asistență sanitară în combaterea boalelor sociale

După ce a învins cu energie și sacrificiu marea încercare a focului și a sângelui, îndeplinindu-și scopurile sale sanitare și de binefacere, „Crucea roșie română" pornește astăzi la luptă împotriva dușmanului intern, reprezentat prin nenumăratele boale, care sleiesc și omoară puterile populației.

Cortegiul de mizerii adus de război a lăsat urme dureroase mai ales asupra sănătății poporului nostru, mărind în special procentul bolilor sociale cum sunt: tuberculoza și sifilisul.

La aceasta se adaogă apoi mortalitatea copiilor, mai ales la țară și în familiile nevoiașe de muncitori.

Ea e cea mai în măsură să întreprindă o asistență efectivă pentru a risipi lipsa de igienă așa de mare în populația noastră, luptând în acest scop cu vorba bună, necesară convingerii și cu fapta, care dă mijloacele trebuincioase stârpirei boalelor sociale.

Pentru aceasta „Crucea roșie românească" are nevoie însă și de sprijinul neprecupețit al publicului, care e dator să aducă obolul său cât de mic marei opere pe care o intreprinde societatea „Crucea roșie", făcând ca să și poată îndeplini pe deplin și cât mai repede, sarcina ce și-a luat-o de a îmbunătății starea sanitară a poporului român.

Cine este instigatorul Sényi

In altă parte a ziarului nostru ne ocupăm de atitudinele antiromânești ale unui instigator de meserie din Târgu-Mureș, dl Sényi László dela fițuica „Székely Napló".

Să arătăm acum, cine este acest voinicos Sényi, care îndrăznește să insulte până și memoria morților noștrii și a „Soldatului Român Necunoscut".

Ei bine, dânsul nu a fost întotdeauna „curagiosul" de azi...

In trecut, era cea mai plecată slugă a faimosului Vozáry, vestit pentru abuzurile și samavolniciile sale.

Din această cauză a fost supranumit cu epitetul de „husar al lui Vozáry" care era pe vremuri cea mai defăimătoare batjocură ce o putea rosti un ungur și superlativul disprețului public.

Acest „husar al lui Vozáry" a fost tras ulterior la răspundere de către consiliul județean, pentru „activitatea sa nedemnă și desonorantă".

Dosarul ședinței dela 21 Aprilie 1906 care cuprinde condamnarea „husarului" a dispărut azi ca prin minune!

„Husarii lui Vozáry", din trecut, azi în serviciul lui Horthy, defăimează țara, fără a fi pedepsiți de cineva.

Această stare de lucruri trebue să înceteze.

Scrisori din Zălau

Mișcarea culturală — Activitatea „Asociațiunei“ — Adunarea filialei soc. „Crucea Roșie“ — Serbarea zilei de 1 Decemvrie — Adunarea soc. „Ocrotirea orfanilor din războiu“

Cetind ziarele se observă pretutindeni o atmosferă prielnică frământărilor culturale. Indeplinesc o datorință de cronicar fidel, când țin să dau publicității o seamă de fapte vrednice de laudă din viața mai proaspătă a orașului Zălau.

Despărțământul „Asociațiuni“, de și abia înființat, lucrează sistematic în toate Duminecile, înființând la sate până acum 9 agenturi, case de cetire și biblioteci poporale de câte 50 volume, înscriind la Asociațiune peste 200 membrii activi, 10 membrii pe viață și ținând în 2 luni 24 prelegeri poporale însoțite de coruri executate prin elevii școalei normale.

Conferențiarii: Directorul despărțământului: Dr. Nicodim Cristea, secretarul Nicolae Nistor, profesorii Gheorghe Mateșanși Gheorghe Dunca, care este și dirigentul corului, toți aleargă mânați de idealul desăvârșirii Românismului în aceste părți, propovăduind dragostea de carte și combătând relele, ce bântuie în poporul dela sate.

Paralel cu acțiunea Asociațiunii amintim propaganda stăruitoare intreprinsă în tot județul Sălajului de neobositul prefect Dr. Iulian Domșa și însuflețitul revizor școlar Nicolae Nistor, ca secretar al comitetului de construcție a clădirilor școlare, cari cutreieră toate comunele reședințe de plasă și comunele lipsite de școli pentru adunarea mijloacelor de edificare a cel puțin 24 clăidiri școlare în primăvara viitoare. Perspectivele de reușită sunt mari și dorim inimoșilor inițiatori tărie și perseverență de fier în acțiunea aceasta, îndemnând toată lumea a grăbi cu obolul ei la realizarea acestui plan măreț, chemat a da altă față comunelor lipsite de localuri școlare.

Ne place a crede, că reorganizarea Casinei Române sub prezidiul dlui dr Gheorghe Pop și având ca directori pe primarul orașului dr N. Cristea și comandantul garnizoanei colonelul Schnel, va avea darul a strânge rândurile intelectualilor civili și militari, ca astfel măcar după 5 ani de stăpânire românească să avem și noi Românii din Zălau un local potrivit de recreație și întărire a forțelor prin cetirea de ziare, reviste și cărți, ce se vor pune la dispoziția membrilor. Cele 4 camere aranjate spre scopul acesta și cotizațiile plătite de membrii în suma de 20 mii lei sunt cele mai sigure indicii de reușită, presupunând, că entuziasmul manifestat în direcția aceasta va ține necontenit.

La finea lunei Noemvrie s'a ținut adunarea Societății „Crucea Roșie“ sub conducerea neobositei presidente: dna Valeria Trufaș, hotărându-se și aici o acțiune mai energică în strângerea membrilor și punânduse în vedere tot concursul autorităților bisericești și administrative.

Taxa de membru fiind abia 5 lei, să poate aștepta înscrierea a cel puțin 5000 membrii, dacă ne vom gândi, ce misiune frumoasă are în viitorul fiecărui neam societatea aceasta. Așteptăm ca toți factorii de conducere ai județului și plășilor noastre să sprijinească cu zel râvna doamnelor noastre, cari au luat asupra lor și sarcina de a controla educația băieților trimiși în județ dela azilele de copii din Oradea-Mare și Satu-Mare.

Nu de mult s'a serbat și la noi jubileul de 5 ani al unirii Transilvaniei cu vechiul Regat în cadre neobișnuite până acum la Zălau. Ziua de 1 Decembrie a fost un prilej de consolidare națională, contribuind la succesul manifestațiilor toate instituțiile noastre și ale minoritarilor. Vorbirile la biserică ale protopopilor Traian Trufaș și Remus Roșca a tălmăcit credincioșilor rolul bisericii românești în pregătirea unirii. Vorbirea căpitanului Visarion în Piață la scos în evidență rolul armatei și gărzilor naționale în opera înfăptuirii visului nostru milenar.

Festivalul dat la Teatrul orășenesc a închegat într'un mănunchiu toato instituțiile culturale din acest oraș. Profesorul Pompeiu Țolca a vorbit cu pătrundere de însemnătatea zilei, evidențiind jertfele neamului întru pregătirea unirii. Secretarul desp. Asociațiunei Nicolae Nistor a vorbit frumos despre dragostea de țară și neam, care trebue să străbată pe fiecare cetățean, care trăește în țara noastră. Au cântat frumos corurile liceului reformat (Imnul Regal) ale școalei normale de băeți și școalei medie de fete. Dansurile școalei medie de fete și exercițiile gimnastice ale școalei reformate au plăcut foarte. De încheere a rostit primarul orașului dr. N. Cristea un discurs avântat prin care a apoteozat ziua unirii și a reliefat dorințele noastre de azi.

In ziua de 9 Decembrie s'a constituit noul Comitet al filialei „Ocrotirii orfanilor din războiu“, alegându se cu multă însuflețire ca prezidentă d-na Eugenia dr. Pintea, în care și pune azi societatea românească toate nădejdile, că prin energia și zelul, ce o caracterizează, va lucra cu abnegațiune pentru interesele orfanilor de război. Ca vice-prezidente s'au ales doamnele dr. Centea și dr. Cristea, cari fiind elemente noui ale societății noastre, credem că vor lucra din suflet pentru ocrotirea celorce merită mai mult ca ori cine sprijinul societății. Comitetul compus din cele mai harnice și distinse doamne, între cari sunt și doamnele dr. Domșa, dr. Pop, dr, Juga, Sigmireanu. Va face tot posibilul pentru îndeplinirea datoriților sale, având tot concursul dlui prefect județean, a primarului și a celorlalți șefi de autorități administrative. Ar fi — credem — timpul a dovedi și filiala noastră că există și că se poate ridica peste mici interese particulare la un nivel mai înalt de deplină înțelegere a intereselor obștești.

Cronicar.

Sapun Schicht
„MARCA CERB“

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

„Reuniunea muncitorilor invalizi și pensionari“

Această asociație servește pentru ajutorarea celora, cari loviți de o nenorocire, au ajuns incapabili de a și câștiga singuri pânea. Toți aceia, cari azi sănătoși fiind, nu vreau să ajungă odată avizați la cerșit și la mila altora, fac bine dacă să înscriu în această societate. Centrala în Timișoara, (str. Emanoil Gojdu, Nr. 14). Societatea are 130 de filiale, răspândite în tot Ardealul și Bănat. Numărul membrilor contribuabili este 35 mii și susține azi 2.500 de membrii invalizi, 400 de bolnavi și nenumărate văduve. In anul 1923, societatea a cheltuit numai pentru ajutorare, lei 1.538 000 și dispune de o avere de 3 milioane.

Taxele ce se impun membrilor sunt atât de mici, încât și cel mai lipsit le poate suporta cu ușurință. Contra acestor mici cotizații, membrii își asigură pentru eventualitatea că ar deveni invalid, un real ajutor material.

Asociația rezervă publicului oricare posibilitatea de a se înscrie în din cele 6 categorii de cotizații. Membrii clasei întâi plătesc săptămânal 1 leu, cei din cl. II a lei 1·50; cl. III-a lei 2; a IV-a lei 3; a V-a lei 5; a VI-a lei 8.

Aceste cotizații îndreptățesc pe membrii după 10 ani, în cazul încapacitații lor de a-și câștiga pâinea, la următoarele ajutoare:

Cel de cl. I va primi 40 lei; cl. II-a lei 60; cl. III-a lei 80; a IV-a lei 120, a V-a lei 200; a VI-a lei 320.

Costul pensiunei în cl. I. este de lei 100; cl. II-a lei 150; a III-a lei 200; a IV-a lei 300; a V-a lei 500; și a VI-a lei 800.

Inscrieri se pot face la centrală, sau la filiale, totacolo se dau și lămuriri referitor la societate.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Miercuri 19 Decemvrie
Șlager de comedie!
Bijon

Comedie romantică în 6 acte. In roluri principale Fornanda Negri Bouget, Camillo de Riso și Alberto Collo. Cea mai splendidă comedie franceze. Strălucirea talentului fenomenal și frumuseței din povești ale renumiților artiști.

Cinema Urania

Miercuri 19 Decemvrie
Atlas sau Pieile Roșii
SERIA I.

(„Fiul Palid“ ca indian.) Senzațională și puternică dramă de acrobație în 2 serii și 10 acte. In rolul principal: Mario Gualta Musonis, unicul rival considerabil a lui Samson-Albertini regele triumfător ale atleticei.

Cinema Apollo

Miercuri, 18 Decemvrie
Aventurierul din Paris

Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 6 acte. In rolurile principale: Fridrich Zellnik, Sybill Smolova și Heinrich Peer.

DIVERSUM
VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

INFORMAȚII

Dl. Emeric Rosenthal student al Universității locale falsificând în index iscălitura dlui prof. univ. Martinescu a fost eliminat din toate Universitățile din țară.

— Deschiderea oficială a **„Târgului de Crăciun“** aranjat de Camera de Comerț și Industrie din Cluj în Piața Unirei No. 15 (palatul plebaniei rom. cat.), se va face la 19 Decemvrie 1923 orele 9.

— **Publicațiune.** Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadența până la 3 Decembrie 1923, inclusiv, și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată ce se va ține la 4 Ianuarie 1924, orele 9 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 15 Dec. 1923.

— **Publicațiune.** Se aduce la cunoștință generală, că școalele secundare din Cluj au nevoie pentru anul școlar 1924-25 de 5250 m³ (cincimiidouăsute cincizeci metrii cub. lemne de foc ²/₃ parte stejar (cer) și ¹/₃ parte fag calitatea I. despicate, fără noduri și uscate. Față de cantitatea aceasta se rezervă dreptul la o latitudine de 20 la sută în plus ori minus tot în prețul oferit și fără vre-o pretențiune separată. Livrarea se va face în lunile Maiu—Iunie în curtea fiecărei școli unde se vor preda așezate în metrii cub. fiind numai la capetele șirurilor cruci. Costul se va achita la terminarea livrării 50 procente restul până la 10 Oct. Reflectanții își vor înainta ofertele până în 20 Decemvrie a. c. pe adresa: „Internatul Gheorghe Barițiu, Calea Regele Ferdinand Nr. 81-83.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Cercul de cunoștință al „Cercului Studenților Bănățeni“ din Cluj.** Invităm pe această cale familiile și studenții din Cluj, să binevoiască a lua parte la ceaiul de cunoștință ce se va ține în ziua de Sf. Nicolae (19 Decemvrie) orele 3·30 p. m. în sala festivă a „Căminului Studențesc“ din strada Avram Iancu. — *Comitetul „Cercului Studenților Bănățeni“.*

— **Arestarea unei falsificatoara de certificate militare.** La Carăii Mari a fost arestată și dată judecătii femeia Rebeca Friedmann, prinsă cu falsificare de dovez. militare, pe cari la vindea pe bani scumpi interesaților.

— *Salonul de manichiur și de coafat „Ideal“ s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul New-york.*

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR“ din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

Repertoriul Teatrului Național

Marți 18 Decemvrie: Se va juca pentru prima oară „Băiat de viață“. Comedie în 3 acte. Rolurile principale sunt jucate de dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Virg. Vasilescu, Dem. Mihăilescu-Brăila, etc. și d-nele Jeana popovici-Voina. Nat. Ștefănescu, M. Miriam.

Piesa este pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

No. 26257—1923.

Publicație.

Comandamentul 6 Teritorial posedă 70 cuptoare de campanie sistem „Manfred Weiss“, ce urmează a fi complectate cu accesorii, iar 12 a fi reparate complect.

Se aduce la cunoștiință atelierelor și fabricelor ca să primesc oferte pentru aceste lucrări la Serviciul Intendenței Comandamentului 6. Teritorial Strada Dorobanților No. 10, etajul 2, până in ziua de 22 Decembrie a. c. orele 11 a. m.

Cuptoarele se pot vedea la Atelierul de Reparație al Corpului 6 Armată instalat in cazarma Sf. Gheorghe in orele 8—18, iar deslușirile necesare se vor da de Căpitanul Petreanu de la Batalionul 6. Administrativ instalat in cazarma Avram Iancu, Calea Victoriei.

Comandamentul 6 Teritorial.

Cele mai frumoase și potrivite daruri de Crăciuni expune!

„Arta Națională”

Atelierui de industrie românească și de covoare persiane de' subt conducerea **Dnei Veturia Ghibu** la târgul de Crăciun organizat de Comera de Comerț din Cluj, în Piața Uniri 16. (Scoala primară romano catolică.)

Târgul se deschide Marți, 18 Dec. Vor fi expuse:

Rufărie' de corp, de masă, de pat, perdele, rochii albe și colorate, Costume naționale, după modele din diferite județe ale României, și covoare persiane după modele originale. 3233

Conferințele Astrei

Cutremurile de pământ

— Conferința dlui Profesor Popescu Voiteşti —

Vineri seara în faţa unui public foarte numeros, dl profesor Popescu Voiteşti a desvoltat în sala IV-a Universităţii, Conferinţa dsale despre Cutremurile de pământ.

Aceste frământări ale scoarţei se datoresc în unele cazuri faptului că între diferitele straturi de pământ se formează goluri, prin dizolvarea diferitelor roce cu rezistenţă mică şi atunci straturile superioare se scufundă, producând trepidaţiuni cunoscute sub numele de cutremure. Insă majoritatea cutremurilor scoarţei sunt efectul acţiunei de contracţie a straturilor prin progresiva răcire a pământului şi atunci se nasc diferite încreţituri, care dau naştere culmilor muntoase.

In unele cazuri efectele cutremurilor de pământ nu sunt atât de dezastruoase, însă de cele mai multe ori omenirea a suferit foarte mult de pe urma acestor frământări, cum de altfel avem încă cu toţii amintirea vie despre stricăciunile şi pierderile suferite cu ocazia cutremurilor de pământ ce au avut loc la noi în regiunea Focşanilor în anul 1912—1913.

In anul 1793, în regiunea Calabria din sudul Italiei au fost 30000 de victime omeneşti, iar în 1910, oraşul Messina a fost aproape complect distrus şi şi au găsit moartea peste 200000 de oameni.

Cutremurul dela Lisabon a făcut 60.000 de victime, iar anul acesta la 1 Septemvrie, Japonia a suferit unul din cele mai îngrozitoare dezastre având peste 240,006 de morţi iar oraşele Tokio şi Jokohama aproape complect distruse. Pentru înregistrarea diferitelor mişcări ale scoarţei pământului, geologii se servesc de un aparat special numit seizmograf cu ajutorul căruia se pot stabili regiunile mai frequentate de cutremure.

Ţara noastră din punct de vedere al mişcărilor seismice se împarte în două zone de frământări tectonice. Cu totul diferite una de alta şi anume: o primă regiune este întreaga Transylvanie cu Muntenia şi Sudul Dobrogiei, iar o a doua este podisul Moldovenesc cu continuare spre Rusia şi partea de Nord a Dobrogei.

In anul 1916, cutremurile de pământ ce au avut loc în regiunea Munţilor Argeş s'au resimţit în întregul Ardeal şi în sud până spre Dunărea şi sudul Dobrogei. Deci sunt două zone de frământări tectonice cu totul diferite una de alta.

Solemnitatea dela Camera de Comerţ

Desvelirea tabloului M. S. Regelui — Asistenţa şi discursurile

Duminecă, la orele 11 şi jum. a avut loc în sala de şedinţe a Camerei de Comerţ şi Industrie o impunătoare solemnitate, desvelindu-se tabloul M. S. Regelui.

Dl ministru Lapedatu a ţinut să ia parte la această şedinţă festivă. In sală se aflau reprezentanţii tuturor autorităţilor din Cluj.

In asistenţă am remarcat pe P. S. S. Episcopul Ivan, episcopii maghiari Majlath şi Ferencz Jozsef şi toţi reprezentanţii bisericilor din localitate; — pe dl primar al oraşului Utalea, dnii consuli ai Angliei, Franţei şi Cehoslovaciei, dl rector al Academiei Comerciale, Ciortea, părintele protopop Dăianu, dl Dozsa Endre şi numeroase persoane marcante din Ciuj, atât români, cât şi minoritari.

Discursul festiv a fost rostit de dl preşedinte al Camerei de Comerţ şi Industrie, dl Ioan F. Negruţiu.

Dsa îşi exprimă mulţumirea, că în această zi ni se dă un nou prilej pentru a ne arăta sentimentele noastre de devotament şi dragoste nețărmurită faţă de tron.

Camerei de Comerţ şi Industrie care reprezintă şapte judeţe i s'a redat clădirea originară, ocupată până acum de alţii şi este bucuroasă că cea dintâi festivitate ce o aranjează este o manifestaţie de dinasticism.

Dl Hevesi József, preşedintele secţiei industriale tălmăceşte publicului maghiar aceleaşi sentimente, în limba ungurească.

După ce să desvăluie tabloul M. S. Regelui, artistic executat şi înfaţişându-l în mărine naturală, dl preş. Negruţiu ia din nou cuvântul, spunând că M. Sa este simbolul iubirii de patrie şi de neam. Doreşte părechii şi membrilor casei domnitoare mulţi ani fericiţi, spre binele patriei şi al neamului.

Roagă pe dl ministru Lapedatu să transmită Majestăţilor Lor aceste urări, asigurând guvernul de tot respectul Camerei de Comerţ şi Industrie.

După discursul dlui preşedinte al Camerei Corul „Reuniunei industraişilor" a intonat Imnul regal.

Senzaţia Clujului!
Acrobaţii
Bailey si Brothers
2222 *în barul* Lloyd
Hotelului Central.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Consfătuirea dela Cercul de studii al partidului liberal

Expunerea dlui ministru Lapedatu

Membrii organizaţiei aduc la cunoştinţa dlui Ministru diferite chestiuni de interes public local — Expunerea dlui dr. Cătuneanu, profosor universitar, asupra pericolului străinilor — Controlul străinilor va fi atribuit unor comisiuni formate din cetăţenii oraşelor

Aseară la orele cinci a avut loc în sala cea mare a Cercului de studii a partidului liberal din localitate o importantă consfătuire politică la care a luat parte toţi membrii organizaţiei liberale. Cu această ocazie a venit la adunare şi d. ministru Al Lapedatu, care salutat de d. Meruţiu în numele organizaţiei şi primit cu o vie manifestaţie de simpatie, a rostit următoarea cuvântare.

Cuvântarea d-lui ministru Lapedatu

D. Ministru Lapedatu începe prin a mulţumi celor de faţă pentru călduroasa primire ce i-s'a făcut şi spune apoi că a venit în mijlocul prietenilor politici pentru a le arăta unele consideraţiuni de ordin politic în legătură cu rostul D-sale în guvern. Domnilor, după cum ştiţi n'am fost chemat în guvern numai ca ministru al cultelor şi artelor ci în primul rând ca reprezentant politic al Ardealului. Reprezint deci în guvern toate interesele Ardealului de orice natură.

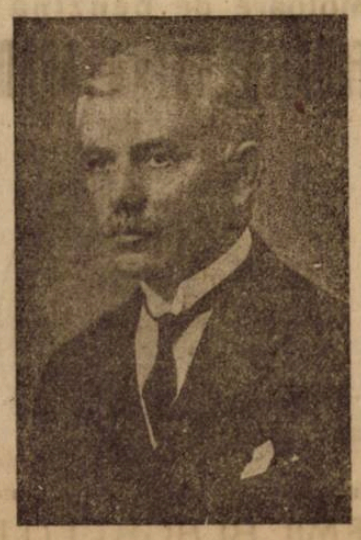

Dl Al. Lapedatu,
Ministrul Cultelor şi Artelor

Imi dau seama de răspunderea ce o am. Ştiu că sarcina ce mi-s'a dat este foarte grea dar sunt încredinţat că voi avea sprijinul tuturor organizaţiilor liberale din Ardeal şi a tuturor oamenilor de bine din această provincie, cari până acum cel puţin mi-a dat atâtea dovezi de simpatie şi încredere.

Eu solicit cu insistenţă acest concurs — această colaborare.

Niciodată n'am înţeles să lucrez exclusiv după părerile mele şi totdeauna am ţinut seamă de părerile bune a celor ce mă înconjurau, şi aceasta a fost poate una din cauzele principale ale succesului meu politic.

Am venit aci în mijlocul d-voastră ca să vă rog ca pentru viitor să vă gândiţi şi să precizaţi pe hârtie cari ar putea fi chestiunile de interes public local, pe cari trebue să le susţin în faţa celor în drept să le rezolve.

Cred domnilor că trebue să se curme odată cu discuţiile sterile şi cred că numai prezentându-mi precis problemele de rezolvat şi soluţiile cele mai bune pe cari le credeţi mai folositoare, îmi pot îndeplini misiunea ce mi s'a încredinţat.

Eu cunosc în amănunţime problemele Ardealului şi în consiliul de miniştrii am fost de nenumărate ori consultat, părerea mea fiind acceptată ca bună în toate aceste probleme ardeleneşti.

Vă asigur, şi la rândul meu am fost asigurat şi eu, că opera de guvernare a partidului liberal va fi îndelungată şi că avem timpul pentru a rezolva cele mai multe din problemele de interes public ale Ardealului.

Eu care fac parte din această organizaţie liberală vă spun că a venit timpul ca membrii ei să pornească la o muncă pozitivă de ordin practic.

Sunt atâte terenuri de activitate publică. Administraţia, justiţia, şcoala, biserica, unde fiecare dintre dvoastră ar putea să contribuie cu ceva la îmbunătăţirea ei.

In ce mă priveşte vă asigur că ori decâte ori mi se va prezenta de către dvoastră o soluţie bună în diferitele probleme de interes general voi face tot ce îmi va sta în putere pentru a obţine aprobarea ei dela cei în drept — mumcă pozitivă şi soluţii practice iată care cred că e menirea organizaţiilor liberale din Ardeal şi în special la organizaţiei centrale din Cluj.

Cuvântarea d-lui ministru Lapedatu a fost primită cu multă simpatie şi îndelung aplaudată.

Membrii organizaţiei liberale au adus la cunoştinţa dlui ministru Lapedatu, diferite nevoi locale rugându i să le comunice guvernului şi să intervină pentru înlăturarea lor.

Continuându-se discuţiile dl Cătuneanu, distinsul profesor universitar — a făcut o lungă expunere a pericolului ce-l prezintă pentru românism invazia continuă a streinilor şi lipsa de energie a acelora cari sunt chemaţi să aplice legea pentru controlul streinilor.

Dl Cătuneanu a cerut dlui ministru Lapedatu să intervină pe lângă guvern pentru soluţionarea cât mai grabnică a acestei probleme a streinilor intraţi în ţară în majoritatea lor prin fraudă.

La părerile şi propunerile dlui Cătuneanu s'au asociat toţi cei de faţă.

Dl ministru, răspunzând, a declarat că guvernul a studiat de aproape această problemă şi a şi elaborat un regulament prin care controlul streinilor este luat din atribuţiile administraţiei şi dat pe seama unor comisiuni formate din reprezentanţii diferitelor clase sociale şi şi a diferitelor profesiuni (advocaţi, profesori, comercianţi etc.)

Chiar în adunarea de eri a şi fost constituită o comisiune formată din dnii C. Cătuneanu prof. univ., Gh. Leon prof. univ., I. Iliescu, comerciant, comisiune însărcinată cu formarea diferitilor alte comisiuni cari vor studia chestiunea străinilor din Cluj pregătindu-se astfel pentru ziua când va fi pus în aplicare noul regulament controlului străinilor.

La ora 7 fără zece dl ministru trebuind s'a plece la Bucureşti a părăsit adunarea. Cei de faţă au făcut o caldă manifestaţie dlui Ministru Lapedatu.

Suspendarea conferinţelor presei

Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat, după cele petrecute Duminecă la Teatrul Naţional când dl Constantin Bacalbaşa a fost împiedecat să şi ţină conferinţa „Cum ajungi ziarist", care făcea parte din ciclul conferinţelor presei organizate de Sindicat la Cluj, cu scopul, pe de-o parte, să contribue la desăvârşirea ziariştilor, iar pe de altă parte să înlesnească publicului contactul cu fruntaşii presei române şi cu problemele ei, ajutând astfel la risipirea obscurantismului;

A hotărât să suspende aceste conferinţe.

Comitetul Sindicatului aduce vii mulţumiri conferenţiarilor de până acum: dlor I. Lupaş, E. Dăianu, G. Bogdan-Duică, precum şi celor ce au răspuns la invitaţie şi care urmau să-şi desvolte conferinţele, dlor Valeriu Branisce, C. Demetrescu, C. Mille, N. Iorga, Gr. Tăuşanu, O. Goga, Iosif Nădejde, Vasile Goldiş, Th. V. Păcăţeanu, N. Daşcovici, şi C. Rădulescu-Motru.

Luând această hotărâre Comitetul este nevoit să constate cu părere de rău că ziariştii sunt împiedecaţi să-şi continue instruirea lor profesională, iar faţă de lovitura care se dă unei manifestări pur culturale, zădărnicindu se planul de a strânge în capitala Ardealului pe cei mai de seamă fruntaşi ai scrisului românesc, al căror cuvânt rostit urma să formeze Cartea presei, Comitetul îşi ia libertatea să îndrume publicul la meditare asupra consecinţelor ce pot rezulta din orice atingere a culturei româneşti, tocmai în momentul când trecem printr'o criză culturală.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Puclicaţie.

Administraţia Fermei Model: Cianu-Grind, aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 22 Decembrie a. c. la oarele 10 a. m. în Turda, Piaţa Vitelor, se vor vinde în licitaţie publică urmatoarele animale:

27 bucaţi vaci, rasa podolică,
4 bucaţi viţei,
1 bucaţi taur de prasilă podolic.

3235 **Administratorul Fermei.**

Nr. XIII. C. 19—1923. Pres.

Publicaţiune

Pentru asigurarea recvizitelor de birou necesare pe anul 1924 judecătoriilor din circumscripţia acestei Curţi până la 29 Decemvrie a. c. ora 10 a. m. public concurs.

Ofertele vor fi înaintate la subscrisul unde se pot primi şi informaţiile necesare.

Cluj, 12 Decemvrie 1923.

Primdirectorul Curţii de Apel: IOAN VODA

Multumita publica

Comitetul şcolar al Conservatorului de Muzică şi Artă dramatică din Cluj exprimă viile sale mulţumiri Instututului de Credit şi de Economii „Albina" din Sibiu, pentru donaţia de 5000 lei; deasemenea „Societăţii pentru Industria Sârmei" din Aghiriş, pentru donaţia de 5000 de lei, precum şi Societăţii Renner pentru donaţia de 500 lei, apoi Băncii Economul Cluj 100 lei, Casa de Păstrare şi Banca de Credit Cluj, Piaţa Unirii No. 7 pentru 200 lei şi domnului Constantin Stroescu de la Opera Comică din Paris 500 lei.

Descoperirea unor falsificatori de dolari

Cercetările siguranţei locale

De mai mult timp, siguranţa locală a avut informaţii, că pe piaţă circulă un mare număr de dolari falşi, însă numai acum două zile a putut descoperi întregul fir al acestei delicate afaceri.

Acum două zile un agent al comisarului Popescu dela siguranţă, aflându-se într'o cârciumă dela periferia oraşului, a surprins pe un individ anume I. F. tocmai în momentul când ruga pe cârciumar, să-i cumpere mai multe bancnote a câte cinci dolari, pe cari le oferea cu un preţ pe jumătate în raport cu cursul oficial. Acest fapt dându-i de bănuit, agentul a rugat pe individul I. F. să-l urmeze la siguranţă.

Aci, n'a fost deloc greu comisarului Popescu să constate că toţi dolarii în număr de 250 aflaţi asupra lui I. F. sunt falşi.

Deschizându-se o anchetă, dela primele cercetări s'a aflat că în Polonia există o vastă organizaţiea, care se ocupă numai cu falsificarea de valută forte: dolari, franci, etc. cu cari în ultimul timp, graţie necunoscătorilor dornici de îmbogăţire mai toate pieţele străine au fost inundate.

Siguranţa locală, prin Ministerul de externe a intervenit pe lângă statul vecin, pentru descoperirea şi arestarea principalilor organizatori.

Tot o dată, telegrafic s'a intervenit şi pela diferite poliţii din ţară, pe unde individul I. F. are legături.

Cercetările deci urmează.

Raly.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.

Expoziţiie de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA" ARAD.

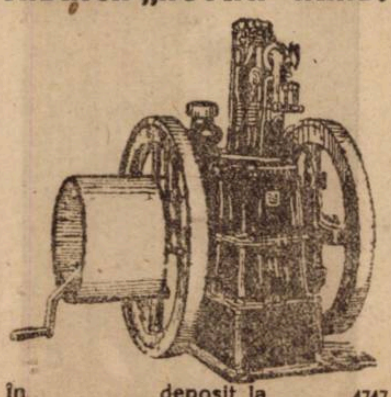

în deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Ştefan Cel Mare 3. Tel. 270.

33-1

Luni 24 Decemvrie a. c. Baia

DIANA

funcţionează. Băii de putină şi aburi.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

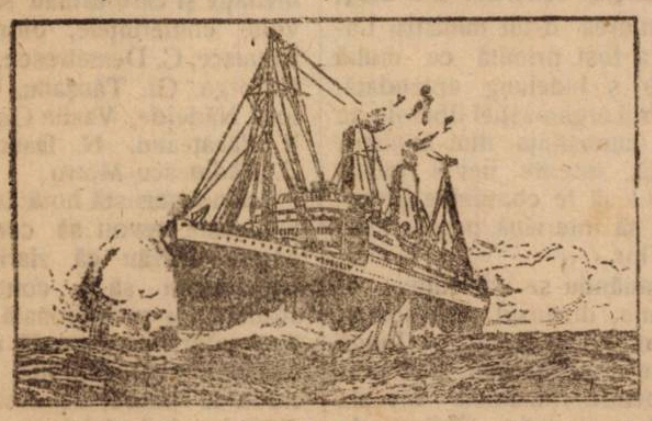

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** —. Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.

Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai bună şi mai fină. Ocipagiuri de bal.

Mănuşi pentru rodii. Specialităţi de aţă, ciorapi bărbăteşti de fior şi bretele.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo Lloyd 1256.

Preţuri de model:

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig"!!

Ghete de drum şi de casa! Rocuri de casă şi pyjame!

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIIU

Anul IV. No. 971 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Vineri 21 Decemvrie 1923

CLUJ 21 DEC 1923

Înfrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1.
3746

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 532
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Ruptura din partidul poporului

Atunci când s'a produs cea dintâi ciocnire între d. Argetoianu și d. general Averescu, niam exprimat credința că legenda „oamenilor noui" este pe sfârșite și că partidele politice apărute după războiu ca emanațiuni ale unor sentimente trecătoare se vor măcina dela sine, rând pe rând. Ruptura care s'a produs acum în partidul poporului confirmă prevederile noastre de atunci Partidul poporului dispare datorită compoziției sale nefirești.

In 1918, când se puneau la Iași bazele „Ligei Poporului", devenită la 1920 partidul poporului", generalul Averescu întruchipa în ființa sa aspră, toate aspirațiunile spre mai bine ale unui popor greu încercat de războiu. Generalul Averescu devenise un simbul al democrației răzbunătoare. In jurul său se creiase o atmosferă de legendă pe care nimeni nu ar fi putut-o împrăștia atunci. Massele populare se găseau dezorientate, tocmai atunci când aveam nevoie de mai multă luciditate în fiecare dintre actele noastre civice, și de mai mult simț al realității apăsătoare. De la generalul Averescu se aștepta mântuirea, acțiunea miraculoasă de purificare, reclădirea întregului nostru ediliciu moral și social.

Cum a răspuns generalul Averescu tuturor acestor speranțe puse în dsa, faptele guvernării sale ni-au arătat cu prisosință. Generalul Averescu era numai un biet om, înzestrat cu toate ambițiunile politici omului, dar lipsit de toate virtuțile acestuia.

In jurul său s'au strâns oportuniștii din toate partidele și de toate ideile, cari au înțeles că popularitatea trecătoare a generalului Averescu poate fi un mijloc de parvenire; iar generalul Averescu, el însuși ros de ambițiuni de parvenire, a fost incapabil să pună stavilă năvalei din jurul său, să stăpânească poftele și să dea „partidului poporului acea disciplină morală care trebuie să prezideze la compoziția tuturor partidelor politice.

După câteva luni de guvernare, legenda începuse să se clatine. Popularitatea generalului Averescu se destrăma rapid, și odată cu ea se destrăma șubreda întocnire a partidului poporului. Ce a urmat după căderea generalului Averescu de la putere, a fost o lungă și dureroasă agonie. Desnodământul, întârziat, era inevitabil.

El e cu atât mai crud pentru personalitatea politică a generalului Averescu, cu cât din destăinuirile dlui Argetoianu se cuprind învinuiri categorice. D. general Averescu se lămurește în aceste destăinuiri. Omul mic care punea la cale soviete și comploturi pentru a-și înlesni gloria reprimării lor se dedublează în persoana politicianului lipsit de caracter care primia comanda statului major cu biletul de recomandație al generalului Beck, care în 1916 era gata să părăsiască armata luptătoare a idealului național pentru a primi un minister într'un guvern al umilinței naționale și care, atunci când totul se sfârșise din scurta sa glorie politică, își căuta un reazăm politic în consfătuiri cu Ludendorff la Augsburg.

Acuzațiunile dlui Argetoianu sînt destui de grave, și sântem dispuși să vedem în ele toată doza de neîngăduință și exagerare pe care o aduce într'un conflict orice stare de încordare. Generalul Averescu se va apăra și scuza, și atunci vom ști cât să reținem din toată această tristă afacere. Dar nu e mai puțin adevărat că partidul poporului nu mai există, și că viața noastră politică începe să se purifice.

Patriotismul care ne trebuie

Citiam mai dăunăzi o carte în care o mână pricepută a adunat câteva din gândurile risipite ale înțeleptului din fruntea vecinilor noștri dela nord-vest. (Choix de preusées, estraites des oeuvres de T. S. Masaryk, par F. O. Barton — „Arbis", Pragues, 1923) In aceste gânduri cari, acum 40 de ani aveau menirea să readucă, la o viață potrivită lui, sufletul ceh adormit, găsim multe din lipsurile noastre de astăzi. E acolo un patriotism luminat și sever, conștient de funcțiunea pe care e chemat să o îndeplinească în evoluția sufletului național ceh, pentru a ajunge întreg și sigur la ținta realizată în 1918, și dincolo de ea.

Dacă Cehoslovacia a isbutit să se afirme, în numai cinci ani de independență, ca un stat european a ajuns la maturitatea facultăților sale naționale, aceasta se datorește desigur în bună parte disciplinei patriotice a cugetării lui Masaryk.

„Dacă îți zici ceh, nu trebuie să ignorezi ceeace ai de făcut; trebuie deci să ai un program", a zis Masaryk, și fiecare ceh a dovedit că a avut un program care nu-i permis să ignoreze ceeace are de făcut. Starea de înflorire a țării lor ni stă mărturie. Pentrucă înțelepciunea vieței nu constă în a ști câștiga, ci în a păstra și spori ceeace ai dobândit prin ostenială și sacrificii. Politica de astăzi a Cehoslovaciei, înseamnă o conștiință patriotică activă și fructuoasă. Bătrânul cu ochii ageri și cuminți a avut grijă să o pregătească din vreme scriind: „Un adevărat ceh, care gândește ca un ceh, nu și însușește un naționalism deșert și nici o politică goală".

Prin contrast m'am gândit la noi. De cinci ani ne fărâmițăm energiile în agitațiuni sterile. Patriotismul acela al faptelor, pe care filosofia lui Masaryk l'a inoculat neamului său, nouă ne lipsește. Luptele noastre politice mai niciodată nu dovedesc stăruința pentru mai bine. Ideia în politică nu este decât o armă sau un veșmânt, mai mult sau mai puțin ademenitor, pentru a ascunde o ambiție deșartă sau un interes meschin.

De aceea tot ce am câștigat cu atâtea sacrificii, în mânele noastre profanatoare a devenit ruină. Și totuși nu credem să fie popor mai sgomotos pentru patriotismul sau ca noi. Dela cetățeanul tinerel care nu vrea să asculte gândurile bătrânilor încercați de viață, până la politicianul cari își detăimează țara cu cinismul explicațiilor patriotice ulterioare, toți suntem patrioți. Dar câți dintre noi, scrutându-ne faptele și gândurile, n'am găsi intimitatea sufletului nostru mustrarea că ni-am trădat neamul? Câți dintre noi pot mărturisi, cu conștiința împăcată, că nu mai datorăm nimic țării?

O conștiință națională, fără îndoială avem, dar greșit îndrumată și ticălos folosită de câțiva ambițioși lipsiți de scrupule; ne trebue numai o conștiință a patriotismului, real și util, și dacă dorim să-l ajungem pe acesta, trebuie să înfrângem din noi celălalt patriotism, sgomotos și steril.

D. I. C.

Evenimentele din Grecia

Regele Greciei invitat să părăsească țara

Din Atena se anunță că guvernul a notificat regelui ca să părăsească Grecia până la deciziunea parlamentului asupra regimului. Regele va lua azi o hotărâre.

*

Din Grecia: Guvernul a notificat Regelui Greciei ca să părăsească provizoriu țara pentru a putea lăsa Adunărei Naționale, ce urmează să se întrunească, toată libertatea de a hotărî asupra formei regimului constituțional.

Presa anunță că Suveranul părăsește astăzi Grecia pentru România.

Manifestațiuni republicane

Mai mulți partizani ai Republicei au demonstrat parcurgând străzile și strigând „Trăiască Republica".

Scrisori din Ungaria

Universitatea „clujană" dela Seghedin, o fabrică de diplome pentru Ardeal — Un proect de lege contra vânzării de imobile la străini — O nouă armată ungurească clandestină, în discuția Adunării naționale

Budapesta. — Pentru cititorii români cari au aflat încă de acum anul despre legăturile Universității dela Seghedin cu ungurii și evreii din Ardeal, constatarea pe care o facem privitor la această universitate maghiară repatriată dela Cluj și stabilită „provizoriu" la Seghedin nu poate să fie o surpriză. S'a știut astfel și până acum, că universitatea aceasta care continuă a se numi și acum „clujană", este Alma Mater pentru toți studenții unguri din Ardeal cari repudiază universitățile noastre. Spre deosebire de celelalte două Universități maghiare (Budapesta, Dobrițin) la Universitatea „clujană" nu s'a introdus nici până azi numerus clausus, dimpotrivă evreii din Ardeal sunt primiți aici cu brațele deschise, cu condiția însă să se întoarcă acasă, unde după cum se știe, conducerea opiniei publice maghiare ardelene este în mâinile evreilor.

In aceste împrejurări. și din aceste motive cari privesc crearea cât mai multor conducători pentru minoritatea maghiară din Ardeal, Universitatea „clujană" din Seghedin este o adevărată fabrică de diplome pentru Ardeal. Spre deosebire de Universitățile din Pesta și Dobrițin, aici nu cade nimeni la examene, așa că este explicabilă uriașa afluență ardeleană, datorită căreia colonia de studenți ardeleni evreo-maghiari din Seghedin, este foarte numeroasă.

Poate cazul acestei fabrici de diplome pentru Ardeal nu este necunoscut ministerului nostru de instrucție. In tot cazul la echivalările de diplome este bine să se aibă în vedere.

*

După exemplul austriac, parlamentul maghiar va avea de votat zilele acestea o lege care interzice vânzarea de imobile la streini, sub cari nu se înteleg numai cetățenii altor țări, ci și minoritățile din Ungaria. Proectul este alcătuit isteț, dând posibilitate numai la această interpretare arătată de noi, cu toate că clauza privitoare la minorități este deghizată.

Această lege va desăvârși legea similară deja existentă, privitoare la pământuri. Ea este echivalată cu cunoscuta lege din 1917, care interzicea românilor din vechea Ungarie cumpărarea de moșii.

*

Zilele trecute Adunarea Națională a fost teatrul uneia din cele mai fulminante reprezentații, trebuind însuși prim-ministrul Bethlen să o șteargă pe ușa din dos, pentruca să nu existe la acuzațiile de neparalist, de aliat cu samsarii și teroriștii și de uzurpator al sanctității guvernatorului, ce i-au fost aduse într'un vacarm de nedescris de către deputatul Ssilágyi Lajos.

S'a anunțat încă din vără, că primul ministru Bethlen și-a dat cuvântul și nu și l'a ținut. Aceasta era a doua acuzație de acest fel, ce i s'a adus, după ce întâia i-a aruncat-o teroristul Héjjas, într'o adunare publică în care a învinuit pe contele Bethlen că nu și-a respectat cuvântul dat, de a ataca România.

Acum este acuzat că după ce și a dat unei delegații de patru deputați cuvântul că va înlătura din oștire pe faimosul terorist lt. col. Pronay, nu numai că nu a făcut ce-a zis, dar înșelând Adunarea Națională prin concedierea lui Pronay pentru boală, și-a luat față de ofițerul terorist obligațiunea în scris, să-l readucă în armată atunci când situația politică va permite. Angajamentul citit de deputatul Szilagyi este semnat de contele Bethlen, de Horthy și de ministrul de războiu Belitska.

Deputatul Szilagyi a mai citit scrisoarea lui Pronay, prin care acesta-l aviza pe contele Bethlen că situația politică s'a schimbat, și îi da un termen de zece zile pentru a-l reprimi în armată. Primul-ministru s'a executat la timp.

*

Tot deputatul Szilagyi a adus la cunoștința Adunării Naționale un fapt care dovedește încă odată pregătirea revanșei ungurești. A arătat astfel, că lt.-col. Pronay n'a mai fost împărțit la vechia sa trupă, ci, în haine civile și fără grad, a fost incadrat în „oștirea de transiție" („átmeneti állomány).

Existența unei armate clandestine maghiare, a fost mereu făgăduită până acum de guvernul dela Pesta, cu toatecă s'au publicat mai cu seamă în ziarul ungurilor din Viena, **date precise cu privire la soldații cari au fost trecuți în bugetul Statului ca funcționari, agenți fiscali, etc.** Deputatul Szilagyi a probat-o acum cu un act oficial dela Ministerul de războiu maghiar.

Coresp.

ina cea mai universală, folosibil la arat, trea- sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, ru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în de- pozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

risori din Alba-Inferioară

nânizarea la Alba-Iulia — Muzeele — Noul li- ceu — Situaţia în judeţ

Oraşul încoronării, Alba- , devine din ce în ce mai ânesc. Lumea românească face pelerinaj la locul e s'a încoronat întâiul rege României, este foarte nume- să şi acum, iarna.

Trupele de teatru româneşti ne vizitează sunt tot mai se. Publicul dă tot concursul or ce ne împărtăşesc cu spec- ole de adevărată artă.

*

Clădirea liceului de acum este încăpătoare pentru marele măr de elevi cari cer parte n binefacerile şcolii. Necesi- tea unui nou liceu s'a simţit mult. Şi cu ajutorul guver- ului, a început încă anul trecut, se clădească noul templu al ulturei.

Noua clădire a liceului se ri- că în faţa bisericei de încoro- are. Va fi una dintre cele mai năreţe clădiri de şcoală din ară. Se speră ca peste un an ucrările vor fi terminate, şi se va putea face inaugurarea.

*

Cele două muzee ale noastre, muzeul etnografic şi cel de anti- cităţi romane, sunt o adevărată comoară. Acest din urmă era condus în trecut de profesorii liceului unguresc. Trecând acum la stat supravegherea o are oraşul, iar îngrijirea şi îmbogă- ţirea lui cu obiectele ce s'ar mai găsi, e lăsată în sarcina corpului profesoral al liceului românesc.

Pentru a înlătura aspectul un- guresc al acestui muzeu, datorat inscripţiilor încă în majoritatea lor ungureşti, se cere o muncă intenzivă. Miile de diferite obiec- te de mare însemnătate necesită o bună îngrijire. S'ar impune ri- dicarea unui acoperiş peste pie- trele cu inscripţii, statuele şi sarcofagiile cari zac în noroiul curţii, neferite de ploaie şi ză- padă. Multe dintre obiectele din curte sunt cufundate aproape de jumătate în pământ. Credem că nu e bine să se lase să se dis- trugă, astfel, obiecte cu inscrip- ţii valoroase pentru istoria noa- stră.

*

Situaţia semănăturilor din ju- deţ este destul de bună. Dl pre- fect Velican a luat din vreme măsuri ca să se samene cât de mult, acordând premii de încu- rajare. S'au făcut multe arături şi pentru primăvară, vremea fru- moasă de toamnă asigurând eco- nomilor posibilitatea de a ter- mina munca câmpului în linişte. Recolta de anul trecut nu a fost dintre cele mai bune. Dacă şi a- nul acesta va fi însă numai aşa de bună, fiind însemânţate teri- torii mult mai mari, se va realiza un surplus important.

Coresp.

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 22 Decemvrie „Banii".
Duminecă 23 Decemvrie „Hei- delbergul de altădată"
Marţi 25 Decemvrie „Băiat de viaţă

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie şi optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi de- pozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

INFORMAŢII

— **Dela Universitate.** Sâmbătă la ora 12 a avut loc în Aula Universităţei clujane pro- movarea de doctor în drept a dlui Valer Moldovan, unul din- tre conducătorii studenţimei clu- jene. Felicitările noastre dlui Moldovan.

— **Starea de asediu.** Auto- rităţile locale au retipărit ordo- nanţa No. 4 referitoare la starea de asediu. In textul nouei ediţii de ordonanţă au intervenit mo- dificări.

— **„Calindarul Voluntarilor"** A apărut „Calindarul Voluntari- lor Români" pe anul 1924. Pe lângă numeroase şi foarte bine reuşite ilustraţiuni volumul mai cuprinde o bogată parte literară care interesează nu numai pe voluntari ci şi întreaga opinie publică românească. Preţul lei 20.

— **Dela Soc. Ştiinţelor Me- dicale.** Vineri la ora 5 p. m. va avea loc, în Amfiteatrul cli- nicei medicale şedinţa ordinară a Soc. Ştiinţelor Medicale ein Cluj, cu următoarea ordine de zi:

1) Darea de seamă şi demi- sia vechiului comitet.

2) Alegerea comitetului pe a- nul 1923—24.

3) Eventuale.

Rugăm cu insistenţă pe domnii doctori să ia parte la şedinţă, societatea noastră trebuind să decidă asupra activităţii viitoare, lărgind cadrele şi intensificând munca.

— **„Crucea Roşie."** fil. Cluj aduce la cunoştinţă că conferinţa dela Universitate anunţă pentru oara 6 d. p. se va ţinea tot Joi în 20 Decemvrie în sala Nr. IV. dar la ora 7. Programul con- certului artistic de Sâmbătă seara ora 8 22 Decemvrie dela ore 3—11 va fula la Cinema Select filmul „Imormântarea E- roului Necunoscut" cu preţul de intrare obişnuit.

Nu ne îndoim că publicul va răsplăti cu prezenţa sa nume- roasă oboseala depusă de comi- tetul organizator ca „Săptămâna Crucei Roşii" să aibă deplin succes.

— **Publicaţiune.** Se aduce la cunoştinţă generală, că şcoalele secundare din Cluj au nevoie pentru anul şcolar 1924-25 de 5250 m³ (cincimiidoăsutecincizeci) metrii cub. lemne de foc ⅔ parte stejar (cer) şi ⅓ parte fag calitatea I. despicate, tără noduri şi uscate. Faţă de cantitatea a- ceasta se rezervă dreptul la o latitudine de 20 la sută în plus ori minus tot în preţul oferit şi fără vre-o pretenţiune separată. Livrarea se va face în lunile Maiu—Iunie în curtea fiecărei şcoli unde se vor preda aşezate în metrii cub. fiind numai la capetele şirurilor cruci. Costul se va achita la terminarea liv- rării 50 procente restul până la 10 Oct. Reflectanţii îşi vor înainta ofertele până în 25 Decemvrie a. c. pe adresa: „Internatul Ghe- orghe Barițiu, Calea Regele Fer dinand Nr. 81-83.

— **Conferinţa dlui profesor R. Jeannel.** Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă ordinară în sala de conferinţe a Bibliotecii Universităţii, Vineri 21 Decem- vrie c. ora 8 şi trei sfert seara.

La ordinea zilei:

Prof. Univ. R. Jeannel: Ex- plorăţiuni speologice a grotelor din vechea Serbie (cu proec- ţiuni).

— **Concertele dna Elena Teodorovici-Cerchez.** In cu- rând va da două concerte la Cluj, un adevărat fenomen ar- tistic. E vorba de d-ra Elena Teodorovici-Cerchez, laureata Conservatorului din Milano care va da şi un concert de canto şi un concert de piano. Astfel Clujul va avea prilejul să vadă reunite în aceiaş distinsă perso- nalitate, o mare cântăreaţă şi o virtuoasă pianistă.

Data acestor 2 concerte se va anunţa la timp.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— **Fabrica de ciocolată Su- chard** atrage atenţia consumato- rilor că numeroase contrafaceri de calitate cu totul inferioară, se vând drept produse **Suchard** imitând ambalajul şi marca.

Publicul consumator este in- vitat să observe că pe pachetele de ciocolată ce cumpără, să figu- reze numele **„Suchard"**, care ga- rantează calitatea bine cunoscută a produselor fabricei. 3225

Un nou record. Diana Franzbrant- wein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

— **Răpiri de copii.** Am sem- nalat în numerile trecute exi- stenţa unei bande răpitoare de copii la Cluj.

Numai în cursul lunei acestea, s'au anunţat poliţiei 6 cazuri de copii dispăruţi, ajunşi probabil, în mâna unor vânzători de carne vie.

Numele copiilor dispăruţi este Ana Grama de 12 ani, I. Si- mion, Aranca Kovaci de 14 ani, Emilia Mick, de 15 ani, fetiţa domnei M. Erdelyi, Ana Potu- rian de 13 ani, Maria Cimbuşea de 15 ani.

Poliţia cercetează, dar până acum fără rezultat.

— *In articolul nostru prim din n-rul trecut, rândul al trei- lea socotit dela sfârşit, s'a stre- curat o greşeală de tipar pe care, fără îndoială, au observat-o şi cetitorii. In loc de* **sinceritătii,** *s'a cules* **nesinceritătii.**

*

— Suntem informaţi că d-şoara Neclara Flondor, cunoscuta că- tăreaţă română va cânta în că- teva opere la Cluj.

*

— Ministerul artelor a apro- bat bugetul Teatrului Naţional din Cluj aşa cum a fost prezen- tat de direcţia lui tăind din el numai 160.000 lei.

*

— Dr Ioan Paul, medic den- tist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

*

— Clubul artiştilor din Cluj a intrat în întregime în cadrele Sin- dicatului Artiştilor din Bucureşti.

*

— La Poliţie şi la Rectoratul Univesităţei se continuă cu se- veritate ancheta în chestia dez- ordinelor de Duminecă.

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpăraţi tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR" din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Ianuarie.

Dunky Kato
profesoara de dans
Invată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp la locuinţă
Cluj, Strada Universităţi 3.
Etaj III., 2. (lift este).

BEREA
brună nutritoare
HERCULES
din malţ dublu care rivalizează cu berea
SALVATOR
din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.
Deasemenea şi plăcuta bere deschisă
MONOSTOR
Recomandăm specialităţile noastre de: LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă, de soi şi desert.
Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.
Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Cele mai frumoase şi potrivite daruri de Crăciuni expune!
„Arta Naţională"
Atelierul de industrie românească şi de covoare persiane de' subt conducerea Dnei Veturia Ghibu la târgul de Crăciun organizat de Comera de Comerţ din Cluj, în Piaţa Uniri 16. (Scoala primară romano catolică.)
Târgul se deschide Marţi, 18 Dec. Vor fi expuse:
Rufărie' de corp, de masă, de pat, perdele, rochii albe şi colorate, Costume naţionale, după modele din diferite judeţe ale României, şi covoare persiane după modele originale. 3230

Presa maghiara

Congresul general al Presei

Presa maghiară din localitate a încercat să păstreze în tot timpul congresului tonul celei mai stricte obiectivități.

La sosirea congresiștilor toate ziarele ungurești din localitate au găsit cuvinte de binevenire, adresate oaspeților Clujului.

„Ujsag" își exprimase mulțumirea asupra faptului, că de data asta, conform hotărârii congresului din anul trecut, Sindicatul gazetarilor minoritari este cel care găzduiește sindicatele române din întreaga țară. „Suntem mândri de acest lucru", scria ziarul minoritar, și ne vom strădui să împărtășim și colegilor noștrii români rezultatele experiențelor noastre gazetărești."

„Ellenzék" se bucură, că minoritatea maghiară va putea saluta pe domnii Costa Foru, Bacalbașa și Constantin Mille, „prietenii devotați și drepți ai minorității maghiare, pe care aceștia o apără contra oricărei nedreptăți".

„Sperăm — scria în continuare oficiosul maghiar — că reprezentanții organizației noastre, prin convorbiri inteligente cu ziariștii români, vor ști să împrăștie norul acela de bănueli ce planează de-asupra capetelor maghiarimei. Ne pare bine, că au să cunoască și cei din vechiul regat cultura noastră ardelenească cu tot specifică".

Ziarul unguresc uită să precizeze, dacă este vorba într'adevăr de cultura ardelenească, deoarece în articol se subînțelege mai mult cea maghiară.

*

— Ziarele ungurești de astăzi dau amănunțite dări de seamă asupra congresului și incidentelor de ieri — „țără a comenta însă cele întâmplate".

„Keleti Ujság" mărturisește fățiș, că „are nevoie de timp pentru a avea o perspectivă, necesară unui articol referitor la cele întâmplate".

Cel mai puțin calm este a lui „Ui Kelet", organul oficios evreiesc.

In numărul de azi dela 10 Tebeth, anul 5684, calend. ebraic, scrie, că unul dintre manifestanți ar fi voit să ucidă pe dl prefect al poliției, lucru, care este probabil, inventat pe de-antregul de confratele evreesc.

Incetarea apariției lui „Becsi Magyar Ujsag"

Ziarele maghiare din Ardeal comentează încetarea apariției ziarului emigranților unguri, „Bécsi Magyar Ujság", după o activitate de 4 ani.

Ziarul oficios al partidului maghiar, „Ellenzék", nu are nici un cuvânt bun la adresa lui, ba îi face aspre critice pe motivul, că în coloanele lui „Bécsi Magyar Ujság" s'a recunoscut într'un rând, că reforma agrară din România este democratică.

Cea mai mare acuză însă, este, că fostul ziar vienez nu a sprijinit pe Horthy și a criticat pe „ungurii cari se deșteaptă".

Oficiosul „Ellenzék" ne dovedește deci încăodată, că sprijinește și se solidarizează fățiș cu Horthy și Héjjas.

„Știri Interne"

Oficiosul dlui Olajos Domokos „Ujság, publică zilnic, ca orice alt ziar, — „știri interne".

Ciudat însă, nici una din aceste știri nu sunt din viața României, ci — aproape exclusiv — din Ungaria.

In timp ce desbaterile parlamentare dela Cameră nici nu sunt măcar reproduse, după cum s'ar cuveni, — cele în cari dl Sándor József ne insultă, — se publică pe larg... De asemenea se dau publicității toate discursurile parlamentare din Budapesta, orice eveniment neînsemnat de lângă malul lacului Balaton, până și divorțurile și căsătoriile din Budapesta.

Toate acestea ne arată. în ce direcție se face educația publicului maghiar.

Partidul maghiar la lucru

Comitetul partidului maghiar a hotărât să înceapă un nou turneu de propagandă în provincie. In fruntea turneului de propagandă este dl Fekete Nagy Béla, care a și plecat la prima stație a itinerarului dsale, la Cojocna.

Deoarece s'a constatat, că turneul are un caracter iredentist, s-a intervenit la autorități pentru a opri instigația contra statului și românismului, tocmai în timp de stare de asediu.

Chestiunea subvențiilor maghiare

Din sursă sigură aflăm că ziarele maghiare din Ardeal, subvenționate de guvernul din Budapesta, au hotărât să ceară majorarea ajutoarelor, pentru a putea apărea zilnic în 16 pagini.

Cronica muzicală

Productia elevilor profesorului Stolita

In seara de Joi a săptămânei trecute, cu un deosebit succes a avut loc în sala prefecturei locale, producția elevilor profesorului de canto Eugen Stolița, dela Conservatorul Maghiar din localitate. Numerosul public care a audiat această producție, între altele a avut plăcuta ocazie de a constata că distinsul profesor grație impecabilelor sale calități pregătește câteva elemente de valoare pentru viitor scenei.

Producția a început cu dl Chirvay, care îndeosebi s'a remarcat ca un bun technician al bucăților cântate înzestrat cu o frumoasă voce de bas. Deasemeni auditoriul a fost plăcut impresionat de naturaleța și drăgălășenia cu care a cântat dra Margareta Albisy mezzo-soprană al cărei talent deschide nădejdi.

Ceia ce a surprins însă auditorii a fost vocea de soprană lirică a dnei Solovieva, care a cântat aici din operele Tanhauser și Fausi cu o putere și o claritate rară.

Mai remarcăm pe dl Cătdăraru cu viguroasa-i voce de bariton precum și pe dl dr Lupu de Ciurda.

Audiția a avut un deosebit succes.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 481 2653

In preziua alegerilor generale dela barou

Blocul românesc rămâne și pe mai departe solidar în fața încercărilor exclusiviste ale avocaților minoritari din Cluj — După adunarea convocată pentru fixarea candidaturilor

Frământările din sânul baroului din localitate, dintre avocații minoritari, au reînceput cu toată intensitatea, în vederea alegerii generale care va avea loc Duminecă în 23 Decemvre. Se știu și nu mai e nevoe să arătăm împrejurările în cari cele două comitete ale baroului — al dlui dr Amos Francu și acel al dlui dr Dionizie Pop, — au fost dizolvate de curând de Uniunea avocaților din România, cu intenția — credem — de a se pune capăt tensiunii dintre tabăra românească și cea acaparatoare a minorităților. Cu toate însă, că motivul invocat a fost acela al împăcării celor două tabere, ziarul nostru a arătat la timpul său, că Uniunea avocaților dela București a urmărit prin hotărârea sa, în rândul dintâi un vot de blam la adresa blocului avocaților români de aici.

După aceste precedente și după lupta care s'a dat cu cunoscuta intensitate, era firesc ca blocul român să se mențină chiar mai închegat ca înainte. Știind aceasta, minoritarii, dornici de a-și alege și acum un barou numai din străini și având numai platforma românească, a încercat o zizanie, despre care am mai vorbit, căutând să atragă în tabăra lor, în afară de d-nii dr. Dionizie Pop, decanul detronat, și dr. I. Giurgiu, și pe, d. E. Hațiegan și pe alții din jurul acestora.

Cu toate părerile ce d. Hațiegan a știut să le creeze în jurul persoanei sale puse în serviciul minoritarilor, de data aceasta a știut să dovedească o atitudine românească.

In cele ce urmează relatăm faptele ce s'a produs în legătură cu această alegere în cursul săptămânii.

Blocul avocaților români hotărând cum am spus, să se mențină ca până acum, a convocat o adunare pentru a-și fixa atitudinea și candidaturile,

Adunarea aceasta a fost deschisă de dl dr Ioan Suciu, care fiind candidat de decan în urma renunțării dlui dr Amos Francu, a cedat prezidența dlui dr Simion Tămaș, ca cel mai în vârstă. Dl dr Amos Francu, fostul decan, a comunicat că renunță la candidatura de decan, d-sa având deja conducerea Alianței avocaților români.

La propunerea dlui dr Amos Francu, ședința a hotărât menținerea solidarității, cu sancțiuni, decretându-se că în caz de nesupunere din partea vreunui avocat român, acesta să fie socotit că a încălcat onoarea națională.

Ședința a proclamat candidat decan pe dl dr Ion Suciu, pe baza votului secret, și a primit cu unanimitate lista propusă pentru delegații în Uniunea din București, cari sunt dnii dr A. Francu și dr Deleu. Pentru barou s'a întreținut aproape în întregime lista cea veche prezidată în întregime de fostul decan dr Amos Francu.

Rep.

Improprietarirea fostilor gardisti nationali

Fixarea congresului foștilor membrii ai gărzilor naționale din Ardeal. Parastasul pentru studentul gardist C. Petrovici, ucis în 1918 de săcuii din Cluj. Dela ședința comitetului de organizare a foștilor gardiști naționali

La Cluj, după cum am arătat și altădată, s'a înjghebat acum câteva luni sub conducerea dlui dr. Amos Francu, un comitat care și-a propus să organizeze pe membrii fostelor gărzi naționale ardelene, cu scopul de o parte de a'i instrui pentru a putea fi oricând gata pentru apărarea patriei, dar de altă parte pentruca să le mijlocească o existență sigură.

Comitetul în ședința săptămânală de acum a luat act cu mulțumire de ordonanța prin care directoratul general de agricultură din Cluj a hotărât ca membrii fostelor gărzi naționale din Ardeal să fie împroprietăriți în rând cu invalizii și voluntarii, fiind trecuți în categoria întâia a îndreptățiților.

Tot în acestă ședință s'a hotărât tipireria discursurilor ce s'au ținut la festivalul dat la Cluj în 28 Oct. a. c., cu ocazia celei de a cincia aniversări a înființării întâiei gărzi naționale române.

Congresul tuturor foștilor gardiști naționali, care avea să se țină la 25 Decemvrie anul acesta, s'a amânat pentru ziua de 3/15 Mai viitor, pentruca până atunci să se facă toate pregătirile cari nu s'au făcut încă.

In ședința aceasta s'a luat act, că Luni, 17 Decemvrie, s'au împlinit cinci ani dela moartea studentului gardist din Banat Cornel Petrovici, omorât la Cluj de săcui. Pentru pomenirea lui s'au oficiat la bisericile din Cluj parastase, la care a participat și studențimea.

Prezidentul a adus la cunoștiința celor de față, că Oficiul Național de educație fizică din București, de sub președenția de onoare a A. S. R. Principele Carol, a luat în studiu proectul elaborat de comitetul gardiștilor privitor la organizarea legiunilor de tir în care se vor instrui foștii gardiști naționali.

S'a hotărât, ca ședințele să se țină Sâmbăta, la orele 7, tot la banca „Economul".

Rep.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 Piața Uniri No. 12.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. In mare assortiment au sosit barasa englez I-a

Mare târg de Crăciun!
La magazinul
Eugen Szabó
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shiffon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa.	250 „

Mare târg de cupoane!
Prețuri reduse!
Telefon: 4-79.
3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

33-1
Luni 24
Decemvrie a. c. Baia
DIANA
functionează. Băi
de putină şi aburi.

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata responderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla toifelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

No. 26257—1923.

Publicaţie.

Comandamentul 6 Teritorial posedă 70 cuptoare de campanie sistem „Manfred Weiss", ce urmează a fi complectate cu accesorii, iar 12 a fi reparate complect.

Se aduce la cunoştiinţă atelierelor şi fabricelor ca să primesc oferte pentru aceste lucrări la Serviciul Intendenţei Comandamentului 6. Teritorial Strada Dorobanţilor No. 10, etajul 2, până in ziua de 22 Decembrie a. c. orele 11 a. m.

Cuptoarele se pot vedea la Atelierul de Reparaţie al Corpului 6 Armată instalat in cazarma Sf. Gheorghe in orele 8—18, iar desupşirile necesare se vor da de Căpitanul Petreanu de la Batalionul 6. Administrativ instalat in cazarma Avram Iancu, Calea Victoriei.

Comandamentul 6 Teritorial.

Publicaţie.

Administraţia Fermei Model: Cianu-Grind, aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 22 Decembrie a. c. la oarele 10 a. m. în Turda, Piaţa Vitelor, se vor vinde în licitaţie publică urmatoarele animale:

27 bucaţi vaci, rasa podolică,
4 bucaţi viţei,
1 bucaţi taur de prasilă podolic.

3235 **Administratorul Fermei.**

Doamnele din societatea de elita
poartă excluziv numai
incălţăminte cu marca:
»Chaussures Echo«
Lloyd 1110 1392

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.
OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!
Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela
Regele Pălăriilor
Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.
Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.
Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!
Preţuri de model: Lloyd 1286.
Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus
Singurul deposit de pălării „Habig"!!
Ghete de drum şi de casa! Rocuri de casă şi pyjame!
Ploiere, bastonaşi, raglane şi pialduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat
Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai bună şi mai fină. Ocipagiuri de bal.
Mănuşi pentru rodli. Specialităţi de ată, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3068
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

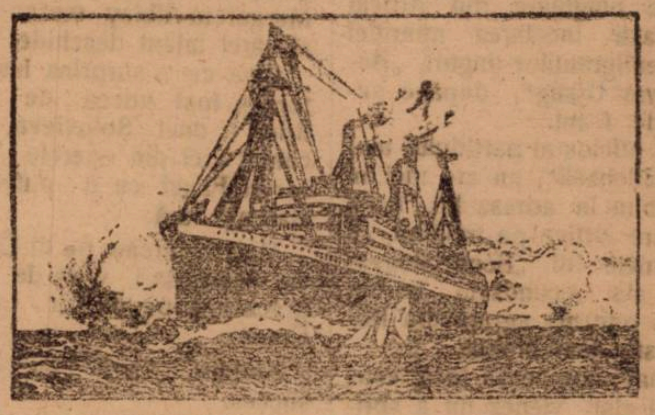

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin **Cluj.**

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297-2

Cronica dramatică

„Băiat de viață“, comedie în 3 acte de Wkilma

...larți seara s'a jucat la Teat-...Național comedia în 3 acte ...iat de viață“ de Wkilma. Au-...l și-a numit lucrarea come-...deși ea nu este decât o farsă ...țească de calitate cu totul ...tiocră. Seduși de teatrul fran-... bulevardier, scriitorii ger-...ni au încercat să-l imite. Dar ...ritul german lipsit de sponta-...itea de fantezia și de elegan... spiritului francez nu putea da ...rări de acest fel. Fără valoa-... artistică, aceste comedii ale ...trului parizian sunt totuși plă-...e prin verva lor îndrăcită, prin ...eța spiritului, prin eleganța ...ținută lor. Acestea sunt calități ...e geniului francez. Geniul ger-...an are alte însușiri. Iată de ce ...cercând să imite pe francezi, ...riitorii germani ni-au dat, în ...cul unor comedii pline de fan-...zie și de grație, farse greoaie ...enite să fie jucate în grădini ...halba dinainte și cu cărnații ...farfurie.

„Băiat de viață“, este tocmai ...farsă din acestea. Publicul no-...ru în foarte mare parte vine la ...atru nu pentru a încerca emo-...uni de artă ci pentru a se a-...uza cum se amuză copiii la ...irc, s'a arătat încântat de spec-...acol.

In rolul principal, dl. Al. Io...escu Ghibericon al cărui talent ...re frumoase mijloace de reali-...are artistică, a înregistrat ceia-...ce se numește un succes. Hu-...morul său i-a câștigat simpatiile ...unui public, care iubindu-l, îl ...scoate de sub orice judecată cri-...tică. In „Băiat de viață“ d-sa a ...avut un joc care ne-a dovedit ...însă odată calitățile unui talent ...real, dar care nu se știe totuși ...disciplina. Din această cauză jo-...cul i-a fost dezordonat și cu ...toate că a știut să silueteze ro-...lul, a căzut uneori în șarjă. Mai ...multă supraveghere, și, poate, ...mai multă străduință ar da d-lui ...Ionescu-Ghibericon posibilități de ...realizare artistică desăvârșită.

Cu un humor de bună esență ...și cu un joc care se păstrează ...în liniile firescului, d-l Virgil Va-...silescu ni-a plăcut în rolul lui ...Seibold. Caș d-lui Ghibericon ...ne permitem să-i spunem și d lui ...Vasilescu, că este dator față de ...talentul d-sale să depună mai ...multă străduință.

D. Mihăilescu Brăila în rolul ...lui Fellner a ținut să ne dove-...dească că e în curent cu pres-...cripțiile eleganței masculine și că ...urmărește revistele de modă. ...Dar dela a cunoaște până la a ...realiza e o distanță pe care d-l ...Mihăilescu-Brăila n'o poate par-...curge totdeauna.

Cuvinte bune pentru d-nele Jeana-Popovici-Voina, Nat. Ște-...fănescu și El. Bănuțiu.

Ne pare rău că deși făcând a-...pel la indulgență, nu putem spu-...ne același lucru și despre d-na ...M. Miriam. D l Șerban a fost la-...mentabil. Apariții simpatice ...d-nele M. Hodoș și M. Cara-...cioni.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 21 Decemvrie
Șlager de comedie!
Bijou
Comedie romantică în 6 acte. In roluri principale Fornanda Negri Bouget, Camillo de Riso și Alberto Collo. Cea mai splendidă comedie franceze. Strălucirea talentului fenomenal și frumusețel din povești ale renumiților artiști.

Cinema Urania
Vineri, 21 Decemvrie
Atlas sau Pielle Roșii
SERIA II.
(„Fiul Palid“ în civilizație:) Senzațională și puternică dramă de acrobație în 2 serii și 10 acte. In rolul principal: Mario Gualta Musonis, unicul rival considerabil a lui Samson-Albertini regele triumfător ale atleticei.

Cinema Apollo
Vineri, 21Decemvrie
Diego barientes
Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 6 acte. In rolurile principale: Fridrich Zelinik, Sybill Smolova și Heinrich Peer.

Senzația Clujului!
Acrobații
Bailey si Brothers
2222 *în barul* Lloyd
Hotelului Central.

Chestiunea reparațiunilor

Hotărârile comisiunei instituită de Liga Națiunilor

Lafayette. — Din Belgia. — Răspunsul belgian la propunerile germane, înmânat eri însărcinatului de afaceri german este identic cu răspunsul francez. Guvernul belgian arată că este gata să studieze propunerile Germaniei, cu condiție, ca aceste propuneri să nu constitue o abatere dela clauzele tratatului din Versailles sau să calce prerogativele comisiunei de despăgubiri. De asemenea să se respecte întru totul actualele acorduri încheiate în Renania și Ruhr. Guvernul din Bruxeles ca și guvernul francez va examina amănunțit orice plan cinstit de cooperare propus de Germania pentru administrația civilă în teritoriile ocupate.

Refacerea Ungariei

Paris. — Eri s'a întrunit comisiunea care se ocupă cu refacerea Ungariei. Au luat parte reprezentanții Micei Antante și contele Bethlen. S'au discutat clauzele financiare ale proiectului de refacere. Membrii comitetului și reprezentanții Micei Antante au admis punctele proiectului. Delegații ungari au declarat că nu pot accepta câteva puncte din proiect, în special punctul privitor la chestiunea reparațiunilor.

Iarăși au sosit și să află în depozit 3171
PIANE și PIANINE
renumite în întreagă lumea marca
August Förster!

I. Triska
cel mai vechiu magazin de piane din România-Mare.
Cluj, Str. Saguna 14.
Telefon: 4-19. ◻ Fondat în 1870.
Avantaje de plată!
Prețul de fabrica!
Furnizorul și acordorul Conservatorului statului, Operei Române, Marian și a tuturor instituțiunilor de stat. Lloyd 2142.

O măsură pentru impiedicarea invaziei de străini

Cari sunt cauzele aglomerării atâtor străini în țară
Lipsa de conștiinciozitate a organelor de aplicare a legei pentru controlul străinilor

In nenumărate rânduri am arătat prin coloanele ziarului nostru, pericolul ce-l prezintă în special pentru provinciile alipite invazia străinilor.

Până în prezent cu toate măsurile de trimitere a străinilor în localitățile de unde au venit, rezultatul a fost că în loc ca numărul acestor străini să scadă el a crescut considerabil.

Două au fost cauzele principale ale acestei regretabile situații.

In primul rând lipsa unui control serios la graniță din care cauză s'a putut strecura în țară prin fraudă numă oși străini fie cu pasapoarte și acte falșe, fie evitând orice control la graniță fie înțelegându se în mod ilicit cu cei ce au fost puși să păzească granița.

A doua cauză a înmulțirei mereu crescânde a streinilor — în special în Ardeal — este faptul că până în prezent autoritățile administrative tolerau domicilierea oricărui străin în orașe avantajii primite i-au lăsat și pe mai departe în țară.

După informații precise pe care le avem, în Cluj, se găsesc astăzi aproape 30.000 de străini. Ei bine dintre aceștia până acum au fost găsiți expatriabili numai 30.

Măsura luată de guvern pentru curățirea țărei de streini

Guvernul sesizat de oameni din toate provinciile alipite și dându-și seamă că învazia prin fraudă a străinilor în țară, constitue un adevărat pericol național a luat următoarea dispoziție.

Ținând seamă că organele administrative sunt prea încărcate cu alte lucrări că datorită acestui fapt legea pentru controlul străinilor nu se aplică destul de conștiincios a elaborat un proect de regulament care va trece zilele acestea prin cameră și care cuprinde următoarele dispoziții principale.

1) Pe viitor controlul streinilor va fi făcut de comisiuni formate din cetățenii.

Aceste comisiuni vor funcționa în fiecare din orașele țărei.

2) Se va face revizuirea tuturor streinilor veniți în țară prin orice mijloc dela 1918 încoace.

3) Vor fi trimiși în 24 de ore peste graniță de unde au venit toți streinii cari n'au actele în perfectă regulă.

4) Toți streinii cari s'au stabilit de curând în vre'un oraș al țărei venind din alt oraș vor fi imediat trimiși de unde au venit descongestionând astfel orașele.

5) Vor fi amendați și pedepsiți chiar cu închisoarea acei cari vor induce în eroare comisiunea de control asupra situației vre'unui strein de aceștia etc. etc.

Mica publicitate

Student în Matematici, ofer preparații la Matematici (materia de liceu) în schimb locuință. — A se adresa la Administrația ziarului „Infrățirea“.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Fabrica de bere din Turda S. A.

o 248 . Ruder Bd.

A pus din nou în vânzare specialitatea de

Bere Nutritoare
din malț dublu GLORIA

No. 48—1923

Publicație de licitație.

Pentru vânzarea în licitație publică pe lângă intervenția mea a diferitelor mărfuri coloniale în favoarea firmei Leo Koffler Galați reprezentat prin D-l advocat dr. Stefan Fabius și Manase Schönberger Cluj contra cumpărătorului în întârziere Berman Wolff și soția domiciliați in Cluj, defig termen pentru ziua de 22 Decembrie 1923 ora 11 a. m. Cluj, Strada Universității No. 3, (Magazinul Băncei Românești).

Valoarea mărfurilor este de Lei 60 000 adica Sasăzecimii Lei.

Amatorilor de cumpărare le stă la dispoziție condițiunile de licitație in biroul subsemnatului (Regina Maria 18) intre orele ofrciale.

Dr. Ioan Pordea
notar public.

3237

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

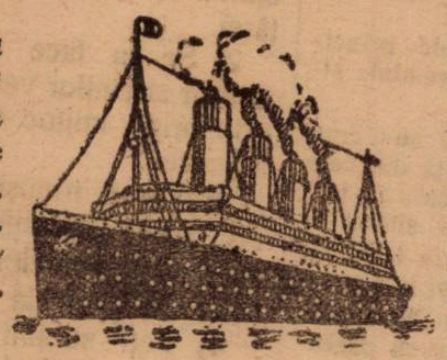

Vaporul „OHIO“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa

de sud şi Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

„TURUL”

Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă şi de bărbaţi
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu becaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetiţe şi băeţi
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310 — in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA” ARAD.

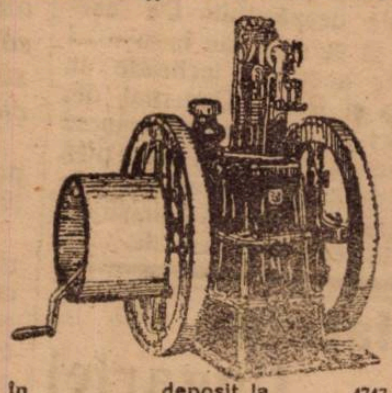

In deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

De vânzare

case, ville, moşii complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

DIVERSUM

VINDE OBIE TE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ŞI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Şaguna 13.
„Rador“ 570. ooo oo 3157 oo

INTRARE L'BERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional
cu la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Secretul Frumuseţei

Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admirată întrebuinţaţi numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele carî nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanteril. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanţ. 2818-2.

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit

cu o reducere de 10 procente

faţă de preţul de fabrică. Aceasta numai pentru timp scurt! 3201

Filiala de fabricei de ghete

„DERBY”

Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

DAMA ELEGANTĂ

stie ca numai TOCURILE ŞI TĂLPILE DE CAUCIUC BERSON fac mersul ei graţios şi uşor, păstrând eleganţa ghetelor ei.

BERSON 2501-9

Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON“

să vă pună cismarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 972 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 22 Decemvrie 1923

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

Lămurirea

CLUJ 1. 5380

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ... CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„ANUMITA PRESĂ“

Ca răspuns la manifestațiunile de la Cluj, d. Constantin Mille publică în ziarul „Lupta“ un articol de sfidare în care face elogiul „anumitei presei“. După dsa, această presă nu numai că nu merita să fie obiectul unor manifestațiuni de ostilitate, dar, coborînd la Cluj, ea trebuia să fie aclamată și purtată în triumf ca una care a bine meritat de la patrie. Căci tot ce sîntem astăzi, ne asigură d. Mille, nu suntem de cât datorită „anumitei prese“ care, ea, prin activitatea ei, ne-a umplut de toate fericirile. Ea ne-a învățat să ne cunoaștem și să ne apărăm drepturile, ea ne-a pus în contact cu marile ideluri ale umanității. Până și România Mare, dacă o avem astăzi, tot ei trebuie să-i mulțumim. Și, spunînd toate acestea, d. Mille are aierul unui martir care, din mijlocul rugului aprins, trimite societății nerecunoscătoare un ultim cuvînt de osîndă. Atâta numai că elogiul făcut de dsa nu se potrivește de loc și cu ceia ce crede sentimentul public despre activitatea și meritele „anumitei prese“.

A fost, de sigur, o vreme când se găsiau destui oameni cari să jure pe democratismul „anumitei prese“. Astăzi însă nimeni nu mai crede în acest democratism, opinia noastră publică fiind pe deplin lămurită asupra rostului și tendințelor lui. Căci, după cum am mai spus-o aici în atâtea rânduri, democrația propagată de „anumita presă“ nu e un produs al pământului și al sufletului nostru, exprimând nevoi și aspirații care să fie întru totul *ale noastre*, — ale poporului românesc. E o democrație vagă în care intră deopotrivă toate curentele și toate tendințele. Primind în fiecare dimineață o altă croială, ea se întinde și se strânge după evenimente și după situații. Nu știi niciodată dacă e monarchistă sau republicană, moderată sau extremistă, de ordine sau revoluționară. E o democrație lungă și nesfârșită cu care nu poți să știi nici de unde pleci, nici unde ai să ajungi. O găsești când la Nistru, desmierdând discret bandele de bolșevici, când în Ardeal, cochetând cu minoritățile, când la Jilava, în brațele comuniștilor. O găsești pretutindeni și, totuși, nicăieri. Din tote locurile ea știe să dispară la timp, pentruca, ținând cu bolșevicii, să pară totuși că ține și la Basarabia, agitând minoritățile să pară că lucrează și pentru păstrarea României Mari și simpatizând cu complotiștii să pară totuși că e apărătoare a ordinei și a legalității.

Si totuși, în această democrație, vagă ca principii si schimbătoare ca metode, este ceva foarte precis și foarte statornic, — și anume: *cultivarea pe rând a tutulor curentelor și a tutulor acțiunilor cari pot provoca o slăbire a puterilor noastre de rezistență națională*. De când o cunoaștem, această democrație n'a urmărit altceva de cât să creieze pretutindeni focare de revoltă, să îndemne la asalt toate elementele disolvante și să mențină în spirite o continuă enervare prielnică pentru desvoltarea acțiunilor de subminare a organismului nostru național. **Sub pretextul că vrea să ne facă mai democrați, „anumita presă“ a urmărit totdeauna să ne facă mai puțin români.** Și de aceia ura care se îndreaptă astăzi împotriva ei și pe care Clujul a exprimat-o într'o formă și cu mijloace atât de drastice.

Solemnitatea dela Consulatul francez

Eri, la orele 12, în saloanele consulatului francez din localitate, s'a remis, în mod solemn, „Legiunea de Onoare“ dlui profesor Jeannel. Această distincțiune a fost conferită de guvernul francez, cu ocazia comemorării lui Pasteur.

Ministrul Franței la București a fost reprezentat prin d. Le Théo, inspectorul învățământului francez din România. In fața unui auditoriu ales, compus din profesori universitari, în frunte cu Rectorul și decanii, din doamne din înalta societate, d. Le Théo, într'o călduroasă cuvântare, amintește legăturile cari unesc această Universitate cu Franța, simțindu-se fericit a aduce iarăși omagiul ei științii dela noi. Scoțând în relief meritele dlui profesor Jeannel, d-sa îi remite „Legiunea de onoare“, în aplauzele asistenței.

D. Rector N. Bănescu, în numele Universității, mulțumește pentru această distincțiune adusă Universității din Cluj în persoana profesorilor săi. Relevând activitatea științifică a dlui Jeannel, încheie rugând pe d. Le Théo a fi pe lângă guvernul francez, interpretul sentimentelor de gratitudine ale Universității, pentru repetatele omagii pe care cultura franceză i-le aduce.

In urmă d. profesor Racoviță, directorul Institutului de Speologie, mulțumește în numele acestui institut, pentru onoarea adusă colaboratorului său. D. Racoviță expune în linii generale viața laborioasă a savantului Jeannel, și meritele sale în specialitatea la care de mult împreună lucrează. Termină cu aceleași bune urări pentru legăturile cordiale cu țara de care ne unește interesele culturale comune.

Mexicul
ocupat de revoluționari

Mexic. — Orașul a fost evacuat de trupele federale și ocupat de revoluționari la cari s'au alipit forțele militare și autoritatea civilă a statului.

O ciudata evolutie politica
Cum a devenit dl Matei Cantacuzino țăranist

Dl Matei Cantacuzino s'a decis în sfârșit să se înscrie în partidul țărănist. „Solitarul din dealul Copoului“ va părăsi liniștea vilei ascunsă în dosul perdelei de brazi, pentru a susține alături de neastâmparatul dl Virgil Madgeanu ideea luptei de clasă.

Dl Matei Cantacuzino își desăvârșește astfel cariera politică plină de sinuozități. Ne amintim entusiasmul cu care dsa îmbrățișa în 1918 la Iași înființarea „Ligei poporului“. Articolele sale din „Indreptarea“ trădau o convingere nesdruncinată în puterea de îndreptare a dictaturei averescane. Se putea crede că în sfârșit dl Cantacuzino și-a găsit partidul care să corăspundă în totul concepțiilor sale politice.

Pentru cei ce cunoșteau trecutul politic aventuros al dlui Matei Cantacuzino, entuziasmul său de la 1918 nu era însă un lucru surprinzător. „Înțeleptul dela Iași“ trecuse cu aceiaș entuziasm prin reacționarismul categoric al lui Petre Carp, odihnise o vreme în extrema liberală a politicei românești, și se adăpase la oportunismul neo-conservator al lui Take Ionescu. Cu prilejul discursului său de la Senat, dl I. G. Duca, ministru de externe, a făcut următoarea fericită caracterizare a peregrinațiunilor dlui Matei Cantacuzino:

„Dacă ar fi ca noi să reproducem în mod grafic evoluțiunile și circonvoluțiunile carierii politice ale dlui Matei Cantacuzino, vă rog să vă închipuiți puțin ce caracter ar avea această diagramă: Ar fi cea mai umoristică ierografică pe care o minte omenească o poate concepe“.

N'au trecut câteva luni dela apariția articolelor sale din „Indreptarea“ și „solitarul“ s'a retras desamăgit în vila sa de pe dealul Copoului. „Liga poporului“ era prea îngustă pentru spiritul dsale, neînvățat cu vre-o disciplină.

Dl Cantacuzino era în căutarea unor sensații noui. Câteva evenimente mai deosebite i-au dat prilejul unor scurte distracții publice. Asasinatul dela Senat și procesul comuniștilor erau în adevăr lucruri ce'l puteau atrage din singurătatea în care se retrăsese. Dar cele câteva articole pe cari i le-au smuls aceste evenimente, erau prea puțin, aproape nimic pentru personalitatea blazată a dlui Cantacuzino. Atunci „solitarul“ a început să-și prepare lovitura de astăzi, combătând ca imorală, ideea fusiunei partidului național cu partinul țărănist. Dl Matei Cantacuzino își pregătea intrarea triumfală în partidul țărănist combătând ideea luptei de clasă.

Dl Cantacuzino este acum fericit. Peste două luni însă desigur, dsa va demisiona din partidul țărănist și se va înscrie în partidul progresist al dlui Marghiloman.

Restaurarea financiară a Ungariei
Un interview al Dlui N. Titulescu, ministrul României la Londra — In ce condiții poate fi ajutată Ungaria? Urmările eventuale ale amânării obligațiilor Ungariei — De ce depinde realizarea împrumutului maghiar

Ocupându-ne de conferința Micei Antante ce va avea loc la Belgrad în prima jumătate a lunei lanuarie am arătat într'un articol precedent că chestiunea de căpetenie ce va fi discutată în această conferință va fi acea a împrumutului ungar, pentru restaurarea ei financiară. Comentând știrile presei cehoslovace și declarațiile ministrului de externe al Iugoslaviei, Nincici, făcute ziarului „Pesti Hirlap“ am arătat că Mica Antantă va adopta aceiași atitudine față de restaurarea Ungariei ca și aceia a Consiliului Ligei Națiunilor, întrunit de curând la Paris sub președinția dlui Branting.

Dl N. Titulescu, ministrul plenipotențiar al României la Londra și delegat în acest consiliu, într'un interview acordat corespondentului ziarului „Universul“ la Paris a dat noui lămuriri cu privire la restaurarea economică a Ungariei, care interesează toate popoarele din Europa centrală.

Pentru ca această problemă să găsească soluția cea mai potrivită, spune dl Titulescu trebuie ca să se poată stabili un deplin acord între toți interesații.

Dsa supune restaurarea economică a Ungariei la următoarele patru condiții:

a) Acord asupra chestiunilor pendinte și încă nerezolvate între Ungaria și vecinii ei, b) acord asupra condițiilor technice și financiare, c) acord asupra amânării obligațiunilor cari rezultă din tratatele pentru Statele succesoare ale Austro-Ungariei, d) acord asupra controlului militar.

Dnii Nincici și Beneș sau declarat că în fața restaurărei financiare a Ungariei, Mica Antantă trebuie să-și asigure garanțiile necesare.

Același lucru îl cere dl Titulescu, când spune că: *„O Ungarie restaurată grație concursului celor mai importante state europene trebuie să fie o Ungarie dornică de a menține pacea europeană“.*

Dacă Consiliul va decide ca obligația reparațiunilor să fie amânată pentru mai târziu, ca să se favorizeze ridicarea economică a Ungariei, în același timp și obligațiile statelor succesorale derivând din tratate și care formează un tot indivizibil cu reparațiunile, vor fi amânate.

Consiliul „Ligei Națiunilor“ discută deocamdată condițiunile tehnice și protocolul politic de independență al Ungariei în actualele sale frontiere, urmând ca sarcina planurilor de restaurare să fie date în seama subcomisiunei pentru Ungaria, din care face parte și România.

Astfel se și explică de ce Ungaria, pentru a-și creia o atmosferă favorabilă în sânul conferinței, caută să-și atragă în mod deosebit simpatiile României și ale Cehoslovaciei și caută să cadă mai întâi de acord asupra împrumutului cu guvernele statelor care formează Mica Antantă.

De aceea chestiunea împrumutului ungar nu stă numai în mânile marilor aliați și ale Micei Antante, ea depinde mai ales de însăși politica pe care înțelege s'o ducă Ungaria.

Mica Antantă — a spus dl N. Titulescu, ca încheiere — a făcut și va face tot ce-i stă în putință spre a ajuta Ungaria; rămâne ca și Marii Aliați să ia partea de obligație care le revine pe urma acestei opere de solidaritate europeană *și mai ales ca Ungaria, prin înțelepciunea ce o va pune în negociațiunile cu guvernele interesate, să profite în interesul ei și al păcii, de bună voința care se arată în momentul de față din partea noastră a tuturor.“*

O părere obiectivă
asupra zădărnicirei congresului Presei

Ocupându-se de zădărnicirea congresului presei care urma să se ție la Clui, ziarul „Universul“ stăruie asupra condițiunilor în care ar fi trebuit să se înfățișeze acest congres ca **„nici un scrupul să nu fie jignit, nici un motiv de iritație să nu existe“** pentru justificarea unor scandaluri dezaprobate de presa întreagă Iată părerea numitului ziar:

„Dovadă că totul se datorește unei stări de iritațiune, este că de unde la început faptele se atribuiau studenților, care nici nu poate și nici nu trebue să jignească instituția presei, atât de binevoitoare ei în toate împrejurările, în urmă s'a întins răspunderea asupra autorităților, — cari sunt desigur vinovate când nu păstrează ordinea, dar care totuși nu pot fi batjocorite până nu li-se dovedește vina, — precum și asupra unei părți din public.

Or, nu se poate presupune o atât de largă cooperare, fără să se admită și existența unor motive, cari, dacă ar fi, lipsit poate că liniștea s'ar fi obținut.

Pe viitor trebue să se dea inițiativelor frumoase o aplicațiune desăvârșit cugetată, pentru ca lucruri ca cele întâmplate să nu se mai repete“.

Luăm act cu satisfacție de părerile obiective ale ziarului „Universul“.

Regretând și condamnând procedeele întrebuințate, fie ele pornite chiar dintr'o credință curată, ne asociem la sfatul pe care-l dă ziarul „Universul“ acelei părți din presă care prin atitudinea ei a provocat în timpul din urmă o stare de iritare printre studenți, pentru ca în interesul general al presei să nu mai asistăm la manifestațiuni penibile ca cele ce au avut loc cu prilejul congresului presei, ce urma să se țină în orașul nostru.

INFORMAȚII

— **Dela poliția locală.** Ministerul de interne a aprobat ca pe lângă Prefectura poliției locale să se înființeze o secție de 20 polițiști călări.

— **Dela Serviciul sanitar.** Dl dr Fodor, medicul șef al orașului, ne declară că scarlatina care în ultimul timp luase proporții mari în orașul nostru, astăzi este în descreștere.

*

— Comitetul Reuniunei Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj a aprobat în unanimitate propunerile dlui președinte Victor Iliescu, de a se înființa un „comitet de sprijin" al Reuniunei, din care să facă parte toți șefii administrațiilor locale precum și toți intelectualii cari au dragoste față de clasa negustorilor și meseriașilor români. Deasemeuea s'a hotărât de a începe cât mai curând o serie de conferințe, cu caracter profesional și cultural. Data începerei ținerei conferințelor și ordinea în care vor urma se va anunța în curând.

— **Moartea civilă cu Manolescu.** Precum am mai scris, la 28 Decemvrie l. c. se va represinta la Teatrul Național vestita piesă teatrală „Moartea civilă", cu marele nostru artist Ion Manolescu. Recomandăm publicului să se îngrijească de cu vreme de bilete.

— **Epilogul manifestației de Duminecă.** In legătură cu manifestația de Duminecă, autoritățile au arestat până acum 42 de oameni, cari vor fi judecați de Curtea Marțială. In majoritatea lor arestații nu sunt studenți. S'a dovedit, că furiurile ce s'au constatat sunt datorite unor elemente streine atât studențimei, cât și elementului românesc.

— **Revizuirea mărcilor fabricelor din Ardeal.** La Ministerul de industrie și comerț s'a înfiocmit un jurnal pentru revizuirea tuturor mărcilor de fabrică aparținând întreprinderilor din Ardeal și nouile provincii, spre a fi puse de acord cu dispozițiunile din legile noastre.

— **Publicațiune.** Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadența până la 3 Decemvrie 1923, inclusiv, și nerescumparate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată ce se va ține la 4 Ianuarie 1924, orele 9 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 15 Dec. 1923

Banca Victor Iliescu
Casă de împrumut pe amanet și schimb.

— **O nouă donație Sindicatului Presei ardelene.** Implinind 20 ani de gazetărie, dl *Leonard Paukerow*, membru în comitetul Sindicatului Presei din Ardeal, a donat Sindicatului suma de zece mii lei. Această primă donație, d-sa o va spori cu câte 3000 lei anual, până la limita numei de lei 50.000, din care sumă se va acorda anual un premiu acelui dintre ziariști, care va fi contribuit mai mult, prin activitatea lui, la creșterea prestigiului breslei gazetărești.

— **Conferința dlui profesor R. Jeannel.** Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară în sala de conferințe a Bibliotecii Universității, astăzi 21 Decemvrie c, ora 8 și trei sferturi seara.

La ordinea zilei:

Prof. Univ. R. Jeannel: Explorațiuni speologice a grotelor din vechea Serbie (cu proecțiuni).

— **Deschiderea școalei de meserii din Baia Sprie.** In ziua de 19 Decembrie, Miercuri, s'a deschis anul școlar la școala de meserii din Baia-Sprie. Noua școală de meserii în aceste ținuturi însemnează un pas înainte spre cucerirea industriei din mâinile streinilor. Insemnează îndreptarea câtorva sute de copii de români — spre meseriile cari contribue la prosperarea țării.

— **Conferințe.** Vineri, în 21 l. c., ora 18 în sala mică de ședințe a Camerei de Comerț și Industrie d. Ing. Ioan Viciu va ține o conferință despre „Noțiunea puterilor momentane și libere, și posibilitatea de utilizare a lor."

La această conferință sunt invitați toți membrii Asociațiunii Generale a Inginerilor din România, precum și persoanele pe cari le interesează subiectul conferinței.

— **Serbătorirea zilei de 24 Decembrie.** Implinindu-se cinci ani dela intrarea triumfală a armatei române în Cluj, cercurile culturale din localitate, și mai ales, armata, vor serbători în mod deosebit ziua de 24 Decembrie, când d. general Gherescu a înfipt — pentru totdeauna — steagul românesc în inima Ardealului.

— **Turneul trupei teatrului național din Cluj.** Trupa teatrului național din Cluj, va juca la 27 Decembrie a. c. în Baia-Mare frumoasa comedie „Scampolo" de Dario Nicodemi.

La 28 Dec. trupa va juca aceiaș comedie în Satu Mare, în sala teatrului orășănesc.

*

— La sediul Reuniunei Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor români din Cluj (palatul Camerei de comerț, parter) continuă în fiecare seară acțiunea de propagandă românească de a se înscrie ca membri toți comercianții și meseriașii români.

In urma explicărei scopurilor Reuniunei de către d-l președinte Victor Iliescu și Gh. Grădinar membru în comitet, toți acei cari au participat la consfătuire s'au înscris ca membrii atât comercianții cât și meseriașii.

Sunt rugați deci pe această cale și acei cari nu au primit invitare personală să treacă pe la Reuniune în orice seară între orele 7—8 pentru a se înscrie ca membru și a participa la lucrări.

Cine este deputatul Gheorghe Bernády?

O pagină rușinoasă din trecut — Descalificarea din 1906 — Datoria minorității maghiare

Unul dintre cei mai activi iredentiști maghiari din Ardeal este, fără îndoială, dl deputat Gheorghe Bernády, fost primar al orașului Târgu Mureș, de profesie — farmacist.

In trecut, dsa a fost cel mai încarnat șovinist, dușman de moarte al românilor. Cu toate acestea, astăzi, acest domn face pe ideologul și propagă — pentru alții, firește — doctrinele „umanitariste" ale dlui Oscar Jászi.

Ca unul dintre conducătorii vieții politice din Tg. Mureș, a organizat, dela unire încoace, întreaga populație maghiară din județ într'o puternică armată a partidului maghiar, reușindu-i, în acelaș timp, să se vâre și în cercurile mai înalte românești, ale căror simpatii le utilizează pentru anumite scopuri, ale dsale și ale partidului.

Românii — în urma șiretei și dibacei tactice a fostului farmacist, — îl cred om blajin și loial; de fapt însă, acest om este cel mai periculos iredentist.

Nu a existat nici un act de dușmănie contra statului român, nici un protest contra limbei românești, nici o deputație ungurească la M. Sa Regele, nici o propagandă iredentistă, care să nu fie legată de numele dsale.

Astfel stând lucrurile, este firească încercarea noastră de a înfățișa publicului românesc adevăratul portret al acestui politician atât de cunoscut în vechia Ungarie și atât de respectat — în necunoștință de cauză de românii de astăzi.

*

Ziarul vestiților politiciani unguri, Désy Zoltán și con'ele Stefan Bethlen, *„Szbadsag"*, din Târgu Mureș, pe atunci unul dintre cele mai mari organe unguresti din întreg Ardealul, a publicat în numărul său dela 4 Aprilie 1906 un articol în care se aduceau cele mai grave acuze primarului orașului, dlui Bernády.

„In numele legii: Dr-ul Bernady, primarul orașului mort moralicește".

„Ca răspuns la acuzele aduse de ziarul nostru, consiliul comunal al Tg. Murășului a silit pe primarul Bernady să intenteze proces de presă contra ziarului „Szabadsag", pentru calomnie și vătămare de onoare".

„Iată articolul nostru inprocesuat, apărut la 11 Ianuarie, 1906".

„Gheorghe Bernády"

„Scriem astăzi despre rușinea orașului nostru, despre faptele ticăloase ale acestui mort moral. Cerem iertare că scriem despre o asemenea ființă despre care un om de caracter și cinstit nu vorbește decât cu desgust și dispreț. Parazitul acesta nu s'ar fi putut ridica la treapta pe care se află, dacă nu ar fi recurs la sistemul său corupt, impertinent, cu care răsbate. Acest sistem a produs acuma un holt, care prin duhoarea ce o înprăștie înveninează atmosfera tuturor persoanelor, care au contact cu el"...

...„Pentru acest articol al nostru, autorul lui, A. Ferenczy, a fost supus verdictului Curții de jurați."

„Acestora li s'au pus întrebările, dacă redactorul este vinoaat pentru insultele aduse și dacă afirmațiunile încriminate sunt dovedite, ori ba."

„Jurații, având în frunte pe profesorul dr Francisc Silvester, au scos nevinovat pe redactorul nostru, **fiindcă faptele puse în seama dlui Bernady au fost dovedite".**

*

Ulterior, dl Bernády a mai fost acuzat din partea ziarelor *„Függetlenség"*, *„Hirlap"*, și *„Székely Napló"* de *omisiuni grave comise în jurul chestiunilor comunale"* de *„negligență vinovată"* de *„abuzuri"*, **„luare de mită"** și **„panamale"**. Dl primar însă, neuitând lecția dată de jurați în 1906, nu a mai încercat și de data asta să recurgă la justiție.

*

Iată cine este marele idealist, „vajnicul luptător pentru cauze naționale" „desinteresatul" etc., etc. Este bine să știe atât publicul românesc cât și guvernul, că cei ce au fost descalificați în trecut pentru necinste, nu sunt mai buni nici azi, când lucrează cu cele mai nepermise mijloace contra statului român, sau când tulbură liniștea pașnicei populații minoritare, instigând-o în modul cel mai nerușinat.

Este timpul ca minoritatea maghiară din România, trezindu-se, să aplice ea însăși sancțiunile cuvenite acestor oameni păgubitori cauzei ei, eliminându-i, din sânul ei.

Tribuna liberă*

In jurul dezordenilor de Duminică

Din partea dlui Braunfeld comerciant primim următoarele:

Domnule Director,

In interesul restabilirei adevărului, vă rugăm să binevoiți a publică următoarea rectificare a celor publicate în ziare, despre cele suferite de magazinul nostru, în seara zilei de 16—17 Decemvrie a. c. cu prilejul ultimei manifestațiuni studențești:

1. S'a spart firma de cristal belgian, care costă circa 18.000 lei.
2. S'a spart una dir vitrine, al cărei geam, tot din cristal belgian, costă 18.000 lei.
3. Din vitrina spartă, au dispărut mărfuri în valoare de 51.075 lei.
4. S'a spart lampa din stradă care costă cam 500 lei.

Aceasta e toată paguba materială pe care a suferit-o magazinul.

Mulțumindu-vă, etc.

Fenyő & Braunfeld,
bijutieri — Cluj.

* Redacția nu răspunde pentru cele publicate în această rubrică.

Fondată în 1870

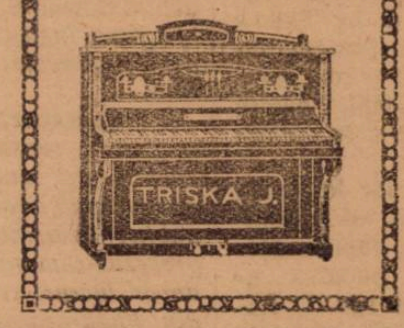

Telefon 419

Cea mai frumoasă surpriză și cel mai trainc cadou de Crăciun și Anul nou este un

o 3171 o Lloyd 2142

pian sau pianină de la

I. Triska

Cel mai vechiu magazin de piane din România-Mare.

Cluj, Str. Saguna 14.

Tot acolo acordări specialiste, reparații si transportări.

Mare târg de Crăciun și Anulnou la Magazinul de mode pentru dame și bărbați

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Prețuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbați Prechelt Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 pereche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuși, zefir, cămeși bărbătești, albituri pentru dame și băeți și alți articli să vând cu prețurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun și Anul nou!

După congresul presei

Situația noastră de gazdă nu ne-a îngăduit libertatea de a aprecia și judeca turburările iscate la Cluj cu prilejul congresului general al presei. Acum, însă, după ce presa din București și-a spus ouvântul, „Adevărul" consacrând un număr întreg întâmplărilor din orașul nostru petrecute în timpul congresului, „Lupta" publicând un articol al d-lui Mille cu elogii pentru „anumita presă", și „Universul" un articol de fond cu aprecieri asupra celor întâmplate, acum ne socotim eșiți de sub imperiul obligațiunilor de gazdă și liberi a ne spune la rândul nostru cuvântul.

Inainte de a arunca vre-o vină autorităților și de a protesta împotriva atitudinii studențimei clujene, trebue să recunoaștem că faptele petrecute se datoresc în parte și greșelilor săvârșite de noi.

Cunoscând împrejurările din Cluj, organizatorii congresului, colegii noștri dela București, cari ei au avut și inițiativa congresului și grija organizării lui, au scăpat din vedere un lucru de mare însemnătate și anume: *că acesta era cel dintâi congres al presei românești ținut în Ardeal, Și astfel fiind, el trebuia să însemne un prilej pentru a aduce un omagiu vechei prese românești din Ardeal, acelei prese care în viforoasele vremuri ale stăpânirii maghiare a avut un rosi atât de nobil și de frumos în lupta noastră națională. Nu s'a știut da congresului acest caracter. Dimpotrivă, prin exagerata atenție ne acordată reprezentanților presei minoritare a fost atinsă dureros susceptibilitatea mândriei noastre naționale.* Nu suntem împotriva unor încercări de apropiere între gazetarii minoritari și noi, înțelegem să le facem dimpotrivă un loc cât mai larg în mijlocul nostru. Dar colegii dela București au dus prea departe atenționea, stabilind ca acest congres al presei românești în Clujul eliberat să fie prezidat la un moment dat de un gazetar minoritar oricât de mult l'am respecta pe acesta pentru talentul și însușirile sale.

O altă greșeală săvârșită de organizatorii congresului este și aceia că n'au înțeles să pregătească prin articole de ziar opinia publică asupra rostului și lucrărilor congresului.

In alcătuirea programului s'a dat deasemeni un loc prea mare preocupărilor de ordin profesional neglijându-se atâtea probleme cari agită astăzi societatea românească.

Și ca o încoronare a tuturor acestor greșeli, modul cum asociațiile de presă au făcut alegerea reprezentanților lor în congres, a lăsat impresiunea că nu suntem în fața unui congres al presei românești ci numai al unei **„anumite prese"**.

Iată greșelile săvârșite în organizarea congresului. Ele nu justifică turburările cari au împiedecat desfășurarea lui, dar ținând seama de loc, de starea de spirit și de împrejurări, le explică.

Evident, nu putem aproba manifestația studențească dela teatru care a împiedecat pe dl Constantin Bacalbașa să-și dezvolte conferința.

Înțelegem deasemeni să protestăm împotriva actelor de violență cari au urmat și cari nu fac decât să compromită o mișcare pornită cu oricât suflet și dreptate.

Împiedecând ținerea congresului, studenții au săvârșit un act de intoleranță, fiindcă ei erau datori, întâi să vadă cum se desfășură desbaterile și lucrările congresului și numai după aceia să-și manifesteze sentimentele și părerile, osândindu le dacă era cazul.

Noi avem credința că din desbaterile acestui congres nu puteu răsări nici o gignire pentru sentimentele și interesele naționale. Dimpotrivă, din hotărârile luate de reprezentanții scrisului zilnic, opinia publică s'ar fi convins că acest congres nu putea fi un congres al „anumitei prese" ci un congres al presei cu adevărat românești.

Cand se confisca la Cluj si cand se confisca la Pesta

Cazul confiișcării cărților dela Cluj aduse din Ungaria, este destul de recent și cunoscut. E de asemenea cunoscut protestul zilnic al întregii prese ungurești de aici și al celei românești din str. Sărindar, ridicat contra faptului că s'au confiscat cărți de literatură și chiar Biblia, pentrucă fuseseră aduse din Ungaria, de unde, după cum se știe, nu era voe să se importeze nici o carte pe timpul acela, dintre cele apărute după 1920. Firește protestele n'au spus un cuvânt despre fișele iredentiste intercalate între paginile Bibiiei sau ale operelor literare.

N'am mai fi dezgropat acest caz dacă telegraiul maghiar nu ni-ar fi adus o știre, pe care numai decât a trebuitsă o punem în legătură cu cazul de mai sus. Profitând de ocazia, că la librăriile din Budapesta au apărut recentele memorii ale fostului conte și președinte de rupublică maghiară Mihail Károly, guvernul maghiar a confiscat împreună cu toate exemplarele memoriilor o sumedenie de traduceri literare din Zola, Maupassant și alții.

Pentruca să putem aprecia cât mai bine comparația, precizăm, că nici telegramele în chestiune și nici un ziar maghiar n'a adus explicația, că în cărțile literare confiscate ar fi fost intercalate, ca la noi, pasagii contra regimului; așa că trebue să bănuim că a fost numai cazul unei pure confiscări a unor opere, îngăduite în orice stat, dar căzute sub bănuiala guvernanților unguri.

Ziarele maghiare dela noi, cari în alte cazuri au avut cuvinte de critică când guvernul maghiar împiedeca o culturalizare a cetățenilor maghiari, n'au crăcnit de data aceasta nimic, de bună seamă pentruca știrea să nu ajungă și la urechile noastre.

Inregistrăm această constatare și făgăduim să reamintim acest caz, când vre-un dr. Szeghő va lua drumul sărindarului, ca împreună cu umanitariștii români să protesteze contra confiscării Bibliilor cu tricolor unguresc și cu *„Nem nem soha"*, sau alte crezuri ale iredentismului dela Pesta.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

(fost Universității)

Sâmbătă, 22 Decemvrie

Șlager de comedie!

Bijou

Comedie romantică în 6 acte. In roluri principale Fornanda Negri Bouget, Camillo de Riso și Alberto Collo. Cea mai splendidă comedie franceze. Strălucirea talentului fenomenal și frumusețel din povești ale renumiților artiști.

Cinema Urania

Sâmbătă, 22 Decemvrie

Atlas sau Pieile Roșii

SERIA II,

(„Fiul Palid" în civilizație:) Senzațională și puternică dramă de acrobație în 2 serii și 10 acte. In rolul principal: Mario Guaita Musonis, unicul rival considerabil a lui Samson-Albertini regele triumfător ale atleticei.

Cinema Apollo

Sâmbătă, 22 Decemvrie

Diego barientes

Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 6 acte. In rolurile principale: Fridrich Zellnik, Sybill Smolova și Heinrich Peer.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Dezordinele de Duminică
și autoritățile locale

Ce au făcut și ce n'au putut face autoritățile — Energia și tactul prefectului de poliție au evitat ca dezordinile să ia proporții mai mari

Unele ziare dela București discutând cele întâmplate la Cluj cu ocazia congresului presei au căutat să dea toată vina pe șefii autorităților locale, acuzându-i de lipsă de energie și de neîndeplinire a datoriei. Principalul vizat în atacurile acestor ziare este dl dr Valer Popovici prefectul poliției. Lăsând la o parte expresiile triviale ca „bestial biped", „rânjat animalic", etc. și cari au jicnit adânc pe cetățenii Clujului, ținem să restabilim un singur lucru.

Dl prefect de poliție, Popovici a făcut tot ce omenește a fost posibil, natural în cadrul mijloacelor de care dispunea, pentru împiedecarea manifestațiilor studențești și a dezordinelor ce s'au produs Dumineca trecută în Cluj.

Se știe că Clujul a fost locul celor mai înverșunate mișcări studențești contra elementului evreesc. Agitația studențească, nici într'un oraș universitar din țară n'a fost mai vie și mai puternică, ca la Cluj.

Cu toate acestea datorită energiei, puterei de muncă și mai ales tactului cu care a procedat poliția locală de sub conducerea dlui Prefect Popovici, toate mișcările studențești au fost înlăturate cu liniște, fără șarje de cavalerie, cum s'a făcut atât la Iași, cât mai ales la București. Cu ocazia manifestațiilor antisemite de Dumineca trecută, Poliția clujană a fost pusă în absolută imposibilitate de a face mai mult decât a făcut pentru două importante motive.

In primul rând, pentru că la acțiunea studențimei s'a atașat fără nici o rezervă tot publicul, și cel românesc și cel unguresc, și în al doilea rând, pentru că numărul gardiștilor și al ofițerilor de poliție din Cluj este ridicol de mic față de numărul de polițiști pe care ar trebui să-l aibă orașul nostru.

Pentru evitarea unor asemenea dezordini pe viitor se impune o imediată complectare a poliției clujene, prin dublarea cel puțin a numărului sergenților și al ofițerilor de poliție.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Pactul averescan cu ungurii
recunoscut pentru a doua oară

După-ce d. Oct. Goga a recunoscut prin „Keleti Ujsag" alianța averescană încheiată la dsa acasă cu partidul ungurilor iredentiști și dupăce acelaș pact e folosit de d. C. Argetoianu ca motiv de rupere cu generalul Averescu, d. dr. P. Groza îl recunoaște și dsa, și ca o apărare, insultă cultura română —

Am fost întâiul ziar care a aflat despre alianța încheiată la Ciucea între partidul dlui general Averescu și între partidul ungurilor iredentiști din Ardeal, exponenții confirmați ai regimului dela Budapesta. Cu toate că știam pactul acesta ca încheiat definitiv, am avut toate motivele să păstrăm o înțelcasă rezervă asupra lui. să cerem partidului poporului desmințirea sau confirmarea. O desmințire însă n'a mai venit, deși știrea noastră făcuse între timp ocolul întregei prese din țară. Dimpotrivă, nesocotind destulă această confirmare tacită, d. Oct. Goga, a doua zi după conferința sa dela Cluj despre „Ideia națională", a publicat în „Keleti Ujság" un interview în care recunoștea existența învoielii averescano-horthyste.

De atunci, în partidul poporului s'au produs lucruri cari au în mare măsură de a face și cu știrea dată de noi. Pactul dela Ciucea a figurat ca unul dintre motivele rupturii dintre dnii Argetoainu și Averescu. Iar acuzația adusă întâi de noi, a fost aruncată categoric partidului averescan de către fostul ministru de interne, la care comitetul executiv al acestui partid n'a socotit că trebue să se pronunțe.

In schimb, în a patra zi după ce acuzația a fost adusă dlui general Averescu chiar de către fostul său ministru, un alt fost ministru al său și fruntaș al partidului averescan din Ardeal d. dr. Petre Groza, a dat lui „Ellenzek" de aseară următoarea stupefiantă declarație:

„Pe culoarul parlamentului liberalii s'au interesat (în legătură cu ruptura argetoienistă) de ceeace se va face cu minoritatea maghiară. I-am răspuns dlui ministru al agriculturii, că generalul Averescu va respecta punctele dela Trianon, **pentrucă Ungurii sunt cel mai cult element din România pe care se razimă statul și fac cinste oricărui partid politic românesc.**

Până acum însă (până la pactul dela Ciucea N. R.) Nu s'a făcut nici un pas mai însemnat în vederea unei colaborări."

„După declarația dlui Trancu-Iași — continuă ziarul partidului horthyst — de când partidul poporului s'a descotorosit de d. Argetoianu, partidul răsuflă mai ușurat. D. Argetoianu a fost dușmanul minorităților și plecarea lui nu scade nimic din popularitatea generalului Averescu".

*

Am reprodus declarațiunile de mai sus nu numai pentrucă oricine va vedea din ele recunoașterea pactului imputat de dl Argetoianu întâiului președinte al partidului poporului. Declarația de mai sus a fostului ministru al Ardealului este o mostră eclatantă a incunoștienței care stăpânește pe unii dintre politicianii Ardealului. In trecut, pe timpul când era ministru, dl Groza ne-a mai deprins cu asemenea adulațiuni la adresa ungurilor. Cazul dela liceul unguresc din Deva, care a trebuit pedepsit pentru prostituție și iredentism și despre care d. Groza a avut cele mai alese cuvinte, ne este încă viu în minte. Această nouă laudă la adresa superiorității culturale ungurești a ungurilor iredentiști — asupra tuturor românilor, vine azi să pună vârf.

Așa ne explicăm acuma **osanalele ridicate de ziarele ungurești și înainte și îndată după conferința dlui Goga despre xenofobie. Acum e rândul dlui Groza să prezinte pe unguri românilor: să vorbească despre ei „ca despre cei mai culți susținători ai statului", atunci când se știe că iscălitorii pactului,** la cari s'a referit, **sunt iredentiștii Bernádi, Sándor și Grandpierre.**

Iar aceasta e un regionalism, pe care **nici** partidul național nu'l invidiază. E regionalismul cultural din biserica lui „Ellenzek". Și trebue să felicităm într'adevăr pe fabricatul liceului ungures din Deva.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz engiez 1-a

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Tratativele dintre Romania si Rusia

Dl I. G. Duca ministrul afacerilor străine răspunzând notei dlui Cicerin, a comunicat astăzi la Moscova că propune orașul Salzburg ca sediu al tratativelor ce urmează să se deschidă între România și Rusia, pentru soluționarea problemelor pendinte între aceste două țări.

Intâlnirea delegaților celor două guverne, dela București și dela Moscova urmează să aibă loc, la Salzburg, în a doua jumătate a lunei Ianuarie.

De sigur că atât localitatea aleasă de guvernul român cât și data conferinței, vor fi acceptate de către Moscova, de oarece în nota dlui Cicerin se spune că se lasă României deplina libertatea de alegere.

PENTRU SĂRBĂTORI! Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR“ din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

EXTERNE

Semnarea acordului general în Ruhr

Bruxelles, 19. — „Havas“ anunță că toate industriile din Ruhr au aderat la acordul general semnat la 25 Noembrie industriașii germani și autoritățile franco-belgiene.

Un nou cutremur de pământ în America de Sud

Londra. — Din New-York se anunță că Columbia a fost bântuită de un nou cutremur de pământ care a distrus ceeace a mai rămas din cele patru orașe sinistrate.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb. 2744-1

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL. 2906-1

Festivalul soc. „Crucea Rosie“

Programul:

Sâmbătă 22 Decemvrie 8 ore seara:

1. a) Leoncavallo: Prolog din Pagliacci.
   b) Bizet: Aria Torreadorului din Carmen (canto) dl Căldăraru.
2. Dna Jeana Popovici-Voina: Versuri.
3. a) List: Liebesträume.
   b) Chopin: Etudes (do diez minor și fa minor) (piano) dșoara Estella Pop.
4. a) Goltermann: Andante din Concertul în la minor (violoncel) dl prof. C. de Angelis.
   b) Massenet: din opera Manon.
   c) Dina: De ce nu-mi vii? Sub fereasira mândrei mele (canto) dna Ștefania Sudețan.
6. Dl Mihailescu-Brăila: Monolog.
7. Solo de vicară dl prof. I. Bobescu.
8. a) Puccini: Arie din opera Tosca.
   b) Brediceanu: Doine (canto) dl I. Indrieș, la pian dl Alinkow.

In timpul execuției ușile vor fi închise.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă 22 Decemvrie „Banii“.
Duminecă 23 Decemvrie „Heidelbergul de altădată“
Marți 25 Decemvrie „Băiat de viață.

Publicație.

Administrația Fermei Model: Cianu-Grind, aduce la cunoștința generală că în ziua de 22 Decembrie a. c. la oarele 10 a. m. în Turda, Piața Vitelor, se vor vinde în licitație publică urmatoarele animale:

27 bucați vaci, rasa podolică,
4 bucați viței,
1 bucați taur de prasilă podolic.

3235 **Administratorul Fermei.**

Doamnele din societatea de elita
poartă excluziv numai
incălțăminte cu marca:
»Chaussures Echo«
Lloyd 1116 1392

Fabrica de bere din Turda S. A.
o 2248 o Rador 889.
A pus din nou in vânzare specialitatea de
Bere Nutritoare
din malț dublu **GLORIA**

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

„Lebeda“
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

METALLUM
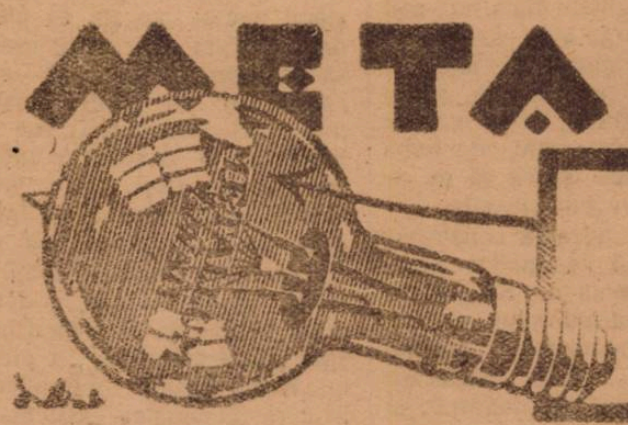
Cel mai bun bec!

A apărut!
Lepage-Condica de Termene pentru avocați 1924
in mărime de 20/25 cm. legată in jum. pânză și tipărită pe hârtie albă (450 pag.). Prețul Condicei comandat imediate cu rambursă 258·— Lei, cu porto cu tot. 11
Librăria LEPAGE, Cluj.

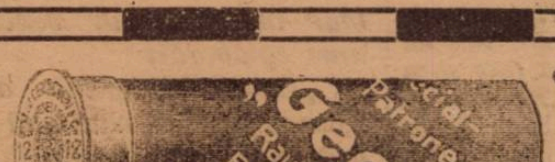

Depozitul general magazin de arme și articole de vânătoare
ROSCA „GECO“
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 141.
Cartușe „Rolweiler“ umplute cu pulbere fără fum (fără alice). Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare și egală. După folosință nu murdărește teava care nu ruginește. 3238

Reclame este sufletul comertului

Programul senzațional al Barului Grădinei de iarnă din Hotelul Central din cauza inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU
CLUJ 27 DEC 1923 1

Anul IV. No. 974 • 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI • Marți 25 Decemvrie 1923

R CLUJ 1. 660
Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Tribuna Poporului

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ENTIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 953
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Agitațiile în chestia Banatului

Eri a avut loc în sala „Reduta" o întrunire de protestare împotriva ciuntirii Banatului.

Ca ziar care n'a șovăit o clipă în acțiunea lui de apărare și de întărire a ideii naționale. „Înfrățirea" se bucură văzând că opinia noastră publică nu rămâne străină de chestiunile naționale. Ceiace ne surprinde însă în campania care se duce acum în chestiunea Banatului este faptul că întrunirile publice convocate în acest scop sunt puse, la cale de reprezentanți unor partide politice cari în vremea când problema Banatului nu era soluționată au avut o atitudine cu totul opusă celei de azi.

Acum patru ani, când în fața conferinței de pace se discuta chestiunea Banatului, dl Ion I. C. Brătianu, reprezentantul României a refuzat să semneze tratatul de pace prin care Banatul era împărțit în două. Politica de rezistență, cum a fost numită politica dlui Brătianu de apărare a integrității Banatului, n'a fost inspirată numai de sentimentele patriotice personale ale primului ministru, ci și din convingerea pe care o avea dl Brătianu că indiferent ne partide toți oamenii politici și toate energiile naționale se vor grupa în jurul unei politici de apărare a drepturilor noastre asupra întregului Banat.

Plecând dela Paris, dl Brătianu se aștepta să găsească în țară întreaga opinie publică mobilizată și toate partidele politice solidare în voința lor de a respinge un tratat care venea să consfințească ciuntirea Banatului.

Dar în locul hotărârii de a lupta pentru Banat și în locul solidarității, dl Brătianu a întâlnit în țară indiferența opiniei publice și ostilitatea partidelor politice. Și totuși ce momente mai bune decât acelea de atunci pentru manifestarea voinței noastre de a păstra Banatul întreg!

Dl general Averescu se bucura atunci de popularitatea pe care o cunoaștem cu toți. Ce mișcare în opinia publică s'ar fi stârnit, dacă acea popularitate ar fi fost pusă în slujba politicei de apărare a integrității Banatului! Partidul național, de curând coborât în vechiul regat, avea în opinia publică de acolo un credit politic și moral pe care îl putea folosi admirabil în interesul politicei de rezistență. Dar ambele partide au avut în chestiunea Banatului o atitudine hotărât ostilă politicei de rezistență reprezentată de dl Brătianu. Celelalte grupări politice, conservatorii dlui Marghiloman, tachiștii, și socialiștii s'au rostit deasemeni împotriva politicei dlui Brătianu. Ne aducem aminte ce argumente se aduceau împotriva atitudinei intransigente a guvernului de atunci. Se spunea că trebuie să ne supunem hotărîrii aliaților pentru a nu ne înstrăina bunăvoința și prietenia lor, să așezau înainte interesele comune ale Iugoslaviei și României cari nu puteau fi sacrificate de dragul Banatului, etc., etc.

Politica dlui Brătianu a căzut din cauza adversității acestor partide cari toate au făcut front împotriva sa trădând Banatul sub imperiul patimei politice.

Guvernul a fost luat de dl Vaida urcat la putere tocmai în virtutea faptului că dsa reprezenta o politică de concesiuni, de transacție și de plecare în fața injoncțiunilor străinătății. Tratatul de pace consacrând dureroasa ciuntire a Banatului a fost acceptat de dsa.

Politica dlui Brătianu de apărare a integrității Banatului în jurul căreia trebuiau să se găsească mobilizate toate forțele noastre naționale, nu fusese îmbrățișată de opinia publică fiindcă factorii noștri politici au înțeles să facă altă politică al cărei rezultat a fost abandonarea Torontalului.

Au trecut patru ani de atunci și în timpul acesta nici unul din partidele politice de opoziție n'au încercat să readucă în discuție chestiunea Banatului. Pentru ele această chestiune era înmormântată.

Iată însă că acum când se bat țărușii unei frontiere care rupe în două Banatul, partidele de opoziție apucate de un subit acces de naționalism varsă lacrimi pe pietrele de graniță din Banat. Cei cari prin urmare în 1919, au trădat cu atâta ușurință Banatul, se ridică astăzi vehement împotriva ciuntirii lui și încearcă se mobilizeze opinia publică pe chestiunea frontierii bănățene.

Nu vom intra acum într'o discuție cu privire la fixarea graniței în Banat, graniță care lasă Iugoslaviei câteva comune pe care le-am fi dorit ale noastre. Ceiace vom să subliniem aci este ipocrizia celor cari agită astăzi chestiunea Banatului.

Aceleași partide cari în 1919, au abandonat Banatul în clipe când era în joc soarta lui, încearcă să miște opinia publică acum când este vorba să se așeze pietrele unui hotar stabilit printr'un tratat semnat în numele României tocmai de reprezentantul unui partid care agită azi mai mult chestiunea Banatului.

Dar după cum atunci aceste partide au făcut o politică de trădare a drepturilor noastre și de abandonare a Banatului numai din pasiune politică pentru a nu vedea pe dl Brătianu repurtând un succes, **tot astfel naționalismul în numele căruia agită astăzi chestiunea Banatului nu izvorește decât din dorința de a creia dificultăți guvernului.**

Pietrele cari se pun acum la granița bănățeană fixează pe pământ păcatele unei politici care nici atunci și nici acum nu s'a știut elibera de sub puterea patimei pentru a se ridica la înălțimea cerințelor și intereselor naționale.

Morala cazului Argetoianu

Într'un interview acordat ziarului „Indreptarea" d. Octavian Goga denunță „laturea morală a cazului Argetoianu", dar se ferește a o discuta. O latură morală a acestei chestiuni, desigur, există, Ea însă este ceva mai amplă decât cea pe care fostul ministru al cultelor și artelor se ferește a o discuta astăzi.

In adevăr, d. Goga afirmă că așa numitul caz Argetoianu se ține de „psichologia" politicianismului românesc de moda veche, care din nenorocire, ne mai urmăște încă". Admițând că așa este, hotărîrea dlui Argetoianu de a părăsi rândurile dartidului poporului în clipa când se părea că între dsa și generalul Averescu nu a mai rămas nicio urmă de nemulțumire, dovedește că în partidul poporului exista înainte de ruptură ceva ce stânjenea armonia, ceva ce se putea ține de acea psichologie politică de moda veche, de care vorbește d. Goga. Fie că acest ceva se găsește numai în concepția politică a dlui Argetoianu, fie că era în însăși organismul partidului poporului, ruptura de astăzi nu schimbă întru nimic starea de fapte a trecutului. Or, este în afară de orice desmințire, că a fost o vreme când d. Argetoianu era însăși întruchiparea practicei și acțiunei politice a partidului poporului, iar în acea vreme d. Argetoianu nu era nici mai bun, nici mai rău decât astăzi. D. Argetoianu era acelaș.

Politicianismul său de „modă veche", pe atunci era politicianismul partidului poporului, și nimeni din partidul poporului, nici chiar d. Goga, care a contribuit cu foarte mult la readucerea dlui Argetoianu în partid, după cea dintâi încercare de defecțiune a acestuia, — n'a protestat și nici n'a reacționat împotriva acestui politicianism, Este deci tordiv a se vorbi de el acum și poate de aceea d. Goga s'a mulțumit a trece pe lângă dânsul, fără a l analza.

Prudența dlui Goga este explicabilă. „Laturea morală a cazului Argetoianu" nu poate fi discutată fără a atinge laturea morală a însăși structurei politice a partidului poporului. In acest partid, în care s'au întâlnit toate elementele nedisciplinate ale tuturor concepțiilor politice încetățenite în România, d. Argetoianu era un fruntaș, dar nu era un soldat al unei credințe pentrucă această credință nu exista în sufletul nici unuia dintre membrii partidului poporului. Retragerea sa din partid nu modifică această stare de fapt, ci o întărește. Și ca dsa poate face oricine, căci partidul poporului rămâne și de aici înainte ceea ce a fost până acum: **o grupare de tendințe deosebite și de idei disparate.** *— De aici înainte se poate discuta și „latura morală a cazului Argetoianu.*

Suveranii Greciei la noi

Surghiuniți, se spune, provizoriu, din Grecia, Regele George și Regina Elisabeta și-au găsit un refugiu pe pământul ospitalier al României.

La Constanța întâi și apoi la București, autoritățile noastre le-au făcut primirea ce se cuvenea. Iar mulțimea care venise să-i vadă i-a aclamat cu un entusiasm și cu o dragoste cari negreșit au coborât o mângâiere în sufletele îndurerate ale Regelui și Reginei Elisabeta.

In călduroasa primire făcută Suveranilor Greciei s'a simțit neapărat iubirea pentru Regina Elisabeta, pentru domnița frumoasă, născută și crescută pe pământul românesc. Dar în manifestația de dragoste a mulțimii a fost și o delicată mărturisire de participare a noastră la durerile și încercările prin cari trec Suveranii poporului grec și Suveranii noștri.

Și această participare a națiunii la încercările dureroase prin care trece Familia Regală este încă o dovadă a iubirii noastre pentru Dinastie și a ataşamentului nostru pentru ideia de regalitate.

Cât timp vor sta pe pământul românesc, Suveranii Greciei vor fi înconjurați cu o afecțiune care le va mângâia suferința și le va însufleți nădejdea.

Acțiunea națională la Paris
în timpul războiului

Se știe că într'o ședință a Senatului dl Pavel Brătășanu a acuzat pe dl general Iliescu că în timpul cât a reprezentat în Franța guvernul român, în calitate de reprezentant al Armatei române pe lângă Marele Cartier general al armatei franceze n'ar fi făcut nici o propngandă în Franța pentru țara noastră, cu toate că ar fi primit bani pentru întreținerea acestei propagande și că ar fi fost expulzat din Franța.

Răspunzând acestor acuzațiuni neîntemeiate, dl general Iliescu nu numai că a arătat că n'a primit absolut nici un ban spre a face propagandă în favoarea țării noastre, dar dsa din proprie inițiativă dându și seamă de situațiunea defavorabilă ce se creiase, țărei noastre la Paris în urma înfrângerilor din toamna lui 1916, a încercat să lumineze opinia publică franceza asupra sacrificiilor făcute de noi și a drepturilor ce le avem *atât printr'o activitate publică, cât și prin una particulară și individuală de fiecare ceas, de fiecare zi, printre personalitățile cele mai influente din Franța.*

Astfel dsa într'o conferință ținută în Aprilie 1917 pentru presa franceză, în prezența criticilor militari delegați din întreaga presă pariziană a arătat, că Rusia țaristă trădează csuza aliaților, lucru care s'a dovedit adevărat cinci luni mai târziu, când forțele militare ruseți au părăsit pe altați.

Influența acestor destăinuiri publice într'un moment când aliații puneau încă atâtea speranțe în ajutorul rusesc s'a vădit imediat, în alarma dată de presa franceză, cât și în convorbirile ce au căutat să le aibă cu dsa dl Ribot, pe atunci președintele consiliului de miniștri francez și dl Briand, fost prim-ministru, Datorită acestui fapt apoi atât ambasadorul rus la Paris Iswolski, cât și generalul Ignatieff au stăruit pentru rechemarea dlui general Iliescu în țară.

Tot din activitatea de propagandă dsa apoi a dat ca exemplu proectul de alianță militară întocmit la 24 Octomvrie 1918 între România, Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia, întrevăzând de pe atunci cât de folositoare poate fi pentru consolidarea acestor țări cu interese comune și menținerea păcii în Europa centrală, o atare alianță.

Propaganda în chestiunea Banatului

Chestiunea Banatului, pe care astăzi caută s'o apere tocmai acei care n'au sprijinit-o în 1919 a fost deasemeni una din preocupările principale ale prpagandei dlui general Iliescu.

Pe lângă conferința ținută la Hotel des Sociétés Savantes, în care bazat pe date geografice, etnografice, economice, politice și strategice a demonstrat că ni se cuvine pe de a întregul Banatul, dsa a susținut o vie propagandă în această chestiune și pe cale particulară.

Datorită acestui fapt, dl general Iliescu și-a atras dușmănia personală a lui Clemenceau. Citând scrisoarea dlui Grosjean, fost deputat în camera franceză, dl general Iliescu a explicat cauza adevărată pentru care a fost silit să plece din Franța și care e tocmai propaganda făcută pentru binele țărei în chestiunea Banatului.

Cuvântarea dlui general Iliescu a spulberat astfel odată pentru totdeauna toate acuzațiile nedrepte ce i le aadus opoziția de scandal prin presă și în timpul din urmă chiar de la tribuna parlamentului.

Inaugurarea căminului studențesc din Calea Moților

Sosirea dlui ministru Săveanu — Inaugurarea localului — Cuvântările rostite de P. S. Episcopul Ivan, dl Bănescu, rectorul Universității și dl prof. Ureche Mulțumirile studenților — Răspunsul dlui ministru Săveanu

Studențimea română luptă, după cum se știe, cu enorme greutăți. Drumul la învățătură al studentului român este plin de obstacole, care pot fi învinse numai cu ajutorul organelor oficiale. Guvernul român a făcut și face tot posibilul pentru a înlesni viața studențimei noastre. In acest scop se dă un larg sprijin căminurilor existente și pe cât împrejurările îngăduesc, se înființează altele noui. In anul trecut s'a hotărât înființarea la Cluj a încă două cămănuri studențești: unul în Calea Moților, în clădirea „Salvării", altul într'o clădire acum cumpărată din str. Babeș.

*

Căminul din Calea Moților s'a inaugurat ieri, Duminecă 23 Dec. In acest cămin, începând cu acest an școlar, găsesc găzduire și masă 90 de studenți medicinești. Căminul este susținut de ministerul Ocrotirilor sociale. Cei cari beneficiază de bursă în acest cămin se obligă ca după terminarea studiilor să stea trei ani în serviciul statului. In acest fel, ministerul Ocrotirilor sociale ajută și studențimea și își asigură și un important contingent de medici, cu cari va putea continua lupta contra plăgilor care bântuie satele noastre.

Sosirea dlui ministru Săveanu. Primirea la gară

Dl ministru al ocrotirilor sociale, Săveanu, a sosit în localitate ieri, cu acceleratul de 10·40 pentru a participa la serbarea de inaugurare a noului cămin.

La gară a fost întâmpinat de autoritățile clujene, în frunte cu dl primar Utalea, subprefectul Gheție, dl rector al Universității din Cluj, Bănescu, dl Titus Ionescu inspectorul regional sanitar, medicii orășenești Bașiota și Fodor, precum și un însemnat număr de profesori, asistenți și studenți de-ai facultății de medicină.

Dela gară dl ministru a tras la noul cămin.

Inaugurarea Căminului

Asistența. Serviciul divin. Cuvântările rostite. Mulțumirile studențimii

Serbarea de inaugurare a noului cămin începe printr'un serviciu divin slujit de I. P. S. Sa episcopul Clujului, Ivan, asistat de asesorii Curea, Spătaru și diaconul Teodoruțiu. Răspunsurile sunt date de corul Episcopiei, condus de dl Petrașcu.

Asistența

Printre numeroasa asistență am remarcat, înafară de cei de mai sus, pe: dl secretar general Ganea; dl director general al agriculturii, Petrini; Prorectorul Iacobovici; dl Minovici, profesor univ. București; profesorii universitari Ureche; Stefănescu-Goangă; Ghidionescu; Martinescu; Minea; Ghidionescu; Călășescu; Papilian; Mihail; Generalul Bădescu; Senatorul Bianu, etc. etc.

După terminarea serviciului divin S. Sa episcopul Ivan au urmat cuvântările.

Cuvântarea Episcopului Ivan

I. P. S. S. Episcopul Ivan, începând seria cuvântărilor spune că printre praznicele cari au loc dela înfăptuirea idealului național, cele mai îmbucurătoare sunt acele prin cari se sărbătorește înființarea vre-unui nou așezământ cultural, menit să contribuie la desvoltarea culturei poporului nostru.

Un asemenea praznic este cel de azi. Serbarea de azi, este cu atât mai împunătoare, cu cât se inaugurează un cămin, unde tinerii români, fără de mijloace — căci noi nu avem prea mulți fii de boieri și oameni bine situați — vor avea hrană și înlesnindu-li-se studiul important al medicinei.

Astfel se va forma o clasă de medici a noastră, care ne va păstra sănătatea dată de Dumnezeu, și va lupta contra boalelor cari bântuie satele. Recunoștință se cuvine deci acelora cari se luptă să ne dea asemenea așezăminte, cari promovează binele neamului."

Cuvântul Dlui rector Bănescu.

„Universitatea din Cluj — începe rectorul Universității — este fericită că acest nou cămin îl poate inaugura în prezența aceluia care a contribuit mult la realizarea lui, Dl ministru Săveanu, șeful departamentului Ocrotirilor sociale. Încă dela deschiderea Universității noastre am avut ca scop principal organizarea condițiilor vieții materiale studențimei. Preocupările noastre au aflat un sincer ecou la autorități. Astăzi, grație Dlui Mârzescu, fostul ministru al Ocrotirilor Sociale, și Dlui Săveanu, actualul deținător al acestui portofolia, putem inaugura un nou lăcaș, unde tinerii studenți ai facultății de medicină vor avea în mod grătuit confortul necesar continuării studiului în condițiile ce le cere extrema muncă ce trebuie să o depună. Ne bucurăm că în afară de ministerul școlii, avem un sprijinitor și în Dv.

Vă mulțumesc în numele Universității și a tineretului care va ști desigur aprecia jertfele ce le face statul nostru pentru înlesnirea condițiilor de studiu.

Alte cuvântări

D-l prodecan al facultății de medicină, prof. Urechea, a arătat că în urma războiului mondial s'au creiat situații noui și s'au pus probleme greu de rezolvit. Una dintre aceste probleme este lipsa de intelectuali.

Pentru a atenua lipsa de intelectuali români ce s'a simțit după unire în Ardeal, s'a recurs la puținele reserve ce le-a avut țara liberă. In viitor, trebue să recrutăm cât mai multe elemente tinere. Aceasta este posibil însă numai ajutorându se cei veniți la studiu. D-sa constată cu bucurie că acest necesar ajutor nu întârzie și mulțumește d-lui ministru pentru contribuția prețioasă depusă la realizarea noului cămin, *pentru suma de un milion și jumătate lei, pusă la dispoziția clinicelor universitare din fondul ministerului de ocrotiri sociale*, precum și pentru prezența d-sale la serbarea de inaugurare.

Cuvântul studențimii

D-l *Sărotu* student, președintele Societății studenților în medicină, mulțumește pentru noua înlesnire acordată medicinițtilor.

Studentul *Ghibici*, mulțumește în numele celor ce locuesc în noul Cămin. In cuvinte de o rară frumseță, — aplaudate de întrea asistență, d sa arată importanța ce o are noul așezământ la Cluj, din punct de vedere național.

Cuvântarea dlui ministru Săveanu

„Nu fără emoție — spune dl Ministru — vinc un moldovean, în numele guvernului din București să inaugureze o instituție în Ardeal. Nu fără emoție, căci mă gândesc la cei ce ne-au făcut posibil lucrul acesta: la cei ce au contribuit la redeșteptarea națională, Șincai, Micu, Maior, Lazăr, marii apostoli ardeleni și la cei 800 000 eroii căzuți în luptele ce s'au dat ca să se dorme munții și să se secce râurile cari despărțeau frații.

Munții s'au dărâmat, râurile au secat, dar în lupta dată pentru acest ideal, au căzut mulți fii merituoși ai Patriei. Un mare procent dintre cei căzuți îl formează medicii, urmând, proporțional, îndată după infanterie. Pentru împlinirea cadrelor rărite, Ministerul Ocrotirilor sociale s'a crezut dator să creieze un cămin unde cei ce se dedică carierei de medic, să poată trăi mai ușor. Indată ce vom avea mijloace vom face noui sacrificii pentru acest scop frumos.

Adresându-mă acum celor tineri, — continuă dl ministru — trebue să le spun că și-au ales o curieră grea, dar care are mult farmec și aduce mult folos tuturor. Dintre dânșii vor fi câți-va aleși, cari vor pune o piatră mai mult la clădirea renumelui științei românești.

Ceilalți, au datoria de a munci toată viața, conștiincios și cu gândul la poporul dela sate din care ne-am ridicat. Să vă coborâți cu râvnă acolo, căci mulți sunt cei ce suferă... Vă veți întâlni cu tuberculoza, cu sifilisul, cu malaria, cu alcoolismul, flagele cari distrug energia poporului nostru.

Deschid larg porțile acestui institut, în care găsiți ocrotire astăzi, pentru ca mâine să fiți apărătorii sănătății publice".

Cuvântarea dlui ministru a fost viu aplaudată.

*

După aceasta dl ministru s'a întreținut cu studenții interesându-se de situația lor materială.

La ora 2 p. m. a avut loc un banchet, la restaurantul „New-York".

După banchet înaltul oaspe a vizitat instituțiile sanitare din Cluj, iar cu trenul de 7.50 a părăsit orașul. **B.**

Repertoriul Teatrului Național

Marți 25 Decemvrie „Băiat de viață.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

„Lebeda"
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1582.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

„TURUL"
Eftine!
Perechi izolate!
Rămase din Sortimente!
Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevreaux . de la Lei 350·— in sus
Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus
Ghete de damă și de bărbați
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus
Ghete de lac pentru damă
eventual si cu boraf . . . . . de la Lei 590·— in sus
Ghete pentru fetițe și băeți
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310·— in sus
Locul de desfacere: 3202
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

o 3227 o Rador 606.
BEREA
brună nutritoare
HERCULES
din malț dublu care rivalizează cu berea
SALVATOR
din Münich de la 15 Decembrie a. c.
se capătă airaș incontinuă pretutindeni.
Deasemenea și plăcuta bere deschisă
MONOSTOR
Recomandăm specialitățile noastre de:
LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ȚUICĂ și TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi și desert.
Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrică de bere, rom si liquer. Comerț engros de vin.
Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

O sărbătoare a orașului nostru

Cinci ani de la întrarea trupelor române în Cluj

Autoritățile n'au găsit cu cale o comemorare — Un scurt istoric al calvarului românilor din Cluj în zilele barbariei maghiare de acum cinci ani — Actele de vitejie ale întâiei legiuni române din Ardeal și mișelia ungurească — Cum s'a produs întrarea trupelor generalului Neculcea

S'au împlinit azi cinci ani, de când victorioasele trupe românești, conduse de d-nii generali Neculcea și Gherescu și ajutate de garda națională română din Cluj și de cea din Mănăștur, au înplântat în acest oraș steagul biruinței românești.

Am ajuns la o zi, căreia trebuia să-i dăm toată importanța. Ziua a trecut fără nici o comemorare. Așa, că în capul acestui istoric de mai jos, trebue să ne exprimăm o explicabilă nedumerire, că deși am încercat mai zilele trecute să sugerăm o comemorare zilei, sugestiunea noastră, n'a găsit răsunet.

Este întristător, și pentrucă n'am avut de a face cu o spontaneitate din nici o parte, dar mai ales pentrucă chiar o sugerare a putut fi tratată cu nepăsare.

A trebuit să începem cu constatarea arătată, pentrucă concomitent cu apariția uoastră, ziarele ungurești apar în număr de Crăciun de câte 40—50 de pagini, și trebue numai decât să vedem în acest fapt, alături de inferioritatea noastră o manifestă încercare de a impune în locul unei dureri maghiare o desperată speranță și luptă.

Ultimele zile ale Clujului unguresc

Asociem aceasta străduință și încăpățînare ostilă din partea maghiară, la constatata nepăsare a românismului de aici, și socotim că aniversarea de astăzi este cel mai fericit prilej de a ne da seama de alte multe lucruri.

Azi se împlinesc 5 ani, de când s'a pus capăt erei celei mai excesive brutalități văzută la un popor în zilele civilizației moderne. Istoricul acelei grele zile de încercare a noastră este destul de cunoscut; rănile nu s'au putut închide încă de tot, și pe unde s'au închis, atitludinea concetățenilor noștri maghiari le redeschide zilnic.

Este astfel proaspătă în memoria tuturor situația ce a creat o Ardealului convenția dela Belgrad, prin care linia de demarcație pentru trupele românești a fost fixată pe linia Murășului. Armatei române i-a fost dată ironica soartă, să ocupe numai partea săcuească a Ardealului, pentru a face ordine între streini, în timp ce dincoace de linia Bistrița—Tg.-Mureș, ungurii și săcuii își făceau de căp, comițând asupra populației românești atrocitățile cele mai barbare. Ardealut era astfel la discreția bandelor organizate în gărzi naționale săcuești și maghiare, al căror stat major era la Cluj.

Spre a se răzbuna pentru declarația unirii dela Alba-Iulia, acestea au început măceluri și jafuri, punându-și vârf barbariei, la Beleș, unde au împușcat și ars de vii 40 de moți, majoritatea moșnegi și nevrâstnici. A urmat atacul dela Huedin, contra trenuului Crucii roșii române, atrocitatea dela Lăpușul unguresc, unde au fost răniți vr'o 74 de români, adunați la o adunare poporală de către delegații dela Alba-Iulia.

Atrocitățile acestea erau numai începutul unui plan de extirpare a românilor, pus la cale de ungurii dela Cluj, în frunte cu prof. Apathy, comisarul general pentru Ardeal, numit de același conte Karolyi, care a semnat convenția de pace dela Belgrad. Senatul Național maghiar dela Cluj, autorul moral și efectiv al tuturor celor săvârșite avea în sânul său ca factor, important pe același Sandor Jozsef, vicepreședinte al lui „Emke", care azi în parlamentul românesc, laudă regimul maghiar și însultă „intoleranța" noastră.

Ne aflam pe atunci în fața unei hotărâte porniri pentru stârpirea noastră. Conspirațiile secrete erau la ordinea zilei și una dintre ele trebue, pentru actualitatea ei, să o arătăm cititorului.

Evenimentele din Cluj din ziua de 4 Decembrie.

In ziua de 4 Decembrie Senatul săcuesc — mutat la Cluj dela Tg.-Mureș și avându-și sediul la aceeaș „Emke a dlui deputat român Șandor, sub „președenția colonelului Kratochwill, — a hotărât extirparea gărzii românești de aici și a tuturor românilor. Executarea acestui plan diabolic s'a început în 6 Decembrie, când garda săcuească de vr'o 400 de inși, secondată de plebea maghiară, a atacat garda română dela Banca „Economul", de lângă poșta Centrală. In fruntea acestei oști era căpit. Verbőczi, același care mai târziu avea să pună capăt, în Bihor, vieții avocaților Bolcaciu și Ciordaș. Ungurii au cerut cele două steaguri de pe reședința gărzii române — al Senatului național român din Ardeal și al Comandamentului legiunii din Transilvania, și pentru a evita o vărsare de sânge, căpitanul Cotuț din fruntea gărzii a și a dat ordin de predarea steagurilor. Evident însă, aceasta era pentru unguri numai un pretext.

Comandanții detașamentului dela „Economul", studenții sublocotenenți Sărăndan, Mețianu și Tripa, au hotărât, după o înțelegere telefonică cu dl Dr. Francu, comandant de legiune, să refuze împlinirea ordinului. S'a luat deci îndată contact cu garda din Mănăștur, de sub conducerea căp. Poruțiu și lt. Săliceanu, compusă din vr'o 500 de bravi mănăștureni, cari au pornit imediat în ajutorul gărzii dela „Economul". Intre acestea, la banca „Economul" s'a deschis poarta, în care era postată o mitralieră, iar alte două mitraliere și-au arătat gurile din ferestrele dela etaj. Aflând ungurii despre ajutorul din Mănăștur, a fost destul o șarjă în aer, ca să fugă toți într'o urâtă debandadă.

*

Al doilea atac, în aceleași împrejurări și cu aceleași persoane, s'a repetat la 17 Decemvrie, când față de o singură pierdere românească, suferită în persoana studentului Cornel Petrovici, ungurii au avut 4 morți, 17 greu răniți și o mulțime de ușor răniți.

In acest chip începuseră a se arăta intențiunile nutrite de soldații și fruntașii unguri față de populația și gărzile noastre. Era evident, că atrocitățile aveau să înceapă și mai sălbatice pe tot cuprinsul Ardealului neocupat.

Demersul dlui dr Amos Francu la generalul Berthelot

In urma acestora, și mai cu seamă după ce a cunoscut hotărârile Senatului maghiar dela 4 Decemvrie, pe cari au și început a le executa — după cum am văzut — dl dr Amos-Francu, conducătorul mișcării românești de aici, a transmis generalului Berthelot, prin prima trupă românească mai apropiată de sub comanda dlui maior Coroamă, un memoriu despre cele ce se petrec în Ardeal. Astfel, armata română a primit încuviințarea de a trece linia demarcațională, până la Piatra Craiului, la hotarul Bihorului, și astfel a putut avea loc și intrarea trupelor române în Cluj.

Intre acestea, la Cluj se petreceau cele întâmplate la 17 Decemvrie la sediul legiunii române. După atacul de atunci nu s'a mai produs niciunul, toți ungurii fiind îngroziți în fața hotărâtei atitudini a românilor.

*

La 22 Decemvrie apoi au avut loc aici o adunare de protestare contra unirii dela Alba-Iulia, cu delegați din toate părțile, printre cari și unii români, socialiști, și prezidată de profesorul Apathy.

Săcuii între acestea devastau Clujul, fără considerație de naționalitatea celor jefuiți. Lipsa lor de disciplină era așa de mare, că atunci când un căpitan al lor, Zeyk, a încercat să-i domolească, a fost împușcat pe fereastră.

In timp ce acestea se petreceau din partea maghiară, în tabăra română se aștepta ziua mântuirii.

D. Dr. Amos Francu se întorcea cu rezultatul memoriului românilor de aici, pentruca să pregătească primirea trupelor române. Și astfel în ziua de 24, brigada 13 de sub comanda generalului Gherescu și părți din divizia 7 pe care o comanda d. general Neculcea și din care făcea parte și brigada de mai sus, și-au făcut intrarea triumfală în Cluj după ce Ungurii și Săculi au renunțat la orice rezistență. In consiliul lor ținut tot sub prezidența lui Apathy, a hotărât aceasta pe baza, că ungurii nu au de a face decât cu trupele Antantei, iar ocupația celor românești o socot provizorie.

Intrarea triumfală a trupelor române

Trupele române au fos primite cu toată însuflețirea, fiind de față la intrarea lor și sătenii din cele mai îndepărtate comune. Garda de onoare le-a eșit în cale sub comanda căpit. Pop I. și consta din 4 companii postate în piață și comandate de căpitanii Căpâlna, Bergan, Salvan și Cuteanu. Primul onor militar s'a dat la cazarma din Calea Victoriei, unde era sediul primei legiuni române din Ardeal.

Pentruca să se știe, că cu toată rezerva ungurească, primirea aceasta a fost una dintre cele mai mari manifestații ce s'a văzut în Cluj, reținem amănuntul, că erau de față sute de țărani de pretindeni, toată suflarea românească de aici, și legiunea întâia dela Cluj, care număra 1600 gardiști. Legiunea aceasta s'a menținut în întregime românească, cu toate, că la 8 Nov. d. Cicio Pop, președintele Sfatului Național din Arad, dase ordin prin „Românul" de amestecarea gărzilor noastre cu ungurii.

Datorită protestului ridicat contra acestui ordin, gărzile ardelene s'au menținut românești, și numai în Bihor și Arad s'a procedat altfel, lucru pentru care s'a petrecut acolo cunoscutele atrocități maghiare.

In aceste împrejurări de mai sus s'au petrecut luarea acestui oraș al tuturor suferințelor noastre, din mâna opresorilor. In altă parte a ziarului dăm cititorilor momentele înălțătoare dela intrarea trupelor, ce ne-au fost comunicate de către bravul primar al Târgu-Murășului d. dr. E. Dandea.

Știri diverse

— **Moartea civilă cu Manolescu.** Precum am mai scris, la 28 Decemvrie l. c. se va represinta la Teatrul Național vestita piesă teatrală „Moartea civilă", cu marele nostru artist Ion Manolescu. Recomandăm publicului să se îngrijească de cu vreme de bilete.

— *Salonul de manichiur și de coafat „Ideal" s'a mutat (visavi) strada Universității Nr. 2, lângă hotelul Newyork.*

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

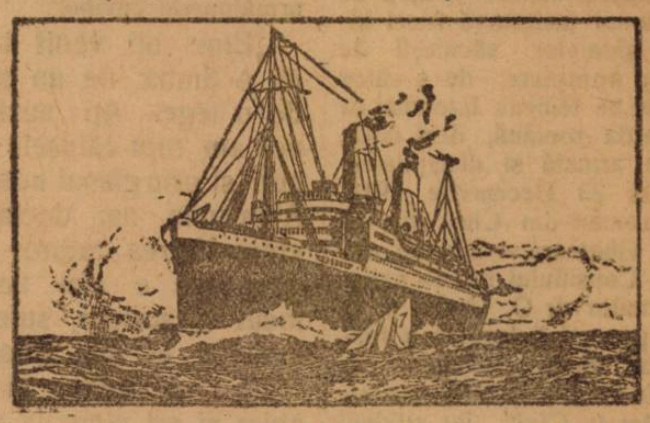

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor modern cu elice dublă

Călătoria durează numai 7 zile. — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Depozitul general magazin de arme și articole de vânătoare

ROSCA

CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 141.

„GECO"

Cartușe „Rolweiler" umplute cu pulbere fără fum (fără alice).

Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare și egală. După folosință nu murdărește țeava care nu ruginește.

3238

O zi de glorie si de bucurie

— Intrarea armatei române în Cluj — Istoricul zilei de 24 Decemvrie — Discursurile rostite — Sărbătorirea armatei române —

Astăzi, 24 Decemvrie se împlinesc 5 ani dela întrarea armatei române în oraşul nostru.

Această sărbătoare specială a Clujului nu trebue să treacă fără a reînprospăta amintirea sublimei zile. Am ţinut deci să oferim cititorilor, cu această ocazie, amintirile dlui primar al oraşului Tg.-Mureş, dr Emil Dandea, un martor ocular al evenimentelor din acea zi.

Amintirea întrării gloriosei armate române în Cluj trebue să deştepte în noi pe lângă măreţia zilelor de atunci, mai multă încredere în forţele neamului nostru şi mai multă iubire şi solidaritate între noi.

In tot timpul revoluţiei, dar mai ales după proclamarea Unirei la Alba-Iulia, situaţia românilor din Cluj era critică. Gardiştii unguri şi săcui, nedisciplinaţi, veneau mereu în oraş, atacând şi însultând pe români, mai ales pe cei cari aveau curajul să poarte tricolorul. Indepărtarea steagului tricolor de pe edificiul „Economului", reşedinţa consiliului naţional din loc, a fost încercată zădarnic; atacul unui grup de săcui contra acestei clădiri a fost împrăştiat de mitralierele aşezate în fereasta din etaj a edificiului, dar a costat viaţa tinărului Petrovici. Astfel, steagul acesta, găurit de gloanţele furiei neputincioase, a rămas tot timpul înălţat, până după intrarea armatei când reşedinţa consiliului s-a mutat în localul actualei Casine Române din Piaţa Unirii.

Aşa au trecut în griji, muncă încordată, dar înălţătoare, în agitaţie continuă, trei săptămâni şi din luna Decemvrie 1918. Românii Clujeni au fost cruţaţi de măcel numai mulţumită fricei inspirate gloatelor săcuieşti de Moţii din apropiere, de a căror răzbunare se temeau întocmai ca şi de garda română, deşi mică, dar bine armată şi disciplinată.

Luni la 23 Decemvrie 1918, fiecare român din Cluj ştia, că dl gen. Gherescu a anunţat delegaţilor Consiliului nostru naţional, domnilor dr O. Uţalea şi dr I. Pop, pe cari îi însoţea şi fostul primar ungur al Clujului, că: *„mâine în 24 Decemvrie, la orele 11 intrăm în Cluj"*, iar soldaţii jandarmi sau gardişti unguri să nu mai fie în oraş, căci vor fi luaţi ca prinsonieri.

Câtă neagră ură a cauzat această solie duşmanilor noştri şi câtă fericire sufletelor noastre!

Manifestul dat populaţiei Clujului de către dl dr Amos Frâncu

Consiliul naţional, imediat a dat un manifest redactat de dr Amos Frâncu, în care între altele spunea:

„Orice inimă românească saltă aşteptând sosirea oştirii neînvinse româneşti, ce vine să desrobească moştenirea noastră sfântă: Ardealul românesc unit pentru vecie cu România, una şi nedespărţită.

„Voi Români din preajma Clujului, din Munţii Gilăului şi Jerii, voinicii lui Buteanu, urmaşii lui Micheş, viteţii lui Iancu, odraslele eroilor dela Mărişel şi Fântânele, porniţi la drum spre Cluj, fără întârziere!"

Intrarea armatelor româneşti în Cluj

Bucuria populaţiei româneşti

In ziua memorabilă, dl Dr. V. Poruţiu cu o delegaţie, a ieşit spre întâmpinarea mândrei noastre armate, rostind generalului Niculcea o vorbire pătrunsă de fiorii realizării visurilor, la care a răspuns dl general tot atât de mişcat.

După ce la vama oraşului fostul primar, ungurul Dr. Haller, a întâmpinat pe generalul român cu nişte cuvinte de ocazie, trupele, în frunte cu comandanţii lor, au trecut prin str. Magyar şi Kossuth, acum calea Victoriei, în mijlocul ovaţiilor entuziaste ale poporului sosit din oraş şi dela sate.

Aşa au sosit în piaţa Regele Matia, unde, poporul cu lacrimi de fericire în ochi saluta în extaz trupele române. Aici era întreaga naţie având în frunte pe conducătorii ei preoţii şi învăţătorii. Aici erau gărzile naţionale; locuitorii din Mănăştur, Feneş, Gilău, Lona, Someşul-Rece, Someşul-Cald, Mărişel, Măgurile, Feleacul, Selice, Filea, Pata, Someşfalăul, Apahida, Feneşelul, Ciurila Tăuţi şi din alte sate.

Numai cine a fost de faţă la această măreaţă şi sfântă manifestaţie poate să-şi închipue sentimentele cari au pătruns pe fiecare din cei prezenţi, când la orele 11 au apărut, în sunetele muzicei militare, primii şi mult aşteptaţii dorobanţi. Mulţimea a isbucnit în urale; momente de insufleţire dumnezeiască şi de fericire desăvârşită. Inimile băteau puternic în piepturile româneşti; ochii scânteiau şi lăcrămau de bucurie.

Cu mare greutate s'au putut opri ovaţiile şi uralele ca să se rostească vorbirile de binevenire generalilor şi corpului ofiţeresc, descălecaţi înaintea statuei lui Matiaş.

Cuvântarea părintelui Roşescu.

Cel dintâiu cu ochii scăldaţi în lacrimi de bucurie, protopopul ortodox Tuliu Roşescu, rosteşte următoarele cuvinte:

„Bine aţi venit la fraţii de o limbă, de un sânge şi de o lege. Aţi auzit, că şi noi am rupt cătuşele de veacuri şi prin glasul nostru dela Alba-Iulia am declarat, că vrem Unirea tuturor Românilor. Nu e aici timpul şi locul descrierii suferinţelor noastre; le ştie doar lumea toată, au trecut şi marea chiar şi au ajuns la urechile Americei. Fie deajuns a aminti că şi pe copii în vârstă de 3 ani ni i-au zmuls dela sânul nostru, ca să-i procopsească in limba pocită a lor. Auzind strigătul de chemare, aţi venit să ne daţi ajutor la luarea în moştenire a moşiei strămoşeşti. Am frânt legăturile robiei şi vrem să trăim pururea liberi. Jurăm că: „murim mai bine'n luptă cu glorie deplină, decât să fim sclavi iarăşi în vechiul nost pământ!"

Strigăte nesfârşite de „Trăiască România-Mare" au isbucnit atunci, ca un uragan.

Discursul capelanului Simu.

In numele bisericii unite a vorbit apoi capelanul Petru Simu, spunând cam următoarele:

„Am ajuns şi ziua sfântă, mai sfântă chiar ca şi ziua de Paşti, a mântuirii noastre. Primiţi-scumpi ostaşi ai României-mame — omagiile de recunoştinţă şi de gratitudine ale bisericii româneşti unite pentru jertfele, prin cari ajungem la ziua mare a desrobirii noastre. Trăiţi la mulţi ani! Trăiască Romănta-Mare! Trăiască Regele Ferdinand, Regina Maria şi Augusta Familie Domnitoare Trăiască Armata Română!"

Cuvântul dlui dr. Amos Frâncu.

Adânc emoţionat a vorbit dr. Amos Frâncu în numele Consiliului naţional român din Cluj, precum urmează:

„Vă salut în Golgotha neamului românesc. Salut pe Dorobanţii şi Călăraşii lui Mihaiu-Viteazul. Aţi venit pe aceste plaiuri istorice, stropite cu sânge românesc în atâtea rânduri. Vă salută umbrele eroilor dela 1848, vă salută eroii dela Mărişel şi Fântânele!" N'aţi venit ca oaspeţi, ci ca stăpâni penfru vecie! Bine aţi venit, bine să rămâneţi între noi pe vecii vecilor!

Ura Mama-Românie! Ura împăratul şi împărăteasa tuturor Românilor!

Trăiască oştirea română!

Trăiască generalii Neculcea şi Gherescu!"

Cuvântarea lui Iulian Pop.

In numele gărzilor noastre a rostit, cu mult avânt dr. Iulian Pop următoarele:

„Aţi călcat cu mândrie pământul cucerit de legiunea 13 a lui Traian. Aţi sosit la noi, auzind, că n'avem alt drept aici, decât ca să muncim pământul pentru străini şi în războaiele lor să murim pentru ideale străine. De mii de ani ne sbăteam să rupem jugul sclăviei in timp ce zbirii neamului făureau cele mai draconice legi împotriva noastră. Prăbuşirea lor a fost învierea noastră. Inviind noi, am jurat, că de aci incolo numai neamul românesc il vom apăra! Cu bărbăţie am ţinut piept tuturor atacurilor îndreptate împotriva vieţii şi averii noastre. Salut cu dragoste românească, ca un frate mai mic pe confratele mai mare, brigada 13 din Armata română."

Salutul femeilor române

Induioşată de solemnitatea zilei a vorbit apoi dna Olivia Telia în numele Reuniunei femeilor române:

„In numele femeilor române din Cluj vă predau acest mănunchiu de lauri, împletiţi în ramuri de cetină şi brad. Cu atâta drag v'aş interpreta simtimentele ce ne-au cuprins, dar cuvintele îmi amuţesc pe buze, iar lăcrămile ne înăbuşă piepturile. Nu sunt lacrimele suferinţelor de până acum, când vedeam şiruri lungi de Români pe străzile Clujului, cari răpiţi şi zmulşi cu forţa din sânul familiilor lor, erau aduşi aici în Golgotha Românilor Ardeleni, — între puşti şi baionete, legaţi în lanţuri, scuipaţi şi defăimaţi, dispreţuiţi şi batjocuriţi, ca cei mai mari făcători de rele. Pentruce? Pentrucă erau români. Iar acum veniţi voi, ostaşi mândri ai României-mame, ca eliberatori şi mântuitori ai sufletelor noastre. Aceasta e vedenia măreaţă visată de moşi-strămoşii noştri.

Văzându ne înfăptuit idealul, vărsăm lacrămi de bucurie. Bine aţi venit, dragi fraţi, la fraţii înstrăinaţi!"

Dna Telia a predat apoi cununa de lauri însoţită de o panglică tricoloră, pe care era scris: *„Eliberatorilor. Femeile române"*.

Cuvântul de binevenire al studenţimei.

In numele Universitarilor români a vorbit prezedintul lor, Dr. Emil Dandea astfel;

„Domnilor generali. Fraţilor! Năprasnicul război s'a terminat cu prăbuşirea barbarismului tiran în ghiarele căruia ne zbăteam de veacuri! Ca ieri, maghiarii căutau încă să ne convingă cu pumnul baionete şi gloanţe, că noi, numai în faimoasă „integritate" a Ungariei, aflăm fericire.

Acum însă nu mai stă nimic în calea fericirei celei adevărate: lăcomia ţarului, derfidia austriacă şi oarba trufie maghiară, toate zac în pulbere, sdrobite de paloşul dreptăţii sfinte!

Sub scutul săbiei lui de foc s'a zămislit visul nostru, cu a cărui şoaptă pe buze au închis ochii cei mai buni fii ai neamului! După atâţea suferinţe ne'am ridicat din genunchi! In numele Universitarilor, vă bineventez din inimă cu entuziasmul dragostei frăţeşti, pe voi îndeplinitorii visului nostru aici între zidurile acestui oraş care a fost martorul suferinţelor noastre al sbuciumărilor cumplite şi care azi prin voi, eroilor a devenit martorul înălţării neamului Românesc, închegat dela Nistru pân, la Tisa pentru vecii vecilor.

Bine aţi venit! şi trăiţi la mulţi ani! Ura Armata Română! Trăiască România Mare!

Răspunsul dlui. general Neculcea

A răspuns tuturor, intâi dl general Neculcea, prin următoarele:

In aceste momente măreţe e imposibil a arăta, ce simte inima. Lacrimile vorbesc mai mult ca orice graiu. Ne-aţi întimpinat cu „Bine aţi venit". Drumul a fost greu pentru noi; nu mai puţină a fost pentru voi răbdarea şi durerea. Chinurile voastre au fost simţite şi de noi. Ştiam că sunteţi apăsaţi. Chinurile voastre ne-au făcut să întrăm în război, cu un singur scop; „Unirea tuturor Românilor". Am suferit mult şi noi. O optime din populaţia ţării s'a prăpădit; a fost greu jugul străinilor. Nu ne plângeam pentru jertfele duse, ci slăvim pe cei căzuţi în luptă, prin cari am ajuns la ziua sfântă de azi, cunoaştem, că aceste zile măreţe sunt datorite şi vouă, cari aţi ştiut suferi fără a vă pierde conştiinţa naţională. Ne mână credinţa că suntem un popor mare şi vrednic să se unească şi să devenim o forţă, pentruca să nu ne mai poată învinge nici când duşmanii. Noi fraţii de dincolo suntem mândri de primirea, ce ne-aţi făcut-o şi nu ştim, cum să ne exprimăm şi cum ne-am putea arăta dragostea pentru voi iubiţi fraţi. Fraţilor Ardeleni, să strigăm cu toţii: Trăiască România Mare! Trăiască marele nostru Rege şi Regina! Trăiască neamul românesc!"

Vorbirea generalului Neculcea a fost acoperită de un ropot de urale şi de aplauze care au durat aproape un sfert de oră.

Cuvântarea dlui general Gherescu

Generalul Gherescu a rostit: „Am păşit peste Carpaţi pentru patria Românilor şi gloria lor. Când am trecut culmile Carpaţilor, se prăbuşise bariera şi ţarul monarhiei. Acestea, jurăm în faţa voastră: nu vor mai exista! Aceşti ostaşi si-au oţelit inima în luptele dela Mărăşeşti, Mărăşti şi Oituz. Ei au fost fala neamului românesc şi au câştigat recunoştinţa Europei întregi.

Mulţumită eroismului soldatului român aliaţii noştri au recunoscut, că trebue să fie respectată ţara noastră, care între Nistru şi Tisa ţine piept valurilor, ce vin eela Apus şi Răsărit. Vrem să formăm un stat mare şi independent, respectat de Europa întreagă. Acest stat cu temelie sănătoasă nu poate să se făurească, decât prin concursul fiecăruia dintre noi.

Să jurăm cu toţii, că în aceste clipe măreţe abondonăm interesele şi ambiţiile individuale şi trăim numai pentru interesul general al Românilor. Aceasta se poate numai prin ordine şi răbdare. Nu noi fiecare să ne facem dreptate. Nu trebue să acapărăm averea altuia. Avem bărbaţi cuminţi, cari au solicitudinea şi interesul se intervină, ca fiecare să poată trăi independent şi mulţumit în România Mari. Fraţi Romuni! Noi avem inimă de Români, inimă iertătoare. Trebue să iertăm. Trebue să aşternem o coală de hârtie albă pe slovele ce subjugară minţile şi voinţa noastră. Mai bine faci, arătând noblеţă faţă de duşmani. Noi sfărmăm lanţurile robiei voastre, zvârlându-vi-le la picioare.

Dumnezeu să ne dea înţelepciune, ca să punem temelia unui stat, care la ori ce val să rămâie nclintit, cum aţi rămas voi în gând şi simţire mii de ani. Acum în aceste clipe mari, să ridicăm ruga către Dumnezeu: Trăiască la mulţi ani Marele Rege Ferdinand şi Regina Maria!

Stăm cu admiraţie în faţa femeilor Române, care şi au împlinit în căminul lor datoria scumpă de mame, născând oamenii cari făuresc azi Tara Românească.

Implântăm florile lor ca simbol la steagul nostru!"

Generalii români au fost aclamaţi cu o însufleţire nemai pomenită.

*

A urmat defilarea celor 4000 soldaţi, 70 ofiţeri şi 4 baterii de artilerie a armatei române apoi cea a gardelor şi a ţăranilor. Generalii şi ceilalţi ofiţeri au dat mână frăţească cu plugarii cari erau parcă pe altă lume de fericire şi mereu îşi ştergeau ochii.

Generalii, ofiţerii, intelectualii, ţărani, bărbaţi femei copii, bătrâni, tineri, s'au prins apoi de mână şi s'a încins în jurul statuei românului Matias, cea mai frumoasă horă a Unirei care s'a pomenit pe faţa pământului românesc.

Si cu aceasta Clujul a întrat pe veci în România-Mare!

Dr Emil Dandea

Adunarea de la Reduta
pentru Banatul robit

Discursurile dlui Bogdan-Duică, Silviu Dragomir, Octavian Prie, şi Adam Popa
Moţiunea

Ieri la ora 11 a avut loc o mare adunare naţională la „Reduta", din iniţiativa dlui prof. univ. Silviu Dragomir din partidul naţional şi a mai multor persoane politice din Cluj.

Cu acest prilej, s'a protestat contra barbariilor sârbeşti comise asupra românilor rămaşi sub stăpânirea streină şi contra schimbului de comune între statul iugoslav şi român.

Primul care a luat cuvântul a fost distinsul academician şi prof. *Bogdan Duică*.

Cuvântarea dlui profesor Bogdan Duică

Am fost solicitat — începe dsa — să deschid eu adunarea în care cetăţenii români ai Clujului să-şi spună cuvântul lor asupra durerilor fraţilor lor din cele două Bănaturi.

Această chestiune nu este una de partid, ci una pur naţională, şi avem datoria de a fi cu toţii uniţi în această chestie.

In Banat, Sârbii au fost venetici. Austria îi adusese ca mercenari ai politicei sale. Rămaşi acolo spre surprinderea şi neplăcerea ei de nevoie, a căutat să-i oblige la credinţă, plătind credinţa cu privilegiile acordate în paguba Românilor. De aceste privilegii asurpritoare mult au suferit fraţii bănăţeni. Dar martiriul lor a rodit; şi sub unguri încă, privilegiile căzură.

Insă pretutindeni, fostul privilegiat nu renunţă uşor la favorul soartei nedrepte. Acum fiind de două ori Români: Români ca rassă şi români că cetăţeni ai unui stat nou, naţional, a cărui întâie garanţie de existenţă trebue să fie respectul propriei demnităţi, — Sârbii au cerut Europei şi nouă înşine privilegii, adecă stăpânire politică asupra a vre-o 70.000 de bănăţeni rămaşi dincolo de graniţă. La aceasta, consimţemântul poporului român din Bănat din Ardeal, de nicăeri nu se poate cere.

Guvernele fac ce pot, parlamentele fac ce pricep şi cum simt, ele răspund moraliceşte istoriei, căci alte răspunderi nu există, însă popoarelor, îndeosebi, poporului român, abia întregit, tânăr, pregătindu-se spre viitorul care-i aşteaptă, nu-i se poate cere să fie frivol cu sine însuşi, să întindă de bună voie picioarele şi mâinile corpului său, pentrucă chirurgii politicei sârbeşti să opereze — netulburaţi.

Popoarele sănătoase, îşi văd de interesele vitale şi interes vital este că cele 70 000 de suflete româneşti să nu fie jertfite nici chiar interesului de moment şi necontestat de noi al Micei Antante. Sufletele trebuiese aduse, pe rând acum, de-odată cândva, — înapoi: Acesta este sentimentul poporului şi acest sentiment îl împărtăşim toţi cei ce ne-am adunat aici ca să l exprimăm solemn.

Ideia Serbiei mari, cuprinzând şi tot Bănatul, este veche. Sârbii au proclamat-o pe la 1890—95. Eram avertisaţi, aşadar. Am fi avut timp să hotărâm ce vom face, „la fel", la cazul dat. Ideia aceia, a avut şi are ca reprezentant pe aderentul cel mai tipic al ei, pe ministrul Pasici.

Dar acesta trebue să afle, că politica lui pe noi ne îngrijeşte şi că succesul lui este provocător: la tristeţe azi; la protest, azi, şi la hotărârea ca în viitor să vindecăm chiar şi cea mai mică rană pe care vecinii lăcomiţi ne o fac din graţia unor situaţii internaţionale, în care steaua Bănatului pare că nu mai luceşte.

Succesul sârbesc de azi va întări în Serbia credinţa că marele ei ideal are soţi; nu că el trebue scăzut sau părăsit. Prieteni mai buni Sârbii nu vor fi; perzând azi, nu câştigăm nimic, nici măcar lealitatea care dincolo de Dunăre, este o floare înecată în bureni.

De aceia, poporul român, repetind un cuvânt al unui orator român, are drept să întrebe:

„Quousquem tandem? **Până când să suferim?**

Cuvântul dlui Silviu Dragomir, fostul aghiotant politic al dlui Vaida

„Pe cât de obiectiv şi calm a ştiut să fie dl profesor Bogdan-Duică, a cărui cuvântare a fost cu însufleţire aplaudată, atât de pătimaş s fost dl profesor univ. Silviu Dragomir, deşi d-sa, ca membru al partidului naţional, era cel mai puţin chemat să şi spuie cuvântul în chestiunea Banatului. Ca să fi putut vorbi la adunarea de ieri, dl Silviu Dragomir avea datoria să declare întâi că ţea cuvântul numai ca cetăţean, nu şi ca membru al partidului naţional.

Ori, d-sa n'a făcut această declaraţie, şi atunci ar fi fost foarte potrivit ca cineva din sală să-i fi strigat:

Astea, domnule, să le spui lui Vaida, al cărui aghiotant ai fost, iar nu nouă, pentru că noi, în ce priveşte apărarea Banatului, n'avem nimic de învăţat dela d-voastră.

Cuvântarea d-lui O. Prie

Ceeace se ia cu arma şi cu şiretlicuri, se mai poate revindeca, dar la ceeace am renunţat de bunăvoie, — nu. Banatul a fost şi este românesc. Astfel fiind, trebue să ţinem la el, ferindu-ne de orice atitudini, din cari ar reeşi o renunţare la drepturile naţionale.

Să nu uităm că la memorabila adunare dela Alba-Iulia au participat nu numai acei ardeleni şi bănăţeni ce se găsesc astăzi sub scutul Ţării Româneşti, ci şi cei „de dincolo" de hotarul atât de nedrept.

Odinioară, când am făcut o călătorie în Banat, un învăţător moşneag mi-a spus o legendă, tot atât de frumoasă cât şi Mioriţa sau Mănăstirea Argeşului. Acestei legende bătrânul învăţător i-a dat o interpretare în care se face aluzie la împăratul Traian.

Ei bine, dacă nu ar fi acest pământ cel mai neaoş românesc, nu ar da naştere la legende şi basme referitoare la împăratul Traian şi la originea noastră latină.

Discursul d-lui Adam Popa

După ce cuvântările din program au luat sfârşit, publicul din sală a cerut să audă pe cineva dintre cei din însuşi Banatul robit. In numele acestora, ia cuvântul d. dr. Adam Popa, advocat stagiar.

D-sa face tabloul situaţiei celor subjugaţi. La împroprietărire elementul românesc a fost esclus, şcoli româneşti abia mai află, preoţimea este esterminată.

Nu ne putem desinteresa de Banat, ci trebue să-i cerem toate drepturile ce să cuvin elementului rnmânesc. Un popor ca al nostru nu se poate sinucide. Intoirea noastră la pierderea unei părţi din Banat ar constitui un gest de sinucidere.

Ardealul şi-a spus astăzi cuvântul său şi bine a făcut, căci cei de curând desrobiţi vor trebui să lupte de acum pentru libertatea acelora, cari mai gem şi azi sub jug strein. Numai atunci vom putea spune, că neam făcut întreagă datoria naţională, când vom fi făcut să dispară din dicţionarul neamului nostru cuvântul „de dincolo."

Ca încheere, s'a propus şi primit următoarea

Moţiune

Adunarea poporală a tuturor românilor din Cluj aderează la acţiunea fraţilor din Bănat pentru eluptarea frontierei naturale şi etnice la care poporul românesc în deplină conştiinţă a dreptăţii sale niciodată nu va renunţa.

După hotărârile comisiunei de pace cu privire la frontiera dintre România şi Statul Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor au fost luate fără ascultarea poporului român, nesocotind tocmai principiile cari formează temelia tratatelor internaţionale dela Paris, menite a repara profundele nedreptăţi, istorice, siliţi, totuşi, a recunoaşte, prin iscălitura pe care au dat o guvernele noastre, tratatului dela Sévres, declarăm împreună cu întreg poporul românesc, că nu putem privi această graniţă care taie în jumătate trupul neamului nostru românesc din Bănat, decât ca un provizorat, până când frontiera politică va coincide cu frontiera noastră etnică firească. Deaceia trimitem fraţilor lăsaţi dincolo de graniţa vitregă ce ni s'a impus salutul şi cuvântul nostru de îmbărbătare. Suntem convinşi că străjerii dela Tisa vor înfrunta noua fortună cu aceiaşi energie şi dârză îndărătnicire, care ne-a salvat pe noi în clipele cele mai grele.

In deplina conştiinţă a drepturilor noastre, cerem guvernului să supună diferendul dintre statul Iugoslav şi România unui arbitraj internaţional, care să fie invitat, a aplica just şi în Bănat principiile, cari au fost câştigate în marele războiu şi prin jertfa de sânge a soldatului român.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Marţi, 25 Decemvrie
In sfârşit eşti al meu!

Cinema Urania
Marţi, 25 Decemvrie
Samson în luptă cu bestiile umane
Mare dramă senzaţională în 5 acte.

Cinema Apollo
Marţi, 25 Decemvrie
Lupta uriaşilor
Dramă de acrobaţie în 6 mari acte.

INFORMAŢII

— **Reprezentaţia dlui I. Manolescu.** Amintim cititorilor noştri că Joi seara are loc la Teatrul Naţional din localitate, reprezentaţia marelui nostru artist I. Manolescu: „Moartea civilă" în care dsa are una din cele mai puternice creaţii ce s'a înfăptuit pe scena românească de un artist român. Puţinele bilete se mai găsesc spre vânzare la Casa Teatrului.

— Dr Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— *Se caută o dactilografă pentru limba română şi germană, şi care să cunoască în acelaş şi stenografia.*

Ofertele se vor adresa la „Industria Sârmei" S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 3242.

— *Caut candidat de avocat plătesc bine. Dr. Ghilezan, Str A. Murăşan 35.* 3241.

— **Preluarea bisericei din Sântimbru.** Biserica reformată dar fără credincioşi reformaţi din Sântimbru, comună curat românească, a fost preluată de autorităţile româneşti greco-catolice. Cu acest prilej, cunoscutul instigator preotul reformat, Lajos Sarkányi, ascunzând cheile bisericii, a refuzat, chiar şi la somaţia autorităţilor, de a le preda, bruscând autorităţile, lucru, pentru care va fi dat în judecată.

Nr. 2163—923, Adm.

Publicaţiune.

Pentru facerea alor 5227 de tăbliţe de casă pentru comunele plasei Hida pe baza art. 72—82 a legii contabilităţii publice primpretorul plasei din Hida publică concurs.

Reflectanţii vor inainta prin poştă ofertele timbrate in plic inchis pe dosul plicului va aminti in modul următor: oferta lui X. X. pentru facerea tăbliţelor de căşii iat pe lângă oferta va alătura 10.000 Lei cauţie in bani gata.

Supra oferte nu se iau in considerare reflectanţi ce a inaintat ofertele nu se pot detrage dela licitaţie.

Licitaţia se va ţinea la oficiul plasei Hida in 5 Jan. a. m. la 10 oare.

Ofertele sosite până la 4 jan. 1924 valabile, iar cele mai târziu sosite nu se vor lua in considerare.

Condiţiunile de licitare se pot vedea in oarele oficioase la biroul primpretorelui plasei Hida.

3243 Indescifrabil: Primpretor.

INTRARE LIBERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional
ca la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii
care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Pyram
PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA GHETELOR

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

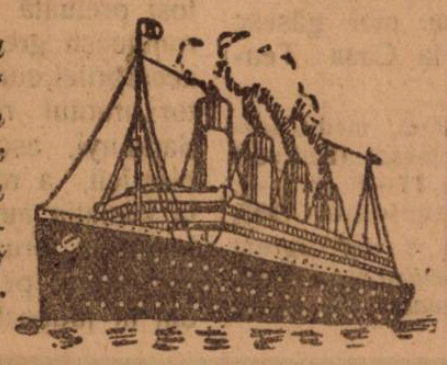

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa de sud şi Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Publicaţie.

Administraţia Fermei Model: Cianu-Grind, aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 29 Decembrie a. c. la oarele 10 a. m. în Turda, Piaţa Vitelor, se vor vinde în licitaţie publică urmatoarele animale:

27 bucaţi vaci, rasa podolică,
4 bucaţi viţei,
1 bucaţi taur de prasilă podolic.

3235 **Administratorul Fermei.**

Fondată în 1870 — Telefon 419

Cea mai frumoasă surpriză şi cel mai trainc cadou de Crăciun şi Anul nou este un

3171 Lloyd 2142

pian sau pianină de la

I. Triska

Cel mai vechiu magazin de piane din România-Mare.

Cluj, Str. Saguna 14.

Tot acolo acordări specialiste, reparaţii si transportări.

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

Angajez imediat

o dactilografa

perfectă în limba română. Ofertele scrisa cu mână proprie se vor trimite notarului public Huedin. 3239

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Reclame este sufletul comertului

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit

cu o reducere de 10 procente

faţă de preţul de fabrică. **Aceasta numai pentru timp scurt!** 3201

Filiala de fabricei de ghete „DERBY"

Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

Cele mai frumoase şi potrivite daruri de Crăciuni expune!

„Arta Naţională"

Atelierui de industrie românească şi de covoare persiane de' subt conducerea **Dnei Veturia Ghibu** la târgul de Crăciun organizat de Comera de Comerţ din Cluj, în Piaţa Uniri 16. (Scoala primară romano catolică.)

Târgul se deschide Marţi, 18 Dec. Vor fi expuse:

Rufărie' de corp, de masă, de pat, perdele, rochii albe şi colorate, Costume naţionale, după modele din diferite judeţe ale României, şi covoare persiane după modele originale. 3233

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!!
CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo

Preţuri de model: Lloyd 1256.

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig"!!

Ghete de drum şi de casa! Rocuri de casă şi pyjame!

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat

Cămăşi pentru frac în executia cea mai bună şi mai fină. Ocipagiuri de bal.

Mănuşi pentru rodii. Specialităţi de ată, ciorapi bărbăteşti de flor şi bretele.

Programul senzaţional al **Barului Grădinei de iarnă** din Hotelul Central din cauza **inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.**

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. No. 975 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Miercuri 26 Decemvrie 1923

Îndreptățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 1. 718

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și TAXELE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN 240
PE 6 LUNI 120
PE 3 LUNI 60
PE 1 AN pentru autorități . 480

Evenimentele din Grecia

Evenimentele al căror teatru este Grecia vin să dovedească odată mai mult că dela războiu încoace aproape toate națiunile cari au avut mult de suferit de pe urma războiului și-au pierdut disciplina interioară necesară refacerii și desvoltării lor și că trăesc subt vraja superstițiilor.

In ultimii cinci ani Grecia a schimbat doi regi, a făcut două revoluții și a purtat un războiu care s'a încheiat cu o dureroasă înfrângere. A gonit pe regele Constantin pentru a-l readuce după doi sau trei ani în mijlocul unui entusiasm delirant. Poporul întreg l'a urmat într'un războiu din care a eșit învins și același popor care-l aclamase ca pe un mântuitor, în fața dezastrului, l'a gonit cu ură.

Acum, amăgiți de formula republicană, grecii surghiunesc pe tânărul rege George.

In Rusia, în Bulgaria, în Ungaria, în Spania, în Italia și în Germania s'au schimbat dela războiu încoace diferite regimuri. In aceste țări naiva superstiție a mulțimilor în puterea făcătoare de minuni a unei formule de care s'au agățat disperate, a stărnit revoluții determinând schimbări în structura lor socială și politică. In altele, superstițiile acestea au fost mai puțin puternice și fie din cauza împrejurărilor, fie din cauză că forțele sufletești ale acestor națiuni n'au fost atât de mult atinse de consecințele războiului, ele au izbutit încetul cu încetul să scape de subt puterea superstițiilor.

Pe noi românii chiar ne-au încercat asemenea superstiții. N'am crezut și noi la un moment dat în puterea miraculoasă a revoluției? Nu ne-a încercat și pe noi superstiția „oamenilor noui"?

Incercate de prea multe dureri aproape toate națiunile cari au trecut prin războiu și-au pierdut disciplina interioară. Asaltate de nevoi, cu forțele sufletești dezorganizate, ele s'au agățat cu disperare de anumite formule amăgitoare în puterea miraculoasă a cărora și-au pus toată nădejdea de îndreptare.

Dar revoluțiile nu aduc aproape niciodată o îndreptare. Ele dovedesc doar neputința unei societăți de a urma căile firești de desvoltare. Fiindcă întronarea unei forme noui nu înseamnă un progres și n'are nici o putere de îndreptare dacă în această formă nouă nu bate și un suflet nou. O țară poate trece, amagită, dela o formă de guvernământ la alta, fără ca această schimbare să-i aducă mai mult bine.

Evenimentele petrecute în diferite țări dela războiu încoace nu sunt decât consecințele acestor superstiții populare. In nici una din țările cari au încercat schimbări de regimuri, nu s'a petrecut o îndreptare. Ceeace dovedește că desvoltarea și progresul unei societăți nu se pot realiza printr'o schimbare bruscă de forme ci numai urmând căile firești ale evoluției.

In adevăr priviți ce se petrece în Grecia. Un guvern aruncat la putere de puterea unei revoluții care nu se îndreptase împotriva Regelui ci împotriva guvernului său. Monarchul acceptă guvernul revoluționar, care cu depline puteri conduce țara. In timpul acesta guvernul revoluționar face tot ce vrea. De nicăiri nu se arată o împotrivire. Regele, de fapt un prizonier, încunoștiințează și întărește cu semnătura sa toate actele guvernului.

Dar schimbarea de regim politic provocată de revoluție nu aduce nici o îndreptare stărilor triste din Grecia. Aceleași nevoi, aceleași greutăți, aceleași dureri apasă țara. Minunea pe care mulțimile sugestionate o așteptau dela revoluție, nu s'a realizat. Dimpotrivă se pare că lucrurile merg din ce în ce mai rău, fiind că în mijlocul dezordinei stârnite nimeni nu mai lucrează la locul său.

Înșelat în nădejdea lui de îndreptare prin revoluție, poporul grec se agață acum de altă superstiție. El crede, că înlocuind monarchia prin republică, minunea se va realiza. Și totuși convulsiunile cari răpesc poporul grec dela munca ordonată și creiatoare, îl coboară zi cu zi mai adânc în mijlocul greutăților. Fiindcă nu deschimbările brusce de forme sau de regim depinde binele unei națiuni, ci de cum își îndeplinește rostul său în societate fiecare din cetățeni.

Presa maghiara si congresul presei

„Laolaltă, sau unii contra altora"

Sub acest titlu confratele „Keleti Ujság" se ocupă de criticile aduse de ziare celor petrecute la congresul presei, în special felului jignitor cum acesta a fost organizat. Confratele maghiar sugerează că confrații români ar fi contra minoritarilor, și îndeamnă pe minoritari la o rezistență corăspunzătoare.

Comentând acestea, nu avem nici un cuvânt contra faptului, că ziarele maghiare își iau și ele dreptul unei critici asupra congresului zădărnicit. Dar nu trebue uitat, că după cinstea ce s'a făcut confraților minoritari cărora li-s'a dat dela București o atenție mai mare chiar decât presei românești de aici, nu se poate atâța presa maghiară contra celei românești cu titleri ca acela de mai sus.

Partidul national recunoaste legalitatea Parlamentului

In ședința de Sâmbătă a Camerei, d. I. Lepădatu, deputat și membru al partidului național, vorbind la discuția generală a budgetului și-a încheiat cuvântarea propunând o colaborare a tuturor partidelor în chestiunile financiare.

Faptul este de o îndoită importanță. In primul rând, d. Ion Lepădatu, propunând colaborarea tuturor partidelor politice în chestiunile financiare, făcea a ceasta ca membru al partidului național și deci în numele acestui partid. Or, partidul național s'a încăpățînat să repete la diferite împrejurări că nu recunoaște nici autoritatea actualului guvern și nici legalitatea Parlamentului din care a luat naștere. Propunerea dlui Ion Lepădatu contrazice toate afirmațiunile de până acum ale partidului național. Căci cum ar fi putut să propună d. Ledădatu o colaborare, în care intră desigur și partidul național, cu un guvern lipsit de autoritate legală?

Prin urmare, fie că partidul național s'a hotărît să renunțe la politica sa de până acum, fie că s'a convins de perfecta legalitate a actualului guvern, propunerea Dlui Ion Lepădatu rămâne un document care dovedește inexactitatea și netemeinicia tuturor afirmațiunilor de până acum ale partidul național.

In al doilea rând, propunerea dlui Ion Lepădatu, admițând că partidul național nu și ar însuși-o, ne dovedește că chiar în partidul național sînt oameni cari nu se lasă convinși de argumentele dlor Vaida și Sever Dan. Acest fapt nu poate fi lipsit de importanță. De doi ani conducerea partidului național se căsnește a-și ascunde înfrângerea suferită în alegerile generale cu absurditatea „furtului de urne", ca „ilegalitatea" actualului Parlament, cu „lipsa de autoritate legală" a guvernului, etc. Datorită acestor pretinse argumente, partidul național a absentat de la toate lucrările consolidării, ducând acea păgubitoare acțiune de stradă care ni-a irosit energiile înăuntru, și a slăbit creditul țării înafară.

Constrâns de eșecul politicei sale, partidul național s'a întors în Parlamentul pe care îl contesta. Era cea dintâi dovadă de netemeinicie a întregei sale acțiuni politice. Aici însă a făcut tot așa de puțin pentru țară, cât făcuse și în stradă. Era deci necesar să se găsească o reabilitare, și ea, neputând veni dela conducerea învechită în rele a partidului național, vine prin glasul izolat al unui om de muncă reală, rătăcit în acest partid.

Propunerea d lui Ion Lepădatu este o lecție și poate o mustrare.

Intre politicianism și apostolat

D. Goga și conferința sa de la Teatrul Național

Intrebat de un redactor al ziarului „Indreptarea" care este situația partidului poporului în Ardeal, după ruptura provocată de d. Argetoianu, d. Goga a răspuns următoarele:

„Tot cea de acum două săptămâni. Ne întărim în mod constant. După recenta conferință dela Cluj, în care publicul s'a însărcinat să răspundă d n mii de guri adversarilor mei, dacă există sau nu în Ardeal, voi merge și în alte orașe, dându-mi seama că o viață sufletească nouă se plămădește astăzi din care se va naște o atmosferă politică mai vie și mai purificată".

Răspunsul ne pare bizar. După câte știam, conferința dlui Goga dela Teatrul Național n'avea nimic comun cu „situația partidului poporului în Ardeal". Insuși d. Goga a declarat, înainte de a intra în subiectul conferinței sale, că nu vorbește în numele nici unui crez politic.

Omul politic a rămas la ușă; la tribună vorbea numai intelectualul Goga, numai românul Goga invitat de studențimea care nu poate fi în slujba nici unui partid politic, și ascultat de un public — în adevăr numeros, dar care aparținea tuturor partidelor politice.

Prin caracterul ei, desbrăcat de orice tendință politică, tema conferinței dlui Goga era a tuturor românilor, fie liberi de orice disciplină de partid, fie înregimentați partidelor politice existente. Pentru acest cuvânt „miile de guri" de acolo n'au să răspundă nimic nici în ceea ce privește „existența" politică a dlui Goga, pe care nu o contestăm, și nici în ceea ce privește „întărirea" „constantă" a partidului poporului în Ardeal.

D. Goga intenționează acum să pornească în propagandă pentru „întărirea" partidului poporului în Ardeal cu subiectul conferinței dsale dela Cluj.

De rândul acesta însă, dsa va trata „Ideea Națională" în raport cu partidul poporului, ceea ce nu știm dacă îi va aduce același succes.

In vara anului trecut, d. Iorga a făcut aceeași operă de redeșteptare pe care a încercat să o facă în conferința dela Cluj d. Goga. Ardealul a fost parcurs în lung și'n lat de marele dascăl. Conferințele sale însă au rămas senine pretutindeni, cu toate că și d. Iorga reprezinta un partid pentru întărirea căruia ar fi avut dreptul să lucreze.

De ce nu înțelege și d. Goga că ar fi bine să lase puțin interesele politice la o parte, pentru a veni în fața noastră numai ca scriitor și ca ostaș al unei idei?

O situație intolerabilă

In unul din numerile noastre am înșirat asupra intolerabilei atitudini a ziarelor ungurești din Ardeal de a boicota numirile românești ale străzilor și localităților din Ardeal, întrebuințând exclusiv pe cele din timpul dominațiunei maghiare.

Deși am atras atenția autorităților în drept pentru a dispune încetarea ncestor stări de lucruri totuși, nu a crezut nimeni de cuviință să treacă la fapte și să ia măsurile legale în consecință.

La redacție zilnic ne sosesc plângeri contra poștei din Ardeal ai cărei funcționari sunt aproape exclusiv unguri. Aceștia adeseori fac pierdute publicațiile românești în același timp înmânează — contra ordinelor și legii — scrisori cu adrese scrise în ungurește cu nume schimonosite din timpul dominației maghiare.

Azi ni s'a trimis la redacție o nouă dovadă a iredentismului și a boicotului față de tot ce e românesc a celor dela „Ellenzék".

Este un exemplar, al acestui ziar, astfel adresat:

Pányi Sándor urnak
Magyarszarvaskend
u. p. Esztény Szolnok-Doboka vm.

Cu alte cuvinte ziarul „Ellenzék" a schimbat numele românesc de Chendru cu blasfemia „Magyarszarvaskend" și Stoiana cu „Esztény".

Cu toate acestea, și în timp ce ziarele românești se pierd, „Ellenzék"-ul adresat dlui Sándor Pány din „Magyarszarvaskend" cu poșta în „Esztény" a ajuns cu o uimitare precizione la destinație!

Precum vedem, ziarele iredentismului și al șovinismului își dau mâna cu oficianții poștei „române" în a perpetua această intolerabilă stare de lucruri.

O altă dovadă pe care o primim la redacție este o scrisoare pe al cărei plic, comuna Ineu este poreclită „Szamosjenő", etc.

Noi știm că avem legi și ordonanțe care dispun exclusiva întrecuințare a numirilor de localități românești. Dar dacă avem aceste legi și ordonanțe, pentru ce ele nu se aplică?

Ne-am săturat de protestări platonice. Cerem, că nici un împiegat poștal să nu preia și să nu transmită vre-o adresă nerom nească.

Cei cari nu execută această dispoziție, să fie aspru amendați, pentru întâiul caz iar pentru al doilea caz, să fie dați afară din serviciu — fără milă. Radical! Trebue să procedăm așa cum ar fi procedat Maghiarii cu noi... dacă ar fi avut omenia să angajeze români în funcțiuni publice.

Cerem autorităților deci să treacă la fapte. Controlul îi va face opinia publică românească trezită.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

INFORMAȚII

— **Anchetele dlui Tătărăscu în Ardeal.** Dl subsecretar de stat Gh. Tătărăscu, va pleca mâine seară însoțit de dl Emil Petrini, la Satu-Mare pentru a face niște anchete.

— **Dela Primărie.** Pe lângă consiliul orașului va lua ființă un fel de emisiune economică care va studia în prealabil toate chestiunile economice ce vor fi prezintate spre rezolvare consiliului orașului.

— **Pentru păstrarea ordinei la Cluj.** Pentru ziua de mâine se așteaptă sosirea în Cluj a unui grup de 230 de jandarmi pedeștri pentru păstrarea ordinei în oraș.

— **A. G. I. R. Cercul Regional Cluj,** invită pe toți ingineri să binevoiască a lua parte la ședința cercuală, ce se va ține în sala mică a camerei de industrie și comerț Joi în 27 l. c. la ora 18, cu ordinea de zi: abzicerea comitetului vechi și alegerea comitetului nou. Ing. Negruțiu președinte, Ing. Ciortea secretar. 3244

— Știri de la întrecerile Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Târgul internațional de mostre din Viena.** Noul târg internațional de mostre va avea loc în zilele de 9—15 Martie 1924. Inscrierea din partea expozanților se poate face la fiecare consulat austriac. Ultimul târg de mostre, ținut în toamna a. c., a avut un succes, care a întrecut toate așteptările. De aceea nu e de mirat, dacă înscrierile la târgul de primăvară au ajuns deja acum la un număr așa de mare, încât a trebuit să se pună în vedere o nouă întindere a palatelor de expoziție. Prin urmare e bine să și facă fiecare expozant înscrierea cât mai curând, pentru ca să nu fie respins din cauza lipsei de locuri.

— **Modificarea legii vămilor.** Direcția Generală a vămilor urmând a discuta în scurt timp modificarea legei generale a vămilor, Sfatul Negustoresc Central va înainta un raport detaliat referitor la modificările necesitate de actuala stare a țării. Pentru a cunoaște toate dificultățile ce le întimpina comercianții și industriașii cu actuala lege vamală toate secțiunile Sfatului a fost invitate de către Centrala din București să și dea părerea.

Secția Sfatului din Cluj, pentru a cunoaște aceste dificultăți, observațiuni și propuneri, va ține o conferință în localul său propriu în ziua de 17 Decemvrie (Joi) ora 9 seara la care invită pe aceasta cale toate organizațiile și firmele interesate să binevoiască a lua parte.

— *Caut candidat de avocat plătesc bine. Dr. Ghilezan, Str A. Mureșan 35. 3241.*

— Nimeni nu se poate lipsi de Mana-Franzbrantwein. 2475—2

— *Se caută o dactilografă pentru limba română și germană, și care să cunoască în acelaș și stenografia.*

Ofertele se vor adresa la „Industria Sârmei" S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 3242.

PENTRU SĂRBĂTORI! Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR" din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Januarie.

Se vinde din nou pretutindeni

Lysoform

în vechea calitate din timpurile normale.

Vânzare en gros:

Intreprinderea Romana Lysoforme

Arad,

Str. General Berthelot No. 1.

Fiul lui Matia Kun

cuțitărie si optician

Cluj,

C. Victoriei 2

Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA" ARAD.

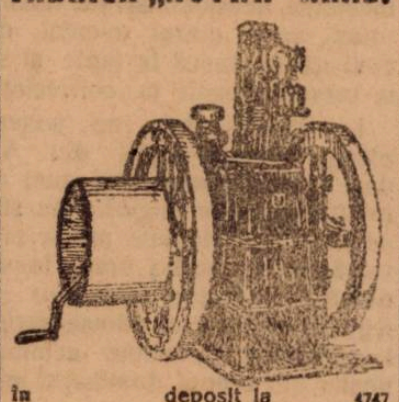

în deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piața Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

STANIOL

ALBA ȘI COLORATĂ LA PAPETARIA

3764-4 **LEPAGE, CLUJ.**

Negustorii clujeni si preturile maximale

Rezistența autorităților în fața protestelor îndârjite ale negustorilor

Se știe că acum câteva săptămâni, autoritățile locale fără să consulte pe delegații negustorilor, au fixat prețuri maximale pentru toate articolele alimentare de pe piața Clujului. Aceste prețuri au fost fixate luându-se ca normă de conducere prețurile din celelalte orașe ale Ardealului.

In ziua publicărei acestor prețuri maximale, și încă câteva zile după acela, s'a stârnit o adevărată furtună de proteste din rândurile negustorimei clujene.

Delegații tuturor organizațiunilor negustorești din Cluj s'au prezentat tuturor șefilor autorităților: primar, prefect, etc., cu memorii în cari protestau contra faptului că la fixarea prețurilor maximale, negustorii, adică tocmai cei interesați, n'au fost consultați pretinzând imediata suspendare a nouilor prețuri maximale.

S'au ținut întruniri de protestare, au plecat delegații cu memorii la București, restauratorii făceau mâncările în batjocură, etc. toate în scopul de a provoca nemulțumiri și în public pentru că doar, doar, autoritățile vor revoca prețurile maximale.

Rezistența autorităților însă a învins toată această campanie a negustorilor locali, și azi, după două săptămâni, negustorii s'au împăcat cu situația.

Aceasta dovedește că până acum s'a speculat publicul din cauza lipsei unor măsuri mai drastice a autorităților.

Tot ceeace regretăm, e că măsura autorităților locale referitoare la prețuri, n'a fost luată mai de mult, evitându-se astfel specularea publicului.

Azi Clujul nu mai este cel mai scump oraș din țara în ce privește traiul.

Dela subprefectul județului Cojocna

Nr. 11118—1923.

Publicațiune de concurs

Deschid concurs cu termenul de 15 Ianuarie 1924 pentru postul de inginer comunal.

Reflectanții sunt rugați ași înainta cererile de concurs în conformitate cu §-ul 4 din Regulamentul afacerilor județene Nr. 125.000—902 B. M.

Retribuțiunile sunt cele statorite în normele de salarizare.

Cererile sosite ulterior nu să vor lua în considerare.

3245 **GHEȚIE subprefect.**

Cărți noui

O antalogie românească în ungurește

„Grădina iubirii", traduceri de Fekete Tivadar, Arad

O carte de poezii românești traduse în ungurește care nu vine în numele trâmbițatei apropieri dintre români și unguri. Traducătorul spune în prefață că dă trăducerile numai pentru puții cititori dornici de a se adăpa la izvorele unei literaturi frumoase și pentru acei cari ar vrea să cerceteze înrudirea lirei românești cu lira franceze. „Chiar și pentru acești puțini cititori — spune traducătorul — trebuia să traduc din poeții acești a cari ne dau nu mai încape nici o discuție, în mare parte valori europene." Aceste sunt vorbe spuse cu aciași convingere și sinceritate cu care e traducătorul acuza, câteva rânduri mai sus, pătura intelectuală a maghiarimei din Ardeal, că știe foarte puțin, fiindcă nu vrea să știe mai mult despre literatura românească.

Dacă însă d-sa nu vine în numele mult trâmbițatei apropieri, nu vine nici cu traduceri de mântuială. S'a spus că traducerile din românește de până acum, în mare parte, sunt pripite și bucățile pripit alese. Se poate. Nu putem spune acest lucru despre cartea dlui Fekete. Dsa a ales cu îngrijire poezii reprezentative — cu puține excepții — din autorii moderni și cari au scris despre dragoste. S'a conformat titlului cărți: „Grădina iubirii", și subtitlului: Antologia poeților moderni români. Acești „moderni" sunt: D Anghel, Arghezi, Bacovia, D. Botez, Blaga, Codreanu, Cotruș, Crainic, Davidescu, Eftimiu, Farago, Goga, Gregorian, Isac, Iacobescu, Șt. O. Iosif, Macedonski, A. Maniu, Minulescu, Clandia Milian, A. Mosoiu, Moldovan, Pavelescu, Perpessicius, Petică, Pillat, Rădulescu, Săulescu, Stamatiad, Săvescu, Topârceanu și Vinea. In total 34 de poeți cu câte 2-6 poezii de dragoste.

Traducerile sunt reușite; mai mult chiar: traducătorul și-a înfăptuit idealul: a dat versuri românești în ungurește. A înțeles perfect de bine nuanțele și le-a redat frumos, păstrând întreagă simțirea poetului.

Cartea nu vine în numele apropierii româno-magsiare pe teren cultural. Dar fiind o lucrare din care ne pot cunoaște ungurii în adevărata noastră lumină, va contribui mult la această apropiere. **A. B.**

Ancheta turburărilor studențești de Duminică

Eri dimineață, în cabinetul dlui Septimiu Mureșanu prefectul județului a avut loc ultima ședință a comisiunei pentru ancheta dezordinelor din ultimul timp.

In această ședință, au dat lămuriri dnii, dr Eug. Bianu, inspectorul siguranțelor din Ardeal; Vlad, șeful siguranței locale, precum și patru ofițeri cari au comandat trupele care au ieșit Duminică seara, după devastări.

La orele 2 d. m. ședința a fost sfârșit, iar cu accelerațul de 7 seara dnii Gl Stratilescu, delegatul ministerului de războiu și Gh. Vărarn, delegatul ministerului de interne au părăsit Clujul plecând spre București.

In urma anchetei întreprinse s'a stabilit că numai lipsa de personal poliționesc e cauza care a contribuit în mare parte, ca suszisele dezordini studențești să ia proporții atât de mari. **N. I.**

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypetz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.

!

Expoziție de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

O pățanie a unui bijutier. Onestitatea unui funcționar.

Sâmbătă seara proprietarul cunoscutului magazin de bijuterii din Cluj — Fenyő și Breunfeld — plecând spre casă, și-a uitat cheile dela dulapuri, casa de fier, etc. în ușa dela stradă a prăvăliei.

După vre'un ceas a trecut pe acolo un funcționar român care observând cheile, le-a luat și le-a depus cu o scrisoare, la magazinul de alături, lui Iuliu Veres, spre a fi date dlui Braunfeld

Programul senzațional al **Barului Grădinei de iarnă** din Hotelul Central din cauza **inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.**

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 3072-1

Alianța averescanilor
cu partidul ungurilor iredentiști

Fruntașii averescani intervin pe lângă autorități să nu se expulzeze membrii partidului maghiar, cari n'au drept de a sta în Cluj

După declarațiile d-lor Goga și Groza, privitoare la acordul dela Ciucea dintre averescani și partidul ungurilor iredentiști dela noi, un nou fapt vine să confirme această învoială, care a și început să se facă simțită prin acte favorabile ungurilor iredentiști dăunătoare țării.

Ni-se comunică astfel faptul pozitiv, că o delegație din provincie, condusă de un fost prefect averescan din nordul Ardealului, a sosit Duminecă seara la Cluj, pentru a interveni la autoritățile de aici ca să nu fie expulzat din Cluj, respectiv să fie reprimit aici, marcantul membru al partidului maghiar, dl Berkes Salamon, despre care consiliul comunei Cluj a stabilit, conform legii că nu are nici o îndreptățire de a sta în Cluj.

Delegația de intervenționiști a venit cu oferta, că dl Berkes este dispus chiar să se creștineze, dacă aceasta poate fi un mijloc de eludare a legii.

Nu putem ști dacă intervenția s'a produs sau nu. Rostul sosirii delegației în chestiune îl știm însă cu toată preciziunea, și la caz dacă se va încerca o desmințire, putem pune la dispoziția cititorilor numele în chestiune.

Dând faptului de mai sus toată importanța, tragem toate consecințele pentru răul ce poate decurge în viitor, dintr'o combinație așa de nenorocită ca aceea a averescanilor cu oamenii dlui Sandor Jozsef.

Vizita dlor miniștri
Al. Lapedatu și Tătărăscu la Cluj

Primirea la gară — Rostul acestor vizite ministeriale — Aplicarea noului regim al școlilor minoritare — Plecarea dlui ministru Lapedatu — Consfătuirea dela prefectură — Bugetul orașului și al județului — Chestiunea invaziei străinilor

Eri dimineață, cu trenul accelerat de 11, au sosit în Cluj dnii: Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, și al Artelor, Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat pentru minorități în ministerul de interne și dl Lupu Antonescu, inspector general al învățământului, ca delegat al ministeriului de Instrucțiune publică.

Distinșii oaspeți au fost întâmpinați la gară de către dnii: Oct. Utalea, primarul orașului, Valer Popovici, prefectul poliției, I. Gheție subprefectul județului, pr. Pizo, deputat, fost vicepreședinte al Camerei, P. Meteș deputat, Iosif Popovici, deputat precum și de un mare număr de prieteni și cunoscuți. Dl Al. Lapedatu a venit la Cluj pentru a se informa asupra diferitelor chestiuni bisericești locale și mai ales asupra instituțiilor de artă din Ardeal, în general și din Cluj în deosebi. In acest scop, dl ministru Lapedatu a avut consfătuiri cu P. S. S. Episcopul Ivan în chestiunile bisericești și cu dl Emil Isac, inspectorul artelor din Ardeal, în chestiunile artistice. Aseară cu acceleratul de 8 dl ministru Lapedatu, a plecat înapoi la București.

Rostul vizitei dlui Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat pentru minorități

Contrar zvonurilor răspândite dl Tătărăscu nu a venit la Cluj pentru a se interesa sau pentru a face o anchetă în chestiunea dezordinilor produse în Cluj cu ocazia congresului presei. Cu aceasta a fost însărcinați dnii: general Stratilescu și Inspector general Văraru.

D. Subsecretar de stat Gh. Tătărăscu a venit în primul loc, la Cluj, pentru ca însoțit de d. Lupu Antonescu să facă o inspecție tuturor școlilor minoritare din Cluj pentru a putea constata personal modul cum conducătorii acestor școli înțeleg să aplice noul regim școlar elaborat de ministerul instrucțiunei publice pentru școlile minoritare.

In al doilea rând dl Subsecretar de stat Tătărescu a venit la Cluj pentru a lua personal cunoștință de plângerile minorităților și pe cât va fi posibil, să le satisfacă pe loc.

In trecut, d. Tătărăscu se va interesa și de alte chestiuni de interes local, deoarece d-sa rămâne în Cluj încă două zile.

Eri după prânz dnii miniștrii au avut o consfătuire cu d-nii Sept. Mureșan, prefectul județului și Oct. Utalea, primarul orașului, cu ocazia căreia, șefii autorităților locale au fost puși în cunoștință cu o serie de importante dispoziții ale guvernului, asupra bugetului orașului și al județului și asupra unor dispoziții de ordin administrativ.

Impiedecarea invaziei streinilor în țară.

Având ocazie să stăm câteva minute de vorbă cu d. Tătărăscu, l'am întrebat cari sunt dispozițiile noui ale guvernului pentru a împiedeca invazia streinilor în țară.

D-sa a binevoit să afirme cele ce am publicat noi, și anume, că controlul streinilor se va face pe viitor de o comisie de cetățeni, cu singura deosebire, că aceste comisii vor fi constituite pe lângă organele administrative și nu izolat de ele.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2633

Targul de Craciun organizat de Camera de Comert

Prețurile sunt cu 35% mai eftine decât pe piață

Conform unui vechiu obiciu, Camera de industrie și comerț din localitate a organizat un mare târg de Crăciun în patru săli mari ale caselor dela Nr. 14 din Piața Unirei.

Acest târg foarte bogat și artistic aranjat este o adevărată expoziție a celor mai de seamă firme comerciale și industriale din Cluj.

Printre aceștia remarcăm următoarele:

Țesătoria „Dumbria" Cluj;

fabrica de pălării „Fehér" din Cluj, care a expus cu prețuri foarte mici, pălării de dame și de bărbați, de o calitate superioară și după ultimele mode dela Paris;

atelierul mecanic al dlui V. Munteanu;

fabrica de covoare „Artibus";

atelierul de cusături naționale a dnei Veturia Ghibu;

fabrica de rame Mihail Somlyai, și alte vre-o 60 de firme.

Târgul s'a deschis la 18 ore și s'a închis azi pentru a se redeschide la 1 Ianuarie, urmând ca la 7 Ianuarie să se închidă definitiv.

Conducătorul târgului de Crăciun este de Adalbert Kiss.

Indemnăm publicul să viziteze acest târg unde se pot cumpăra tot felul de articole cu prețuri mai ieftine cu 35—40% decât la prăvălii.

Pentru imediată angajare se caută de „UZINELE SOLVAY" S. A. din Turda, jud. T.-Aries,
1 strungar,
1 electrician
si 1 fochist.
A se adresa Direcțiunei susnumitei indtreprinderii.

Sași și legile școlare

Autoritățile școlare săsești refuză să ceară aprobarea manualelor lor didactice și predau din manuale antantofobe din Germania

Cititorii noștri au aflat în diferite rânduri, că printre alte împotriviri ale minorităților la dispozițiunile școlare ale ministerului, este și aceea în chestiunea manualelor didactice, pe care refuză să le prezinte pentru autorizare.

In sfârșit, în toamna anului de față, ni a fost dat să vedem că, cel puțin în parte, minoritatea maghiară s'a văzut nevoită a se supune dispozițiunilor guvernului. A trebuit însă o serie de presiuni energice, urmate de respectivele proteste pe la toate forurile, pentruca să se renunțe la manualele din Ungaria prin care se propovăduește ura contra noastră și se tratează Ungaria tot cu granițele vechi. Repetăm însă supunerea aceasta este numai parțială. Acei însă cari s'au supus și au înaintat pentru aprobare manualele de școală, au fost satisfăcuți cu o uimitoare grabă, pentru care ar trebui să fie recunoscători statului român.

Arătăm astfel, că deși trebuiau controlate toate manualele, mai cu seamă în manuscris, și prezentate numai în preziua anului școlar, au fost controlate și aprobate aproape toate, în număr de mai multe sute. Evident, fiind prezentate numai cu o săptămână înainte de începerea anului școlar, rostul acestei proceduri era să creeze dificultăți statului, în vederea menținerii vechilor manuale condamnate.

Dacă însă școlile ungurești s'au supus într'o măsură oarecare, este surprinzător, că școlile săsești nu vor nici până astăzi să știe despre dispoziționea prin care s'a impune o nouă aprobare pentru toate manualele din școlile din România. Aflăm astfel, că autoritățile săsești n'au înaintat nici un manual ministerului de instrucție și nici nu vor să audă despre vr'o aprobare. In acelaș timp în școlile lor se predă din manuale din Germania, ostile actualelor orânduieli politice și tratatelor de pace, inclusiv tratatului de pace al nostru.

Lucrul acesta este totâtât de neîngăduit ca și opera subbversivă a manualelor introduse din Ungaria. Autoritățile școlare au cuvântul să intervină cu toată energia, pentruca să se dea minorității săsești să înțeleagă, că nu vrem favorizarea unor minorități și îngrădirea legală a altora.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744 1.

Publicație.

Administrația Fermei Model: Cianu-Grind, aduce la cunoștința generală că în ziua de 29 Decembrie a. c. la oarele 10 a. m. în Turda, Piața Vitelor, se vor vinde în licitație publică urmatoarele animale:

27 bucați vaci, rasa podolică,
4 bucați viței,
1 bucați taur de prasilă podolic.

3235 **Administratorul Fermei.**

Consecințele guvernării „oamenilor noui"

Cum trebue privită chestiunea bonului de tezaur Argetoianu — Ce au făcut ceilalți „oameni noui?" — Explicațiile dlui Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor

„Fără să-ți bănuesc cinstea — a spus dsa — dar ținând seama de nepriceperea de care ai dat dovadă însuși dta dle Maniu, ai scris și semnat o rezoluțiune, când te aflai în fruntea Consiliului Dirigent, în baza căreia au intrat în țară multe coroane neștampilate deci fără valoare, pe care statul a trebuit mai târziu să le preschimbe în bani buni.

Tot fără a bănui cinstea cuiva, dar invocând nepriceperea citez cazul d lui Aurel Vlad, care, în calitate de șef al resortulni finanțelor din Cluj, și a luat angajamentul la București, față de directorul Băncii Naționale, dl Chiriacescu, de-a nu admite la stampilarea „coroanele albe" emise de Bela Kun. Ei bine, cele dintâiu coroane stampilate de dl Vlad au fost acelea care nu aveau valoare și cari dsa își luase angajamentul să le refuze".

Oprindu-ne la aceste două exemple aduse de dl Vintilă Brătianu, credem că e destul pentru a înțelege că nu oamenii aceștia „noui" sunt vinovați în primul rând de greșelile costisitoare ale actelor lor de guvernământ, ci țara însăși care, ca în poveste, nu mai voia să știe de bătrâni și cerea decapitarea lor. Experiența consumase faptele, dl Argetoianu emisese bonul de tezaur, dl Maniu semnase învoirea de intrare în țară a coroanelor și dl Vlad stampilase „coroanele albe". Când nu era de așteptat nici o nădejde dela „oamenii noui", partidul liberal a devenit iarăși util, și cu vechea lui experiență, cu priceperea dovedită în atâtea împrejurări, din ceeace au stricat alții, a întemeiat o stare de ordine și de siguranță.

Mai mult se poate face oare?

La Cameră s'a readus în discuție chestiunea bonului de tezaur emis de d. Argetoianu Băncei comerciale, cu învoirea Consiliului de miniștri, în Ianuarie 1921. In ceea ce privește discuția în sine a acestei chestiuni, ea era inutilă, deoarece guvernul actual a avut grijă să o soluționeze în chipul cel mai avantajos pentru țară.

Totuși discuția provocată la Cameră a avut un folos. Ea a pus în discuție o chestiune foarte importantă pentru explicarea împrejurărilor politice de după războiu. E vorba despre activitatea de guvernământ a așa numitelor partide noui. Fapta săvârșită de d. Argetoianu pe când era ministru de finanțe nu poate fi calificată un act conștient, cu anumite beneficii pentru Dsa. In explicația pe care a dat-o Camerei d. Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe a știut să se ridice peste ceea ce ne oate întuneca judecata, afirmând că *d. Argetoianu poate fi vinovat numai pentru faptul că a lucrat cu ușurință și mai ales cu multă nepricepere.*

Ceea ce a săvârșit d. Argetoianu, este unul din multele inele cari constituie lanțul costisitioarelor experiențe făcute de noi după războiu, pentru a ne satisface o nepotolită sete mai bine. In acele vremuri de imense greutăți de după războiu, nimeni nu se gândea a cere concursul oamenilor îndelung încercați la conducerea țării. Toți nu voim decât „oameni noui" și i-am ales, și i-am întărit în scaunul puterii, fără a ne întreba dacă aceștia „oameni noui" pot răspunde util tuturor cerințelor conducerii.

Cât ne-a costat această experiență, ar fi greu să putem precisa în cifre acum. D. Vintilă Brătianu a arătat că tot așa de mari și grele pagube au causat țării și ceilalți „oameni noui" cari au condus destinele țării după războiu.

Presa maghiara

Autonomia oraşelor ardeleneşti

Citim în „Temesvari Hirlap“:

„Unde şi pentruce a dispărut autonomia oraşelor? Autonomia este cel mai valoros produs al culturei şi al evoluţiei umane. Pentruce trebue deci să ne lipsim de ea chiar şi în al cincilea an al dominaţiunei româneşti?

„Restabilirea autonomiei oräşeneşti este de o însemnătate nespusă atât din punctul de vedere al statului, cât şi din cel al individului.

„Recunoaştem, că în majoritatea oraşelor din Ardeal şi Banat există o aparenţă piedecă pentru autonomie: populaţia este minoritară, necunoscătoare a limbei statului.

Dar maghiarimea nu are nici un simţ pentru alte limbi şi însuşirea lor este o sarcină nerezut de grea, chiar şi pentru generaţiile mai tinere.

„Principalul însă este, ca în cele mai grele şi însemnate slujbe să alungă cetăţenii cu experienţă şi înaintaţi în vârstă pentruca, contribuţia lor, — în cadrele autonomiei — la consolidarea statului, să nu fie zădărnicită.

„Acel om de stat român, care va rezolva în acest senz chestiunea minoritară, va fi cel mai mare om de stat al ţării. Dânsul va fi serbătorit de întreaga Europă cultă şi va fi ridicat pe piedestalul marilor oameni ai omenirii.“

După cum se vede pentru a fi „ridicaţi pe piedestalul marilor oameni ai omenirii“, este destul, după ziarul maghiar, a da oraşelor cu populaţie streină, ca aceasta să şi facă de cap şi să comploteze în voie contra statului român şi contra romanizării.

Noi, renunţăm, fără nici o părere de rău, la gloria de a fi socotiţi printre „marii oameni ai omenirii“, dacă autonomia — „cel mai valoros produs al culturei umane“ — nu ar servi alt scop, decât cel a iredentismului ungurese.

„Cercetarea cadavrelor“

Confratele „Ujság“, sub acest titlu, afirmă că domnii miniştrii cari vor veni la Cluj, între altele şi pentru anchetarea dezordinelor de Duminecă, — nu vor face altceva decât o „vizitare a cadavrelor“ (!)

„Faţă de Ardeal — continuă „Ujság“ — care este cea mai valoroasă parte a României Mari, cei din Bucureşti nu au altă conduită decât un preconceput desinteres faţă de orice se întâmplă aici. Înţelepciunea guvernanţilor din Bucureşti este orientală şi fatalistă. După mentalitatea lor, lucrurile ori cât de prost ar merge, merg dela sine, şi oricât de tristă este situaţia, mai este încă destul timp pentru a o îndrepta...“

Felul „obiectiv“ de a critica al confratelui maghiar, desigur, va determina guvernul dela Budapesta a majora subvenţiile ziarelor maghiare puse în slujba horthysmului.

„Am vrea să ne iubiţi....“

Este titlul unui primarticol din „Keleti Ujsag“ datorit distinsului publicist şi om politic maghiar, Arpad Paal.

După ce regretă că la congresul presei au predominat cei cari au la inimă interesele naţiunei dominante şi nu ale minorităţilor, d-sa continuă:

„Cum se va rezolvi problema ce s'a pus? Al cui ideal va învinge? Al celor, cari nu vreau să permită validitarea minorităţilor sau al celor cari vor şti să cuprindă în sinteza vieţii statului şi idealele sociale şi politice ale minoritarilor?

„Trebue să aşteptăm până nu vom avea un răspuns la această întrebare. Nu putem minţi că poporul nostru s'ar mulţumi în locul unei vieţi integrale cu una de cerşitor. Nu putem minţi că primim liniştiţi pauperizarea noastră, loviturile şi insultele. Nu putem minţi, pentru că morala presei este spunerea adevărului.

„Aşteptăm. Şi am vrea să fim iubiţi. Dar nu voim să ne îmbulzim cu o dragoste spusă, dar nu simţită. Dacă din sbuciumul sufletesc al poporului român ar rezulta o atitudine pornită contra noastră, atunci ne vom închide în tainiţele sufletelor noastre. Nu iubim pe nimeni, nu urâm pe nimeni, numai neamurile noastre părăsite şi orfane, cari plâng cu ochii secaţi de lacrimi“.

Mărturisim, nu înţelegem nimic din tonul melodramatic al publicistului maghiar. In loc de a comenta exagerările specifice rasei turanice, ne mărginim a constata, că românii au avut tot timpul o atitudine mai mult decât toleranţă faţă de minoritatea maghiară, care se bucură şi azi de o situaţie culturală şi socială privilegiată faţă de cea a românilor ardeleni.

„Dragostea“ despre care vorbeşte dl Paal, noi am dorit-o reciprocă. Ce ni s'a dat însă în schimb? Limba, cultura şi statul nostru a fost boicotate şi insultate.

Am fost calomniaţi în lăuntru şi în afară că am asupri pe unguri, fără să se adaoge că ei consideră de „oprimare“ chiar şi impunerea însuşirei limbei statului — şi neîngăduirea în Ardeal a propagandei „Unguriior cari se deşteaptă“.

Care sunt „loviturile“, care „insultele“, pentru ce „plâng cu ochii secaţi de lacrimi“, bocitoarele de profesie ale minorităţii maghiare?...

Sau poate că numai atunci vom fi pe placul dlui Paal Arpad, când vom propaga maghiarizarea României şi ne vom hotărî să vorbim în familii ungureşte, la fel cu unii domni din partidul naţional....

Angajez imediat

o dactilografa

perfectă în limba română. Ofertele scrisa cu mână proprie se vor trimite notarului public Huedin. 3230

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

(fost Universităţii)

Miercuri, 26 Decemvrie

In sfârşit eşti al meu!

Extraordinară dramă în 6 acte. In rolurile principale: ELENA LUNDA şi ALFRED BERTONE. Nuntă pe patul de moarte. Cum se mărită o fată modernă.

Cinema Urania

Miercuri, 26 Decemvrie

Samson în luptă cu bestiile umane

Mare dramă senzaţională în 5 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Samson protectorul studentei se duse. Film plin cu peripeţii interesante. In rolul principal: MARIA GUAITA. AUSONIA, renumitul atlet Fantoma.

Cinema Apollo

Miercuri, 26 Decemvrie

Lupta uriaşilor

Dramă de acrobaţie în 6 mari acte. Dragostea uriaşului faţă de gingaşa Rence Montpreaux. Uriaşul învinge clubul întreg de atleţi.

Fondată în 1870 — Telefon 419

Cea mai frumoasă surpriză şi cel mai trainc cadou de Crăciun şi Anul nou este un

pian sau pianină de la

I. Triska

Cel mai vechiu magazin de piane din România-Mare.

Cluj, Str. Saguna 14.

Tot acolo acordări specialiste, reparaţii si transportări.

Lloyd 2142 — 3171

3227 — Rador 606.

BEREA

brună nutritoare

HERCULES

din malţ dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de: LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Mare târg de Crăciun şi Anulnou la Magazinul de mode pentru dame şi bărbaţi

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Preţuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbaţi Prechelt Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 pereche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuşi, zefir, cămeşi bărbăteşti, albituri pentru dame şi băeţi şi alţi articli să vând cu preţurile cele mai reduse.

CUPOANE!

24.6

Mare târg de Crăciun şi Anul nou!

ROSCA „GECO“

Depozitul general magazin de arme şi articole de vânătoare

CLUJ, Calea Reg. Ferdinand 141.

Car uşe „Rotweiler“ umplute cu pulbere fără fum (fără alice). Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare şi egală. După folosinţă nu murdăreşte teava care nu rugineşte. 3238

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 976 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 27 Decemvrie 1923

Infrăți[illegible]

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 27 DEC 923

R CLUJ 1. 846

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . 120 L
PE [illegible] LUNI . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Armele de luptă ale partidului național

Cu prilejul unei dezavuări a dlui Maniu de către chiar un membru al partidului său

Ie afară de importanța pe care i-o relevam în numă ul nostru de eri, discursul d-lui Ion Lepădatu a scos în evidență profunda rea credință care domnește la conducerea partidului național. Pentru aceasta a fost suficient un incident, una din acele întreruperi cari spun mai mult decât un întreg discurs, bine ticluit în liniștea cabinetului de lucru.

D. Ion Lepădatu vorbea despre activitatea comisiunei pentru studierea și aplicarea tratatelor, comisiune din care face parte și d-sa, deși ea a fost întocmită de actualul guvern. D. Maniu, temându-se ca prezența d-lui Ion Lepădatu în această comisiune, să nu fie prea favorabil interpretată pentru guvern, s'a grăbit să întrerupă afirmând că d-sa a autorizat pe d Lepădatu să accepte numirea în comisia pentru studierea și aplicarea tratatelor, având în vedere, interesele țării grav amenințate de faptul că *ceilalți membri ai comisiei*, nefiind și ei membrii ai partidului național, — desigur — *„nu erau pregătiți în vederea tratatelor."*

Afirmația d-lui Maniu era destul de gravă. D. Ion Lepădatu, dela tribună era solicitat — ca și puşcaşul din fabula cu vânătorul mincinos și vulpea care era amenințată să rămână fără coadă — să depună mărturie mincinoasă. Spre cinstea d sale n'a făcut-o. Poate că dacă la tribună s'ar fi aflat d. Sever Dan sau alt membru al partidului, d. Maniu ar fi scăpat cu obraz curat, iar țara aceasta care provoacă atâta îngrijorare la conducerea partidului national, ar fi rămas cu ponosul comisiunilor insuficient pregătite.

Astfel d. Maniu s'a văzut desmințit în ședință publică de unul dintre cei mai distinși membri ai partidului național.

Cazul în sine este de mică importanță. D. Maniu nu este la cea dintâi gafă a dsale care să l consacre ca pe omul cel mai lipsit de simț politic dintre oamenii politici ai României. Morala cazului însă e de mare însemnătate. Ee ne evidențiază adevărata stare de spirit care domnește la conducerea partidului național. Cu aceeași rea-credință, voită sau nevoită, cu care d. Maniu se grăbea a califica incompetența oamenilor din comisiunea pentru studiarea și aplicarea tratatelor, cu aceeași rea-credință — accentuăm — partidul național s'a crezut dator să recomande Ardealului, și oamenii politici ai țării, cari în România mică au pregătit unirea; și partidele politica ale aceleiași Românii cari de bine de rău ni au format acolo un nucleu de țară românească; și administrația vechiului regat și cultura acestuia. Tot ceeace nu depindea direct de partidul național și tot ceeace nu se aplica docil dorințelor nesățioase ale acestui partid, nu putea fi decât rău, ticălos, corupt. Din primele zile ale unirei, oamenii politici ai vechiului regat s'au isbit de această pătimașă vrăjmășie a partidului național, partidele politice de asemenea. Măsură de unitate pentru aprecierea justă a valorilor din vechiul regat, care erau însăși baza valorilor României ce se întregea, nu a existat niciodată în laboratorul politic al partidului național, și nu există nici astăzi când șeful acestui partid se expune desmințirii formale a partizanilor săi onești.

O explicație acestei mentalități păgubitoare țării ar fi riscat să pretindem a o da aici, definitivă. Se prea poate ca ea să provină din faptul că actualii conducători ai partidului național au intrat în ansamblul politicei românești cu o greșită părere despre rolul partidului național și despre capacitatea lui de acțiune în cadrele vieței noastre politice. Partidul național, neîncercat în nicio acțiune de politică propriu zisă în viața dispărutei monarhii, putea să și facă despre sine orice fel de păreri bune ar fi voit. Totdeodată, cert este că partidul național s'a crezut în România centrul politic spre care trebuia să graviteze toate celelalte idei și formațiuni politice. Când realitatea i-a smuls această iluzie, în locul bunei înțelegeri care trebuia să-l ducă la o acomodare, partidul național a făcut loc urei, violenței și relei credințe.

Vechile arme de luptă contra ungurilor au fost scoase împotriva vechiului regat „uzurpator". Pe deoparte, necunoașterea trecutului istoric al acestui vechiu regat, pe de altă parte ideea pe care partidul național și o făcuse despre sine, au înăsprit lupta și au consacrat ca unică armă reaua credință Căci aceasta este astăzi singura armă de luptă a partidului național.

Încă o dovadă a regionalismului partidului național

Intr'un articol cules cu litere deosebite, „România" se plânge că țăraniștii nu pierd niciodată prilejul de a se năpusti asupra partidului național.

Alegerea care a avut loc de curând la Durostor și în care atât țăraniștii cât și partidul național au fost înfrânți de partidul liberal, constitue — spune oficiosul partidului național —încă o dovadă de vrăjmășia țăraniștilor față de partidul dlui. Maniu. „România" se plânge deasemeni împotriva atitudinei „Aurorei" care „în lupta contra partidului național **întrece marginile unei demagogii electorale".**

Partea cea mai interesantă din articolul de lamentații al „României" este aceea în care ziarul partidului național protestează împotriva faptului că la Buziaș partidul țărănist a pus candidat. Și adaogă că această canditatură țărănistă este „o lipsă de tact politic și de delicatețe".

Din rândurile acestea se desprinde clar mentalitatea regionalistă a oamenilor din jurul dlui Maniu. Ei nu vor să admită dincoace de Carpați nici o organizație politică de dincolo și nu înțeleg cum poate îndrăzni un partid din vechiul regat să descalice în Ardeal.

Partidul național continuă să privească Ardealul ca o moșie asupra căreia numai el are drept de proprietate. Deși „descălicat" în vechiul regat, partidul național n'a reușit să se scuture de rugina concepției regionaliste. El este astăzi tot atât de mult ferecat în lanțurile formulei separatiste pe cât era în primele timpuri ale unirii. Dar dacă atunci își putea explica împotrivirea față de orice încercare a vreunui partid de dincolo de a veni în Ardeal fiindcă el nu căuta să se întindă în vechiul regat, astăzi când prin unirea cu epavele tachismului el a devenit partid „regnicolar", astăzi partidul național nu se mai poate ridica să vorbească în numele regionalismului. Fiindcă sau este partid regionalist și atunci ce cauți în vechiul regat, sau ești partid „regnicolar" și atunci n'ai dreptul să te împotrivești ca în fața unei încălcări, la încercarea oricărui partid de dincolo de a se organiza în Ardeal.

Dar încercat a cineva să se opună la descălecarea partidului național în vechiul regat? Dimpotrivă. Deși unirea cu tachiștii n'a fost un act de moralitate politică, fiindcă partidul care și a afișat cu ostentație democratismul, a fuzionat tocmai cu rămășițele reacționarismului conservator, totuși, această unire a fost salutată cu bucurie ca o dovadă că dnii Maniu și Vaida înțeleg să rupă cătușele regionalismului.

Dar prin toate actele săvârșite de atunci încoace partidul național a ținut parcă să ne arate că fuziunea cu tachiștii n'a fost decât o fățărnicie politică, cerută de anumite interese, și că el nu se poate dezbăra de regionalism.

In privința aceasta articolul din „România" vine să dovedească hotărît că mentalitatea conducătorilor partidul uinațional n'a suferit nici o schimbare și că din tot ce s'a întâmplat în vremea din urmă ei n'au știut trage nici un învățământ.

Partidul poporului și chestiunea minoritară

In timp ce atitudinea neromânească a partidului național din Ardeal față de chestiunile minoritare a fost constatată și comentată de toată lumea despre atitudinea partidului averescan față de minorități s'a vorbit foarte puțin.

Lucrul este regretabil, pentrucă opinia noastră publică este pe zi ce merge tot mai desorientată asupra atitudinei pe care fruntașii partidului averescan înțeleg să aibă față de această chestiune.

Această confuzie este alimentată nu de adversarii partidului, ci tocmai de șefii lui — mai ales de cei din Ardeal. Cât timp a fost la guvern partidul dlui general Averescu a fost un partid cu o pronunțată nuanță filominoritară. Pentru a nu supăra pe streini, averescanii au tolerat în Ardeal o stare de lucruri pe cât de favorabilă pentru minorități, pe atât de jicnitoare pentru români. O mulțime de streini au fost trimiși la plimbare prin Paris în „călătorii de studii" în timp ce în țară nu avem cu ce plăti nici măcar învățătorii și preoții. Ziariștii, artiștii și artistele maghiare aveau voe să între la orice minister, îndeplinindu-li-se cererile aproape în totdeauna. Oamenii de afaceri din lumea evreomaghiară erau tari și mari la București, iar din aceste relații se știe că au rezultat acele nenumărate repezi îmbogățiri care au scandalizat toată lumea.

Fruntașii averescani din Ardeal sunt tot atât de ungurizați ca și cei ai partidului național. Oricât ar cocheta unii sau alții cu diferite curente la modă, față de chestiunea minoritară au toți aceiași concepție, rezultantă a unui suflet înstreinat și robit culturei streine.

Acest lucru este dovedit chiar și prin faptul că nici unii, nici alții, nu sunt capabili să renunțe la simpatiile minoritarilor. Acestor domni puțin le pasă dacă sunt criticați de ziarele românești; ei se mulțumesc cu recompensa laudei ziarelor streine „Ellenzek" și „Keleti Ujsag". Față de ziariștii minoritari, aceste suflete înstreinate, au cea mai rușinoasă atitudine, lucru dovedit — între altele — și prin t'un articol al ziaristului Olajos Domokos, apărut astă primăvară, în numărul de Paști al ziarului „Ujsag".

Cert este, că oricât de naționaliști s'ar întâtișa acești politiciani, când se văd în față cu un purtător al condeiului de naționalitate maghiară, ei își schimbă imediat atitudinea.

Această lașă tactică am observat-o mai zilele trecute chiar și la dl Oct. Goga, cu prilejul conferinței d sale despre „Ideia națională". După ce a vorbit studențimei într'un fel, asaltat de reporterașii dela „Keleti Ujsag" și „Uj Kelet" d-sa, nu a putut renunța să nu atenueze în fața streinilor lucrurile spuse cu un ceas mai înainte la teatru și a devenit subit un vajnic apărător al drepturilor evreiești prevăzute în tratatul de pace.

Iar înaintea ziariștilor unguri, — cari azi îi iau în totdeauna apărarea — s'a grăbit să protesteze cu aceeași energie contra învinuirii că ar fi maghiarofob, ca și cum după „pertractările" de la Ciucea, cineva ar mai îndrăsni să susțină asemenea enormități. . . .

Astfel, d-sa pentru studențime este *un aderent al mișcării lor antisemite*. Pentru „Uj Kelet" este — *naționalist, însă nici decum antisemit"*, ca să nu zic cuzist; — iar pentru „Ellenzek" — *antisemit filomaghiar*.

Marele nostru poet este foarte fericit că toată lumea îl desmeardă și i mulțumește, și se crede un mare dibaciu nedesmințând pe nimeni.

*

Intrebăm acum care-i adevărata atitudine a partidului poporului, care îi este „fascismul", ce noutate aduce care, îi este acel intransigent românism de care dă lecții la toată lumea?

O altă dovadă o desorientării ce domnește în partidul poporului este și următorul fapt:

In numărul 48 al „Țării Noastre" se acuză actualul guvern — că ar fi ... „brutal" față de minorități"(!) Iar în continuare, „Ț. N." regretă că „nici conducătorii partidului național nu s'au lăsat dispuși să traducă în fapte amăgitoarea lor concepție politică a „pactului" de la Alba-Iulia. In trecerea lui pe la cârma țării, partidul național a ridicat decepții și nemulțumiri".

„Comparând activitatea guvernelor — continuă „Țara Noastră" — cari s'au succedat până azi, minoritatea maghiară din Ardeal pare a fi ajuns la concluzia că politica civilizată a partidului poporului a *înbrățișat problema minorităților cu mai multă înțelegere* și pricepere. In această constatare trebue căutată întrevederea dela Ciucea."

Precum vedem, revista averescană se laudă că va dovedi mai „multă înțelegere" față de iredeniștii maghiari. Țara Noastră" crede, că face un serviciu românismului mânând apa la moara „punctelor" dela Alba-Iulia, sugerate de d. Jászi, promise într'un moment de însuflețire și în lipsa unei experiențe în ale guvernării. După toate cele de mai sus, noi nu ne mai mirăm că partidul poporului invidiază partidului național piatra de moară a „punctelor" dela Alba Iulia, care apasă pe umerii acestui partid.

Mai curând sau mai târziu, opinia publică desmeticită să va scula cu energie atât contra „punctelor" care rezervă în stat minorităților o atât de intolerabilă situație, cât și contra politicei minoritare echivoce a partidului național și averescan.

Se știe că numai **CZINK** vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin **Cluj.**

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—1 Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Str. Regina Maria No 2.

Cântăreții noștri în străinătate

Succesele drei Dicescu la Varșovia

Din toate vremurile, Varșovia și Petrograd au fost centrele muzicale ale lumei slave, și sub regimul țarist, vocile cele mai extraordinare și-au făcut apriția pe scenele acestor două orașe. Iată de ce am fost foarte impresionați și măguliți, citind în ziarele din Varșovia despre apiriția d-nei Anastasia Dicescu pe scena și în concertul din acest centru muzical. Luând informații am aflat că d-na Dicescu a fost invitată pentru un ciclu de reprezentații și concerte în Varșovia și alte orașe din Polonia.

Iată cum a primit critica muzicală din Varșovia pe distinsa membră a Operei Naționale din Cluj. Jurnalul „Kurier Varsowski" din 4 Dec. 1923 scrie:

„Anastasia Dicescu, artistă la Opera Română din Cluj, are o voce de soprano-coloratură care nefiind mare, are însă în schimb sonoritate și este foarte agreabilă.

Calitatea cea mai mare a unei soprano-coloratur, se ivește în triluri — lucru ce necesită o tehnică perfectă și studii îndelungate. — Vocea d-nei Dicescu, învinge toate greutățile technice, fiind dotată de o coloratură foarte bogată. Afară de aceasta cântecile d-nei Dicescu sunt pline de temperament și cântate foarte muzical — ceeace ne-a convins că avem în fața noastră o artistă de mare talent. Toate aceste a atras d-nei Dicescu simpatia publicului. Afară de arii din Rossini, Deliber, Domnizetti, Verdi, d na Dicescu a cântat lieduri de Wielhoschi, și cântece populare cântate în limba poloneză. Cântecele populare românești au fost primite cu aplauze și admirație deosebită — pentru marele său talent.

Ziarul „Cervonăi Curier" scrie următoarele:

„Aseară am auzit concertul simpaticei musafire din România d na Dicescu — cântându-ne romanțele lui Wielhoschi și am rămas uimiți de interpretarea frumoasă ce o dă d-na Dicescu, mai ales romanței „Sunt mai pafizi trandafirii". Toate liedurile lui Wielhoischi au fost cântate în limba poloneză — pentru care lucru avem și mai multă recunoștință și simpatia pentru d-na Dicescu.

De asemenea d-sa a cântat arii din Rossini, Delibeș, Donizetti, Rachmaninso, cântece populare românești de Brediceanu. D-na Dicescu are voce de soprano-coloratur de o scară întinsă și cu un timbru plăcut, iar coloratura sa e perfectă. In deosebi piano ei este foarte plăcut, iar staccatele au un efect surprinzător. Drăgălașa artistă a cucerit inimile publicului care a ascultat fermecat cântecele populare românești, din cari a plăcut mult „Mândră mănduliță mea."

Artista a fost răsplătită cu aplauze și ovații pe deplin meritate."

Aflăm în ultimul moment că d-sa a cântat pe scena operei din Lemberg, Traviata și Lakmé cu uu succes desăvârșit Joi, 20 Dec. c.

Baroul Avocaților de Cluj

Nr. 623/1923 bar. adv.

Convocare

Incunoștiințăm prin aceasta pe toți advocații membrii ai Baroului Cluj, ca adunarea electivă convocată pe 23 l. c. s'a amânat pe ziua de 30 Decemvrie 1923 ora 9 a. m. din motivul că nu s'au întrunit numărul de membrii cerut de lege pentru ca adunarea să se poată constitui și lucra.

In consecință îi invităm din nou, ca la acel termen personal să se prezinte la **adunarea generală electivă a baroului**, care va avea loc în sala de ședință Nr. 112 cu aceeași ordine de zi și anume:

1. Alegerea Decanului, a Consiliului Baroului a membrilor în Consiliul general a „Uniunei advocaților din România" precum și a delegaților în „Comisiunea de examinare pentru advocați instituită în Cluj".

Timpul de votare va fi de 5 ore: cu începere dela oara 9½ a. m. până la 2½ p. m.

Baroul advocaților de Cluj.

Cluj, la 24. Decemvrie 1923

Isac, decan. D. Pop, p. secr.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare în curând. Frumos executat, pe hârtie bună, legat în jum. pânză și coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonați preț de favor e L. 200— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Cronica științifică

Aplicațiile Științei în Agricultură

Pământul, oricât de fertil ar fi, produce mai mult dacă e mai bine lucrat și dacă ajutăm, adaosuri potrivite de diferite substanțe, care fără să fie hrănitoare prin ele însăși, înlesnesc solubilizarea materialului mineral din teren, care ar remâne altfel nefolosit.

Aceasta e cu atât mai evident, pentru terenurile sărace.

In anii din urmă când mai ales costul îngrășămintelor crescuse, s'a recomandat întrebuințarea îngrășămintelor de manganez, care în toate țările, întrebuințate cu pricepere, au dat rezultate bune, mărind recoltele, întrebuințându-se numai 50 K la hectar. La expoziția ce a avut loc, la Strassbourg, în acest an, cu ocazia centenarului Pasteur, lucrările drului Dim. A. Olaru — chimist șef la laboratorul de higienă din Cluj, fost șef de lucrări la Facultatea de medicină, — asupra rolului manganezului în agricultură și în special influența lu asupra microbilor din pământ, au obținut diploma și medalia de aur.

Aceste lucrări au fost prezentate de savantul profesor Gabriel Bertrand dela Institutul Pasteur din Paris, membru al Academiei de Științe, sub direcția căruia. Dr Olaru a lucrat între 1911—1920, obținând titlul de Doctor în Științe cu mențiunea cea mai mare.

In mod natural ne vine întocbarea, de ce aceste rezultate, atât de bine apreciate în streinătate, — restrângând cinste și țărei noastre, — n'au putut găsi aplicare și în România, din partea profesorilor școalelor agricole și agronomilor?

Reamintim că un rezumat al acestor lucrări a fost publicat în anii trecuți în „Viața agricolă" (apărut și într'o broșură, ce se găsește de vânzare la librăriile Onișor, Lepage și „Cartea Românească") și a făcut obiectul unei comunicări înaintea Societății de științe din Cluj.

Lichidarea societății U. E. G.

„Monitorpl Oficial" publică următoarea decizie:

Art. I. Se va lichida averea societății ungară de gaz metan (Ungarische Erdgass Geselschaft U. E. G.) cu sediul în Budapesta, strada Turr István No. 6, având întreprinderi pe feritoriul Transilvauiei, a cărei avere se compune din clădiri, mașini, instalațiuni, materiale și diverse în valoarea lor totală de 74,056 398 lei, 15 bani, așa cum se specifică în raportul de experiză depus tribunalului Alba-Iulia de către d. inginer expert Virgil Tacit.

Partea supusălichidării este întreaga avere mai puțin partea ce revine de drept Statului român ca succesor al Statului român ca succesor al Statului ungar.

Capitalul total este de 27,000 acțiuni și 20.000 bonuri de folosință:

8.250 acțiuni pentru grupa austriacă.

2.500 acțiuni pentru grupa austriacă

12.250 acțiuni și 12 250 bonuri de folosință pentru grupa germană,

4 000 acțiuni și 8.000 bonuri de folosință Statului ugar.

Art. II. Conform art. 19 din sus citata lege, Statul prin departamentul finanțelor își exercită dreptul de adjudecare asupra sa pe prețul de lei 74.056.396, bani 15, cuprins în raportul de experiză a d-lui inginer Virgil Tacit.

INFORMAȚII

— **Situația tinerilor recrutați pentru serviciul auxiliar.** Se face cunoscut că toți tinerii recrutați în condițiunile art. 52 L. R. cari au fost clasați dela recrutare ca „buni pentru serviciul auxiliar" sau propuși după încorporarea la corp sau la școala militară, „serviciul auxiliar" și apoi confirmați definitiv în această situațiune de către medicii ierarhici, sau de spitale, vor fi menționuți la corpurile de trupă sau la servicii, fiind întrebuințați în servicii compatibile cu aptitudinile și gradul lor de cultură.

Nici unul din acești tineri nu vor fi reținuți la școlile militare, iar la corpuri, vor putea fi lăsați la vatră în concediu anticipat, după un an de serviciu, dacă vor obține gradul de sergent și vor avea purtări bune.

— **Nou ziar românesc.** Primim la redacție întâiul număr al noului ziar românesc ce apare la Dej, „Someșul".

Ziarul promite a face politică de unificare sufletească „ajutând pe acei factori cari lucrează pentru netezirea asperităților ivite în mod artificial ca se despartă pe Români după ținuturi și confesiune."

Urăm noului confrate viață lungă.

— **„Societatea științelor medicale**, din Cluj, și-a ales, pentru anul în curs, următorul comitet de conducere: Președinte: prof. dr D. Michail, vicepreședinți: general dr G. Bădescu și prof. dr Tătaru, secretar general: dr I. Glăvan, casier: dr Filipescu, censori: dr Sabin Manuilă și dr G. Popovici, secretari de ședințe: dr Iovin, dr Costic, dr Constantinescu M. dr Stanciu.

— Dr Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8 consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— **Conferințele "Astrei".** Vineri, la 28 Decemvrie 1923, ora 6 seara, va ține obișnuita conferință a „Astrei" dl prof. univ. dr Al. Borza, vorbind din fitosociologia plantelor despre „Republici, revoluții, și războaie în lumea plantelor". Conferința va fi însoțită de proiecțiuni și se va ține sala Nr 11 dela Universitate (etaj I. la Facultatea de Litere.)

— **Inchiderea Scoalei Ursulinelor.** Ministerul Instrucției publice a aprobat închiderea definitivă a școalei normale de fete a călugărițelor „Ursuline" din Oradea-Mare.

— **A. G. I. R. Cercul Regional Cluj**, invită pe toți ingineri să binevoiască a lua parte la ședința cercuală, ce se va ține în sala mică a camerei de industrie și comerț Joi în 27 l. c. la ora 18, cu ordinea de zi: abzicerea comitetului vechi și alegerea comitetului nou. Ing. Negruțiu președinte, Ing. Ciortea secretar. 3244

— **Construirea unui pod peste Someș lângă Răstoci.** Ministrul lucrărilor publice a supus spre aprobare consiliului de miniștrii, între alte lucrări de utilitate publică, și construcția unui pod peste Someș pe șoseaua Răstoci-Surduc.

— **Serata dansantă a Soc. „Orfanelor din războiu".** Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu-Regionala IX-a Cluj, pentru mărirea fondurilor de întreținere a micuților orfani, aranjează în ziua de 30 l. c. orele 8 și jum. o serată dansantă în saloanele „Cercului Militar."

Prețul de întrare: 40 lei de persoană. Bilete sunt de vânzare la Doamnele din Societate, la biuroul Regional (str. Cogălniceanu Nr. 8) și seara la cassă. Pentru bufetul ce se aranjează se primesc beuturi, mâncări și prăjituri la Biuroul Regional.

Conferința dlui prof. I. Viciu

Dl inginer, profesor al Școalei de conductori de lucrări publice din Cluj, *Ioan Viciu*, inspector industrial al Ardealului, a ținut Vinerea trecută o interesantă conferință technică despre: *„Puterile momentane și libere aplicate la rezistența materialelor pentru construcție"*.

Conferențiarul a arătat că mai ales astăzi când aceste materiale sunt foarte scumpe, orice locuitor trebue să-și însușească cunoștiinți de rezistența materialelor pentru a putea construi cât mai ieftin, atunci când ar trebui, cruțând materialele. Numai în baza acestor cunoștinți s'ar putea evita criza de locuințe de astăzi, mai ales, dacă aceste cunoștinți ar fi aplicate de toți arhitecți și antreprenorii de locuințe. Conferința a fost urmărită cu mult interes de cei prezenți, conferențiarul fiind viu felicitat.

O scoala Comerciala la Lugoj

S'a inaugurat la Lugoj cu mare solemnitate prima Școală Elementară de comerț românească din Banat, fiind față la această sărbătoare toate autoritățile în frunte cu prefectul județului Caraș Severin, d. dr. Cornean.

După oficierea serviciului religios, a luat cuvântul d. Harambaș, președintele comitetului scolar, care speră că se vor îndrepta spre noul locaș de cultu ă cât mai mulți fii de săteni, pentru ca să se formeze cu timpul o clasă mai mare de comercianți români bine pregătiți. In calitatea de primar al orașului promite cel mai larg concurs pentru înfăptuirea a cât mai multe asemenea școli.

A vorbit apoi d. profesor Teodoru, directorul școalei, mulțumind tuturor acelor cari au contribuit la înfăptuirea acestui locaș de cultură.

Magazinul de haine pentru bărbați și copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe prețurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbați și copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă și mantale scurte de blană. 3219

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.**

Ardealul industrial

Industria pielăritului în Ardeal

— Industria pielăritului satisface consumul intern — O anchetă la fabrica de piele „Renner“ din localitate — Producţia acestei fabrici şi starea personalului ei

Dintre toate industriile din ţară, aceia care a progresat mai mult atât în ceeace priveşte calitatea produsclor ei, cât şi în ceiace priveşte cantitatea, a fost industrie pielăritului.

Industria românească de piele poate satisface tote nevoile interne ale ţărei.

Singura greutate pe care o întâmpină industria pielăritului este faptul că până acum guvernul, din interese economice superioare, nu a putut lăsa libere la export nici pieile, nici ghetele.

Din cauză că exportul produselor industriei pielăritului este interzis complect, şi din cauză că taxele vamale sunt foarte mici, industria pielăritului, indigenă, cu foarte mare greutate poate reziste în faţa concurenţei ce i-o fac produsele de pielărit importate din streinătate.

Acelaş lucru se poate spune şi despre industria ghetelor — atât în vechiul Regat cât şi în Ardeal, această industrie a luat un mare avânt.

Chiar şi industria manuală de ghete, în toate oraşele ţării, se găseşte în continuă progresare.

In Bucureşti numai sunt astăzi 25000 de patofari.

In ceeace priveşte industria mecanică de ghete, aceasta întrecându-se cu cea manuală are de scop să producă ghete cât mai artistic lucrate şi pe un preţ cât mai mic. Aceste două industrii: industria manuală şi mecanică de ghete, pot produce azi atât cât să satisfacă în întregime consumul intern,

Ambele însă sunt foarte mult împiedecate în desvoltarea lor de faptul că este interzis exportul. Dintre cele câteva fabrici de pielărie şi ghete pe care le avem în ţară, cea mai importanta este fabrica de piele „Fraţii Renner et Comp.“ din Cluj. Această instituţie industrială a luat un admirabil avânt în ultimul timp, datorită sacrificiilor băneşti şi muncei depuse de conducătorii ei.

Numărul funcţionarilor administrativi cari conduc agendele fabricei în anul din urmă este de 244.

Fabrica funcţionează cu 1011 muncitori angajaţi, şi cu 45 de ucenici.

Fabrica Renner corespunde din toate punctele de vedere, cerinţelor celor mai moderne.

Din punct de vedere tehnic, această mare instituţie industrială se împarte în mai multe secţii:

1) fabrica de piele Krom.
2) fabrică de talpă
3) ateliere de tăbăcit cu scoarţe
4) fabrica de curele de transmisiune, şi alte mici ateliere, lăcătuşerie. fierărie, tâmplărie, etc.

In afară de acestea, acum se află în curs de montare fabrica de piele fină, care va fi unica în ţară şi care va începe să funcţioneze în luna Aprilie 1924.

Fabrica Renner produce: piele de box, talpă, curele, toval, bocanci, tot felul de ghete şi crupoane.

Este fabrica, care furnizează bocanci şi ghete, diferitelor instituţiuni ale statului.

Un fapt îmbucurător este şi acela că fabrica Renner îşi procură toate materialele necesare confecţionărei ghetelor din ţară, iar chimicalele, textilele şi materialele de tăbăcit şi le procură din Germania, Cehoslovacia, etc.

In anul 1922, fabrica Renner a avut următoarea producţie:

Talpă şi crupoane: 880 000 kg.; Box 2.25.000 de fuse; Încălţăminte: 100.000 părechi; Curele de transmisiune 50.000 kg.

Destinaţia produselor fabricei este exclusiv pentru consumul intern.

In anul 1923 producţia acestei fabrici a fost cu 30 la sută mai mare.

Societatea care are proprietatea acestei fabrici are un capital social de 40 milioane şi un capital de rezervă de 26 mil. şi 500 000 lei.

Valoarea materialelor brute procurate de fabrică în anul 1922 s'a urcat la suma de 118 milioane.

Valoarea produselor din anul 1923 se urcă la 800 milioane.

Şi sub acest raport fabrica se prezintă mulţumitor.

Conducătorii fabricei au instalat o baie modernă unde fiecare muncitor e obligat să meargă odată pe lună: fabrica are apoi un ambulator şi medici. Are deasemenea şi un „Consum“ unde se servesc alimente pentru funcţionari şi pentru muncitori cu preţ foarte eftin.

La primăvară, direcţia fabricei a hotărât să clădească şi locuinţe pentru amploiaţii săi.

Acestea sunt rezultatele anchetei făcute de noi la fabrica Renner din localitate.

„Am vrea să ne iubiţi...“

La rubrica presei maghiare am înregistrat eri, însoţindu-l de un scurt comentariu, un articol al dlui Arpad Paal purtând titlul de mai sus.

Confratele nostru se ocupă, în legătură cu congresul presei, de mult dezbătuta problemă a minorităţilor din România. Şi după ce deplânge situaţia trestă pe care ar avea o minorităţile în statul român, dl Arpad Paal ne cere o declaraţie de dragoste. „Am vrea să fim iubiţi“, — spune dsa. Dorinţa este firească şi legitimă. Decât iubirea nu poate fi reciprocă. Şi dacă, oricât ar nega presa maghiară, noi am dat suficiente dovezi de bunăvoinţa şi toleranţa noastră, am voi să vedem cari sunt actele de ataşament ale minorităţilor faţă de statul nostru. Fiindcă, dacă este să judecăm după acţiunea partidelor politice minoritare şi după aceia a presei lor atunci suntem nevoiţi să mărturisim că din această acţiune nu se desprinde decât o înverşunată duşmănie împotriva a tot ce este românesc.

Căci ar însemna să ne călcăm singuri în picioare orice sentiment de mândrie şi demnitate naţională, dacă acestei făţişe ostilităţi noi am răspunde — întrebuinţând chiar expresia dlui Arpad Paal — îmbulzindu ne cu dragostea.

Nu. Să ni se dovedească întâi cu fapte că generozitatea şi îngăduinţa noastră de până acum n'au rămas fără ecou în sufletul minorităţilor şi atunci le vom acorda şi o dragoste pe care o socotim binefăcătoare pentru fecunda colaborare a tuturor energiilor din statul român.

O lăudabilă operă umanitară

Activitatea societăţii de binefacere „Caritatea“ — Scopul societăţii — Activitatea societăţii în anul trecut — Alegerea noului comitet

Acum câteva zile, şi-a ţinut adunarea generală, Societatea de binefacere „Caritatea“, în sala Prefecturei judeţului.

Această societate, lucrează în Cluj, de 2 ani, modest, fără sgomot, sub conducerea unui comitet de doamne. Primul scop ce şi-a propus e să ajute organele sanitare, în combaterea tuberculozei.

Societatea are în Statutele ei un vast program de lucru pe terenul asistenţei sociale, împărţit în 3 categorii: îngrijirea şi ajutorul mamelor şi pruncilor; protejarea săracilor, a văduvelor, ajutorarea tineretului, predispus la tuberculoză, şi-a copiilor bolnavi şi debili.

Activitatea umanitară a societăţii în anul trecut

Din darea de seamă a activităţei trecute, se poate constata cât ajutor bănesc s'a dat săracilor.

De Crăciun şi în timpul iernei grele trecute, s'au împărţit haine, ghete, făină şi alte alimente copiilor şi văduvelor.

Tot de societatea „Caritatea“ depinde casa de comision „Diversum“ din strada Şaguna, unde se desfac lucruri de artă, mobile, antichităţi, etc, beneficiul rezultat din vânzare servind ca ajutor pentru susţinerea sanatorului din Colibiţa. Venitul a fost însă foarte slab.

*

Mai mult s'a putut ajuta Societatea prin comenzile Statului — prin organele Serviciului sanitar — pentru cusutul hăinuţelor, rufăriei, pentru azile şi orfelinate din Ardeal, dându-se astfel şi un mijloc de trai, prin muncă, mul or sute de femei, cu preferinţe văduve cu copii.

E regretabil că nu s'a putut încă obţine comenzi şi pentru acest an, cu toate stăruinţele puse pe lângă Inspectoratul general sanitar, ceea ce va lipsi de ajutorul ce-l găseau, prin muncă, pe multe femei nevoiaşe. Cu mari jertfe, vara trecută, dela 1 Iunie, s'a deschis Sanatorul din Colibiţa, pentru studenţi, fetiţe şi copii, într'una din cele mai minunate poziţii pitoreşti — adevărat cuib de sănătate, ca în Elveţia.

Darea de seamă făcută de d-na Deleu, preşedinta Societăţii

In darea de seamă, d-na preşedintă O. Deleu, a amintit cu recunoştinţă atenţia dată de dl profesor dr Gane, secretarul general al Min. Sănătăţei.

Cu emoţie şi recunoştinţă s'a amintit ajutorul primit dela fraţii români din America, cari au trimis 10.000 lei.

S'a mulţumit de asemenea tuturor generoşilor donatori şi prietenilor Societăţei.

In conducerea ei, spre ţinta frumoasă ce şi-a propus, au fost momente de descurajare, dar câte un ajutor dat cu inimă bună, o vorbă de încurajare, au fost îndemnuri să se meargă înainte.

Cu speranţa că nu vor lipsi nici pe viitor ajutoarele celor inimoşi, ce nu ezită să dea puţin din prinosul lor pentru cei desmoşteniţi de soartă, şi mai ales pentru cei nesănătoşi, Comitetul a încheiat un contract pentru cumpărarea unei case pentru sanatoriu, condiţiile fiind favorabile. Se speră să se mai strângă fonduri pentru achitarea casei, prin colecte, ceaiuri, baluri, etc. etc.

Alegerea noului comitet al Societăţii

Adunarea a ales următorul comitet: Preşedintă, d-na O. Deleu, vice-preşedintă d-na Bariţiu, casieră d-na Elena dr. Olaru, membre: d-nele Elena Puşcariu, Maria Dragomir, Racoviţă, J Negrea, Nora Hossu, Cornelia Resch. Letiţia Minea, d-na pr. dr. Gane, Lucreţia dr. Slăvoacă, Elena Furlugean, Ana dr. Gălan, Nella dr. Stanca, M. Pr. Haţiegan, Erika Schuller, Letiţia dr. Miron, Angela Lacea, Elena Muntean.

*

Binevoitorii cari ar fi dispuşi să ajute cu obolul lor scopul frumos al acestei societăţi, se pot adresa d-nei preşed. O. Deleu, Str. Regele Ferdinand Nr. 34.

In chestiunea fraudelor cu improprietărirea şi expropierea în Ardeal

Ziarele opoziţiei fac de câteva zile mare scandal pe chestiunea executării împroprietăririlor şi exproprierilor în Ardeal. Casa Centrală a împroprietăririlor şi Directoratul agriculturei din Ardeal sânt cu violenţă atacate de aceste ziare.

Inainte de a intra în orice amănunte, şi aceasta o vom face când vom avea la îndămână toate datele necesare, atacurile opoziţiei se dovedesc a fi neîntemeiate dela prima vedere. In adevăr, aceste atacuri sânt îndreptate împotriva a două organe de „execuţie“, făcându-li-se o vină de faptul cum s'au dat hotărîrile instanţelor judiciare. Perfidia acestor ziare este evidentă. Ele ştiind că nu pot să atace puterea judecătorească în forurile însărcinate cu aplicarea legei da reformă agrară, atacă acolo unde răspunderea li e pusă oarecum la adăpost.

Astfel, în majoritatea cazurilor semnalate de ziarele opoziţiei, procesele sânt în curs la cele trei instanţe legale ale operaţiunilor de împroprietărire şi expropriere. Atacându se Casa Centrală şi Directoratul agriculturei se urmăreşte a se impieta asupra hotărîrilor ce sânt de luat, iar pe de altă parte se face aceeaşi operă de înşelare a publicului, pe care o întâlnim în toate manifestaţiunile opoziţiei.

Chestiunea însă se va lămuri în curând şi opoziţia va trebui să sufere o nouă desmintire pentru campaniile sale perfide.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla în depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Mare târg de Crăciun!
La magazinul Eugen Szabó CLUJ,
C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate	39 „
Barson (Cotifea)	106 „
Stofa pentru haine dublă	78 „
Stofa 140 cm. lata	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45 „
Shifon pentru albituri	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!
Preţuri reduse!
Telefon: 4-79.
3069

• 3227 •

BEREA

brună nutritoare

HERCULES

din malţ dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Rador 606.

Recomandăm specialităţile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Joi, 27 Decemvrie

Misterul unei case de nebune

Seria I. (Secretul eşafodului)

Dramă senzaţională în 2 serii şi 16 acte, după romanul lui Xavier Montepin. In rolul principal: uriaşul GALAOR, rivalul renumitului acrobat Maciste.

Cinema Urania

Joi, 27 Decemvrie

Mireasa indiei

Aventurile din India al renumitului detectiv JOE DEEBS. Istoria mistică din India. Sacrificiu de sânge pe altarul zeiţei Kali.

Cinema Apollo

Joi, 27 Decemvrie

Diego corientes

Excitantă istorie spanioală în 5 acte. Cum se prezintă sufletul al poporului spaniol. „Granzii" şi banditii grandioşi spanioli. Film nedescris de excitant, stil cinematografic pe deplin nou şi frapant.

STANIOL

ALBA ŞI COLORATĂ LA PAPETARIA

2744-8 **LEPAGE, CLUJ.**

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

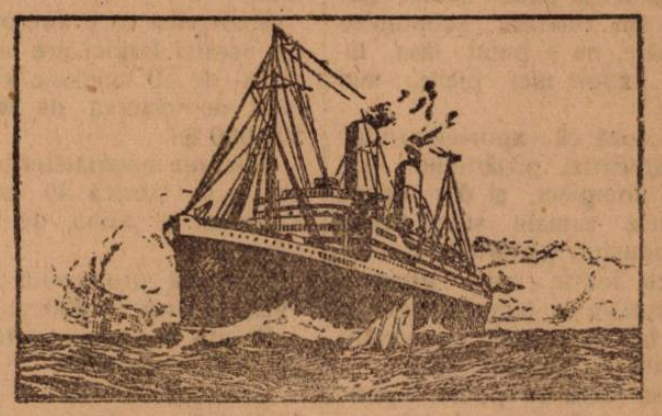

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** şi **6** persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Mănuşi de piele, blană şi păr de camilă. Ghete pentru tină sau zăpadă.

OCAZIE ESCEPTIONALA DE CRACIUN!

Trebuinţele de pălărie şi modă de domni le puteţi procura mai bine dela

Regele Pălăriilor

Piaţa Unirii 24. CLUJ. Piaţa Unirii 24.

Geamantane speciale. Necesare si alte obiecte pentru cadouri!! CRAVATE. ALBITURI.

Asortiment colosal în toate soiurile de pălării!

oo 479 oo Preţuri de model: Lloyd 1256.

Pălării cal. I-a mătasă velour dela 400·— L. în sus
Pălării Loden I-a . . . . . 180·— L. în sus

Singurul deposit de pălării „Habig"!!

Ghete de drum şi de casa! Roćuri de casă şi pyjame!

Cămăşi pentru frac în execuţia cea mai bună şi mai fină. Ocipagiuri de bal. Mănuşi pentru rodli. Specialităţi de ată, ciorapi bărbăteşti de fior şi bretele.

Ploiere, bastonaşi, raglane şi plaiduri angleze veritabile. Ciorapi pt. vânat

INTRARE LIBERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional ca la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

INTRARE LIBERA!

Mica publicitate

Student în Matematici, oferă preparaţii la Matematici (materia de liceu) în schimb locuinţă. — A se adresa la Administraţia ziarului „Inf ăţirea".

Cărţi, Reviste

româneşti, fracneze, germane, etc.

hârtie, articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la

Librăria-Papetăria Tipografia 2741-13

Lepage, Cluj.

ROSCA „GECO"

Depozitul general magazin de arme şi articole de vânătoare

CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 141.

Cartuşe „Rolweiler" umplute cu pulbere fără fum (fără alice).

Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare şi egală. După folosinţă nu murdăreşte ţeava care nu ruginieşte.

3238

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 977 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Vineri 28 Decemvrie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1 925

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Câteva reflecții în jurul unei dezbinări politice

Ruptura produsă în partidul poporului prin despărțirea dlui Argetoianu de dl general Averescu n'a fost examinată de presă cu seriozitatea pe care o merită. Ziarele au făcut din ea mai mult o chestiune de amuzament pentru galeria lacomă de senzațional.

Învățământul care se desprinde din acest act politic n'a fost exprimat. Iată de ce socotim că se impun unele reflecții în legătură cu ruptura dintre dnii Averescu și Argetoianu.

La un moment dat, în viața politică a României a apărut popularitatea formidabilă a generalului Averescu.

In jurul acestei popularități, creiată de soldatul țăran, s'au adunat din toate părțile fel de fel de oameni. Astfel a răsărit Liga Poporului transformată mai târziu în Partidul Poporului. Întâlneai în acest partid alături de oameni reprezentând vremurile vechi, oameni reprezentând vremurile noui, alături de transfugi din diferite partide oameni cari nu făcuseră niciodată politică. Revoluționarii stăteau cot la cot cu epavele reacționarismului conservator, oameni cum se cade lângă aventurierii politicei, eliminații vechilor partide lângă aceia cari acum intrau în arena luptelor politice. La adăpostul uriașei popularități a generalului Averescu se aciuaseră toți ambițioșii și toți aventurierii cari voiau să-și facă un loc în politică.

Masele fanatizate priveau pe general ca pe un mântuitor trimis de pronia divină să scoată țara de sub povara greutăților. Partidul poporului trecea drept cel mai înaintat, drept organizația menită să realizeze o eră nouă în viața noastră de stat.

Nimeni nu putea să și îngăduie a arăta cât de vane erau nădejdile cari legau de acest partid. Cine îndrăznea să spună că generalului Averescu, desigur un bun militar, n'avea nici una din virtuțile extraordinare cu cari îl împodobise fanatismul masselor, cine cuteza să arate că nu se poate pune temeiu pe democratismul unui partid care era alcătuit în majoritate de rămășițele reacționarismului conservator, care încerca să pună în lumină lipsa de moralitate a unei organizații în care eliminații și transfugii tuturor partidelor își dăduseră întâlnire, acela era socotit drept un vrășmaș al vremurilor noui, al democrației și al țării. Tare pe popularitatea de care se bucura generalul, partidul își îngăduia să pună la cale evoluție și agita chiar ideia unei schimbări a formei de guvernământ. S'a vorbit la un moment dat de detronarea regelui și de instituirea unei republici.

Valul turbure al acestei popularități l'a aruncat pe generalul Averescu la putere. Și guvernarea de doi ani a partidului poporului prin risipa, prin deșănțarea, prin imoralitatea și prin nepriceperea de care a dat dovezi, a nimicit legenda. Lozinca „muncă, cinste, legalitate" care constituia programul politic al partidului s'a dovedit o farsă.

Popularitatea s'a destrămat cu aceeași repeziciune cu care luase avânt, și odată cu ea partidul a intrat în descompunere.

Dezbinarea recentă dintre d-nii Averescu și Argetoianu înseamnă sfârșitul lamentabil al unui partid care n'a avut alt temeiu decât o popularitate patologică.

De abia despărțite cele două tabere au și început să se împroaște cu noroiu. Din cele destăinuite de dl Argetoianu ca și din cele descrise de dl Averescu nu încercăm să facem acuzații nici unuia din cei doi adversari.

Dar punând față în față învinuirile pe cari și le aruncă reciproc ambii șefi, cu legenda creiată odinioară de fanatismul mulțimilor în jurul partidului poporului, înțelegem mai bine ce acțiune binefăcătoare a realizat partidul liberal care păstrîndu-și cumpătul nu s'a lăsat intimidat de puterea popularității generalului Averescu, ci a aruncat în mijlocul zăpăcelii generale un stăruitor apel la cumințenie și la ordine.

Legenda creiată în jurul partidului poporului s'a spulberat. Dezbrăcați de virtuțile extraordinare în cari îi învestmântase fanatismul mulțimilor, reformatorii și revoluționarii de eri ne apar astăzi în lumina adevărată.

Triste figuri cari n'au avut nici când vreuna din marile însușiri, din miraculoasele puteri cu cari îi înzestrase massele.

Odată cu dispariția popularității, ele s'au prăbușit de pe piedestaluri, fiindcă nu se ridicaseră acolo prin valoarea lor reală, ci prin fanatismul mulțimilor.

Iată de ce pasiunile populare nu pot fi socotite ca un criteriu în desemnarea conducătorilor unei țări.

Acesta este învățământul care se desprinde din scurta istorie a partidului poporului, căreia recenta ruptură dintre dnii Argetoianu și Averescu i a pus sfârșit.

Gratuitatea ziarelor pe CFR.

Desființarea carnetelor de liberă călătorie pe cfr. ale administrațiilor de ziare ar însemna desființarea celor două ziare zilnice existente în Ardeal

Intr'una din ultimele ședințe ale Camerei d. Vâitoianu, ministrul comunicațiilor, a declarat că intenționează să modifice legea și regulamentul carnetelor de liberă circulație de căile ferate, în scopul de gratuitate. Chestiunea ne privește deaproape pe ziariști și pe ziare.

In adevăr, în aceste vremuri deapăsătoare nevoi pentru țară, cele peste 800 de carnete de liberă ciruclație pe căile ferate ale ziariștilor și ziarelor, adăogate la celelalte câteva mii ale parlamentarilor, ale miniștrilor și familiilor, sie înalților funcționari, ale corpului diplomatic și ale funcționarilor c. f. r. cântăresc destul de-greu în balanța de venituri și cheltuieli a administrației căilor ferate. O restrângere a drepturilor este deci necesară și noi cei dintâi sîntem cari aplaudăm intenționea dlui Vâitoianu.

Trebuie însă să se facă o distincțiune. Mai întâiu, din cele peste 800 de carnete de presă mai mult de jumătate nu sînt deținute de ziariști profesioniști și nici de ziare. De asemenea presa minoritară — ziariști, ziare și reviste — deține un număr de câteva sute de carnete.

După câte știu, reducerea se va face la carnetele ziarelor și revistelor, și desigur că va fi simțitoare. Dar în acest număr cât loc ocupă presa zilnică? In ceea ce privește presa românească din Ardeal, două ziare zilnice avem. In restul țării, cuprinzând și Capitala, poate să mai fie 20—30 de cotidiane. Prin urmare un număr cu totul redus față de marele număr de carnete, care se va reduce.

Recunoscând necesitatea economiilor, înlăturarea admistrațiilor ziarelor zilnice pentru presa românească din Ardeal au însemna pur și simplu moartea lor. Ziarele românești, ziare tinere apărute după unire, au făcut imense sacrificii pentru a se menține. In primii doi ani de apariție n'au putut beneficia de avantajele legii pentru gratuitatea permiselor de călătorie pe c. f. r., și poate că dispariția timpurie a celorlalte ziare cu cari am pornit deodată la drum, se datorește în bună parte lipsei acestei înlesniri.

Desființându se, astăzi când cele două ziare zilnice românești și l au câștigat, dreptul de gratuitate legală de liberă călătorie pe căile ferate, ele vor fi împiedecate de a se consolida tocmai în momentul când această consolidare devenise într-cât-va, posibilă. Căci trebuie să se știe un lucru: Ziarele românești din Ardeal sînt departe de a fi o afacere comercială. Ele au prin urmare dreptul la toată solicitudinea statului, și pentru acest motiv, credem, că s'ar comite o mare greșeală dacă s'ar reduce permisele cotidianelor românești din Ardeal, care de bine de rău fac aici o operă utilă țării și neamului.

Crăciunul maghiar . . .

Cu zăpadă, cu înghețuri și cu viscole a trecut pe lângă noi și Crăciunul maghiar...

Concetățenii noștrii au serbat acele zile, retrăgându-se în casele, bisericile și în sufletele lor. Ce sec va fi petrecut cu acest prilej în tainițile conștiinții celor rostiți să convietuiască cu noi, — nu putem ști...

Presupunem însă, că cei cu o mai prenunțată viață sufletească își vor fi amintit poate, în ce împrejurări erau siliți în trecut românii să și serbeze Crăciunul în vechea Ungarie de tristă memorie. In toate timpurile, Ungurii au ținut să ne batjocurească și pe chestiunea religiei noastre. Colindele noastre, obiceiurile noastre din străbuni, nu erau pentru ei decât lucruri de râs, un ceremonial ridicol al unui trib barbar și incult — și procedau în consecință.

*

Cei cari au luptat cu adevărat pentru limba și națiunea română — și aceștia nu sunt nici decum aceia cari azi își fac reclamă din trecutul lor — se bucurau de Nașterea Domnului, adeseori, după zăbrelele temniței.

Iar marea mulțime a românilor ardeleni deși se afla pe picior liber, totuși își simțea sufletul apăsat de o nemărginită greutate, fiindcă nu numai zecile de ziariști și luptători naționali se aflau după zăbrele, ci întreg Ardealul se afla întemnițat într'o imensă închisoare...

*

Față de această stare de lucruri în care se afla și era nevoită să trăiască întreaga românime din Ardealul supus Ungariei, viața de astăzi a maghiarimei ardelene, nici nu poate fi comparată.

Cu noblețea ce caracterizează neamul nostru, noi am știut să uităm toate fărădelegile din trecut, uitându-și orice dor de răsbunare față de cei ce ne-au voit moartea, trupească și sufletească, altădată.

Minoritatea maghiară din România în urma îngăduinței — uneori exagerate — își serbătorește cu fastul de odinioară, atât aniversările naționale, cât și marile ei praznice.

In acelaș timp, dat fiind coloritul strein al orașelor din Ardeal, maghiarizate cu forța, serbătorile românești, în urma neparticipării minoritarilor, trec neobservate și nebăgate în seamă. Negustorimea evreiască din aceste insule izolate, artificial create în scopul maghiarizării românilor, — ține închise prăvăliile la serbătorile românești numai din silă, pe când la cele ungurești — precum am văzut, — de bună voie, căci în Ardeal meseriașii și comercianții depind încă de unguri, căci ei sunt dătătorii de ton în viața orășenească.

Astfel, orașele de provincie din Ardeal nu se îmbracă în adevărată haină de serbătoare decât la serbătorile streinilor.

Pentru cele ale noastre, nu rămân decât searbădele dispoziții oficiale ale autorităților, iar credincioșii noștri se înghesuiesc în neîncăpetoarele biserici ce ni le-au mai îngăduit foștii stăpâni cu condiția de a ni le clădi pe străzi cât mai dosnice...

*

In ceia ce privește hrana sufletească pentru serbători oferită de ziarele atât de numeroase pentru proporția ungurilor din Ardeal, — maghiarimea din Ardeal are aceiași situație privilegiată față de cea a noastră.

Ajutoarele cerute și trimise la timp din Budapesta, le-au îngăduit să apară în condiții cu mult superioare chiar față de numerile obicinuite de serbători ale marilor noastre cotidiane din București.

Fără să mai vorbim de ziarele ungurești din Cluj, chiar și cele din orașele mai de-a doua mână, cum este „Erdélyi Hirlap" din Arad, au putut apărea în 40 pagini, cu numeroase caricaturi, poezii, novele și romane originale. Acest din urmă ziar — de pildă — are pentru numărul de Crăciun colaborarea aproape numai a unor scriitori din Budapesta: Molnár Ferencz, Karinthy Frigyas (acesta are un articolaș în care spune că astăzi Budapesta își trimite salutul său Ardealului), Szép Ernő, Szomaházy István, Lakatos László, Szini Gyula, și alții.

In legătură cu libertatea ce o oferă statul român oricărui scriitor strein de a-și plasa scrisul în orice organ minoritar din România, nouă ne vine în minte goana turbată de odinioară contra tuturor gazetelor și revistelor din România, în scopul de a se împiedeca să pătrundă în Ardeal razele culturei naționale.

Numele dlui Iorga — sau Iorga Nyikuláj, cum spuneau ungurii — pus la stâlpul unui articol dintr'o gazetă ardelenească, făceau pe Ungaria să turbeze, iar, „Neamul Românesc", atât de așteptat de studenții universitari de pe atunci, nu pătrundea aici decât când avea titlul fals de „Gazeta Nouă"...

*

Toleranța noastră de astăzi, noi însă nu o regretăm, chiar dacă bunăvoinței noastre i se răspunde cu insulte... Neamul românesc este prea nobil, prea sigur pe rosturile și menirea lui pentru a fi capabil să sugrume chiar și culturile altor popoare chiar dacă acestea ne-ar urî de moarte.

Increzători în forțele noastre și în viitorul nostru, nu simțim nevoia măsurilor vechilor stăpânitori, și dorim ca sărbătoarea dragostei între oameni să moaie și inimele pline de ură neputincioasă a adversarilor noștri.

Programul senzațional al Barului Grădinei de iarnă din Hotelul Central din cauza inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Presa maghiara

Numerele de Crăciun ale ziarelor maghiare locale

Toate ziarele scrise în ungurește, înafară — bineînțeles — de „Uj Kelet — au scos pentru Crăciun numere festive, care de care mai bogate în conținut și în pagini.

Numărul de Crăciun al ziarului „Ellenzek“ este de 40 pagini; al lui „Keleti“ la fel, iar numărul paginilor celorlalte ziare din Cluj și provincie variază între 20—30.

Nu cercetăm acum din ce fonduri au putut ziarele ungurești să facă acaestă risipă; constatăm numai, că în timp ce ziarele românești din Ardeal abia suporta grozavele cheltuieli ale tiparului și hârtiei, — ziarele ungurești din Ardeal *apar într'o condiție cu mult superioară celei din timpul dominației ungurești, întrecând chiar pe multe din cele din Budapesta.*

Aproape toți scriitorii din Ungaria și-au dat contribuția lor pentru numărul de Crăciun al ziarelor maghiare din Ardeal.

Astfel, „Ellenzek“ are în acest număr o nuvelă și o poezie de cel mai mare poet în viață al Ungurilor, de Babits Mihaly; bucăți datorite delicatului poet Kosztolanyi Dezső și Moricz Zsigmond, Szép Ernő, etc.

La „Ujsag“ colaborează scriitorul socialist Révész Béla, iar la „Keleti Ujsag“ cunoscutul publicist Ignotus, etc. — cu toții necetățeni români.

Cuprinzând aceste numere de Crăciun, în cea mai mare parte, bucăți literare și articole mai puțin politice ca altădată, este firească curiozitatea noastră de a cerceta cu ce s'a contribuit în aceste coloane pentru apropierea româno-maghiară, câte bucăți din literatura română au crezut de cuviință să dea cei ce se simt atât de jicniți când li se spune că lealitatea nu le-ar fi sinceră?

In această privință nu putem avea cuvinte bune decât pentru „Keleti Ujsag“, care are 3 poezii traduse din limba românească și anume: „Darul valurilor“ de Dimitrie Anghel, „Călătorul“ de Nichifor Crainic, ambele traduse de d-l Franyó Zoltán — balade „Cercul și porumbul selbatic“ de Vasile Alexandri, tradusă de dl Kádár Imre.

In afară de aceste traduceri binereușite ale ziarului „Keleti Ujsag“, nici un ziar din cele cari fac proprietatea partidului maghiar, cum sunt de pildă „Ujsag“ și „Ellenzek“, nu au dat nimic din literatura românească, nimic din care să se poată întrezării că trăesc în mijlocul unei covârșitoare masse românești, nimic ce ar putea aminti că se află în România.

Cu toate acestea, cei cari au mai multă nevoe de orientare în ceeace privește cultura și literatura românească sunt tocmai cititorii dela „Ujsag“ și „Ellenzek“.

Aceste ziare — „Ujsag“ timp de 25 și „Ellenzek“ timp de 44 de ani — nu au avut decât cuvinte de hulă la adresa neamului românesc, contra căruia atâtau zi cu zi, înfățișându l ca pe un popor barbar, incult, nevrednic de a sta alături cu hipericivilizata națiune maghiară.

Așteptăm dela ziarele „Ujsag“ și „Ellenzek“ să-și ispășească crimele și reaua credință din trecut printr'o altă atitudine față de noi, decât cea de azi.

Înu jurul unor calomnii

Un răspuns al dlui deputat Ion Boeriu

Ca răspuns la insinuările și calomniile apărute la adresa d sale, în ziarul „Patria“, dl dr Ion Boeriu, deputat de Turda, ne roagă să publicăm următoarele:

Domnule Director,

In „Patria“ din 25 Decemvrie a. c. în articolul „Panamalele exproprierilor“, dl A. Gociman susține că eu aș fi intervenit pentru ca să nu mai fie discutată dispariția arhivei biroului de repatriere și că prin fapta aceasta m'așfi pus în slujba dușmanilor noștri.

Dau cea mai formală și categorică desmințire acestor afirmațiuni.

Nu am intervenit nici odată la nici o autoritate în această chestie. Nu am avut și nu am nici un interes ca să o fac. Dispariția arhivei nu s'a întâmplat în timpul cât am funcționat eu, ci, după cât am aflat, mai târziu.

Eu nu am fost șef al biroului de repatriere ci, în calitate de comisar guvernial dela 15 August 1919 până la 25 Ianuarie 1920, șeful biroului de incuartiruire. Activitatea mea din tot acel timp și de oricând, numai dragoste de străini nu dovedește.

Turda, la 26 Decemvrie 1923.

Dr Ioan Boeriu,
Deputat de Turda, fost comisar guvernial de incuartiruire.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare în curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat în jum. pânză și coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonați preț de favore L. 200·— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Expoziții

Expoziția de pictură a d-rei Margareta Csobánczy

Zilele acestea s'a deschis în clădirea de pe Calea Victoriei Nr. 10, o nouă expoziție de tablouri, cea a distinsei artiste d-șoara Margareta Ciobanczy, profesoară de desen.

D-sa, care a fost una din cele mai talentate eleve a măeștrilor Tardos—Krenner și Glatz Oszkar dela școala de arte frumoase din Budapesta, este mai întâi de toate o portretistă.

In acest gen d-șoara Ciobanczy a realizat adevărate opere de artă, precum este admirabilul portret „*Madona*“, „*Auto-portret*“, „*Frida*“, „*Țiganca*“, „*Portretul mamei*“, „*Doamna cu pălărie albastră*,“ *etc.*, în cari nu știi ce să admiri mai mult: technica execuției sau armonia coloritului.

D sa, la fel ca toți artiștii serioși, e contra tuturor manierelor în pictură. Adeptă a școalei clasice, artista noastră realizează cu cele mai simple mijloace, efecte mari și impriosionează adânc.

„*Lucrătorii întorcându-se acasă*“ este un tablou sumbru, atacat cu vigoarea ce caracterizează întreaga operă a artistei.

Sunt remarcabile și desenurile în peniță, în care d-sa se dovedește în acest gen dificil, tot atât de stăpână în peisagii, ca și în portret. Ne-a atras atențiunea mai ales un „*Peisagiu dela țară*“, foarte înrudit în interpretarea lui cu sufletul românesc, doritor de atmosferă senină, prietenoasă și atrăgătoare.

Tabloul „*Interior*“ ne-a impresionat din acelaș motiv.

Calitățile de coloristă a d-șoarei Ciobanczy le putem aprecia în „*Natură moartă*“ și în „*Flori de toamnă*“, foarte vii și realizate cu un real sentiment al naturei.

Ca încheiere, un cuvânt de laudă pentru desenele cu cărbune, — portrete și nuduri, executate cu un remarcabil simț de plastică.

Expoziția d-șoarei Ciobanczy merită să fie cercetată și încurajată de toată lumea.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

INFORMAȚII

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru, căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Oradea Mare, Tg. Mureș, Turda, Satu-Mare, Sighet, Careii-Mari, Blaj, Bistrița, Deva, Hunedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunii ziarului.*

— **Expulsarea lui Berkes Salamon.** In legătură cu hotărârea din 13 Decemvrie a consiliului orășenesc din Cluj, referitoare la expulsarea din Cluj a evreului iredentist Berkes Salamon, care nu avea altă ocupație decât politica partidului maghiar, — primăria orașului nostru a făcut o adresă baroului advocațial local aducându-i la cunoștință cele hotărâte și rugându-l să șteargă pe Berkes de pe lista advocaților.

— **Dela soc. Studenților bucovineni.** „Societatea Studenților Bucovineni“ aduce și pe calea aceasta mulțumitele cele mai sincere Doamnelor și Domnilor cari au binevoit a da concurs și sprijin material la aranjarea bufetului precum și următorilor domni cari au suprasolvit la serata „Seara Sf. Nicolai“ din 18 Dec. a. c.: Prof. dr Romul Boilă 160, prof. Iuliu Prodau, ing. Mihăescu á 100 lei, N. N. 60, N. N. 20, N. N. 20, N. N. 20.

— **Intrunirea cetățenească a „Acțiunei Românești.** Duminecă, în 30 Decemvrie 1923 la oara 10 a. m. va avea loc în sala cea mare a Redutei o mare întrunire cetățenească, cu următorul program: „A Ciortea“, rectorul Academiei Comerciale: „Scopul organizației“ „Acțiunea Românești“; „Valer Roman, advocat: „Acțiunea Românească“ în raport cu alte organizații și curente sociale din țară“; I. C. Cătuneanu, prof. univ. „Acțiunei Românească“ și chestia minorităților“; „I. Hațieganu“, prof. univ. „Rolul studențimei în refacerea morală a țării“; „V. Pop, advocat, — „Cuvânt de încheiere“.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— **Dela Consilieratul Agricol.** Marți după amiază, la consilieratul agricol din strada Regele Ferdinand Nr. 93, a avut loc o conferință la care a luat parte și dl ministru Tătărăscu. Cu această ocazie dl consilier a expus dlui ministru Tătă ăscu situația agrară a județului Cojocna.

— **Poliția Comunală.** Conform dispozițiunilor din ultimul timp, poliția locală și-a recrutat și echipat 20 de sergenți călăreți, cari pe viitor vor forma poliția comunală a orașului nostru.

— **Reducere pe C. F. R. pentru rudele celor morți în războiu.** Ministerul de comunicați a hotărât să ofere o reducere de 75 procente pentru cei ce doresc să cerceteze mormântul celor căzuți în războiul pentru întregirea neamului. Se bucură de acestă reducere și cei ce vreau să transporteze acasă cadavrele exhumate ale eroilor. Cererile pentru obținerea reducerii se vor adresa ministerului de comunicații.

— **Pentru dl Prefect de Poliție.** Mai mulți locuitori din calea Mănăștirului ni s'au plâns astăzi la redacție împotriva sub-comisarului Țolea dela circ. VI Mănăștur, care ar comite nenumărate abuzuri, întrând cu sila în casele locuitorilor, violentând pe sătenii cari vin la târg în oraș, trăgând, în stare de ebrietate, focuri de revolver după trecători, etc.

Atragem atenția dlui Prefect de poliție asupra acestei plângeri și'l rugăm să cerceteze cazul.

— **Incendiu la Tg.-Mureș.** Duminecă seara s'a aprins acoperișul temniței din localitate. Focul ar fi luat proporții, dacă d. advocat Szörcsei Lajos, care locuia în fața clădirii nu ar fi telefonat îndată pompierilor, cari au înăbușit focul în timp de un ceas.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpărați tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR“ din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Ianuarie.

— **In jurul unor expulzări.** Am vorbit la timp, cum în urma anchetei intreprinse la siguranța locală de către dl Romulus Voinescu, au fost revocați mai mulți funcționari ai acelei instituții.

Acum o lună, inspectoratul general de siguranță din localitate, a ordonat poliției locale, ca toți acei funcționari incorecți să fie trimiși la urma lor.

Ne miră însă faptul că această dispoziție a inspectoratului, nu a fost executată de către poliție, întrucât mai mulți dintre individii revocați pentru necinste se mai află și azi în orașul nostru, unde chefuiesc mai în fiecare noapte, fără a fi supărați de nimeni.

— **Dela primărie.** De mai multe zile, dl Dr. Uțalea, primarul orașului fiind suferind, nu poate părăsi camera.

In acest timp, primăria este girată de către Dr. Cărpinișan, primul notar al comunei.

— **Militare.** Biroul militar de pe lângă primăria locală a emis o ordonanță prin care obligă pe toți copii de familie de pe teritorul orașului ca în termen de opt zile să anunțe pe toți acei membrii fii, frați, părinți etc. cari au murit sau dispărut în cursul războiului mondial.

— **O rectificare.** In articolul nostru din Nr. 976 al ziarului referitor la activitatea fabricelor „Renner“, s'a trecut din eroare venitul produselor pe anul 1923 lei 800.000.000, pe când în realitate acest venit a fost numai de 180.000.000 lei și acest venit e socotit pe anul 1922 nu pe anul 1924.

STANIOL
ALBA ȘI COLORATĂ LA PAPETARIA
2744-2 LEPAGE, CLUJ.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Atitudini studentesti regretabile

La Universitatea din Cluj românii vorbesc ungureşte

Manifestaţia studenţească dela congresul presei ni-a dat prilej de a spune pe nume unei atitudini plină de echivoc, aceea a publicului care, ştiind să manifesteze contra anumitei prese, preferă tot atunci să-şi satisfacă exigenţele culturale numai din coloanele ziarelor înstreinate dela Bucureşti, sau, lucru tot atât de semnificativ, numai din ziarsle ungureşti.

Cititorii noştri ni au dat dreptate, când am făcut critica aceasta la adresa unei părţi a publicului clujan. Tot atâta dreptate credem să ne dele astăzi studenţimea română dela Universitatea de aici, pe care o vedem tolerând o atitudine similar de echivocă, chiar la conducătorii săi.

Am spus în subtitlu despre ce este vorbă, şi ar fi destul atâta, ca să fim înţeleşi. Dar socotim, că la Universitatea din Cluj tocmai, chestiunea preferinţei unor studenţi români pentru limba maghiară merită încă câteva cuvinte.

Am repeta studenţilor noştri faptul prea bine stiut de toţi, că la Universitatea aceasta placarde oficiale înterziceau limba românească, şi credem că mai sunt printre studenţii bătrâni unii cari să şi amintească că au fost bătuţi pentrucă nu vorbiau ungureşte. Este, socotim cu tot dreptul, o mare lipsă de seriozitate, ca dupăce sub unguri studenţimea română de aici, şi-a ştiut impune limba părinţilor să-i azi, spre derâdere, să vorbească limba celor cari i-au insultat şi bătut pentru întrebuinţarea limbii materne.

Nu mai vorbim că suntem în Romănta Mare.

Dar trebue să rămânem înţeleşi cu privire la faptul, să oameni cari păcătuesc în felul de mai sus contra românismului, nu au voe să pretindă monopolul naţionalismului.

Apăsăm asupra fiecărui cuvânt din cele spuse, şi tocmai pentru aceasta nu putem să generalizăm. Mişcarea studenţească evident, a pornit din alte inimi decât ale acelora pe care-i vizăm. Dar că există totuşi şi studenţi români cari vorbesc numai ungureşte, şi încă fiind în fruntea unei societăţi studenţeşti române şi ca atari reprezintând românismul celor ce l-au investit cu încrederea lor, este un fapt pe care nu înţelegem cum de a putut să-l tolereze studenţimea română. Prestigiul însuşi al mişcării ei ar trebui să i impună înlăturarea cât mai prabnică a unui asemenea echivoc.

Nuvelele iredentiste ale lui „Ellenzék"

Soldatul lui Horthy, vestind izbăvirea Ardealului, ales pentru a'L personifica pe Christos

Presa românească din întreagă ţara a fost alarmată zilele acestea de o nouă ştire despre legăturile nu numai sufleteşti ci şi materiale ale ziarelpr maghiare de aici cu guvernul dela Budapesta.

Atitudinea de până acum a presei ungureşti a dat ştirei toată aparenţa de adevăr, şi a contribuit la aceasta şi faptul, că românofobia ziarelor maghiare s'a accentuat în zilele din urmă. Numărul de Crăciun al ziarelor ungureşti dela noi, apărut în câte 46—50 de pagini, ni-a adus apoi o variaţie de material iredentist atât de bogată, începând dela oftatele după autonomia Ardealului şi sfârşind cu instigaţiile directe, încât a trebuit să rămânem în adevăr miraţi de curajul ce-l vedem.

O singură mostră e de ajuns ca să se vadă în ce chip s'a sărbătorit în Ardeal Crăciunul unguresc. Ni-o serveşte d. Babits Mihály, poetul dela Budapesta, care a publicat în acest număr al lui „Ellenzék" o bucată literară de cea mai ungurească marcă, sub titlul: *„Izbăvirea pădurei."*

Colaboratorul budapestan al organului partidului dlui Sándor Jozsef, ne descrie o pădure peste care domneşte amorţeala, care a încătuşat-o în lanţurile Morţii, Gerului şi Somnului. Pe creştetele pădurii stau neînţelese păsările Iernii — corbii, cari reproduc cuvintele scrise nu de mult de „Az Est" despre ardelenii cari regretă România-Mare; *„Kár volt, Kár! Kár volt! Kár!"* („Păcat a fost, păcat! Păcat a fost, păcat!) In această pădure apare un soldat, de bună seamă dintre cei de pe placarda de astăprimăvară a lui „Ujság", dar reprezentând pe Christos. Pădurea se deşteaptă la vederea lui, copacii îşi spun unul altuia că a venit Christos şi „pădurea, ca un singur om, se scutură, se zbătu, fremătă, susură, trosni, porni, se clătină, îşi scutură capul, se puse în espectativă, se îndreptă, se contopi într'o unică şi mare hotărâre:

„Să l întrebăm! Să-l întrebăm pe om!" pe soldatul apărut, dacă în adevăr a venit mântuirea. Iar în acest timp corbii o luară la zbor, în timp ce copacii porniţi spre oraşul izbăvirii, începură cu soldatul acest dialog:

— Te duci în oraş, în oraş? — In oraş! Acesta'i oraşul nostru, e oraşul nostru! Oraşul vecin a fost deasemenea al nostru, o mie de ani".

Pe această broderie poetul budapestan a trimis lui „Ellenzék" o bucată de instigaţie, al cărei s'ârşit, fasonat în aşa fel ca să mascheze tot iredentismul de mai sus, nu mai interesează. Nu interesează de asemenea nici înfloriturile literare şi confuzia în care a fost îmbrăcată toată această „operă literară".

Intenţiile autorului ies izbitoare din părţile pe cari le-am reprodus, şi fac cinste ziarului partidului maghiar şi colaboratorului ei obişnuit. Atât numai, că multe suplimente cu asemenea literatură dela scriitorii budapestani, nu i va fi îngăduită.

Cadou de Crăciun

Cele mai bune şi frumoase **covoare persiene** să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249

Llyod

Ajutorarea săracilor de Sărbători

Primăria locală, în urma unei deciziuni a consiliului comunal, a intervenit pe la mai toate fabricele şi magazinele mai mari din localitate pentru a-i pune la dispoziţie diferite articole care să fie distribuite familiilor sărace şi în special copiilor lor.

Cu această ocazie, mai toate firmele solicitate au răspuns cu multă bună voinţă.

Printre primele dintre aceste finue care până în prezent au răspuns apelului primăriei, putem cita următoarele: „Renner"; „Parisien", „Ignaţ Farkaş," „Regele Pălăriilor", „Bernard", „Cartea Românească", „Barza" şi mai multe altele ale căror, nume ne scapă.

Astfel cu ocăzia Sft. Sărbători şi celor nevoiaşi, din oraşul nostru, graţie bunei conduceri a comunei, li se vor procura oarecare bucurii.

Obiectele acestea se vor distribui în Joia şi Vinerea Crăciunului.

Luarea drep'ului de pub'icitate liceului evreesc din Oradea-Mare

Care sunt cauzele acestei măsuri

Faţă de repetatele dovezi de nesupunere ce le-a dat liceul evreesc din Oradea, ministerul Instrucţiunei, a fost silit să treacă la fapte ridicând dreptul de publicitate al liceului evreiesc din Oradea.

Ziarele din Oradea, adresându-se dlui inspector şef al învăţământului secundar, Simion Gocan, acesta a dat următoarele lămuriri referitoare la acest liceu:

„Cauzele luării dreptului de publicitate a liceului evreesc — a spus dsa — sunt diferite. Unul din motive ar fi că acest liceu nu a avut nici când un local corespunzător, nici mijloace de învăţământ, nici corp profesoral aşa cum pretinde legea.

„Ministerul a avertizat în deosebite rânduri pe susţinătorii liceului, fără resultat însă. Dar, în sfârşit, se vede că şi răbdarea Ministerului s'a epuizat.

„Cauzele mai apropiate sunt, că deşi Ministerul cu ord. Nr. 100.085—923 a ordonat ca în cl. I şi II să se introducă limba de propunere români cu profesori calificaţi şi cari ştiu limba, susţinătorii la început s'au codit de a executa ordinul; pe urmă când nu au mai avut ce face au introdus limba română, dar mai numai de formă, căci cei mai mulţi dintre profesori cari propun în cl. I şi II nu posed limba română. Vă puteţi închipui deci, ce s or se poate face într'astfel de împrejurări."

„Afară de acestea şcoala nici azi nu are bâncl măcar, cu atât mai puţin mijloace de învăţământ.

Cele 8 clase ale liceului, înghesuite în 5 săli şi într'un coridor mic fac imposbile nu numai un rezultat bun, dar chiar şi disciplina."

„Liceul evreiesc a fost în diferite rânduri avertizat, dar fără rezultat. S'ările din liceu sunt şi azi tot atât de triste cum au fost în trecut. Iată deci cât de serioase au fost motivele, cari au determinat măsura luată de Ministerul Instrucţiunei."

Universitare

Deschiderea cursului dlui prof. dr P. Gălăşescu

Eri, la orele 3, în faţa unei numeroase asistenţe, compuse din studenţi şi part culari, şi-a rostit conferinţa de deschidere, dl dr Gălăşescu, profesor de Istologie.

După ce şi-a exprimat bucuria de a vedea că studiul medicinei o atras un număr atât de mare de peroane, dsa a început să analizeze sentimentele celor ce se hotărăsc să înveţe medicina, arătând că cea mai de seamă simţire de care orice student în medicină e călăuzit, este de a face binele aproapelui său. Pentru a ajunge la acest scop nobil, viitorul medic are nevoie de multiple mijloace, pe cari nu şi le poate dobândi decât la facultate. Pentru a face cât mai lesnicioasă aproprierea cunoştinţelor necesare, studiul medicinei, Anatomia şi Istologia alcătuesc baza ştiinţei medicale, căci, după cum Anatomia, şi în special topografica, e cheia chirurgiei, tot aşa istologia e cheia fiziologiei.

Prin istologie ne dăm seama de tot ce se întâmplă ca funcţie în intimitatea organelor.

Datorită microscopului şi tehnicei microscopice. istologia e o ştiinţă pozitivă. Ea desface ţesuturile, ajunge la celule cercetându le funcţiunea. înţeleasă astfel, Istologia nu mai este o anatomie microscopică, ci o ramură o fiziologiei generale. Neînţeleasă în acest sens, Istologia devine greoale, căci în Istologie nu se reţine decât ceace se pricepe.

Sunt unii autori germani cari, cu drept cuvânt, ţinând seama de aplicaţiile Istologiei la medicină, de lămuririle hotărîtoare pecare ea la poate da asupra bolilor, au numit-o Istologie patologică.

Prin o serie de multe dovezi şi amănunte, dl prof. dr Gălăşescu a dovedit că între aceste două ştiinţe nu e numai un raport de similitudine, ci chiar de identitate, în aşa fel că nu se ştie unde sfârşeşte una şi unde începe alta.

Fără Istologie nu se poate aprecia problemele anatomo-patologice.

La urmă, dsa s'a adresat studenţilor făgăduindu-le că-şi va da toată osteneala ca munca lor să fie cât mai uşurată, dar că le cere în schimb sârguinţă.

Conferinţa a fost ascultată cu un viu interes şi îndelung aplaudată.

R.

Ajutorarea studentilor dela Vacaresti

Suntem rugaţi a publica că din iniţiativă particulară s'a pornit o acţiune în scopul ajutorării studenţilor arestaţi la Văcăreşti.

Cei cari vreau să îndulcaască Crăciunul acestor studenţi, să trimită darurile destinate pe adresa dşoarei Ilinoiu, Internatul „Gheorghe Bariţiu" Calea Regele Ferdinand, sau ziarului „Ideia Naţională", str. Băii Nr. 6.

33-2

Luni 31 Decemvrie a. c. Baia

DIANA

funcţionează. Băii de putină şi aburi.

Regionalismul n'a murit

In numărul de alaltăeri „România" publică un articol semnat de d. Vasile Stoica şi purtând titlul „Tragedia celor vrednici."

„Niciodată, spune d-l Stoica, pătura intelectuală transilvăneană şi bănăţeană n'a trecut printr'o criză mai sugrumătoare decât în ultimii patru ani."

Trecând peste dovada de lipsă de lipsă de demnitate şi mândrie naţională pe care o cuprinde o afirmaţiune mărturisind regretul vremei lui Tisza, ne oprim la neadevărul ei.

Fiindcă din toate punctele de vedere situaţia intelectualilor ardeleni, şi nu vorbim numai de aceia cari membrii ai partidului naţional s'au înfruptat din toate bunătăţile epocei Consiliului Dirigent — este astăzi cu totul alta, decât pe vremea stăpânirii maghiare.

Câţi profesori universitari ardeleni sunt acum şi câţi erau atunci? Câţi dascăli români de tot felul funcţionau atunci şi câţi funcţionează astăzi? Gâţi magistraţi, funcţionari, militari ardeleni sunt în slujbe ale statului român şi câţi se găseau în serviciul statului maghiar.

Obscuri advocaţi din din Diciosânmărtin sau Blaj au ajuns în România Mare profesori universitari, alţii din bieţi secretari comunali, prefecţi, primari, deputaţi etc, Cei mai vârâţi în politică au fost chiar şefi de resort în Ardeal sau miniştri în guvernul României-Mari.

Care este „criza sugrumătoare" când în majoritate administraţia Ardealului este alcătuită din din aceşi intelectuali ardeleni a căror soartă o plânge d. Stoica?

Intelectualii ardeleni au şi ei, desigur, de suferit greutăţile pe care le încearcă astăzi pretutindeni, cu deosebire intelectualii. Dar a afirma că intelectualii ardeleni sunt martirii politici ai vechiului regat şi a vărsa lacrimi după fericitele timpuri ale vremei maghiare, înseamnă a arunca o insultă gratuită acestui vechiu regat şi a ucide în tine, sub imperiul patimei politice, orice sentiment de mândrie şi de demnitate naţională.

Aparatorii iredentismului minoritar

Vorbind la Cameră la Discuţia Budgetului, dl Ion Lupaş, a crezut că îi stă bine să se facă apărătorul minorităţilor din Ardeal, împotriva „asupririi" statului. Profesorul de istoria română dela universitatea din Cluj a găsit şi aici un punct vulnerabil guvernului.

Dl Lupaş pretinde că statul n'are dreptul a supraveghea activitatea de învăţământ a şcolilor minoritare şi contestă dreptul guvernului de a cere acestora — în baza subvenţiilor ce se dau — obligativitatea studiului limbei, istoriei şi geografiei ţării. Argumentarea ilustrului profesor român este admirabilă. Dsa pretinde că limba română nu are nevoie să fie apărată pe această cale, de oarece ea s'a putut desvolta în voie sub tirania maghiară de pe vremuri.

D. Lupaş, vorbind la Cameră a ştiut că face rău ţării, dar patima politică a fost mai tare decât patriotismul dsale. Asupra acestui lucru nu mai poate fi nicio îndoială. Violenţa criticelor sale aduse Bucureştilor, mica oraş aşa cum este, ci ca centru al unităţei noastre naţionale, nu-i putea duce decât la cuvinte elogioase pentru apărarea iredentismului din şcolile maghiare.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Fabrica de bere din Turda S. A.
Rador 280.
A pus din nou in vânzare specialitatea de
Bere Nutritoare din malț dublu **GLORIA**

Metallum

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910
TIMIȘOARA

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Fiul lui Matia Kun

cuțitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2
Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Dunky Kato
profesoara de dans
învață la locuința s'a toate jocurile nol. Oare private dă în orice timp la locuință
Cluj, Strada Universității 3.
Etaj III., 2. (lift es'e).

2744-2
Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

DOMNUL ELEGANT

nu poartă ghete fără TOCURI ȘI TĂLPI DE CAUCIUC BERSON, cari ii fac incaltămintea totdeauna eleganta și mersul calm, elastic.
BERSON
2501-10
Tocurile de cauciuc și Tălpile „BERSON"
să vă pună cismarul la ghete și Dv. nu veți mai purta altele.

Motoare de benzină!
FABRICA „ASTRA" ARAD.
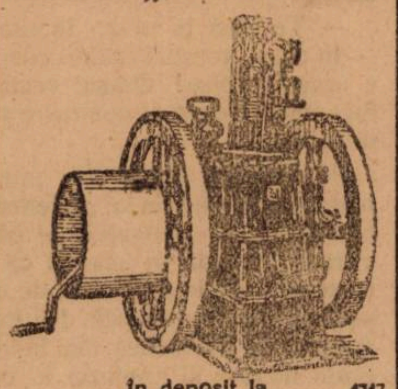
în deposit la 4747
EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Pr. gramul Cinema:ografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 28 Decemvrie
Misterul unei case de nebune
Seria I. (Secretul eș-fodului)
Dramă senzațională în 2 serii și 16 acte, după romanul lui Xavier Montepin. In rolul principal: uriașul GALAOR, rivalul renumitului acrobat Maciste.

Cinema Urania
Vineri, 28 Decemvrie
Mireasa indiei
Aventurile din India al renumitului detectiv JOE DEEBS. Istoria mistică din India. Sacrificiu de sânge pe altarul zeiței Kali.

Cinema Apollo
Vineri, 28 Decemvrie
Diego corientes
Excitantă istorie spanioa ă în 5 acte. Cum se prezintă sufletul al poporului spaniol „Granzii" și banditii grandiosi spanioli. Film nedescris de excitant, stil cinematografic pe deplin nou și frapant.

ROSCA „GECO"
Depozitul general magazin de arme și articole de vânătoare
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 141.
Car ușe „Rolweiler" umplute cu pulbere fără fum (fără alice).
Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare și egală. După folosință nu murdărește țeava care nu ruginește.
3238

Pentru imediată angajare se caută de „UZINELE SOLVAY" S. A. din Turda, jud. T.-Aries,
1 strungar, 1 electrician si 1 fochist.
A se adresa Direcțiunei susnumitei indtreprinderii.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. No. 978 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 29 Decemvrie 1923

Tribuna Poporului

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
18 Sibiu
R CLUJ 1 980

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI OFICIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

DI Vaida si chestiunea Banatului

Discuția in jurul protocolului pentru stabilirea granițel în Banat a adus la tribună, în ședința de Miercuri noaptea a Camerei, pe dl Vaida. Venit după oratoria demagogică a celorlalți vorbitori din partidul național, discursul dlui Vaida este de un deosebit interes pentru lămurirea acestei chestiuni.

Inainte de toate, trebuie să facem o constatare: Dl Vaida a părăsit tonul obișnuit discursurilor sale de până acum, tonul de violență.

Discursul său de Miercuri seara este, prin forma și conținutul lui, ceva neobișnuit, ceva care face de nerecunoscut politiceşte pe vice-prezidentul partidului național.

Faptul este și ciudat și interesant în acelaș timp. Oare s'a convins dl Vaida că altă ținută așteaptă țara dela d sa, în discursurile sale? A înțeles oare dl Vaida că astfel trebuia să se comporte în Parlament un fost prim-ministru al țării? Credem că nici de una, nici de alta nu poate fi vorba aici. Ciudata metamorfoză a dlui Vaida este trecătoare. Fostul prim ministru care a semnat tratatul de pace pentru *„vivisecționarea Banatului"* — expresiunea este a unui membru al partidului național — și-a dat seama că venind să justifice, în fața țării, actul săvârșit de d-sa, din care decurge protocolul astăzi în discuție, și-ar agrava răspunderea întrebuințând violența și reaua credință ca scuză. Dl Vaida se simțea vinovat, și acum, pentru întâia oară de când face politică în România Mare, d sa ni-a dovedit că poate fi un om politic, învăluindu și vinovăția într'o complicată rețea de fapte, cari sunt o recunoaștere docilă a acestei vinovății.

Astfel d. Vaida, constrâns a se menține riguros în cadrele obiectivității faptelor, desminte toate atacurile aduse de către vorbitorii partidului național politicei d lui Brătianu în chestia integrității Banatului. D-sa recunoaște, că d. Brătianu a lucrat stăruitor pentru a convinge pe aliați că săvârșesc o mare greșală nesocotindu-ne drepturile: în Torontal. Politica de rezistență în această chestiune a fost ultima etapă a acestor sforțări și ea avea menirea să împrăștie o atmosferă neprielnică nouă, și în acelaș timp nedreaptă.

D. Vaida recunoaște, de asemenea, că și-a însușit această politică primind în 1919 conducerea destinelor noastre naționale. Și și-a însușit-o pentrucă avea credința *„că va putea obține întreg Banatul"*. Dar în fața greutăților la Paris, credința d sale a început să se clatine.

„Intram în toamnă și conferința se apropia de sfârșit, ne spune d-sa. S'a născut atunci în sufletul nostru temerea, că se va încheia conferința fără ca noi să realizăm postulatele noastre."

Și d. Vaida mărturisește, că înfricoșat de amenințările aliaților, a trădat politica pentru integritatea Bănatului, semnând tratatul de pace prin care ni-se răpea Torontalul.

In tot ce spune d. Vaida, este recunoașterea slăbiciunei sale de atunci, căci scuza pe care ni-o aduce d-sa că semna tratatul fără a renunța sufletește la integritatea Bănatului este prea puțin lucru. Nu ne îndoim că așa a fost. Nu ne îndoim, că d. Vaida sângera în sufletul său când arunca în ghiarele tiraniei sârbești câteva sute de mii de vrednici români și cel mai frumos pământ românesc.

Dar actul se săvârșea peste voința unanimă a poporului românesc și consfințea o stare de lucruri pe care acum nu o mai putem schimba.

Ceea ce ni se pare de neînțeles în discursul dlui Vaida, este că dsa, știindu-se vinovat, nu a încercat să determine o atitudine mai puțin demagogică în vorbirile parlamentarilor din partidul național. De asemenea, ne miră că d. Vaida, recunoscându se trădătorul cauzei integrității Banatului, are curajul să îndemne actualul guvern la rezistență pe care dsa-n părăsit așa de ușor la Paris.

Pierderea Banatului desigur ne doare pe toți. Trebuie însă să înțelegem că, acum când avem încă a pretinde aiurea respectarea tratatelor de pace, ar fi nefolositor și nepolitic a nu respecta noi cei dintâi tratatul de pace care ne smulge Torontalul Cu aceeași durere cu care d. Vaida săvârșea greșeala de a semna ciunirea Banatului, trebuie să semnăm și noi. *Nu acum este timpul rezistențelor, ci atunci a fost.*

Iredentism maghiar si exces de cutezanța

In atenția autorităților

Am relevat în numărul nostru de eri perfidia ziarelor maghiare cu prilejul apariției lor de Crăciun. Un cunoscut ziar iredentist a publicat o nuvelă tendențioasă și provocătoare la adresa statului român.

Ar fi deci locul să ne întrebăm: ce face parchetul? Înțelegem libertatea de exprimare, atâta vreme cât ea nu devine provocare. Or nu mai încape nicio îndoială că iredenta maghiară nu înțelege să se asâmpere, cu toate declarațiile de prietenie făcute, precum se vede, pentru a ne adormi și orbi.

Cazul ziarului „Ellenzék" cade direct în competența tribunalului. Trebuie să se înțeleagă și de conducătorii acestui ziar că dacă nu putem accepta o cenzură preventivă de presă, este însă o datorie ca această presă să și cenzureze singură activitatea. „Ellenzék" nu vrea să o facă. Dimpotrivă, folosindu-se de absența controlului preventiv, publică nuvele în care sântem figurați ca pământ de pradă și în care „fanaticul" sodat maghiar este un „mărturitor" — nu al păcatelor omenești — ci al „durerilor" maghiare.

Ingăduința noastră trebuie să aibă o margine, pentru a nu fi socotită slăbiciune. Cerem deci ca justiția să intervină cu toată rigoarea legei pentru a curma excesul de cutezanță al presei maghiare iredentiste.

Cuvântarea dlui I. Lupaș

Ne-am mângâiat totdeauna cu credința că politica deșuchiată a partidului național nu se poate datori decât acelor elemente ale sale cari nu strălucesc prin intelectualitate. Am crezut că un regionalism atât de odios și o acțiune politică atât de deșănțată, manifestată cu o brutalitate de primitivi nu pot fi decât opera severdanților, popamanilor și dobreștilor partidului. Fiindcă eram convinși că acei membri ai partidului național cari au avut un contact mai intim și mai îndelung cu cultura românească a vechiului regat nu pot consimți să se coboare în mijlocul unei potitici care s'a dovedit hotărît anti intelectuală și de o sălbătecie revoltătoare.

Oamenii dlui Maniu și-au pus în gând să ne ucidă și această iluzie. Discursul rostit în Cameră de dl I. Lupaș, profesor universitar, constitue o decepție pentru toți câți am nădăjduit că, întrând mai mult pe mâna intelectualilor, politica partidului național va întrebuința mijloace mai puțin primitive și se va manifesta într'o formă mai civilizată.

Dar părintele Lupaș a vorbit cu aceiași patimă, cu aceiași brutalitate, cu aceiași râutate de regionalist, cu care ne-am obișnuit la dnii Sever Dan sau Popa Man. Prin nimic, în afară de câteva citate, cuvântarea dsale nu se deosebește de discursurile ogramaților partidului. Acelaș ardelenism, manifestat în forma odioasă în care ni l'a făcut cunoscut politica partidului național, aceiași ură împotriva Capitalei, aceiași neputință în a pricepe spiritul scăpărător, elegant și rafinat al vechiului regat.

Pe dl Lupaș îl cunoșteam ca făcând parte din generația tinerilor ardeleni, din acea generație care luase un contact mai strâns cu cultura românească a vechiului regat, din acea generație de entusiaști care a înființat „Luceafărul" și, strânsă în jurul „Tribunei" din Arad, a dus acțiunea de primenire a partidului național. Si cunoscându l ca atare este explicabilă surprinderea noastră în fața unui discurs în care nu bate sufletul generos al tinerilor ardeleni, ci ura măruntă, făcută numai din invidie, a aceluia care închis în limitele provinciei, n'a luat contact cu întreaga viață națională.

Dar dl Lupaș este și istoric. Și atunci, ne așteptam ca în cuvântarea dsale să întâlnim cugetarea care deschide perspective largi, seninătatea intelectualului adevărat, obiectivitatea cercetătorului și probitatea omului de știință. Nimic din toate acestea, însă, n'am văzut în cuvântarea mohorâtă a dlui Lupaș. Iată de ce discursul dsale este o decepție pentru noi.

Oscilările opiniei publice din Ardeal

In primele zile ale unirii Ardealului cu țara mumă, domnea aici la noi, o cumplită anarhie de păreri și vederi. Deoparte erau ardelenii, crescuți și educați în acele laboratorii de înstrăinare care erau, și sunt încă școlile ungurești; plini de amintirile vieții trăite prin Budapesta sau Viena; cu mentalitate specifică, fasonată după modelul unguresc, de altă parte vechiul regat, cu virtuțile, entuziasmul și fatal și cu greșelele lui, și mai ales cu părerile lui eronate despre Ardeal, pe care nu îl văzuse decât prin prizma depărtării care, se știe, înfrumusețează, deci falsifică. Din primele ciocniri de idei, născute în lumi atât de diferite, a rezultat mai întâi o descărcare de patimi, o exagerare urâtă a greșelilor amânduror părți. In această vreme tulbure, nefiind cristalizate la noi ideile și simțul politic indispensabil unei națiuni dominante, lipsa trecătoare a acestora o vedeam împlinită prin unele fraze menite să o ascundă și să ne adoarmă.

Pe acele vremuri, ca să câștigi o cauză în massele populare, era de ajuns să rostești niște stereotipe formule, pe care publicul se obicinuise să le audă și să le crează. Astfel cuvântările trebuiau începute cu *„Frați Români"*; trebuiau continuate cu *„Țăranul e talpa țării"*, — afirmație, la care dacă mai adăogai și câteva insulte la adresa clasei intelectuale, succesul era mai dinainte garantat, — și încheiate cu *„Trăiască democrația, jos oligarhia!"* Idei, convingeri, pricepere, — toate aceste erau lucruri pe cari nimeni nu le mai cerea atunci...

De atunci însă opinia publică din Ardeal a făcut o însemnată evoluție. A învățat, că intelectualul român are datoria de a se pune în fruntea poporului, precum s'a făcut odinioară și la noi, iar nu de a-l linguși, micșorând clasele intelectuale în comparație cu clasele muncitoare. *„Talpa țării"* nu este numai țăranul, ci și funcționarul, oltețul, industriașul, — cu un cuvânt, *oricine muncește cinstit și stă la locul lui făcându și datoria.*

Cuvintele de *democrație* și *oligarhie* au astăzi iarăși alt înțeles. Democrația, atât de des invocată de o anumită presă, ca un lucru făcător de minuni, nu înseamnă altceva decât dominația masselor, indiferent, dacă trăesc într'o stare de cultură sau într'una de sălbătăcie. Iar oligarhia, care în sensul rău al cuvântului este la noi un lucru inexistent, nu înseamnă decât domnia celor puțini și aleși. Și una și alta, adeseori degenerează și pot duce popoarele și spre culme și spre prăpastie; necesitatea sau inoportunitatea lor este relativă, atârnând atât de oameni cât și de împrejurări. Calea de mijloc este singura de urmat, iar invocarea *democrației* la orice pas, este ridicolă. In ceea ce privește educația masselor, intelectualul are datoria să ridice la sine mulțimea, iar nu să se coboare până la ea, cu scopul de a o linguși.

*

Epocii de internaționalism și teorii revoluționare cultivată de presa înstreinată din București, — atât de nemângâiată azi, că cu toate lingușirile i josnice, n'a putut să câștige inima Ardelenilor, — i-a urmat un firesc curent naționalist, născut dintr'un sănătos instinct de conservare al rasei. Schimbarea este îmbucurătoare și era cât se poate de necesară.

Trebue însă să constatăm, că precum în trecut opinia publică care a încurajat ani de-a rândul pe cei mai odioși demagogi ai anumitor clase, tot astfel, ca nu dă dovadă nici azi de acel sănătos criticism, care i-ar îngădui să aleagă grâul din neghină.

Căci aceeași opinie publică, care aplauda în trecut cu atâta frenezia anumite cuvinte, socotite magice, ca *„democrație" „jos ciocoii"*, etc., — fără a se mai întreba dela *cine* vin, aceeași opinie azi a îndrăgit alte formule și cuvinte, tot atât de seci, dar tot atât de aplaudate.

In această privință deci, opinia publică nu s'a îndreptat cu nimic; nu vedem nici o cercetare a fondului sufletesc al conducătorilor ei, ci numai o dispoziție de a se lăsa îmbătată de vinul înșelător al unor cuvinte, adeseori nesimțite, învățate pe de rost și spuse cu meșteșug.

Spectacolul actual, deci, azi e tot atât de întristător, ca și cel din trecutul apropiat...

Destul de dibaci ca să simtă pulsul opiniei publice, astăzi toți oamenii fără caracter, toate căzăturile dau năvală pe acel teren de luptă pe care numai oamenii cinstiți, sinceri și inteligenți ar avea dreptul să iasă la luptă.

Nimeni nu mai vrea astăzi să peardă rara ocazie de a se înfățișa publicului, ca „fascist", „naționalist", antisemit, etc., et.

Pe urmă curentului național care a spart de mult frontul indiferentismului, de acum câțiva ani, se îmbulzesc astăzi toți dornicii de căpătuială, toți patrioții de ocazie...

Curentul național este curentul viitorului, și de aceia toți pânditorii pe la răspântii, caută să i se alipească.

Căci ce ușor este azi, când nu ne mai stă la spate jandarmul ungur, să ne supra-licităm în românism și să ne batem pieptul, răcnind că ne prăpădim!...

*

Ne am făcut datoria, avertizând opinia publică să fie cât se poate mai prevăzătoare. Iar luptătorii adevărați ai mișcării de redeșteptare a românismului să mai închidă ușa la îmbulzeala vânătorilor de situații.

Reflecții în jurul turneului dlui Ion Manolescu

Bucuroși în fața oricărei manifestări putând să contribue la afirmarea artei și culturiii românești, am socotit turneurile teatrale drept foarte folositoare mijloace de propagandă culturală.

Dar pentru un turneu de teatru se cer neapărat două condiții: întâi ca lucrările reprezentate să fie de valoare și în al doilea rând ca interpreții să fie artiști de talent.

Nu știm, din ce cauze, dar aproape toate turneurile făcute în Ardeal de trupe din vechiul regat au păcătuit lipsindu-le una sau cealaltă din aceste condițiuni și uneori chiar amândouă.

Fiindcă un talent ori cât de frumos nu poate acoperi și lipsa de talent a celorlalți interpreți.

Acesta este cazul turneului d-lui Manolescu și tot aceasta a fost slăbiciunea tuturor trupelor cari au dat reprezentații în orașul nostru. Au venit cu piese foarte slabe și cu un ansamblu care lăsa cu totul de dorit.

Cu prilejul celor trei reprezentații date la începutul acestei luni, d. Manolescu ne-a oferit trei piese dintre cari asupra uneia (Gândul) putem opri un interes de artă, celelalte două nefiind decât cum spuneam în darea de seamă de atunci, lucrări cerlate și cu arta și cu bunul simț.

„Moartea Civilă", jucată aseară face parte din aceiași categorie a melodramelor făcute să placă unui public care în materie de artă bâlbâia încă alfabetul.

Ceeace a adunat la reprezentația la eri seară un public atât de numeros nu poate să fie decât prestigiul talentului dlui Ion Manolescu, fiindcă ar fi să aducem o jignire publicului clujan închipuindu-ne că a venit la teatru redus de valoarea piesei.

Dar tocmai pentrucă acest prestigiu de care se bucură talentul dlui Manolescu este în stare să mobiilzeze într'o sală de spectacol un atât de numeros public, cu atât mai puțin suntem dispuși să iertăm dlui Manolescu greșeala de a se înfățișa cu piese de desubtul oricărei critici și în tovărășia unor interpreți cari, minus două onorabile excepții, nu fac decât să ucidă un spectacol de artă prin totala lor lipsă de talent.

Iată câteva observații pe cari am socotit că trebue să le mărturisim în interesul adevăratei opere de propagandă culturală.

Scrisori din Secuime

Concertul soc. „Cântarea României" la Miercurea-Ciuc

Societatea „Cântarea României" din București a reușit a se impune, în scurtă vreme, ca o asociație de educație muzicală desăvârșită, față de cei mai pretențioși critici.

Înțelegându și rolul în propagandă culturală, a dat numeroase concerte, cu deosebire în Ardeal, mai ales în cercurile românești și săsești. Prefectul județului Ciuc a avut fericita inspirație de a invita pe dl Marcel Botez, dirijorul soc. „Cântarea României", în Secuime. A fost însă și un curaj, orașul Mercurea Ciuc, fiind unic, cercul ce ar fi putut înțelege să ajute la succes, deasemenea redus. Totuși, cu hotărârea-i cunoscută în acțiuni culturale, dl prefect Spătaru, a adus însuflețita societate și Duminecă a dat unul din cele mai reușite concerte, la Mercura Ciuc. La gară „Cântarea României" a fost primită de șefii autorităților locale, în cap cu prefectul și un comitet de doamne din partea „Soc. orfanilor de războiu". Un gest de delicată atențiune și colegialitate a avut „Reuniunea maghiară de cântări din România", Secțiunea Ciuc, care a eșit de asemenea în întâmpinare.

Concertul a avut loc seara, în sala „Reduta", cu un program bogat și variat. D-șoarele coriste, au impresionat dela început cu frumoasele costume naționale din tot cuprinsul țării. „Reuniunea maghiară de Cântări" a făcut primirea, în sala teatrului cu o execuție de bun sosit. Apoi un delegat al reuniunei, dl Helvig, a ținut o vorbire de bună colegialitate și înfrățire, prin muzică, în hotarele patriei comune. „Cântarea României" a răspuns prin întonarea cântecului „Mulți ani trăiască".

Concertul a fost viu aplaudat de publicul românesc și maghiar, care umplea sala.

La ora 12 a urmat un banchet, în timpul căruia a domnit cea mai entusiastă atmosferă.

Preotul Székely Lajos, președ. reuniunei maghiare a toastat pentru „Cântarea României". Preotul Izidor Vlad de asemenea a urat Societății rod în activitatea sa.

Succesul moral, cu deosebire, ca și cel material, a fost mai presus de orice critică.

Secuii au rămas cu o frumoasă amintire și și-au și manifestat dorința de a revedea „Cântarea României", din nou, la „Redută".

O manifestare de înfrățire româno-secuiască la Gheorghieni

După „sfatul administrativ" ținut la Gheorghieni și la care au participat funcționarii județului Ciuc, s'a oferit un banchet în cinstea Dlui prefect al județului, Ștefan Spătaru.

După ce s'a închinat pentru Rege, vorbitorii au adus elogii operei dlui Prefect Spătaru. Dl învățător Batențian, a adus salutul trimis de învățători, cari știu să aprecieze cea ce face sărbătoritul pentru cultura națională.

Dnii Benze Augustin, secuiu, săteanul fruntaș István, Dr. Mișu Dobreanu, notar public, Baciu, Ilca, Popiceanu, Muscă și alții au vorbit de cele făcute de către sărbătorit, scoțând în relief spiritul de dreptate al dlui Spătaru. Vorbitorii secui au accentuat în special asupra dragostei părintești a dlui Spătaru, care a ținut totdeauna seamă de nevoile satelor, cărora a știut să le facă de atâtea ori bine.

A răspuns dnul Ștefan Spătaru. Prefectul județului, care invocând trecutul istoric al legăturilor dintre Secui și Români, a arătat spiritul de ordine și dragote de țară cu cari se poartă Secuii. Vorbitorul a spus că sentimentele frumoase dovedite până acum de populația secuiască au apropiat pe Români de Secui. Și că avem datoria să luptăm pentru o cât mai mare apropiere sufletească de toate minoritățile.

INFORMAȚII

Pentrucă în seria de anchete intreprinse de ziarul nostru asupra vieței industriale din Ardeal, am crezut că trebue să ne ocupăm și de fabrica „Renner" din localitate, „Patria" se crede îndreptățită să ne acuze de lipsă de consecvență și totdeodată, amintind de campania dusă de noi împotriva acelora dintre fruntașii partidului național cari fac parte din consiliul de administrație al numitei fabrici, să ne denunțe opiniei publice ca făcând o politică cu două fețe.

Organul partidului național însă ar fi putut să înțeleagă că una este să cuprinzi dorința de a vedea industria Ardelului trecută în mâni românești, și alta este să face o anchetă în care să arăți situația de azi a acestei industrii. Își închipue oare „Patria" că dacă noi am publicat o anchetă în care se arăta câte mașini și câți lucrători are fabrica „Renner", aceasta poate fi luată ca o scuză pentru prezența d-lui Vaida în consiliul de administrație al acestei intreprinderi?

— **Fonduri pentru excursiuni școlare.** Din Oradea ni se anunță, că elevii liceului „Gojdu" de acolo vor da de Crăciun serbări la sate pentru adunarea de fonduri necesare excursiunilor de studii prin Ardeal, ce au de gând să le facă la vară.

Dăm acestei informațiuni locul special pe care-l merită, pentrucă este vorbă despre un exemplu ce trebue urmat și de alte școli românești, îndeosebi de acele dela frontieră, unde orice manifestație de acestea, la țară, constitue o propagandă culturală absolut necesară.

Dublarea timbrelor de asistență socială. Cu data de 1 Ianuarie 1924, în scopul de a se mări fondul asistenței sociale, s'a hotărât a se dubla timbrul de ajutor de 10 bani, 25, 50 și 1 leu.

— **Succesul unei intreprinderi Clujene.** *Asociația restauratorilor și hotelierilor din Cluj a conferit renumitei fabrici de băuturi Bognar și Szanto din localitate o diplomă de onoare drept recunoștință pentru produsele superioare ce le pune numita fabrică în comerț.*

Deasemenea suntem informați ca numita fabrică a înființat filiale în orașele Chișinău, Iași, Cernăuți și Galați.

— **Primpretori destituiți.** Dl Septimiu Mureșan, prefectul județului Cojocna, a dispus destituirea prim pretorilor Borbely Nicolae din plasa Hida și Molvay Ștefan din plasa Huedin, întrucât ambii, în repetate rânduri s'au făcut vinovați de abateri dela datorie și neglijență în serviciu.

— **Numiri.** Dl Dr. Victor Supuranu, fostul secretar al prefecturei Cojocna, cu începere dela 1 Ianuarie 1924, a fost numit consilier adminstrativ al comunei Zălau din jud. Sălaj

— **Serbarea „Orfanilor de războiu".** Ni-se aduce la cunoștință, că serbarea aranjată de orfanii de războiu nu se va ținea la 30 Decemvrie, precum am anunțat. ci la 31 ale lunei.

— **„Vestul României" va apărea zilnic.** Ziarul orădan „Vestul României" își anunță cititorii că dela 14 Ianuarie va apărea zilnic.

— **Pentru poșta din Cluj, în chestiunea expedierii ziarelor iredentiste.** In urma celor arătate de ziarul nostru, cu privire la o nouă dovadă de antiromânismul lui „Ellenzék", Inspectoratul II. P. T. T. comunică cu Nr. 43325 că Ministerul de interne, încunoștiințat că diferite administrații de ziare din țară continuă a indica numele comunelor în limba maghiară sau germană pe benzile sub care se trimit ziarele abonaților, a hotărât ca aceste indicațiuni să se facă numai în limba română. Celor cari nu se vor conforma, nu li-se va da curs la expediere.

Hotărârea aceasta nu este recentă, totuș — după cum am arătat în mod precis acum câteva zile — este eludată și azi, după trei ani dela conducerea ei. Este deci rândul organelor poștale să-și facă datoria.

— **Decorări.** Aflăm cu plăcere că d. Mircea Pilat, actual inspector general cl. I al ocrotirilor sociale din Ardeal, a fost decorat de guvernul francez cu „Legiunea de onoare", pentru faptele săvârșite de dsa în timpul războiului, în Franța.

— **Desființarea directoratelor din Ardeal.** S'a hotărât în mod definitiv desființarea tuturor directoratelor generale din Ardeal, pe ziua de 1 Ianuarie 1924. Singur directoratul general al resortului de justiție, a rămas să funcționeze până la o dată care se va hotări ulterior.

— **Inființarea de inspectorate generale administrative în Ardeal.** Pe ziua de 1 Ianuarie se vor înființa trei inspectorate generale administrative în Ardeal. Conducătorii acestor inspectorate vor fi inamovibili.

— **Sentimentele evreilor din Tg.-Mureș.** Evreii din T.-Mureș, pentru a demonstra și mai mult atașamentul lor la populația maghiară, au ținut cu prilejul Crăciunului maghiar toate prăvăliile închise.

— **In atenția dlui Hossu, directorul regional al CFR. Cluj.** Suntem rugați să atragem atenția autorităților în drept asupra faptului că pe liniile principale se pun în circulație, vagoane de sistem vechi, care au toate compartimentele cu ușele afară. Acum, iarna, aceste vagoane sunt cu desăvârșire nepractice, întru cât prin deschiderea continuă a ușelor călătorii suferă de frig. Tot atât de nepractice sunt aceste vagoane și pentru personalul de control, care umblând pe scări este expus mereu la accidente.

Moartea lui Csiszár

Alaltăeri a murit fostul notar județan al județului Cojocna, Iuliu Csiszár. El a fost întotdeauna un funcționar model, care și a câștigat stima și dragostea tuturor celor ce l-au cunoscut, fără deosebire de naționalitate.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit barasz englez I-a

Revizuirea locuitorilor Clujului

Distribuirea noilor buletine

In numeroase rânduri ziarul nostru a anunțat că cu începere dela 1 Ianuarie 1924, vechile buletine de înscriere la biroul populației vor fi anulate, iar în schimbul lor fiecare cetățean va primi câte unul cu fotografie.

Zilele acestea, biroul populației a primit un mare stoc de buletine noui împreună cu instrucțiunile necesare, despre felul cum urmează a fi înmânate cetățenilor. In baza acestor instrucțiuni, în primul rând se vor revizui actele de justificarea identității fiecărui cetățean și acei care nu va putea produce la cerere vreunul din actele cerute de către biroul populației va pierde dreptul de a locui în Cluj.

Biuroul populației are ordine severe și nu va admite nici o excepție. Controlul se va face în felul următor: Cu începere dela 1 Ianuarie, locuitorii fiecărei străzi în parte, se vor prezenta în zile anumite la biroul populației, unde actele lor vor fi revizuite de către dl Cadiș, șeful acelui birou. La prezentare fie care e obligat să aducă cu sine orice act care putea să-i justifice identitatea.

După câteva zile, cetățenii se vor prezenta din nou, însă la comisariatul polițienesc respectiv de unde cei găsiți în regulă își vor primi buletinele gata pe care va fi lipită și fotografia adusă la prima prezentare.

Cei găsiți în neregulă, vor fi raportați înscris biroului pentru verificarea locuitorilor, atașat pe lângă primăria locală, care e singurul în măsură a dispune expulzarea respectivilor depe teritoriul orașului sau rămânerea lor aici.

De altfel, peste vre-o două zile biroul populației va emite și o ordonanță în acest sens, care va lămuri pe deplin pe cei interesați.

N. I.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Sâmbătă, 29 Decemvrie

Misterul unei case de nebune

Seria I. (Secretul eșafodului)

Dramă senzațională în 2 serii și 16 acte, după romanul lui Xaver Montepin. In rolul principal: uriașul Galaor, rivalul renumitului acrobat, Macistè.

Cinema Urania

Sâmbătă, 29 Decemvrie

Mireasa Indiei

Aventurile din India al renumitului detectiv Joe Deebs. Istoria mistică din India. Sacrificiu de sânge pe altarul zeiței Kali. O privire la misterele și groazele Indiei.

Cinema Apollo

Sâmbătă, 29 Decemvrie

Circui Wolfson

Mare dramă de circ în 5 acte. In rolurile principale: Trude Rudenic și Jack, maimuță. Film interesant, senzațional.

Condiţiile pactului de la Ciucea cu ungurii

Pactul a fost semnat acum două săptămâni şi prevede scoaterea limbii române din şcolile maghiare, autonomie pentru toţi ungurii dela noi şi mandate pentru parlament în toate localităţile locuite şi de unguri

Am avut toată dreptatea acum câteva săptămâni, să ne alarmăm de ştirea cunoscutului pact dela Ciucea al partidului averescan cu iredentiştii partidului maghiar. De gravitatea faptului relatat întâi de „Infrăţirea" s'a pătruns întreaga opinie publică românească, şi conţinutul pactului dovedeşte acum că într'adevăr avem de a face cu cea mai gravă inconştienţă ce s'a văzut vr'o dată la un partid politic românesc.

Iată ce amănunte publică acum „Nagyváradi Napló" din Oradea Mare, despre acest pact prin care s'a comis ceeace dl Argetoianu i-a aruncat partidului poporului în faţă: *o adevărată trădare de neam.*

Pactul — spune numitul ziar — era ca şi încheiat de săptămâni întregi. Pe timpul când am dat noi alarma, pactul era redactat şi discutat în întregime şi după cum spune „Nagyváradi Napló" din sursă sigură, s'a semnat definitiv acum două săptămâni, de către aproape toţi conducătorii partidului maghiar.

Pactul averescano-maghiar încheiat în casa dlui Oct. Goga, prevede:

Scoaterea limbii române din toate şcolile maghiare confesionale, călcând astfel însuşi tratatul de pace care ni-a dat acest drept de a întroduce limba română, ca materie, în toate şcolile din ţară.

Apoi: administraţie ungurească în toate localităţile cu populaţie maghiară compactă, iar în privinţa alegerilor prevede pentru unguri mandate în toate localităţile cu populaţie maghiară compectă; în schimb ungurii sprijină partidul poporului în toate celelalte ţinuturi.

Toate acestea sunt lucruri, după cum am spus, egale cu o trădare de neam, atunci când se ştie că oraşele Ardealului, în baza acestui pact, nu vor putea trimite în parlamentul român decât pe foştii noştri sugrumători dela „Emke", în frunte cu d. Sándor József. Nu mai vorbim, că inconştienţa renunţării la dreptul ce ni l-a dat tratatul de pace cu privire la limba română din şcoli, este un lucru care nu-i va mai îngădui dlui Goga să scoată din gura sa cuvântul sacru al ideii naţionale.

I-am pomenit aci, dlui Goga, numele pe care ne-am obişnuit să i l ştim sub alt aspect, pentrucă ştirea dată de ziarul din Oradea-Mare n'a putut veni decât dela dsa.

D. Goga publică în acelaş număr al ziarului maghiar un interview, aşa că sursa ştirei de mai sus este sigură. Din această cauză nu ne îndoim de veracitatea acestor senzaţionale amănunte.

Adăugăm la cele de mai sus faptul, că pactul dela Ciucea are ca încheiere o clauză prevăzând pentru partidul unguresc *libertatea de a acţiona separat în toate chestiunile cari nu sunt cuprinse în pact.* Aceasta înseamnă că încheind învoiala, partidul averescan nu s'a gândit şi la aceea că trebuesc siliţi ungurii noştri să aibă în viitor atitudinea patriotică necesară colaborării cu un partid românesc, ci dimpotrivă a specificat că le dă toată libertatea de acţiune. Ce activitate va fi aceasta, îşi poate oricine închipui.

Ne închipuim în deplinătatea lor urmările unei guvernările averescane care în afară de scoaterea limbii române din toate şcolile ungureşti, va deschide parlamentul pentru vr'o 60 de unguri iredentişti şi va unguriza din nou administraţia neromânizată încă dnplin, din toate oraşele ardelene.

Presa maghiara

Cel mai simpatic dintre politiciani

Ziarele maghiare de când cu tratativele dela Ciucea duc o bine susţinută campanie contra tuturor celor cari îndrăznesc să critice pactul averescano-maghiar sau pe oamenii politici averescani.

Astfel, ziarul „Erdélyi Hirlap" din Arad are un primarticolaş, din care reproducem următoarele:

„Generalul Averescu este cel mai simpatic om politic român. El a îndrăznit să deciare că pactul da, s'a încheiat, pentru că are convingerea patriotică că trebue o colaborare cu maghiarimea.

„In sfârşit, s'a ivit un real şi capabil om de stat, creator al statului cu spada, care deasupra capului obişnuitei frazeologii a politicei minoritare, apucă braţul maghiarimei pentru a aşeza fundamentul activităţii comune. Dânsul respectă drepturile minoritarilor prevăzute în tratatul de pace şi ştie că rănile deschise învenineză şi cele mai puternice organisme.

„Dl general Averescu s'a dovedit un politician cu vederi largi, iar oamenii maghiarimii au fost deasemenea buni precupeţi, când au apucat musculoasa mână.

„Dela marea *schimbare* (!) până azi, toate (!) partidele au făcut echilibristică. *Cel mai simpatic dintre ele este al generalului Averescu, şi pentru aceasta, în calitate de buni cetăţeni şi buni maghiari îl aşteptăm cu încredere şi-i cerem venirea la putere*".

Este o întrebare, dacă graba partidului maghiar de a-l vedea la putere pe omul faţă de care l'a apucat o atât de subită dragoste, va face ca şi opinia publică românească să ceară acelaşi lucru.

Partidul maghiar a avut până acum o politică atât de duşmănoasă ţării ei, încât laudele lui, adresate unui român sau partid românesc, sunt mai mult o compromitere, decât un lucru care să facă cinste celui căruia îi sunt adresate.

Vizita prozatorului maghiar Tabery la Ciucea

Din numărul de astăzi al lui „Ellenzék" aflăm, că distinsul scriitor maghiar, Tabéry Géza, a făcut o vizită dlui Octavian Goga la Ciucea, unde a avut cu dsa o lungă întrevedere. Dl Goga şi-a exprimat speranţa *„că soarta comună de veacuri a poporului românesc şi unguresc va avea influenţă şi asupra prezentului, şi însfârşit, aceste popoare îşi vor găsi calea pentru a merge alături pe drumurile unei convieţuiriri şi evoluţii cinstite"*.

Despre turburările de la Cluj dl Goga a declarat că dsa, *„are înapoia sa pe studenţi, ceiace însă nu însemnează că ar aproba turburările"*.

„Eu — a continuat dl Goga — **nu sunt antisemit.** *In ceia ce priveşte atât de comentata mea conferinţă de la Cluj, declar şi astăzi, că avem datoria de a ne apăra contra unei prea mari cuceriri de teren din partea evreilor.*

„Literatura şi ziaristica românească nu pot să ajungă în halul de evreizare al literaturei maghiare din ultimii 50 de ani".

„Ca replică, — scrie „Ellenzék" — dl Tabery a dat o icoana a desperatei situaţii a evreimei maghiare din Ardeal. Aceasta se consideră ca maghiară, atât ca suflet cât şi ca limbă. Dacă s'ar despărţi de maghiarimea creştină, ar comite un act de sinucidere".

„Dl Goga a ascultat toate acestea zimbind şi a răspuns următoarele":

„După înfrângerea comunismului, fratele meu a primit o scrisoare a unui ziarist evreu, fost om intim al lui Tisza István. Acesta a cerut o întâlnire, oferindu-se a-şi pune gazeta în serviciul cauzei româneşti, indiferent, dacă va conduce el gazeta, trecând-o cu maşinele tipografiei şi cu abonaţii cu tot".

APROAPE GRATIS

rochii de dame şi haine de domni în Casa de mode pentru dame şi domni

DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).

Rochii de dame din stofe de cal. I. . .	L 1100
Blane de peluche . .	L 2600
Raglan de domni din postav de lână double.	L 1500
Haine de domni . . .	L 1000

Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin. o 2032 o

Lloyd 1976

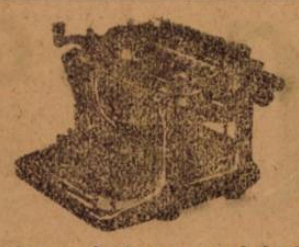

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Reclame este sufletul comerţului

„Biurocratismul" dela ministerul sănătăţei publice

— Afirmaţiunele inexacte ale „Universului" —

Zilele trecute confratele nostru din Capitală, „Universul" a făcut o serie de afirmaţiuni tendenţioase în legătură cu fixarea noului buget al ministerului Sănătăţei publice şi Ocrotirilor sociale. „Universul" stăruia, între altele, asupra faptului că prin noul buget s'ar fi mărit la acest minister personalul biurocratic, continuându-se astfel tradiţia favoritismului, care a dat naştere celui mai întins biurocratism la noi.

Suntem în măsură să dăm astăzi cea mai categorică desmintire acestei afirmaţiuni tendenţioase a confratelui nostru din capitală, servindu i o serie de cifre exacte, care vor edifica, întreaga opinie publică.

*

Dl dr Gane, secretarul general al ministerului Sănătăţei publice şi Ocrotirelor sociale, a binevoit să ne dea următoarele lămuriri cu privire la personalul biurocratic dela acest minister:

„Contrar afirmaţiunilor făcute de unele ziare, — zice d. dr. Gane, — personalul biurocratic al acestui minister nu s'a mărit, ci dimpotrivă s'a micşorat în mod apreciabil.

Astfel la direcţia generală a serviciului sanitar, în loc de 188 funcţionari câţi au fost anul trecut, prin noul buget numărul acesta s'a redus la 127. Apoi la direcţiunile regionale sanitare, în loc de 630 funcţionari câţi au fost anul trecut, au rămas 488, iar la direcţia ocrotirilor sociale s'au suprimat 100 de posturi".

*

Declaraţiile autorizate ale dlui secretar general, şi cifrele comparative pe care le am dat mai sus, ne scutesc fără îndoială de orice alt comentar.

D.

Expoziţii

Expoziţia de pictură a dnei Ileana Csoma

Expoziţia de pictură a doamnei Ileana Csoma, absolventă a Academiei de arte frumoase din Budapesta, ce s-a deschis în clădirea din str. Regală nr. 13 în atelier propriu se poate considera — fără exagerare — ca un eveniment artistic al Clujului.

Când spunem aceasta, suntem cât se poate de departe de laudele banale, cu cari se obicinuieşte a se încuraja începătoarele de talent.

Dna Csoma este o artistă ajunsă la o maturitate artistică incontestabilă şi este cunoscută ca una din cele mai bune portretiste ale Ardealului.

La acest rezultat a ajuns însă, nu izolându-se de orice şcoală şi îndrumare, cum fac alţi artişti atât de încrezători în atotputinţa talentului lor, ci, după ce a terminat şcoala lui Deák-Ébner Lajos, ajutorată fiind de statul maghiar, a luat drumul streinătăţii, pentru a se desăvârşi la München, Dresda şi Paris.

In portretele pictate de dsa, între care remarcăm *„Portretul mamei"*, *„Amintirea"*, *„Tristeţea"*, *„Copilul"*, *„Portret"*, *„Bunica"*, găsim înainte de toate una din cele mai mari calităţi ale unui artist portretist: mult suflet.

Capetele modelelor dsale ies de sub penel aproape spiritualizate.

Artista este înrudită cu sufletul artiştilor nordici, iubitori de transcendental şi delicateţă. Aceste calităţi, atât de rare astăzi, le-am aflat cu prisosinţă în portretele doamnelor Titi Mardan, Szabó Ella, Kerekes Lola, Veis Lili, Bányai Ibolyka şi altele.

Aceleaşi înalte însuşiri le-am constatat la „capetele de studiu", la *„Christ"* şi, mai ales la *„Violinistul"*, o realizare cu totul superioară, neobicinuită decât la marii artişti; înfăţişând capul unui artist care cântă din violină."

Majoritatea peisagiilor şi interioarelor expuse sunt mai mult cu motive din arta ţărănească, din ţinutul unguresc Kalotaszeg, dar are şi de cele cu motive româneşti, ca de pildă *„Casă românească"* şi *„Uliţă de sat românesc"*.

Mai amintim *„De pe Câmpia Ardealului"* un peisaj atât de caracteristic şi atât de apropiat de noi, precum şi *„Fântână din Kalotaszeg"*, realizate foarte personal şi înlăşurate într'un vaporos şi armonios colorit.

Nu am fi complecţi, dacă nu am spune un cuvânt despre încântătoarele dsale *„Flori de toamnă"*, şi *„Flori de mălin"* care denotă existenţa unui fin temperament de coloristă.

— Cel care vizitează expoziţia dnei Csoma nu are decât de câştigat. Din partea noastră o recomandăm călduros cititorilor noştri.

Cărţi, reviste franceze la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

Conferinţe instructive pentru sătenii judeţului Cojocna

Din iniţiativa d-lui Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna, cu începere de Dumineca trecută, în satele mai principale ale judeţului, au început să se ţină conferinţe pentru sătenii din loc şi împrejurimi.

Scopul acestor conferinţe este destul de frumos, căci prin ele sătenii vor căpăta multe învăţături folositoare: ca noţiuni de igienă, combaterea diferitelor boli şi în special a bolilor venerice, etc.

Dumineca trecută asemenea conferinţe s'au ţinut în comunele Jilău, Bonţida şi Sărmaş, unde au asistat dnii Sept. Mureşan neobositul prefect al judeţului şi iniţiatorul acestor conferinţe; I. Stoenescu, inspector în Ministerul Instrucţiunei publice şi Dr. Wild, revizorul şcolar al judeţului, cari în toate trei comunele, au rămas plăcut impresionaţi de marele număr de săteni cari au ţinut să asiste la conferinţe şi în special de felul cum au fost ascultate

33-2

Luni 31 Decemvrie a. c. Baia

DIANA

funcţionează. Băi de putină şi aburi.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAȚA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blănuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa și manson.

Expoziția de blănuri permanentă. Totfelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro și detail.

o 2025 o Lloyd 899.

Engros! En detail! Engros!

Cărți, Reviste

românești, fracneze, germane, etc.

hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimate de orice natură la

Librăria-Papetăria Tipografia 2744-13

Lepage, Cluj.

Cadou de Crăciun

Cele mai bune și frumoase **covoare persiene** să pot alege cu prețul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" țesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătrați bucata. 3249

Llyod

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit.

cu o reducere de 10 procente

față de prețul de fabrică. Aceasta numai pentru timp scurt! 3201

Filiala de fabricei de ghete „DERBY"

Soc. pe Acții. Cluj, Reg. Ferdinand.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

---

o 3227 o Rador 605

BEREA

brună nutritoare

HERCULES

din malț dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaș incontinuă pretutindeni.

Deasemenea și plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialitățile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ȚUICĂ și TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT. VINURI originale ardelene de masă. de soi și desert.

Friderik Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerț engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Mare târg de Crăciun și Anulnou

la

Magazinul de mode pentru dame și bărbați

Sós & Sztupjár

Cluj,

Calea Victoriei 1.

Prețuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbați Prechelt Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·--

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 păreche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuși, zefir, cămeși bărbătești, albituri pentru dame și băeți și alți articli să vând cu prețurile cele mai reduse.

CUPOANE!

24.6

Mare târg de Crăciun și Anul nou!

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-1.

Reprezentant general: 3186

S. LINDENBERG

București, Strada Stelea No 23.

METALLUM

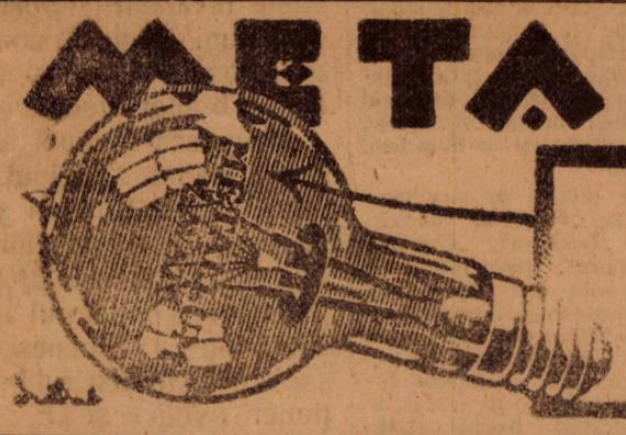

Celmai bun bec!

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

31.0

ROSCA „GECO"

Depozitul general magazin de arme și articole de vânătoare

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 141.

Cartușe „Rolweiler" umplute cu pulbere fără fum (fără alice).

Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare și egală. După folosință nu murdărește teava care nu ruginește. 3238

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 979 — 6 PAGINI — DOI — 6 PAGINI — Duminecă 30 Decemvrie 1923

Vestitorul

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. [illegible] (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
31 DEC 1923 CLUJ
R CLUJ 7062
2 IAN 1924

Opera culturală
realizată de guvernul actual

Intr'un articol al „Indreptării" se aduc acuzații guvernului că n'a făcut destule sacrificii pentru cultură. Oficiosul averescan declară că oricât de mari ar fi cheltuelile destinate școalei și culturii, ele nu pot demonstra că s'a înfăptuit îndeajuns pentru necesitățile sufletești ale națiunii. Evident, nimeni nu are pretențiunea că s'a făcut totul pentru cultură, fiindcă această operă nu se poate realiza într'un an sau doi de guvernare. Dar ceea ce a înfăptuit guvernul actual pentru a veni în sprijinul culturei și școalei este, hotărât, tot ce se putea face cu mijloacele băneşti de astăzi ale statului și în împrejurările prin care trecem.

Intrun articol publicat zilele trecute, „Viitorul" a arătat cu date și cu cifre ceeace s'a realizat numai în doi ani de guvernare pe terenul răspândirii și întăririi culturii naționale.

Înțelegând că această operă culturală trebuie să înceapă în lumea rurală, guvernul a alocat în buget sumele necesare pentru ridicarea de clădiri școlare la sate. Prin stăruința dlui ministru al instrucțiunii publice, prin apelul făcut la sprijinul populației și al tuturor organelor administrative, prin înlesnirile acordate de stat, s'a izbutit ca în doi ani să se înalțe pe cuprinsul țării **peste două mii de clădiri școlare la sate.**

In vechiul regat țăranii au contribuit cu banii, cu munca și cu materialul lor la ridicarea locaşurilor de școală.

Paralel cu această acțiune de luminare a masselor sătești, s'au creiat numeroase școli normale menite să sporească numărul învățătorilor.

Invățământului profesional i-s'a dat de asemeni o grijă deosebită, înființându-se numeroase școli și stabilindu-se înlesniri pentru copii cari urmează cursuri pregătitoare pentru diferitele meșteșuguri.

In vechiul regat, dar mai ales în nouile provincii unde învățământul secundar românesc nu avusese până acum posibilități de desvoltare, s'au creat deasemeni numeroase licee de băeți și fete.

Invățământul comercial și industrial superior a fost în aceeași măsură ajutat, creindu-i-se condițiunile necesare pentru a se desvolta.

Invățământului universitar, i s'a acordat o solicitudine deosebită. S'au creiat căminuri pentru studenți, s'au înființat numeroase burse, s'au ridicat laboratorii, și s'au alocat sume mari pentru completarea clădirilor și materialului de studiu.

Dar în timp ce realiza această uriașă lucrare de consolidare a învățământului, guvernul n'a încetat să sprijine și să stimuleze orice acțiune culturală. Mii de biblioteci populare au fost înființate la sate și la orașe, s'au creiat teatre în diferite orașe ale nouilor provincii, s'au făcut turneuri de propagandă culturală și s'au dat ajutoare băneşti însemnate tuturor societăților culturale și artistice din țară.

Acestea sunt faptele și ele nu suferă tăgadă din partea nimănui. Paralel cu opera de refacere și de întărire a statului, guvernul actual, prin fecunda activitate culturală desvoltată, a dat noui posibilități pentru afirmarea spiritului și forțelor creatoare ale națiunei.

„Indreptarea" și administrația din Ardeal

„Indreptarea" publică o corespondență din Cluj în care administrația de azi a Ardealului e arătată în culorile cele mai negre. In deosebi, corespondentul „Indreptării" să năpustește asupra elementelor venite din vechiul Regat care, acestea, ar fi introdus aici abusul și destrăbălarea. Ori e știut prea bine că aproape toți funcționarii veniți din vechiul Regat au fost aduși de guvernul Averescu în numele unificării, și ei sânt tot așa de buni sau de răi ca pe vremea când „Indreptarea" le lua apărarea împotriva partidului național care, combătând unificarea „cu furca", aduce administrației din Ardeal exact aceleași atacuri pe care le cetim astăzi în organul averescan. Nu cumva această schimbare de atitudine în ceeace privește aprecierea funcționarilor veniți din vechiul Regat e și ea unul din efectele pactului încheiat la Ciucea cu partidul maghiar?

Politica financiară și valutară a României

Dl M. Oromolu, guvernatorul Băncei Naționale a făcut interesante declarațiuni ziarului cehoslovac „Prager Presse" cu privire la politica financiară și valutară a României, explicând cauzele care au provocat deprecierea monedei și micșorarea puterei ei de achiziție.

Arătând că s'a reușit să se oprească inflațiunea și că țara noastră e pe cale de a ajunge la inflațiune, dl M. Oromolu a insistat și asupra ultimei urcări a leului, pe care a explicat-o în felul următor:

Lipsa mijloacelor de plată, pricinuită de micșorarea puterei de cumpărare a leului și de altă parte, dispoziția noastră de a nu mai pune în circulațiune noui emisiuni de bilete, a coincidat cu un export foarte viu de cereale, ceea ce a silit pe exportatori la oferirea devizelor streine și, în urma acesteia, legea ofertei și a cererii, a regulat totul.

Un mare uitat: Gheorghe Panu

Cu prilejul acordării unei pensii naționale văduvei dispărutului

Un mare grup de parlamentari, compus din intelectuali ai tuturor partidelor, a depus pe Biroul Camerei un proect de lege pentru acordarea unei pensii văduvei lui Gh. Panu. Pentru majoritatea publicului ardelean numele acesta nu spune nimic. Găsim însă printre semnatarii proectului câțiva intelectuali ardeleni, cari au avut mai mult contact cu viața politică și culturală a vechei Românii, și cari desigur, au semnat pentrucă știu că de numele lui Gh. Panu se leagă una din cele mai frumoase figuri ale publicisticei românești de acum 20—30 de ani.

Om de o vastă cultură, Gh. Panu a fost unul din membrii activi ai „Junimei" de la Iași. Din acest mediu de intelectualitate rafinată, Gh. Panu a trecut repede prin magistratură și avocatură pentru a se consacra mai apoi cu totul vieței politice sbuciumate de după 1880. Inzestrat cu o rară inteligență, cunoscător al marelor probleme sociale cari se impuneau Europei pe atunci, Gh. Panu a înțeles să se facă propovăduitorul pasionat al acestor probleme de democrație și dreptate în România.

Din complexa sa activitate se desprind liniile viguroase ale unui mare suflet. Orator temut în Parlament, scriitor distins și publicist neîntrecut, Gh. Panu a fost o mândrie a tinerei prese românești, și un om politic totdeauna interesant.

Activitatea sa publicistică constituie poate cea mai frumoasă și rodnică manifestare a acestui distins român. Un studiu al său de 2 volume în „Chestia țărănească" rămâne și astăzi o luminoasă operă de analiză socială; cele două volume de „Amintiri de la „Junimea", se vor citi totdeauna cu plăcere, pentru că acolo cercetătorul poate găsi și frumuseți literare și un bogat material de critică și istorie.

Dar cea mai vie operă a lui Gh. Panu se închide, desigur, în paginele rare ale uitatei sale reviste: „Săptămâna". Acolo Gh. Panu și-a risipit din comoara spiritului său tot ce avea mai prețios ca simțire și judecată. Din nefericire, articolele sale din Săptămâna", rămân necunoscute marelor masse de cititori, pentrucă nu s'a găsit încă nici culegătorul lor priceput și nici editorul care să le dea în volum publicului.

Dacă astăzi se face un act de recunoștință față de familia lui Gh. Panu, rămasă săracă, ar fi timpul să se facă și față de opera dispărută a lui Gh. Panu gestul de recunoștință atâta vreme așteptat.

Partidul național și unirea Ardealului

Care erau sentimentele frantaşilor partidului national in primele zile ale Unirii Ardealului cu țara mumă?

Soluția *„ideală"* a dlui Romulus Boilă, *„ministru"* în Consiliul Dirigent:
Ardealul autonom, aliat cu Ungaria . . . . . și cu Romania (!)

Senzaționalele destăinuiri ale Dlui Arpad Paál

Pentru a scoate la iveală solidaritatea ce ar exista între ungurii, românii, săcuii și sașii din Ardeal, — nu mai e nevoie să precizăm contra cui! — ziarul „Kelet Ujság" s'a adresat mai multor personalități din lumea maghiară, întrebându-le, ce părere au despre sufletul aparte al *„transilvanismului"*.

Primul care și a dat răspunsul ziarului maghiar, este cunoscutul publicist, Paál Árpád. Amintirile dsale din toamna și iarna anului 1918 sunt cât se poate de interesante și edificatoare.

„Pe timpul când armata de ocupație română se afla în Odorhei — scrie între altele dl Paál — am avut la Sibiiu o întâlnire cu subprefectul sas al județului. Atunci, încă eram înaintea cunoscutei hotărâri dela Mediaș, și sașii se sfătuiau ce conduită să aibă. — „Ce vor face săcuii?" — m'a întrebat subprefectul. — „Vom urma ordinele guvernului maghiar", — am răspuns eu...

— **„Oare nu s'ar putea realiza autonomia Ardealului. — insistai eu — prin alianța națiunei române, săsești, maghiare și săcuiești? Nu ați fi dispuși dumnea oastră, cari aveți un permanent contact cu Consiliul Național Român, a propune această admirabilă și pacinică resolvire a chestiunei?"**

„Merituosul subprefect al sașilor mi-a răspuns oftând din baerile pieptului:

— „Dacă s'ar putea!... Dar este târziu, e prea târziu — — —"

„După această convorbire, — continuă dl Arpad Paal — la 17 Decemvrie m'am întâlnit cu șeful resortului de alimentații al Consiliului Național. (Dl Romul Boilă. N. R.) Șefii de resort erau porecliți de toată lumea „ministrii", și ei se intitulau astfel. Ministeriatele acestea revoluționare ni se păreau cam ciudate. Ne-a căzut bine însă afabilitatea și atenția cu care ne a primit dl șef de resort, care ne-a stat la dispoziție înlocuind pe dl Iuliu Maniu, plecat în călătorie".

„Terminând cu chestiunile referitoare la alimentarea județului Odorhei, ne-am adâncit în problema schimbării imperiului".

— *„Noi putem să vă vorbim în numele întregei Săcuimi — am spus eu. — Noi nu am participat la adunarea dela Alba-Iulia. Noi încă nu ne-am exprimat voința noastră și a poporului săcuesc!...*

Dar nu am putea oare realiza prin voința colectivă a națiunilor din Ardeal un stat aliat atât cu Ungaria, cât și cu România?

„Desigur — a răspuns dl șef de resort — aceasta ar fi fost soluția ideală. Dar e prea târziu..."

„Și privea lung înainte. Nu a suspinat la fel cu subprefectul sas, dar din privirea sa galeșă se putea desprinde acelaș oftat. Am oftat noi în locul dsale și am plecat".

„După acestea, au urmat binecunoscutele evenimente. Dar în amintitele zile petrecute în Sibiu, *eu am simțit ceva din adierea sufletului colectiv al Ardealului.*

Spiritul ce se desprindea din deschisul oftat al delegaților sași, era același cu al nostru și cu cel ascuns după atitudinea galeșă a șefului de resort".

„Atunci m'am întâlnit pentru ultima oară cu sufletul ardelenesc. Repet: *cu sufletul ardelenesc, comun tuturor ardelenilor. Cu sufletul deosebit și specific — mai bine zis:* **răsvătit** *— al Ardealului, mă întâlnesc de atunci zi de zi".*

*

Nu vom insista asupra atât de eloquentelor mărturisiri ale încarnatului ungur Paál Arpad; ceiace azi ne interesează este noua dovadă a atitudinei nedemne a fruntașilor partidului național și în special a dlui Romul Boilă, care ar fi preferat un Ardeal autonom, legat (risum teneatis) și de România și de Ungaria asupritoare.

Domnii din partidul național s'au simțit întotdeauna și se mai simt și azi, mai apropiați sufletește de Ungurul ori Sasul din Ardeal, decât de fratele român din vechiul regat.

Acest sentiment de înstrainare de neam explică toată atitudinea atât de păgubitoare țării, a acestui partid, zis în batjocură — național,

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAŢII

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru, căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Oradea Mare, Tg. Mureş, Turda, Satu-Mare, Sighet, Careii-Mari, Blaj, Bistriţa, Deva, Hunedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunii ziarului.*

— **O nouă întreprindere.** Sindicatul Profesional al Pantofarilor şi Cizmarilor români de pe teritorul şi jurul oraşului Cluj, aduce la cunoştinţă, că a deschis un atelier de lux în str. Regina Maria Nr. 41, unde se confecţionează la comandă tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni cu preţurile cele mai reduse. Publicul românesc este rugat să dea tot concursul acestei întreprindert a micilor meseriaşi români.

— **Jefuirea unui cetăţean elveţian.** Ieri s'a prezentat poliţiei din Cluj cetăţeanul elveţian Fridrich Iung, care a fost jefuit în tren de toate obiectele de valoare ce le avea.

— **Tălhari cucernici.** O bondă de tălhari de lângă Borsec, după cea jefuit pe comerciantul Hadel Gyula s'a întâlnit pe drumul de ţară cu o căruţă pe care au oprit o îndreptând armele spre călătorii din ea. Văzând însă că au de-a face cu doi preoţi români, tălharii au căzut în genunchi, făcându şi cruce şi rugându se. După ce au sărutat cu evlavie mâinile preoţilor, au dispărut, fără că aceştia să ştie cu cine au avut de-a face. Autorităţile cercetează.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Dela Sfatul Negustoresc.** Comitetul Sfatului roagă pe on. membri, cari doresc a lua parte la obişnuita masă comună din seara de revelion (Luni) să binevoiască a înştiinţa cel mai târziu până Duminecă la amiaz, biroul Sfatului.

— **Concert.** Astăzi, Sâmbătă va avea loc la Teatrul Naţional un concert dat în folosul fondului de zidire al catedralei ortodoxe române din Cluj cu următorul program: Preludiu şi Hora de Tiberiu Brediceanu şi Negrea.

Se va mai produce distinsa pianistă d-ra A. Voileanu şi dl Trofimov, deasemenea şi corul Conservatorului.

— **Dela consiliul orăşenesc din Sighet.** Cu toate avertismente de autorităţilor ca funcţionarii statului să înveţe limba română, totuşi, 10 funcţionari din Sighet nici până azi nu s'au conformat acestei îndatoriri.

Deşi statul român ar fi avut dreptul să i dea afară din slujbă, înlocuindu i cu români, cu toleranţa şi spiritul de concilianţă ce ne caracterizează, li s'a acordat încă 3 luni pentru învăţarea limbei româneşti,

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Sanatoriul Bănătean** Timişoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi şi întreaga electroterapie, nămol şi Fango. Tratament special. Îngrijitoare viereze. — Camere cu preţ ieftin. 3152
Rador. Nr. 536

— **Intrunirea „Acţiunei Românesti".** „Acţiunea Românească" invită publicul să participe în număr cât mai mare la întrunirea care va avea loc mâine, Duminecă, la orele 10 dimineaţa. Vor lua cuvântul: dl Ciortea, rectorul Academiei comerciale, domnii profesori universitari Cătuneanu şi Hăţieganu, şi domnii advocaţi Valer Roman şi Valer Pop.

— *Administraţia financiară a judeţului Cojocna face cunoscut că cu începere dela 1 Ianuarie 1924 toate restauranteie, cafenele, bodegile, birturile şi orice alte localuri de consumaţie vor introduce blocuri nouă începând cu No. 1.*

Aceste blocuri vor purta pe fiecare filă firma localului şi vor fi prezentate percepţiilor la care aparţin pentru a fi stampilate şi vizate.

*

— *Cancelaria notarului public Alexandru Breban din Str. Iorga 12 s'a mutat în Str. Iuliu Maniu 6. (Palatul Statusului catolic).* 3253

— **Producţia elevilor de Conservator.** Mâine, Duminecă la orele 4 p. m. va avea loc producţia elevilor de Conservator în sala cea mare a Conservatorului.

PENTRU SĂRBĂTORI!
Cumpăraţi tot ce vă trebue la Mag. „MISSIR" din Cluj, unde vi se face 10% reducere până la 15 Ianuarie.

— **Un ungur care insultă Coroana.** Ungurul Janos Szenik din Lupeni a avut cu ocazia unei călătorii pe tren, unele ieşiri ireproductibile la adresa Casei noastre domnitoare.

Faptul s'a întâmplat în zilele încoronării. Tribunalul din Cluj l'a condamnat ieri la o lună închisoare, luând în considerare că atunci era beat.

Se vinde din nou pretutindeni
Lysoform
în vechea calitate din timpurile normale.
Vânzare en gros:
Intreprinderea Romana Lysoforme
Arad,
Str. General Berthelot No. 1.

Situaţia economică a ţării la sfârşitul acestui an

Buletinul oficiului comercial francez va publica în numărul de 1 Ianuarie 1924, o caracterizare a stărei economice de pe piaţa românească, pe care ziarul economic „Plutus" s'a grăbit s'o redea în traducere cititiorilor săi.

Intrucât această caracterizare scoate în evidenţă progresele făcute de ţara noastră în domeniul economic în ultimul timp, vom insista şi noi asupra ei, revelând pasagiile cele mai importante.

Comentând rezultatele fericite obţinute, urmare a politicei chibzuite a actualului guvern care nu pot avea decât o influenţă binefăcătoare asupra ridicării economice a regatului, buletinul oficiului comercial francez arată că anul 1923 se termină în România sub auspicii destul de încurajatoare.

Balanţa comercială a acestei ţări, publicată de curând pentru anul 1922, — spune numitul buletin, — este activă şi arată un excedent de export care se urcă la circa 360 milioane de lei. Pe de altă parte, ni se anunţă că pentru 1923, cifrele provizorii cunoscute până acum sunt şi mai bune.

Citirea statisticelor arată că *această îmbunătăţire simţitoare a balanţei comerciale se datoreşte, pentru o parte care nu e neglijabilă, micşorărit importurilor*, ea însăşi o consecinţă a restricţiunilor constatate în anul acesta.

Curba mijlocie reprezentând evoluţiunile leului trece pentru prima dată în 1923 prin orizontală, pe când dela 1918 ea a fost în fiecare an îndreptată spre jos.

Stabilizarea însăşi a leului dovedeşte influenţa foarte netă ce a avut-o asupra lui, îmbunătăţirea simultană a balanţei comerciale a ţărei.

Inregistrăm indicii serioase care pledează în favoarea unei urcări „adevărate" a leului pentru anul 1924, dacă evenimente neprevăzute nu vor lucra în sens contrar.

Comentând urcarea bruscă a monedei locale, care a prejudiciat exportul, buletinul oficiului comercial francez arată că, pentru ca să nu se compromită exportul, ar fi de dorit o urcare a leului fermă dar înceată în cursul anului 1924.

Mica publicitate

De vânzare în Petroşani (oraş industrial, jud. Huniedoara) **una casă** compusă din 4 locuinţe pentru familii şi un local de prăvălie precum şi magazii etc. Această casă este situată în centru oraşului şi costă 1,250.000 lei. Localul de prăvălie 3 camere, bucătărie şi baie se pot ocupa imediat.
Oferte se primesc la Farkas Miklós Petroşani, jud. Huniedoara.

Cadou de Crăciun
Cele mai bune şi frumoase **covoare persiene** să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249
Lloyd

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode.
Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Cele mai frumoase cadouri de Crăciun şi Anul nou găsiţi la marele
Magazin de bijouterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-1
Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

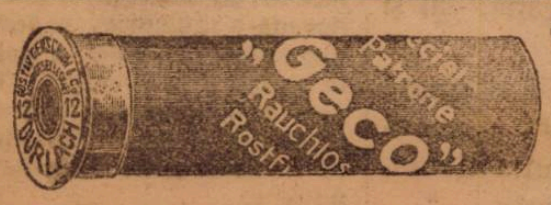

ROSCA „GECO"
Depozitul general magazin de arme şi articole de vânătoare
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 141.
Cartuşe „Rotweiler" umplute cu pulbere fără fum (fără alice). Detunătură slabă. Bate cu o putere uimitoare şi egală. După folosinţă nu murdăreşte ţeava care nu ruginesţe. 3238

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

„Maşini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE A R A D. 29723

O mare operă socială

Intensificarea activității
Ministerului Sănătății publice și Ocrotirilor sociale

Prin majorarea noului buget al acestui minister, opera de asistență socială în întreaga țară, va lua, în cursul anului 1924, un considerabil avânt — Ce s'a făcut pentru Ardeal

Interesantele declarațiuni făcute ziarului nostru de dl Prof. Dr. Titus Gane, secretarul general al Ministerului Sănătății publice și Ocrotirilor Sociale

Cu prilejul vizitei Sale la Cluj, ministrul Sănătății publice și Ocrotirilor Sociale, d. Săveanu, a expus în cercul celor 80 de medici cari i-au oferit un banchet, rolul important din punct de vedere social pe care îl prezintă noul minister a cărui conducere i-a fost încredințată.

Cu acest prilej, d. ministru Săveanu a schițat, în linii generale, directivele de organizare a ministerului Sănătății Publice și Ocrotirilor Sociale, semnalând îmbunătățirile pe care actualul guvern le-a adus odată cu fixarea noului buget.

Complectăm astăzi, declarațiunile importante făcute de d. ministru Săveanu cu ocazia vizitei dsale la Cluj, cu o amănunțită expunere, ce a binevoit să ne-o facă *d. dr. Gane*, secretarul general al acestui minister.

Noul buget al Sănătății Publice

„Nu fac, — zice d. dr. Gane, — de cât să vă documentez cu cifre exacte, declarațiunile făcute de ministrul nostru, d. Săveanu, cu prilejul vizitei sale la Cluj, unde a fost sărbătorit în modul cel mai sincer de medicii din Capitala Ardealului. Guvernul actual care a înțeles rolul și importanța, din punct de vedere social, a unui resort superior, care are menirea să corespundă nevoilor și intereselor sănătății publice și ocrotirilor sociale, a avut cea mai largă solicitudine, dând acestui minister, mijloacele de a-și exercita rolul pentru care este menit.

Bugetul sănătății publice pe anul 1924 se prezintă cu un spor foarte mare care se cifrează la 763.000 000 lei, față de 450,000.000, cât a fost anul trecut. La aceasta se mai adaogă fondul special al Asistenței Sociale, cu care bugetul ministerului nostru trece peste 900 milioane.

Solicitudinea ministrului de finanțe

„Este locul, — continuă să ne spue d. secretar general, — să arătăm că ministrul de finanțe a dat o deosebită atenție la fixarea bugetului ministerului nostru.

Astfel d. Vintilă Brătianu ne-a dat un spor imediat de 166 milioane, față de anul trecut, și a promis un credit suplimentar de 50 milioane pe care îl va da la sfârșitul lunei Ianuarie 1924.

Bugetul pe anul 1924 este un real progres și se vor putea aduce însemnate îmbunătățiri, mai ales la serviciile sanitare."

„Biurocratismul" nostru

„Unele ziare, au făcut afirmațiuni cu desăvârșire tendențioase, afirmând, că am mărit, cu prilejul noului buget, personalul nostru biurocratic. Nu înțelegem, — zice d. dr. Gane, — să ne angajăm în vre-o polemică pe această chestiune, ci oferim cifrele exacte, cari demonstrează cu prisosință nu numai inexactitatea afirmațiunilor făcute de anumite ziare, din spirit de opoziție politică, dar hotărârea actualului guvern de a limita biurocratismul la limitele lui strict necesare.

„Nu numai că personalul biurocratic nu s'a mărit, dar

Dr. Titus Gane

s'a micșorat într'un mod apreciabil. Astfel la direcția generală a serviciului sanitar, în loc de 188 de funcționari câți erau anul trecut, prin noul buget numărul acestora s'a redus la 127. La direcțiunile regionale sanitare, în loc de 630 funcționari, câți au fost în anul trecut, au rămas 488. La direcțiunea Ocrotirilor sociale s'au suprimat aproape 100 de posturi."

„Ce s'a realizat prin aceste economii

„In schimb, — continuă a ne spune dl secretar general dr Gane, — s'au creat peste 100 de agenți sanitari și moașe, pentru ameliorarea asistenței sanitare la sate.

Pe când în 1923 cheltuelile de personal representau 37·9 la sută din buget, în 1924 aceste cheltueli represintă numai 28 la sută din buget. Economiile realizate prin micșorarea personalului și întreg sporul acordat de Ministerul de finanțe pe anul 1924, s'a întrebuințat la capitalul materialului, sporindu se simțitor articolele unde erau necesități urgente, cum sunt: întreținerea bolnavilor în spitale, nevoile de gospodărie, rufărie, instrumente chirurgicale, reparațiunea localurilor, etc."

Inbunătățirile realizate

„Astfel s'au prevăzut 198 milioane pentru hrana și întreținerea bolnavilor, în loc de 101 milioane cât era anul trecut; 25 milioane pentru medicamente și pansamente, față de 20 milioane din anul trecut; 10 milioane pentru instrumente și aparate chirurgicale, față de 6 milioane în 1923; 40 milioane pentru rufărie, efecte de pat la spitale, etc., în loc de 21 milioane din anul precedent; 30 milioane întreținerea și repararea localurilor, față de 20 milioane cât a fost anul trecut.

Pentru transportul medicilor s'a prevăzut 27,500.000 lei, față de 20 milioane din anul precedent. S'a prevăzut deasemenea o sumă de trei ori mai mare pentru combaterea tuberculozei, sumă care în 1923 se cifra abia la 6 milioane. S'a fixat iarăși pentru combaterea boalelor epidemice 10 milioane."

Ocrotirea societăților orfanilor de război

In aceeași ordine de idei, dl dr Gane ne arată că prin noul buget s'a fixat pentru societatea I. O. V. 25 milioane, mărindu se cu deosebire subvențiunile acordate orfanilor de război. In mod special s'a alocat un fond de 2½ milioane pent u terminarea și amenajarea sanatorului de tuberculoși din Bisericani, destinat invalizilor de război.

Asistența socială

„Fondul special al asistenței sociale, — ne declară dl dr Gane, cu începerea noului an financiar, va fi mărit în mod simțitor. Aceasta în special prin sporirea timbrului mobil de asistență (timbru de ajutor) care dela 1 Ianuarie 1924 va fi dublat. In acest scop s'a depus o lege în parlament."

Ameliorarea situației personalului medical

Ce prevederi a-ți avut pentru ameliorarea situației personalului medical? — întrebăm noi pe d. dr Gane, secretarul general al ministerului Sănătății publice și Ocrotirilor Sociale.

„După cum a declarat d. ministru Săveanu la Cluj, — ne spune d. dr Gane, — aceasta se va face odată cu ameliorarea tuturor funcționarilor statului. S'a căutat însă, deocamdată, a se repara unele nedreptăți făcute la salarizarea personalului medical. S'au mărit astfel diurnele de transport ale medicilor de județ și circumscripție rurală, prevăzându se o diurnă de 1000 lei lunar pentru medicii primari de județ și medicii șefi de orașe. S'a prevăzut o diurnă de 900 lei lunar pentru medicii de spitale cu circumscripție rurală și pentru medicii de circumscripție.

In afară de această diurnă fixă, s'a mărit diurna de transport pentru numărul zilelor de inspecție și combatere a epidemiilor, a medicilor de circumscripție și a medicilor primari de județ, la 150 lei pe zi.

Un fapt însă de multă importanță este că s'au prevăzut sume speciale ca indemnizare suplimentară medicilor de circumscripție rurală, cari se află în localități cu condițiuni excepțional de grele pentru trai. Acestea sunt lucruri realizate, dar credem că în cel mai apropiat viitor, vom obține pentru personalul medical o mai simțită ameliorare, chiar prin sporirea salariilor de bază."

Ce s'a făcut pentru Ardeal

La această întrebare, dl secretar general ne răspunde:

„Suprimările de posturi biurocratice pe care le-am făcut, ne-au permis să mărim personalul sanitar și aceasta s'a făcut aproape exclusiv în folosul Ardealului. S'au creiat un număr de aproape 100 de posturi de agenți sanitari, care nu existau în Ardeal, și asupra utilității acestora, cu deosebire la sate, este inutil să mai insistăm.

S'a acordat apoi spitalelor de curând statificate (județene și comunale) o cantitate apreciabilă de rufărie, aparate și bani. Chiar zilele acestea, spitalul din Oradea-Mare a primit un vagon de paturi și efecte de întreținere.

Pentru acelaș spital, cu prilejul inspecției făcute la 10 Decemvrie c., dl ministru Săveanu a aprobat să se facă o instalație de băi la secția de alienați.

S'a hotărât apoi pentru spitalul de ortopedie din Cluj, să se mărească fondurile pentru atelierile anexate acestui spital".

Credite speciale

„Pentru a se vedea cât s'a făcut pentru spitalele din Ardeal, sub actualul guvern, este destul să arăt că în cursul anului 1922-1923 s'a acordat credite speciale spitalelor nestatificate în sumă de 32 milioane".

Ajutoare acordate învățământului medical

„Actualul guvern a dat dovada unei largi înțelegeri pentru învățământul medical din Ardeal, și pe lângă cele 10 milioane cheltuite cu căminurile din Cluj și Iași, a prevăzut în bugetul pe 1924 o sumă de 5 milioane în acelaș scop pentru Ardeal.

In legătură cu acest fapt, trebue să adăugăm noi, că la stăruința dlui dr Gane, s'a acordat, pentru prima oară, o subvenție de 1,500.000 pentru clinicele universitare din Cluj.

Totodată, ministerul sănătății publice a admis că în spitalele sale să fie primiți ca stagiari pentru practică studenții facultății de medicină din Cluj, — în special pentru Ardeal, și a admis în principiu să procure localul necesar, dacă facultatea de medicină din Cluj va crea o nouă clinică.

Dl ministru Săveanu a mai promis și o subvențiune societății studenților în medicină din Cluj".

Pentru institutul de orbi din Cluj

„In cadrele îmbunătățirilor pe care ministerul Sănătății Publice și Ocrotirilor Sociale a înțeles să le facă pentru Ardeal, mai este de notat că în noul buget s'a prevăzut suma de 6 milioane pentru continuarea edificărei institutului de orbi din Cluj."

*

Acestea sunt lămuririle și datele pe care, după declarațiunile dlui ministru Săveanu făcute la Cluj, a binevoit să ni le-dea d. dr Gane, secretarul general.

Dac.

Dunky Kato
profesoara de dans
învață la locuința s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp la locuință
Cluj, Strada Universității 3.
Etaj III., 2. (lift este).

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shifon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa.	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

1069

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
...ION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Cele mai noue şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

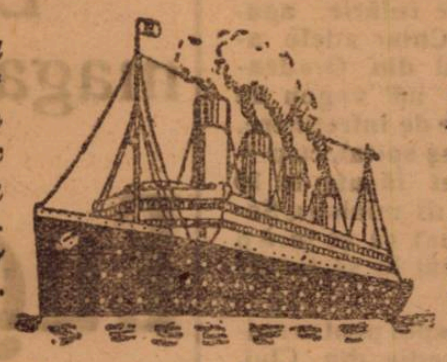

Vaporul „OHIO“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 29 Febr. 1924

Căltoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa

de sud şi Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Telefon: Nr. 10-25. Adresa telegrafică: Mártonffypelz.

IN MAGAZINUL DE BLĂNURI A

FRATILOR MARTONFFY

CLUJ, PIAŢA UNIRII Nr. 20.

Se află permanent cele mai noi articli de blanuri. Mare asortiment în mantale de blană, sport, boa şi manson.

Expoziţiie de blănuri permanentă. Toifelul de priei pentru premă, articli de blănuri prelucrate engro şi detail.

o 2625 o Lloyd 8-9.

Engros! En detail! Engros!

Vanzare de ghete cu preturi reduse!

Conform dispositiunei centralei noastre, vom vinde ghetele ce le avem la depzit

cu o reducere de 10 procente

faţă de preţul de fabrică. Aceasta numai pentru timp scurt!

3201

Filiala de fabricei de ghete

„DERBY“

Soc. pe Acţii. Cluj, Reg. Ferdinand.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

INTRARE LIBERA!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional

cu la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

INTRARE LIBERA!

Doamnele din societatea de elita

poartă excluziv numai încălţăminte cu marca:

„Chaussures Echo“

Lloyd 1118 1382

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA“ ARAD.

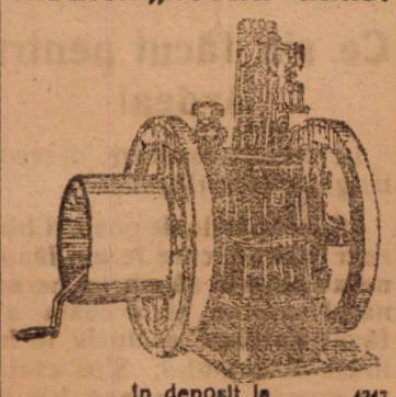

In deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

---

1 Franc = 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Mare târg de Crăciun şi Anul nou la Magazinul de mode pentru dame şi bărbaţi

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Preţuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbaţi Precheit Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·—

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 păreche ciorapi fior p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuşi, zefir, cămeşi bărbăteşti, albituri pentru dame şi băeţi şi alţi articli să vând cu preţurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun şi Anul nou!

Programul senzaţional al **Barului Grădinei de iarnă** din Hotelul Central din cauza **închiderei timpurie sa începe seara la oarele 9.**

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin **Clu**

Nouile pretenţii maghiare

Chestiunea minorităţilor de la noi trebue considerată definitiv tranşată

După-ce ne-au calomniat în streinătate, după-ce au protestat — fără succes — la Liga Naţiunilor, ungurii s'au hotărât să binevoiască a coborî până la noi cu cererile lor atât de nebazate.

Revendicările maghiare sunt cunoscute de toată lumea. Cele mai multe sunt în legătură cu chestiunea şcolilor maghiare, în cari dânşii pretind să se menţină acel binecunoscut „spirit maghiar" al cărui elogiu l-a făcut iredentistul domn Sándor József la Cameră.

Dorinţa maghiarilor este, ca în locul istoriei României să se predea cea a Ungariei, cu manuale din Budapesta în cari noi suntem înfăţişaţi în culorile cele mai urâte. Sufletul tânăr al elevilor să fie otrăvit cu cântece şi rugăciuni iredentiste, iar în locul geografiei „Valahiei" să se predea cea a Ungariei cu vechile ei hotare.

Statul este zi de zi ameninţat cu streinătatea, invocându-se ajutorul Ligii Naţiunilor şi tratatul de pace. Acest tratat însă, se înţelege, este obligator numai pentru noi, nu şi pentru dânşii. Deşi se prevede în el dreptul statului de a introduce predarea limbei statului în şcolile minoritare, Maghiarii consideră acest drept al nostru o măsură barbară, pe care o aplică — asupritorii.

Intreg anul acesta, ei nu au făcut altceva, decât proteste şi memoranduri la guvern şi — mai ales — la Majestăţile Lor Regele şi Regina, invocându-se fel de fel de motive absurde, de pildă că limba românească ar fi „antipedagogică", şi atât de grea, încât „tâmpeşte" pe băeţii cari ar învăţa o, etc. etc,

Statul român, doritor de pace şi concordie, le-a oferit în cele din urmă o însemnată înlesnire, renunţând la introducerea limbii române în clasele I-a şi a II-a ale şcoalelor primare.

Cum ne mulţumesc însă ungurii pentru generozitatea noastră?

Răspunsul la această întrebare îl aflăm în numărul de azi al oficiosului „Ellenzék" al partidului maghiar, în care se pretinde nici mai puţin, nici mai mult, decât să renunţăm definitiv şi pe toată linia la introducerea predării limbei româneşti în şcoalele primare!...

După organul horthysmului în România, introducerea limbei româneşti *„echivalează cu lăţirea analfabetismului"*; învăţarea ei este o *„sarcină insuportabilă"*, *„supune pe elev şi profesor unor cheltuieli de forţe de necrezut şi inutile" şi la o scădere a nivelului cultural din ţară*(!)

Ne stă mintea'n loc când vedem atâta neobrăzare, cinism şi rea credinţă. Faţă de această nouă atitudine dictată — probabil tot dela Budapesta, facem constatarea că actele de toleranţă ale statului român, partidul maghiar dela noi — a cărui mentalitate ne dă tot mai mult de gândit — le ia drept semne de slăbiciune a noastră.

Băgăm de seamă că niciodată nu vom fi în stare a mulţumi pe maghiari, oricâte noui dovezi de toleranţă le-am da.

Datoria noastră este, ca înţelegând acest lucru elementar, să nu ne lăsăm abătuţi dela opera noastră naţională de întărire şi consolidare a statului nostru *naţional*.

Problema minoritară trebue s'o considerăm deslegată, cu atât mai mult cu cât am dovedit mai multă toleranţă şi înţelegere faţă de concetăţenii noştri streini, decât oricare alt stat din Europa.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Duminecă, 30 Decemvrie

Misterul unei case de nebune

Seria I. (Secretul eşafodului)

Dramă senzaţională în 2 serii şi 16 acte, după romanul lui Xaver Mönteţin. In rolul principal: Uriaşul Galaor, rivalul renumitului acrobat, Maciste.

Cinema Urania

Duminecă, 30 Decemvrie

Mireasa Indiei

Aventurile din India al renumitului detectiv Joe Deebs. Istoria mistică din India. Sacrificiu de sânge pe altarul zeiţei Kali. O privire în misterele şi groazele Indiei.

Cinema Apollo

Duminecă, 30 Decemvrie

Circui Wolfson

Mare dramă de circ în 5 acte. In rolurile principale: Trude Rudenic şi Jack, maimuţă. Film interesnnt, senzaţional.

Presa maghiara

„Forum Siculorum — Marosvásárhely"

Subt acest titlu, ziarul braşovean „Brassói Hirlap" publică un articol de 6 coloane făcând apologia Târgul-Mureşului a „Marosvásárhelyului maghiar".

Autorul articolului, Hajdu István, după ce se năpusteşte cu furie contra celor cari au îndepărtat din clădirea Primăriei şi a Palatului cultural tablourile, jicnitoare pentru statul nostru, face un falş istoric al oraşului afirmând că elementul românesc nu are nici un drept asupra „Capitalei Săcuilor."

Orice ar face statul român, după dl Hajdu, este de-a geaba.

„Marosvásárhely — scrie dsa — va rămânea ca oraş al săcuilor. Această cetate este a acelui popor care şi-a săpat pecetea şi cultura sa în zidul oricărei clădiri, în orice piatră. Dacă stăpânitorii de azi ai oraşului îşi vor înjosi sufletul încă până la nivelul de acum o mie de ani, vor întâlni pilde eclatante chiar şi din istoria acestor vremi. Anume, înzadar s'au dărâmat şi s'au făcut una cu pământul unele cetăţi, cultura şi caracterul naţional al oraşelor pustiite transpiră chiar şi din dărâmăturile lor."

Noi ne simţim dispensaţi de a mai dovedi reaua credinţă şi lipsa de seriozitate ce se desprinde din elucubraţiile publicistului maghiar din Târgul-Mureş. Dsa nu se sileşte, ca pornind dela faptul concret al îndepărtării tablourilor ce ne jicnesc şi al introducerei limbei române în oficiile orăşeneşti, să ajungă la comparaţia de prost gust a oraşelor „devastate de barbari şi făcute una cu pământul".

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.

Va apare în curând. Frumos executat, pe hârtie bună, legat în jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonaţi preţ de favore L. 200 — cu porto.

Librăria Lepage, Cluj.

Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Stabilirea răspunderilor
pentru pierderea Torontalului

Vinovăţia Dlui Vaida confirmată de toţi oratorii Camerei şi recunoscută de d. Vaida — Precizările dlui Văitoianu şi scuza debilă a dlui Vaida — D. Iorga se resemnează, semnează şi sfătuieşte — Recunoaşterea unanimă a bunei politici înaugurată de d. I. I. C. Brătianu

Discuţia stârnită la Cameră de protocolul pentru stabilirea graniţei în Banat, deşi alături de chestiune, a avut un mare merit, anume, a stabilit răspunderile în chestiunea, mult mai largă, a ciuntirei Banatului. Ultimele discursuri ale dlor Vaida, Iorga, Văitoianu, Biberea şi I. Th. Florescu, aduc şi o însemnată contribuţie documentară.

Despre discursul dlui Vaida ne-am ocupat în numărul nostru de eri. Intr'o formă politică — neobişnuită temperamentului tumultuos al dlui Vaida — vicepreşedintul partidului naţional a trebuit să-şi recunoască vinovăţia. O singură observaţie ar mai fi de făcut. In discursul său, dl Vaida făcea afirmaţia că la Paris fusese cu total izolat de ţară, guvernul de atunci rămânând mut la toate cererile sale de indicaţiuni şi lămuriri. Ori, a doua zi, dl Văitoianu, fost prim-ministru pe când dl Vaida era la Paris, a desmînţit afirmaţia dlui Vaida.

Nu numai că guvernul din 1919 a păstrat un contcta permanent cu delegaţia noastră la Conferinţă, dar, la somaţia aliaţilor de a semna tratatul, **s'a răspuns categoric că nu putem accepta truncherea Banatului.**

Prin urmare, d. Vaida avea la Paris răspunsul guvernului, din care îşi putea crea un reazim pentru continuarea rezistenţei. Totuşi dsa a semnat, şi pentrucă scuza invocată în primul său discurs n'a putut rămâne în picioare, dsa a venit cu o explicaţie complimentară. Şi anume, d. Vaida a afirmat că guvernul său a primit să semneze tratatul fără Torontal, fiindcă aşa a voit Parlamentul ceeace este complect inexact. In Parlamentul din 1919 se aflau 112 deputaţi liberali, 30 ţărănişti şi 80 de deputaţi numiţi de partidul naţional prin Consiliul Dirigent. In chestiunea care privea integritatea Banatului deputaţii partidului naţional aveau primul cuvânt.

Dacă d. Vaida ar fi voit să continue politica de rezistenţă şi dacă dsa ar fi consultat Parlamentul, este sigur că ar fi găsit cea mai hotărâtă încuviinţare. Alături de cei 80 de deputaţi ai partidului naţional, cari nu puteau fi pentru altă politică, cei 112 deputaţi liberali, declaraţi pentru rezistenţă, i ar fi dat o majoritate sdrobitoare pentru a justifica la Conferinţă voinţa poporului român, chiar dacă s'ar fi găsit glasuri potrivnice rezistenţei, la ţărănişti şi naţionalişti — ceeace nu credem.

Dar d. Vaida n'a voit nici să reziste, nici să consulte voinţa ţării, şi a semnat, trădând cauza integrităţei Banatului. Acesta e adevărul.

*

Discursul dlui Iorga e de asemenea de mare importanţă. D-l Iorga păstrează mai multă consecvenţă în atitudinea sa faţă de pierderea Torontalului. Prizonier al aşa zisului „bloc parlamentar" care a adus pe d. Vaida la guvern în 1919, dsa a acceptat alături de d. Vaida politica semnării. Era deci firesc ca dsa care a scris atunci articolul întitulat „Semnare, nesemnare, resemnare" să se pronunţe astăzi nu numai pentru resemnare, dar şi pentru semnare. In adevăr, d. Iorga a fost singurul vorbitor de opoziţie care n'a înţeles să facă politică externă în jurul ţă uşilor cari se bat pe noua graniţă, resemnându se a ne recomanda mai multă unitate de vederi şi acţiune în chestiunile de politică externă.

Alături de dl Iorga, desigur va conveni să se aşeze orice bun român. Trebuie să recunoaştem că ne lipseşte ceea ce dsa numeşte „un catechism al politicei noastre externe" pe care să-l urmeze cu sfinţenie toate partidele. Greşeala pe care o ispăşim astăzi se datoreşte în primul rând acestei lipse, care ne permite a face din chestiunile în cari e în joc ţara şi prestigiul ei, chestiuni de măruntă politică internă. Fie ca măcar în viitor să ne folosească învăţătura acestei dureroase împrejurări.

*

Ca şi ceialalţi vorbitori, d. Biberea şi I. Th. Florescu au adus preţioasei contribuţiuni pentru lămurirea cauzelor cari ne-smuls Torontalul. Din aceste discursuri, reiese cu durerea unanimă a ţării pentru pierderea celui mai frumos pământ românesc, dar şi regretul că l-am pierdut prea uşor. Politica de rezistenţă preconizată de d. I. I. C. Brătianu, cu sacrificiul retragerei sale dela Conferinţă şi dela guvern, politică atât de hulită de adversarii partidului liberal, a căpătat cu acest prilej o consacrare istorică. Dacă ea ar fi fost urmată cu hotărâre atunci, desigur că astăzi am fi fost scutiţi şi de regrete şi de durerea de a sângera la fiecare ţăruş, care se înfige scrâşnind în trupul pământului românesc!

A. R. Gus.

3227 Rador 606

BEREA
brună nutritoare
HERCULES
din malţ dublu care rivalizează cu berea
SALVATOR
din München de la 15 Decembrie a. c.
se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă
MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de:
LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă, de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.
Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează numai 7 zile. — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

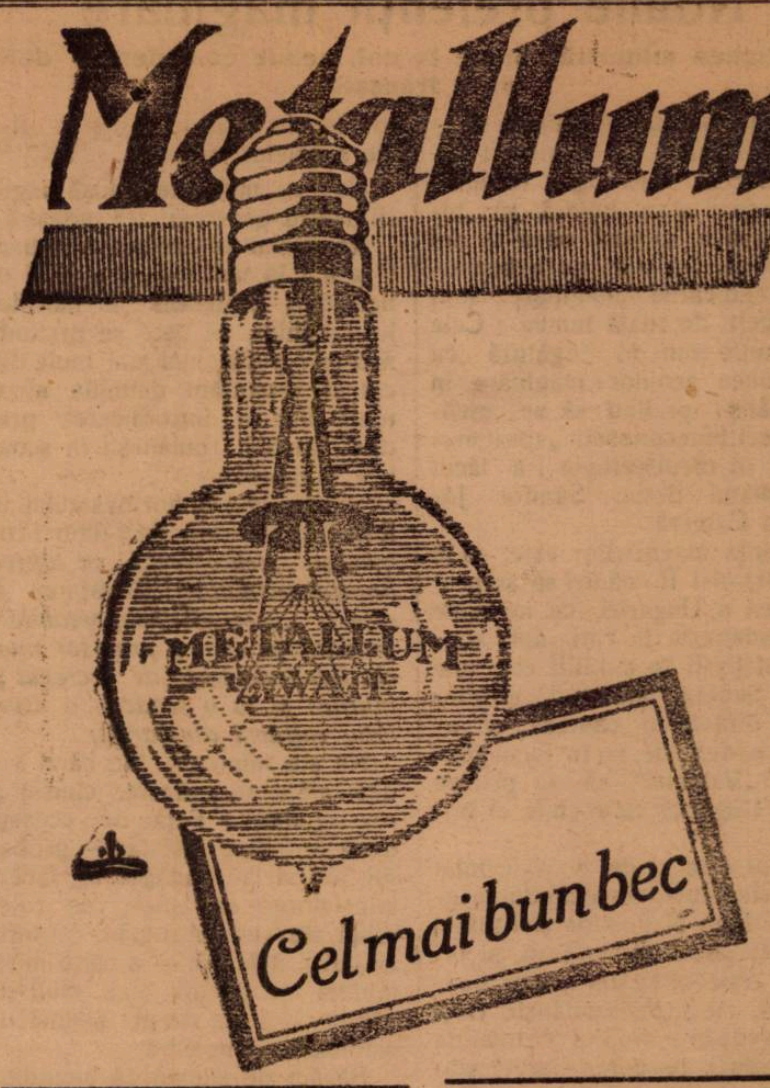

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla în depozit maşini de scris Royal, Mercedes, Titania şi Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata responderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cărţi, Reviste

româneşti, fracneze, germane, etc.

hârtie, articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la

Librăria-Papetăria Tipografia 2744-13

Lepage, Cluj.

33-2

Luni 31 Decemvrie a. c. Baia

DIANA

funcţionează. Băil de putină şi aburi.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru,* raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

De vânzare

case, ville, moşii complect aranjate, **fabrici,** locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Reclame este sufletul comertului

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Reprezentant general: 3186

S. LINDENBERG
Bucureşti, Strada Stelea No 23.

Fiul lui Matia

cu o[illegible]an

Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj. Strada Iuliu Maniu No. 6